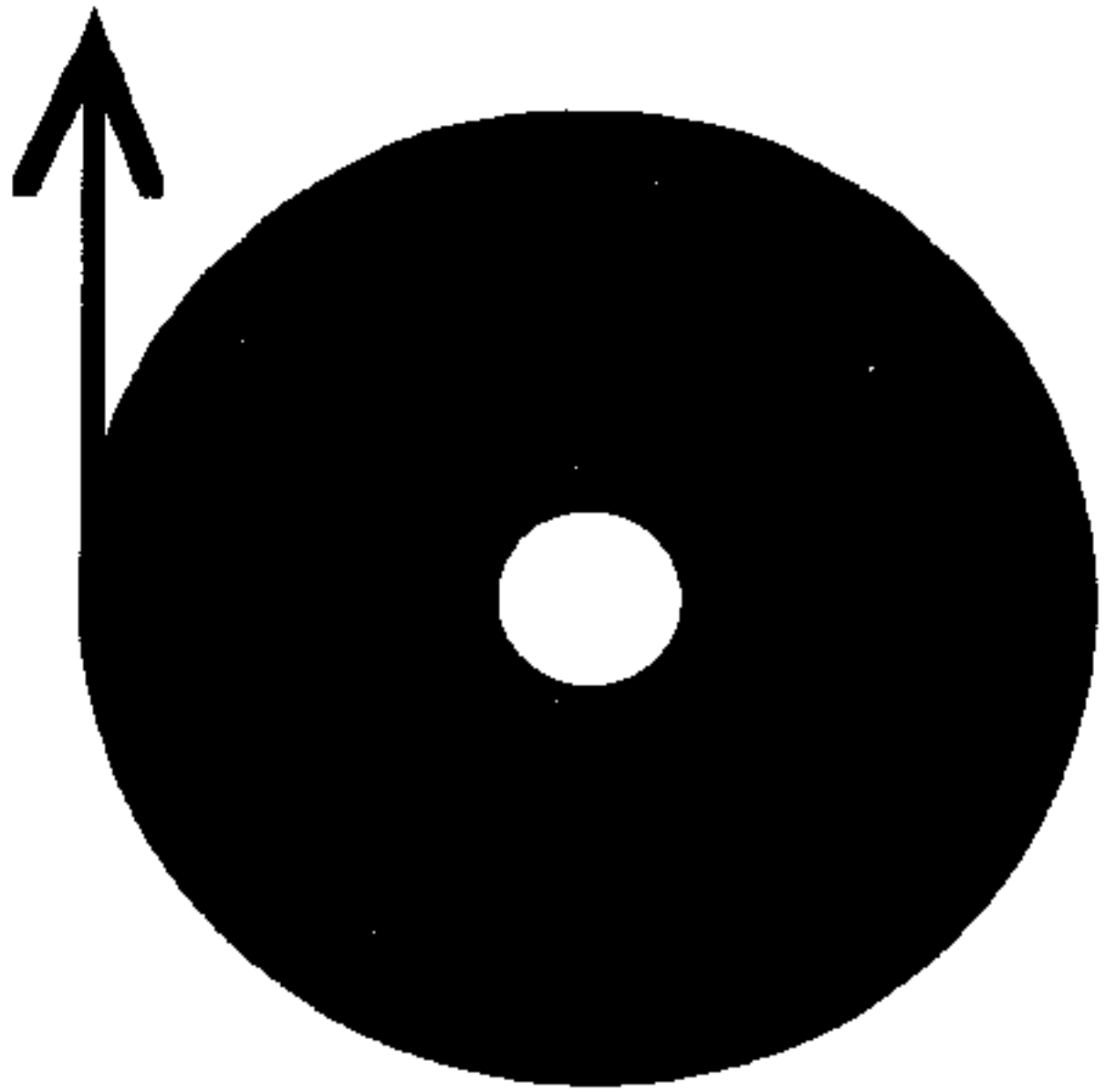

RED: 10 X

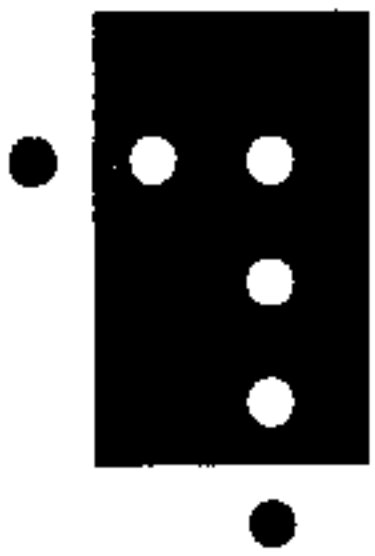

Nasjonalbibliotek

Nasjonalbiblioteket
National Library of Norway
Rana Division
N-8607 Mo i Rana
Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 12 12

LØGTINGS-TIDINDI

1957

Løgtingstíðindi

1957

TÓRSHAVN MCMLVIII
LANDSPRENTSMIÐJAN

Innihald.

ÓLAVSØKUTINGIÐ 1957

bls.

Tingmenninir 1
Tingsetingin 1
Frágreiðing frá løgmanni 3
Tingnevndir 13

ALMANNAMÁL

Fólkatrygging 84
Forsorgarpeningur til hvørt barnið hjá forsyrgjarum 177
Lærlingaheim 197
Hjálp til einkjur og stakar kvinnur v. m. 205
Broyting í rúsdrekkalógini 222
Broyting í ómyndingalógini 260
Broyting í frítíðarlógini 269

LØGTINGIÐ

Broyting í tingskipanini 70
Uppskot til samtyktar (nýval) 73
Broyting í løgtingsvallógini 170
Løgtingslóg um flaggið 198

LANDSFYRISÆTIÐ

Frágreiðing frá løgmanni 3
Fyrispurningur til løgmann 68
Uppskot til avgerðar (frágreiðing frá løgmanni) 68
Fyrispurningur til landsstýrið 73
Landsstýrismál 74
Fyrispurningur til Óla J. Jensen 219
Fyrispurningur til Edw. Mitens 238
Fyrispurningur til Edw. Mitens 244

DÓMSMÁL

Broyting í rættargangslógini (verjumál) 21
Broyting í rættargangslógini 22
Broyting í fyriskipan um uppboðshaldarar 97
Broyting í reglugerð viðv. uppboðshaldarum 99
Broyting í arvalógini (arvatalið) 236
Løgtingslóg um sterkan streym 244

FÍGGJARMÁL

bls.
Roknskapur og fíggjarstandur landskassans og stovna ..... skjal 1
Fíggjarløgtingslóg 1958/59 14
Skattalóggávan 14
Undantak frá landsskattaskyldu 76
Tollfrítt tubbak til fiskimenn 92
Fíggjarætlan fyri kirkjugrunnin 1958/59 102
Býti av rakstraravlopi landskassans 169
Keyp av Tinganesi 209
Skattur til landskassan 215
Broyting í skipagjøldum 216
Skattur av kostarhaldi fiskimanna 258
Fyrispurningur til løgmann (toll-lógin) 259

HEILSUMÁL

Lóg um skúlalæknar 19
Tvungin tuberklaransókn 138
Fyrispurningur til landsstýrið (landssjúkahúsið) 142
Ferðandi tannlæknar 228

KOMMUNAL MÁL

Broyting í kommunalvallógini 175

LANDBÚNAÐARMÁL

Oyðing av ravni og kráku 234
Lóg um rætt at taka sand til byggingar 247
Mjólkastudningur 260

LÁNSÁBYRGDIR OG LANDSKASSALÁN

Lán til smærri frystihús 96
Veðhald av láni til Klaksvíkar kommunu til havnagerð 196
Ábyrgd av láni og rentustudning til elverkið Suðuroy 210
Veðhald av láni til S.E.V. 274
Veðhald av láni til frystihús 133
Løgtingslóg um ábyrgd fyri útgerðarláni 261

SAMFERDSLUMÁL

Lendibrúgv í Lopra 140
Vegir og lendingar 252
Tokulúður á Porkerisnesi 141
Fyrispurningur til landsstýrið (Sundsvegurin og Oyggjarvegurin) 142
Brimverja í Skopun 146
Bringarður í Skopun 160
Framhald av havnarbygging á Sandi 162
Fullgerð av vegnum Dal–Húsavík 163
Studningur til útbygging v. m. av Hovs havn 165
Studningur til Hovs kommunu til keyp av grótknúsara 166
Vegasamband við Oyndarfjørð Hellurnar 168
Studningur til elspæl til bátadrátt 175
Vegurin til Víkarbyrgi 189
Havnarbygging í Tórshavn 213
Fyrispurningur til Óla J. Jensen (vegir) 271
Nýggj havnarætlan 271
Umbøtur á lendingina á Vágsciði 276

SJÓVINNUMÁL v. m. bls.

Sjómansløgtingslóg 16
Broyting í lóg um manning á føroyskum skipum 16
Broyting í studningsskipanini viðv. endurnýgging av skipaflotanum 71
Fyrispurningur til Erlend Patursson 72
Alheimsreglur um sjómark 83
Minstaløn til fiskimenn 89
Verjan av føroyskum fiskiskapi 93
Frítíð við løn til fiskimenn 104
Viðbót til minstuløn og fiskapris 109
Studningur til heimaútróður 110
Sildaveiða á firðum 113
Uppskot til samtyktar frá tjóðveldisflokkinum (fiskimark) 114
Studningur til endurnýgging av fiskiskipaflotanum 115
Endurreising fiskiveiðuflotans 125
Ríkiskassalán til byggingar av føroyskum fiskiskipum v. m. 129
Uppskot til samtyktar viðv. tingmáli nr. 28/1957 135
Trol- og garnvirki v. m. 135
Hvalarakstur í Lopra 139
Stuðul til hús og bátar til útróður í Grønlandi 143
Útbygging av okkara fiskivinnu 147
Veð í veiðu 176
Umsókn frá fiskimonnum um ágóða hjá p/f Tinganesi 183
Broyting í manningarlógini 201
Kanning viðv. fiskasølu og fiskaprísi 219
Virking av fiskafløkum 226
Løgtingslóg um kanning fiskivinnurakstursins 239
Studning til útróðrarmenn við dekksførum 250
Uppskot til avgerðar í sjómarksmálinum 264

SKÚLAMÁL

Broyting í læraralønarlógini 23
Hægi skúli 25
Broyting í bygdaskúlaskipanini 77
Studningur til skúlanæmingar 232
Undirvísing av orðblindum 238
Uppafturtøka av tingmáli nr. 10: Hægri skúli 242

VAL v. m.

Val av álitismonnum og nevndum 187

VINNUMÁL

Løgtingslóg um starvsmenn 15
Løgtingslóg um trygging av vinningsbýti 66
Flaggdagurin sum arbeiðsfrídagur 69
Broyting í lóg um seming 190
Landsskipasmiðja og sleipistøð 193
Broyting í vinnulógini 262
Hámarksprísur á olju 265
Broyting í lóg um lønrinding í Føroyum 267

VÍSIND, BÓKMENTIR OG LIST

Javnaðarflokksins mótmæli móti útvarpinum 62

Tingið var inni í 131 dagar og hevði 104 fundir.

Ólavsøkutingið 1957.

Ár 1957 ólavsøkudag kl. 13 var Føroya løgting sett. Tingformaðurin frá seinastu setu, Joh. M. Fr. Poulsen, lýsti, at ólavsøkutingið 1957 var sett sambært skriv løgmannsins frá 9. juli 1957.

Tingmenninir eru hesir:

Hákun Djurhuus, Klakksvík, ff.
Richard Jacobsen, Klakksvík, jv.
Samuel Petersen, Klakksvík, sj.
Johan Simonsen, Klakksvík, tf.
Joh. M. Fr. Poulsen, Strendur, sb.
Fredrik Hansen, Søldarfirði, tf.
Olaf Ellingsgaard, Eiði, tf.
Poul Petersen, Tórshavn, ff.
Jens Chr. Olsen, Toftir, sb.
J. Fr. Øregaard, Gøtu, jv.
Fredrik Bláhamar, Vestmanna, ff.
Hans Iversen, Kvívík, sb.
Leon Joensen, Sørvági, sb.
Samuel Ellefsen, Miðvági, ff.
D. P. Danielsen, Miðvági, tf.
Richard Long, Tórshavn, sj. í valf. við ff.
Djóni í Geil, Tórshavn, sj.
Trygve Samuelsen, Tórshavn, sb.
Hanus við Høgadalsá, Tórshavn, tf.
Kjartan Mohr, Tórshavn, frbf.
J. P. Davidsen, Sandi, jv.
Erlendur Patursson, Tórshavn, tf.
Kr. Djurhuus, Tvøroyri, sb.
Andreas Djurhuus, Vági, sb.
J. H. Danbjørg, Porkerí, jv.
P. M. Dam, Tvøroyri, jv.
Knud Nygaard, Tvøroyri, ff.

Til tingformann var Joh. M. Fr. Poulsen valdur.

Poul Petersen legði fram skriv d. 29/7, hareftir hin føroyski fólkaflokkurin (radikalt sjálvstýri) og sjálvstýrisflokkurin vóru gingnir saman í valbólk til val av næstformanni, tingskrivara og tingnevndum fyri tingsetuna 1957/58.

Til næstformann var so valdur R. Long.

Til tingskrivarar vóru valdir Jens Chr. Olsen og Fr. Bláhamar.

Tingformaðurin bað tingmenn rópa eitt 9 falt hurra fyri kongi og eitt 3 falt hurra fyri Føroyum.

30. juli legði tingformaðurin fram skriv frá Richard Jacobsen um farloyvi, og at varamaður hansara E. Waag tekur sess hansara á tingi so leingi.

P. M. Dam legði fram skriv d. 30. juli, hareftir javnaðarflokkurin og Kjartan Mohr vóru gingnir saman til val av monnum og nevndum.

17. mars 1958 legði tingformaðurin fram skriv frá Richard Jacobsen um farloyvi, og at varamaður hansara E. Waag tók sess hansara á tingi so leingi.

21. mars s. á. legði tingformaðurin fram skriv frá Joh. M. Fr. Poulsen um farloyvi, og at varamaður hansara Georg L. Samuelsen tók sess hansara á tingi so leingi.

Sama dag legði tingformaðurin fram skriv frá Hákun Djurhuus um farloyvi, og at varamaður hansara Robert Joensen tók sess hansara á tingi so leingi.

Frágreiðing frá løgmanni á løgtingi 29. juli 1957.

Eins og í fjør vil eg, nú løgtingið byrjar nýggja setu, fegin landsstýrisins vegna nýta stundina til at geva eitt stutt yvirlit yvir ymisk mál, sum fyri størsta partin løgtingið og landsstýrið hava við at gera.

I. *Landskassans figgjarviðurskiftir.*

Sum tingmonnum kunnugt hava inntøkur landskassans tey seinastu árini givið nakað meira enn tað, figgjarlógin hevur ætlað inntøkurnar til. Ein tílík meirainntøka hevur eisini verið neyðug, av tí at ymsar útreiðslur, sum t. d. til strandferðslu, sjúkrahúsrakstur og vegagerð hava verið vaksandi. Og somuleiðis hevur tað havt sín týdning, at ein konsolidering av landskassans figgjarviðurskiftum hevur kunna hildið fram.

Manna millum hava peningaviðurskiftini eisini verið í batna. Hetta hevur sjálvandi havt sín stóra týdning fyri innheintingina av skatti til tað almenna, og visir hetta seg aftur í teim minkandi eftirstøðum av beinteiðis skattinum, serstakliga til landskassan. Henda minkan av eftirstøðunum hevur eisini ávirkað konsolideringina í tí almenna húsarhaldinum – landskassans og tí kommunala – heilt týðandi.

Eg skal nevna nøkur tøl, sum lýsa hetta nærri:

Eftirstøður:	Landsskattur:	Fiskaskattur:
1/4–1952	2.749.446,73	
1/4–1953	3.617.555,83	
1/4–1954	3.996.700,44	
1/4–1955	2.706.145,31	574.940,24
1/4–1956	1.655.757,63	213.898,81
1/4–1957	1.508.249,71	75.613,04

Á serkonto til ymiskar grunnar er higartil avsettur niðanfyri nevndi peningur:

1)	Felags byggigrunnur	kr.	677.570,55
2)	Útvarpsgrunnur	kr.	75.000,00
3)	Nýtt løgtingshús	kr.	305.215,39
4)	Sjúkrahúsbygging	kr.	559.154,43
5)	Mentunnargrunnurin	kr.	246.100,00
6)	Skúlabyggigrunnurin	kr.	227.723,05
7)	Landbúnaðarskúlin	kr.	164.811,32
8)	Studenta- og kostskúli	kr.	528.767,95
9)	Eftirlønargrunnur løgtingsins	kr.	304.723,16
	Tilsamans:	kr.	3.089.074,85

sum farið er av landskassans likvida peningi. Aftrat hesum tolum, eg havi nevnt, koma tilskrivaðar rentur.

Umfram tað, ið omanfyri er nevnt, hevur landskassin lagt út fylgjandi peningabæddir:

Tilgóðar í millumrokning við »Farmur«	um kr.	580.000,00
Lán úr tiltaksgrunninum til »Farmur«	um kr.	335.000,00
Útlagt fyri telefonverkið	kr.	333.325,00
Útlagt sum veðhaldari fyri p/f Trolkol	kr.	171.762,59
herav 16.409,80 kr. afturgoldið,		
rest 155.352,79 kr. avskrivað sum tap).		
Útlagt sum fyri Foðbiar kommunu saldo pr. 9/7–57	kr.	225.489,86
Útlagt sum veðhaldari fyri p/f Færøsit	kr.	36.253,64
Útlagt sum veðhaldari fyri Føroya mek. Grótidnaða.....	kr.	63.143,77

Sambart løgtingslóg nr. 55 frá 30. sept. 1951 og løgtingslóg nr. 6 frá 23. febr. 1952 lænti ríkisstýrið landskassanum í samband við rekonstruktiónina av Sjóvinnubankanum 3.600.000 kr. og 1.350.000 kr., tilsamans 4.950.000 kr., ið nú eru fult afturgoldnar ríkiskassanum.

Tað, sum landskassin hevur lagt út fyri »Oyrnafjall«, 580.000 kr. umframt lán frá tiltaksgrunninum 335.000 kr., er ikki enn goldið, men kann nakað av peningi væntast, tá gjaldið frá tryggingini fyri skaðan í Abadan er endaliga uppgjørt.

Vinnulánsgrunnurin hevði upprunaliga eina skuld uppá 9 mill. kr. Herav er bert eftir at gjalda lán 2 mill. kr., herav ymiskir lántakarar skylda 1,1 mill. kr.

11. *Tey kommunalu viðurskiftini.*

Sum longu nevnt hevur tann batnaða peningastøðan manna millum eisini havt sína ávirkan á tey kommunalu viðurskiftini, og eru eftirstøðurnar fyri kommunuskatt minkaðar væl.

Við árslok 1955 vóru tær stív 50% av álíkningini í meðal, og er stødan batna nakað í 1956, eins og nógvar kommunur nú gera nógv fyri at fáa so stóran part av eftirstøðunum inn sum gjørligt.

Annars er ógvuliga ymiskt, hvussu eftirstøðurnar eru í teimum ymsu kommununum, onkur hevur bert 7% av álíkningini, meðan ein stórur partur hevur frá 20–40% og onkrar um 60–80%. Størsta eftirstøða er hjá einari kommunu, har hon er um 140% av álíkningini 1955.

Av teimum 50 kommununum, sum eru, hava 16 meira enn 50% av álíkningini útistandandi, meðan hinar hava minni.

Peningaliga standa flestu kommunurnar annars væl, lánini, sum fyri fáum árum síðan vóru væl í afturhond við avdráttum, eru nú at kalla á jour, og eiga flestu kommunurnar væl av peningi, um ikki niðurfyri, so tó soleiðis at ongir trupulleikar standast av tí dagliga rakstri, ja tvær eiga yvir 200.000 hvør, sum er beinleiðis avlopspeningur, við tað at tær hava lítla og onga skuld og eru væl útbygdar.

Løgtingið hevur til tíðir havt eina stóra byrðu av kommunalum lánum, sum landskassin veðbelt fyri. Hesi lán eru nú væl minkað, hvat sæst av fylgjandi tølum:

pr. 11/6 1951	kr.	11.710.324,34
pr. 11/12 1953	kr.	12.204.923,84
pr. 11/12 1954	kr.	10.657,289,19
pr. 11/12 1955	kr.	9.633.873,74
pr. 11/12 1956	kr.	9.670.878,56

Í 1956 eru komin tvey nýggj lán til el-verkið í Klakksvík, tilsamans 800.000 kr.

Tá eg nevni hesi tøl, vil tað vera beint at leggja aftrat, at hesi tøl tó ikki geva tað rætta bilætið av allari tí lániskuld, kommunurnar hava, men – sum nevnt – bert tey lán, landskassin hevur garanterað.

Tað var ein tíð, hvar ongin kommuna fekk lán uttan við landskassagaranti. Hetta er alt annað enn nøkur góð skipan, sæð frá einum landskassa-sjónarmiði. Landsstýrið hevur tí so við og við fingið lánistovnarnar at fráfalla landskassagaranti fyri øll lán, so nær sum til størri havnabygging og størri el-verk, við samstundis at skerpa eftirlitið við viðkomandi kommunu.

III. *Sparipeningur.*

Tey seinastu árini er peningainnseting í bankar og sparikassar á vanligar sparikassabøkur vaksin munandi, hvat fylgjandi tøl visa:

pr. 1/1 1953	.....	63,5 mill. kr.
pr. 1/1 1954	.....	67,5 mill. kr.
pr. 1/1 1955	.....	73,5 mill. kr.
pr. 1/1 1956	.....	81,5 mill. kr.
pr. 1/1 1957	.....	90,0 mill.kr.

IV. *Endurnýggjing av skipaflotanum.*

Hetta er í løtuni tann mest týdningarmikli og mest átroðkandi spurningurin.

Landsstýrið hevur eisini fylgt spurninginum við størsta áhuga og hevur saman við løgtinginum gjørt útvegir fyri at fáa pening til vegar sum lán og studning til menn ella feløg, ið átaka sær at byggja nýggj fiskifør og eisini nýggj farmaskip.

Sum kunnugt er í løtuni lóggáva, sum heimilar studningsveitan við 15 % til nýbygd fiskifør. Til hetta krevst nógvur peningur, og er á fíggjarlógini fyri 1957/58 ein játtan til hetta endamálið uppá 1 mill. kr.

Fylgjandi studningar eru veittir, síðani lóg um studningarveitan kom í gildi:

Til keyp og bygging av trolarum	2.744.500 kr.
Til keyp og bygging av linuskipum	347.500 kr.
Tekniskar innleggingar í fiskiskip, serstakliga nýggjar maskinur	209.200 kr.
Tilsamans:	3.301.200 kr.

Best hevði verið, um peningur til slika studningsveitan allur kundi fingist tilvega á teim árligu fíggjarlógunum, so hvørt sum studningsveitanin fór fram, men av tí at vit eru komnir í afturhond við endurnýggingini, kan tað henda, at skattabyrðan verður ov tung í einum skattaári, og peningurin til studningsveitan tí partvis má býtast yvir longri tiðarskeið og fáast tilvega til lánupptøku. Við játtan á fíggjarlógunum hevur í tøkum peningi verið latið tilsamans 3,4 mill. kr. til studningsveitan. Til lántøku hevur landsstýrið fingið heimild samb. løgtingslóg nr. 11, 22. marts 1956.

Umframt at lata nevndu studningar at fáa landinum nýmótans fiskifør hevur landsstýrið saman við fíggjarnevndini fingið heimild frá løgtinginum at sáttmálabinda seg til at lata byggja tríggjar 200' dieseltrolarar í Portugal fyri um leið 5 mill. kr. fyri hvonn.

Til at loysa hesa uppgávu er serstøk lánupptøka neyðug.

Sum kunnugt er í umbúnað at stovna eitt ognarfelag, sum skal átaka sær ein munandi part av tí endurnýggingi, sum skal fara fram í næstu framtíð, og ætlandi kemur fram spurningurin, at hetta ognarfelag vil yvirtaka sáttmálan við Portugal. Landsstýrið hevði tonkt sær, at hesir 3 trolararnir skuldu fingið heimstað í Vági, Tvøroyri og Fuglafirði, har endurnýggingin av skipaflotanum er væl so aftarlaga, ífall tað á hestum plássum verður teknaður í minsta lagi 10 % í eginpeningi.

Tey gomlu skipini eru enn ein týðandi partur av flotanum, og ber tí ikki til heilt at sleppa øllum hesum skipum og leggja tey upp. Summi eru longu moderniserað, og onnur kunnu møguliga eisini moderniserast, men má hetta kannast gjøllari, áðrenn talan kann verða um, at tað almenna bindur pening til eina slíka umbygging. Landsstýrið hevur tí við hesum fyri eyga, biðið ta sýnsnevnd, sum virðismetir fyri Realkredittstovnin og landsstýrið, um at kanna hetta málið og koma við møguligum uppskoti.

Tá ið hetta málið er nærri kannað, vil landsstýrið, um leiðin er hildin farandi, seta fram uppskot til løgtingið um peningaílegging til nevnda endamál.

Ein av teim gomlu trolarunum hevur fingið oljufýring í Noreg, men hevur hetta saman við aðrari neyðugari umvæling kostað so stóran pening, um 1,4 mill. kr., at hetta neyvan verður roynt við aðrar trolarar.

Í umbúnað er at umbyggja ein annan av teim gomlu trolarunum til diesel. Hetta er ætlað at kosta umleið 2 mill. kr. Landsstýrið, ið hevur hetta mál til viðgerðar, hevur ikki enn tikið endaliga støðu um møguliga studningsveitan.

Studningurin til farmagjald til skipatilfar til skip, ið byggjast skulu á føroyskum skipasmiðjum, vil landsstýrið seta uppskot um at endurnýggja í sama mát sum fyri fíggjarárið 1957/558.

V. *Fiskaturkihús.*

Eitt øki, sum hevur stóran týdning fyri fiskivinnu okkara, er, at vit hava tíðarhóskandi turkihús og eisini á hesum øki fylgja við tíðini og gerast kappingarførir við okkara konkurrentar.

Deils eru bygd, deils eru í gerð tíðarhóskandi stór turkihús umframt tey smáu, vit hava. Í umbúnað er eisini at byggja stórt turkihús í Vestmanna. Við hesum skuldu vit verið kappingarførir og eisini kunna loyst ta uppgávu at halda tann turra fiskin í góðum goymslum, inntil avskipað verður.

Tað er gjørligt at fáa statslán – industrilán – til tílík virki.

VI. *Filet- og ísvirki.*

Eit annað øki, sum eisini hevur stóran týdning fyri fiskiskap okkara, serliga heimafiskiskapin, er, at vit hava hóskandi nøgd av filet- og ísvirkjum. Í løtuni hava vit eini 5 slík virkir, og verða væntandi fleiri bygd, so hvørt sum tørvur er til tess.

Eisini til tílík virkir fæst statslán.

VII. *Fiskamjølsvirkir o. t.*

Slík virkir hava eisini týdning fyri fiskivinnu okkara, og hava vit í løtuni so mikið av slíkum virkjum, at tað má sigast, at kapacitetirin stendur javnt við produktiónina.

Til slík virkir er eisini gjørligt at fáa statslán.

VIII. *Jarðabrúkið.*

Jarðabrúkið krevur møguliga eina meira tiðarhóskandi lóggávu og organisatión. Til at kanna hetta hevur løgtingið sett serstaka nevnd, sum væntandi skjótt kemur við uppskoti.

XI. *Endurreisingarráð.*

Í løgtingsmáli nr. 56/1956 varð vist til landsstýrið nærri at umhugsa setan av einum serstøkum endurrsisingarráð.

Vísandi til tað, sum sagt er um fiskivinnuna og jarðabrúkið, vil landsstýrið halda, at tað, sum eitt slikt ráð møguliga skal taka sær av, longu, deils er framt, og deils er undir viðgerð á annan hátt, og skuldi tí ikki verið neyðugt við einari slíkari nevnd.

X. *Okkara handil og eksportur* er framvegis tryggjaður gjøgnum teir handilssáttmálar, sum Danmark ger við onnur lond.

Skal trygt grundarlag vera undir einari endurnýgging av okkara fiskiflota, so vit vónandi koma at økja um okkara framleiðslu, mugu vit hava best møguligan tryggleika fyri, at keyparar eru til vørur okkara, og at peningurin fyri tær seldu vørurnar er tryggjaður. Hetta er tryggjað gjøgnum teir gjørdu sáttmálarnar.

Seinasta ár lá okkara eksportur uppá 93 mill. kr. móti 78 mill. kr. í 1955.

Í samband við okkara handil eigur at verða nevnt, at vit í 1956 innlutu fyri 82 mill. kr. móti 78 mill. kr. í 1955.

XI. *Fiskimarkið.*

Við sáttmála við Bretland frá 22. apríl 1955 er sett fyribils fiukimark.

Vegna tann sáttmála, sum er komin í lag millum Bretland og Ísland, er tað fyrivarni, vit tóku, vorðið aktuelt, og er hetta gjørt Bretum kunnugt.

Landsstýrið hevur valt nevnd til samráðingar.

Vegna tess, at altjóðarfundur skal vera til várs – væntandi í marts 1958 – um fiskarímarksmálið yvirhøvur, hevur verið hildið beinast at steðga við endaligum samráðingum við Bretar til aftan á altjóðarfundin.

Samrátt vil tó verða í heyst um landingarviðurskiftini í bretskum havnum.

XII. *Lønjavningargrunnurin.*

Lønjavningargrunnurin er stovnaður samb. løgtingslóg nr. 69 frá 21. desember 1949, sum broytt við løgtingslóg nr. 83 frá 31. desember 1950. Henda lóggáva gevur grunninum eina inntøku av eksportinum. Seinasta ár kr. 977.382,34.

Umframt hetta letur landskassin $1^1/_2$ mill. kr. sum studning til grunnin.

Grunnurin hevði sum ogn pr. 31./3. 1957 $1^1/_2$ mill. kr.

Landsstýrið vil á uppskoti til komandi fíggjarlóg seta uppskot um at endurnýggja studningin til grunnin.

Vónandi koma færri og færri at nýta av lønjavningargrunninum, við tað at vinningurin á teim nýggju skipunum skuldi verið so stórur, at hjálp úr grunninum ikki verður neyðug.

Annars vil eg visa á tað, sum eg so ofta havi nevnt, at tað nationaløkonomiskt sað var betur, um hesin studningur varð nýttur til endurnýggjan av skipaflotanum og harvið helst skjótari hækkaði landsins og fiskimannsins vinnu.

XIII. *Havna- og vegabygging.*

Í hesum fíggjarári verða tey seinastu gjøldini til 10-ára játtanir til havnir – undantikið Tórshavnar havn – frá hondini. Játtanin til hesar havnir hevur verið um ½ mill. kr. í meðal um árið. Hetta skuldi skapað møguleika fyri at farið undir nýggja ætlan.

Sum kunnugt eru vit komnir nakað væl á leið við havnabygging, meðan vit enn hava eftir nakrar stórvegir, sum krevja nógvan pening. Løgtingið hevur gjørt byggiætlan fyri tey fyrstu komandi árini, og verður arbeitt eftir hesi ætlan.

Til vegin Øravík–Hov hevur landsstýrið eftir løgtingslóg nr. 9 frá 7. februar 1957 lænt úr ríkiskassanum 1 mill. kr., hvar fyrsti avdráttur er goldin við 125.000 kr. Við tað at hesin vegurin verður væl dýrari enn 1 mill. kr., hevur tað verið neyðugt at trekkja uppá landskassans likviditet.

XIV. *Flogsambandið við útheimin.*

Landsstýrið hevur tikið upp samráð við ríkisstýrið um útbygging av flúgviplássinum. Hetta vil eftir leysari kanning krevja cinar 20 mill. kr., sum ikki veðra lættar at fáa, um vit skulu taka ein munandi part.

Tað er í løtuni ikki gjørligt at siga nakað gjøllari frá møguleikum fyri at loysa hesa uppgávu, men vil landsstýrið framvegi hava hetta mál í huga.

XV. *Telefonverkið.*

Sum fyrr greitt frá er telefonverkið nú so væl sanerað, at tað tykist at kunna hvíla í sær sjálvum.

Sjálvandi hevur telefonverkið stór lán – tilsamans 2.261.519 kr. – sum meginparturin stavar frá tí út- og umbygging, sum fram er farin. Rentur og avdrátt av hesum lánum er telefonverkið fört fyri at greiða av sínum inntøkum.

Umframt hesi lán hevur landskassin útgoldið fyri telefonverkið 333.325 kr. Hesin peningur, ið varð útgoldin í einari tíð, tá verkið var í peningatrupulleikum, verður væntandi skjótt afturgoldin landskassanum.

Umbygging av tí tráðleysa telefonsambandinum við Klaksvík og Suðuroy, soleiðis at samtalurnar ikki kunna avlurtast, verður væntandi liðugt, áðrenn veturin byrjar.

Tórshavn fær eina nýggja 500-tals gruppu aftrat.

Klaksvík og Runarvík verða automatiseraðar, og fer automatiseringin á øðrum plássum fram so við og við, sum tørvur er á og neyðugur peningur fæst til vega.

Inntøkur telefonverksins vóru í seinasta fíggjarári 1.566.235 kr., meðan útreiðslurnar vóru 1.187.317 kr., sum gevur eitt rakstraravlop uppá 378.918 kr. Av hesum avlopi er avdráttur av lánum goldin sum vanlig avskriving við 299.670 kr., og er umframt hesa peningahædd avskrivað 73.345 kr. Rentan av lánum er tilsamans 147.761 kr., sum er goldið gjøgnum fíggjarárið. Av samtalum og telefontelegrammum vóru í fíggjarárinum 4.475.915.

XVI. *Strandferðslan.*

«Smiril» hevur nú fingið oljufýr, og vísir tað seg, at hann nú siglir væl skjótari og kostar væl minni í brenni, enn tá hann var kolfýrdur.

Við tí øking, ið fram er farin tey seinastu árini í ferðafólkatalinum, er tað tían trongligt umborð á førunum, serstakliga millum Suðuroy og Tórshavn og ikki gjørligt at útvega koyggjupláss til øll, ið ynskja og hava

neyðugt at hava koyggju. So statt má tað ásannast, at «Smiril» er ikki longur tiðarhóskandi, og má umhugsast at gera útvegir fyri at byggja nýtt far. Um hetta vil landsstýrið fegin samráðast við figgjarnevndina.

XVII. *Sjúkahúsini.*

Málini um bygging av sinnissjúkahúsi, viðkan og modernisering av Dronning Alexandrines Hospitali og viðkan av Klaksvíkar sjúkahúsi eru øll av løgtinginum samtykt at fremja. Talan er um ein samlaðan kostnaða uppá 22–23 mill. kr. Málini eru í løtuni til viðgerðar hjá ríkismyndugleikunum. Landsstýrið vil gera sítt til, at hesi so týðningarmiklu mál kunnu fremjast so skjótt sum yvirhøvur møguligt.

XVIII. *Aldurs- og avlamisrenta.*

Sum tað framgongur av lóg nr. 146 av 31. marts 1949, eru útreiðslurnar til socialforsorg býttar millum statskassan og landskassan við helvt til hvønn.

15. mai 1957 vóru í Føroyum

1784 mál um aldursrentu
og 626 mál um avlamisrentu

tilsamans: 2410 mál.

Hvørt mál umfatar hjún og einstaklingar.

Tær samlaðu útreiðslurnar í Føroyum vóru:

	Aldursrenta	*Avlamisrenta*
1953/54	2.981.000 kr.	950.000 kr.
1954/55	3.115.550 kr.	1.038.062 kr.
1955/56	3.188.540 kr.	1.146.870 kr.
1956/57	3.245.262 kr.	1.211.368 kr.
1957/58 ætlað	3.570.400 kr.	1.512.000 kr.

Frá 1. april í ár verður aldurs- og avlamisrentan hækkað við 7 % og útgoldin 1. aug. í ár.

Hetta er ein hækking, ið samsvarar prishækkingini pr. 1. okt. 1956. Spurningurin um at hækka rentuna 3 % aftrat upp í 10 %, sum samtykt á tingi í april í ár; spurningurin um at fáa hækkað ta avdráttarfríu inntøkuna upp í 100 % av rentupeninginum er til viðgerðar hjá ríkisstýrinum, og krevur hetta mál, um broyting skal fara fram, broyting í ríkislógini.

Málið um at at avloysa aldursrentuna við fólkatrygging er til kanningar í serstakari nevnd. Eftir einari fyribils kanning vil ein slík skipan, sum tann, ið nú verður gjøgnumført í Danmark, kunna ætlast at týða eina meiraútreiðslu uppá um 2 mill. kr. fyri Føroya part.

Um vit, samstundis sum vit stríðast við eina endurnýggjing av skipaflotanum, eru figgjarliga nóg sterk til eisini at lyfta hesa uppgávu, má kannast gjølla.

Sjálvandi skulu vit gera tað, vit eru ment fyri at hjálpa teim gomlu, sjúku og teimum, ið avlamin eru, best møguligt, men vit mugu samstundis hava fyri eyga, at hetta verður gjørt á slíkan hátt, at vit ikki iklæða okkum ein búnað, sum setur øll tey yngru, ið skulu gjalda tann størsta partin av tí, hetta kostar, í eina spennitroyggju, sum tekur virkishugin frá teimum yngru, ið serstakliga skulu byggja viðari uppá tað, vit eldru hava lagt til rættis.

Vit mugu skipa okkara socialforsorg soleiðis, sum tað hóskar best fyri okkara serligu viðurskiftir.

XIX. *Útvarpið,*

ið er sett á stovn sambart lóg, hevur nú virkað í nakrar mánaðar, og má sigast, burtursæð frá nøkrum «barnasjúkum» at hava gingist væl. Kostnaðurin av at seta útvarpið á stovn er nú uppgjørt til um 399.000 kr., sum eru goldnar av útvarpsgrunninum og við lánum.

Lurtaratalið, ið gjalda skal til útvarpið er uppgjørt til 5.000, sum skuldi givið 100.000 kr. Stilað verður ímóti, at inntøkur útvarpsins bera útreiðslurnar, so útvarpið fíggjarliga kemur at hvíla í sær sjálvum.

XX. *Skúlamálið.*

Her er serstakliga hugsað um *kostskúlan.* Sum kunnugt verður studentaskúlin ríkin bert fyri landskassans rokning. Skúlin trongir harðliga til at verða avloystur av einum kostskúla, men krevst stórur peningur til at loysa hetta mál, um nýggj hús skulu byggjast.

Landsstýrið hevur vist á ein annan og helst biligari loysning við at yvirtaka bróstsjúkrahúsini í hoydølum og umvæla tey tørvandi og byggja hóskandi hús til tuberklasjúklingarnar nærhendis Dronning Alexandrines Hospitali.

Vit hava sum nevnt í serstøkum byggigrunni væl av peningi, men vil hesin peningur minni enn so røkka á mál, um vit skulu byggja alt av nýggjum.

Málið er ógvuliga átroðkandi og *má* loysast sum skjótast.

Eitt annað skúlamál, sum hevur størsta týdning fyri okkara samfelag, er *fólkaskúlin.*

Tað er hent so nógv tey seinastu árini í okkara samfelag, m. a. við flyting í stórum frá teim smærru plássunum til tey størru, at tað – soleiðis sum formaðurin fyri skúlastjórnini, Elkær-Hansen ríkisumboðsmaður, nevndi tað á lærarafundinum í ár – hevur sína størstu ávirkan á strukturin í okkara samfelag. Tað má tí takast til gjølla umhugsan, um ikki undirvísingin í fólkaskúlanum má broytast samsvarandi tí nýggju tíðini. Til at kanna hetta heldur landsstýrið, at serstøk nevnd eigur at verða sett.

Hjá *Føroya Fólkaháskúla* eru húsaviðurskiftini tronglig, og umsókn er frá skúlanum um studning og lán til nýbygging og umbygging.

Løgtingið samtykti í vár at fáa bygt nýggjan *sjómannsskúla,* og arbeiðið er í gongd við at fyrireika málið til projektering o. s. fr.

XX. *Nýggj løgtingshús.*

Sum greitt frá standa nakrar hundrað túsund krónur á serstakari sparikassabók til hetta endamál.

Tað hevur ofta verið tosað um at byggja tey nýggju løgtingshúsini úti í Tinganesi. Hetta skuldi verið gjørligt, aftaná at løgtingið nú hevur yvirtikið Tinganesøkið.

Landsstýrið heldur, at ein hóskandi planur má fyriliggja, áðrenn nøkur bygging fer fram í Tinganesi, og hevur tí heitt á nakrar serkønar menn at fyriskipa serligar reglur um kapping millum okkara arkitektar og aðrar kønar menn um eina framtíðar umbygging á Tinganesøkinum.

Tá slíkur planur fyriliggur og er góðkendur, kann avgerast, í hvørjari raðfylgju umbyggingin skal fara fram.

XXII. *Hvalaveiðan.*

Sum kunnugt hevur løgtingið nú stóran partapening í hvalaveiðuni. Síðani hvalaveiðan byrjaði í ár, hevur gingist hampuliga væl við at fáa hval.

Útreiðslurnar eru tó ógvuliga høgar, og má her serstakliga nevnast teir ógvuliga høgu oljuprísirnir. Høgir í mun til hvat teir tykjast at vera aðrastaðni. Landsstýrið hevur samráðing um hetta mál.

XXIII. Prístalið.

Sum metari av allari løn í landinum verður hvørt fjórðingsár útroknað eitt prístal, sum fyri ein stóran part byggir á prísunum á innfluttum vørum. Við tað at hesin prísur ikki altið fylgir prísbroytingini á okkara størstu eksportvøru, fiskinum, sum er størsti faktor í okkara nationalinntøku og er metari av tí vinnu, fiskimaðurin fær, eigur at verða umhugsað at umleggja prístalsútrokningina soleiðis, at prísurin á okkara eksportvørum fær munandi ávirkan á prístalið.

Landsstýrið er greitt yvir, at hetta er eitt mál av størsta politiska týdningi, sum tó ikki eigur at nýtast sum politiskt vápn, og vil tí fegið samráðast við allar flokkar um hetta. Beinast vil møguliga verða fyrst at seta eina serstaka nevnd til at kanna hetta gjølla.

XXIV. *Skansin.*

Skansin verður eitt av okkara vakrastu søguligu minnum, um alt verður afturbøtt, ið kom í órudd undir seinasta veraldarbardaga.

Hetta arbeiðið fer nú fram, og verður Skansin til komandi Ólavsøku aftur tað hugnaliga stað, sum fólk av og á syngja og droyma um.

XXV. *Skattalóggávan.*

Áðrenn eg endi hetta stutta yvirlit, vil tað vera beint og neyðugt at nevna, at grundarlagið undir øllum tí almenna húsarhaldinum í Føroyum eru tær inntøkur, tað almenna fær við beinleiðis og óbeinleiðis skatti.

Vit hava ikki í landi okkara virðir – havaið hvussu er ikki funnið tey enn – sum onnur lond kappast um at keypa og geva stóran pening fyri til tað almenna.

Skattalóggávan má hjá okkum hvíla á beinleiðis og óbeinleiðis skatti, avbalanserað soleiðis at tann beinleiðis skatturin ikki drepur hugin til investering í nýggjum samfelagsgagnligum fyritøkum og ikki minkar um hugin hjá teim ungu til at blíva og virka í landinum, og at tann óbeinleiðis skatturin, samstundis sum hann gevur tí almenna neyðugan pening til tey mongu mál, tað almenna hevur at røkja, er ein hóskandi bremsa á innflutningin av øllum teim vørum, ið ikki beinleiðis kunnu sigast at vera neyðsynjarvørur.

Ein fittan mun meira enn tað, sum nú á døgum verður virkað av t. d. klæðum, fyri at nevna eitt øki, kundi verið gjørt herheima, og vildi tann tollur, vit hava í løtuni, verið ein vernd ímóti skaðiligum konkurransa uttanífrá. Eg kann nevna, at eg uttan fyri land okkara havi sæð forrætningar reklamera við vøkrum gólvteppum gjørd burturúr prima føroyskari ull. Her og á mongum øðrum økjum liggur ein uppgáva fyri tað privata initiativið at taka upp.

Lat meg – eins og Marius Johannesen segði á Vágastevnuni í ár – undirstrika, at einstaklingurin eigur ikki at steðga eftir, til tað almenna hevur borðreitt.

Tað hevur verið alt ov nógv prentað inn í einstaklingin nú á døgum, at tað almenna skal dit, og tað almenna skal datt, uttan at hugsað verður um, at tað almenna eru vit øll, og at tað almenna fær ikki nakað at gera dit og dat burturúr uttan fyrst at fáa peningin frá samfelagsborgarunum.

Lat meg so enda við at yuskja, at tann løgtingsseta, ið er byrjað í dag, vísir eitt sameint løgting til frama fyri tey stórmál, ið liggja fyri.

Sjálvandi skulu flokkarnir hava friar ræsir undir ábyrgd at føra teirra áskoðanir fram, men tó má tað vera gjørligt hjá einum litlum fólki sum her hjá okkum, at løgtingsmenn frá teimum ymisku flokkunum kunnu finna hvønnannan á økjum, har teir í felag skjóta politiskar serinteressur til viks og samdir fremja mál og harvið skapa livilig kor fyri okkara fólk.

Fastar nevndir og aðrar.

Fíggjarnevndin: Djóni í Geil, Poul Petersen, Andreas Djurhuus, Joh. M. Fr. Poulsen, P. M. Dam, Erlendur Patursson og Kjartan Mohr.
Tiltaksmenn: Rikard Long, Knud Nygaard, Trygve Samuelsen, Hans Iversen, J. P. Davidsen, Frederik Hansen og J. F. Øregaard.

Umsóknarnevndin: Frederik Bláhamar, Leon Joensen og Frederik Hansen.

Landsstýrismálanevndin: Knud Nygaard, Hans Iversen og J. Fr. Øregaard.

Lógarnevndin: Poul Petersen, Rikard Long, Trygve Samuelsen, J. Fr. Øregaard og D. P. Danielsen.

Fiskivinnunevndin: Frederik Bláhamar, Samuel Ellefsen, Jens Chr. Olsen, Richard Jacobsen og Johan Simonsen.

Havna- og veganevndin: Hans Iversen, Arnhold Nielsen, Samuel Ellefsen, Knud Nygaard, P. M. Dam, D. P. Danielsen og Olaf Ellingsgaard.

Skúlanevndin: Richard Long, Samuel Petersen, Joh. M. Fr. Poulsen, Hanus við Høgadalsá og J. H. Danbjørg.

Útvarpsnevndin: Djóni i Geil, Rikard Long, Hans Iversen, P. M. Dam og D. P. Danielsen.

Sociala nevndin: Djóni i Geil, Poul Petersen, J. F. Øregaard, Trygve Samuelsen og Erlendur Patursson.

Tingskipingarnevndin: Poul Petersen, Samuel Petersen, Trygve Samuelsen, P. M. Dam og D. P. Danielsen.

Kirkjunevndin: Frederik Bláhamar, Samuel Ellefsen, Joh. M. Fr. Poulsen, Johan Simonsen og J. H. Danbjørg.

Sjómarksnevndin: Hákun Djurhuus, Samuel Petersen, Trygve Samuelsen, Jens Chr. Olsen, J. Fr. Øregaard, D. P. Danielsen og Richard Jacobsen.

1. Fíggjarløgtingslóg 1958/59.

Ár 1957, 1. august legði løgmaður fram uppskot til fíggjarløgtingslóg 1958/59.

1. viðgerð 9. aug. 1957, og 26. mars 1958 legði fíggjarnevndin fram uppskot til broytingar, sum innlimaðar eru í uppskotið (sbr. skjal 2).

2. og 3. viðgerð 28. mars 1958.

Formaðurin legði fram soljóðandi broytingaruppskot frá Robert Joensen til § 21:

Sum nýtt punkt 12: Studningur til Klaksvíkar sjómansskúla, kr. 8.000.
Tilskud til Klaksvíkar sjómansskúla kr. 8.000.

§§ 1—14	samtyktar	17—0.
§ 15	samtykt.	17—0.
§ 16	„	16—0.
§ 17	„	18—0.
§ 18	„	17—0.
§ 19	„	18—0.
§ 20	„	16—0.
Broytingaruppskot frá Robert Joensen	fall	10—0.
§§ 21—23	samtykt.	16—0.
§ 24	„	18—0.
§§ 37	„	16—0.
Lógaruppskotið í sínni heild	„	17—0.

2. Skattalóggávan.

Ár 1957, 2. aug. legði løgmaður fram soljóðandi skriv:

Uppaftur í ár loyvir landsstýrið sær at biðja tingið taka uppskot til skattalóg til viðgerðar og loyvir sær at vísa til løgtingsmál nr. 2/1956 og m. a. til løgtingsmál nr. 16/1955 (tingtíðindi 1955, bls. 37).

1. viðgerð 6. aug. 1957 og málið beint í fíggjarnevndina.

3. Løgtingslóg um starvsmenn.

Ár 1957, 3. august legði Edw. Mitens landsstýrismaður fram soljóðandi skriv:

Uppaftur í ár loyvir landsstýrið sær at biðja tingið taka uppskot til løgtingslóg um starvsmenn til viðgerðar og loyvir sær at vísa til løgtingsmál nr. 3/1956 og nr. 42/1955 (tingtíðindi 1955, bls. 95).

1. viðgerð 6. august 1957, og 10. februar 1958 legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit:

Landsstýrið hevur lagt fyri løgtingið uppskot til løgtingslóg um starvsmenn. Tilík lóggáva um rættarstøðuna millum arbeiðsgevara og starvsfólk hevur ikki verið í gildi fyri Føroyar, og hevur rættarstøðan teirra millum soleiðis hvilt á almennum rættarreglum og dómspraksis.

Eftir uppskotinum verður lógin ikki at umfata tænastumenn ríkisins, landsins, fólkaskúlans, fólkakirkjunar ella kommununar ella aspirantar til tilík størv og heldur ikki starvsfólk eftir sjómanslógini ella lærlingar eftir lærlingalógini.

Lógarnevndin, ið hevur havt málið til viðgerðar, mælir løgtinginum til at samtykkja uppskotið, tó við niðanfyri nevndu broytingum.

Uppskot.

Løgtingið samtykkir uppskot landsstýrisins við hesum broytingum:

I. Í § 6, stk. 3, verður sett í staðin fyri »3 mánaðir« og »3 måneder« »1 mánað« og »1 måned«.

II. Í § 8 gongur stk. 2 út og »stk. 3« verður »stk. 2« í báðum textunum.

III. § 14 í uppskotinum gongur út í staðin verður sett sum nýggj § 14:

Starvsmaður kann ikki uttan loyvi frá arbeiðsgevara taka sær starv uttanfyri tænastuna.«

og í donsku textini:

»En funktionær kan ikke uden arbejdsgiverens samtykke påtage sig hverv udenfor tjenesten.«

IV. Í § 18 gongur stk. 2 út, og í staðin fyri »stk. 3« og »stk. 4« verður í báðum textunum sett »stk. 2« og »stk. 3«.

2. viðgerð 13. og 3. viðgerð 15. febr. 1958.

Formaðurin legði fram soljóðandi broytingaruppskot frá nevndini:

Í § 21 verður í staðin »1956« sett »1958« í báðum tekstunum.

Lógaruppskotið (smbr. løgtingstíðindi 1955 bls. 95) við broytingum nevndarinnar samtykt 20–0.

4. *Sjómansløgtingslóg.*

Ár 1957, 3. august legði Edw. Mitens landsstýrismaður fram soljóðandi skriv:

Landsstýrið loyvir sær at biðja tingið taka uppskot til sjómansløgtingslóg til viðgerðar og loyvir sær at vísa til løgtingsmál nr. 38/1956.

1. viðgerð 6. aug. 1957 og málið beint til lógarnevndina.

5. *Broyting í lóg um manning av Føroyskum skipum.*

Ár 1957, 3. aug. legði Edw. Mitens landsstýrismaður fram soljóðandi skriv:

Landsstýrið loyvir sær at biðja tingið taka uppskot til løgtingslóg um manning av føroyskum skipum til viðgerðar og loyvir sær at vísa til løgtingsmál nr. 81/1956.

1. viðgerð 7. aug. 1957 og 3. febr. 1958 legði fiskivinnunevndin fram soljóðandi

Umhugsan:

Í tingsetuni 1956/57 legði landsstýrið fram uppskot til broytingar í lóg nr. 31 av 22. oktober 1954 um manning av føroyskum skipum. Málið varð útsett tá av ymiskum orsøkum, men bleiv 3. aug. 1957 lagt fram aftur og 7. aug. beint í fiskivinnunevndina.

Nevndin hevur havt samráðingar við Føroya skipara- og navigatørfelag, Føroya maskinistfelag og Føroya motorpassarafelag og eru teirra krøv í stórum tey somu, sum nevnd í viðmerkingunum frá landsstýrinum. Nevndin skal tí mæla tinginum til at samtykkja landsstýrisins uppskot tó soleiðis, at tilmælið frá Føroya skipara- og navigatørfelag verður gingið so mikið á møti, at skipari við skiparabrævi hevur heimild at føra farmaskip undir 500 tons í óskerdari sigling.

Viðvikjandi serloyvum eftir § 17, stk. 1, hevur nevndin broytt formulering-

ina eftir uppskotinum frá landsstýrinum nakað. Herafturat ynskir nevndin at viðmerkja, at serloyvi eiga helst at verða givin teimum, sum frammanundan 1. april 1944 hava mynstrað sum 1. meistarar, at fáa starvsbrøv sum 1. meistarar á fiskiskipum við maskinu upp til 750 h. k. og 2. meistarar við øllum fiskiskipum.

Uppskotið frá Poul Petersen, løgtingsmanni, um nýtt stk. til § 17, sum gevur landsstýrinum heimild at veita monnum við fremmandum skiparabrævi atgongd til starvsbræv eftir hesi lóg, heldur nevndin eigur at verða tikið við.

Nevndin setur so statt fram fylgjandi

Uppskot.

Uppskot landsstýrisins til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg nr. 31. frá 22. oktober 1954 um manning av føroyskum skipum verður samtykt við hesum broytingum:

1. § 3 verður til § 4.

2. § 2, 1. stk. 2. punkt verður orðað soleiðis:

Skiparabræv, á øllum leiðum við fiskiskipi og við farmaskipi undir 500 tons.

3. § 4 verður til § 5 og verður orðað soleiðis:

Landsstýrið fær heimild til í undantaksføri eftir tilmæli frá viðkomandi starvsfelag at veita mennum, sum hava longdina ella hava ført skip við undantaksloyvi til Grønlands, atgongd at fáa skiparabræv eftir hesi lóg og undir samsvarandi treytum at veita monnum, sum hava mynstrað sum maskinmenn frammanundan 1. april 1944 og monnum, ið hava mynstrað sum motorpassarar undan 1. jan. 1935 atgongd til starvsbræv av tilsvarandi stigi.

Eisini er landsstýrinum heimilt at geva monnum, sum hava tikið skiparaprógv í útlandinum eftir meting í hvørjum einstøkum føri atgongd til starvsbræv eftir hesi lóg.

4. § 5 verður til § 6.

1. § 3 ændres til § 4.

2. § 2, 1. stk., 2. punktum affattes således:

Skipperbevis, indenfor alle fartsområder med fiskeskibe og med fragtskibe over 500 tons.

3. § 4 ændres til § 5 og affattes således:

Landsstyret bemyndiges til i undtagelsestilfælde efter indstilling fra vedkommende fagforening at meddele personer, som er i besiddelse af den udvidede fiskerskipperprøve eller på dispensation har ført skib til Grønland, adgang til skipperbevis efter denne lov og på samme vilkår meddele personer, der inden 1. april 1944 har udmønstret som maskinmestre, og personer, der inden 1. januar 1935 har udmønstret som motorpassere, næringsbevis af tilsvarende grad.

Endvidere bemyndiges landsstyret til at give personer, der har bestået skippereksamen i udlandet, efter vurdering i hvert enkelt tilfælde adgang til næringsbevis efter denne lov.

Formaðurin legði fram soljóðandi

Broytingaruppskot:

frá nevndini

§ 5, 1. stykki, í nevndarinnar uppskoti verður broytt soleiðis:

Landsstýrið fær heimild til í undantaksføri eftir tilmæli frá viðkomandi starvsfelag at veita monnum, sum hava longdina ella hava ført skip við undantaksloyvi til Grønlands, atgongd at fáa skiparabræv eftir hesi lóg og undir samsvarandi treytum at veita monnum, ið sigldu sum maskinpassarar undir seinra heimsbardaga, og sum hava tikið maskinpassaraprógv áðrenn 1. januar 1948, loyvi at mynstra sum 1. meistari á fiski- og veiðuførum við maskinu minni enn 750 IHK og sum 2. meistari á øllum fiski- og veiðuførum.

Landsstyret bemyndiges til i undtagelsestilfælde efter indstilling fra vedkommende fagforening at meddele personer, som er i besiddelse af den udvidede fiskerskipperprøve eller på dispensation har ført skib til Grønland, adgang til skipperbevis efter denne lov og på samme vilkår meddele personer, der sejlede som maskinpassere under sidste verdenskrig og som har taget maskinpasserprøven før 1. januar 1948, tilladelse til at mønstre som 1. mestre på fisker- og fangstskibe med maskine mindre end 750 IHK og som 2. mestre på alle fisker- og fangstskibe.

Broytingaruppskot:

§ 5, 1. stykki, í nevndarinnar uppskoti verður broytt soleiðis:

Landsstýrið fær heimild til í undantaksføri eftir tilmæli frá viðkomandi starvsfelag at veita monnum, sum hava longdina ella hava ført skip við undantaksloyvi til Grønlands, atgongd at fáa skiparabræv eftir hesi lóg og undir samsvarandi treytum at veita monnum, ið sigldu sum maskinpassarar undir seinra heimsbardaga, og sum hava tikið maskinpassaraprógv áðrenn 1. januar 1948, loyvi at mynstra sum 1. meistari á fiski- og veiðuførum við maskinu minni enn 750 IHK og sum 2. meistari á øllum fiski- og veiðuførum og monnum, ið hava mynstrað sum motorpassarar undan 1. januar 1935 atgongd til starvsbræv av tilsvarandi stigi.

Landsstyret bemyndiges til i undtagelsestilfælde efter indstilling fra vedkommende fagforening at meddele personer, som er i besiddelse af den udvidede fiskerskipperprøve eller på dispensation har ført skib til Grønland, adgang til skipperbevis efter denne lov og på samme vilkår meddele personer, der sejlede som maskinpassere under sidste verdenskrig, og som har taget maskinpasserprøven før 1. januar 1948, tilladelse til at mønstre som 1. mestre på fisker- og fangstskibe med maskine mindre end 750 IHK og som 2. mestre på alle fisker- og fangstskibe og personer, der inden 1. januar 1935 har udmønstret som motorpassere, næringsbevis af tilsvarende grad.

frá Kjartan Mohr o. fl.:

§ 2, stk. 1: »og við farmaskipi undir 500 tons,« gongur út.

2. viðgerð og 3. viðgerð 13. februar 1958.

Uppskot landsstýrisins §§ 1 og 2 samtyktar undir 2. viðgerð.
Nevndarinnar § 3 samtykt 18–0.
Nevndarinnar §§ 4 og 5 samtyktar 14–0.
Broytingaruppskotið frá Kjartan Mohr o. f. fall 13–0
Broytingaruppskot frá nevndini til § 5, stk. 1 samtykt 22–0
Broytingaruppskot frá nevndini til § 5, seinna stk. samtykt 17–0.
Fyrra broytingaruppskot frá nevndini var afturtikið.
Lógaruppskotið so broytt samtykt 23–0

---

6. *Lóg um skúlalæknar.*

Ár 1957, 5. august legði Edw. Mitens landsstýrismaður fram soljóðandi skriv:

Í tingmáli nr. 70/1956 samtykti tingið at biðja landsstýrið senda kommununum uppskot til lóg um skúlalæknar til ummælis og síðani leggja málið aftur fyri tingið.

Meginparturin av kommununum hevur svarað og at kalla allar hava mælt til. Ummælini vera nevndini til handa og fylgja ikki við sum skjal.

So statt loyvir landsstýrið sær at leggja málið fyri aftur og mæla til, at tað verður framt nú.

1. viðgerð 7. august 1957, og 18. januar 1958 legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit:

Í seinastu tingsetu legði landsstýrið fyri løgtingið uppskot til lóg um skúlalæknar, og tingið samtykti at biðja landsstýrið um at senda kommunum uppskotið til ummælis og síðani leggja málið aftur fyri tingið.

Landsstýrið hevur nú lagt málið aftur fyri tingið og sigur í sínum viðmerkingum, at meginparturin av kommununum hevur svarað, og at kalla allar hava mælt til, og mælir landsstýrinum til, at málið verður framt nú.

Tað verður upplýst, at tær útreiðslur, ið standast av hesum, verða at liggja um 30.000 kr. árliga. Ríkiskassin afturrindar helvtina.

Annars gevur landsstýrið hesar upplýsingar viðvíkjandi útreiðslunum:

»§ 10 í uppskotinum fyriskipar, at útreiðslurnar hvíla á viðkomandi kommunu. Ríkiskassin afturrindar 50 %. Studningurin frá ríkiskassanum kann tó ikki vera meira enn 5 kr. árliga pr. persón + honorarviðbót, um »Skolesundhedsplejerske« er sett, og 3 kr. + honorarviðbót, um »Skolesundheds-

plejerske» er ikki sett. Tílíkar «Skolesundhedsplejerskor» verða ætlandi ikki settar.

Landslæknin roknar við, at talið av skúlabørnum í Føroyum er um 5.600, harav 3.000 í bygdum, har lækni býr, og 2.600 í øðrum bygdum. Børnini, har lækni býr, verða kannaði eina ferð um árið, meðan landslæknin roknar við, at børnini í hinum bygdunum verða kannaði 3 ferðir í skúlatíð teirra, t. v. s. 3 ferðir í 7 ár.

Honorarviðbótin er fyri ríkisins viðkomandi í løtuni 110 %.

Árligu útreiðslurnar verða so statt:

Bygdir har lækni er:	3.000 × kr. 6,30	18.900 kr.
Aðrar bygdir	2.600 × kr.6,30 × 3/7	7.020 kr.
	tilsamans:	25.920 kr.

Útreiðslurnar skuldu so statt ikki komið upp um 30.000 kr.»

Uppskot.

Lógarnevndin, ið hevur havt málið til viðgerðar, mælir til, at uppskot landsstýrisins verður samtykt.

og 27. s. m. soljóðandi

Uppiskoyti til nevndarálit

Lógarnevndin ynskir at gera hesar viðmerkingar aftrat teimum í álitinum gjørdu viðmerkingum:

Uppskotið til lóg um skúlalæknar fyriskrivar í § 9, at skúlalæknaeftirlitið verður nærri at skipa í reglugerðum fyri studenta- og preliminerskeiðið, skúlarnar í Havn og bygdaskúlarnar.

Í upplýsingunum frá landsstýrinum verður sagt, at landslæknin roknar við, at børnini, har lækni býr, verða kannaði eina ferð um árið, meðan børnini í hinum bygdunum verða kannaði 3 ferðir í skúlatíð teirra, t. v. s. 3 ferðir í 7 ár.

Nevndin mælir løgtinginum til at úttala, at reglugerðirnar eiga at verða soleiðis gjørdar, at øll børn í Føroyum verða kannaði eins, sama um lækni er í bygdini ella ikki, og at henda kanningin fer fram eina ferð um árið ella í minsta lagi annað hvørt ár.

2. viðgerð 22. og 3. viðgerð 29. januar 1958.

Lógaruppskotið og uppskot nevndarinnar samtykt 22–0.

7. *Broyting í rættargangslógini.*
(Verjumál.)

Ár 1957, 2. august legði løgmaður fram soljóðandi skriv:

Landsstýrið loyvir sær at leggja eina rikislóg nr. 16 frá 6. februar 1957 om ændring i lov om rettens pleje (vedrørende værgemål for mindreårige ægtebørn) fyri tingið til ummælis (smbr. heimastýrislóginnar § 7). Lógin fylgir við í 24 serprentum.

Lov nr. 16 af 6. februar 1957.

Lov om ændring i lov om rettens pleje (vedrørende værgemål for mindreårige ægtebørn).

Vi Frederik den Niende, af Guds Nåde Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg,

Gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

I lov nr. 90 af 11. april 1916 om retens pleje, jfr. bekendtgørelse nr. 265 af 15. september 1953, affattes § 257, stk. 1, således:

»I retssager optræder værgen på den umyndiges vegne. Udøves værgemål af forældre i forening, og udebliver den ene af forældrene i et retsmøde, medens den anden møder, optræder den mødte på den umyndiges vegne under retsmødet. Værgen kan ikke uden den umyndiges samtykke anlægge retssag, der angår formuerettigheder, hvorover den umyndige har rådigheden, eller rejser sig af en aftale, som den umyndige gyldig har indgået på egen hånd. Ikke heller kan værgen, hvis den umyndige er fyldt 18 år eller umyndiggjort, uden hans samtykke anlægge retssag, der rejser sig af en ham tilføjet legemsfornærmelse eller ærekrænkelse, medmindre umyndiggørelsen skyldes sindssygdom eller åndssvaghed.«

Givet på Christiansborg slot, den 6. februar 1957.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl,

Frederik R. *Hans Hækkerup.*

1. viðgerð 7. august 1957, og 16. januar 1958 legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit:

Landsstýrið hevur lagt fyri løgtingið til ummælis rikislóg nr. 16 frá 6. februar 1957 om ændring i lov om rettens pleje (vedrørende værgemål for mindreårige ægtebørn).

Broytingin viðvíkir grein 257, stk. 1 í rættargangslógini, har fylgjandi er sett inn í nevndu grein sum nýtt 2. punktum:

»Udøves værgemål af forældre i forening, og udebliver den ene af forældrene i et retsmøde, medens den anden møder, optræder den mødte på den

umyndiges vegne under retsmødet.»

Lógarnevndin, ið hevur havt málið til viðgerðar setur fram fylgjandi

Uppskot.

Løgtingið samtykkir at frammanfyri nevnda broyting í rættargangslógini verður sett í gildi fyri Føroyar.

2. viðgerð 20. januar og 3. viðgerð 23. januar 1958.

Uppskotið samtykt 25–0

---

8. Broyting í rættargangslógini.

Ár 1957, 2. august legði løgmaður fram soljóðandi skriv:

Landsstýrið loyvir sær at leggja uppskot til broytingar í lógini fyri Føroyar um rættargang og loyvir sær at vísa til uppskotið sjálvt og viðmerkingarnar til tær einstøku greinirnar.

(smbr. skjal 3).

1. viðgerð 10. august 1957, og 19. mars legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit:

Landsstýrið hevur lagt fyri tingið uppskot til broytingar í lógini fyri Føroyar um rættargang, og málið er av tinginum beint í lógarnevndina, ið hevur viðgjørt málið.

Núgaldandi rættargangslóg fyri Føroyar er bundin til kunngerð nr. 250 frá 1. oktober 1932 av lóg om rettens pleje, soleiðis at tær serligu fyri Føroyar galdandi reglur eru gjørdar sum broytingar til nevndu kunngerð.

Sami framgangsmáti er brúktur viðvíkjandi tí fyriliggjandi uppskoti, ið er gjørt sum broytingar til kunngerð nr. 265 frá 15. september 1953 av lov om rettens pleje.

Uppskotið er soleiðis mestsum bert ein ájourføring.

Til dømis kann nevnast, at allar samsýningar verða hækkaðar, soleiðis verður samsýningin til nevningar hækkað frá kr. 4.– um dagin til kr. 16.–, vitnissamsýningin frá kr. 15.– til kr. 30.–.

Nýtt í uppskotinum er til dømis, at tær uttanrættsligu semingsnevndirnar (forligskommissioner) verða avtiknar, og er nevndin samd um, at hesar nevndir ikki hava víst seg at hava stóran týdning av tí, at so gott sum øll mál koma til

rættin, soleiðis at nevnda skipan bert seinkar rættargangin og førir óneyðugar útreiðslur við sær.

Eisini kann nevnast, at sjórættarlimir eftir uppskotinum fáa samsýning eftir somu reglum sum nevningar, meðan teir eftir núgaldandi lóg ikki fáa nakra samsýning.

D. P. Danielsen ynskir at viðmerkja, at hann vegna Tjóðveldisflokkin tekur fyrivarni um seinri at seta fram uppskot um yvirtøku av dómsvaldinum, men hann er annars samdur við hinar limirnar í nevndini um at mæla tinginum til at samtykkja tað fyriliggjandi uppskot til broytingar í rættargangslógini fyri Føroyar.

Sostatt mælir øll nevndin løgtinginum til at samtykkja, at hesar broytingar verða settar í gildi fyri Føroyar.

2. viðgerð 22. og 3. viðgerð 25. mars 1958.
Uppskotið samtykt 24–0.

---

9. *Broyting í læraralønarlógini.*

Ár 1957, 5. aug. legði Edw. Mitens landsstýrismaður fram soljóðandi skriv:

Tórshavnar býráð hevur heitt á skúlastjórnina um at stíla fyri broyting í læraralønarlógini, soleiðis at varaskúlastjórastørv vera skipað til tess, at Tórshavnar kommunuskúli fær 1 varaskúlastjóra.

Skúlastjórnin sigur í skrivi frá 3. mai 1957, at Tórshavnar kommunuskúli nú hevur 18 klassar og um 500 skúlabørn og er tað javnt vaksandi.

Eftir lønarlógini v. m. fyri fólkaskúlans lærarar nr. 414 frá 12. juli 1946 § 32 stk. 1 c. skal hvør skúli, sum vanliga hevur minst tvinnanda klassarað yvirhøvur burtursæð frá teimum 2 elstu klassunum í prógvskúlum og elsta klassa í prógvfrium skúlum, hava 1 varaskúlastarv fyri hvørt tvinnanda klassarað, tó soleiðis at varaskúlastarv altíð skal normerast fyri hvørji 500 børn.

Varaskúlastjóri er løntur við kr. 4.800 árliga vaksandi 3. hvørt ár við kr. 600 upp í 6.000.

Tá ið varaskúlastørv eru ikki normerað eftir føroysku læraralønarlógini, kemst tað eftir viðmerkingunum til lógina av tí, at teir føroysku skúlarnir vóru ikki tað stórir, at tílík størv fóru at tørva her.

Sum nú barnatalið er vakslið í Klaksvíkar og Tórshavnar skúlum, hevur skúlastjórnin tessamillum hildið tað verið neyðugt at seta varaskúlastjórar við hesar skúlar.

Í Klaksvík er fyribilsskipan gjørd, men tá ið tað nú gerst neyðugt at skipa 2 størv, hevur skúlastjórnin hildið tað vera neyðugt at fáa teir normeraðar í

føroysku læraraløningalógini sum í lógini um lønir v. m. fyri fólkaskúlans lærarar.

Skilað verður til, at krav verður neyvan reist snarliga um varaskúlastjórar við aðrar skúlar við tað, at teir skúlar sum liggja Tórshavn og Klaksvík næst, nevnliga Tvøroyri og Vágur høvdu per. 31. december 1956 301 og 315 skúlabørn.

So statt spyr skúlastjórnin, um landsstýrið kann geva sítt viðmæli til at heita á skúlamálaráðharran at fáa føroysku læraralønarlógina broytta soleiðis, at skotið verður inn sum § 3 a:

Viceskoleinspektører lønnes med 4.800 kr. årlig stigende hvert 3. år med 600 kr. til 6000 kr.

Ved hver skole, der normalt har mindst dobbelt klasserække hele skolen igennem, for eksamensskolernes vedkommende bortset fra de to ældste klasser i eksamensskolen, normeres der en stilling som viceinspektør for hver dobbelt klasserække, dog at der altid normeres en stilling som viceinspektør for hver 500 børn.

Í skrivi frá 12. juni 1957 gav landsstýrið skúlastjórnini tað svar, at tað hevði samtykt at leggja málið fyri tingið við tilmæli sínum.

So statt loyvir landsstýrið sær at leggja málið fyri løgtingið.

1. viðgerð 8. august 1957, og 16. august legði skúlanevndin fram soljóðandi

Umhugsan:

Landsstýrið hevur mælt tinginum til at viðmæla, at heitt verður á skúlamálaráðið at fáa føroyska læraraløningalógina broytta soleiðis, at við størri skúlar verður at seta ein varaskúlastjóri fyri hvørji 500 børn. Málið varð víst í serliga skúlamálanevnd, sum hevur viðgjørt tað og mælir til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

Sum § 3 verður skotið inn:

Viceskoleinspektører lønnes med 4.800 kr. årlig stigende hvert 3. år med 600 kr. til 6.000 kr.

Ved hver skole, der normalt har mindst dobbelt klasserække hele skolen igennem, for eksamensskolernes vedkommende bortset fra de to ældste klasser i eksamensskolen, normeres der en stilling som viceskoleinspektør for hver dobbelt klasserække, dog at der altid normeres en stilling som viceinspektør for hver 500 børn.

2. viðgerð 16. august 1957.
Uppskotið samtykt 17–0.

10. Hægri skúli.

Ár 1957, 5. august legði Edw. Mitens landsstýrismaður fram soljóðandi

Uppskot.

1. Bróstsjúkahúsið í Hoydølum verður at nýta til hægri skúla við kostdeild, tá sjúklingarnir eru fluttir til Dronning Alexandrines hospital.

2. Neyðturviligir bygningar verða at byggja við Dronning Alexandrines hospital at taka imóti sjúklingunum úr Hoydølum.

Viðmerkingar:

Í áliti í løgtingsmáli nr. 28/1956: Hægri skúli við kostdeild, verður flutt fram:

Nevndin hevur umhugsað fleiri møguleikar:

1) At byggja skúla eftir tekning frá landsverksskrivstovuni á økinum sunnan fyri plantasjuna. Roknað verður við, at skúlin verður bygdur vestan fyri ánna og kostdeildin eystan fyri ánna út móti Sanatoriuvegnum. Hetta øki er í sínu tíð lagt av til studentaskúla.

2) Uppskot um at brúka bróstsjúkahúsið í Hoydølum til skúla við teimum broytingum, sum krevjast.

3) At byggja skúlan í Hoydølum eftir tekning frá landsverksskrivstovuni og brúka bróstsjúkahúsið til kostdeild.

12. april 1957 samtykti tingið:

Landsstýrið verður biðið um at kanna teir í álitinum nevndu møguleikar og leggja málið aftur fyri tingið á Ólavsøku.

Landsstýrið hevur biðið landsverkfrøðingin kanna teir í álitinum nevndu møguleikar, og greiðir hann frá:

ad 1. At byggja skúlabygning sunnan fyri plantasjuna eftir tekning frá landsverkfrøðingsskrivstovuni ætlast at kosta umleið kr. 2.500.000.–.
Hesin skúli er roknaður at hava pláss fyri:

Studentaskúlanæmingar:	45
Preliminerskúlanæmingar:	60
Læraranæmingar:	20

Umframt klassarúm er roknað við samkomurúmi, fimleikarhøll, 5 serrúm, teknistovu, bókasavni, lesistovu, lærarastovu og skrivstovu.
At byggja kostskúladeild sunnan fyri plantasjuna og harumframt pláss til starvsfólk ætlast at kosta umleið kr. 1.500.000.–.

ad 2. Um bróstsjúkahúsið (gamla hús) kann sigast, at tað er í hampuliga góðum standi, men stovurnar eru heldur smáar til skúlastovur.

Sjálvt við størri broytingum kann bróstsjúkahúsið tó ikki ætlast at kunna koma at uppfylla tey krøv, ið sett verða til ein nútíðar skúla. Men tá hugsað verður um tey viðurskiftir, skúlin hevur arbeitt undir, kann ikki annað sigat, enn at stórur bati hevði verið at kunna nýtt bróstsjúkahúsið til skúla, uttan nakrar stórvegis broytingar, fram um tey høli, ið nú verða brúkt.

Uppihaldsdeildin (nýggja hús) kann, sum nú er, helst hýsa 30 næmingum, men ikki kann sigast, at hesin bygningur er eftir øllum nútíðar krøvum.

Bygningarnir í Hoydølum kunnu nýtast eitt áramál til hægri skúla við kostdeild, tó verður altíð okkurt at gera við teir, og kann kostnaðurin setast til o. u. kr. 200.000.–.

ad 3. At byggja nýggjan skúla í Hoydølum má ætlast at kosta umleið kr. 2.500.000.–.

Harra Niels Ihlen hevur sent landsstýrinum tilboð, dagfest 25. juli í ár, uppá tilfar til hægri skúla við kostdeild, svenskar kr. 688.000.– fob. Gøteborg.

Eftir brævi harra Ihlens vilja samlaðu útreiðslurnar til skúla við kostdeild verða sv. kr. 1.256.400 ella f. kr. 1.695.840.–.

Frá Collegium Academicus Faroense (samband føroyska studenta) er komið bræv dagfest 18. juli í ár um bygging av kostskúla.

Vísandi til álitið í løgtingsmálinum frá 10. apríl 1957 hevur landsstýrið samráðst við Tórshavnar býráð um flyting av barakkini, sum stendur við kommunuskúlan, til Frúu Trøð og um at lata studentaskúlan nýta rúmini í barakkini fyribils. Semja er gjørd um hetta.

Sum málið liggur fyri, mælir landsstýrið til, at neyðturviligur bygningur verður bygdur við Dronning Alexandrines hospital, soleiðis at tuberklasjúklingarnir og tey kronisk sjúku verða flutt frá Hoydølum til Dronning Alexandrines hospital, og at bygningarnir í Hoydølum verða at nýta til skúla og kostdeild, og at spurningurin um nýggjan skúlabygning verður framvegis havdur í huga, soleiðis at kostdeildin í Hoydølum seinni kann verða víðkað til báðar bygningarnar, og talið á teimum næmingum, sum kunnu búgva á kostdeildini, harvið kann verða hækkað munandi. Neyðturvuligur peningur til at byggja teir umtalaðu bygningar við Dronning Alexandrines hospital og til umvæling av húsunum í Hoydølum verður at nýta úr byggigrunnunum. Har standa í sjúkahúsbyggigrunninum kr. 209.377.10 og í grunninum viðvikjandi studentaskúla og kostskúla kr. 538.433.10.

1. viðgerð 8. aug. 1957, og 8. febr. 1958 legði skúlanevndin fram soljóðandi

Umhugsan:

Hetta mál hevur verið til viðgerðar at kalla í hvørjari tingsetu síðan 1938, tá ið árini 1941–1945 (stórbardagatíðin) er undantikin. Tingsviðgerð viðvikjandi verður vist til tingtíðindi 1938, bls. 7, 1939 bls. 26–27, og skjal 12 (bls. 1–13), 1940, eykatingsetan marts bls. 2 og skjal 1, 1946 bls. 24, 1947 bls. 22, 1950 bls. 42 og eykatingsetan 1950 bls. 49 umframt skjal nr. 5 og 6, 1951 bls. 232, 1952 bls. 36, 1956 bls.

Serliga verður vist til skjal 12, 1939: Uppskot frá skúlamálaráðharranum til »Lov om Færøernes Statsseminarium og Statsgymnasium« og skjølini nr. 5 og 6, 1950: Álit frá nevndini, settari av landsstýrinum viðvíkjnadi skipan av hægri skúlum í Føroyum.

Í 1938 var á tingi (frá millumtinganevnd viðvíkjandi finansplani) sett fram uppskot um at seta á stovn kostskúla fyri bygdanæmingar saman við statsseminarium og statsskúla í Føroyum. Hesin skúli skuldi vera real- og millumskúla og hava fyristøðumann og lærara í felag við læraraskúlan. Á vistardeildini skuldi vera pláss til 40 næmingar, harav 10 læraraskúlanæmingar. Grundstovnurin í hesum skúla skuldi vera tann núverandi realskúlin í Havn, og tey nýggju hús skuldu byggjast á grundstykkinum norðan fyri, har nú tann nýggi kommunuskúlin er bygdur. Byggikostnaðurin var ætlaður at fara at vera einar 130.000 kr. og árligt peningahall av vistardeildini 10.000 kr. Málið var ikki framt tá.

Í 1939 varð frá ríkisstýrinum sett fram uppskot um »Lov om Færøernes Statsseminarium og Statsgymnasium«. Nú skuldi læraraskúlin vera bundin til studentaskúla og vistardeild sum í fyrra uppskotinum til 40 næmingar. Ríkið skuldi byggja og bera rakstrarkostnaðin av skúlanum og vistardeildini móti at fáa til ognar realskúlan í Havn við grundstykki og húsum, meðan løgtingið skulu bera $^{2}/_{3}$ av byggikostnaðinum av vistardeildini, ríkiskassin $^{1}/_{3}$. Havnar kommuna skuldi árliga gjalda helvt av grundlønini til læararnar og í byggistudningi árliga 2.500 kr.Roknað var við 4 millumskúlaflokkum, 1 realflokki, 3 studentaflokkum og 1 læraraflokki.

Málið varð vist til viðgerðar í millumtinganevnd, sum legði fram umhugsan í marts 1940 og mælti til at kalla tann ætlaða skúlan »Færøernes Seminarium, Gymnasium og Kostskole« og annars fremja uppskotið frá ríkisstýrinum við nøkrum broytingum. Nevndin vísti til, at 15. marts 1939 var skipanin læraralønum viðvíkjandi, sum frá 1922 hevði verið tann, at bygdakommununurnar guldu helvt og Havnar kommuna tveir triðingar av grundlønini og ríkiskassin restina umframt øll tillægg, broytt soleiðis, at amtsgrunnurin skuldi gjalda helvt av allari grundløn, soleiðis at bygdakommununurnar hareftir vóru heilt fríar av allari læraraløn og Havnar kommuna skuldi gjalda $^{1}/_{4}$. Nevndin helt tá, at meira enn henda part kundi ikki verða kravt, at Havnin skuldi gjalda av grundlønunum hesum nýggja skúla viðvíkjandi. Hesin sættingur skuldi verið 8.000 kr., men kommunan hevði yvir fyri nevndini sagt seg at vilja gjalda árliga 12.500 kr. umframt at vilja lata byggigrund. Ætlanin var tá at byggja skúlan á »Frúutrød«. Nevndin metti byggikostnaðin av skúlantim til 700.000 kr. og av vistardeildini til 150.000 kr. og skeyt uppá,at byggikostnaðurin var býttur við 150.000 kr. til løgtingið, 50.000 kr. (grundstykki) til Havnarkommunu og restina til ríkiskassan at gjalda. Rakstrarútreiðslurnar, sum vóru mettar til 150.000 kr., skeyt nevndin uppá at býta soleiðis:

Løgtingið til vistardeildina	32.000 kr.		
Gjald fyri 30 næmingar á 600 kr.	18.000 kr.	o. u.	50.000 kr.
Havnar kommuna			12.500 kr.
Ríkiskassin		o. u.	90.000 kr.
		o. u.	150.000 kr.

Nevndin mælti til, at tann ætlaði skúlin skuldi eisini hava eina tvey-ára preliminerdeild, uttan kortini at gera nakað ætl um, hvussu mikið hetta fór at økja um byggi- og rakstrarkostnaðin. Tingið tók ikki endaliga støðu til málið, stórbardagin brast á, og málið kom ikki aftur á ting fyrr enn í august 1947. Nevndin, sum tá viðgjørdi málið, mælti til at biðja landsstýrið fyrireika uppskot til skúlabygging og ætlaði, at byggikostnaðurin nú fór at vera av skúlanum o. u. 2,5 mill. krónur og av vistardeildini o. u. 500.000 kr. Fyri at seta skjøtil á mælti nevndin til sum fyrstu peningajáttan at leggja burtur av til hesa bygging 300.000 kr. Hetta varð samtykt. Sami peningur varð lagdur í grunn 1949.

Í december 1948 setti landsstýrið 3-mannanevnd til at gera uppskot um skipan av hægri undirvísing í Føroyum og valdi sína vegna skúlastjórarnar Th. Nygaard og Chr. Lützen. Skúlastjórnin valdi Edw. Mitens, sum tá var skrivstovustjóri á løgtingsskrivstovuni. Nevndin gav frá'sær eina umfatandi og greidliga umhugsan 7. juli 1950 (prentað í løgtingstíðindi fyri tað árið). Nevndarmeirilutin mælti til at byggja skúlan norðan fyri realskúlan og vistardeildina aðrastaðni, meðan Th. Nygaard skúlastjóri mælti til at royna at fáa í lag umskifti við Havnar kommunu, soleiðis at hon læt til hesa skúlabygging grundstykki sitt sunnan fyri plantasjuna og fekk afturfyri realskúlastykkið við ástandandi húsum. Nevndin metti næmingatalið í millum- og realskúladeild o. u. 150 næmingar, í studentaskúladeild o. u. 45, í preliminerdeild o. u. 60 og í læraraskúladeild o. u. 20 næmingar, tílsamans o. u. 275 næmingar. Mælt varð til at gera vistardeild til 75 næmingar, 50 dreingir og 25 gentur.

Umhugsanin frá millumtinganevndini endar við uppskoti til *lóg um Føroya hægri skúla*, við felags skúlastjóra (rektor) og felags lærarum (lektorum, adjunktum og lærarum) fyri hesar deildir: læraraskúla (2 flokkar), studentaskúla (3 ferðir 2 flokkar), millum- og realskúla (4 + 1 flokkar), preliminerskeið (2 flokkar) og vístardeild (75 búgvandi næmingar). Byggikostnað og rakstrarútreiðslur var skotið uppá at býta javnt millum landskassa og ríkiskassa, um so var, at skúlamál fór framvegis at vera felagsmál.

Í Ólavsøkutingsetuni 1950 samtykti tingið at biðja landsstýrið skunda undir byggingina av vistardeild og í samráð við fíggjarnevndina gera av, hvar hægri skúlin og vistardeildin skuldu verða bygd, samráðast við Havnar kommunu um møguliga yvirtøku av realskúlastykkinum og fáa til vegar plan til alla byggingina og tekning og kostnaðarætlan til vístardeildina.

Á vetrartinginum sama ár legði landsstýrið (27. november) fram umhugsanina frá millumtinganevndini og mælti tinginum til at hava hana sum grundarlag fyri viðgerðini av málinum. Byggiplássinum viðvíkjandi mælti landsstýrið til at byggja skúlan norðan fyri realskúlan og vistardeildina t. d. á Trapputrøðni. Landsstýrið mælti tinginum til at skunda undir avgerðina, hvar bygt skuldi verða, so Havning arkitektur í Keypmannahavn kundi fara undir tekningarnar. 5. marts 1951 samtykti tingið at biðja landsstýrið fáa endaliga somju við Havnar kommunu um at lata frá sær lendið sunnan fyri plantasjuna til byggingav hægri skúla við vistardeild og í staðin fáa realskúlastykkið við húsum til bygging av nýggjum kommunuskúla. Framvegis varð landsstýrið heimilað at útvega tekning og tilboð uppá vistardeildarhús úr viði, at seta upp so skjótt sum gjørligt og at keypa timburhús við tveimum skúlastovum, at nýta til læraraskúlan.

Umskiftið við Havnar kommunu kom í lag 2. mai 1952, og 7. december sama ár vóru grundstykkini av óvildugum monnum mett til: realskúlastykkið við húsum 495.000 kr. og stykkið sunnan fyri plantasjuna 62.000 kr. Seinni varð so sáttmáli gjørdur, at Havnar kommuna skuldi gjalda í millum 400.000 kr. í 10 ár við 40.000 kr. árliga.

Timburhúsið til læraraskúlan varð sett upp í 1951, og samtíðis varð útvegað tekning og tilboð uppá vistardeildarhús úr viði, tilgjørdum í Svøriki og

mett til at kosta í tilfari sv. kr. 183.400 og byggikostnaður tilsamans før. kr. 450.000. –. Sama ár kom frá Havning arkitekti tekning og kostnaðarætlan um hægri skúla við vistardeild at byggja sunnan fyri plantasjuna. Hetta var stórtikið uppskot, bæði skúlaliga og til útsjóndar, og byggikostnaðurin var mettur til 7 milliónir krónur umframt kostnaðin av avogning av grundstykki fram við Hoydalsvegnum frá suðurmarkinum á ti stykki, sum løgtingið nú átti, og suður til hús Esmar Fuglø's. Um ongin samkomuhøll varð bygd, fekst kostnaðurin niður ímóti 6 mill. kr. Peningakreppan, sum nú strongdi á í Føroyum og helt við tey fyrstu árini, gjørdi, at allar hesar ætlanir máttu leggjast niður fyri fyrst.

Málið var aftur lagt fram til tingviðgerð í 1956, soleiðis sum nevnt er í framløguskrivi frá landsstýrinum dagfest 5. august 1957. Málinum fylgdi áheitan frá teim ellivu dreingjum og gentum, sum á sumri 1957 luku studentaprøvtøku á studentaskeiðinum í Havn, um skjótast gjørligt at fáa sett á stovn føroyskan studenta- og preliminerskúla við kostdeild. Sama áheitan dagfest 18. juli 1957 kom frá Collegium academicum faroense, sum hevur skrivað nevndini av nýggjum, nú tingið kom saman aftur eftir nýggjár. Hildið verður fram, at viðurskiftini , sum studentalæran er farin fram undir hesi 21 ár, síðan studenta- og preliminerskeiðið var sett á stovn, og serliga tey seinastu árini, hava verið út av lagi ring, og at tí hópur av næmingumleitar sær til Danmarkar at fáa hesa læru,sum fæst har bæði nógv biligari og undir so nógv betri læruviðurskiftum. Hildið verður fram, at so leingi hevur verið bíða eftir at fáa hesi læruviðurskiftir í rættlag her heima, at ikki ber til at drála longur.

Áðrenn greitt verður frá nevndarviðgerðini, er beinast at lýsa tey hægru læruviðurskiftini í Føroyum sum heild, soleiðis sum tey nú liggja fyri. Realskúli var settur á stovn í Havn í 1861, á Tvøroyri í 1924, í Vági o. v. 1930, í Klaksvík í 1935. Hesir skúlar búgva næmingar til realprøvtøku (Havnin og Klaksvík) og preliminerprøvtøku (Vágur og Tvøroyri). Tá ið studentaskeiðið var sett á stovn í Havn í 1937, var samtíðis skipað preliminerskeið, og fyri Vestmanna er fyri tveimum árum síðani skipað preliminerdeild við fólkaskúlan har. Umframt er at vænta, at preliminerskúlar nakað skjótt koma í Eysturoynni (tveir) og Vágum.

Real- og preliminerprøvtøkan fer – tá ið preliminerskeið Løgtingsins er undantikið – fram undir rættiliga góðum viðurskiftum. Øðrvísi er við studentaskeiðinum og læraraskúlanum. Í hesum skúlum eru læruviðurskiftini út av lagi ring, um enn upp á hvønn sín máta. Læraraskúlin var settur á stovn í 1870 og hevur altso nú skjótt hundrað ár á baki. Tað, sum mest hevur verið til bága – og er tað enn – fyri at kunna veita føroyskum lærarum somu hollu læru, sum lærarar fáa í hinum Norðanlondunum, er, at læraratalið í Føroyum – og harav næmingatalið í læraraskúlanum – hevur ikki verið nóg stórt til, at læraraskúlin kann hava verið uppibildin sum sjálvstøðuligur skúli við egnum lærarum, men hevur alla tiðina hingið uppi í øðrum skúla, realskúlanum í Havn. Læraraskúlatíðin var í fyrstuni 2 ár, so 3 ár og er nú 4 ár. Nú eru tveir læruflokkar og avlæringarprøvtøka er annað hvørt ár. Í Norðurlondum er læraralærutíðin nú 4 ár, men fyri at koma á skúlan krevst yvirhøvur kunnleiki sum til realskúlaprógv – her krevst hampiligur fólkaskúlakunnleiki. Í umbúna er at broyta læraraskúlagangin her, so at hann skal koma á hædd við annan Norðurlanda læraraskúlagang, og tá verður umframt at krevja minandi øktan inngongukunnleika, at veita næmingunum ta hollu venjing í skúlastarvi, sum teir higartil hava saknað, og sum væl kann sigast at hava verið mesta brekið

við føroyska læraraskúlalæru. Tað vil siga, at til handar má vera venjingarskúli, hvar næmingarnir kunnu verða vandir til skúlastarv, eisini í tí víðkaða fólkaskúlanum; framhaldsskúlum og realskúlum.

Uppskotið frá skúlamálaráðnum í 1939 um at skipa eitt «statsseminarium og statsgymnasium» var fyrsta royndin til at vilja fáa læraraskúlanum nakað eins væl lærdar lærarar, sum aðrir Norðurlanda læraraskúlar hava, og umhugsanin frá landsstýrisnevndini 1950 viðvíkjandi skipan av hægri skúlagangi í Føroyum, miðar sama veg, við tað at eisini har var skotið uppá at skipa læraraskúlan saman við studentaskúlanum. Síðan er dagur dottin av degi og ár liðið um ár, og so mikið er broytt í Føroyum, at hugsað verður nú av álvara um at leggja læraraskúlalæruna í Føroyum um á sama bógv sum í hinum Norðurlondunum. Sjálvt um so verður, innan stytri ella longri tíð, at læraraskúlin sum heild verður skildur burturúr sum ein sjálvstøðuligur lærustovnur, verður undir hesi viðgerð av hægra skúlamálinum at hava í huga, at viðvíkjandi kostdeildini, sum so leingi tørvur hevur verið á at byggja, er ein munandi partur av vistarplássunum ætlaður læraraskúlanæmingum, og tí verður óhent, um kostdeildin verður løgd ov langt burtur frá tí stað, hvar læraraskúlanæmingarnir skulu fáa sína læru, fyrst og fremst sina venjing í skúlastarvi.

Í uppskotinum sum var lagt fram av skúlamálaráðnum í 1939 var roknað við 4 millumskúlaflokkum, 2 preliminerflokkum, 6 studentaflokkum og 2 læraraflokkum. Undir samráðingunum um skúlabyggingina kom fram ynski um at hava dupult millumskúlaflokkarað, t. v. s. átta millumskúlaflokkar, og í tekningini frá Havning arkitekti (1951) til hægri skúla er roknað við hesum flokkatali umframt 4 serrúmum (fysikk, kemi o. a.), bókasavni o. s. fr.. Av tí at Havnar kommuna stendur upp á sín rætt at seta á stovn kommunalan millumskúla, og nú so nógvir aðrir millum- og real ella preliminerskúlar eru í Føroyum, er hildið rímiligast at lata hesar millumskúlaflokkar falla niðurfyri. Harímóti mugu nú vera 3 læraraflokkar í staðin fyri sum fyrr ætlað 2. So statt krevjast til ta bygging, sum nú má fara fram 11 vanligar skúlastovur, 13 um dupult preliminerflokkarað verður, soleiðis sum studentaskúlastjórin ynskir, 4–5 serrúm, bókasavn og lesistova, lærarastova, skrivstova, fimleikahøll og helst samkomuhøll.

Nevndarviðgerð av uppskotinum frá landsstýrinum um, at bróstsjúkahúsið í Hoydølum verður at nýta eitt áramál til hægri skúla, tá ið tey sjúku eru flutt til hospitalið í Tórshavn:

Undir fyrsti viðgerð av málinum greiddi Edw. Mitens landsstýrismaður frá, at uppskotið var at fata soleiðis, at fluttningurin kundi ikki setast í verk, fyrr enn endalig skipan var gjørd viðvíkjandi bygging av sinnissjúkahúsi og tilbygging til landssjúkahúsið og henda bygging var sett í verk, og at roknast mátti við, at tá ið «gamla hús» í Hoydølum var umbroytt til skúla, var rímiligt, at skúlin helt fram har eina tíð, t. d. eini 10 ár, til nýggjur og tíðarhóskandi skúli varð bygdur.

Nevndin hevur frá landsverkfrøðinginum fingið nýggjan plan av bróstsjúkahúsinum og vísir tað seg, at har kunnu fáast 10 stovur, hvar 24 næmingar kunna vera í hvørjari, tá ið borðini hvørji megin við skorðast heilt út at bróst-

inum og tey fremstu koma at kalla heilt fram at lærarasessi og talvu. Eitt toluligt serrúm til fysikk fæst kanska í kjallaranum, men tað, sum annars er eftir av rúmum á sjúkhúsinum, er so smátt, at lítið gott fæst burtur úr tí, til skúlabrúks. Nýggja hús, sum er vánaliga bygt, kann helst ikki hýsa meira enn 20-30 kostskúlanæmingum, og er hetta nógv ov lítið. Skúlastjórin mælir frá at nýta húsini í Hoydølum til skúla og kostdeild, tað sama gera allir lærararnir á studentaskúlanum, meðan fyristøðumaðurin heldur, at skúli kann verða hildin har eina stutta tíð, um vissa fæst fyri, at nýggjur og tíðarhóskandi skúli verður bygdur um ávísa og stutta tíð, og heldur fyristøðumaðurin at Hoydalur er besta plássið til studentaskúla, ið ríkin skal vera sum kostskúli. Hann vísir tó til, at ikki verður pláss til læraraskúlan í Hoydølum, so leingi sum nýggjur skúli er ikki bygdur har.

Nevndin hevur spurt Th. P. Dahl yvirlækna og kommunulæknarnar Aksel Poulsen og Jacob Højgaard í Havn, um teir halda tað vera ráðiligt, at bróstsjúkahúsini í Hoydølum verða avtikin sum sjúkhús, sjálvt um tey 9 tuberklasjúku, sum nú eru har, verða flutt á annað stað. Teir vísa til, at bygningarnir har eru – hóast teir eru ikki nýggir – væl skikkaðir til læknaviðgerð av kroniskum sjúkum, og at almikið er tørvur á, at hesi sjúku kunna fáa viðgerð á »pleyi«heimi, sum verður ein deild av veruligum sjúkhúsi. Upplýst verður, at landssjúkahúsið hevur í løtuni 14 kronisk sjúk liggjandi á »nýggja húsi« í Hoydølum, og 15 onnur eru á sjálvum landssjúkahúsinum, hóast so trongt er har við sjúkalegum, at dagliga má vera sagt nei til sjúk, sum læknar viðmæla at taka til sjúkhúsviðgerð – umframt at 10 kronisk sjúk eru uppskrivað til at verða innlegd so skjótt sum til ber. Læknanir mæla tí til, at bróstsjúkahúsini í Hoydølum verða tikin til pleyiheim fyri kronisk sjúk, sum annað longu er. Til samans er á báðum húsunum pláss til 52 sjúk, ella um tað talið, sum læknarnir meta tørvur er á at fáa sjúkarøkt til.

Út frá tí, sum frammanundan er fört fram, at ein bráfengis skúli í Hoydølum verður ongin góður skúli, at læraraskúlin ongan bata fær av honum, og at tað má tykjast ógjørligt at flyta tey kronisk sjúku í Hoydølum aftur á landssjúkahúsið, men at krav beinan vegin verður sett fram um nýtt sjúkhús, sum fer at kosta í milliónum av krónum, kann nevndin ikki mæla til at samtykkja landsstýrisuppskotið um at nýta bróstsjúkahúsini í Hoydølum til hægri skúla. Nevndin mælir í staðin tinginum til at úttala, at hesi hús verða at nýta sum røkiheim fyri kronisk sjúk, so skjótt sum tey tuberklasjúku eru flutt á annan stað, t. d. T. B., tá ið vælt er um hesa deild.

Í framløguskrivinum verður nevnt sum uppskot, ið løgtingsnevndin í 1956 bað landsstýrið kanna kostnaðin av *bygging av hægri skúla við kostdeild sunnan fyri viðalundina í Havn eftir tekning frá landsverkfrøðingsskrivstovuni.*

Upplýst verður, at kostnaðurin kann ætlast at vera kr. 2.500.000. –av skúlahúsunum og kr. 1.500.000. – av kostskúladeildini. Í málinum liggur bert fyri ein bráfengistekning til skúlahús, sum nevndini likist væl á, undantikið at skúlastovurnar tykjast at skula vera djúpari , enn tær eru ætlaðar breiðar. Planurin er skilagóður. Th. Nygard, studentaskúlastjóra og studentaskúlalærarunum likist væl á ætlanina og taka hana fram um ta triðju í ár fyriliggjandi ætlan, tilboð frá Linghed Sågverk í Svøríki uppá bygging av hægri skúla og kostdeild av viði.

Landsverkfrøðingurin upplýsir, at uppskotið er bert ein skizza og er ongantíð kannað til lítar, og at tey uppgivnu kostnaðartøl kunna ikki roknast at

vera álítandi. Uppskotið má vera viðgjørt av nýggjum frá grundini og kannast nærri áðrenn sigast kann við toluligari vissu, hvat kostnaðurin verður. Hann má ið hvussu er roknast at fara at vera munandi meiri.

Tað triðja í málinum verandi uppskot er tilboð frá *Linghed Sågverk, Svøriki, latið inn av harra Nils Ihlen, uppá tilfar til paviljongskúla av viði til studenta-, preliminer- og læraraskúla við serrúmum og fimlekarhøll umframt næmingabústað.*

26. februar 1957 lat Nils Ihlen inn til landsstýrið ætlan til og tilboð uppá bústaðarhús til 80–100 næmingar (kostskúladeild) sama ætlan sum gjørd var í 1951, men sum tá vegna peningakreppuna var ikki framd. 25. juli sama ár læt N. I. inn til landsstýrið ætlan og tilboð uppá tilgjørt tilfar til hús av viði til tann ætlaða hægra skúlan her at byggja í 4 paviljongum. Nevnt verður, at Linghed Sågverk hevur bara til Skotlands latið o. u. 400 skúlarúm við tilsvarandi serrúmum. (Víst verður til viðheftu skjøl). Í teimum 4 húsunum skulu vera 1) 13 skúlastovur (5 til 30 næmingar, 6 til 25 og 2 til 15 næmingar), lærarastova og skrivstova og skúlastjóraskrivstova, 2) næmingabúðstaður, 3) 6 serrúm, av teimum kunnu tvey nýtast til bókasavn og lesistovu og 4) fimleikarhøll.

Kostnaðurin av tí tilgjørda tilfari var settur til kr. 942.300. - fob Gøteborg 1. september 1957. Í Svøriki, siga teir, verður roknað við, at kostnaðurin av grund, varmaverki, arbeiðsløn o. s. fr. er o. u. 80 % av tilfarskostnaðinum, og halda teir tí, at skúlin mátti kunnað bygst fyri kr. 1.695.840.–. Um prísirnir í Føroyum eru somikið bægri, skjóta teir uppá, at byggikostnaðurin neyvan man fara upp um kr. 1.900.000. Heruppí er ikki roknað búnýti: møblar, fimleiksreiðskapur o. a. Teir vilja uttan kostnað senda kønan mann til at standa fyri byggingini og uttan kostnað lata neyðturvuligar arbeiðstekningar. Ein treytin er tó, at teir eisini lata alt tilfar til varma og reinførisverkið, soleiðis at hetta verður sett upp samtíðis sum timbursmiðið fer fram.

Húsini eru ætlað bygd á lendinum sunnanfyri viðalundina sum er til taks til bygging av hægri skúla. Skotið er uppá, at skúlabúsini og næmingabúðstaðurin verða sett upp vestan fyri ánna, næmingabúðstaðurin fram við ánni oman ímóti Willumsgøtu, skúlahúsini í einum boga vestalagari, fylgjandi tí hæddarlinju, sum minstur frágrevstur fer at standast av. Húsini við teim 6 serrúmunum er skotið uppá at byggja fram við Hoydalsvegnum og fimleikarhúsið vestan fyri ánna og norður av næmingabústaðnum. Eftir hesari ætlan rúmast øll húsini á lendinum, sum tað nú er til taks. Víst verður til, at meir rúmsátt verður húsanna millum, um fimleikarhøllin verður reist sunnan fyri serrúmahúsið, men so má eitt stykki 12–15 metrar breitt avognast av stykkinum sunnanfyri. Nevndin heldur, at betur hevði verið at bygt fimleikarhúsið tvørtur um ánna beint sunnan fyri viðalundina og flutt serrúmhúsið eitt sindur suður eftir við teirri vísing, sum tað er ætlað at hava. Á tann hátt koma húsini at liggja ringskapað uttan um næmingaplássið og veita góða lívd fyri øllum ættum frá eystan yvir norðan til vestan, og ongin avogning av nýggjum lendi nýtist at fara fram. Kostnaðin av at leggja ánna undir heilt eina 30 metrar, metir landsverkfrøðingurin til 50–60.000 kr.

Linghed Sågverk hevur áður umframt til væl umhildin sethús latið tilfar til Føroyar til tað stóra og sera sterkt bygda arbeiðsfólkahúsið á hvalastøðini við Áir, til fornminnissavnið í Havn og tvey skúlahús sama stað – annað húsið (við trimum skúlastovum) er nústaðni flutt frá plássinum sunnanfyri

gamla kommunuskúlan vestur á Frúutrød og er bráðfengis latið Studentaskúlanum til nýtslu. Nevndin hevur havt høvi at sæð hetta hús uttan og innan og má geva lærarunum rætt í tí teir siga, at hesar skúlastovur eru av teim bestu, sum enn eru í Føroyum. Váttan frá Tórshavnar býráð um, at skúlastjórin hevur verið væl nøgdur við skúlastovurnar er viðheft sum skjal.

Málinum fylgir upprit av røðu, sum P. Selvaag, verkfrøðingur í Oslo, hevur flutt um skúlabygging av viði. Hann vísir til, at verða hesi hús bygd soleiðis sum tey eiga, kunna tey fyri tað standa bæði í 100 og 200 ár, um tey vera væl røkt. Tey eru bíligari at byggja enn stoypt hús, og verða tey bygd í einari hædd, soleiðis sum nú meira og meira verður gjørt í Norðurlondum og í Svøríki, verður umsitingin bíligari. Hann metir kostnaðin av reingerð til eina helvt upp í móti stoyptum húsum, kostnaðin til varma til væl minni enn helvt og umvølingarútreiðslurnar til o. u. helvt av tí sum krevst í einum stoyptum húsi í fleiri hæddum. (Røðan er viðheft sum skjal).

Nevndin hevur biðið landsverkfrøðingin kannað ta kostnaðarætlan, sum fylgir við tilboðnum frá Linghed Sågverk og metir hann kostnaðin av tí arbeiði, sum má fara fram í Føroyum (frágrevstur, grund, kloakkir og reinsiverk, uppseting av húsum, varmaverk, reinførisverk, el-innlegging, máling o. a.) til o. u. 150 % av tilfarsprísinum, soleiðis at hann metir kostnaðin í alt til kr. 2.440.000.

Sum dømi um, hvussu mikið hægri byggikostnaðurin metist í Føroyum enn í Svøríki, kann nevnast, at Linghed Sågverk hevur boðið sær til um tað verður ynskt hiðani, at seta húsini upp fyri sv. kr. 140.000,– (før. kr. 189.000,–). Uppsetingina metir landsverkfrøðingurin til kr. 300.000,–. Nevndin mælir kortini tinginum til at rokna við teimum kostnaðartølum, sum landsverkfrøðingurin hevur givið upp.

Sum dømi um, at skúlabygging av viði og við húsum í einari hædd í Noregi finst at vera bílig bygging, hevur nevndin frá harra N. Ihlen fingið til handar upplýsingar úr blaðnum »Osloskolen«, prentað sum skjal í málinum. Nevnt verður, at av seks paviljongskúlum var miðalprísurin í 1952 pr. m² kr. 678,40 og at m²prísurin fyri ta her umrøddu bygging eftir kostnaðarætlan landsverksfrøðingsins er kr. 666,67, hóast byggikostnaðurin hesi 5 árini er hækkaður 35–40 %.

Nevndin hevur lagt hetta fyri landsverkfrøðingin og samtíðis biðið um hansara dóm um hvat góðsku og styrki, ið hesi her tilbodnu hús kunnu metast at hava.

Fyri landsverkfrøðingin kom harra Chr. Jensen, verkfrøðingur, á fund við nevndina og gav hesar upplýsingar:

Skúlanevndin hevur ynskt upplýst viðvíkjandi *projekti frá Linghed Sågverk A B:*

1. um gólv, veggir og tekja í skúlabygninginum kunnu metast at vera nóg sterk,

2. um gjørligt somu upplýsingar viðvíkjandi hinum bygningunum, eisini ta serliga kostdeildini,

3. um úttalilsi frá harra N. Ihlen dagfest 6. januar 1958 viðvíkjandi byggiprisinum pr. m² kann metast at vera beint.

ad. 1. Ikki ber til at geva greinliga kanning av styrkiviðurskiftunum út frá teimum tekningum, ið enn fyriliggja, men hildið verður, at ógrundað er at bera ótta fyri, at projektið er mangulfult í so máta. Lingheds Sågverk A/B hevur áður leverað til Tórshavnar: Fornminnissavnið, skúlahús við realskúlan og skúlahús á Frúutrød, og hava ikki verið gjørdar atfinningar at styrkini í hesum bygningum.

Av tekningunum framgongur annars, at veggir og gólv eru bygd upp samsvarandi frægastu kendu princippum fyri timburhús.

ad 2. Sama sum ad 1.

ad. 3. Ikki er lætt at kanna prisin pr. m^2 til fulnar; men prisurin pr. m^3 av húsrúmdini er kr. 200 eftir kostnaðarætlan landsverkfrøðingsins.

Smábroytingar eru ynskiligar og neyðugar; her er serstakliga hugsað um næmingabúðstaðin, men grund er ikki til at halda, at hetta fer at dýrka byggingina. Um bygging verður framd eftir umtalaða projekti, er neyðugt at geva gjølla greiði fyri øllum neyðugum og ynskiligum broytingum, áðrenn tilfarið verður bilagt.

Tingnevndin viðmerkir:

Miðaltalið av m^3 prisinum á teim 6 umtalaðu skúlunum er kr. 168. Hetta var kostnaðurin í 1952 og síðan tá er byggikostnaðurin í Noregi vaksin við millum 35 og 40 %. Til kr. 168 pr. m^3 skuldi við 35 % hækking svarað ein kosnaður í dag uppá kr. 226.

Nevndin hevur biðið handilskamarið í Gefle í Svøriki um eitt úttalilsi um firmaið Linghed Sågverk og um tað var moguligt, so fingið teirra dóm um tilboðið upp á húsini til hægri skúla, harundir um prisurin kann roknast at vera rimiligur, og hevur fingið soljóðandi svar 28. jan. í ár:

»Handelskammaren i Gefle intygar härmed at Lingheds Sågverks Aktiebolag och dess chef direktør Carl Havlars anjutar synnerligen gott anseende. Den baskalkyl for virket på vilken afferten til Lagtinget i Torshavn vilar är skälig og kan dagens läge anses låg.«

Högagtningsfullt
Handelskammaren i Gelle för Gefleborgs län Uppland och Dalarne.
(sign.) Bo Yngström.

Handilskamarið (3 eru í Svøriki) er statsstovnur, sum hevur eftirlit við heilsøluhandlinum.

Eftir øllum, sum liggur fyri í hesum máli og út frá kunnleika um dygdina og kostnaðarleguna av teim húsum, Linghed Sågverk longu hevur latið higar, heldur nevndin seg kunna halda, at bæði dygd og prisir frá teinum hesari skúlabygging viðvikjandi, eru álitandi og rimiligir.

Nevndin hevur biðið skúlastjórnina, landsskúlaráðgevarin og landslæknan um teirra ummæli um skúlaætlan frá Lingheds Sågverk. Ummælini eru viðheft sum skjøl. Skúlastjórnin, sum eisini gevur sítt ummæli um hinar báðar fyriliggjandi ætlanir, mælir út frá ti, at uppskotið frá Lingheds Sågverk er tað billigasta og tað sum skjótast kann fáast í lag, samstundis sum tað við smáum broytingum er skúlaliga forsvarligt, til at roynt verður at fáa hetta uppskot sett í verk. Landsskúlaráðgevarin, sum í eitt áramál hevur virkað í líknandi paviljongskúla, mælir eisini til at fáa henda skúlan bygdan sunnan fyri viðalundina. Landslæknin vísir til, at talið av w.c.'um og hondtváingarkummum, serliga í næmingabústaðnum, er ov lítið og at um tikið verður við tilboðnum, má fyrst vissa fáast fyri, at bøtt verður um hetta.

Lingheds Sågverk hevur í skrivi dagfest 28. december 1957, samtíðis sum tað sendir uppskot til fleiri w.c. undir skúlahúsinum, sagt, at teir ganga undir at gera tær broytingar, sum kravdar verða, uttan nakra príshækkan, um bert tær uppgivnu húsastøddir verða ikki broyttar.

Einasta veruliga skúlaliga atfinning, sum Th. Nygaard skúlastjóri hevur

gjørt at uppskotinum frá Linghed Sågverk, er, at ongin aula ella samkomuhøll er. Smiðivirkið hevur, eftir at vera gjørt kunnugt við atfinningina, sent uppskot og tekning til samkomuhøll, at byggja upp í sunnara endan av sjálvum skúlahúsinum. Høllin, sum hevur fastan leikpall, kann rúma 240 sitandi næmingum og gestum. Prísurin er sv. kr. 89.700 fob Gøteborg (før. kr. 120.095). Uppsett verður kostnaðurin helst millum 200.000 og 250.000 kr.

Nevndin mælir til, at tá ið vissa nú er fyri, at samkomuhøll lættliga fæst bygd aftrat skúlahúsunum, eigur helst at vera bíðað nakað við hesi eykaútreiðslu, um annars bygt verður eftir hesari ætlan. Skúlin hjálpist eina góða tíð við 11 skúlastovur, tá ið 4 serrúm og fimleikahøll eru til handar. Hugsað kann tí verða um, at skilarúm til at byrja við verður ikki sett upp millum báðar skúlastovurnar í sunnara enda av skúlahúsinum, og skuldi so har bráfengis fingist ein – hóast lítil – so tó nýtilig samkomuhøll.

Nevndin vísir viðvíkjandi dygdini av tilboðnum til bræv frá Linghed Sågverk dagfest 1. august 1957 (viðheft sum skjal). Her verður skilað til, at skúlastovurnar eru til dygdar sum tær, vit longu kenna í Tórshavn, men uppaftur betur ljóð- og varmaisoleraðar. Allur klædningsviður er impregneraður, takpapp er til dupulta tekning. Øll besløg eru galvaniserað. Til hvørja flokksstovu verður latin talva, 4,5 × 1,2 m, og klædnahillar og klædnakrókar til allar gardrobur. Vindeyguni eru dupult o. s. fr.

Tann viður, sum krevst til hvørt av hesum 4 skúlahúsum, er

skúlahúsið	22.000 føtur³,	vekt	223 tons
næmingabúðstaður	15.500 føtur³,	vekt	155 tons
serrúmshúsið	10.000 føtur³,	vekt	102 tons
fimleikahøll	8.000 føtur³,	vekt	80 tons
aula (um hon verður uppi í	7.700 føtur³,	vekt	77 tons
	63.200 føtur³,	vekt	627 tons,

t. v. s., so mikið sum «Blikur» kann ferma av viði, ella svarandi til 50 vanlig føroysk hús.

(Bræv frá N. Ihlen 29/1 1958 (prentað sum skjal).

Nevndin er av somu áskoðan sum landsverkfrøðingurin viðvíkjandi uppskotinum til næmingabúðstað. Hetta uppskot er ikki soleiðis fört út í æsir sum hini, og smiðivirkið greiddi frá, at teir hava ikki vilja latið byggifrøðingar sínar gjørt tað umfatandi arbeiði, sum er neyðugt til eitt fullfíggjað uppskot, um so er, at onki verður burturúr, men teir eru altíð til reiðar at samráðast um broytingar og prísurin er galdandi innanfyri somu húsarúmd, sum tekningin vísir. Nevndin má halda fast um, at arbeiðið av uppseting og innrætting má falla í Føroyum, og heldur tað tí vera beinast at rokna við teim kostnaðartølum sum landsverkfrøðingurin hevur sett upp. Tá ið til tær 2.440.000 kr., sum hann metir byggingina til, verða lagdar kr. 60.000.–, um fimleikahúsið verður sett tvørtur um ánna, verður byggikostnaðurin 2.500.000 kr. Aftrat hesum kemur búnýti, borð, stólar, skáp, sengur, køkur o. a. til næmingabústað og skúla. Kostnaðin av hesum hevur landsverkfrøðingurin metti til kr. 500.000.– (búnýti til næmingabúðstaðin kr. 335.000.–, til skúlan kr. 120.000.– og armatur til øll húsini kr. 45.000.–). Kostnaðurin av skúla og næmingabúðstað, klárir til nýtslu, verður á tann hátt kr. 3.000.000.–. Nevndin kennir seg fullvísa í, at hetta er biligasti og skjótasti vegurin til at fáa henda so leingi saknaða skúla og næmingabúðstað í til fulnar nýtiligum og skúlaliga dyggum skili.

Í sínum bræv til nevndina tekur Th. Nygaard, skúlastjóri til: «Tað sum fyrst og fremst ræður um, er at fáa ein skúla, og tað hastar og kann ikki bíða,

so hitt við plássinum má vera, hvussu tað kann. Eg vóni, at tað má eydnast nevndini at koma á samt um eitt uppskot, sum løgtingið kann ganga við til, og sum síðan kann verða sett í verk, uttan at drálað verður longur.»

Nevndin er samd við skúlastjóran um, at nógv ov leingi hevur verið bíðað, og at tiðin er komin, tá av álvara má farast undir verkið, at seta skúla og kostdeild á stovn.

Av peningi eru kr. 430.000.– í grunninum til bygging av hægri skúla. Tórshavnar kommuna skal eftir semju við landsstýrið gjalda landskassanum kr. 400.000.– imillum í býtinum, sum fór fram, tá ið kommunan fekk ognarrættin til realskúlastykkið í Havn og realskúlahúsini og læt lendið sunnan fyri viðalundina í staðin. Henda pening vil kommunan gjalda eftir 10 árum; eitt avgjald er latið. Umframt hevur Tórshavnar kommuna í skrivi til hesa nevnd lovað at gjalda til bygging av hægri skúla sunnanfyri viðalundina 200.000 kr. at rinda í 20 ár (skjal er viðheft). Nevndin heldur, at uppá hesa gjaldingarskyldu má kunna fáast lán t. d. uppá kr. 400.000.–, soleiðis at meginparturin av rentubyrðini fellur innan fyri hesa gjaldingarskyldu. Um samtykt verður at lata til hesa bygging 170.000 kr. av avlopinum frá seinasta landskassarakstrarári, skuldi verið til handar til byggingina kr. 1.000.000. Restin verður at útvega aðrastaðni við láni, árligari játtan á løgtingsins fíggjarlóg og studningi.

Meirilutin í nevndini (Johan Danbjørg, Hanus við Høgadalsá og R. Long) settu fram hetta

Uppskot.

1. Løgtingið samtykkir at farið verður undir bygging av hægri skúla við kostdeild av viði sunnan fyri viðalundina í Tórshavn eftir uppskoti og tilboð frá Linghed Sågverk í Svøriki við teimum broytingum, sum skúlastjórnin og landsverkfrøðingurin halda vera neyðugar.
2. Landsstýrið fær heimild at læna neyðturviligan pening til at byggingin sum skjótast kann verða sett í verk.
3. Samtykt verður og fært upp sum viðmerking á fíggjarlógini at 170.000 kr. av avlopinum í seinasta landskassarakstrarári verða at nýta til hesa bygging.
4. Til rentur og avdrátt av láni verður at seta árliga í fíggjarlóg løgtingsins 300.000 kr.

Minnilutin (Sámal Petersen) styðjar frammanfyri nevnda uppskot, men setur fram hetta

broytingaruppskot.

Í fyrsta stykki í meirilutauppskotinum verður aftan á orðið »Svøriki« sett: »ella tilsvarandi uppskot«.

Uppskot

frá meirilutanum til

løgtingslóg um lán til landskassan.	*lagtingslov om lån til landskassen.*
§ 1.	§ 1.
Landsstýrið verður heimilað at taka lán upp í 2 milliónir krónur til	Landsstyret bemyndiges til på landskassens vegne at optage lån

bygging av hægri skúla við kostdeild sunnan fyri viðalundina í Tórshavn.

op til 2 millioner kroner til opførelse af højere skole med kostafdeling syd for plantagen i Tórshavn.

§ 2.
Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

§ 2.
Denne lov træder i kraft straks.

Uppskot

frá minnilutanum (Johan Poulsen).

Landsstýrið verður biðið um at gera tær neyðtarvuligu fyrireikingar at føra tingingar við ríkisstýrið um luttøku í bygging av hægri skúla og kostdeild eftir teirri í álitinum framførdu ætlan, áðrenn farið verður at byggja.

Skúlanevndin, 5. februar 1958.

Skjal 2, a.

NIELS IHLEN

Tórshavn, 25. juli 1957.

Fast tilbud på monteringsfærdigt materiel til paviljonskole med 13 klasseværelser, lærerværelse, rektorkontor og fyringsrum (Nr. 1). Elev- kost- og skoleavdeling (Nr. 2). Fagavdeling for kemi, fysik etc. (Nr. 3) og gymnastiksal (Nr. 4).

(Ovenstående refererer til planløsningstegning utarbeidet av Linghed Saagverks A/B).

Nr. 1 Paviljongskole	sv. kr. 274.700	(F. kr. 370.845)
Nr. 2 Elevbolig (se mit tilbud av 26./2. d. år)	sv. kr. 208.700	(F. kr. 281.745)
Nr. 3 Fagavdeling	sv. kr. 114.300	(F. kr. 154.305)
Nr. 4 Gymnastiksal	sv. kr. 100.300	(F. kr. 135.405)
	sv. kr. 698.000	(F. kr. 942.300)

Prisene er fob Gøteborg og faste til 1. september dette år.

Materialbeskrivelsen er for Paviljongbygningen og Fagavdelingen i henhold til detaljtegningen. For elevboligens vedkommende som den materialbeskrivning som medfulgte mitt tilbud av 26./2. Forøvrigt skal tilføies at samtlige ytterdører leveres i ek eller perstorpsplatta. (Nærmere detaljer vil forøvrig fremkomme med neste »Tjaldur«.)

Levering vil finne sted i god tid, så samtlige bygninger står ferdig til bruk den 15. juli 1958.

Betaling mot irrevocable rembours ved bestilling.

Med høiaktelse

(sign.) *Niels Ihlen.*

P. S. 1. I tilleg til ovenstående priser kommer 1 % importavgift til Gjaldstovan.

P.S. 2. Man vil på tegningen av gymnastiksalen se at denne er adskillig større enn de som vanlig findes her på Føroyar. Gymnastikinteresserte lærere har imidlertid gjort opmerksom på at der er sterkt behov for en opvisningsal med internasjonale mål.
I prisen er inkluderet ribvægger og 2 bomsett.

Skjal 2.b.

Tórshavn, 25. juli 1957.

Føroya Landsstýri v/ herr landsstyresmann *Edw. Mitens*, Tórshavn.

Offerte på monteringsfærdig materiel til paviljongskole for gymnasium, preliminærskole og seminarium med specialrum og gymnastiksal, samt elevbolig.

Tegninger fra Linghed Saagverk A/B, Linghed, Sverige. (Copyright.)

Idet jeg refererer til mit tilbud av 26. februar iår på elevbolig og Deres svar fra mai måned hvori De meddelte mig at denne saken vilde bli avgjort i sommer tillater jeg mig at vedlægge et adskillig utvitet forslag, som tar sikte på at løse mangelen på lokaler, ikke bare hvad angår en elevbolig (kostskole), men også skolelokaler for gymnasiet, preliminærskolen og seminariet. Planløsningen er utført av Linghed Saagverk A/B som har stor erfaring på området, og vel er det ledende firma i Europa hvad angår denne slags skolebygg. Såvidt jeg vet har firmaet leveret henimot 400 sådanne klasserum med tilhørende specialrum bare til Skottland.

Likeledes tillater jeg mig at vedlegge utdrag av et foredrag som herr civilingeniør O. Selvaag efter opfordring holdt om denne skolebygningsmetode for nogle år siden, for Oslo Skolestyre og andre skoleautoriteter. Han forklarer heri både de tekniske og fysiologiske fordeler som disse bygninger har efter undersøkelser som er gjort av danske autoriteter, rent bortsett fra de økonomiske fordeler denne byggemåte har såvel i anskaffelse som drift og vedlikehold. I forhold til den nu brukte (her på Føroyar) metode at bygge store skolepaladser« av betong vil en byggemetode som her foreslått kun koste cirka 30–35 % i anskaffelse og cirka 40 % i drift. Forøvrigt henviser jeg til hans foredrag idet Linghed Saagverk bekræfter at de erfaringer man har gjort, fullt ut er i overensstemmelse med hvad herr Selvaag fremholder.

Som De vil se av planløsningen har firmaet søkt at plasere bygningen sådan at det blir mindst mulig utgravningsarbeide at gjøre. I den naturlige sænkning under selve klasserumsbygningen har man tenkt at ha fyringsrum for bygning nr. 1, 3 og 4, mens elevboligen får eget fyringsanlegg.

Planløsningen alt. 2, forutsetter ekspropriasjon av cirka 12–15 meter av grunden søndenfor hvad man hidtil har eksproprieret. (Til drivhuset, men forutsetter at dette kan bli stående.)

Såvidt jeg forstår vil det med de 13 planlagte klasserum bli et eller to flere

enn behovet er idag. Likeledes tror jeg det er et eller 2 fagrum for meget, men er medtatt for fremtidige krav.

Som De vil se av vedlagte tilbud beløper materialenes pris sig til sv. kr. 698.000 eller færiske kr. 942.300 (kurs 135). Linghed Saagverk meddeler at man erfaringsmessigt kan legge til 80 % til grundmur, varmeanlegg, arbeidsløn etc. Når bygningerne står ferdig kommer man da til sv. kr. 1.256.400,– eller f. kr. 1.695.840. Hvis man da som sikring adderer godt kr. 200.000, – vil hele skoleproblemet med kostskole være løst for *færiske kroner 1.900.000.*

Skulde man anskaffe de samme antal rum efter den konvensjonelle betongkoloss metoden vilde, efter fagfolks mening, utgiftene beløpe sig til fra 6–8 millioner.

I tilfælde man går ind for dette forslag stiller Linghed Saagverk erfaren byggeleder gratis til diposisjon i byggeperioden som beregnes til 6 måneder efter at grundmuren er færdig. Likeledes stilles komplette arbeidtegninger gratis til disposisjon. En forudsætning er imidlertid at monteringsfærdige materialer til varme og varmtvandsanlegget også bestilles fra Linghed. Dette er nødvendig for at rørleggerne under byggeperioden skal kunne holde følge med tømmerarbeiderne, men man har ikke ønsket at sette igang også dette kostbare kalkulasjonsarbeide i tilleg til det store tegne- og kalkulasjonsarbeidet som firmaet alt har gjort før man vet at saken er aktuel. Ved bygningen af mandskapsboligen på hvalstasjonen på Áir ble dette imidlertid gjort. Man var som jeg nevnte i mit tilbud på elevbolig serlig fornøiet med dette varme- og sanitæranlegg derinde. Der ble blandt annet i det aller vesentlige benyttet de meget lenger levedyktige kobberrør, liksom de færiske installatører var serlig godt fornøiet med arbeidstegningerne.

Som De muligens vet har Linghed Saagverk leveret temmlig meget til Føroyar. Mange privatboliger, Båthallen ute ved Bókasavn og to skolepaviljonger. Alle mottagere har været meget fornøiet, og det er samstemmighet blandt lærerne om at paviljongerne er meget behagelige at undervise i, serlig er man fornøiet med lydisolasjonen.

Idet jeg håper at tilbudet vil ha interesse, tegner jeg

Med høiaktelse

(sign.) *Niels Ihlen.*

NIELS IHLEN

Tórshavn 25. februar 1957.

Føroya Landsstýri, *Tórshavn.*

Da jeg ser i avisene at det igjen, som i 1951, er på tale at opretf en kostskole i Tórshavn, tillater jeg mig herved at komme tilbage til de forhandlinger jeg på den tid hadde med herr landsstyremand Richard Long på vegne av det ærede Landsstyre.

Jeg går ut fra at man i Landsstyrets arkiv vil finde detaljer og tegninger. Hvis tegningerne ikke skulde foreligge vil kopier ankomme med neste post. Bygningen var planlagt til en størrelse av 35 × 11 m. i 3 etager med plass til cirka 100 elever anbrakt i store luftige dobbeltværelser. Bygningen tilfredsstiller

de høieste krav som det offentlige svenske bygningsvæsen forlanger. Siden dengang er en ny sikkerhets foranstaltning kommet til, idet fabrikken nu kan fremskaffe 13 mm. gipsplater til »brandhærdig« beklædning av vægger og tak.

Prisen er idag sv. kr. 193.200.– plus tileg for ovennævnte gipsplater sv. kr. 15.500, tilsammen svenske kroner 208.700.– fob Gøteborg.

Fabrikens Specifikasjoner er som følger, idet alle henvisninger er til vedlagte materialbeskrivning:

»Leverans enligt beskrivning før system Varme-ekonomi alt. I men med stomme av $2^1/_2$ plank. Ljudisolerande bjælklag alt. III mellan stueplan och 1-salsplan samt mellan 1-salsplan och 2-salsplan. Ljudisolerade vægger mellan spisestue och sovesale, sovesale och lærer, sovesale och anrettværelse i stueplan, mellan samtliga arbeitsrum och opholdsrum i 1-salsplan, mellan samtliga rum i 2-salsplan. Køksinredning til 2 køk. Entrédørrer i ek.«

Leveringstid $1^1/_2$ md. fra bestillingsdagen. for at fremskynde arbeidet kan der medfølge, som ved bygningen av mandskabsboligen på hvalstasjonen ved Við Áir, en svensk montør til at lede arbeidet. (Betingelser fri reise og ophold og sv. kr. 250.– pr. uke.). Hvis han får tilstrekkelig hjelp av tømmermenn og håndlangere skulde arbeidet kunne fuldføres på 3 måneder og *således være færdig i god tid til skoleårets begyndelse i august dette år.*

Forøvrigt vil materialer og utførelsen være som mandskabsboligen på hvalstasjonen på Við Áir, dog som De vil se av Materialbeskrivelsen med 1" kraftigere bjelker og $^1/_2$" kraftigere vægg stomme.

Til hvalstasjonen blev der også fra Sverige indkjøpt monteringsfærdige materialer varme (olifyring) og sanitær anlegg. Man var meget fornøiet med dette. Det var således væsentlig kobberrør til anlegget. Komplette arbeidstegninger medfølger, som fagfolkene her fandt helt udmerkete. Bestilling av dette sammen med bygningen vilde være nødvendig for at få det hele ferdig til skoleårets begynnelse.

Jeg tillader mig vedlagt at sende et overslag over hvad bygningen vil koste fullt ferdig, og håper De vil finde tilbudet av interesse. Betaling mot rembours.

Med høiaktelse

NIELS IHLEN

Bilag til offerte til elevbolig.

Overslag over kostnad til bygning av elevbolig 35×11 m.

Komplette monteringsferdige træ materialer

sv. kr. 193.200, – a kr. 1,35	F. kr.	260.820, –
»Brandhærdiga« gipsplater sv kr. 15.500	F. kr.	20.925, –
Anslået frakt Gøteborg – Tórshavn	F. kr.	35.000, –
Arbeidsløn for tømmerarbeidet	F. kr.	60.000, –
Materialer til varme- og sanitærarbeidet	F. kr.	58.000, –
Arbeidsløn for varme- og sanitærarbeidet	F. kr.	10.000, –
Elektrisk instalasjon, arbeide og materiale	F. kr.	12.000, –
Vindusglass	F. kr.	10.000, –
Grundmur, materialer og arbeidsløn	F. kr.	30.000, –
Tilsammen	F. kr.	516.743, –

Ovenstående overslag er baseret på faste priser fra fabriken på hovedposten, træmaterialer og gipsplater. Frakten er anslået av direktør Niclasen i Skipafelagið. Varme- og sanitæranlægget efter et endnu ikke fast tilbud fra Sverige. De andre opgaver og materialpriser og arbeidsløn efter samtaler med de håndverkere som gjorde arbeidet ved hvalstasjonen ved Við Áir.

(Notat 25. juli. Dette overslag skal være nogenlunde korrekt idet det stemmer temmelig overens med overslaget fra Linghed.)
Desuten offereres indredningen separat til følgende priser:

Garderobeskap i sovrum 50 × 50 cm.....	sv. kr. 100,00 pr. stk.
Enkle garderobeskap faste 70 × 75 cm	sv. kr. 118,00 pr. stk.
Dobbelte garderobeskap faste 140 × 75 cm	sv. kr. 212,00 pr. stk.
Dobbeltsenger (i høiden) 195 × 75 cm med spiralbund	sv. kr. 110,00 pr. stk.
Dobbeltsenger (i høiden) 195 × 75 cm med træbund..	sv. kr. 122,00 pr. stk.
Enkeltsenger (i høiden) 195 × 75 cm med træbund...	sv. kr. 65,00 pr. stk.
Enkeltsenger (i høiden) 195 × 75 cm med spiralbund	sv. kr. 58,00 pr. stk.

Tilbud på solide cellulosebehandlede bord og stoler, samt komfyr som leveret til hvalstasjonen fremskaffes gjerne.

Tórshavn, 26. februar 1957.

(sign.) *Niels Ihlen.*

NIELS IHLEN

Skjal. 2.d.

KOPI

Føroya Landsstýri, v/ herr lannstyresmann *Edw. Mitens,* Tórshavn.

Offerte på monteringsfærdigt materiel til elevbolig 35 × 11 m. – Tegning fra Linghed Saagverk A/B, dateret 16./4. 1951.

Da jeg i avisene ser at det igjen, som i 1951, er tale at bygge en kostskole her i Tórshavn tillater jeg mig at komme tilbake til de forhandlinger jeg hadde med lannstyresmann R. Long på vegne av det ærede Landsstyri.

Som det vil sees av tegningene er bygningen planlagt til en størrelse av 35 × 11 m i 3 etager, og gir plass til mere enn 100 elever, samt 3 værelsers leilighet og kjøkken for gift lærer og værelser til lærer og lærerinde. I kjelleretagen er der foruten pigeværelser, brusebad, nødvendige vaske og tørkerum, verksted- og redskapsrum og opbevaringsrum for cykler og kufferter. Bygningens kvalitet og dimenssjoner tilfretstiller de høieste krav, som det offentlige svenske bygningsvæsen forlanger. Siden sidste gang jeg inngav offerte er det kommet en ny sikkerhetsforanstaltning til, idet fabrikken kan fremskaffe 13. mm gipsplater til »branhærdig« beklædning av vægger og tak.

Prisen er idag sv. kr. 193.200 pluss et tillæg av sv. kr. 15.500 for ovennævnte gipsplater, tilsammen *svenske kroner 208.700* fob Gøteborg.

Fabrikens specifikasjoner er som følger, idet alle henvisninger er til den vedlagte Materialbeskrivning:

»Leverans enligt beskrivning før system Varme-ekonomi alt I, men med stomme av $2^1/_2$" plank. Ljodisolerande bjælklag III mellan stueplan och 1-salsplan samt mellan 1.-salsplan og 2.-salsplan. Ljudisolerande vægger mellan spisestue och sovesale, sovesale och lærer, sovesale och anretterværelse i stueplan,

mellan samtlige arbetsrum och opholdsrum i 1.-salsplan, mellan samtliga rum i 2.-salsplan. Køksinredning til 2 løk.»

Leveringstid 1½ mnd. fra ordreinngang, betaling: rembours mot dokumenter. For at fremskynde bygningen kan der medfølge, som ved bygningen av mannskapsboligen på hvalstasjonen Við Áir, en svensk montør til at lede arbeidet. (Betingelser fri reise og ophold og svenske kr. 250 pr. uke.) Hvis han får tilstrækkelig arbeidshjælp her, kan opsætningen fuldføres på 3 måneder, *og således være i god tid til skoleårets begynnelse dette år.*

Forøvrigt vil materialer og utførelsen være som til mannskapsboligen við Áir, dog av noget kraftigere konstruktion, da dette bygg er 1 etage høiere.

Til hvalstasjonen på Við Áir blev der også fra Sverige indkjøpt monteringsfærdige materialer til centralvarme (oljefyring) og sanitæranlegget. Dette er nødvendig for at rørleggerne skal kunne følge tømmerarbeiderne i bygningen av huset. Man var også særdeles fornøiet med disse materialer, idet der for en væsentlig del blev anvendt de meget lenger levedyktige kobberrør, likesom fagfolkene var meget fornøiet med arbeidstegningerne. Bestilling av dette vilde antagelig være nødvendig for at få det hele færdig til skoleårets begynnelse.

Jeg tillater mig at vedlægge et overslag over hvad bygningen vil koste fuldt færdig, efter de oplysninger jeg har kunnet innhente.

Idet jeg håber at dette tilbud er av interesse o. s. v.

Med høiaktelse

(sign.) *Niels Ihlen.*

2 e.

VÁTTAN

Vegna áheitan verður her váttað, at skúlastjórin er ógvuliga væl nøgdur við barakkina, sum býráðið í 1948/49 keypti frá Niels Ihlen (frá Linghed Sågverk A/B).

Lagt verður afturat, at skúlastjórin sigur:

1) at barakkin er væl egna til skúlastovu,
2) lætt at undirvísa,
3) ljóð-isolatiónin er góð.

Tórshavnar býráð, tann 31. juli 1957.

B. v.

J. P. Henriksen.
form.

2 e.

NIELS IHLEN

Tórshavn, 1. august 1957.

Føroya landsstýri v/herr landsstyremand Ed. Mitens, Tórshavn.

Ang. tilbud i mitt brev av 25. juli d. år.

I tilknytning til mit brev av 25. f. m. tillater jeg mig at vedlægge en skrivelse fra herr byrådsformann J. P. Henriksen, Tórshavn. I den anledning skal jeg få bemerke at de päviljonger jeg nu tilbyder er bygget efter de samme prinsipper,men med en bedre lyd- og varmeisolasjon.

I skriv mottatt fra Linghed Sågverk sies:

»Vi vil nødig det skal opfattes som press fra vår side at vi ser oss nødsaget til at sætte en frist (1/9) for vedtagelsen av vårt tilbud på skolebygninger. Saken er nemlig den, at man i fjor – her i Sverige – vedtok et 2-årig tariff-opgjør for at få arbejdsfred. Dette medfører at skogs- og tømmerindustrien automatisk må betale cirka 7% højere lønninger fra 1/1 1958. Vi må derfor ha et svar for at legge et arbeidsprogram for de sisste måneder av dette år.«

Forøvrigt meddeler firmaet at samtlige ytterpaneler på de tilbudte bygninger er impregneret, og at det medfølger takpap til dobbelt tækning. Alle beslag er galvaniseret. Til samtlige klasserom medfølger en tavle 450×120cm, samt klædeshylder og klædeskroker til samtlige garderober.

Til samtlige ytterdører, som er av ek eller perstorpplatta, medfølger svenske patentläser av internationalt, kjennt fabrikat, og låser til samtlige dører. Vinduerne er dobbelte.

Med høiaktelse

(sign.) *Niels Ihlen.*

P. S. Forøvrigt er alt utstyr i henhold til den Dem tidligere oversendte »Materialbeskrivning« Varme-ekonomi alt. 1.

Efter opdrag fra Oslo skolestyres formann, herr statssekretær Oluf Solumsmoen, holdt herr civilingeniør O. Selvaag for noen år siden et foredrag om moderne skolebygninger under titlen »SKOLEBYGG«. Vedlagt er et uldrag av samme.

Men er det da overhodet mulig at løse problemet med skoler til alle?

Dette spørgsmål kan besvares med et ubetinget Ja! – Vel at merke hvis man innretter sig fornuftigt. Det som nemlig er det helt avgjørende for hvor mange skoler vi kan få ut av de ressurser som står til skolernes disposisjon, er prisen på hver enkelt skole. Prisen er nemlig intet annet enn et mål for hvor meget materialer, hvor meget arbeidskraft der er medgått til hver enkelt skolebygning. Det sier sig derfor selv at fordobler man prisen, så reduseres antallet som kan bygges til det halve. Og omvent, ved at redusere prisen til det halve, så får man dobbelt så mange enheter ut av de samme midler. Det er altså med andre ord en direkte omvendt proporsjonalitet mellem antal og pris.

Det er derfor intet i veien for at få så mange skoler vi trenger, det kan ganske enkelt gjøres ved at reduserc prisen på de enkelte i det omvendte forhold av antalls-forandringen.

Det neste spørgsmål blir så: Kan man av denne sterkt reduserte pris få en skikkelig skolebygning?

Hvis man med dette mener en skole av den velkjendte fæle kaserneform bygd i mur og betong, må dette spørgsmål besvares med et ubetinget: Nei!

Det finnes overhodet *ingen* mulighed for at redusere prisen til en brøkdel af hvad den er i dag, hvis vi skal fortsætte at bygge som det hittil har gjort.

Skal vi ha noen sjanse til at få reduseret prisen må man for det første ta opp selve skolehusformen til fordomsfri kritisk vurdering, og desuten må man bygningsteknisk legge helt om til ganske annerledes rasjonelle konstruksjoner enn man hittil har benyttet.

Målet burde jo helst være at oppnå dette med prisreduksjonen eller om man vil, det nødvendige antall uten at sænke den skolemæssige standard.

Det er klart at en slik omlegging til en begynnelse all tid vil skape reaksjoner, den vil skape motstand både hos skolemyndighetene, lærerne, hos

arkitekterne og hos de statlige myndigheter som har innforlevet sig så sterkt med det gamle. Men det forhindrer ikke at det er en utilgivelig synd at fortsette i det gamle spor slik som vi nu gjør.

Fordi jeg i det følgende ikke har følt mig bundet av inngrodde vaner og tenkemåter, så mener jeg at ha funnet frem til plannessig, skolemessige løsninger som er helt tilfredsstillende. Ja, meget taler faktisk for at de representerer en skolemessig vinning, selv om man ser bort fra økonomien.

Men det som er det virkelig store ved disse skoler, er den bygningstekniske løsning, som bringer prisen ned på et nivå som svarer til vår økonomiske evne.

Når man hittil har opereret med nye skoleplaner, så har man stort sett blitt stående ved store mur- eller betongkolosser. Disse byr på mange ulemper bygningsteknisk sett, hvorav den verste ved siden av at de er så dyre, er den at de er så vanskelige at forandre og modernisere. Vi står midt oppe i en rivende utvikling på det tekniske og pedagogiske området, og alt taler for at de skoler vi bygger idag allerede er umoderne om 10–20 år. Under enhver omstændighed vil de sikkert være håpløst forældet om 50 år. Men da bygningerne har kostet så meget, vil de i generasjoner framover være en klump om foten på al undervisning.

Betong kolossene er derfor kort og godt en urasjonel bygningsform. Men dertil kommer at de estetisk sett som oftest er skjemmende i landsskapet, og hvat værre er, de virker altfor trykkende, knugende, for dominerende på de stakkars små barna.

Hvad er det så som gjør at de nåværende bygninger er så uhensigtsmæssige og urasjonelle?

Det er mange grunder til det.

For det første er betongbygninger i almindelighet uhensigtsmessige og urasjonelle sammenlignet med moderne trebygninger. Men dertil at de store kaserneagtige bygninger medfører et utal av korridorer, d. v. s. at man må bygge omtrent dobbelt så store korridorer pr. klasserom som man ellers behøver. Og i og med at man bygger skoler i flere etasjer, må man ha store trapper og trappehus.

Det tar plass, det er dyrt og det er trafikkmessig uheldig.

Videre har man hatt en sørgelig tendens til at planlægge alle klasserom like store. Følgen er at bruttoflaten pr. klasserom til dels bliver over 100 kvadratmeter til tross for at selve klasserommene bare er det halve. Man bygger altså dobbelt så meget som man behøver, fordi selve bygningsformen tvinger en til at ha så mye død plass, og fordi man ikke har trukket konsekvensen av at ikke alle klasser har 30 elever.

Med hensyn til byggemetoden ligger det av mange grunner snublende nær at bygge skolene på et gulv. For det første har man eliminert det største lydisolasjonsproblem. For det annet byr ett-gulvs-skolen den store trafikktekniske fordel at de har meget korte trappeløse avstander fra klasserommene og ut på lekeplassen. Følgen er at man kan tømme og fylle klasserommene på meget kort tid, i stikk motsetning til de store betongkolossene, som har en tendens til at sluke hele friminuttene bare med et det at gå ut av og inn til klasseværelsene. Dette princippet er jo i og for sig ikke noe nytt. Det har vært brukt atskillig i Amerika, England, Danmark, Skotland, Sverige osv., og da såvidt jeg vet *alltid på grunn av de pedagogiske og skolemessige fordeler de byr på.*

De bygninger jeg mener vi bør bygge, er tenkt utført i træ. Brakker pleier også – om ikke altid – at bygges av træ, men cirka 70 % av alle boliger her i landet blir også bygget av træ, og det er vel ingen som av den grunn vil påstå at de er brakker. Det at skolene skal bygges i træ, retfærdiggjør derfor ikke betegnelsen brakker.

Tenker man på varigheten, så skulle disse skolene som her lanseres være

minnst like varige som en hvilken som helst annen træbygning, og for den saks skyld kan de stå både 100 og 200 år. Jeg håper imidlertid at vi skal stelle oss slik her i landet at de kan fornyes om 50–60 år, for da har de sikkert gjort sin tjeneste, og de er modne for avløsning av mer moderne pedagogiske anstalter.

Tenker man på den varnetekniske siden av bygningen, på det fysiske velbefinnende for mennesker som oppholder sig i bygningene, så er det hevet over diskusjon som er bygd slik som jeg har forutsatt, helsemessig sett er langt gunstigere enn de hittil kjente mur- og betongbygninger. Kfr. *de danske undersøkelser* på teknisk og fysiologisk basis.

Hvis det derfor er noen som for enhver pris må få plasert brakkebetegnelsen et steds, så vil jeg anbefale dem at plasere betegnelsen på de nå brukte mur- og betongbygninger. Ser man nemlig mur- og betongbebyggelsen i sammenheng med den teknisk sett overmåte højverdige trebebyggelse som jeg har forutsatt benyttet, kan betegnelsen brakker på det gamle til en hvis grad forsvares. – Men korrekt er det selvfølgelig ikke, så jeg tror at selv om det selvfølgelig kan være ærgerlig at brænde inne med et så vektig og god argument som »brakkebetegnelsen« så er det likevel best at gjemme argumentet til en gang det kanske passer bedre.

Ideen går altså ut på at bygge hele skolekomplekset opp på standardbygninger i træ. Disse bygninger grupperes alt etter de foreliggende forhold noenlunde fritt i terrenget. Bygningene kan ligge helt fritt og atskilt eller de kan kobles sammen på en hensiktsmessig måte, alt efter terrenget. Det findes selvfølgelig en masse variante for hvorledes dette kan gjøres.

Så vil jeg gjerne få si et par ord om klasserommenes størrelse. Efter min mening er det en fundamental feil når der stilles krav om at alle skoleværelser skal være like store når en ny skole skal bygges og f. eks. ha minnst 50 kvadratmeter gulvflate. Det er nemlig praktisk umulig at få alle klasser like store. Man får ikke folk til at yngle i puljer på 30 og 30, selv om det måtte stå i ministrielle forskrifter. Av og til blir det født 20, andre gange 25, så kanskje 35 osv.

Blir det f. eks. født 35, så er det for mye for en klasse, den *skal* deles i to, og hver klasse blir på 17–18 elever. Følgen er at der altid vil være behov for noen *større* og noen mindre rom. Selv med de store skolene man har i storbyene og med den overbelastning man har idag viser det sig at det gjennomsnittlige antall elever pr. klasse bare er 25.

Vegger, gulv og tak isoleres således at de får et varmegjennemgangstall (K. verdi) på 0,45 hvilket er mange gange bedre enn dere er vant til i skoler hittil. Vinduene er også tenkt utført bedre enn det vanlige med dobbelt glass. På denne måten vil vi få ganske anderledes lune og varme rom.

Hvad spesielt gulvet angår, så er det vel enkelte som vil frykte for gulvkaldhet. Det er en fuldstendig misforståelse, fordi et gulv er så langt, langt enklere at isolere enn vegger og tak. Og man kan med største letthet opnå en ualmindelig god gulvisolasjon. Det forstår man lett når man tenker på at varmetapet gjennom gulvet skjer ovenfra og nedad, og all den stund den varme luften holder sig øverst, vil luftrommet i gulvet holde sig fuldstendig i ro, og det danner en glimrende isolasjonsflate. Forholdet er faktisk et lignende som det man står overfor, hvis man forsøker at koke vann ved at fyre på lokket i stedet for under bunnen. Det tar som bekjendt sørgelig lang tid før vannet koker.

Disse bygninger er varmet knisk ualminnelig gunstige fordi varmekapasiteten, varmemagasinet i rommet blir så lite. Derfor behøver man ikke have varme på annet enn 30 % av døgnet, mens man i vanlige mur- og betongbygninger nærmest er tvunget til at fyre døgnet rundt, fordi varmetapet er

relativt stort, og fordi tregheten er så stor at man er nødt til at fyre kontinuerlig for at få det varmt i selve brukstiden.

Byggeomkostninger.

Det helt avgjørende spørgsmål blir imidlertid: Hvad koster en slik skole? Hvad kan den bygges for?

Såvidt jeg forstår er den almindelige pris for en skole på 14 klasserom med alle specialrom (til fysisk, kemi etc.) cirka 3 millioner, mens prisen for en skole som ovenfor skisert vil ligge på ca. 9 hundrede tusend til 1 million. Og den er vel at merke bygd efter de nu gjældende forskrifter. (Disse priser er fra 1950 og formodentlig 30–40 % højere i dag). Dette er ikke hverken krisebygg eller mindreværdige bygninger på noen som helst måte. Tvert imot har jeg et bestemt inntryk av at det snarere er et skoleteknisk framskritt enn et tilbakeskritt som her er lansert. Selv om man ser bort fra økonomien.

Men ett er i hvert fall sikkert, at tar man økonomien med i betraktning, så er dette veien til en fantastisk hevning av den skolemessige standard her i landet.

Ved at bygge slik som her er skissert, kan man altså uden at forandre noe *som helst på de nåværende forskrifter*, få tre-fire gange så mange skoler ut av de samme ressurser som vi får idag. Hvad dette betyr nasjonaløkonomisk, hvad dette betyr skolemessig, og framfor alt hvad dette betyr for landets ungdom at det er utsikt til at de nødvendige læreanstalter for deres utdannelse blir bygd, kan efter min overbevisning overhodet ikke overvurderes.

At byggetiden blir vesentlig kortere er også et moment av stor betydning.

Drift og vedlikehold.

Men hvorledes stiller disse skoler sig driftsmessig sett, vil vel de fleste spørre.

Heldigvis viser det sig at bygningene også driftsmessig er de andre fuldstendig overlegne, selv om man ser bort fra forrentningen, og tar man forrentningen med i betragtning, blir det en himmelvid forskjell i disse skolers favør.

La oss se litt på noen av de viktigste utgiftsposter ved driften.

A. Allerede det forhold at kubikindholdet og gulvflaten er redusert til ca. halvdelen, skulde jo – når man ser bort fra den bedre varmeisolasjon i disse bygninger, betinge cirka halve oppvarmningsutgifter. Men dertil kommer at bygningens tekniske konstruksjon, deres lille varmekapasitet, deres utrolige gode varmeisolering medføre at man bare behøver at varme i en brøkdel av døgnet, så fyringsutgiftene av denne grunn minnst vil bli redusert til halvdelen av halvdelen, altså til fjerdeparten av det normale eller til 25 %.

B. Rengjøringen vil – selvom man tar direkte proporsjonalt med flaten, bli redusert til det halve på grunn av at flaten er det halve. Men tar man i betragtning at trapper er tunge og vanskelige at vaske og derfor koster forholdsvis mere enn gulvflaten pr. kvadratmeter, så kommer man til at utgiftene til vask sannsynligvis bare blir ca. 40 % av hvad de er i nuværende skoler.

C. Lysmessig sett gjør lignende forhold sig gjældende som for opvarmning og vask. Det er jo bare halve volumet, halve flaten som skal belyses, og følgen er at utgifter til elektrisk lys også vil bli redusert til kanskje 60–70 % av betongskolens.

D. Vedlikeholdelse av innvendige vegger, gulv og tak vil også bli redusert nærmest proporsjonalt med flaten, eller kansskje vel så meget fordi trapper har

en specielt stor slitasje. Det er derfor rimelig at sette de invendige vedlikeholdsomkostningerne til ca. 50 % av de gamle betongbygningsskoler.

E. Utvendig maling vil sannsynligvis gå op i opp med maling av vanlige mur- og betongbygninger. Træbygninger bør nemlig males oftere enn mur- og betongbygninger, men til gjengjæld er flaten mindre og bygningerne lave, så sannsynligvis oppveier disse to ting hverandre, så utgiftene blir de samme.

F. Hvad rentene angår, så blir disse naturligvis redusert til ca. 30–40 % i og med at byggeomkostningene er redusert.

Konklusjonen på det hele blir at driftutgiftene ikke, under noen omstændigheter, kan bli større enn 50 % av hva de er ved de hittil benyttede skoler, og meget taler for at de bare vil utgjøre tredjeparten.

Dette med de storslåtte planer og de flotte tegninger hjelper så sørgelig lite for de barn og de skoler som lider under de skandaløse forhold vi har idag.

Det som teller, det som vi trenger er derfor realiteter, ikke snak og gyldne løfter.

Til slut skal jeg bare oppsummere de fordeler jeg mener mit forslag byr på:

A. *Selv med de nuværende forskrifter og krav får vi skoleanlægg som bare koster ca. 30–35 % av det de hittil benyttede skolekomplekser har kostet.*

B. Disse skoletyper er desuten umåtelig elastiske. De kan uten fordrelse av betydning bygges ut efter behov og økonomisk evne.

C. Vi får skolebygg som lett kan forandres og moderniseres efter som utviklingen skrider frem, hvilket er meget vanskelig med betongbyggene.

D. Skoleteknisk og psykologisk representerer de nye skoler snarere et fremskritt enn et tilbakeskritt, selv om vi ser bort fra det faktum at vi *aldrig* kan klare at bygge nok skoler efter den gamle oppskrift.

E. Driftsutgiftene reduseres til ca. 40 % av de nuværende.

Selvom vi derfor fritt kunne vælge de skoleanlægg vi helst vil ha, så mener jeg at den gamle oppskriften er uheldig, fordi den låser utviklingen fast.

For de fleste skoler, for de fleste barn her i landet, står imidlertid ikke valget mellem den moderne betongkolos og en skole efter min oppskrift. For de allerfleste står valget mellem en skole som her er beskrevet og slet ingen, eller i bedste fall en mangelfull og urasjonell kaserne.

Valget burde derfor være lett, og der går *ingen* vej utenom.

(O. Selvaag.)

Efter at ha studert ovenstående uttalte formannen i Oslo Skolestyre, herr statssekretær Oluf Solumsmoen:

1. Jeg føler mig meget tiltalt av ingeniør Selvaags idé for bygning av skoler, og vil gå inn for hans forslag.

2. Jeg ser en skole med 14 skolerom eller klasserom med et sett specialrom som det ideelle, og for slike skolers vedkommende tror jeg at ingeniør Selvaags idéer med stor fordel kan benyttes.

3. Den store fordel Selvaags idéer har er at disse skoler skal bygges av *træ*, og det er *der* den store besparelse i materialer, arbeidskraft og penger ligger.

(Fra »NORSK SKULEBLAD« med redaksjonel tillatelse.)

Til løgtingsnevndina viðvíkjandi byggjan av studentaskúla.

Eftir áheitan frá nevndarformanninum skal eg her royna at greiða frá míni hugsan um studentaskúlamálið, sum tað í løtuni liggur fyri.

Meir enn 20 ár eru nú umliðin, síðan studenta- og preliminerskeiðið varð sett á stovn í 1937. Fáur mundi hugsa tá, at tað skuldi ganga so long tíð, áðrenn skúlin fekk egin hølir og hamplig kor at arbeiða undir.

Í øll hesi árini hevur næmingatalið verið javnt vaksandi og er nú komið upp í 121; og ivaleyst hevði tað verið væl hægri, um húsaviðurskiftini ikki vóru so út av lagi ring og kursusskipanin so óhóskandi fyri fjøldina av næmingunum. Tað má tí sigast at vera komið hartil, at um skúlin ikki í bræði fær frægari arbeiðskor, er vónleyst at halda fram.

At nakað má gerast nú, tykist semja at vera um frá øllum síðum; men tíverri er málið komið at liggja so fløkt fyri, at torført kann vera at koma á samt um, hvat ið er beinast at gera.

Henda fløkja stendst millum annað av, at so mangt, sum longu áttí at verið greitt framan undan, enn bíðar eftir avgerð. Her er fyrst at nevna skipanin av skúlanum, og hvørjum hann skal hýsa. Eitt kann eingin ívi vera um: at studentaskeiðið má gerast til eitt 3-ára gymnasium við tveimum deildum. Til hetta krevjast 6 vanligar skúlastovur umframt serrúm. Men hvussu við preliminerskeiðinum? Tað er ikki gott, sum tað er. Men varð tað longt til 3 ár, haldi eg, tað var ein stórur bati; og varð tað so gjørt møguligt hjá teimum, sum hug og gávur høvdu til tess, at flyta yvir úr II. preliminerflokki í I. studentaflokk, so hevði hetta kanska verið tann skipan, sum hóskaði okkara viðurskiftum eina best.

Við tí tilgongd, sum verið hevur til preliminerskeiðið hesi seinastu árini, verður tað helst neyðugt at hava tvey flokkarød, ið hvussu er á teimum báðum lægstu stigunum. Um so var, høvdu 5 vanligar skúlastovur verið neyðugar umframt serrúm. Verður bert eitt rað av flokkum, krevjast sjálvandi bert 3 stovur; men tá mugu ivaleyst nógvir næmingar vísast burtur.

Síðani er tað læraraskúlin. Skal hann vera saman við studentaskúlanum ella sum nú saman við millum- og realskúlanum, ella skal hann vera heilt fyri seg sjálvan? Fyri studentaskúlan hevur hetta helst ongan týdning; men fyri læraraskúlan við bert 2 ella 3 flokkum, haldi eg, tað var hentast at verið saman við studentaskúlanum; og hvat rákstrinum av teimum báðum skúlum viðvíkir, hevði hann ivaleyst verið bíligari, um teir vóru í felag.

Og so er tað millum- og realskúlin. Hvørja lagnu fær hann? Eftir øllum at døma tykist tað, sum at ætlanin er, at hann skal yvirtakast av Havnar býráð og gerast kommunalur; og tað man ivaleyst vera tað beinasta, men nøkur avgerð er ikki tikin um hetta, tað eg veit um.

Verður nú roknað við, at millum- og realskúlin verður uttanfyri, men at læraraskúlin verður við, og at hann fær ein fyrireikingarflokk, sum talað verður um, verður brúk fyri hesum skúlastovum umframt serrúmum:

Studentaskúlin	6, hjálpist tó fyribils við færri.
Preliminerskúlin	5, einkult flokkarað 3.
Læraraskúlin	3.
Tilsamans helst	14 ella 12, um preliminerflokkarnir bert verða 3.

Um studenta- og preliminerskeiðið er at siga, at um tey bæði skeiðini verða broytt til at taka 3 ár hvørt, ganga tvey ár, áðrenn árgangirnir verða tríggir, og fyrr enn tá verður ikki brúk fyri fullum tali av stovum. Av serrúmum til fysikk, kemi og natúrfrøði krevjast helst 4. Og síðani er ógvuliga hent at hava eitt stórt rúm umframt fimleikarhøll, sum allir næmingarnir kunnu samlast í t. d. til morgunsang og samkomur av ymiskum slagi, fyrilestrar, sjónleikir, koncertir, skrivligar royndir o. m. a.

Eitt annað, sum ger málið fløkt, er ósemjan um, hvar skúlin helst eigur at verða lagdur. Upprunaliga varð bert hugsað um økið sunnan fyri viðalundina; men seinni er tann møgulciki komin aftrat at nýta bróstsjúkahúsið í Hoydølum til skúla fyribils og síðani byggja aftrat har uppi tað, sum neyðugt er.

Eg haldi, tað má vera umráðandi fyri ein skúla, og helst ein kostskúla, at hann verður settur so, at hann verður sum minst tálmaður av tí, sum uttan um er. Tessvegna liggja kostskúlar vanliga ikki mitt inni í býnum; men helst eitt sindur burtur frá, tó soleiðis at lættliga kemst til og frá. Harnæst ræður um fyri ein kostskúla, serliga nú ið ítrótt er vorðin ein so tíðandi táttur í uppalingini, at økið uttan um hann er rúmsátt, so at tørvandi ítróttavøllir kunnu vera við hondina og vera tøkir, tá ið teir skulu nýtast. Ikki eigur heldur at verða gloymt, at eingin byggir so í løtuni, at hann kann vera vísur í, at tað, ið bygt verður, kemur at svara til krøvini langt fram í tíðina. Heldur eigur at verða lagt nakað væl upp fyri og roknað við,at tørvur kann koma at vera á at víðka um og byggja aftrat; og tá er gott, um ikki er fyribyrgt vegna plásstrot. Hoydalar uppfylla allar hesar treytir, og hartil er plássið sera vakurt og veðurgott. Væl skerst tað ikki burtur, at vegurin úr Havnini og niðan í Hoydalar kann tykjast eitt sindur langur; tó tekur tað ikki meira enn o. u. 20 minuttir at ganga av Vaglinum har niðan. Neyvan nakra aðrastaðni hevði hetta verið hildið at vera nakar avbara langur skúlavegur; tó skal viðgangast, at sum veðurlagið er hjá okkum, hevur hendan atfinning kanska ikki rættiliga einki upp á seg; men nógv ov nógv, tykist mær, verður gjørt burtur úr hesum. Tað er at minnast til, at skúlin er ætlaður at vera kostskúli, og miðað má verða ímóti, at stórt sæð allir næmingar, ið ikki eiga heima í Havn, fáa innivist har. Eftir vera tá stórt sæð bert teir næmingar úr Havn, ið ganga á studentaskúla – í løtuni er hesir 24 í aldrinum frá 16 árum og upp eftir – tí Havnin fer sjálvandi altið at hava sín egna realskúla. Og flutningurin av hesum næmingunum, sjálvt um teir skuldu verið nakað væl fleiri – antin teir nú ganga, cykla ella koyra í bussi – eigur neyvan at vera avgerandi fyri, hvar skúlin eigur at liggja.

Økið sunnan fyri viðalundina var ívaleyst nýtiligt at bygt á, um einki betri var. Men tað liggur longu nú at kalla mitt í býnum, og rásarúmið er so mikið lítið, at tá ið teir tørvandi bygningarnir eru settir upp har, verður lítið eftir, um tørvur skuldi verið á at bygt aftrat seinni, og plássið at røra seg á hjá búgvandi næmingum verður lítið og einki.

Væl er Gundadalur tætt við; men hann verður longu nú so nógv nýttur av øðrum og verður tað alt meir og meir, sum býurin veksur, og ítróttin vindur upp á seg,at ilt kann koma at vera hjá skúlanum at sleppa fram at har. Tá var ólíka at havt sínar egnu vøllir beint fyri durunum.

Eg haldi tí, at av teimum báðum plássum eru Hoydalar nógv tað betra plássið at leggja skúlan á, og man hetta helst fara at vísa seg meir og meir, sum frá líður, og býurin veksur. Og tá ið nú møguleiki er fyri at fáa tað, haldi eg, tað hevði verið stórt spell ikki at nýtt hann. Tó má tvídrátturin um plássið ikki forða fyri, at nakað verður gjørt; og er meirilutin hugaður at byggja uppi við viðalundina, so er at samla kreftirnar um hetta.

Viðvíkjandi teimum teknningum, ið fram eru komnar, er einki at ivast í, at tann frá Havning arkitekti er tann mest fullfiggjaða og tann, sum í øllum lutum svarar til nútimans krøv. Men um so er, at eingin millumskúli skal vera

í ti nýggja skúlanum, er henda tekning óneyðuga stór og kundi verið nakað væl minkað. Tann mest hóskandi tekningin til sjálvan skúlabygningin, haldi eg, er tann, sum Christoffur Christoffersen hevur gjørt; men har er eingin kostdeild við, og tað er júst hetta, ið troðkar á, kanska líka nógv sum skúlastovurnar.

Tann svenska tekningin sær tiltalandi út við fyrsta eygnakast; men eftir nærri kanning, tykist mær koma ymisk brek fram. At skúlabygningurin bert er í einari hædd, hevur ivaleyst sínar fyrimunir; men hetta tekur nógv pláss, og tá ið økið ikki er ov stórt frammanundan (hesin bygningur er ætlaður at liggja sunnan fyri viðalundina), verða møguleikarnir fyri at byggja aftrat seinni smáir og plássið til næmingarnar at røra seg á uttanfyri mest sum einki. Har er eitt hóskandi tal av skúlastovum og serrúmum; men har er einki størri rúm, sum allir næmingarnir kunnu samlast í uttan fimleikarhøllin; og tað er sum fyrr sagt ógviliga uttanhanda. Eisini er bygningurin skipaður í fleiri deildir, og sum tað sær út, uttan samband hvør við aðra. Hetta, tykir mær, ger tað torført og krevur nógva manning at ansa eftir næmingunum í fríløtunum, helst tá ið ikki viðrar at vera uttandura. Heldur ikki kostdeildina dámar mær heilt væl; men eg má viðganga, at eg havi lítið skil á, hvussu ein sovorðin helst eigur at vera skikkað.

Endiliga er tað bróstsjúkrahúsið í Hoydølum. Har høvdu fingist 10 heldur smáar skúlastovur í sunnaru helvt av húsinum, sum í mesta lagi hvør kundi hýst 24 næmingum, so sum tekningin vísir; tað er tilsaman 240 næmingum. Hetta er júst tað tvífalda av talinum, sum nú gongur í studentaskúlan, 24. næmingar í hvørjum flokki er nóg mikið, og helst áttu preliminer- og studentaflokkar ongantíð at verið størri, um úrslitið skal vera tað besta. Talið av stovum er eisini nóg stórt til studentaskúlan einsamallan, sjálvt um tey bæði skeiðini verða longd við einum ári hvørt; men har verður neyvan rúm til læraraskúlan eisini. Og umframt skúlastovurnar krevjast mínst tvey serrúm, sjálvt um studentaskúlin skuldi verið einsamallur: eitt til fysikk og kemi og eitt til náttúrfrøði. Var læraraskúlin við, hevði hetta ikki verið nóg mikið. Hesi rúm kundu kanska fingist í kjallarahæddini ella onkunstaðni í norðaru helvt av húsunum. Um so var, og ein fimleikarhøll varð bygd kundi studentaskúlin húsast har fyribils; og samanborið við tað, sum er, hevði hetta verið eitt stórt framstig, sjálvt um tað hevði restað nógv í at verið heilt gott. Størsti vansin hevði tá verið, at nógv ov fáir næmingar høvdu kunnað búð har uppi. Tí er tað ein atfinning, sum nøkur fynd er í, at vegurin er ov langur at ganga hjá teimum fáu, sum eiga heima í Havn, so vigar hon so mikið meir, tá ið tað verður fjøldin, sum má ganga, meðan bert ein lítil partur kann búgva har. Og um hetta skuldi vart við í longri tíð, og einki annað hendi, hevði ikki verið væl vorðið. Men fekst vissa fyri, at hetta bert var fyribils, og farið varð undir beinan vegin at fyrireika bygging av skúlahúsum har uppi, sum kundu staðið líðug til innflytingar um eitt ávíst tíðarskeið, so at sanatoriibygningurin tá allur kundi verið nýttur til næmingabústað, so var hetta eftir míni meining tann besti loysningurin, helst tá ið hugsað verður um framtíðina. Tí hvussu eg enn hugsi aftur og fram um spurningin, kann eg ikki koma til annað úrslit, enn at Hoydalar eru besta plássið at leggja skúlan á. Men eg vil taka upp aftur, sum áður sagt, at tvídrátturin um, hvar skúlin skal liggja, má ikki forða fyri, at nakað verður gjørt. Tað, sum fyrst og fremst ræður um, er at fáa ein skúla, og tað hastar og kann ikki bíða longur; so má hitt við plássinum heldur vera, hvussu tað kann. Eg vóni, at tað má eydnast nevndini at koma á samt um eitt uppskot, sum løgtingið kann ganga við til, og sum síðani kann verða sett í verk uttan at drálað verður longur.

Eg loyvi mær at skoyta uppí nøkur tøl, sum kanska kunna hava áhuga fyri nevndina: Síðan skúlin varð stovnaður í 1937, er prøvtøkan hildin 19 ferðir.

Studentaprógv er tikið av... 193 (136 dr., 57 ge.), av bygd 113, úr Havn 80.
Preliminerpr. er tikið av ... 266 (167 dr., 99 ge.), av bygd 207, úr Havn 59.

Prógv tikin tilsamans ..... 459 (303 » 156 »), av bygd 320, » » » 139.

Í skúlanum eru í løtuni 121 næmingar, (75 dr., 46 ge.). Av hesum eru 71 av bygd og 50 úr Havn.

Á studentaskeiðinum eru 45 (28 dr., 17 ge.), av bygd 21, úr Havn 24.

Á preliminerskeiðinum eru 76 (47 dr., 29 ge.), av bygd 50, úr Havn 26.

Vóru árgangirnir nú 3 á báðum skeiðunum í staðin fyri 2, mátti næmingatalið ætlast at ligið um 180, ella út ímóti 200; og tá er læraraskúlin ikki uppi í.

Tórshavn, 2. nov. 1957.

Við hávirðing

Th. Nygaard.

Við tað eg eri spurdur um mína hugsan um framvegis er brúk fyri bróstsjúkrahúsinum í Hoydølum sum sjúkhús, um tey fáu sjúku har helst skjótt verða flutt á annan stað, vísi eg til, at landssjúkrahúsið hevur í løtuni liggjandi 14 kronisk sjúk á húsi í hoydølum og 15 liggja her. Landssjúkrahúsið kann ikki taka við meiri av kronisk sjúkum fólki, hóast to eru uppskrivað, sum eru vist higar av læknum til innleggingar, tí neyvan er dagur, at vit kunna taka við øllum teimum akut sjúku, sum verða vist higar til viðgerðar. So leingi nýtt, hóskandi og nóg stórt sjúkhús ella heim fyri kronisk sjúk er ikki sett á stovn í Føroyum, má eg mæla frá at nýta sjúkhúsið í Hoydølum til annað enn sjúkhúsviðgerð. Tað er væl nýtiligt til viðgerð av kronisk sjúkum enn eina tíð.

Tórshavn 1. februar 1958.

(sign.) P. Dahl

yvirlækni.

Uppá fyrispurning úttala vit kommunulæknar í Havn, at stórur tørvur er á sjúkhúsplássi fyri pleyipatientar í Føroyum. Í løtuni eru 14 á nýggja húsi í Hoydølum og 15 liggja á Dronning Alexandrines hospitali. Umfram vita vit bæði í Havn og á bygd um nógv, sum harðliga trongja at sleppa inn á sjúkhúsdeild ella heim fyri óhjálpin kronisk sjúk. Vit halda okkum ikki vera á skeivari leið, um vit siga, at pláss til 50 sjúk er ikki ov mikið. So statt halda vit tað vera óráð, at sjúkhúsið í Hoydølum verður avtikið sum sjúkhús. Um so verður, má beinan verða sett á at faa nýtt sjúkhús til kronisk sjúk.

Tórshavn, 31. januar 1958.

(sign.) Aksel Poulsen. (sign.) Jacob Højgaard.

TÓRSHAVNAR BÝRÁÐ.

VÁTTAN

Vegna áheitan verður her váttað, at skúlastjórin er ógvuliga væl nøgdur við barakkina, sum býráðið í 1948/49 keypti frá Nils Ihlen (frá Linghed Sågverk A/B).

Lagt verður afturat, at skúlastjórin sigur:

1) at barakkin er væl egna til skúlastovu,
2) lætt at undirvísa,
3) ljóð-isolatiónin er góð.

Tórshavnar býráð tann 31. juli 1957.

B. v.

(sign). J. P. Henriksen.
form.

FÆRØERNES SKOLEDIREKTION J. 1957. no. 875.

Thorshavn, den 17. juli 1957.

I skrivelse af 15. august 1957 har lagtingets skoleudvalg vedrørende højere skoler udbedt sig en udtalelse fra skoledirektionen, om bygning af højere skole på Færøerne omfattende gymnasium, præliminærskole og seminarium tåler at udskydes ret meget længere, samt om det skolemæssigt forsvarlige ved et forelagt projekt om opførelse af de nødvendige bygninger af tømmer på et areal syd for plantagen i Thorshavn.

Det fremgår af de sagen vedlagte akter, at Færøernes landsstyre har forelagt lagtinget spørgsmålet om tilvejebringelse af bygninger til et gymnasium og en præliminærskole med kostafdeling, og at der foreligger tre projekter, nemlig et gående ud på at indrette de nuværende sanatoriebygninger i Højdal til formålet, et gående ud på opførelse af de fornødne bygninger af træ på et areal sydfor plantagen ifølge tilbud fra et svensk firma v/Niels Ihlen, Thorshavn, og endelig foreligger en af landsingeniørens kontor udarbejdet tegning til opførelse af en skole i beton sammesteds.

Førstnævnte forslag indstilles af landsstyret til vedtagelse.

Indretningen af sanatoriet til formålet anslås at ville koste ca. 200.000 kr., opførelsen af træbygningerne ca. 2 mill. kr., og opførelsen af en skole i beton ca. 2,5 mill. kr. + ca. 1,5 mil. kr. for en kostafdeling, hvortil tegning dog endnu ikke er udarbejdet.

Skoledirektionen skal i denne anledning udtale, at de nuværende lokalmæssige forhold både for studenter- og præliminærkursus og for seminariet må betegnes som ganske utilfredsstillende, og at det må anses for påkrævet, at der snarest muligt tilvejebringes en meget væsentlig forbedring af forholdene, herunder at der af hensyn til eleverne fra bygderne etableres en kostafdeling.

Det er imidlertid direktionens opfattelse, at indretningen af sanatoriets bygninger til formålet bør frarådes.

Selvom der ved denne plan vil opnås nogen forbedring sammenlignet med de nuværende meget dårlige forhold og selv om løsningen angives at være midlertidig, må den dog betegnes som utilfredsstillende, og det må befrygtes, at gennemførelsen af den vil udskyde en virkelig løsning af sagen på ubestemt tid.

Placeringen af gymnasium og præliminærskole på dette sted udenfor byen forekommer ikke særlig gunstig, og for seminariets vedkommende må det af hensyn til praktikundervisningen kræves, at det ligger i nogenlunde nærhed af en folkeskole, medmindre en øvelsesskole etableres i tilslutning til seminariet. Endvidere vil bygningerne, selv efter en ombygning, være uhensigtsmæssige og mindre velegnede til skolebrug, og en kostafdeling, der blot i nogen grad kan tilfredsstille tidens krav, og som kan rumme det tilstrækkelige antal elever, vil næppe kunne indrettes i de nuværende bygninger.

Den forelagte plan til en skole i beton synes at være ganske fortrinlig. Da det imidlertid formentlig må påregnes, at det ikke foreløbig vil være økonomisk muligt at virkeliggøre den, har man koncentreret sig om forslaget fra Niels Ihlen, der vil kunne gennemføres væsentligt billigere. Det er direktionens opfattelse, at dette projekt fuldtud vil kunne tilfredsstille de skolemæssige behov for en længere årrække, selvom nogle mindre væsentlige ændringer bl. a. vedrørende de sanitære forhold må gennemføres, jfr. landslægens og landsskolekonsulentens i afskrift vedlagte udtalelser. Projektet indeholder de fornødne rum både til skolelokaler og kostafdelingen, udformningen forekommer tiltalende og hensigtsmæssig og hidtidige erfaringer på Færøerne med træbygninger af denne art har været gode. Også stedet for bygningernes placering nær kommuneskolen og nær ved stadion forekommer direktionen at være heldigt valgt.

Under henvisning til det anførte skal skoledirektionen indstille, at dette sidstnævnte projekt søges gennemført.

Sagens bilag følger hoslagt tilbage.

+ bilag.

P. d. v.

V. Harsberg.

Lagtingets skoleudvalg vedr. højere skoler,
Thorshavn.

LANDSSKOLEKONSULENTEN.

Efter et kort gennemsyn af hr. Niels Ihlens tilbud på bygning af gymnasium, præliminærskole og seminarium med kostskoleafdeling kan jeg sige, at planen som helhed på mig virker umiddelbart tiltalende. Jeg går ud fra, at eventuelle mindre ændringer vil kunne foretages, hvis det ved en grundigere gennemgang af planen af praktiske grunde skulle forekomme ønskeligt.

Skolemæssigt byder bygninger af denne type på adskillige fordele. Eksempelvis kan nævnes, at det rent praktisk har stor betydning, at man undgår den store færdsel på trapper og gange, som må forekomme i en bygning på flere etager. Efter en længere årrække at have arbejdet ved en større skole af pavillon-typen er det min opfattelse, at såvel elever som lærere føler sig godt tilpas i en sådan skole. Man har bedre mulighed for at undgå den kasernementalitet, som ellers kan være mærkbar ved store skoler, ikke mindst kostskoler.

Som væsentlige fordele ved denne plan i øvrigt skal jeg tillade mig at fremhæve:

1. Man kan på relativt kort tid få etableret en fuldt udbygget skole, hvad der, som forholdene er, må anses for meget betydningsfuldt.

2. Omkostningerne virker overkommelige i sammenligning med traditionelt byggeri.

3. Bygningerne, som de er beskrevet, vil utvivlsomt kunne gøre fyldest i et tilstrækkeligt langt åremål.

4. Beliggenheden er hensigtsmæssig.

Jeg skal derfor tillade mig at anbefale, at skoledirektionen tager under overvejelse at godkende hr. Niels Ihlens tilbud.

Tórshavn, den 15. august 1957.

J. P. Joensen.

Landslæknin d. 14. august 1957.

Tórshavn. j. nr. 44–7–1957.

Idet man tilbagesender planerne vedrørende det svenske tilbud om kombineret gymnasium, præliminærskole og seminarium, skal man vedrørende de sanitære installationer gøre følgende foreløbige bemærkninger med det forbehold, som må være en følge af den ganske korte tid, undertegnede har haft til at sætte sig ind i planerne.

Man ser forskellige steder meget forskelligt på spørgsmålet om placeringen af toiletter, wc-kummers antal m. v. Moderne svenske krav, som dog er mere vidtgående end danske giver følgende retningslinier: 1 wc-kumme pr. 20 drenge (ved større skoler op til 30 drenge) foruden pissoir til disse, 1 wc-kumme pr. 10 piger (ved større skoler op til 20 piger). Desuden bør der være let adgang til håndvask, ikke blot på toiletterne, hvor det bør være en ufravigelig regel, men også på gange og eventuelt stuerne. Oftest ønsker man at placere wc-kummerne i en særlig bygning, men det sker dog, særligt ved større skoler, at man lægger disse rum i kælderetagen, med vel adskilt indgang for drenge og piger. I selve skolegangen er man ikke glad for at placere disse rum.

Ser man på den foreliggende plan, finder man vedrørende selve skolen:

Husdel 1. 50 elever – 2 wc-kummer,
Husdel 2. 65 elever – 2 wc-kummer,
Husdel 4. 65 elever – 2 wc-kummer,
Husdel 5. 60 elever – 2 wc-kummer,
Husdel 6. 90 elever – 2 wc-kummer.

Med en nogenlunde ligelig fordeling af de to køn, må man altså sige, at antallet af kummer ligger betydeligt i underkanten. Man kunne tænke sig indrettet 3 rum hvert sted, hvor der nu er 2. Men en bedre løsning vil det formentlig være, hvis man hvert sted sløjfede det ene wc-rum (det andet kunne da anvendes til elever, der skal ud i timerne), og i bygningens ene ende (nordlige eller sydlige) som markeret af undertegnede med blyant indrettede et af de ved vore skoler sædvanlige toilet bygninger i fysik-kemiafd. samt i gymnastikafd. finder man ikke anledning til særlige bemærkninger.

Derimod må antallet af wc-kummer i kostafdelinggen betegnes som værende alt for lavt, idet det ser ud til, at der f. eks. ved drengeafsnittet til 56

drenge, fordelt i 8- og 16 sengs rum kun findes 1 wc-kumme foruden 1 håndvask og 1 badekar. Her må det være nødvendigt at indrette bedre aftrædelsesforhold og bedre muligheder for håndvask, der jo skal ske her så vel morgen som aften (alm. vaskning og for de ældre barbering). Bedre bademuligheder er formentlig unødvendige, da man må regne, at alt bad vil komme til at foregå i hold ved gymnastiksalen under opsyn.

H. D. Joensen.

TÓRSHAVNAR BÝRÁÐ

Tórshavn, tann 17. august 1957.

J. nr. 28/21. 1957.

Løgtingsnevndin viðv. hægri skúla

v/ hr. Richard Long, form., Tórshavn.

Ávísandi bræv nevndarinnar, dagsett 14. aug. í ár, viðv. byggjan av hægri skúla við kostdeild annaðhvørt í Hoydølum ella sunnan fyri plantasjuna við fyrispurningi, um býráðið kann hugsast at vilja luttaka í byggingini við tilskoti at rinda yvir nøkur ár, verður her gjørt nevndini kunnugt, at býráðið hevði hetta mál tilviðgerðar á cykafundi í gjárkvøldið 16. august.

Á hesum fundi varð samtykt at svara nevndini aftur, at kommunan er sinnað at styðja bygging av hægri skúla við kostdeild við einum studningi uppá 200.000 kr. at rinda yvir 20 ár við 10.000 kr. um árið treytað av, *at* skúlin verður bygdur sunnan fyri plantasjuna, og *at* farið verður undir byggingina beinan vegin.

B. v.

J. P. Henriksen,
form.

G. Mikkelsen,
skr.

NIELS IHLEN

Tórshavn, 11/9 1957.

Herr lagtingsmann *Rikard Long*, Tórshavn.

Som jeg meddelte Dem i telefonen er Lingheds Sågverk A/B villig til at sende arbeidere op her næste år for at sette op de 4 bygninger som firmaet har gitt tilbud på til skole for gymnasium, elevbolig etc.

For at utføre alt tømmerarbeide i forbindelse med reisningen af disse bygninger forlanger firmaet *sv. kr. 140.000*, (f. kr. 189.000).

Man mener at arbeidet vil ta fra 4 til 5 måneder forutsatt at man kan få håndlangerhjælp her til vanlig færisk timebetaling.

Forøvrigt uttalte direktør Halvars i Linghed Sågverk i telefonen, at han hadde vanskelig for at forstå hvordan man kunne komme over 2 millioner fær-

iske kroner for at få projektet ferdig. Han tilføiet at han – selvsagt – ikke kjendte forholdene heroppe, hvilke maskiner og verktøj man hadde til disposisjon, men mente at man i Sverige ville kunne gjennemføre det hele betydelig billigere end det ovenfornævnte beløp. (2 millioner).

Med hilsen

Niels Ihlen.

NIELS IHLEN

Tórshavn, 28. december 1957.

Føroya landsstýri v/ herr landsstyresmann *Ed. Mitens*, Tórshavn.

Jeg refererer til mit brev av 25. juli dette år, med tilbud på monteringsfærdig materiel for gymnasium, preliminærskole og seminarium med specialrum og gymnastiksal, samt elevbolig.

Efter at dette forslag var oversendt Lagtingets skoleutvalg til behandling, har udvalget forelagt samme for forskjellige interesserte authoriteter til uttalelse. Jeg forstod, at rektor og lærere var av den opfatning, at væsentlig mangel ved forslaget var, at det ikke var inkluderet en *aula* i projektet. Jeg henvendte mig derfor til Linghed Sågverk og ba firmaet om at komme med forslag til en sådan bygning i forbindelse med det tidligere innleverte tilbud.

Firmaet stiller sig velvilligt, og jeg har herved fornøielsen at vedlegge tegninger til en aulabygning, som man har direkte adkomst til fra klasseværelserne. Bygningene er i det væsentlige konstruert som gymnastiksalen og paviljongskolen med samme lyd- og varmeisolasjon. Varmegjennemgangstallet på yttervæggen er garanteret til ikke at overstige K-O, 45 hvilket firmaet meddeler, at de svenske skolemyndigheder er mere enn fornøiet med og som er flere gange bedre enn i betongbygninger, og medfører stor besparelse af brændsel. Som De vil se, har man inkluderet en scene til opførelse af skuespil etc. samt et filmsapparat-rum, som firmaet sier er almindelig til denslags bygninger. Som De vil bemærke, er yttervæggene skrå opad. Dette er gjort fordi man har funnet at akustikken på denne måte blir den bedste.

Prisen for denne bygning er *svenske kroner 89.700*, f. o. b. Gøteborg (f. kr. 120.095). Prisen inkluderer som for de andre bygninger impregnerede yttervægger, galvaniserede beslag, ek eller persterplatta ytterdører etc.

Det blev også gjort en del innvendinger av mindre art, og jeg vedlægger firmaets forslag til flere toiletter i skolebygningen. Forøvrigt er firmaet villig til, hvis forslaget blir aksepteret at foreta de forandringer, som måtte forlanges innvendig uten nogen ekstra bekostning, forutsat at man holder sig innenfor bygningens størrelse.

Jeg meddelte i et tidligere brev, at man på grund av stigning i den svenske arbeidsløn pr. 1./1. 1958 vilde medføre en mindre stigning i mine priser i brev af 25./7. d. år. Jeg mottok da også et brev fra firmaet dateret 8./12., at disse priser vilde gå op med 3 %, men i telegram igår meddeler Linghed Sågverk, at et mindre fald i tømmerprisene gjør, at denne prisstigning kan annuleres, idet

dette fald omtrent tilsvarer stigningen i arbeidslønnen. Jeg er derfor glad over at kunne fastholde mine oprindelige priser af 25/7.

Hvis man skulde ønske flere oplysninger, står jeg med glæde til tjeneste.

Med høiaktelse

Niels Ihlen.

P. S. For at spare tid og arbeide har jeg tilladt mig at sende kopi til *formanden i Lagtingets skoleutvalg.* *N. I.*

NILS IHLEN

Tórshavn, 6. januar 1958.

Lagtingets Skoleutvalg

v/ lagtingsmann *R. Long,* Tórshavn.

I forbindelse med mitt tilbud på skolebygninger til studenterskole i den moderne »paviljongutførelse« kunde jeg tenke mig at det ærede utvalg muligens mangler sammenligningsgrundlag med hensyn til byggekostnaderne.

Jeg har derfor forsøkt at fremskaffe sammenligningsmateriale. Det har imidlertid kun lykkedes for mig at finde en opgave over byggekostnader for 6 paviljongskole avdelinger i Oslo for 1952, som jeg tillater mig at vedlægge som utklip fra tidsskriftet »Osloskolen«. Siden den tid, blir det meddelt, at byggekostnaderne er steget med mellem 35 og 40 procent.

Gjennemsnitsprisen for de i Oslo byggede »paviljonger« er som De vil se *kr. 678.40 pr. kvadratmeter.* Sammenligner man dette med den af Landsingeniøren på Føroyar beregnede pris for de bygninger jeg har tilbudt (ferdig opsatt: et tillæg på 140 % av materialprisen) vil kvadratmeterprisen, tiltrots for den ovennævnte store stigning bli kr. 666,67.

Sammenligningen er gjort med bygningerne nr. 1. og 3 på mine oversigtsregninger fra Linghed Sågverk. Disse er ett gulvs bygninger av nøiaktig samme type som er bygget i Oslo.

Med høiaktelse

Niels Ihlen.

Osloskolen.

Skolepaviljonger bygget i 1952 (gjennemsnitspris kr. 678,40 pr. m².

(Alle med varmeledning fra hovedskolen).

Navn	Kostnad m. invent. kr.	Pris pr. klasserom kr.	Pris Størrelse m³	m²	m³ kr.	m² kr.	Arkitekt	Byggmester
Abildsø	233.750	58.438	1345	298	174	784,50	Heidberg-Sandvik	L. Tømmernes
Tåsen	231.613	57.903	1287	327	180	708,30	—	—
Østensjø	226.000	56.500	1080	295	209	766,10	Fr. Winsnes	—
Kjelsås	175.630	43.908	1100	275	160	638,60	H. S. Fürst	Brødr. Jobråten
Grorud	173.108	43.277	1150	288	150½	601,10	Byarkitekten	Byark. b. avd.
Bryn	166.390	41.598	1165	291	143	571,80	A. Bjønnes	Eltresvaag

2. viðgerð 10. og 3. viðgerð 21. februar 1958.

Formaðurin legði fram soljóðandi:

Framhald av umhugsan og skriv frá landsverkfrøðinginum d. 13. febr. 1958:

Samtíðis sum nevndin leggur fram ummæli frá landsverkfrøðinginum um niðaru Hoydalar sum byggilendi til hægri skúla, verður frá nevndini lagt aftrat:

Tá ið nevndin mælir frá at nýta sjúkahúsini í Hoydølum til skúla og seinni til næmingabúðstað, er tað tí tað er ógjørligt at flyta tey sjúku burtur haðani uttan stóran kostnað. Tað er upplýst av P. Dahl yvirlækna, at landssjúkahúsið kann ikki taka við teimum 14 kronisk sjúku, ið liggja í Hoydølum. Tey 9 Tuberklasjúku kundu kanska verið flutt á T. B., um henda deild verður umbygd, men tað minkar so um sengurnar á sjúkhúsinum við 9. Brúk er fyri seingjaplássi til o. u. 50 kronisk sjúk, ella alt plássið sum er á báðum sjúkhúsunum í Hoydølum tilsamans.

Bonnevie sjúkhúsinspektørur metur kostnaðin av at byggja deild til kronisk sjúk við landssjúkahúsið til ið hvussu er kr. 40.000.– fyri hvørja song, ella til 50 sengur kr. 2.000.000. Til sammeting er at nevna, at tann ætlaða tilbygging til landssjúkahúsið er mett at kosta kr. 5.500.000,–. Við 54 seingjarplássum verður tað kr. 100.000.– upp á songina. Onki av hesum seingjarplássi kann latast til kronisk sjúk, tí tey skulu vera til nýggja medicinska deild og nýggja røntgendeild.

Aftrat hesum kostnaði av kr. 2.000.000.– til bygging, kemur tað, at húsini í Hoydølum eru ógvuliga illa skikkað til kostdeild, soleiðis sum nú verður kravt, sum eisini landsverkfrøðingurin hevur sagt frá. Barnaheimið í Havn hevur kostað kr. 700.000.–. Við 40 børnum verður tað kr. 17.550.– upp á barnið. Rokna vit eina nýbygging av sama kostnaða til 80 kostskúlanæmingar skuldi tað verið kr. 1.400.000,–. Tað má kortini vera ikki so lítið dýrari uppá seg.

Umfram tær stóru útreiðslurnar av at skula fáa pláss til kronisk sjúk um húsini í Hoydølum verða tikin til skúlabrúks er at hugsa um, hvussu verður við læraraskúlanæmingunum. Roknað er við, at teir fyri fyrst fáa skúlagang í hægra skúlanum og at 20 av teimum, ið hvussu er fáa innivist á kostdeildini. Hetta kann ikki lata seg gera, um skúlin verður bygdur í Hoydølum. Praktikvenjingarnar, sum eru avgerandi partur í nútíðar læraraupplæring mugu fara fram í 7 klassaðum skúla, og tað vil siga í stórari bygd. Verður tí skúlin bygdur í Hoydølum, kann læraraskúlin ikki vera uppi í. Men støða má verða tikin beinanvegin til at fáa bygt hús til læraraskúla og kostdeild í Tórshavn ella aðrari stórari bygd.

Viðv. studentaskúlanum.

Vísandi til áheitan tygara um á plani yvir Hoydalar at fáa sýnt, hvussu studentaskúlabygningarnir – nøkunlunda sum teir eru ætlaðir á byggiætlanini á økinum sunnan fyri plantasjuna – kunnu setast har uppi, skal undirritaði siga sum sína hugsan, at ógjørligt er at leggja tílíka skúlabygging í Hoydølum, í hvussu er um hon skal verða ein heild.

Annars skal her verða greitt gjøllari frá, hvussu støðan er viðvikjandi byggilendi haruppi.

Sjálvur Hoydalur ella rættari niðari Hoydalur er ein botnur norður frá Hoydalsá, sunnanfyri er høgt lendi, og gongur tað fyri tað mesta heldur bratt upp frá ánni.

Allar dalssíðurnar eru at kalla brattar; men niðri í dalinum er stór fløta, sum er púra sløtt.

Einasta náttúrliga byggilendi er tí í jaðaranum á hesi fløtu; tað frægasta av hesum lendi á vestursíðini er nýtt til »nýggja húsið«, og á norðursíðuni stendur sjálvt bróstsjúkahúsið; á eystursíðuni er ein ál, rúmlig til húsabreidd, av góðum byggilendi á trønni hjá Hansi og Símuni Simonsen í Hoyvík (skrástrikað á hjáløgdu tekning), og á suðursíðuni (sunnan fyri ánna) kann ivalcyst finnast pláss til eitt hús; men er økið her ikki serliga væl skikkað sum byggilendi,og hartil fáa hús, ið verða sett har, høvuðsfacadu beint norðureftir ella í bratta brekku. Her sunnanfyri vendur so eisini vegurin yviri við Strond einaferð at liggja, tá hann skal bindast í Hoyvíksvegin.

Í sambandi við metingina av Hoydølum sum byggipláss fyri studentaskúla hava vit eisini í dag kannað, hvussu djúpt er niður á fastan botn á tí slætta lendinum. Á tekningini eru tey dýpi sýnd, ið skattað eru, og sæst her, at í allari tí stóru fløtuni sunnan fyri bróstsjúkahúsið er tjúktin av mónum stór, 4 m stong verður allastaðni, uttan tætt við jaðaran ella við ánna, lættliga trýst undir kav; á miðjuni varð roynt at finna satt dýpi, og vísti tað seg at vera 8,5 m. Fram við ánni, har uppfyllingin helst fyri ein stóran part hevur verið sandur, er dýpið á mónum minni. Tann litla fløtan oman við ánni í landssyning av áðurnevndu trød hjá brøðrunum Hansi og Símuni Simonsen er eisini mólendi, dýpið til fastari botn er her 3,5 m. Hesa fløtu eigur ella leigar Jóannes Dalsgarð.

Sum áður nevnt liggur einasta væl skikkaða byggilendi, ið eftir er í Hoydølum, inni á trønni hjá Hansi og Símuni í Hoyvík, og er hetta um 100 m til longdar. Tey húsini, sum á áðurnevndu byggiætlan umfata skúlan, gera út 225 m, verða tey sett enda í enda, so tað sigur seg sjálvt, at øll húsini kunnu ikki standa her, heldur ikki um sjálv skúlahúsini verða bygd í 2 hæddum. Viðmerkt verður, at høvuðsfacadurnar her venda í ein útsynning vestan, og at stórur ella størri parturin av lendinum liggur undir einum høgum hamri (o. u. 35 m høgur).

Nærmasta skikkaða byggilendi verður so uppi á, niðan móti Hoyvík; hvussu nær hóskandi byggilendi finnst her, er ikki kannað.

Eisini hevur verið frammi, at studentaskúlin eigur at hava sínar egnu leikvøllir, og at í Hoydølum er pláss til tess.

Fløtan er rúmlig, her er t. d. pláss til fótbóltsvøll, tveir tennisbanar og ein »skúlagarð«; men eg stúri fyri, at økið fer ikki at vísa seg væl skíkkað til endamálið. Fyri tað fyrsta mugu allir leikvøllir verða bygdir upp t. d. við sandi ½–¾ m, tí lendið liggur so lágt í mun til ánna, at alt liggur undir viðhvørt. Slíkar uppfyllingar á so djúpum mólendi vilja so verða fyri støðugari søkking, og oftast søkkur ójavnt í teim ymsu støðunum.

Bøtast kann tó altíð um hetta á einum eyr- ella sandvølli við at fylla aftur á aftur so hvørt; men verri verður við at halda tílíkan vøll turran, tí drenini fara av lagi. Dýrari og torførari verður at koma aftur um aftur á vøllum, sum lagdir eru við betong, asfalti ella øðrum kostnaðarmiklari tilfari, sum t. d. tennisbanar.

Viðmerkt verður, at kloakeringsviðurskiftini ikki eru tey bestu, so heldur dýrt verður at leggja álítandi frárenningar.

Broytingaruppskot:

frá Tr. Samuelsen og fl.:

1. Bróstsjúkahúsið í Hoydølum verður at nýta til hægri skúla við kostdeild, tá sjúklingarnir eru fluttir til Dronning Alexandrines hospital.

2. Neyðturviligir bygningar verða at byggja við Dronning Alexandrines hospital at taka imóti tuberklasjúklingunum og teim kronisk sjúku úr Hoydølum.

3. Tann neyðturviligu peningur til at byggja teir undir 2. nevndu bygningar og til umvæling av húsunum í Hoydølum verður tikin úr byggigrunninum.

4. Løgtingið heitir á landsstýrið um beinan vegin at fyrireika bygging av skúlahúsum í Hoydølum, solciðis at báðir bygningarnir í Hoydølum kunna verða nýttir til næmingabústað, tá skúlahúsini eru liðug.

Viðmerkingar:

Um bygging av hægri skúla í Hoydølum sigur fyristøðumaður studenta- og preliminerskúlans, hr. Thomas Nygaard m. a. fylgjandi:

»Men fekst vissa fyri, at hetta bert var fyribils, og farið varð undir beinan vegin at fyrireika bygging av skúlahúsum haruppi, sum kundu staðið liðug til innflytingar um eitt ávist tiðarskeið, so at sanatoriubygningurin tá allur kundi verið nýttur til næmingabústað, so var hetta eftir mini meining tann besti loysningurin, helst tá hugsað verður um framtiðina. Tí hvussu eg enn hugsi aftur og fram um spurningin, kann eg ikki koma til annað úrslit, enn at Hoydalar eru besta plássið at leggja skúlan á.«

Undirbroytingaruppskot frá Tr. Samuelsen o. fl.:

Undirbroytingaruppskot:

Í fyrstu syftu verður sett:

Ímillum orðini »verða« og »at« í fyrstu reglu í petti 2 verður sett »beinan-vegin«".

Í aðru syftu verður sett í staðin fyri broytingaruppskotið:

I. Løgtingið samtykkir at farið verður sum skjótast undir bygging av hægri skúla við kostdeild.
Hesin bygningur, ið verður úr viði, verður lagdur í Hoydølum.

II. Álagt verður landsstýrinum beinan vegin at fáa til vega tilboð uppá bygningin.

III. Landsstýrið fær heimild at læna neyðturviligan pening til hetta endamál.

IV. Samtykt verður og fært upp sum viðmerking á fíggjarlógina, at rakstraravlopi landskassans verður latin neyðturviligur uppiskoytispeningur til hesa bygging.

V. Til rentur og avdrátt av lánum til skúlabyggingina verður at seta árliga á fíggjarlóg løgtingsins 300.0000 krónur.

VI. Álagt verður landsstýrinum at venda sær til teir ráðandi myndugleikarnar í hinum partinum av kongarikinum um statskassans luttøku í byggikostnaðinum.

Broytingaruppskot

frá Edw. Mitens:

1. Løgtingið samtykkir, at hægri skúli við kostdeild verður settur á stovn
   a) í Hoydølum ella
   b) sunnan fyri viðalundina í Tórshavn.

2. Um samtykt verður, at skúlin við kostdeild skal vera í Hoydølum
   a) fyrireikar og byrjar landsstýrið bygging av skúlanum,
   b) fyrireikar og byggir landsstýrið hús við Dronning Alexandrines hospital at taka ímóti tuberklasjúkum og kronisk sjúkum,
   c) tá sjúklingarnir eru fluttir frá bróstsjúkahúsinum, verða húsini at innrætta og nýta sum eitt lið í byggingini av hægri skúla.

3. Um samtykt verður, at skúlin við kostdeild skal vera sunnan fyri viðalundina í Tórshavn, fyrireikar og byrjar landsstýrið bygging av skúlanum við kostdeild eftir teirri í nevndarálitinum frá 5. februar 1958 framførdu ætlan í samráð við skúlastjórnina.

4. Landsstýrið setur eftir samráð við fíggjarnevndina uppskot um, hvat kann verður játtað til herumrødda endamál av avlopi landskassans, og hvat verður at seta á fíggjarlógina 1958/59, og uppskot um lán til landskassan.

5) Landsstýrið verður biðið um at tingast við ríkisstýrið um hóskandi studning til bygging og rakstur.

6. Landsstýrið verður biðið um at tingast við Tórshavnar býráð og Havnar uttanbiggja kommunu, um skúlin verður í Hoydølum, um hóskandi studning til bygging og rakstur.

Broytingaruppskot

frá J. H. Danbjørg o. fl. til uppskot meiralutans og minnilutans:

Punkt 3 verður at orða soleiðis:

«Samtykt verður at neyðturviligur peningur til hesa bygging verður at nýta av rakstraravlopi landskassans.»

2. Frá somu monnum til uppskot um løgtingslóg um lán til landskassan:

   Í grein 1 ganga út orðini: «sunnan fyri viðalundina í Tórshavn.»

3. Frá Johan Danbjørg og R. Long til uppskot frá minnilutanum Johan Poulsen:

   Aftan á orðið «ætlan» ganga út orðini «áðrenn farið verður at byggja», og í staðin verður sett: «og samráðast við ríkisstýrið um, at raksturin av hægra skúlanum og kostdeildini verður at gjalda eftir sama býti, sum galdandi er fyri raksturin av fólka- og ralskúla.»

Undirbroytingaruppskot P. M. Dam o. fl. í fyrstu syftu fall 13–0. Í aðru syftu 12–0.

Broytingaruppskotið frá Tr. Samuelsen o. fl. sett undir atkvøðu við navnakalli:

Ja atkvøddu: Jens Chr. Olsen, P. M. Dam, J. F. Øregaard, Olaf Ellingsgaard, Tr. Samuelsen, Leon Joensen, Andreas Djurhuus, Johan Simonsen, J. P. Davidsen, Hans Iversen, Richard Jacobsen, Arnold Nielsen,

Atkvøddu ikki: Fr. Blåhamar, P. Petersen, S. Petersen, Djóni í Geil, K. Nygaard, R. Long, Johan Poulsen, J. H. Danbjørg, Kjartan Mohr, Fr. Hansen, S. Ellefsen, H. Djurhuus, H. við Høgadalsá og D. P. Danielsen.

Burturstaddur: Erlendur Patursson.

Fall 12–0.

Broytingaruppskot frá J. H. Danbjørg o. fl. til minnilutans (Johan Poulsen) (p. 3) fall 7–0. – Til meiralutans (p. 1) samtykt 17–0. – Til meiralutans (p. 2) samtykt 17–0.

Broytingaruppskot frá minnilutanum (S. Petersen) til uppskot meiralutans fall 12–0.

Uppskot frá meiralutanum stk. 1, 2, 3, og 4. samtykt 17–0.

Lógaruppskotið sum broytt eftir uppskoti frá J. H. Danbjørg o. fl. samtykt 18–0.

---

11. Javnaðarflokksins mótmæli móti útvarpinum.

Ár 1957, 7. august legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi skriv:

Undirskrivaðu løgtingsmenn fyri Føroya javnaðarflokk mótmæla hervið, at løgtingsins útvarp verður nýtt so grefliga partapolitiskt sum hent er ferð eftir ferð í seinastuni.

Í hesum sambandi verður serliga víst til frásøgnina, ið útvarpið gav í gjár, um løgtingsins fyrstu viðgerð á opnum tingfundi tann 6. august 1957 av skattalógarmálinum.

Hóast 3 javnaðarmenn – J. H. Danbjørg, J. P. Davidsen og P. M. Dam – høvdu orðið og tóku hvassa støðu ímóti núverandi skattalagi og vistu á, at uppskotið frá landsstýrinum ikki bøtti hetta ólag, segði útvarpið ikki eitt einasta orð um, at javnaðarmenn høvdu orðið og enn og minni um, hvørja støðu og atfinningar teir høvdu, meðan tað gjølla greiddi frá, hvørjir ið talaðu

fyri landsstýrið og landsstýrisflokkarnar, og gjølla tók upp aftur fyrstu røðu Erlends Paturssonar tjóðveldisflokksins vegna.

Vit mótmæla hesum partiska atburði útvarpsins og krevja, at útvarpið verður ópartiskt og eins yvir øllum flokkum, eins og radio í øllum hinum norðanlondunum roynir at vera.

Vit krevja tann ella teir partisku »referentarnar« at fara frá starvinum í útvarpinum.

Útvarpið eigur at vera eitt sakligt og sannført upplýsingaramboð.

Eitt tílíkt amboð hevur trotið í tí politiska livinum, ið allir føroyingar sjálvandi hava alstóra interessu fyri.

Vit loyva okkum tí sum demokratar at krevja av teimum, ið við lóggávuni og umsiting ráða fyri, hvussu útvarpið skal verða nýtt, at allir almennir tingfundir, ið ein ella fleiri tingflokkar ynskja útvarpaðar, verða tiknir uppá band og varpaðir út um kvøldið aftaná tíðindini.

1. viðgerð 12. august 1957, og 21. apríl 1958 legði serstøk 5 mannanevnd fram soljóðandi

Umhugsan:

Málið var til 1. viðgerð 7. august 1957 og var vist í serliga 5-mannanevnd. Nevndin skipaði seg ikki fyrr enn seinast í februar mánað 1958.

Útvarpsnevndin hevur sent tinginum orðaljóðið av tí parti av tingtíðindunum sum send vóru 6. august 1957, sum kærað er um:

»Tingfundur byrjaði kl. 17 idag. Fyrsta mál á dagsskránni var 1. viðgerð av skattalógini, sum hevur verið til viðgerðar á tingi ár um ár síðan 1949, uttan at vera liðugt viðgjørt. Formaðurin spurdi um nakar vildi hava orðið. Eingin segði nakað og beindi hann tí málið í fíggjarnevndina. Tá bað Erlendur Paturssson fyri Tjóðveldisflokkin um orðið. Hann undraðist á, at eingin bað um orðið. Vísti á at málið hevur ligið á tingi síðan 1949 og bað um at fáa upplýst um ætlanin er at fáa málið gjøgnumført ella tað skal goymast.

Edward Mitens segði, at tá landsstýrið ár um ár leggur málið fram er tað tí landsstýrið heldur tað vera avgjørt neyðugt at fáa lógina frá 1923 broytta við meiri tíðarhóskandi lóg. Fyri sitandi tingmenn er málið ikki nýtt, tí teir hava 3 ferðir havt høvi at kanna tað, og tá tað heldur ikki kann sigast at vera eitt flokksmál vónaði hann, at tað nú fór at eydnast tingmonnum at fremja uppskotið og taka tað til viðgerðar so sum tað lá fyri í november 1956.

Fleiri aðrir tingmenn høvdu orðið. Teirra millum formaðurin í fíggjarnevndini Andreas Djurhuus, sum segði, at nevndin hevði havt málið til viðgerðar á fleiri fundum, og tá tað enn ikki er avgreitt, er tað tí at tað er steðgað hjá teim ymsu flokkunum, men hann vónaði, at tað nú kann verða endaliga avgreitt.«

Samtíðis hevur útvarpsnevndin fyri at greiða frá, hvørjar reglur nevndin hevur sett sær fyri útvarping av tingtíðindum, sent tinginum hesa útskrift úr gerðabók sini frá fundi 31. juli 1957:

»Frágreiðingarnar frá tingfundunum vóru umrøddar. Her legði nevndin dent á, at tær vóru »objektivar« og so fullfíggjaðar, sum tíðin loyvdi tað. -- K. Wang mælti til, at frágreiðingarnar ikki komu, fyrr enn næsta dag á miðdegi, fyri at vera betri arbeiddar. P. M. Dam legði fram hetta uppskot: at tingfundir verða útvarpaðir, tá flokkur ella flokkar á tingi biðja um tað. Meirilutin K. Wang, G. L. Samuelsen og D. í Geil helt fast við tann í útvarpsnevndarlógini (løgtingslóg nr. 11 frá 14. februar 1957, grein 2) givna rætt til í hvørjum

einstøkum føri at gera av, hvørji tingmál skulu varpast út beinleiðis eftir nærri samráðing við tingformanskapin og flokksformenninar.»

Ein minniluti (P. M. Dam) finnist at tí, at tingmál – og serliga tá ið tað sum í hesum føri snýr seg um eina kæru – er lagt fram á ting 7. august, fær ikki nevndarviðgerð fyrr enn 14. april árið eftir. Minnilutin tekur undir við Føroya Javnaðarflokki, at almennir tingfundir skulu verða útvarpaðir, tá ið ein ella fleiri tingflokkar ynskja tað, og setur uppskot fram samsvarandi.

Meirilutin (D. P. Danielsen, Djóni í Geil, Hans Iversen og R. Long) heldur, at orðaljóðið av tingtíðindunum, sum kært er um, er ikki so væl umhugsað, at ikki onkur kundi funnist at, at tað, hann førdi fram, var ikki nevnt, men meirilutin hugsar, at hetta man ikki hava verið við vilja gjørt, men meiri at vera ikomið, tí skrivað hevur skula verið í skundi. Vert er at minnast, at útvarpið er ikki meira enn ársgamalt, hevur ikki verið væl mannað, og at sendingarnar eru væl batnaðar hesa stuttu tíð. Meirilutin setur tí einki uppskot fram kæruni viðvíkjandi.

Útvarping av tingfundum viðvíkjandi heldur meirilutin, at tann skipan, sum útvarpsnevndin eftir útskriftini úr gerðabók hennara hevur sett sær, soleiðis sum frammanfyri er nevnt, hevur roynst ein farandi vegur, og mælir meirilutin til, at nú broyting í tingskipanini liggur fyri, verður í henni sett tann neyðturviliga fyriskipan hesari útvarping viðvíkjandi.

Rithøvundafelag Føroya hevur sent løgtinginum soljóðandi tilmæli, sum so tingið hevur beint í útvarpsnevndina.

1. Felagið heldur tað vera neyðugt fyri framtíð útvarpsins at tað fær rúmari peningainntøkur.

2. Útvarpsstjóranum, sum eigur at vera hann, ið hevur ábyrgd av sendingum útvarpsins, verður vissað avgerðarvald í øllum tí, sum viðvíkir innihaldi sendinganna.

3. Felagið heldur, at útvarpið – tá peningaliga grundarlagið til tess er lagt – eigur at hava 3 regluligar dagligar sendingar, t. d. morgunsending, middagssending og heldur drúgvari kvøldsending.

4. Útvarpið eigur, nógv meir enn higartil, at leggja dent á góðar musikksendingar. Útvarpið fær sær sum fastan starvsmann musikk-kønan mann, sum skipar fyri musikksendingum útvarpsins.

5. Fólk, sum ikki eru føst starvsfólk í útvarpinum, eiga at fáa hóskandi samsýning fyri tað, sum kemur frá teimum í útvarpinum: fyrilestrar, upplestur, tónleikur, sjónleikur o. s. fr.

6. útvarpið eigur at royna at knýta til sín fastar samstarvsmenn, sum fyri ásetta samsýning í hvørjum føri skulu útvega og/ella bera fram mentunarligt og upplýsandi tilfar í útvarpinum.

7. Loksins mælir fundurin til at taka upp aftur tey gomlu talheitini.»

Nú útvarpið er komið, munna vera fá í Føroyum, sum ikki eru fegin um tað, og sum ikki ynskja tí trivnað og góðan vøkstur. Tað sum er borið fram í tilmælinum, lýsir, tá ið undantikin eru einstøk punktir, óivað, hvat ið Føroya fólk yvirhøvur ynskir má vera gjørt útvarpinum til bata. Tað var kortini ein treyt fyri, at útvarpið var sett á stovn, at tað skuldi byggjast út so liðandi og helst peningaliga hvíla í sær sjálvum. Fyrsta figgjarætlan ti viðvíkjandi var upp á kr. 100.000. Onnur figgjarætlan, sum nú er góðkend av landsstýrinum er uppá kr. 155.000 og hevur nevndin fingið at vita, at uppi í hesum peningi er roknað við samsýning fyri fyrilestrar, upplestrar o. a. (svarandi til punkt 5 í tilmælinum). Eisini verður í ár farið undir dyggari morgunsendingar, eins og bøtt verður um sendingarnar á annan hátt. Allur bati krevur vaksandi innløgur, ov lítið er til av starvsfólki og húsarúmdin er ov trong, men bøtt verður um hetta, so skjótt ráðini vera til tess. Nevndin mælir kortini til, at tingið hjálpir til at fáa sett upp relaisstød, so útvarpið skal kunna hoyrast væl, eisini hjá teimum, sum nú hoyra vánaliga ella als ikki og setur uppskot um, at landsstýrið verður biðið um at fáa kannað, hvat kostnaðurin verður av hesari útbygging.

Uppskot

1. (Frá allari nevndini): Landsstýrið verður biðið um at fáa kannað, hvat kostnaður verður av at fáa sett neyðturviliga ella neyðturviligar relaisstøðir í Føroyum.

2. (frá minnilutanum P. M. Dam):
   Tingið heldur beint vera, at almennir tingfundir vera útvarpaðir, tá ið ein ella fleiri tingflokkar krevja tað.

2. viðgerð 22. apríl 1958.

Uppskot minnilutans (P. M. Dam) fall 10–0.

Uppskot nevndarinnar samtykt 22–0.

12. Løgtingslóg um trygging av vinningsbýti.

Ár 1957, 14. august legði løgmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um trygging av vinningsbýti.

§ 1.

Landsstýrinum er heimilt landskassans vegna í eitt 5 ára skeið frá 1. januar 1958 at rokna at innistanda teim, ið seta seg fyri partabrøv ella eru luthavarar í felag til endurnýggingar av føroyska fiskiflotanum, fyri einum vinningi p. a. av 5 % av tí peningi, sum teknaður verður og goldin felagnum.

Undir hesa trygging koma ikki almennir stovnar, feløg, sum tekna sjóvátrygging, samtøk av fiskiútflytarum og persónar ella feløg, sum antin gerast eigarar ella leigarar, harundir sameigarar í teim førum, sum keypt verða fyri felagsins rokning.

§ 2.

Niðurleggingar útyvir lógskyldugar, sum hava minking í vinninginum við sær soleiðis, at hann fer niður um 5 %, kunnu bert gerast eftir landsstýrisins góðkenning.

§ 3.

Ein treyt fyri vinningstrygging er, at felagið hevur skyldu at taka ímóti einum kommitteraðum fyri landsstýrið. Hesin kommitteraði

lagtingslov om udbyttegaranti.

§ 1.

Landsstyret bemyndiges til for et tidsrum af 5 år fra 1. januar 1958 at regne på landskassens vegne at garantere overfor dem, der tegner aktier eller er andelshavere i et til fornyelse af den færøske fiskerflåde dannede ejerselskab et udbytte af 5 % p. a. af den kapital, der tegnes og indbetales til selskabet.

Undtagne fra garantien er dog offentlige institutioner, selskaber, der tegner søforsikring, sammenslutninger af fiskeeksportører samt de personer eller selskaber, der bliver lejere eller ejere, herunder medejere af de fartøjer, der anskaffes for selskabets regning.

§ 2.

Henlæggelser udover lovpligtige, der medfører en senere reduktion i udbyttet, således at dette kommer under 5 %, kan kun ske med landsstyrets sanktion.

§ 3.

En betingelse for udbyttegarantien er, at selskabet er pligtigt at modtage en kommitteret for landsstyret. Denne kommitterede har ad-

hevur atgongd til felagsins aðalfund, bæði vanligan og frammihjá og nevndarfundir, men uttan atkvøðurætt. Til tess at røkja starv sítt kann hann krevja allar upplýsingar felagnum viðkomandi. Útyvir frásagnarskyldu til landsstýrið hevur hann tagnarskyldu um tey viðurskiftir, sum hann kann koma til kunnleika um í útinningini av starvi sínum.

Hann fær løn úr landskassanum sum landsstýrið fyrisetur.

gang til selskabets generalforsamlinger, såvel ordinære som ekstraordinære og bestyrelsesmøder, dog uden stemmeret. Han kan til varetagelse af sit hverv forlange sig meddelt alle oplysninger selskabet vedrørende. Udover en meddelelsespligt til landsstyret har han at iagttage tavshed om de forhold, han måtte blive bekendt med under sit hverv.

Hans aflønning fastsættes af landsstyret, og udredes af landskassen.

§ 4.

Landstýrið fyrisetur annars gjøllari reglur fyri vinningstryggingini og harundir tí eftirliti, sum ætlast neyðugt, m. a. at partabrøv skulu noterast undir navni.

§ 4.

Landsstyret foreskriver iøvrigt de nærmere regler for garantiydelserne herunder de kontrolforanstaltninger, der måtte være fornødne, bl. a. at aktier skal noteres på navn.

Viðmerkingar:

Frá l/f Ognarfelagnum hevur landsstýrið fingið soljóðandi skriv:

„Ávísandi røðu løgmansins á stovnandi fundi ognarfelagsins og seinri samrøðu millum løgmannin og nevndarlim okkara Leif Waagstein, lrs., loyvir felagið sær við hesum at minna um rentugarantiin uppá 5 % fyri lutapening, ið teknaður verður í l/f Ognarfelagið.

Vit hava skilt tað solciðis, at Føroya landsstýri var áhugað fyri at leggja lógaruppskot um rentugaranti fram á Ólavsøkutingi, og loyva vit okkum tí at biðja háttvirda landsstýri um at leggja eitt tílíkt uppskot fram.

Um so er, at landsstýrið í sambandi við framleggjan av uppskotinum ynskir upplýsingar av ymiskum slag, eru vit sjálvandi altíð fúsir at geva teir.“

Av tí at tað má tykjast at vera av stórum týdningi, at spararar fáa áhuga fyri at seta pening í endurnýggjan av fiskiskipaflotanum, og tað má tykjast rímiligt, at tílíkur peningur fær rentu, ið liggur hægri enn vanlig innskotsrenta, kann landsstýrið mæla til frammanfyri nevnda lógaruppskot.

1. viðgerð 15. august, og 16. s. m. legði fíggjarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit:

Fíggjarnevndin er samd um at mæla tinginum at samtykkja lógaruppskotið við hesi broyting:

I § 1, stk. 1 verður «felag» broytt til «cigarafelag» og aftaná tað skotið inn «stovnað».

Í danska tekstinum verður «dannede» broytt til «dannet».

2. og 3. viðgerð 16. august 1957.

Lógaruppskot við broyting nevndinnar samt. 22–0.

---

13. *Fyrispurningur til løgmannin.*

Ár 1957, 8. august legði Erlendur Patursson løgtingsmaður fram soljóðandi fyrispurning til løgmannin:

«Er Hákun Djurhuus landsstýrismaður limur í danska fólkatinginum?»

Loyvið givið 9. august, viðgerð 15. s. m. og yvir til næsta mál á dagsskránni.

---

14. *Uppskot til avgerðar*

(frá tjóðveldisflokkinum).

Ár 1957, 14. august legði Tjóðveldisflokkurin fram soljóðandi uppskot:

Føroya løgting samtykkir at taka til umrøðu á serstøkum tingfundi røðu løgmannsins og innihald hennara, ið hildin varð, tá tingið varð sett ólavsøkudag.

Skipað verður so fyri at henda umrøða verður útvarpað.

1. og 2. viðgerð 15. august 1957.

Uppskotið fall 7–0.

---

15. Flaggdagur sum arbeiðsfrídagur.

Ár 1957, 15. august legði Erlendur Patursson løgtingsmaður fram soljóðandi skriv frá Føroya arbeiðarafelag d. 6. aug. 1957:

Á stjórnarfundi hin 5. mai varð samtykt at heita á løgtingið um at skipa fyri við lóg at flaggdagurin 25. apríl verður arbeiðsfrídagur.

Hetta mál varð á fyrsta sinni sent inn til løgtingið 10. apríl 1951, og aftur 8. jan. og 26. febr. 1952. Síðani varð málið sent inn aftur til løgtingið 20. juli 1956, uttan at vit hava frætt antín tað er umrøtt ella ikki. Vónandi verður tað framt í hesari tingsetu.

1. viðgerð 15. august og málið beint til serstaka 5 mannanevnd.

---

16. Broyting í tingskipanini.

Ár 1957, 15. august legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi:

Broytingaruppskot:

til *Tingskipan Føroya løgtings.*

Ístaðin fyri fyrsta stykki í gr. 15 verður sett:

»Við fyrstu viðgerð verður uppskotið umrøtt í síni heild. Tó kann boðað verða frá ætlan um broytingaruppskot og stutt røtt um tað. Loyvt er flokkanna orðførarum, landsstýrismonnum og ríkisumboðsmanninum at tala 1. ferð $^{3}/_{4}$ tíma, aðru ferð 15 minuttir og síðani 10 minuttir hvørja ferðina. Aðrir tingmenn kunnu tala tvær reisur, 1. ferð $^{1}/_{2}$ tíma, aðru ferð $^{1}/_{4}$ tíma. Formaðurin kann harumframt geva tingmanni orðið til at gera stuttar rættleiðingar.«

1. pt. í gr. 23 verður orðað soleiðis:

»Umsóknir sum bønarbrøv, adressur, kærur og líknandi áheitanir frá mannum, sum ikki eru tingmenn, verða flýddar tinginum ígjøgnum tingmann. Formaðurin boðar frá umsóknunum á tingfundi, um tingmaður ikki persónliga hevur áteknað málið og lagt tað fram á almennum tingfundi. Málið verður so av formanninum eftir samráð við framløgumannin og tað í gr. 10, 2. pt. settu nevnd beint til nevndarviðgerðar ella til 1. viðgerð á almennum tingfundi.«

1. viðgerð 16. august 1957, og 24. april 1958 legði serstøk 5 mannanevnd fram soljóðandi

Álit:

Meirilutin (Djóni í Geil, Tr. Samuelsen, D. P. Danielsen og P. Petersen) má halda, at tingmenn fáa nóg væl røkt síni áhugamál eftir § 23 í tingskipanini sum hon er. Fær tingmaður ikki sett uppskot fram sum egið tingmál eftir § 23, stk. 1, so fær hann fylgt málinum eftir § 23, stk. 2 (smbr. eisini § 18).

Meirilutin setur so statt onki uppskot fram.

Minnilutin (P. M. Dam) mælir til at samtykkja uppskot javnaðarmanna.

2. viðgerð 25. april 1958.

Uppskot 1 fall 7–0. – Uppskot 2 fall 6–0.

17. Broyting í studningsskipanini til endurnýgging av fiskiskipaflotanum.

Ár 1957, 16. august legði fíggjarnevndin fram soljóðandi

Uppskot.

til

løgtingslóg um uppískoyti til løgtingslóg nr. 40, 4. mai 1957 um studning til endurnýgging fiskiskipaflotans.

§ 1.

Sum nýtt petti 3 í § 2 í løgtingslóg nr. 40, 4. mai 1957 verður sett:

Landsstýrinum verður eisini heimilað at veita studning uppí 15 % av virðinum av motori, sum ísettur verður eftir útskifting av gomlum motori í fiskifar eftir tilmæli frá nevndini sbr. § 7.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinanvegin.

Lagtingslov om tilføjelse til lagtingslov nr. 40, 4. maj 1957 om støtte til fornyelse af fiskerflåden.

§ 1.

Som nyt stk. 3 i § 2 i lagtingslov nr. 40, 4. maj 1957 tilføjes:

Landsstyret bemyndiges til også at yde tilskud op til 15 % av værdien af motoranlæg, som anskaffes i anledning af udskiftning af ældre motoranlæg i fiskefartøjer efter indstilling af nævnet jfr. § 7.

§ 2.

Denne lov træder straks i kraft.

17. s. m. legði fíggjarnevndin fram soljóðandi

Broytingaruppskot:

§ 1, 2. stk. verður orðað soleiðis:

Landsstýrinum verður eisini heimilað at veita studning uppí 15 % av virðinum av maskinu, sum ísett verður eftir útskifting av gamlari maskinu og tekniskar innleggingar í fiskifar eftir tilmæli frá nevndini sbr. § 7.

Landsstyret bemyndiges til også at yde tilskud op til 15 % af værdien af maskinanlæg, som anskaffes i anledning af udskiftning af ældre maskinanlæg og tekniske installationer i fiskefartøjer efter indstilling af nævnet jfr. § 7.

2. viðgerð 16. og 3. viðgerð 17. august 1957.

Broytingaruppskotið samtykt 23.–0.

Lógaruppskotið so broytt samtykt 23.–0.

---

18. Fyrispurningur til Erlend Patursson løgtingsmann.

Ár 1957, 16. august legði Hákun Djurhuus løgtingsmaður fram soljóðandi fyrispurning:

Orsakað av tíðindum millum manna og cisini í íslendskum bløðum um seina peningaheimflytan hjá føroyskum sjómonnum í Íslandi, og at íslendska krónan kanska verður niðurskorin, verða tygum hervið biðin um at siga tinginum frá:

1. Um so verður, at íslendska krónan verður niðurskorin, er tá vandi fyri, at føroyskir sjómenn (og arbeiðarar) missa við einum slíkum niðurskurði?

2. Hvussu nógv umleið eru íslendingar í afturhond við yvirflyting av peningi hjá føroyskum sjómonnum (og arbeiðarum) fyri síðstu árini, hvørt sær?

3. Er grundin fyri hesi scinu heimflyting: a) gjaldoyratrupulleikar hjá Íslandi, ella og b) at útgerðarfeløgini ikki avrokna til tíðina?

4. Hvat er gjørt fyri at tryggja, at føroyskir sjómenn (og arbeiðarar) í Íslandi fáa sína løn til tíðina sambart tí sáttmála, teir fóru yvir uppá?

5. Eiga íslendskir sjómenn (og arbeiðarar) líka nógv útistandandi hjá tí íslendska vinnulívinum lutvis sum føroyingar, og kann tað tí verða sagt, at føroyskir sjómenn (og arbeiðarar) hava arbeitt í Íslandi undir somu korum sum íslendingar?

6. Er nøkur áheitan send føroysku myndugleikunum um at veita hjálp, so arbeiðandi føroyingar í íslendska vinnulívinum ikki koma at missa virði við einum niðurskurði av íslendsku krónuni ella á annan hátt.

Loyvið givið 16./8., viðgerð 19. aug. 1957 og yvir til næsta mál á dagsskránni.

---

19. Uppskot til samtyktar.

(Frá tjóðveldisflokkinum).

Ár 1957, 16. august boðaði formaðurin frá uppskoti til samtyktar frá Hanus við Høgadalsá fyri tjóðveldisflokkin um tingslit og nýval:

Føroya løgting samtykkir, at løgtingið verður upployst og nýval verður útskrivað til at verða í fyrstu viku í december í ár.

Endalig viðgerð 17. august 1957, og uppskotið sett undir atkvøðu við navnakalli:

Ja atkvøddu: P. M. Dam, J. Fr. Øregaard, Olaf Ellingsgaard, Johan Simonsen, J. H. Danbjørg, Einar Waag, Frederik Hansen, Erlendur Patursson, Hanus við Høgadalsá og D. P. Danielsen.

Atkvøddu ikki: Jens Chr. Olsen, Frederik Bláhamar, Poul Petersen, Djóni í Geil, Knút Nygaard, Trygve Samuelsen, Leon Joensen, Andreas Djurhuus, Hans Iversen, Johan Poulsen, Kjartan Mohr, Samuel Ellefsen, Hákun Djurhuus, Arnhold Nielsen og Richard Long.

Burturstaddir: Samuel Petersen og J. P. Davidsen.

Uppskotið fall 11–0.

---

20. Fyrispurningur til landsstýrið.

Ár 1957, 16. august legði H. við Høgadalsá løgtingsmaður fram soljóðandi fyrispurning:

Eftir samtykt tingsins í løgtingsmáli nr. 15/1956: Fiskimarksspurningurin setti landsstýrið 4-mannanevnd til at samráðast við Bretlendingar um fiskimarkið og landingarviðurskifti hjá føroyskum skipum.

Hvat er farið fram í hesum samráðingum og hvat er komið burtur úr teimum.

Loyvið givið og viðgerð, og yvir til næsta mál á dagsskránni.

---

21. Landsstýrismál.

Ár 1957, 7. januar 1958 legði formaðurin fram avskrift av gerðabók landsstýrisins 1956/57 og beindi hana til landsstýrismálanevndina.

24. februar legði nevndin fram soljóðandi

Álit:

Eftir tingskipan løgtingsins § 10 hevur nevndin til kannan av landsstýrismálum granskað avrit av landsstýrisins gerðabók fyri tiðarskeiðið 31. juli 1956 til 24. juli 1957.

Tað eru hildnir 74 fundir, og málini hava verið ymisk, ið hava verið til viðgerðar. Tað er altið lætt at gera atfinningar av annans gerðum; harvið er tó ikki sagt, at ein sjálvur í slíkum avgerðum hevði gjørt tað betur.

Nakrar viðmerkingar: Av landsskatti er tilsaman eftirgivið umleið 32.000 kr.; tað kann tó ikki sigast at vera nógv av einum tali uppá um 4 milliónir, kortini heldur nevndin, at tað í einkultum førum er drálað nóg so leingi við innkrevjing, og hevur hetta fört við sær, at landsskattur er mistur. Sum heild er landsskatturin munandi betur inngingin tey seinastu árini.

Um studning til stadion í Havn kr. 97.280 heldur nevndin, at her hevur ikki verið tikið smáliga til. Viðvíkjandi landshandlinum kundi verið at spurt, um gjaldstreytirnar við yvirtøkuni verða hildnar? Er tima- og dagpeningur á ferð tænastumanna kr. 44,48 á tænastuferð innanoyggja? Viðvíkjandi áheitanini frá starvsmannafelagnum um hækking av yvirtiðarlønini til skrivstovuhjálpararar í almennari tænastu; vil ein hækking ikki bera við sær alt ov stórar útreiðslur fyri tað almenna? Øll vanlig arbeiði mugu so vitt gjørligt avrikast í vanligari arbeiðstið.

Eftir teim figgjarligu umstøðum hjá Roynds kolasølu má nevndin halda, at ikki var neyðugt at strika nakra skuld, men at øll restskuldin átti at verið kravd goldin.

Minnilutin (J. Fr. Øregaard) sum er samdur við meirilutan í mongum av teirra atfinningum móti sitandi landsstýri, heldur, at høvuðsábreiðslan ikki so

nógv kann snúgva seg um tær gerðir og avgerðir, sum kunnu lesast í gerðabók landsstýrisins, tá størsti parturin av hesum bert er viðfáningur, ið ongan bata gevur, meðan tey stóru og átroðkandi málini framvegis eru óloyst.

Meðan mong av teimum týdningarmiklu og skilagóðu uppskotum javnaðarflokkurin hevur sett fram á ting eru feld, so hevur landsstýrið og teir tingflokkar, sum landsstýrið styðja, einki sett í staðin. Tað, ið ein serliga má gera vart við í hesum máli, eru tær so nógv vaksandi umsitingarútreiðslur. Embætir eru vorðin upprættaði og embætismenn við høgum lønum eru settir í starv í fleiri førum uttan at tað kann ávisast at hava verið neyðugt.

Tað er eisini øllum greitt, at vinnuliga sæð eru vit nógv verri fyri nú, enn tá hetta landsstýri tók við. Útreiðslurnar til tað almenna húsarhaldið eru vaksnar munandi, skattur og tollur nógv hækkaður, so inntøkurnar hjá tí arbeiðandi fólkinum røkka nógv stytri nú enn fyri 3 árum síðani, meðan møguleikarnir hjá fólki til at koma í lønsama vinnu eru versnaðir í stóruin, so stórur partur av okkara besta fólki má leita burtur í onnur lond fyri at søkja arbeiði.

Minnilutin heldur tí, at beinasti og einasti vegur fyri at koma burtur úr hesum ólagi má vera, at landsstýrið leggur frá sær og at nýval til tingið verður at fara fram og setur uppskot sansvarandi.

Uppskot

frá meirilutanum (H. Iversen og K. Nygaard):

Tingið góðtekur tær av landsstýrinum tiknu avgerðir í tíðarskeiðinum 31. juli 1956 til 24. juli 1957.

Uppskot

frá minnilutanum (J. Fr. Øregaard):

Landsstýrið leggur frá sær og nýval til tingið verður at útskriva beinan vegin.

Uppskot meiralutans samtykt 15–0.

Uppskot minnilutans burturdottið.

22. Undantak frá landsskattaskyldu.

Ár 1958, 7. januar legði Edw. Mitens landsstýrismaður fram soljóðandi

Uppskot

løgtingslóg um undantøku fyri teir, sum sigla uttanlands og sum ikki eru uppihaldarar, at svara skatt til Føroya landskassa fyri skattaárið 1958 59.

§ 1.

Reglurnar í løgtingslóg nr. 35 frá 23. august 1956 um undantøku fyri teir, sum sigla uttanlands og sum ikki eru uppihaldarar, at svara skatt til Føroya landskassa verða óbroyttar galdandi fyri skattaárið 1958/59.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

lagtingslov om fritagelse for ikke forsørgere, som sejler udenlands, at svare skat til Færøernes landskasse for skatteåret 1958 59.

§ 1.

Bestemmelserne i lagtingslov nr. 35 af 23. august 1956 om fritagelse for ikke forsørgere, som sejler udenlands at svare skat til Færøernes landskasse forbliver uændrede i kraft for skatteåret 1958/59.

§ 2.

Denne lov træder straks i kraft.

Viðmerkingar:

Í løgtingsmáli nr. 7/1956 samtykti løgtingið lóg um undantøku frá landsskattaskyldu fyri teir føroysku sjómenn, sum eru ikki uppihaldarar og sum sigla uttanlands fyri at seta teir javnt við serliga danskar sjómenn, teir oftast arbeiða saman við og fyri á henda hátt at stuðla teimum til heldur at rinda kommunuskatt í føroysku heimakommunu teirra enn í tí kommunu, har skip teirra er skrásett.

Henda lóg, sum bert er galdandi fyri skattaárið 1957/58 tykist at hava orsakað, at fleiri føroyskir sjómenn, sum fyrr lótu skatt í kommunu í Danmark, nú lata kommunuskattin til heimakommununa í Føroyum og hevur landsstýrið frá føroyskari kommunu fingið áheitan at endurnýggja lógina um undantøku fyri landsskattaskyldu, óivað tí kommunan hevur góðar royndir av henni.

Landsstýrið loyvir sær ti her at leggja fyri tingið uppskot til endurnýggjan av lógini fyri skattaárið 1958/59.

1. viðgerð 11. 2. viðgerð 14. og 3. viðgerð 18. januar 1958.

Lógaruppskotið samtykt 19–0.

---

23. Broyting í bygdaskúlaskipanini.

Ár 1958, 8. januar legði Edw. Mitens landsstýrismaður fram soljóðandi uppskot við skjølum:

Forslag

til

ændring i kgl. anordning nr. 11 af 16. januar 1912 angående forskellige forhold vedrørende folkeskolen i bygderne på Færøerne.

I § 15 stk. 1 udgår 2det punktum: I tiden fra ..... ikke skal finde sted.

§ 16 affattes således: Som fritid bestemmes: Juleferie fra 23. december til 4. januar.Påskeferie fra onsdagen før til onsdagen efter påske. Pinseferie fra 3 dage før til 5 dage efter pinse. Sommerferie fra 28. juli til 15.september ––alle de nævnte dage iberegnet. Endvidere bestemmes som fridage: Kongens og dronningens fødselsdage, den færøske flagdag, grundlovsdag, fastelavnsmandag, samt en dag i hver af de måneder, hvor ingen fridag eller ferie falder. Endvidere kan kommunalbestyrelsen bestemme, at valgdage og grandestævnedage skal være skolefridage.

Når skolekommissionen og vedkommende skoles leder derom er enige, kan sommerferien delvis henlægges til anden tid, ligesom en eller flere dage fra pinseferien og månedslovdage kan henlægges til en efterårsferie på højst 6 hverdage og til lørdag efter store bededag.

Viðmerkingar:

Landsstýrið hevur frá skúlastjórnini fingið bræv, d. 26. juli 1957, sum fylgir við sum skjal. Við hesum fylgdi avskrivt av brævi frá Føroya lærarafelag frá 24. juli 1957, sum eisini fylgir við sum skjal.

Landsstýrið hevur samtykt at leggja málið fyri tingið við tilmæli og mælir til at taka til umhugsunar at longja um summarfritiðina móti at stytt verður um aðrar fritíðir.

Edw. Mitens,
landsstýrismaður.

FÆRØERNES SKOLEDIREKTION

Skjal 1.

Thorshavn, den 26. juli 1957.

Ifølge de gældende bestemmelser om folkeskoleundervisningen i bygdeskolerne på Færøerne, jfr. kgl. anordning nr. 11 af 16. januar 1912 § 15 som ændret ved kgl. anordning af 22. juli 1931 indskrænkes skolegangen i tiden fra den 15. juni til den 28. juli til 2 dage ugentlig.

Reglen gælder ikke for eksamensskoler, og skoledirektionen kan efter indstilling fra vedkommende forstanderskab også for andre skoler bestemme, at indskrænkningen af skoletiden ikke skal finde sted.

Da denne ordning i 1930 blev vedtaget af lagtinget tilligemed en forlængelse af sommerferien med 2 uger, begrundede man den dels med den erhvervsmæssige btydning, børnenes arbejde havde for hjemmene og dels med sundhedsmæssige hensyn, idet man henviste til, at sommeren på Færøerne er så kort, at børnene bør have størst mulig frihed til i sommertiden at færdes i fri luft.

Efter skoledirektionens opfattelse kan imidlertid ingen af disse argumenter være afgørende i dag.

De bygdeskoler, der benytter sig af adgangen til nedsættelse af undervisningstiden i tiden 15. juni–28. juli, vil normalt have 208 skoledage om året, hvilket med en gennemsnitlig undervisningstid på 18 timer om ugen giver en samlet undervisningstid i løbet af de 7 skoleår på ca. 4.400 timer. Hertil må imidlertid bemærkes, at de 12 skoledage ialt i tiden 15. juni–28. juli må anses for meget lidt værdifulde, således at man reelt må regne med under 200 virkelige skoledage om året.

Til sammenligning kan anføres, at folkeskoleloven af 1937 regner med en samlet undervisningstid på 6.480 timer i løbet af 7 år, nogenlunde svarende til 240 skoledage om året med 24 ugentlige timer.

Med de stigende krav, der i dag stilles til ungdommens uddannelse og dygtiggørelse, finder skoledirektionen det påkrævet at udvide den nugældende undervisningstid ved bygdeskolerne gennem ophævelse af bestemmelsen om nedsat skoletid i tiden 15. juni–28. juli. Man har forhandlet med Færøernes lærerforening om spørgsmålet. Foreningens bestyrelse mente imidlertid ikke at den umiddelbart kunne tiltræde forslaget, men forelagde det på lærerforeningens generalforsamling i sommer. Med hensyn til generalforsamlingens stilling henvises til vedlagte afskrift af foreningens skrivelse af 24. juli 1957.

Herefter skal skoledirektionen indstille, at det færøske hjemmestyre for sit vedkommende vedtager direktionens hoslagte forslag til ændring i kgl. anordning nr. 11 af 16. januar 1912 med senere ændringer. I ændringsforslaget er tillige medtaget nogle mindre ændringer i de gældende bestemmelser om ferier og fridage, hvorved bl. a. den færøske flagdag gøres til fast skolefridag, og det i lidt højere grad end hidtil overlades de stedlige myndigheder at træffe afgørelse om tidspunktet for ferierne, blot det samlede antal skoledage bibeholdes

Efter skoledirektionens forslag vil der herefter blive følgende ferier og fridage:

Sommerferie: 28. juli–15. september	42 hverdage
Juleferie: 23. december–4. januar	8 hverdage
Påskeferie: onsdag før til onsdag efter påske	4 hverdage
Pinseferie: 3 dage før til 5 dage efter pinse	8 hverdage
Søndage	52 hverdage
Andre helligdage (4 i juleferien, 3 i påskeferien, 1 i pinseferien, Kr. himmelfartsdag, St. bededag	10 hverdage
Andre faste fridage (Kongens og dronningens fødselsdage, færøsk flagdag, grundlovsdag, fastelavnsmandag)	5 hverdage
Månedslov, valgdage, grandestævne o. l. ..... ca.	4 hverdage
Ialt fridage	133 hverdage

hvilket vil give 232 skoledage om året eller for flertallet af bygdeskoler med 18 timers undervisning om ugen, ialt ca. 4.870 timer i de 7 skoleår. Det bemærkes, at enkelte bygdeskoler har et gennemsnitligt højere ugentligt timetal.

P. d. v.

N. Elkær-Hansen.

Skjal 2.

FØROYA LÆRARAFELAG

Thorshavn, 24/7 1957.
Perskonugøta.

Føroya skúlastjórn.

Í sambandi við fyrru skrív felagsins viðvíkjandi broyting av summarfrítíðini í bygdaskúlum skulu vit siga frá, at aðalfundur felagsins í ár hevur viðgjørt málið við niðanstandandi úrsliti:

Fyri aðalfundin var lagt fram uppskot, sum miðaði ímóti, at allir almennir skúlar í Føroyum fingu eins undirvísingardagar um árið (uppi vóru tá roknaðir eisini eksaminsskúlarnir og Tórshavnar kommunuskúli). Hetta var gjørt út frá tí sjónarmiði, at landið er so lítið, at tað illa ber til at ikki allir skúlar, t. v. s. øll børn ikki hava frí um somu tíð. Hetta uppskot ljóðaði so:

Uppskot til frítíðarskipan

fyri hin almenna fólkaskúlan, millum- og realskúlar í Føroyum.

Fastar frítíðir:

1. Summarfrítíð:	1. juli til 23. august (báðar dagar íroknaðar kortini kann henda frítíð flytast aftur ella fram, tá lærarar og skúlakommissiónir eru samd um tað)	46 gerandisd.
2. Heystfrítíð:	1 vika um hálvan oktober (kann leggjast aftur at einari ella fleiri av hinum frítíðunum)	6 gerandisd.
3. Jólafrítíð:	23. dec. til 4. jan. (báðar dagar íroknaðir).	9 gerandisd.
4. Páskafrítíð:	mikudagin fyri til týsdagin eftir páskir (báðir dagar íroknaðir).....	3 gerandisd.

5. Dýrabiðjudagsfrítið:	dýribiðjudagur og leygardagurin.....	1 gerandisd.
6. Hvítusunnufrítið:	Leygardagin undan til tísdagin eftir hvítusunnu (báðar dagar irokn.)	2 gerandisd.
7. Mánaðaloyvi:	3 gerandisdagar í árinum (kunnu eisini leggjast afturat einari av hinum frítiðunum	3 gerandisd.
	tilsamans gerandisdagar	70

Sunnudagar, heilidagar og aðrir fastir frídagar:

1.	Sunnudagar	52 dagar
2.	fyrsti jóladagur	1 dagur
3.	annar jóladagur	1 dagur
4.	nýggjársdagur	1 dagur
5.	føstulávintsmánadagur	1 dagur
6.	kongsins føðingardagur	1 dagur
7.	føðingardagur drotningarinnar	1 dagur
8.	skírhósdagur	1 dagur
9.	langifríggjadagur	1 dagur
10.	annar páskadagur	1 dagur
11.	dýribiðjudagur	1 dagur
12.	flaggdagurin	1 dagur
13.	Kristi himmalferðsdagur	1 dagur
14.	grundlógardagurin	1 dagur
15.	annar hvítusunnudagur	1 dagur
16.	ólavsvøkudagur	1 dagur
	tilsamans	67 dagar

Tilsamans skúladagar í einum skúlaári:

Í einum skúlaári skulu tilsamans undirvísast í 228 dagar (upp í hesar dagar skulu roknast allir eksaminsdagar).

Undirvísingartíðin:

Hvønn dag skal undirvísast í 6 undirvísingartímar á 45 min. uttan í mánaðunum november, december, januar og februar (í 4 mánaðir). Tá skal undirvísingartíðin vera 6 undirvísingartímar á 40 min.

Orðadrátturin á fundinum var drúgvur og úrslitið var, at fundurin einmælt viðtók fylgjandi uppskot:

A. Frítíðarskipanin fyri *bygdaskúlarnar* skal vera soleiðis:

1. summarfrítíðin: frá 15. juli til 15. september.
2. hinar frítíðirnar: sum tær nú eru galdandi fyri bygdaskúlarnar.
3. hin dagliga undirvísingartíðin: 6 tímar heila árið.

B. Frítíðarskipan fyri *eksaminsskúlarnar* og *Tórshavnar Kommunuskúla:*

Omanfyri fyri aðalfundi lagda uppskot.

1. viðgerð 14. januar, og 21. apríl legði skúlanevndin fram soljóðandi

Umhugsan

Málið er víst í skúlanevndina, sum undir viðgerðini hevur havt fund við nevndarmonnum Føroya lærarafelags, ið løgdu fram tey sjónarmið, sum uppskotið til frítíðarskipan, sum samtykt var á aðalfundi í lærarafelagnum á sumri 1957, byggir á. Nevndarmenninir mæltu til at lógfesta aðalfundaruppskotið, sum tilskilar 1) eina summarfrítíð frá 15. juli til 15. september, 2) hinar frítíðirnar sum tær eru nú fyri bygdaskúlarnar, og 3) dagliga skúlatíð 6 tímar alt árið.

Ein meirluti í nevndini (J. H. Danbjørg, Arnold Nielsen og Sámal Petersen) mælir til at samtykkja uppskotið frá aðalfundinum.

Minnilutin (Hanus við Høgadalsá og R. Long) ger hesar viðmerkingar:

Sum hildið verður fram í skrivinum frá skúlastjórnini, hava teir skúlar, sum tey seinastu árini hava havt stytta skúlatíð 6 vikur á sumri (og tað eru teir flestu bygdaskúlar), ikki meira enn 208 skúladagar um árið ella í 7 skúlaárum tilsamans o. u. 4.400 tímar. Teir 12 skúladagarnir í tíðini 15. juni – 28. juli hava skúlaliga so litlan týdning, at rættari hevði verið at sagt, at talið á skúladøgum, sum hesi børn kunnu læra nakað veruligt í, kemur ikki upp í 200. Uppaftur verri er statt, har sum lærari hevur tveir skúlar at ganga imillum, har fer samlaða skúlatímatalið at knappast um 2500 tímar, móti 6480 tímum eftir donsku skúlalógini frá 1937, hetta tímatalið svarar til 240 skúladagar árliga við 24 skúlatímum um vikuna.

Kappingin landana millum hevur fört við sær, at alla staðni verður meira og meira lagdur dentur á at búgva ungdómin væl út við kunnleika, samlaða skúlatímatalið verður økt, heldur enn lækkað, og tvungin skúlagangur er í fleiri londum nú í 9 ár móti í 7 áður. Ikki bert til at lata Føroyar her smokka burtur ímillum.

Skúlastjórnin skjýtur uppá at lógfesta eina skipan við 232 skúladøgum árliga, sum fyri skúlar við 18 tíma skúlagangi um vikuna fer at svara til 4870 tímar í 7 skúlaár. Skotið er uppá eina summarfrítíð uppá 7 vikur, hinar frítíðirnar mest tær somu sum nú, tilsamans 133 dagar, heilidagar uppiroknaðir. Lærarafelagið ynskir summarfrítíðina tvær vikur longri. Fört hevur verið fram, at lond, sum eru frammalaga í skúlaskapi, t. d. Svøriki, Finland og Ísland hava longri summarfrítíð, enn her er skotið uppá, men um skúlaviðurskiftini í hesum londum verða gjøllari kannað, vísir tað seg, at skúlatímarnir har í sjey ár tilsamans eru fleiri enn eftir okkara skipan, og er tað helst, ti har eru fleiri lærarar upp á sama barnatal.

Í Íslandi er læraralønin sett út frá einum skúlaári uppá 9 mánaðir. Fyri hvønn mánað, ið undirvísingartíðin er styttri, verður lønin lækkað við 1/9. Í staðin fyri, at vit hava ferðalærarar, sum hava tvey pláss hvør, og barnatalið heilt niðri í 2 børn summastaðni, verða í Íslandi børn frá einbýlum ella heilt smáum plássum send á næsta kostskúla og fáa soleiðis meiri og betri skúlagang.

Í Svøriki, sum serliga hevur verið tikið til sum dømi um eitt land, sum hevur langa summarfrítíð og samtíðis er ógvuliga frammalaga í skúlaskapi, verður í skúlaskipanini roknað við 214 skúladøgum, altso væl minni enn ætlað er hjá okkum. Loyvt er teim ymsu plássum til ein vissan mun at laga sína frítíðarskipan eftir sum teimum hóskar best, men skúladagatalið má ikki fara niður um 214. Í Stockholm t. d. er summarfrítíð frá 15. juni til seinast í august, altso til longdar sum frítíðin, ið lærarafelagið skjýtur uppá. Jólafrítíðin har er knappar 3 vikur. Páskafrítíðin er 2 dagar styttri enn okkara, hvítusunnufrítíðin bert hvítusunnuaftan og báðar heiligdagarnar. So eru Valborgarmessa (1. mai) og allahalgannadagur fridagar, men føðingardagarnir hjá kongi og drottning, flagdagur, grundlovsdagur, diribiðidagur, føstulávintsmánadagur, valdagur o. a. m. eru skúladagar.

Men læraratalið er hægri og skúlatímarnir á hvørjum degi eru munandi fleiri, 4–5 í forskúlanum (1. og 2. skúlaár), 5–6 3.–7. skúlaár. So tað samlaða tímatalið roknað fyri 7 ára skúlagang verður hægri enn hjá okkum. T. d. rokna vit við lægsta svenska tímatali, 4 tímar um dagin í forskúlanum og 5 um dagin í restini av skúlaganginum verður samlaða tímatalið 7062, og verður roknað við hægsta tímatali, 5 tímar í forskúlanum og 6 í 3. til 7. skúlaári, verður samlaða tímatalið 8560.

Út frá tí skúlagangi, ið eftir okkara skúlaskipan, sum hon er í dag, líknast børnunum, kann tí minnilutin ikki mæla tinginum til at samtykkja at gera tað samlaðu frítíðina longri enn skúlastjórnin hevur skotið uppá. Minnilutin má eisini vísa til tann mismun, sum er í tí, at prøvtøkuskúlarnir her (real og preliminerskúlarnir) hava styttri frítíð enn bygdaskúlarnir, hóast lærararnir hava somu løn sum fólkaskúlalærararnir og kravmiklari arbeiði. T. d. hava teir ikki rætt til summarfrítíð meir enn 6 vikur, men hava tey seinnu árini fingið longt hana til 7 vikur við at skarva tilsvarandi av aðrari frítíð, helst hvitusunnufrítíðini.

Viðlagt málinum er bræv frá Sørvágs søknar skúlanevnd, sum mælir til at leggja summarfrítíðina so tíðliga sum møguligt, og minnilutin er av tí áskoðan, at hetta man vera vanlig hugsan í Føroyum. Soleiðis hava skúlabørnini í Havn, 1161 í tali, summarfrítíð frá 1. juli til 18. august og stytt er um hvitusunnufrítíðina. Klaksvík (632 børn) og Tvøroyri (301 børn) hava nakað somu skipan. Her er altso talan um 2094 skúlabørn av samlaða talinum: 5419. Minnilutin mælir tinginum til at samtykkja uppskotið frá skúlastjórnini soleiðis, at summarfrítíðin verður sett til at skula vera í 7 vikur frá 1. juli til 18. august og at talið av leysum fríðøgum (mánaðslov o. a.) verður hækkað til 6, soleiðis at skúladagatalið tilsamans verður 230. Loyvt verður skúlanevnd og søknarstýri at longja og stytta ymsar frítíðir, tá ið samlaða skúladagatalið verður yvirhildið og skúlastjórnin fær boð um umleggingina. Á tann hátt fæst lætt summarfrítíð upp á 8 vikur.

Minnilutin mælir tinginum til at biðja skúlastjórnina royna at fáa lógfest prøvtøkuskúlum her eina frítíðarskipan, sum betur svarar til ta, fólkaskúlin er ætlaður at fáa.

Uppskot

frá meirilutanum (J. H. Danbjørg, Arnold Nielsen og Samuel Petersen):

Løgtingið samtykkir, at frítíðarskipanin eftir kgl. kunngerð nr. 11 frá 16. januar 1912 verður broytt samsvarandi uppskotinum frá aðalfundi Føroya lærarafelags.

Uppskot

frá minnilutanum (Hanus við Høgadalsá og R. Long):

1. Løgtingið samtykkir uppskotið frá skúlastjórnini til broyting í kgl. kunngerð nr. 11 frá 16. januar 1912, tó soleiðis at summarfrítíðin verður tilskilað at vera frá 1. juli–18. august og at talið á leysum fríðøgum (mánaðslov o. a.) verður sett til 6. Skyldugt skúladagatal um árið verður soleðis 230. Um skúlanevnd og kommunustýri eru samd um tað, kann summarfrítíðin ella onnur frítíð verða longd ella stytt, um skylduga skúlatalið verður yvirhildið og broytingin verður kunngjørd skúlastjórnini.

2. Skúlastjórnin verður biðin um at útvega lógarheimild til at prøvtøkuskúlar í Føroyum, sum eru knýttir til fólkaskúlan, kunna fáa so vítt møguligt somu frítíðarskipan, sum her er tilskilað.

2. viðgerð 22. apríl 1958.

Minnilutauppskot (frá R. Long og H. við Høgadalsá) var sett undir atkvøðu við navnakalli:

Ja atkvøddu: Fr. Bláhamar, P. Petersen, Djóni í Geil, K. Nygaard, J. F. Øregaard, R. Long, J. P. Davidsen, Georg L. Samuelsen, E. Waag, Fr. Hansen, Erlendur Patursson, Hanus við Høgadalsá og D. P. Danielsen.

Atkvøddu ikki: Jens Chr. Olsen, P. M. Dam, S. Petersen, Olaf Ellingsgaard, Tr. Samuelsen, Leon Joensen, A. Djurhuus, Johan Simonsen, Hans Iversen, J. H. Danbjørg, Kjartan Mohr, S. Ellefsen, Robert Joensen og Arnold Nielsen.

Uppskotið fall 13–0.

Uppskot minnilutans p. 2 var so hildið burturdottið.

Uppskot meirilutan samtykt 17–0.

---

24. Alheimsreglur um sjómark.

Ár 1957, 10. januar legði løgmaður fram soljóðandi skriv (smbr. skjal):

Tingið skipar 7-mannanevnd at samráðast við landsstýrið um ta støðu, Føroyar skulu hava á alheimsfundi í Genève.

Viðmerkingar:

Frá nevnd, sum landsstýrið sambart tingsamtykt hevur sett at tingast við

Bretland um sjómark, hevur landsstýrið fingið frágreiðing við ymiskum skjølum. Frágreiðingin og skjølini verða send tinginum.

Roknað verður við, at sjóvinnufeløgini koma við í samráðingarnar.

1. viðgerð 17. januar og beint til serstaka 7 mannanevnd.

Frágreiðing frá tingingarnevndini í Bretlandi t. 10/8–1957 framlagd.

---

25. *Fólkatrygging.*

Ár 1958, 10. jan. legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi:

Forslag

til

kongelig anordning om ikraftsættelse på Færøerne af lov om folkeforsikring jfr. socialministeriets bekendtgørelse af den 16. november 1956.

I henhold til § 86 i ministeriets bekendtgørelse af den 16. november 1956 af lov om folkeforsikring sættes samme lov i kraft på Færøerne, således at de i forbindelse med folkeforsikringen stående udgifter, der ikke bestrides af de forsikrede og befolkningen i det hele taget i anledning af folkeforsikringen direkte pålagte udgifter – bortset fra den sædvanlige statsskat og kommunale skat – bestrides af staskassen med $^2/_3$ og Færøernes landskasse med $^1/_3$.

Viðmerkingar:

Longu undir seinasta kríggi setti Føroya javnaðarflokkur uppskot til grundarlag fyri eina fólkatrygging. Men uppskotið varð ikki samtykt.

Kravið og trongdin til eina umskipan av okkara socialforsorg var tó so sterkt, at málið ikki varð slept. Tingið arbeiddi við tí. Serlig nevnd varð sett til at kanna okkara figgjarligu møguleikar at bera útreiðslurnar við eini fólkatrygging, ið av sonnum kundi sigast at bera útreiðslurnar við eini fólkatrygging, ið av sonnum kundi sigast at bera fólki yvirhøvur somu eftirlønar trygd, sum nú vanlig fastlønt hava við síni serligu eftirlønarskipan. Einki endaligt uppskot er tó enn komið á tingborð.

Kortini varð ein fyribils figgjarbotnur lagdur við skipanini, at $^1/_4$ av tingsins figgjaravlopi skuldi leggjast í ein socialan grunn. Hesin grunnur var fyri nøkrum árum síðani vaksin upp á væl uppum milliónina. Men so er vist steðgað ella lagt lok á, so einki er lagt aftrat í grunnin í seinastu árum.

Tingnevnd varð aftur av nýggjum sett til viðgerðar av socialu málunum. Men hon hevur ikki verið fundarrík. Tó er tilfar komið um, hvussu menn hava skipað socialu viðurskiftini í skandinavisku londunum.

Tey socialu málini eru felagsmál, og sum ofta av Føroya javnaðarflokki hildið fram, so vóru javnaðarmenn, sambandsmenn og gamla sjálvstýrismenn um at fremja samtyktina av avlamis- og ellisrentulógini og um fólk í ansan hjá familjuni. Og hjá javnaðarflokkinum ið hvussu er var støðan tann, at á ti sociala økinum skuldi verða so skipað, at føroyingar og danir skuldu vera javnstillaðir, annaðhvørt talan var um nevndu lógir ella aðra sociala forsorg.

Men hóast hesa grundstøðu er enn gloppið millum føroyingar og danir á hesum øki stórt, ja, tað er vorðið størri, enn tað var aftaná samtyktina av nevndu lógum í 1949.

Føroya javnaðarflokkur skorar á tingið beinanvegin at skipa fyri, at hetta glopp – hesin munur ella mismunur – ikki skal rikja longur til harm fyri rættsinnað menniskju her á landi og í Danmørk og til skaða og tap fyri treingjandi í Føroyum.

Flokkurin er førur at siga, at tað ikki stendur á dønum í hesi syftu, men einans á okkum.

Sum í hinum norðanlondum hava danir arbeitt fyri at fáa í lag eina fólkatryggingarskipan.

Og har er nú so væl vorðið, at menn eru vorðnir sanndir um eina fólkatryggingarlóg.

Javnaðarmenn vunnu ikki so langt sum upprunaliga uppskot teirra miðaði. Hinir flokkarnir slakaðu tó eisini væl. Tað uppskotið, ið nú er samtykt til fólkatrygging veitir gomlum og avlamisfólki ein óføran bata við eini fastari eftirlønarskipan, ið gevur teimum árilga:

	Í Keypmannahavn	Øðrum keypst. og plássum við yvir 1500 íbúgvum	Hini plassini
HJÚN, ið eru 67 ár	kr. 5.064	kr. 4.800	kr. 4.401
STØK og hjún har ið bara annað lokar treytirnar fyri at fáa fólkatryggingarpening	kr. 3.360	kr. 3.228	kr. 2.932
HJÚN, ið bíða við at taka fólkatryggingarpening, til tey eru 70 ár, fáa eitt uppískoyti upp á	kr. 504	kr. 480	kr. 432
Og bíða tey, til tey eru 72 ár, verður uppískoytið	kr. 756	kr. 708	kr. 648
Uppiskoytið hjá stökum og hjúnum, har ið bara annað lokar treytirnar fyri at fáa fólkatrygging:			
Stök kvinna, 65 ár	kr. 336	kr. 324	kr. 288
Og verður bíðað til 72 ár (stök kvinna til 67 ár) verður uppískoytið	kr. 492	kr. 480	kr. 432

Sambart § 86 í fólkatryggingarlógini stendur tað til Føroya løgting, um tey gomlu og avlamisfólk í Føroyum skulu vinna somu sømdir, sama sociala rætt

og trygd, sum gomul og avlamisfólk í hinum partinum av ríkinum hava vunnið.

Her skuldi einki tvibýti verið.

Tað er løgtingsmanna skylda at taka við.

Hvussu útreiðslurnar verða at falla, er ikki uppsett her. Men at byrja við hava vit ta einu milliónina í sociala grunninum aftrat ti, ið stendur á figgjarlógini til social mál. Tað skuldi verið nóg mikið at lúka okkara part fyrsta árið. Sum árið so líður fram, verða menn at fáa høvi at veita tey snøggu tølini fyri hesa útreiðslu.

Tann 9. januar 1958.

Føroya javnaðarflokkur

P. M. Dam. J. Fr. Øregaard. J. P. Davidsen.
S. Rich. Jacobsen. J. H. Danbjørg.

1. viðgerð 22. januar, og 23. april legði sociala nevndin fram soljóðandi

Álit:

Meiralutin (Djóni í Geil, Tr. Samuelsen og P. Petersen) loyvir sær at vísa til tingmálini nr. 22 og 24/1956, tingtíðindi 1956, bls. 79 og 84 og kunngerð frá 24. januar 1958 um hækking av aldurs- og avlamisrentuni og lóg nr. 67 frá 26. marts 1958 um broytingar í lógini um aldurs- og avlamisrentuni (um hækking av inntøkuhámarkinum frá 50 % til 100 % av grundrentuni).

Her tilskilaðu broytingar eru eitt stig móti einari fólkaeftirløn og tær eru komnar í gildi 1. oktober 1957.

So statt setur meirilutin onki uppskot fram í hesari tingsetuni.

Minnilutin (P. M. Dam) heldur fram:

Longu undir krígnum varð – av javnaðarmonnum – lagt fram uppskot á ting um eina fólkatrygging ella pensiónsskipan fyri øll tey, ið ikki frammanundan á onkran hátt eru pensionerað.

Men tá vanst ikki semja um eina tilíka skipan.

Kortini varð tá – við uppskoti frá javnaðarmonnum – ein socialur grunnur skipaður. Hesin grunnur er vaksin upp í 1,7 milliónir kr. Nú er steðgað við iløgu til hansara. Men í øðrum máli hevur minnilutin uppskot um at taka uppaftur gomlu árligu iløguna, ið var ¼ av landskassans rakstraravlopi, og haraftrat at geva honum aðrar innløgur, so hann kann átaka sær ymsar socialar uppgávur, millum aðrar rindan av ti partinum, sum landskassanum verður at falla í lut av herumræddu fólkatryggingar – ella pensiónstrygging.

Tað var eitt stórt framstig – hitt størsta, ið náað varð á ti sociala økinum – tá ið ellis- og avlamispeningurin og peningurin til fólk í heimarøkt varð umskipaður og hækkaður aftaná kriggið 1939–45. Og var tað eisini ein góður bati, at uppskotini í fjør um fyribilshækkan av hesum peningi, til fólkapensiónir kom í gildi í Føroyum,vunnu nakað áleiðis. Men eitt vónbrot var tað, at tingið ikki samtykti eina fólkapensiónarskipan, soleiðis sum uppskot var um í fjør.

Taka vit í fólkapensiónarmálinum somu støðu sum í ellis- og avlamisrentuspurninginum, at peningurin til tey forsorgarrættindaðu skal vera tann sami sum hjá fólki úti á landinum í Danmark, var pensiónarpeningurin, tá ið lógin kom í gildi hjá hjúnum, ið taka hann, tá ið tey eru 67 ár kr. 4.404.–. Varð biðað til tey vóru 70 ár, var peningurin kr. 4.836.– og varð biðað til tey vóru 72 ár, var hann kr. 5.052.–.

Ógift og støk fáa sjálvandi minni. Við 60 árinum hjá kvinnu og 67 árinum hjá manni var pensiónarhæddin kr. 2.932 og varð bíðað til hjá kvinnuni til 67. árið og hjá manninum 72. árið var hin árliga pensjónin kr. 3.364.–.

Hetta vóru sum sagt peningastigini, tá ið lógin kom í gildi. Tey verða sjálvandi at vaksa sum prístalið verður at fara upp, og tá ið hetta longu er hent, eru nevndu pensjónarhæddir í lægra lagi.

Sambart útroknan av kønum manni vil fólkapensjónarlógin verða at geva teim forsorgarrættindaðu um 4 mill. kr. meiri enn ellis og avlamisrentulógin gav undan seinastu hækking. Men tá ið talan er um eina fólkapensjónarhækking sambart prístalið, vilja seinasta ellis- og avlamisrentuhækking og tann prístalshækking av fólkapensjónini, síðani hon kom í gildi í Danmark kanska, standa á jøvnum. Soleiðis verður her støðugt roknað við einum meiripeningi við fólkapensjónarlógini uppá nevndu 4 milliónur krónur.

Sum ávíst hevur verið semja millum danir og okkum at bera tær socialu útreiðslurnar við helvtini frá danskari og helvtini frá føroyskari síðu.

Meirútreiðslurnar fyri okkum við fólkapensjónini verður eftir hesum 2 mill. kr.

Hesin peningur verður at fáa soleiðis til vega:

Sambart lógina 1 % av skattainntøkuni	kr.	700.000.–
16 % frá kommununum (av 2 mill. kr.)	kr.	320.000.–
Frá landskassanum	kr.	980.000–.
Tilsamans	kr.	2.000.000.–.

Eftir hesum heldur minnilutin sum í frumritinum skotið upp vera hóskandi at seta í lógina, at staturin rindar $^2/_3$ og landskassin $^1/_3$, ið svarar til nevndu kr. 320.000.– + kr. 980.000.–. Hitt eina procentið av okkara skattainntøku fer sambart lógina í pensjónargrunnin, sum er felags fyri alt ríkið ella fyri teir har niðri og okkum.

Landskassin leggur fullan triðingin út og fær seinri afturgoldnan kommununnar partin kr. 320.000.–.

Hin veruliga meirútreiðslan fyri landskassan verður ikki sum nevnt omanfyri kr. 980.000.–, tí frá hesum tali er at taka meirinnløgan til landskassan, ið stendst av teirri so munandi øktu inntøkuni hjá teimum, sum fáa fólkapensjónina. Henda øking av skattinum til landskassans kann neyvan setast til minni enn kr. 200.000.–. Tær tvær milliónirnar frá statinum og tær tvær frá føroyskari síðu omaná ellis- og avlamispeningin til fólk í heimarøkt við rættinum til at vinna líka so nógv sum fólkapensjónarpeningin uttan at tað minkar um hann – henda meirinntøka vil lyfta tey fólkapensjónarrættindaðu á eitt inntøkustig, ið vil geva munandi løgtingsskatt, meðan teirra inntøkuviðurskifti í dag eru so vánalig, at tey bera at kalla ongan løgtingsskatt.

Hesin munandi vøkstur í inntøkunum hjá teimum fólkapensjónarrættindaðu vil sjálvandi virka enn og meiri munandi viðvíkjandi kommunuskattinum. Meiriinntøkan vil uttan iva geva eina kommunuskattaøking, ið javnar út tær 320.000.– kr., sum kommununnar koma at lata meiri.

Fólkapensjónin vil so statt ikki koma at týða eina størri veruliga meirútreiðslu fyri landskassan enn kr. 780.000.–, og fyri kommununnar vil hon geva líka so nógv í meirskatti sum hon økir tær socialu útreiðslurnar – altso ikki týða nakra veruliga meirútreiðslu.

Vísandi til frumritið í málinum og til frammanfyristandandi, setur minnilutin fram uppskot um at seta fólkatryggingarlógina í gildi fyri Føroyar, so-

leiðis sum landsstýrið í samráð við fíggjarnevndina kann koma til sættis við ríkisstýrið.

Minnilutin (P. M. Dam) setur sostatt fram hetta

Uppskot

til

løgtingslóg um fólkatrygging.

§ 1.

Vísandi til frumritið í málinum og til tað í álitinum framborna verður landsstýrið heimilað løgtingsins vegna at seta fólkapensjónarlógina í gildi við teimum broytingum, sum semja kann fáast við um ríkisstýrið í samráð við løgtingsins fíggjarnevnd.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

lagtingslov om folkepension.

§ 1.

Under henvisning til forslaget i foreliggende sag og til det i betænkningen fremførte, bemyndiges landsstyret på lagtingets vegne at sætte loven om folkepension i kraft med de ændringer, hvorom der kan opnås enighed med regeringen efter samråd med lagtingets finansudvalg.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

2. viðgerð 23. og 3. viðgerð 24. apríl 1958.

Minnilutauppskot (P. M. Dam) var sett undir atkvøðu við navnakalli:

Ja atkvøddu: P. M. Dam, J. F. Øregaard, Olaf Ellingsgaard, Johan Simonsen, J. P. Davidsen, Georg L. Samuelsen, J. H. Danbjørg, E. Waag, Fr. Hansen, Erlendur Patursson og Hanus við Høgadalsá.

Atkvøddu ikki: Jens Chr. Olsen, Fr. Bláhamar, P. Petersen, Djóni í Geil, K. Nygaard, Tr. Samuelsen, Leon Joensen, A. Djurhuus, R. Long, H. Iversen, S. Ellefsen, Arnhold Nielsen.

Burturstaddir: S. Petersen, Kjartan Mohr, Robert Joensen og D. P. Danielsen.

Uppskotið fall 11 – 0.

26. Minstaløn til fiskimenn.

Ár 1958, 10. januar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

lóg viðvíkjandi minnstuløn til fiskimenn við føroyskum veiðiskipum.

§ 1.

Øllum fiskimonnum, ið eru mynstraðir við føroyskum fiskiskipum, verður tryggjað ein minnstaløn um mánaðin fyri hvønn fiskitúrin fyri seg.

Hjá fiskimonnum,ið eru 18 ár og yvir ella, sum eru yngri við prógv fyri at vera forsyrgjarar, verður minnstalønin kr. 1.000.– eitt túsund.

Hjá fiskimonnum undir 18 ár, men sum tó eru yvir 14 ár, verður minnstalønin um mánaðin $^2/_3$ av kr. 1.000.– – eitt túsund.

§ 2.

Tann í § 1 nevnda minnstalønartryggjan verður á tann hátt, at Føroya landskassi rindar tað, ið lønjavningargrunnurin ikki kann gjalda av teimum í § 1 nevndu peningahæddum atvíkavist upp á kr. 1.000.– eitt túsund og $^2/_3$ av kr. 1.000.– eitt túsund.

§ 3.

Tann higartil ásetta hædd og útrokningarháttur av minnstuløn Føroya fiskimanna fer úr gildi.

lov vedrørende mindsteløn til fiskere med færøske fiskeskibe.

§ 1.

Alle fiskere, som er påmønstret med færøske fiskeskibe, garanteres en mindsteløn pr. måned for hver tur for sig.

For fiskere, der er 18 år og over eller som er yngre, men kan bevise, at de er forsørgere, sættes mindstelønnen til kr. 1.000.– et tusind.

For fiskere, der er under 18 år, men dog ældre end 14 år, sættes mindstelønnen til $^2/_3$ af kr. 1.000.– et tusind om måneden.

§ 2.

Den i § 1 nævnte mindsteløns garanti gives på den måde, at Færøernes landskasse erlægger det som lønreguleringsfonden ikke kan betale af de i § 1 nævnte beløb på henholdsvis kr. 1.000.– et tusind – og $^2/_3$ af kr. 1.000.– – et tusind.

§ 3.

De hidtil gældende bestemmelser vedrørende de færøske fiskeres mindsteløns størrelse og beregningsmåde sættes ud af kraft.

§ 4.

Henda lóg kemur beinanvegin í gildi.

§ 4.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Føroya javnaðarflokkur saman við Suðuroyar fiskimannafelagi við tess formanni J. H. Danbjørg reistu á sinni málið um minnstuløn til fiskimenn.

Kravið var, at fiskimonnum skuldu verða tryggjaðar kr. 700.– um mánaðin. Hetta svarar til ca. kr. 1.000.– eftir núverandi prís- og livikostnaði.

Tess verri eydnaðist ikki at fáa framt, at fiskimenn fingu kr. 700.– sum minnstuløn, meðan teir vóru burturstaddir. Fyri at fáa nakað varð «kompromis» gjørt við hinar flokkarnar um kr. 500.–.

Hetta var – hóast skert – fiskimonnum eitt framstig.

So gjørdu menn herverk á minnstulønarskipanina. Ímóti javnaðarmanna harðasta mótmæli samtykti ein meiriluti á tingi at loysu tingið frá allari skyldu til at tryggja eina minnstuløn.

Men hetta tiltak meiriluta tingsins fekk eitt so hart mótmæli frá fiskimonnum, at tað førdi út í eitt hart verkfallsstrið.

Tá mátti tingið iðra gerð sína og fara aftur til eina minnstulønarskipan.

Men tiðin helt sær tess verri ikki prísliga. Tað dýrkaðist í hvørjum at liva.

Fiskimenn kravdu ti sáttmálakor síni munandi bøtt og haraftrat minnstulønina hækkaða.

Aftaná verkfallsorrustu fingu fiskimenn minnstulønina hækkaða til kr. 800.–, ið eftir tiðini ikki var meiri enn tær 500 kr., tá ið minnstalønarskipanin kom í lag.

Men so hendi hitt stóra bakkastið.

Afturhaldsmeirilutin – allir teir borgarligu flokkarnir – gingu saman um at seta minnstulønina niður við 150 kr. um mánaðin. Hetta var ein mikil smeitur fyri fiskimenn, ein smeitur, ið teir megu fáa bøttan. Eisini er tað neyðugt fyri fiskivinnuna og landið í síni heild. Tí so lítil sum minnstaløn er nú, verður ilt at fáa manning til okkara alt annað enn nútímans fiskiflota.

Undirskrivaði Føroya javnaðarflokkur loyvir sær ti at seta fram lógaruppskot um at tryggja fiskimanninum eina minnstuløn uppá kr. 1.000. -, ið sum ávist svarar um leið til minnstulønina uppá kr. 800.–, tá ið hon varð samtykt.

Tann 9. januar 1958.

Føroya javnaðarflokkur.

F. v.

P. M. Dam. J. H. Danbjørg. S. Rich. Jacobsen.

J. Fr. Øregaard. J. P. Davidsen.

1. viðgerð 15. januar, og 10. mars legði fiskivinnunevndin fram soljóðandi

Umhugsan

Føroya javnaðarflokkur hevur 9. januar 1958 lagt hetta mál inn á ting. Í uppskotinum verður fört fram, at øllum fiskimonnum við føroyskum skipum eigur at verða tryggjað ein minstaløn hvønn túr fyri seg uppá kr. 1.000 um mánaðin fyri allar fiskimenn yvir 18 ár og teir fiskimenn undir 18 ár, ið eru for-

syrgjarar. Hjá fiskimonnum millum 14 og 18 ár, ið ikki eru forsyrgjarar verður minstalønin $^2/_3$ av kr. 1.000. Viðari verður hildið fram, at nevnda minstalønartryggjan verður á tann hátt, at Føroya landskassi rindar tað, ið lønjavningargrunnur ikki kann gjalda.

Fiskivinnunevndin, ið hevur havt hetta mál til viðgerðar, hevur kannað eftir, hvat henda hækking vil kosta í peningi eitt miðalár og er komin til tað úrslit, at roknast má við 1,4 mill. kr. Sum kunnugt hevur tingið hesi seinastu árini játta 1,5 mill. kr. um árið til minstuløn og fiskapris, og heldur henda játtan á framvegis.Nevndin hevur spurt seg fyri í lønjavningargrunninum um tøkan pening og hevur fingið at vita, at eginpeningurin í grunninum er 1,4 mill. kr., men hildið verður, at neyðugt er at hava pening at standa ímóti við, um ringar tíðir skuldu komið. Nevndin hevur vent sær til figgjarnevnd løgtingsins, men vóru teir flestu figgjarnevndarlimir av teirri áskoðan, at tey nógvu átroðkandi mál, ið lógu fyri, kravdu alla ta á figgjarlógaruppskotinum verandi peningaorku. P. M. Dam mælti til at seta nýggjar inntøkulógir í gildi fyri at fremja hetta mál.

Nevndin hevur býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Fr. Bláhamar, Samuel Ellefsen og Jens Chr. Olsen) førir fram, at minstalønin ikki er løn í vanligum týdningi, men er ætlað sum ein figgjarlig trygging fyri teir fiskimenn, sum vegna sjúku ella miseydnaðan fiskitúr koma heim av fiskiveiðu við lítlum ella ongum peningaúrsliti. Vónast má, nú tá ið fiskiflotin verður moderniseraður, at tað bara vera undantøk, at menn koma undir minstuløn. Tann peningur 1,5 mill. kr. árliga, sum løgtingið veitir lønjavningargrunninum til minstuløn og prisviðbót, verður sum kunnugt umsitin av stýrinum fyri lønjavningargrunninum, og meirilutin hevur tað álit á stýrinum, at tað til eina og hvørja tíð vil umsita henda pening sum best og á einhvønn hátt royna at stuðla okkara fiskimonnum og fiskivinnu figgjarliga í mun til tað peninganøgd, nevndin umsitur.

Meirilutin setur sostatt onki uppskot fram.

Minnilutin (Richard Jacobsen og Johan Simonsen) mælir tinginum til at samtykkja uppskot javnaðarmanna.

2. viðgerð 13. mars og 3. viðgerð 14. april 1958.

§ 1 í lógaruppskotinum fall 13–0.

§§ 2–4 settar undir atkvøðu við navnakalli (18. april 58):

Ja atkvøddu: P. M. Dam, S. Petersen, J. F. Øregaard, O. Ellingsgaard, Leon Joensen, Johan Simonsen, J. P. Davidsen, J. H. Danbjørg, E. Waag, Fr. Hansen, Erlendur Patursson, H. við Høgadalsá og D. P. Danielsen.

Atkvøddu ikki: Jens Chr. Olsen, Fr. Bláhamar, P. Petersen, Djóni í Geil, K. Nygaard, Tr. Samuelsen, A. Djurhuus, R. Long, H. Iversen, Johan Poulsen, Kjartan Mohr, S. Ellefsen.

Burturstaddir: Robert Joensen og Arnhold Nielsen.

Uppskotið fall 13–0.

27. Tollfritt tubbaksbonn.

Ár 1958, 10. januar legði P. M. løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

lóg um tollfritt tubbaksbonn til fiskimenn á føroyskum fiskiskipum.

§ 1.

Føroyskir fiskimenn eiga rætt til bonn, tollfritt tubbak, meðan teir eru til sjós.

§ 2.

Landsstýrið ásetir bonnmøgdina, ið skal vera samsvarandi ti, ið bonnsiður er í øðrum londum.

§ 3.

Landsstýrið ger reglugerðina fyri bonnið.

§ 4.

Henda lóg kemur í gildi beinanvegin.

lov om toldfrit tobaksbon til fiskere på færøske fiskeskibe.

§ 1.

Færøske fiskere har ret til bon, toldfrit tobak, mens de er til søs.

§ 2.

Landsstyret bestemmer bonnets mængde, hvilken mængde skal svare til, hvad der i andre lande med hensyn til tobaksbon er skik og brug.

§ 3.

Landsstyret udfærdiger regulativ for bonnet.

§ 4.

Denne lov træder straks i kraft.

Viðmerkingar:

Javnaðarflokkurin hevur áður á tingi grundað støðu sína fyri, at føroyskum fiskimonnum verður givin bonn eins og tilfelli er hjá flestum sjómonnum í øðrum londum. Verður vístur til hesar viðmerkingar.

Flokkurin reisir málið av nýggjum. Tað fer ikki at bera til at føroyskir sjómenn verða við at sita við skerdum luti í hesum føri. Teir eiga og hava uppiborið at fáa somu sømdir, sum starvsfelagirnir í grannalondunum og aðrastaðni.

1. viðgerð 15. januar 1958 og málið beint til fíggjarnevndina.

28. Verjan av føroyskum fiskiskapi.

Ár 1958, 10. januar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

Frá fyrst í januar til seinast í apríl rekur næstan allur okkara fiskifloti línufiskiskap undir Føroyum, og í hesum tíðarskeiði veiðir meginparturin av flotanum á Norðurhavinum.

Hvussu stóran týdning hesin fiskiskapur hevur er hvørjum manni greitt. Men tað er tessverri so, at fiskimenn okkara verða nervaðir í stórum av trolarum — og tað er sum kunnugt ólógligt at skaða fiskireiðskap hjá øðrum. Krav føroysku fiskimanna um at fáa greiðir sínar vardar er tí innan fyri alheims sum innlendis lógarmark.

Seinasta vetur skrivaðu ensk bløð, at bretskir trolarar vórðu størliga tarnaðir í teirra veiðu undir Føroyum, tí vaktarskip jagaðu teir á fiskimiðunum við Føroyar. Fyri at sleppa undan stríði og fyri at tryggja føroyskum fiskimonnum veiði sína, megu verða sett vaktarskip á Norðhavinum — grunnurin frá Mýlingi til Fugloynna út á 30 fjórðingar.

Uppskot.

1. Álagt verður landsstýrinum at lýsa bretum og øllum trolaraeigarum at frá 1. januar til 1. mai fer fram nátt og dag línufiskiskapur hjá føroyingum á fiskiøkinum frá Mýlingi eystur til Fugloyar 30 fjórðingar til sjós, og verða tí allir trolarar ávaraðir um ikki at reka trolfiskiskap á hesum øki í nevndu tíð.

2. Álagt verður landsstýrinum at skipa fyri, at vaktarhald verður nátt og dag á tí undir petti 1 nevnda øki til verju fyri línufiskiskap okkara.

1. viðgerð 15. januar og málið beint til fiskivinnunevndina (smbr. tó tingmál nr. 42/1957).

20. mars legði sjómarksnevndin fram soljóðandi

Alit

Hetta mál, ið av Føroya javnaðarflokki er lagt fyri tingið, miðjar ímóti at fáa bøtt um veiðulíkindini hjá okkara fiskiflota, ið rekur línufiskiskap undir Føroyum uttan fyri fiskimarkið, og setur Føroya javnaðarflokkur fram soljóðandi uppskot í tveimum punktum:

1. Álagt verður landsstýrinum at lýsa bretum og øllum trolaraeigurum at frá 1. januar til 1. mai fer fram nátt og dag línufiskiskapur hjá føroyingum á fiskiøkinum frá Mýlingi eystur til Fugloyar 30 fjórðingar úr landi til sjós, og verða tí allir trolarar ávaraðir um ikki at reka trolfiskiskap á hesum øki í nevndu tíð.

2. Álagt verður landsstýrinum at skipa fyri, at vaktarhald verður nátt og dag á tí undir petti 1 nevnda øki til verju fyri línufiskiskap okkara.

Sjómarksnevndin er samd um, at tað eigur at verða gjørt, ið gerast kann, fyri at tryggja okkara línufiskiskap undir egnum landi.

Okkara fiskimenn vita at siga frá, at bæði normenn og íslendingar royna at verja faststandandi fiskireiðskap hjá teirra fiskimonnum á vissum leiðum móti ferðandi veiðitólum, helst troli, ið nýtt kann verða bæði av fremmandum og egnum veiðiførum, og nevndin heldur tað tí vera rætt og rímiligt, at eisini vit gera tað sama.

Tað eru stórvirði, ið eru farin og fara fyri skeyti hjá okkara fiskivinnu av tí skaða trolarar hava gjørt og gera á línureiðskapin hjá føroyskum útróðrabátum. Ikki bert hevur míssurin av sjálvum línureiðskapinum verið dýrur, men tapini av mistari veiðu hava óivað verið enn størri. Tí ræður um at farið verður undir sum skjótast at fáa annað skil á her.

Meirilutin (Sámal Petersen, Richard Jacobsen, J. Fr. Øregaard, D. P. Danielsen og Hákun Djurhuus) í sjómarksnevndini er samdur í teirri áskoðan, at skal nytta spyrjast burtur úr tí, ið gjørt kann verða, má vaktarhaldið á fiskileiðunum verða skipað betur og tørvar hetta í fyrstu syfti eitt vaktarskip aftrat »Ternuni«og teimum donsku vaktarskipunum, ið hava havt sjóverjuna í hondum um oyggjarnar.

Eisini er fyri neyðini, at bæði »Ternan« og nýggja vaktarskipið, ið má verða mannað við føroyingum, fáa fullan myndugleika til at taka tey lógrættisligu stigini, ið tørva fyri at verja føroyskt sjóøki og føroyskan línureiðskap og línuveiðu eisini á fiskileiðum uttan fyri fiskimarkið sambart skrivaðum og óskrivaðum lógum á havinum.

Mælt verður eisini til, at royndir verða gjørdar fyri at fáa føroyingum sess í sitandi millumlandanevndum, ið hava um hendi klagumál um mistan garna- og línureiðskap, um tað liggur soleiðis fyri, at í slíkum nevndum eru umboð fyri tjóðir, ið reka trolveiðu ella aðra veiðu á okkara leiðum og soleiðis kunnu valda skaða á føroyskan fiskireiðskap. Her er serliga hugsað um bretar og russar, og um so er, at slíkar nevndir ikki eru settar at skipa so fyri, at tær verða settar.

Út frá hesum felagssjónarmiðjum setur meirilutin í sjómarksnevndini fram uppskot.

Minnilutin (Jens Chr. Olsen og Trygvi Samuelsen) er samdur við meirilutan um, at alt eigur at verða gjørt fyri at verja føroyskar fiskimenn á fiskileiðum teirra á frammanfyri nevndu økjum.

Minnilutin heldur, at sjóverjan eigur at gerast so sterk sum møguligt og skal tí mæla tinginum til at biðja landsstýrið um at heita á ávarðandi myndugleikar, ið sjóverjan er undir, um at gera sjóverjuna meira effektiva, soleiðis at fiskiøkir og fiskigreiðir hjá føroyskum fiskimonnum verða vard og setur uppskot fram samsvarandi.

Uppskot

frá

meirilutanum (Sámal Petersen, Richard Jacobsen, J. Fr. Øregaard, D. P. Danielsen og Hákun Djurhuus):

1. Landsstýrið fær upp í hendi at skipa fyri, at nýtt hóskandi føroyskt vaktarskip verður bygt ella keypt.

2. Landsstýrið verður biðið um at útvega føroyskum vaktarskipum fullan lógrættismyndugleika fyri at kunna verja føroysku áhugamálini í sambandi við sjóverjuni.

3. Landsstýrið fær upp í hendi at gera øllum trolaraflotanum, ið roynir undir Føroyum, vart við, at til vissar tíðir á vissum leiðum fer fram linufiskiskapur hjá føroyingum dag og nátt og at ávarða allar trolarar um ikki at trola nevndu leiðum í nevndu tíð.

4. Landsstýrið verður biðið um at skipa so fyri, at føroyingar fáa sess í millumlandanevndum, ið hava um hendi skaðabótarmál viðvíkjandi oyddum fiskireiðskapi á okkara fiskileiðum, og um slíkar nevndir ikki eru til, at fáa tær settar samsvarandi tí, ið er fört fram í álitinum.

5. Landsstýrið fær upp í hendi at skipa so fyri, at lógarbroytingaruppskot verður lagt fyri tingið, ið setur hægstamarkið og lægstamarkið á bótunum fyri ólógligum fiskiskapi og øðrum broti móti galdandi lógarreglum, ið verja okkara sjóøki munandi upp.

Uppskot

frá

minnilutanum (Jens Chr. Olsen og Trygvi Samuelsen):

Landsstýrið verður biðið um at heita á avvarandi ríkismyndugleikar um at gera sjóverjuna meira effektiva, soleiðis at fiskiøkir og fiskigreiðir hjá føroyskum fiskimonnum verða vard á teimum í álitinum nevndu økjum.

2. viðgerð 20. og 21. mars 1958.

Formaðurin legði fram soljóðandi broytingaruppskot frá H. Djurhuus o. fl.:

Í stk. 2, fyrstu linju verður sett aftaná um »at samráðast við ríkisstýrið um.«

Í stk. 4 fyrstu linju verður sett aftaná um »at samráðast við ríkisstýrið um.«

Uppskot meirilutans p. 1 samtykt 19–5.

Broytingaruppskot til p. 2 samtykt 19–5.

P. 2 so broytt samtykt 19–5.

P. 3 samtykt 19–0.

Broytingaruppskot til p. 4 samtykt 19–0.

P. 4 so broytt samtykt 19–1.

P. 5 samtykt 20–0.

Uppskot minnilutans (Tr. Samuelsen og Jens Chr. Olsen) fall 12–0.

29. Lán til smærri frystihús.

Ár 1958, 11. januar legði Poul Petersen løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um lán til smærri frystihús

§ 1.

Landsstýrinum er heimilt í fíggjarárinum 1958/59 og 1959/60 at veita upp í 50.000 kr. hvørt árið sum lán til byggingar av smærri frystihúsum.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi 1. apríl 1958.

lagtingslov om lån til mindre frysehuse.

§ 1.

Landsstyret bemyndiges til i finansårene 1958/59 og 1959/60 at yde op til kr. 50.000 om året som lån til oprettelse af mindre frysehuse.

§ 2.

Denne lov træder i kraft 1. april 1958.

Viðmerkingar:

Ynskir hava verið frammi frá nøkrum bygdum, serliga tilíkum, sum ongan veg hava og sum hava langan veg eftir sjónum til handilsbygd at fáa stuðul til byggingar av smærri frystihúsum, so menn fáa goymt sítt agn, tað teir fáa upp úr sjónum og tað sum fæst av landinum í mjólk, kjøti og o. t.

Tað er ikki so lætt hjá tílíkum monnum at fáa peningaílegging úr peningastovnum, og eftir okkara ætlan er hetta eitt umráði, sum tað almenna eigur at styðja í longum og lagaligum lánum, og tessvegna loyva vit okkum at seta uppskot um heimild til landsstýrið at veita tílík lán fyrst so sum tilskilað, og at peningurin verður játaður á 2 fylgjandi fíggjarlógum fyri fyrst.

Tórshavn, 11. januar 1958.

Fólkaflokkurin og *Sjálvstýrisflokkurin.*

1. viðgerð 15. januar, og 21. februar legði fíggjarnevndin fram soljóðandi

Álit

Málið er lagt inn á ting av fólkaflokkinum og sjálvstýrisflokkinum og gongur út uppá at geva landsstýrinum heimild til í fíggjarárinum 1958/59 og 1959/60 at veita 50.000 kr. hvørt ár til bygging av smærri frystihúsum.

Málið hevur verið til viðgerðar í fíggjarnevndini og er nevndin samd um at mæla tinginum til at samtykkja uppskotið, og at landsstýrið setur tær neyðturviligu treytir fyri at samtykkja láninum.

Skuldi tað vísi seg, at so nógvar umsóknir komu inn um lán, at tann avsetti peningur ikki kemur at røkka, vil fíggjarnevndin taka málið uppaftur til viðgerðar á ólavsøku.

2. viðgerð 24. og 3. viðgerð 27. februar 1958.

Lógaruppskotið samtykt 24–0.

---

30. *Broyting í fyriskipan um uppboðshaldarar.*

Ár 1958, 13. januar legði Edw. Mitens landsstýrismaður fram soljóðandi

Uppskot

Tingið samtykkir uppskot ríkisstýrisins um

Anordning om ændring i anordning for Færøerne om offentlig auktion ved auktionsledere.

§ 1.

I medfør af § 22 i lov nr. 132 af 16. april 1935 om offentlig auktion ved auktionsledere fastsættes følgende ændringer i anordning for Færøerne nr. 224 af 5. oktober 1936 om offentlig auktion ved auktionsledere:

I § 3, stk. 2, udgår ordene: »og uberygtede«.

I § 4, stk. 1, ændres i første punktum »15 kr.« til »35 kr.« og i sidste punktum »10 kr.« til »25 kr.«

§ 2.

Denne anordning træder i kraft den . . .

Viðmerkingar:

Justitsministeriet hevur 16. november 1957 sent statsministeriet soljóðandi bræv:

»Ved lov nr. 139 af 25. maj 1956 blev der som ændring i lov nr. 132 af 16. apr. 1935 om offentlig auktion ved auktionsledere gennemført nye regler om auktionslederes vederlag, og ved justitsministeriets bekendtgørelse nr. 182 af 25. juni 1956 blev der derefter foretaget forskellige ændringer i instruksen for auk-

tionsledere samt i bekendtgørelsen om auktionslederes sikkerhedsstillelse, vederlag m. m.

Da justitsministeriet efter indhentede erklæringer fra rigsombudsmanden og sorenskriveren på Færøerne må finde det rettest, at tilsvarende ændringer indføres for Færøernes vedkommende, har man i justitsministeriet udarbejdet udkast til anordning om ændring i anordning for Færøerne om offentlig auktion ved auktionsledere og til bekendtgørelse om ændring i instruks for auktionsledere på Færøerne samt bekendtgørelse angående de på Færøerne beskikkede auktionslederes sikkerhedsstillelse, vederlag m. m. Man har samtidig i udkastene indarbejdt en ved § 28 i lov nr. 286 af 18. juni 1951 om ændring af reglerne om fortabelse af rettigheder som følge af straf indført ændring i auktionslederloven.

Idet man vedlægger et antal eksemplarer af de nævnte udkast, skal man henstille, at udkastene forelægges det færøske hjemmestyre til betænkning, jfr. § 7, stk. 1, i lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes hjemmestyre».

§ 3., 2. stk., i fyriskipanini um uppboðsleiðarar í Føroyum er soljóðandi:

»Beskikkelsen kan kun meddeles personer, der har dansk indfødsret, er fyldt 25 år og er vederhæftige og uberygtede.«

§ 4, 1. stk., hevur hetta innihald:

»For afholdelse af auktion betales til auktionslederen af rekvirenten et vederlag svarende til en femtedel af den staten tilfaldende afgift for auktionen, dog mindst 15 kr.. For en aflyst auktion, betales 10 kr..«

Landsstýrið mælir til at samtykkja uppskot ríkisstýrisins.

1. viðgerð 16. januar, og 24. januar legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit:

Landsstýrið hevur lagt hetta mál fyri løgtingið.

Uppskotið gongur út uppá at føra fyriskipanina um uppboðshaldarar á jour, soleiðis at § 3, stk. 2 um treytirnar fyri at uppnevnast til auktiónshaldara og § 4, stk. 1 viðvíkjandi gjøld fyri uppboð verða samsvarandi tær reglur, sum eru galdandi í hinum partinum av ríkinum.

Lógarnevndin, ið hevur havt málið til viðgerðar, setur fram fylgjandi

Uppskot

Løgtingið samtykkir uppskot um Anordning om ændring i anordning for Færøerne om offentlig auktion ved auktionsledere soleiðis:

I. § 1 verður samtykt óbroytt.

II. Í § 2 verður sett aftaná orðini »i kraft den«: 1. april 1958.

2. viðgerð 25. og 3. viðgerð 28. januar 1958.

Uppskot nevndarinnar samtykt 22–0.

Uppskot landsstýrisins so broytt samtykt 22–0.

---

31. Broyting í reglugerð v. m. um uppboðshaldarar.

1958, 13. januar legði Edw. Mitens landsstýrismaður fram soljóðandi:

Tingið samtykkir uppskot ríkisstýrisins:

Bekendtgørelse om ændring i instruks for auktionsledere på Færøerne og i bekendtgørelse angående de på Færøerne beskikkede auktionslederes sikkerhedsstillelse, vederlag m. m.

I medfør af anordning for Færøerne nr. 224 af 5. oktober 1936 om offentlig auktion ved auktionsledere fastsættes følgende ændringer i instruks for auktionsledere på Færøerne nr. 98 af 9. april 1937 og i bekendtgørelse nr. 96 af 31. marts 1937 angående de på Færøerne beskikkede auktionslederes sikkerhedsstillelse, vederlag m. m.:

I.

I instruksens afsnit II, § 12, stk. 1, ændres i første punktum »15 kr.« til »35 kr.« og i sidste punktum »10 kr.« til »25 kr.«.

Afsnit II, § 12, stk. 3, sidste punktum affattes således:

»Såfremt auktionslederen benytter eget befordringsmiddel, kan han kræve godtgørelse herfor i overensstemmelse med de af finansministeren fastsatte regler for tjenestemænds benyttelse af egen befordring på tjenestereiser.«

Afsnit II, § 12, stk. 4 og 5 affattes således:

»4. For udfærdigelse af auktionsbogen tilkommer der auktionslederen 50 øre for hvert halve ark eller del af samme, for maskinskrevne udskrifter dog 1 kr. for hvert halve ark eller del af samme.«

»5. For attestation af en auktionsregning svares 50 øre.«

II.

I § 1, stk. 3, i bekendtgørelse angående de på Færøerne beskikkede auktionslederes sikkerhedsstillelse, vederlag m. m. tilføjes efter afsnit b):

»c) Garanti af en dansk, herunder færøsk bank.«

I § 1, stk. 5, tilføjes efter (forsikringsbreve»: »og bankgarantibreve.»

§ 1, stk. 6, affattes således:

»Stilles sikkerhed ved tegning af forsikring eller ved bankgaranti, skal fogeden påse, at forsikrings- eller garantidokumentet klausuleres således, *at* forsikringen eller garantien ikke kan hæves eller ændres uden skriftligt samtykke fra fogeden, *at* der fra forsikringsselskabet eller banken ufortøvet vil være at sende meddelelse til fogeden, for så vidt forsikringspræmien eller garantivederlaget ikke rettidigt betales eller anden misligholdelse finder sted, samt *at* forsikringen eller garantien forbliver i kraft indtil 1 måned efter, at der er tilsendt fogeden meddelelse om misligholdelsen.»

I § 2, stk. 1, ændres i første punktum »15 kr.» til »35 kr.» og i sidste punktum »10 kr.» til »25 kr.»

§ 2, stk. 3, sidste punktum affattes således:

Såfremt auktionslederen benytter eget befordringsmiddel, kan han kræve godtgørelse herfor i overensstemmelse med de af finansministeren fastsatte regler for tjenstmænds benyttelse af egen befordring på tjenesterejser.»

§ 3 affattes således:

»For udfærdigelse af udskrifter af auktionsbogen tilkommer der auktionslederen 50 øre for hvert halve ark eller del af samme, for maskinskrevne udskrifter dog 1 kr. for hvert halve ark eller del af samme.

For attestation af en auktionsregning tilkommer der auktionslederen 50 øre.»

Viðmerkingar:

Justitsministeriið hevur 16. november 1957 sent statsministeriinum soljóðandi bræv:

»Ved lov nr. 139 af 25. maj 1956 blev der som ændring i lov nr. 132 af 16. apr. 1935 om offentlig auktion ved auktionsledere gennemført nye regler om auktionslederes vederlag, og ved justitsministeriets bekendtgørelse nr. 182 af 25. juni 1956 blev der derefter foretaget forskellige ændringer i instruksen for auktionsledere samt i bekendtgørelsen om auktionslederes sikkerhedsstillelse, vederlag, m. m.

Da justitsministriet efter indhentet erklæringer fra rigsombudsmanden og sorenskriveren på Færøerne må finde det rettest, at tilsvarende ændringer indføres for Færøernes vedkommende, har man i justitsministeriet udarbejdet udkast til anordning for Færøerne om offentlig auktion ved auktionsledere og til bekendtgørelse om ændring i instruks for auktionsledere på Færøerne samt i bekendtgørelse angående de på Færøerne beskikkede auktionslederes sikkerhedsstillelse, vederlag m. m. Man har samtidig i udkastene indarbejdet en ved § 28 i lov nr. 286 af 18. juni 1951 om ændring af reglerne om fortabelse af rettigheder som følge af straf indført ændring i auktionslederloven.

Idet man vedlægger et antal eksemplarer af de nævnte udkast skal man henstille, at udkastene forelægges det færøske hjemmestyre til betænkning, jfr. § 7, stk. 1, i lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes hjemmestyre.»

§ 12, 3. stk., seinasta punktum, í galdandi instruks er soljóðandi:

»Såfremt auktionslederen benytter eget befordringsmiddel, kan han kræve 20 øre pr. løbende km.«

Samsvarandi § 12, 4. og 5. stk., fær uppboðsleiðarin fyri útskriftir 37 oyru fyri hvørt hálva ark og fyri váttan av uppboðsrokning 8 oyru, um hon hevur minni enn 4 peningahæddir, og annars 2 oyru fyri hvørja peningahædd.

Samsvarandi kunngerð nr. 96 frá 31. mars 1936 viðvíkjandi uppboðsleiðara skal uppboðsleiðarin seta trygd, og tílík kann vera:

a. Tryggingarbræv frá tryggingarfeløgum (kautiónstrygging),

b. ríkisobligatiónir og tílík virðisbrøv.

Eftir uppskotinum verður mælt til, at trygdin eisini kann vera garantiur frá banka.

Broytingarnar í § 1, 5. stk. og § 1, 6. stk. eru formellar fylgir av hesum uppskoti, um at trygdin eisini kann vera bankgarantiur.

Landsstýrið mælir til at samtykkja uppskot ríkisstýrisins, tó soleiðis, at orðini »Garanti af en dansk, herunder færøsk bank« verða broytt til »Garanti af en bank i riget.«

1. viðgerð 16. januar og 24. januar legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit:

Landsstýrið hevur lagt málið fyri løgtingið. Hesar broytingar í reglugerð og kunngerð um uppboðshaldarar standast av m.a. av teim broytingum, ið framsettar eru viðvíkjandi fyriskipan frá 5. oktober 1936 um uppboðshaldarar, sbr. løgtingsmál nr. 30/1957.

Landsstýrið mælir til at samtykkja uppskotið, tó við tí broyting, at orðini »garanti af en dansk herundir færøsk bank« verður broyt til »garanti af en bank i riget.«

Lógarnevndin, ið hevur haft málið til viðgerðar, mælir tinginum til at samtykkja uppskotið við frammanfyri nevndu broyting.

2. viðgerð 25. og 3. viðgerð 28. januar 1958.

Broytingaruppskot nevndarinnar samtykt 21–0.

Uppskot landsstýrisins so broytt samtykt 21–0.

32. Figgjarætlan fyri kirkjugrunnin 1958-59.

Ár 1958, 16. januar legði Edw. Mitens landsstýrismaður fram soljóðandi:

Figgjarætlan fyri kirkjugrunnin 1958 59.

Inntøkur:	Rokn.skapur 1956/57	Figgjarætl. 1958/59
1. Endurgjald fyri tiggjund	7.800,00	7.800,00
2. Studningur úr landskassanum	50.000,00	60.000,00
3. Ogn hjá landskassanum 1/4–56	19.313,40	
4. Í grunninum ætlast 1/4–58		3.300,00
	77.113,40	71.100,00
Útreiðslur:		
A. Vanligar umvælingar av kirkjum	45.404,34	35.000,00
B. Kirkjugarðar	7.030,00	10.000,00
C. Prestflutningur	9.543,15	9.500,00
D. Brunatrygging o. a.	5.565,66	5.500,00
E. Studningur til nýggjar kirkjur	13.000,00	5.400,00
	80.543,15	
F. Skuld til landskassa 31/3–1957	3.429,75	
G. Ætlað ogn 1/4–1959		5.700,00
	77.113,40	71.100,00

Viðmerkingar:

Inntøkur fyri 1957/58:

Endurgjald fyri tiggjund	7.800,00
Studningur úr landskassanum	50.000,00
	57.800,00

Útreiðslur 1957 58:

	pr. 1/1 1958	Ætlað pr. 31/3 1958
Vanligar umvælingar	18.214,50	25.000,00
Kirkjugarðar	0,00	5000,00
Prestflutningur	962,00	9.000,00
Brunatrygging o. a.	5.073,75	5.500,00

Nýggjar kirkjur (Rituvík–Lopra)	10.000,00	10.000,00
Skuld til landskassan 1/4–1957	3.429,75	
Ogn hjá landskassanum 1/4–1958		3.300,00
	37.680,00	57.800,00

ad A: Vanligar umvælingar.

Útreiðslurnar hava verið:

1954/55	kr.	19.677,40
1955/56	kr.	22.922,50
1956/57	kr.	45.404,34
Tilsamans . . .	kr.	88.004,24

Miðal um 29.000 kr. Mælt verður at játta 35.000 kr. fyri 1958/59.

ad. B: Studningur til kirkjugarðar.

Frá 1/4 1957 til 1/1 1958 eru ongar útreiðslur. Fyri komandi figgjarár ætlast útreiðslurnar til 10.000 kr.

ad E: Studningur til nýggjar kirkjur.

Bygginevndin viðvíkjandi Dals kirkju søkir um studning at gjalda roknings kr. 5.421,55. Tey hava á sparikassabók kr. 780,74, sum tey fegin vilja nýta til keyp av ovni o. ø. Mælt verður til at játta 5.400 kr.

1. viðgerð 18. januar og 8. februar legði kirkjunevndin fram seljóðandi

Álit

Málið hevur verið til viðgerðar í kirkjunevndini.

Nevndin er samd um at mæla tinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins við hesum broytingum:

Undir *«Inntøkur»* pt. 2: Studningur úr landskassanum verða at seta í staðin fyri kr. 60.000 kr. 70.000, og undir *«Útreiðslur»* pt. A: Vanligar umvælingar av kirkjum verða at seta í staðin fyri kr. 35.000 kr. 45.000.

Ein fylgja av hesum broytingum verður, at inntøkur eins og útreiðslur vaksa við 10.000 kr., og skulu ti so statt tær samlaðu inntøkur eins og tær samlaðu útreiðslur broytast frá kr. 71.100 til kr. 81.100.

Tá ið nevndin hevur loyvt sær at broyta uppskotið frá landsstýrinum sum omanfyri lýst, kemur tað av, at tað er nevndini kunnugt, at tað eru fleiri kirkjur, sum trongja til munandi páboetur, og tað er átroðkandi, at hesar páboetur verða gjørdar sum skjótast, um ikki meira skal verða mist fyri minni.

Uppskot

Mælt verður at samtykkja landsstýrissins uppskot til figgjarætlan fyri kirkjugrunnin fyri figgjarárið 1958/59 við hesum broytingum:

1. Undir «Inntøkur»
   pt. 2: Studningur úr landskassanum, verður at seta í staðin fyri kr. 60.000 kr. 70.000.

2. Undir «Útreiðslur»
   pt. A: Vanligar umvælingar av kirkjum, verður í staðin fyri kr. 35.000 at seta kr. 45.000.

3. Tær samlaðu inntøkurnar eins og tær samlaðu útreiðslurnar verða at broyta frá kr. 71.000 til kr. 81.100.

2. viðgerð 13. og 3. viðgerð 15. februar 1958.

Uppskot landsstýrisins við broytingum nevndarinnar samtykt 21–0.

---

33. Frítíð við løn til Føroya fiskimenn.

Ár 1958, 15. januar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

Um frítíð við løn til Føroya fiskimenn.

§ 1.

Útgerðarmaðurin – hýrugevarin – skildar fiskimanni sínum 6 % av avroknningarpeningi hansara í frítíðarløn.

Peningurin verður at rinda saman við avrokningini.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinanvegin.

§ 1.

Rederen – hyregiveren – er forpligtet til at betale fiskeren 6 % af dennes afregningssum som ferieløn.

Beløbet vil være at erlægge samtidig med afregningen.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Allir fastløntir eins og allir arbeiðsmenn á landi hava fingið løgfastan rætt til fritíð við løn, meðan fiskimenn sita við skerdum luti her.

Fiskimenn, ið hava hitt harðbalnasta baksið, hava sjálvandi uppiborið fritíð við løn eins og hinir. Undirskrivaðu loyva okkum tí at seta fram lógaruppskot um hetta.

16. s. m. legði Erlendur Paturssson løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

um broyting í lóg nr. 31. frá 19. mars 1951 um fritíð við løn.

§ 1.

1. §, 1. og 2. pkt., í lóg nr. 31 frá 19. mars 1951 um fritíð við løn verður soleiðis orðað:

Undir hesa lóg kemur arbeiðari, fiskimaður og starvandi í almennum og privatum virki.

Undir lógina kemur ikki:

1) Persónur undir lóg viðvíkjandi starvsfólki ríkisins, landsins, fólkakírkjunar og fólkaskúlans,

2) lærlingar undir lóg nr. 120, 7. mei 1937 um lærlingaviðurskifti.

Lógin fær gildi frá 1. januar 1958.

Greinagerð:

Meginparturin av lønarfólkinum er undir núverandi fritíðarskipan, men tó ikki fiskimenn. Sigast má tó, at fiskimonnum – ikki minni enn øðrum – tørvar fritíð frá starvi sínum, og mega teir tá samtíðis haldast hava rætt til fritíðarløn ikki verri enn aðrar stættir.

1. viðgerð 18. januar, og 12. februar legði figgjarnevndin fram soljóðandi

Alit

Hesi bæði mál eru løgd inn á ting atvikavist av P. M. Dam og J. F. Øregaard og Erlendi Paturssyni.

Ein minniluti (P. M. Dam og J. Fr. Øregaard) setur fram fylgjandi

Uppskot

til

løgtingslóg um fritið við løn til fiskimenn.

§ 1.

Útgerðarmaðurin – hýrugevarin – skyldar at rinda fiskimanni sínum 6 % av avrokningarpeningi hansara í fritíðarløn. Peningurin verður at rinda saman við avrokningini.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

lagtingslov om ferie med løn til fiskere.

§ 1.

Rederen – hyrebetaleren – er forpligtet til at betale sine fiskere 6 % af deres afregningsbeløb som feriepenge. Beløbet bliver at betale sammen med afregningen.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

Ein annar minniluti (Erlendur Patursson) mælir til at samtykkja uppskot sítt frá 15/1-1958.

Figgjarnevndin, ið hevur málið til viðgerðar, hevur frá Føroya landsstýri móttikið soljóðandi skriv, dags. 15. í hesum, frá Føroya reiðarafelag:

»Føroya landsstýri,
her.

Við hesum loyva vit okkum at gera landsstýrinum kunnugt, at Føroya Fiskimannafelag og Føroya Reiðarafelag eru komin ásamt um nýggjar sáttmálar fyri 1957, samstundis sum vit gera landsstýrinum kunnugt, at tá samráðingarnar byrjaðu, var eitt av krøvunum frá Føroya Fiskimannafelag fritíðarviðbót 6 % til hvønn fiskimann.

Undir samráðingunum hevur Føroya Fiskimannafelag frátallið hesum kravi, og hevur Føroya Reiðarafelag soleiðis undirritað sáttmálarnar í tí treysti, at eingin fritíðarløn verður áløgd Føroya útgerðarmonnum.

Við hávirðing

FØROYA REIÐARAFELAG

Einar Dahl.

Av hesum skrivi sæst, at spurningurin um fritið við løn undir tíningunum um fiskivinnusáttmála fyri 1958 millum fiskivinnufeløgini Føroya Fiskimannafelag og Føroya Reiðarafelag hevur verið til umrøðu. Føroya Fiskimannafelag

setti fram krav um frítíðarviðbót 6 % til hvønn fiskimann. Undir samráðingunum fráfall Føroya Fiskimannafelag kravið, og hevur Føroya Reiðarafelag, soleiðis sum framhildið í skrivi frá sama felag, undirritað sáttmálarnar í tí treysti, at ongin frítíðarløn verður áløgd Føroya útgerðarmonnum.

Figgjarnevndin hevur býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Andr. Djurhuus, Johan M. Fr. Poulsen, Poul Petersen, Djóni í Geil og Kjartan Mohr) skal loyva sær at halda fram hesi sjónarmið:

Tað tykist løgið, at P. M. Dam og J. Fr. Øregaard, beint aftaná at vinnufeløgini eru komin ásamt um fiskisáttmálarnar fyri 1958, seta fram lógaruppskot um at seta í gildi krav, sum teir avvarðandi partarnir eru vornir samdir um at leggja til síðu. Uppaftur meira løgið er tað sjálvsagt, at Erlendur Patursson, formaður Føroya Fiskimannafelags, ið er undirskrivari av sáttmálanum, so stutta tíð aftaná setur fram uppskot, ið má skiljast sum eitt brot uppá henda sama sáttmála.

Sum tað sæst av tí, ið fram er flutt, eru tey avvarðandi vinnufeløg samd um onki at broyta hesum spurningi viðvíkjandi í hesum ári. Tað vil tí vera í stríð við vanliga mannagongd í øllum demokratiskum londum, um lóggávuvaldið blandar seg í ein spurning, sum semja er um frammanundan. Sum kunnugt eru menn og stovnar í øllum demokratiskt stýrdum londum ímóti, at tað almenna – her lóggávuvaldið – blandar seg upp í tingingarnar millum vinnufeløgini, og hendir tað yvirhøvur ikki í spurningum, har vinnufeløgini eru samd. Tá ið tað er hent í einstøkum førum, at lóggávuvaldið er komið uppí, so er tað *einans* í tilíkum, har vinnufeløgini hava ikki verið før fyri at fáa semju í lag, og í førum, har *lívsvigtigar samfelagsinteressur* krevja eina avgerð: annað er bert hugsandi í einræðis stýrdum londum.

Í teimum demokratisku londunum er tingingarrættur vinnufelaganna hildin at vera ein partur av teirra vinnufrælsi, og ein óboðin uppíblanding av tí almenna verður tí illa sað bæði av arbeiðarum og arbeiðsgevarum sum ein roynd at skerja teirra vinnufrælsi.

Meirilutin má út frá hesum nevndu grundum mæla frá, at løgtingið blandar seg uppí henda spurning. Spurningurin hevur verið til umrøðu og viðgerðar, og vinnufeløgini eru fyri 1958 vorðin samd um eina og somu støðu.

Minnilutin (Erlendur Patursson) skilar til:

Hin 15. januar í ár legði Erlendur Patursson fram lógaruppskot um at veita fiskimonnum frítíð við løn á sama hátt sum øðrum lønarstættum landsins. Í greinargerðini, sum fylgdi uppskotinum, verður sagt:

Meginparturin av lønarfólkinum er undir núverandi frítíðarskipan, men tó ikki fiskimenn. Sigast má tó, at fiskimonnum – ikki minni enn øðrum – tørvar frítíð frá starvi sínum, og mega teir tá samtíðis haldast hava rætt til frítíðarløn ikki verri enn aðrar stættir.

Minnilutin mælir til at samtykkja uppskotið. Viðvikjandi áliti meirilutans er at siga, at tað í einum og øllum byggir á tí skrivi sum Føroya útgerðarmannafelag hin 15. januar í ár hevur sent tinginum, t. e. aftaná at lógaruppskotið um frítíð og frítíðarløn fiskimanna var komið fram á tingi.

Tað er rætt, sum meirilutin sigur, at Føroya Fiskimannafelag í samráðingum sínum um sáttmálarnar í ár gekk frá kravi sínum um at fáa frítíðarlønina ásetta í *sáttmálunum*. Men, hetta er ikki tað sama sum at fiskimanna-

felagið uppgav krav sitt í málinum *yvirhøvur*. Tvørtur í móti. Og tá meirilutin sigur, at Føroya útgerðarmannafelag undirritaði sáttmálan í tí treysti, at fiskimenn ikki fingu frítíðarløn, so er har til at svara, at Føroya Fiskimannafelag undirritaði sáttmálarnar júst í ti treysti, at landsins löggávuvald fór at sýna fiskimannastættini somu sømdir í frítíðar- og frítíðarlønarspurninginum sum øðrum vinnustættum landsins, nevniliga við at lata frítíðarskipanina nú eisini koma at gilda fyri fiskimenn.

Her skal serstakliga nevnast, at Føroya útgerðarmannafelag í samráðingunum í vetur vildi treyta sáttmálarnar av at eingin frítíðarskipan kom í gildi við löggávu, men at Føroya fiskimannafelag vildi ikki góðtaka hesa treyt, *sum so eisini útgerðarmannafelagið fall frá.*

Har við stóð spurningurin til löggávu landsins. Men, eftir tilmælum meirilutans skal nú málið avgerast eftir kravi útgerðarmannafelagsins. Øðrvísi var tó atburðurin, tá løgtingið í sínu tíð samtykti frítíðarskipanin afyri verkamenn og annað lønarfólk á landi. Tá var heldur ikki semja um spurningin millum t. d. arbeiðsgevarar og arbeiðarar, men tingið tók støðu í hesum máli – *óheft*. Tá nú sami spurningur er til viðgerðar viðvíkjandi fiskimonnum, gongur meiriluti fíggjarnevndarinnar í part við útgerðarmonnum móti fiskimonnum.

Minnilutin mælir tinginum til at hevja seg upp um stattarsjónarmið meirilutans og til at samtykkja minnilutauppskotið, sum einki annað er, enn at veita landsins høvuðsvinnustætt, fiskimannastættini, tann sama rætt, sum aðrar vinnustættir longu hava havt í mong ár.

2. viðgerð 26. februar 1958.

Minnilutauppskot (Dam og Øregaard) fall 8–0.

Minnilutauppskot frá Erlendi Patursson var sett undir atkvøðu við navnakalli:

Ja atkvøddu: J. M. Dam, J. F. Øregaard, Olaf Ellingsgaard, Johan Simonsen, J. P. Davidsen, J. H. Danbjørg, Rikard Jacobsen, Frederik Hansen, Erlendur Patursson og Hanus við Høgadalsá.

Atkvøddu ikki: Jens Chr. Olsen, Fr. Bláhamar, P. Petersen, Djóni í Geil, K. Nygaard, Tr. Samuelsen, A. Djurhuus, R. Long, H. Iversen, Johan Poulsen, S. Ellefsen og Arnhold Nielsen.
Burturstaddir: S. Petersen, Leon Joensen, Kjartan Mohr og H. Djurhuus.

Uppskotið fall 10–0.

34. Viðbót til minstuløn og fiskapris.

Ár 1958, 16. januar legði løgmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um at leingja skipanina um studning úr landskassanum til minstuløn og viðbót til fiskaprísin.

§ 1.

Við tí endamáli at gera lønjavningargrunn fiskimanna føran í tíðarskeiðinum 1. januar til 31. december 1958 at veita manningini á føroyskum fiskiskipum og útróðrarmonnum til lands í Grønlandi viðbót til minstuløn og/ella viðbót til fiskaprísin verður løgtingslóg nr. 3, 18. februar 1955 um uppískoyti til løgtingslóg nr. 72, 22. december 1951 um avrokning og lønjavningargrunn fiskimanna longd soleiðis at 1,5 mill. kr. verða lætnar lønjavningargrunni fiskimanna í studningi úr landskassanum. Studningurin verður goldin grunninum innan 1. apríl 1959.

§ 2.

Henda lóg fær gildi 1. januar 1958.

lagtingslov om at forlænge tilskudsordningen fra landskassen til mindsteløn og tilskud til fiskeprisen.

§ 1.

Med det formål at sætte fiskernes lønreguleringsfond i stand til for tiden 1. januar til 31. december 1958 at yde mandskabet på færøske fiskeskibe og bådfiskere i grønlandske farvande tillæg til mindsteløn og/eller tilskud til fiskepriser forlænges lagtingslov nr. 3 af 18. februar 1955 om tillæg til lagtingslov nr. 72 af 22. december 1951 om fiskernes afregning og lønreguleringsfond, således at der ydes fiskernes lønreguleringsfond 1,5 mill. kr. i tilskud fra landskassen. Tilskudet udbetales fonden inden 1. april 1959.

§ 2.

Denne lov træder i kraft 1. januar 1958.

Viðmerkingar:

Landsstýrið mælir til, at henda skipan verður endurnýggjað fyri 1958, soleiðis at lønjavningargrunnurin fær 1,5 mill. kr. í árinum til hesi endamáls frama.

1. viðgerð 21. januar, og 27. januar legði figgjarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit:

Málið varð undir 1. viðgerð beint í fíggjarnevndina, sum hevur viðgjørt tað.

Landsstýrið hevur lagt málið fyri tingið og gongur tað út uppá at endurnýggja lógina, sum galt fyri seinasta ár.

Nevndin er samd um at samtykkja uppskotið frá landsstýrinum.

2. viðgerð 30. januar og 3. viðgerð 4. februar 1958.

Uppskot lansstýrisins samtykt 21—0.

---

35. Studningur til heimaútróður.

Ár 1958, legði løgmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um studning til heimaútróður.

Fiskimenn, sum rógva út við opnum báti frá havn ella plássi í Føroyum kunnu í fíggjarárinum 1958/59 úr landskassanum fáa í studningi 2 oyru pr. kg av øllum rundum ráfiski, um hann verður innhandlaður í Føroyum. Studningurin kann tó setast upp í 5 oyru pr. kg til teir fiskimenn, hvørs stað liggur longri burtur frá næstu útflutningshavn enn 10 km. Umroknað til saltfisk verður studningurin 3 oyru ávikavist 8 oyru pr. kg.

lagtingslov om tilskud til fiskere der driver hjemmefiskeri.

§ 1.

Fiskere, der driver fiskeri fra åben båd fra havn eller plads på Færøerne, kan i finansåret 1958/59 få i tilskud fra landskassen 2 øre pr. kg rundfisk, i tilfælde af, at fisken indhandles på Færøerne. Tilskudet kan dog forhøjes til 5 øre pr. kg til de fiskere, hvis landingsplads ligger mere end 10 km fra nærmeste eksporthavn. Omregnet til saltfisk bliver tilskudet 3 øre, henholdsvis 8 øre pr. kg.

§ 2.

Vektin av tí fiski, sum studningur verður latin til eftir § 1 skal prógvførast við útskrift av innhandlingsbók viðkomandi keypara.

Útskriftin, váttað av viðkomandi vrakieftirlitsmanni, verður send fiskivinnuskrivstovu landsstýrisins.

§ 3.

Studningur eftir hesi lóg verður av landsstýrinum ávistur rætta viðkomandi til gjaldingar, tá ið landsstýrið hevur fíngið sær prógv fyri beinleika uppgerðinnar.

§ 4.

Til fiskimenn, sum frá opnum báti veiða sild á føroyskum firðum, verður í fíggjarárinum 1958/59 úr landskassanum veitt í studningi, eftir reglunum í §§ 2 og 5, 5 oyru pr. kg av tí sild, sum innhandlað verður til saltingar ella frystingar.

§ 5.

Sum útflutningshavn eftir hesi lóg er at skilja føroysk havn, har skip, sum eru ikki undir 100 tons brutto, við bryggju kunnu lossa og ferma frá 2 lúkum.

§ 6.

Henda lóg kemur í gildi 1. apríl 1958.

§ 2.

Vægten af den fisk, hvortil der i henhold til § 1 kan ydes tilskud, skal dokumenteres ved udskrift af vedkommende købers indhandlingsbog.

Efter at udskriften er attesteret af vedkommende vragerkontrollør, sendes denne landsstyrets fiskerikontor.

§ 3.

Tilskudet i henhold til denne lov anvises af landsstyret rette vedkommende til udbetaling, når landsstyret har forvisset sig om opgørelsens rigtighed.

§ 4.

Til fiskere, der fra åben båd driver sildefangst på færøske fjorde, ydes der i finansåret 1958/59 tilskud af landskassen efter reglerne i §§ 2 og 5 med 5 øre pr. kg af den sild, der afsættes til saltning eller frysning.

§ 5.

Som eksporthavn forstås i denne lov en færøsk havn, hvor skibe af ikke under 100 tons brutto ved kaj kan losse og lade fra 2 luger.

§ 6.

Denne lov træder i kraft 1. april 1958.

Viðmerkingar:

Landsstýrið mælir til at endurnýggja hesa skipan sum hon er fyri komandi fíggjarár og vísir annars til tingmál nr. 43 1956.

Skilað verður til, at studningurin til heimaútróður var: Í fíggjarárinum 1955/56 um kr. 90.000 og í fíggjarárinum 1956/57 kr. 97.636.

1. viðgerð 21. januar, og 10. apríl legði fíggjarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit

Landsstýrið hevur lagt fyri løgtingið uppskot til løgtingslóg um studning til heimaútróður, ið er ein endurnýgging av skipan, sum fyrstu ferð kom í gildi fyri fíggjarárið 1955/56 og síðan hevur verið endurnýggjað hvørt ár. Mælt verður til, at studningur verður veittur fiskimonnum, ið rógva út við opnum báti frá havn ella plássi í Føroyum 2 oyru pr. kg av øllum rundum fiski ellla upp í 5 oyru pr. kg til útróðrarmenn, ið liggja longri burtur frá útflutningshavn enn 10 km. Eisini verður mælt til at lata í studningi 5 oyru pr. kg fyri sild, ið fer til saltingar ella frystingar til fiskimenn, sum veiða sild á føroyskum firðum við opnum báti.

Eisini er sent løgtinginum skriv frá 20. november 1957 frá útróðrarmonnum, bátaeigarum og ráfiskakeyparum í Klaksvík, ið søkja um, at prísviðbót, svarandi til prísviðbótina til snørisskip undir Íslandi og aðrastaðni, verður latin til *allan* útróðrarfisk, sum avreiddur verður sum ráfiskur her í landinum til útflutning.

Málið er beint í fíggjarnevndina, ið hevur býtt seg sundur í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Andrias Djurhuus, Djóni í Geil, Poul Petersen, Johan Poulsen og Kjartan Mohr) mælir tinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins og skal viðmerkja, at henda studningsskipan kom av tí, at løgtingið 29. marts 1955 samtykti at leggja eitt gjald uppá 20 oyru pr. litur uppá benzin og benzinblandingar. Hetta kom serliga at nerva teir útróðrarmenn, ið rógva út við opnum maskinbáti, ið brúkar benzin, og studningurin var tí ætlaður at verða ein samsýning til teirra.

Minnilutin (P. M. Dam og E. Patursson) mælir tinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins, tó við tí broyting í § 1, at studningurin eisini kemur at galda fyri motorbátar og skip, ið reka tann útróður, ið lógaruppskotið viðvíkir. Samsvarandi hesum setur minnilutin fram fylgjandi

Uppskot

Í § 1 millum orðini »báti« og »frá« í aðru reglu verður sett »motorbáti og skipi«.

I § 1, 2. linje føjes mellem ordene »båd« og »fra« ordene »motorbåd og skib«.

2. viðgerð 17. og 3. viðgerð 25. apríl 1958.

Minnilutauppskot (Dam og Patursson) samtykt 14–0.

Lógaruppskotið so broytt samtykt 15–0.

36. Sildaveiða á firðum.

Ár 1958, 16. januar legði løgmaður fram soljóðandi

Uppskot.

til

løgtingslóg um broyting í løgtingslóg nr. 34 frá 12. mai 1952 um broyting í kunngerð nr. 36 frá 24. november 1942, smbr. løgtingslóg nr. 5 frá 31. december 1948 og løgtingslóg nr. 62 frá 2. december 1949 um fiskivinnu innanfyri sjómark.

§ 1.

Hóast forboðið í løgtingslóg nr. 34 frá 12. mai 1952 verður tað loyvt at nýta ringnót og snerpinót frá 1. nov. 1958 til 1. marts 1959.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinanvegin.

lagtingslov om ændring i lagtingslov nr. 34 af 12. maj 1952 om ændring i kundgørelse nr. 36 af 24. november 1942, jfr. lagtingslov nr. 5 af 31. december 1948 og lagtingslov nr. 62 af 2. december 1949 om fiskeri indenfor søterritoriet.

§ 1.

Uanset forbudet i lagtingslov nr. 34 af 12. maj 1952 skal det være tilladt at benytte ringnot og snurpenot fra 1. november 1958 til 1. marts 1959.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Landsstýrið mælir til, at undantaksreglan í løgtingslóg nr. 7 frá 7. februar 1957 verður endurnýggjað sum hon er.

1. viðgerð 20. 2. viðgerð 23. og 3. viðgerð 25. april 1958.

Lógaruppskotið samtykt 20–0.

37. Uppskot til samtyktar

(frá tjóðveldisflokkinum.)

Ár 1958, 16. januar legði Hanus við Høgadalsá løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot til samtyktar.

Løgtingið tekur undir við krøvum Føroya fólks at gera landið leyst av dansk-enska sáttmálanum um sjómark Føroya, so vit fáa sett sjómark so langt út, sum altjóðarætturin heimilar.

Løgtingið velur 7-manna millumtinga sjómarksnevnd til at starvast við at vinna hesum krøvum frama og annars til at vera ráðgevi løgtingsins í sjómarks- og sjóverjumálum.

Greinagerð.

Løgtingið hevur fingið so mong prógv fyri krøvum Føroya fólks í sjómarksmálinum, at eingin ivi er í, hvørji tey eru. Krøvini eru tey, at vit gera okkum leysar av dansk-enska sáttmálanum um sjómark Føroya, so vit fáa sett sjómark so langt sum altjóðarætturin heimilar.

Hetta fólkakravi eigur løgtingið at taka undir við, og til at starvast við at vinna ti frama og annars til at vera ráðgevi løgtingsins í sjómarks- og sjóverjumálum verður her mælt til at løgtingið velur serstaka 7 manna millumtinganevnd.

1. viðgerð 17. januar, og 20. mars legði sjómarksnevndin fram soljóðandi

Uppskot til samtyktar.

Hetta upskot til samtyktar, ið av tinginum varð beint í sjómarksnevndina, er av tjóðveldisflokkinum lagt fyri tingið og er soljóðandi:

Løgtingið tekur undir við krøvum Føroya fólks um at gera landið leyst av dansk-enska sáttmálanum um sjómark Føroya, so vit fáa sett sjómark so langt út, sum altjóðarætturin heimilar.

Løgtingið velur 7-manna millumtinga sjómarksnevnd til at starvast við at vinna hesum krøvum frama og annars til at vera ráðgevi løgtingsins í sjómarks- og sjóverjumálum.

Nevndin hevur býtt seg í triggjar minnilutar.

Minnilutin (D. P. Danielsen, Richard Jacobsen og J. Fr. Øregaard) tekur undir við uppskoti tjóðveldisflokksins.

Ein annar minniluti (Jens Chr. Olsen og Trygvi Samuelsen) setur onki uppskot fram.

Tann triði minnilutin (Sámal Petersen og Hákun Djurhuus) setur fram soljóðandi uppskot.

Løgmaður kallar tingið inn til eykatingsetu til viðgerðar av ti stigi, ið tikið eigur at verða í sjómarksmálinum, tá úrslit av Genévefundinum liggur fyri.

---

38. Løgtingslóg um studning til endurnýgging av fiskiskipaflotanum.

Ár 1958, 17. januar legði løgmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um endurnýgging av fiskiskipaflotanum.

Deild I

Studningslán og studningur.

§ 1.

Úr grunninum til endurnýggingar av fiskiskipaflotanum, stovnaður við løgtingslóg nr. 40, 4. mai 1957, fær landsstýrið heimild í figgjarárlnum 1958/1959 at veita hesi studningslán og studningar og eftir reglum sum tilskilað í teimum fylgjandi greinunum:

1. Studningslán til nýbygging av fiskiskipum.

lagtingslov om fornyelse af fiskerfláden.

Afsnit I.

Tilskudslån og tilskud.

§ 1.

Fra fonden til fornyelse af fiskerfláden stiftet ved lagtingslov nr. 40 af 4. maj 1957 får landsstyret hjemmel til i finansåret 1958/59 at yde tilskudslån og tilskud efter regler som nærmere foreskrevet i de følgende paragraffer:

1. Tilskudslån til nybygning af fiskeskibe.

2. Studningslán til nýggjar maskinur og aðrar tekniskar innleggingar í fiskiskip.

3. Studningslán til umskiftingar av gomlum fiskiskipum fyri bygging av nýggjum.

4. Studningur til farmagjald av tilfari til bygging av fiskiskipum.

Deild II.

Studningslán til nýbygging av fiskiskipum.

§ 2.

Studningslán til nýbygging av fiskiskipi kann veitast við upp til 20 % av virði skipsins við maskinu og øðrum tilhoyri.

§ 3.

Lánsveitingar eru treytaðar av, at viðkomandi skipaeigari hevur í eginpeningi í minsta lagi 10 % av virði skipsins.

§ 4.

Studningslán verður at tryggja við pantirætti í viðkomandi skipi innanfyri 90 % av virðinum. Tað verður goldið kontant og er rentu- og avdráttarfritt. Lánið verður avskrivað um grunnin upp til 20 ár.

Um so er, at skip skiftir eigara, ella tað fer í aðra vinnu enn fiskiskap, fellur lánið ella tað, sum stendur eftir av tí, til gjaldingar. Landsstýrið kann tó geva loyvi til, at tað, sum eftir stendur av lánínum, verður standandi í skipinum, herundir um tað verður rentu- og avdráttarfritt.

2. Tilskudslån til nye maskiner og andre tekniske installationer i fiskeskibe.

3. Tilskudslån til udskiftning af gamle fiskeskibe i forbindelse med bygning af nye.

4. Tilskud til fragt for materiale til bygning af fiskeskibe.

Afsnit II.

Tilskudslån til nybygning af fiskeskibe.

§ 2.

Tilskudslån til nybygning af fiskeskibe kan ydes med indtil 20 % af skibets værdi med maskine og andet tilbehør.

§ 3.

Ydelse af lån er betinget af, at vedkommende skibsejer i det mindste har i egenkapital 10 % af skibets værdi.

§ 4.

Tilskudslån sikres med panteret i vedkommende skib inden for 90 % af dettes værdi. Lånet betales kontant og er rente- og afdragsfrit. Det afskrives over fonden i indtil 20 år.

Såfremt skibet skifter ejer eller overgår til andet erhverv end fiskeri, forfalder lånet eller det, der står tilbage af det, til betaling. Landsstyret kan dog give tilladelse til, at det, der står tilbage af lånet, bliver stående i skibet, herunder om det skal være rente- og afdragsfrit.

Deild III.

Studningslán til maskinu og aðrar tekniskar innleggingar.

§ 5.

Studningslán til nýggjar maskinur og aðrar tekniskar innleggingar í fiskiskip kann veitast við upp til 15 % av keypspeninginum og innleggingarkostnaðinum.

§ 6.

Viðvíkjandi treytum til eginpening galda reglurnar í § 3 tilsvarandi. Eginpeningurin verður rokn aður av tí virði, skipið hevur, aftaná tað t. d. hevur fingið nýggja maskinu.

§ 7.

Viðvíkjandi tryggjan av láninum, rentu og avdrátti, eigaraskifti, og at tað fer í aðra vinnu enn fiskiskap, galda reglurnar í § 4 tilsvarandi. Avskrivingartíðin er tó upp til 10 ár.

Deild IV.

Studningslán til umskiftingar av gomlum fiskiskipum fyri bygging av nýggjum

§ 8.

Studningslán kann veitast skipaeigara at leggja gamalt fiskiskip, sum landsstýrið heldur vera ónýtiligt sum fiskiskip, og sum tað ikki loysir seg at umvæla ella umbyggja. Studningurin er upp til 300 kr. pr. brutto reg. tons.

Tað er ein treyt, at fiskiskipið hevur verið í fiskivinnu innanfyri tey seinastu 5 árini, frá henda lógin er komin í gildi. Eisini er tað ein treyt, at fiskiskipið er strikað

Afsnit III.

Tilskudslån til maskiner og andre tekniske installationer.

§ 5.

Tilskudslån til nye maskiner og andre tekniske installationer i fiskeskibe kan ydes med indtil 15 % af anskaffelsesprisen og omkostningerne ved installationen.

§ 6.

Vedrørende kravet til egenkapitalen gælder reglerne i § 3 tilsvarende. Egenkapitalen regnes af den værdi, skibet har, efter at det f. eks. har fået ny maskine.

§ 7.

Vedrørende sikkerheden for lånet, renter og afdrag, ejerskifte, og at det overgår i andet erhverv end fiskeri, gælder reglerne i § 4 tilsvarende. Afskrivningstiden er dog indtil 10 år.

Afsnit IV.

Tilskudslån til udskiftning af gamle fiskeskibe i forbindelse med bygning af nye.

§ 8.

Tilskudslån kan ydes skibsejere til oplægning af et gammelt fiskeskib, som landsstyret skønner at være uanvendeligt som fiskeskib, og som det ikke betaler sig at reparere eller ombygge. Tilskudet er indtil 300 kr. pr. brutto reg. tons.

Det er en betingelse, at fiskeskibet har været i fiskerierhvervet indenfor de seneste 5 år, fra denne lov er trådt i kraft. Det er endvidere en betingelse, at fiskeskibet er

í skipsregistarinum sum fiskiskip seinast eitt ár aftaná, tilsøgnin er givin, og at tað verður ikki registrera aftur sum fiskiskip.

§ 9.

Studningslánið verður útgoldið, tá hann ella tað felag, sum átti skipið, ið lagt er, hevur latið nýtt skip byggja, og tá hetta er góðkent sum fiskiskip. Eru meira enn 5 ár umliðin, síðan tilsøgnin varð givin, fellur hon burtur.

Er hetta nýggja skipið minni enn tað, sum er lagt, verður studningslánið at lækka tilsvarandi.

§ 10.

Viðvikjandi tryggjan av láninum rentu og avdrátti, eigaraskifti, og at tað fer í aðra vinnu enn fiskiskap, galda reglurnar í § 4.

§ 11.

Hesi studningulán hava ikki við sær, at studningslán ikki kann veitast eftir § 2.

Deild V.

Farmagjaldsstudningur.

§ 12.

Studningur kann veitast upp til 80 % av innflutningsfarmagjaldinum fyri tilfar til byggingar av fiskiskipum á føroyskum skipasmiðjum.

Deild VI.

Umbygging av skipum.

§ 13.

Landsstýrinum er í fíggjarárinum 1958/59 heimilað landskassans vegna at veðhalda fyri lánum til modernisering og leingjan av skip-

udgået af skibsregisteret som fiskeskib senest et år efter, at tilsagnet er givet, og at det ikke registreres igen som fiskeskib.

§ 9.

Tilskudslånet udbetales, når den eller det selskab, der er ejer af skibet, som er oplagt, har ladet nyt skib bygge, og når dette er godkendt som fiskeskib. Er der gået mere end 5 år, siden tilsagnet blev givet, falder dette væk.

Såfremt det nye skib er mindre end det, der er oplagt, reduceres tilskudslånet tilsvarende.

§ 10.

Vedrørende sikkerhed for lånet, rente og afdrag, ejerskifte, og at det overgår i andet erhverv end fiskeri, gælder reglerne i § 4 tilsvarende.

§ 11.

Disse tilskudslån medfører ikke, at tilskudslån ikke kan ydes efter § 2.

Afsnit V.

Fragttilskud.

§ 12.

Tilskud kan ydes med indtil 80 % af fragten ved indførsel af materiale til bygning af fiskeskibe på færøske skibsbyggerier.

Afsnit VI.

Ombygning af skibe.

§ 13.

Landsstyret bemyndiges til i finansåret 1958/59 på landskassens vegne at garantere for lån til modernisering og forlængelse af ski-

um, heruppí til keyp av nýggjum maskinum og øðrum tekniskum innleggingum, tá ið hetta verður gjørt í samband við eina modernisering ella leingjan.

Veðhaldið kann vera upp til 30 % av skipavirðinum aftaná moderniseringina v. m.

Samlaða virði av upprunaligu veðhæddunum má ikki fara upp um 1 mill. kr.

§ 14.

Viðvikjandi treytunum til eginpening galda reglurnar í § 3 tilsvarandi. Eginpeningurin verður roknaður av tí virði, skipið hevur aftaná moderniseringina v. m.

§ 15.

Tey lán, landskassin veðheldur fyri, skulu tryggjast við pantirætti í viðkomand skipum innanfyri 90 % av virðinum.

§ 16.

Hesi veðhald hava ikki við sær, at studningslán ikki kann veitast eftir § 5.

Deild VII.

Felagsreglur.

§ 17.

Studningslán og veðhald eftir hesi lóg verða fyrst og fremst veitt fiskimonnum og skipseigarum, ið røkja fiskiskap sum høvuðsvinnu.

Til avgerðar um støddina av studningsláni og veðhaldi verða inntøku- og ognarviðurskifti umsøkjarans havd í huga.

be, herunder til køb af nye maskiner og andre tekniske installationer, såfremt dette gøres i forbindelse med en modernisering eller forlængelse.

Garantien kan andrage indtil 30 % af skibets værdi efter modernisering m. v.

Den samlede værdi af de oprindelige garantibeløb, må ikke andrage over 1 mill. kr.

§ 14.

Hvad angår kravet til egenkapitalen, gælder reglerne i § 3 tilsvarende. Egenkapitalen regnes af den værdi, skibet har efter modernisering m .v.

§ 15.

De lån, som landskassen garanterer for, skal sikres med panteret i vedkommende skibe indenfor 90 % af værdien.

§ 16.

Disse garantier medfører ikke, at tilskudslån ikke kan ydes efter § 5.

Afsnit VII.

Fællesbestemmelser.

§ 17.

Tilskudslån og garanti efter denne lov ydes fortrinsvis til fiskere og skibsejere, der driver fiskeri som hovederhverv.

Ved afgørelse af spørgsmålet om størrelse af tilskudslån og garanti, vil der være at tage hensyn til ansøgerens indkomst og formueforhold.

§ 18.

Til umsóknir vera serlig umsóknarbløð nýtt, og við skulu fylgja tær í umsóknarblaðnum kravdu upplýsingar, m. a. sáttmálar, tilboð o. l.

Umsøkjarar, ið eru farnir undir skipabygging, keyp av maskinu, modernisering v. m. uttan frammanundan at vissa sær góðkenning landsstýrisins, kunnu vanliga ikki rokna við studningsláni ella veðhaldi.

§ 19

Ein nevnd, ið hevur 4 limir, ein fyri landsskrivstovuna, valdur av landsstýrinum, hesin er formaður, og hinir valdir ávikavist av Føroya fiskimannafelag, Føroya reiðarafelag og Føroya skipara- og navigatørfelag, verður landsstýrinum til handa til útinning lógarinnar. Nevndin fær øll mál um studningslán, studning og veðhald fyriløgd til ummælis, og sendir hon landsstýrinum málini aftur við tilmæli.

Tær útreiðslur, sum standast av starvi nevndarinnar, verða rindaðar av grunninum.

§ 20.

Landsstýrið uppnevnir 3 metingarmenn, av hesum ein skipakønan og ein maskinkønan mann, at meta um virði og góðsku av fiskiskipum, tekniskum innleggingum, umbyggingum v. m., um hetta hevur týdning eftir hesi lóg.

§ 21.

Einhvør, sum luttekur í viðgerð av umsóknum um studningslán ella veðhald, er undir andsvari eftir reglunum um brot í almennari tæn-

§ 18.

Ansøgninger om lån udfærdiges på særlige ansøgningsblanketter, bilagt de i ansøgningsskemaet forlangte oplysninger bl. a. kontrakter, tilbud o. lign.

Ansøgere, der påtænker at bygge nyt skib, anskaffe maskine, modernisere m. v., uden i forvejen at sikre sig landsstyrets godkendelse, kan i almindelighed ikke regne med tilskudslån eller garanti.

§ 19

Et nævn bestående af 4 medlemmer, et medlem fra landskontoret, valgt af landsstyret, dette er nævnets formand, og de andre medlemmer valgt henholdsvis af Færøernes fiskeriforening, Færøernes rederiforening og Færøernes skipper- og navigatørforening bistår landsstyret ved lovens praktiske gennemførelse. Nævnet får forelagt alle sager om tilskudslån, tilskud og garanti til udtalelse, hvorefter nævnet sender landsstyret sagerne tilbage med indstilling.

Udgifterne ved nævnets virksomhed afholdes af fonden.

§ 20.

Landsstyret udnævner 3 vurderingsmænd, hvor en skal være skibskyndig og en maskinkyndig, at vurdere fiskeskibets værdi og egnethed, tekniske installationer, ombygning m. v. i de tilfælde dette er af betydning efter denne lov.

§ 21.

Enhver, der deltager i behandling af ansøgninger om tilskudslån, tilskud eller garanti, er under ansvar efter bestemmelserne om

astu ella starvi undir strangari tagnarskyldu úteftir um viðurskifti umsøkjaranna, sum komin eru til hansara kunnleika.

§ 22.

Henda lóg kemur í gildi 1. april 1958. Lógin ger ongar broytingar í teimum tilsøgnum, ið givnar eru frammanundan.

forbrydelse i offentlig tjeneste eller hverv, forpligtet til at bevare fuldstændig tavshed udadtil, om de forhold, ansøgerne vedrørende, der er kommet til hans kundskab.

§ 22.

Denne lov træder i kraft den 1. april 1958. Den gør ingen indskrænkninger i de tilsagn, der er meddelt forinden.

Viðmerkingar:

Síðani 1. april 1955 hevur landsstýrið, sum lið í endurnýggingini av fiskiskipaflotanum, havt lógarheimild at veita studningslán til bygging av fiskiskipum og til keyp av motori og øðrum tekniskum innleggingum í fiskiskip. Til 1. april 1957 rakk henda heimild eisini til keyp av skipum, ið vóru ikki eldri enn fimm ár. Eftir nevndu lóggávu seinast er løgtingslógin nr. 40. 4. mai 1957 sum broytt við løgtingslóg nr. 49. 19. sept. 1957, er goldið í studningum (studningslánum) 3.361.200 kr. til 16 skip, hægsti studningur er uppá 637.500 kr. og tann lægsti 5.250 kr. Síðani 1. april 1957 hevur verið gjørligt at veita farmastudning til tilfar til skip, ið verða bygd á føroyskum skipasmiðjum. Lógirnar hava bert verið galdandi fyri eitt fíggjarár í senn.

Aðrar heimildarlógir við somu uppgávu er løgtingslóg nr. 30, 5. septbr. 1955, sum broytt við løgtingslóg nr. 22, 8. marts 1956, sum gevur landsstýrinum saman við fíggjarnevndini heimild at læna upp í 20 mill. kr. til bygging og keyp av fiskiskipum og løgtingslóg nr. 16, 7. marts 1957, sum givið hevur nevndu stovnum heimildin at gera sáttmála um bygging av trimum trolarum í Portugal.

Viðvíkjandi lánum er at siga, at Føroya realkredittstovnur letur upp til 50 % av skipavirðinum í láni. Fyri at útvega stovninum tøkan pening, kann landsstýrið eftir løgtingslóg nr. 12, 22. marts 1956 veðhalda fyri upp til 10 mill. kr. í lánum til henda stovn. Fiskaríministeriið kann veita upp til 15 % í láni.

Hóast hesar studnings- og lánimøguleikar hevur tað gingið heldur striltið við at fáa nýggj skip til landið, so skip kunnu koma í staðin fyri tær gomlu sluppirnar, sum nógvar nú hava slitið seg upp. Helst skuldi tað verið so, at vit ikki bert fingu tons fyri tons, men at skipaflotin vaks, ið hvussu er í mun til fólkatalið. At tørvur er á skipum sæst eina mest av tí, at so nógvir fiskimenn søkja sær vinnu í øðrum londum, serliga í Íslandi.

Fleiri leiðir kunnu gangast.

Ein er at halda fram við tí skipan, ið hevur verið við byggistudningum til nýggj skip og til tekniskar innleggingar í eldri skip, har tað loysir seg. Ein stuðul út yvir hann sum hevur verið, er, eftir tí sum fyriliggur, neyðugur, um vón skal verða um, at meira ferð skal koma á endurnýggingina. Studningurin eigur tí helst at hækkast upp til 20 %.

Spurningurin um kodemnering av teimum gomlu sluppunum í samband við bygging av nýggjum fiskiskipum var lagdur fyri løgtingið í løgtingssetuni 1956/

57, smbr. løgtingsmál nr. 49/1956. Málið varð beint til landsstýrið til kanningar og so at leggja aftur fyri tingið.

Viðvíkjandi hesum er at siga:

Fleiri av teimum gomlu sluppunum, ið enn sigla, áttu helst av røttum, sum ónýtilig fiskifør, longu verið lagdar. Tá ið skipatrot er, aftra eigarar seg tó við at taka hetta stig, ti nakað er betri enn onki. Hetta kann ikki halda fram. Fíggjarligur fyrimunur fyri eigararnar í longdini kann tað ikki vera, og fyri manningina kanska óforsvarligt. Summi eldri skip eru tó uppløgd, bæði tí eigarar ikki eru mentir at gera tey út aftur, og ti manning ikki fæst. Fær tilikur eigari studning, um hann leggur skipið í samband við, at hann byggir sær nýtt skip og fær vanligan byggistudning til hetta, er tað ikki óhugsandi, at skipaflotin kann endurnýggjast skjótari, enn sum nú er. Tann eigari, ið fær studning til at leggja skip, má tó hava havt skipið til fiskivinnu seinastu 5 árini, soleiðis at ikki tey allar elstu skipini, sum uppløgd eru fyri langari tið siðani, koma undir eina tílíka studningsskipan.

Nú er tað ikki øll av teimum gomlu skipunum, sum tað ikki loysir seg at halda fram við, tá ið hesi verða moderniserað. Royndir eru gjørdar henda veg og eru tær væleydnaðar fleiri av teimum. Tað hevur ikki verið gjørligt higartil at veitt studning til umbyggingar av skrokkinum. Studningur hevur bert kunnað verið latin til nýggjan motor og aðrar tekniskar innleggingar. Ein modernisering av einari eldri slupp kann, tá ið hon verður gjølla umhugsað, hava við sær, at vit fáa eitt væl nýtiligt skip og nógv bíligari, enn tá ið bygt skal vera av nýggjum. Í hesum føri er ikki talan um so nógvan pening, og er tað tí ikki so neyðugt, at studningur verður veittur her, men vildi tað verið rímiligt at geva veðhald fyri lán, sum annars ikki kunnu fáast í banka. Tá ið veðhald kann veitast við 30 % av virði skipsins aftaná modernisering, skuldi munandi hjálp verið í hesum.

Grunnurin til endurnýggingar av fiskiskipaflotanum hevur í tøkum peningi eftir um 380.000 kr. Fyri at gera hann føran fyri at lúka allar tær uppgávur, hann hevur tikið uppá seg og tær, ið her eru nevndar, er neyðugt at útvega honum meira av peningi, enn tað hann hevur fingið higartil við játtan á fíggjarløgtingslógunum. Skotið er upp at játtanin komandi fíggjarár verður 1.300.000 kr., men tað verður helst neyðugt at seta hetta tal nakað hægri. Hóast hetta tørvar honum enn meira pening. Ein útvegur er, at broyta løgtingslóg nr. 13, 8. marts 1951 um býti av rakstraravlopi landskassans soleiðis, at t. d. 50 % av avlopinum fer til grunnin. Í løtuni verður avlopið býtt við 25 % til vinnulánsgrunnin og restin til stimbran av likviditeti landskassans. Vinnulánsgrunninum skuldi ikki verið neyðugt, nú stórur partur av skuld hansara er afturgoldið, at fingið meira enn 15 %, og viðvíkjandi landskassanum er at siga, at likviditetstøða hansara er so, at tað er forsvarligt at seta hansara part niður í 35 %. Broytingin eigur helst at fáa gildi eisini fyri fíggjarárið 1956/57.

Viðmerkingar til tær einstøku greinirnar.

ad § 1. Tað er úr grunninum til endurnýggingar av fiskiskipaflotanum, at studningslán og studningar verða veittir. Tøki peningur hansara setur ti mark fyri, hvørjar tilsøgnir kunnu verða givnar.

At lógin bert er galdandi fyri fíggjarárið 1958/59, vil sjálvandi ikki siga, at játtaður studningur av sær sjálvum fellur burtur pr. 31. marts 1959, men avmarkar lógin myndugleika landsstýrisins í tið at geva nýggjar játtanir.

Viðvíkjandi orðinum «fiskiskip», so er hetta í hesi lóg at fata sum far til fiskiskap til støddar frá 20 br. reg. tons og uppeftir, jfr. løgtingslóg nr. 31, 22. oktober 1954, um manning av føroyskum fiskiskipum.

ad § 2. Maksimum fyri studning er hækkað frá 15 % til 20 %. Hetta er ikki eisini eitt minimum, so tað stendur til landsstýrið, um tað veitir lægri studning, har t. d. inntøku- og ognarviðurskiftini tala fyri ti, smbr. § 17, ella ein partur, t. d. 5 %, verður latin í láni, kanska rentufritt, og restin í studningi.

ad § 3. Kravið til eginpeningin er lækkað frá 20 % (15 %) til 10 %; hetta kemur serliga av, at studningurin kann verða hægri, enn hann hevur verið.

ad § 4. Eftir reglunum hígartil skuldi studningslánið tryggjast við pantirætti í skipinum innanfyri 80 % av virðinum. Tær somu grundir, sum hava fört við sær, at kravið til eginpeningin er lækkað, tala fyri at linka um treytirnar fyri pantitrygdini.

At studningslán eisini fellur til gjaldingar, tá ið skipið fer í aðra vinnu enn fiskivinnu, er nýtt.

ad §§ 5–7. Hesar eru óbroyttar frá reglunum frammanundan.

ad § 8. Hetta er nýggjur studningur. Treyt fyri at fáa tilsøgn um studningslán eftir deild IV er, at fiskiskipið

a. er lagt,
b. er gamalt (serliga er hugsað um tær gomlu sluppirnar),
c. er ónýtiligt sum fiskiskip;
d. er so vánaligt, at tað loysir seg ikki at umvæla ella umbyggja tað,
e. hevur verið í fiskivinnu onkuntíð seinastu 5 árini,
f. er strikað í skipsregistaranum sum fiskiskip og
g. ikki kemur aftur í registarið sum fiskiskip.

Viðvíkjandi treyt *c* er at siga, at hóast skipið er ónýtiligt sum fiskiskip, kann tað hugsast nýtiligt til annað endamál. Hetta forðar ikki fyri at veita studning, men vildi tað verið rímiligt, um skipið t. d. kann nýtast til flutning av koli ella sandi, at lækka um studningin ella ongan studning lata.

Um eigari av gomlum fiskiskipi, sum hevur fingið tilsøgn um studningslán, selur skipið, og keyparin ætlar at gera skipið til aftur sum fiskiskip, má seljarin fyri at verja sína interessu í at fáa studningin, smbr. treyt *g*, í sølusáttmálanum hava skilað til, at keyparin í slíkum førum má endurrinda seljaranum studningin, sum hann missir, um farið verður fiskiskip aftur.

ad § 9: Eftir 2. stk. verður studningslánið lækkað í sama mun, sum tað nýggja skipið er minni enn tað gamla. Var tað gamla skipið t. d. 100 br. reg. tons og tað nýggja er bert 50, verður útgoldni studningurin bert helvtina av tí tilsagda.

ad § 12: Studningurin er hin sami, sum hevur verið. Tá ið tað stendur, at studningur bert verður givin til farmagjald av tilfari, so merkir tilfar her serliga timbur og stál og ikki t. d. maskinur.

ad § 13: Hígartil hava ikki møguleikar verið fyri at stuðla teimum, sum eru farnir undir at modernisera skrokkin á skipum. Nú verður gjørligt at garantera fyri lánum, sum annars ikki kundu fingist. Í hesum málum eigur dentur at verða lagdur á, at moderniseringin eisini umfatar manskapsrúm; at hesi eru góð, hevur óivað ávirkan tann vegin, at rentabiliteturin verður betri, betri manningarrúm, betri manning.

Summi av teimum, ið t. d. hava fingið sær 30 t «statsbátarnir» hugsa um at

gera hesar longri, fyri at fáa meira nyttu úr teimum. Gjørligt er eisini at veita hesum hjálp.

ad § 17: ongin broyting.

ad § 18: Tað er av størsta týdningi, at umsøkjarar gera landsstýrið kunnugt við sínar ætlanir so skjótt sum gjørligt, so landsstýrið fær høvi til at gera sitt til, at endurnýggingin fer fram sum ein heildarætlan, hóskandi til okkara viðurskifti og til tíðina.

ad § 19: Landsskrivstovan viðgerð hesi mál og leggur tey fyri landsstýrið. Tað er av týdningi, at skrivstovan fær høvi til at fylgja málinum beinanvegin, tað er komið, og serliga gera seg kunnuga við tey sjónarmið, sum førd verða fram frá vinnulívsmonnum. Eigur skrivstovan tí at vera umboðað í nevndini.

ad § 20: Metingarmenninir hava higartil bert verið tveir; tað er av týdningi, at t. d. maður, ið fæst við skiparakstur, er uppi í, talið er tí økt við einum.

Annars er nú tilskilað í greinini, hvat arbeiði liggur á metingarmonnunum.

ad § 21: Óbroytt.

1. viðgerð 21. januar, og 10. februar legði fiskivinnunevndin fram soljóðandi

Umhugsan

Málið er lagt fram av landsstýrinum og 21. januar 1958 beint í fiskivinnunevndina.

Nevndin hevur býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Fr. Bláhamar, S. Ellefsen, R. Jacobsen og Jens Chr. Olsen) mælir tinginum til at samtykkja uppskotið frá landsstýrinum óbroytt.

Minnilutin (Jóhan Simonsen) heldur ikki vera ráðiligt, at hitt almenna veðheldur fyri lánum til skip, sum eru eldri enn 30 ár, og skal millum annað vísa á tað bræv sum fyriliggur frá skipasýninum. Her verður millum annað sagt, at tá umbyggingar og motorumvælingar, útskiftingar og annað er gjørt, má haldast, at hesi skip fara bert at sigla 5 til 10 ár afturat.

Somuleiðis heldur minnilutin, at tað ikki er grund til, at menn sum eiga ónýtilig fiskiskip, skulu hava rætt til størri studningslán enn aðrir.

Uppskot

frá minnilutanum:

Uppskot landsstýrisins verður samtykt við hesum broytingum:

1. §§ 8–11 ganga út.

2. Í § 13, fyrsta petti verða aftaná orðið «skipini» og «skibs» skotin inn orðini «ikke ældre end 30 år.

Uppskot,

frá meirilutanum:

Uppskot landsstýrisins til løgtingslóg um endurnýggingar av fiskiskipaflotanum verður samtykt.

2. viðgerð 15. og 3. viðgerð 24. februar 1958.

Minnilutauppskot (Johan Simonsen) p. I og II var sett undir atkvøðu við navnakalli:

Ja atkvøddu: P. M. Dam, J. Fr. Øregaard, Olaf Ellingsgaard, Johan Simonsen, Frederik Hansen, H. Djurhuus, Erlendur Patursson, Hanus við Høgadalsá. (+ 1 J. P. Davidsen*).

Atkvøddu ikki: Jens Chr. Olsen, Fredrik Blåhamar, P. Petersen, S. Petersen, Djóni í Geil, K. Nygaard, Leon Joensen, A. Djurhuus, R. Long, J. P. Davidsen, Hans Iversen, Johan Poulsen, Richard Jacobsen, Kjartan Mohr. og S. Ellefsen.

Burturstaddir: Tr. Samuelsen, J. H. Danbjørg, Arnhold Nielsen og D. P. Danielsen.

Uppskot I fall 9–0. II 8–0.
Lógaruppskotið samtykt 15–0.

---

39. *Endurreising fiskiveiðuflotans.*

Ár 1957, 17. januar legði Erlendur Patursson løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot til lóg um endurreising fiskiveiðiflotans.

1. gr.

Við tí endamáli at útbúgva landið við slíkum fiskiveiðiflota, at vinna verður til allar fiskimenn landsins á innlendskum fiskiskipum, letur landsstýrið gera fiskiskipa- og bátabyggiætlan – í fyrsta umfari 3–5 ár fram í tíðina fyri rokning landskassans – og fær samtíðis heimild til fyri landskassans rokning, at lata byggja fiskifør innan- og uttanlendis eftir teirri ætlan.

2. gr.

Landsstýrið fær heimild til fyri landskassans rokning at taka upp í 100 milj. kr. í útlendskum lánum til hesa bygging.

3. gr.

Sett verður skipabyggingarráð. Landsstýrið útnevnir 3 av limum tess uttan tilmæli og skulu teir vera skipabyggikønir og maskinkønir, 1 verður útnevndur eftir tilmæli frá Føroya skipara- og navigatørfelagi og Føroya fiskimannafelagi og ein eftir tilmæli frá Føroya útgerðarmannafelagi.

4. gr.

Byggiætlanin, nevnd í 1. gr., verður gjørd eftir tilmælum skipabyggingarráðsins og við samtykki fíggjarnevndar løgtingsins.

5. gr.

Byggisáttmálar eftir 1. gr. og lánssáttmálar eftir 2. gr. skulu hava samtykki fíggjarnevndar løgtingsins.

6. gr.

Fiskifør, ið bygd verða eftir hesi lóg, verða boðin útgerðarfyritøkum til keyps ella leigu. Í komandi tingsetu leggur landsstýrið og fíggjarnevnd løgtingsins fram lógaruppskot um skipan fyri slíkum sølum og leigum.

7. gr.

Henda lóg kemur í gildi alt fyri eitt.

Greinagerð.

Fiskiveiðiflotin er nú so illa farin – bæði við minking í skipatali og har við manningarrúmum og – ikki minni – við sliti og avelding, at vit síggja einki uttan fullkomnan undirgang fyri stavn um ikki stórtøk verða tikin – og tað alt fyri eitt – til at endurnýggja flotan frá botni og við nýggjum og tíðarhóskandi skipum og bátum. Samfelag okkara hevur at kalla einki annað álit enn fiskivinnuna. Fer nú høvuðsstuðulin í fiskivinnuni – havskipaflotin – í sor og sorl, so fer samfelagið og allur búskapur tess sama veg.

Støðan í dag verður m. a. lýst við hesum upplýsingum frá skipasýninum:

Av 97 skipum eru:

65 skip bygd 1874–1890 t. e. eldri enn 67 ár
32 skip bygd 1890–1920, t. e. eldri enn 37 ár.

Her eru tá 97 fiskiskip, sum eru ikki tíðarhóskandi, og sum vit skulu hava nýggj skip í staðin fyri.

Skipasýnið sigur, at nógvar av teim gomlu sluppunum hava fingið stóra umvæling, men kortini er skipið gamalt og ótíðarhóskandi. 10 skip eru løgd upp, sum ongar vónir eru um at fáa út aftur, tí teimum tørvar so umfatandi umvælingar, at hesar fíggjarliga ikki loysa seg.

Manningartalið á omanfyri nevndu 97 skipum kann verða set til umleið 2.000 manns. Nógv av hesum skipum kundu enn átt eina stutta framtíð sum útróðrarfør, men hesin møguleiki fór við endurnýgging sjómarkssáttmálans.

Tað fer nú at vera øllum púra greitt, at tey endurnýggingartiltøk, sum eru gjørd saman við teimum, sum bert eru í umbúnað, røkka verri enn so til, til at vega upp móti teirri minnking, sum nú í næstum verður veruleiki – enn minni til at vaksa um flotan.

Her er stutt sagt deyðin í durinum – fyrst hjá landsins fiskimonnum, og síðani hjá allari føroysku tjóðini.

Við at halda hesum gomlu og fullkomuliga aveldu og útslitnu lasaførum siglandi langt fram um tað sum kallast kann forsvaranligt, og við sigling útlendskum fiskiskipum hava vit fingið gálgafrest. Men annað enn stokkutur gálgafrestur er hetta ikki. Vit noyðast um heilt stutta tíð at leggja ein stóran

part av teim gomlu skipunum, og eins skjótt kunnu fiskimenn missa møguleikamar til sigling við útlendskum skipum.

Tá verður hungur í mongum fiskimannaheimum, og búskapur landsins og vinnulív á gravarbakkanum. Og tá verður ovseint at fara at hugsa um bjargingarráðini. Tey mugu tí leggjast nú og setast í verk nú.

Eftir øllum teim royndum, sum vit hava í hesum máli – »endurnýgging skipaflotans« hevur verið á dagsskrá í meira enn fjórðungsøld – kann tað sláast fast, at vit koma onga tíð á mál, uttan so,

1) at landsins stjórn – landsstýri og løgting – tekur hetta mál í sínar hendur, soleiðis at hitt almenna letur byggja skipini,
2) at stór og long lán verða fingin uttan lands.

Hetta skal eyðvitað ikki forða einstøkum monnum ella feløgum í skipabyggingum og góðum skipakeypum. Tvørtur ímóti eigur hitt almenna samtíðis at hugsa um at styðja slík tiltøk upp aftur betri enn higartil. Ej heldur skal henda lántøka uttanlands útiloka lántøku innanlands. Hon skal tvørtur í mót skipast upp aftur betri enn higar til.

Men, vit verða at gera okkum greitt, at halda vit okkum bert til framtakssemi einstaklingsins og til innlendskan pening, fáa vit bert ein heilt litlan part av teim skipum, sum neyðugt er at fáa.

Høvuðstakið – tað, sum avgerðandi verður – má takast av tí almenna og við lánstøku uttan lands.

Setningurin má vera tann, at vit fáa slíkan fiskiveiðiflota, at vinna verður fyri allar landsins fiskimenn á innlendskum skipum. Og tá einki batar, verður landsins stjórn at kenna tað sum skyldu sína at seta slíkar atgerðir í verk, at hesin setningur verður uppfyltur. Lógaruppskotið, sum her er sett fram, miðar ímóti hesum.

Samtíðis sum víst verður á sjálvt lógaruppskotið, skal her í stuttum verða sagt frá tí, ið hildið verður frægasta mannagongd.

Sett verður 5 manna skipabyggingarráð og verður tað útnevnt soleiðis sum tilskilað er í 3. § lógaruppskotsins: Landsstýrið útnevnir 3 limir uttan tilmæli og skulu teir vera skipabyggikønir og maskinkønir, ein verður útnevndur eftir tilmæli frá Føroya skipara- og navigatørfelag og Føroya fiskimannafelag og ein eftir tilmæli frá Føroya útgerðarmannafelag.

Tann byggiætlan, sum landsstýrið skal gera, smb. 1. §, skal verða gjørd eftir tilmælum skipabyggingarráðsins og fíggjarnevnd løgtingsins.

Tað eru ymiskar týdningarmiklar fyrireikingar, ið gerast skulu.

Tær helstu eru hesar:

Vit verða í fyrsta lagi at fáa til vegar gjølligar upplýsingar um tann fiskiskipa- og fiskibátaflota, sum vit nú hava, bæði heildarupplýsingar og so upplýsingar um hvørt einstakt far, aldur tess, maskinu og dygd yvirhøvur og í teim ymisku veiðiháttum. Við hesum upplýsingum – sum best fáast hjá skipasýninum – kunnu vit ætla um, hvørji skip og hvussu mong vit noyðast at avskriva t. d. tey fyrstu 5 árini. Aftrat hesum avskrívingartali verða vit at leggja eitt vist tal fyr skip, sum vit missa (ganga burtur, søkka o. s. fr.). Vit hava tá eitt ætl um, hvussu mong skip fara úr flotanum eftir vissum áramáli.

Har næst fáa vit til vega fiskimannatøl. Hvussu mangir fiskimenn eru ella kunnu vera á núverandi flota? Hvussu mangir hava nú ikki før at fara við? Hvussu mangir verða farleyslr í komandi árum av tí at núverandi flotin minkar? Hvussu stórur verður vøksturin á vinnuførum mannfólki? Hvussu mikið kann ætlast at aðrar vinnugreinir enn fiskiskapur taka av hesum fólki?

Tá hesar upplýsingar og aðrar, ið her eru ikki nevndar, eru fingnar, kunnu vit ætla um, hvussu mong fiskifør skulu byggjast ti ltess at koma á fyrrnevnda mál eftir so og so mongum árum. Og tað verður tá verkevni landsstýrisins eftir tilmælum skipabyggingarráðsins og við samtykki fíggjarnevnd tingsins at leggja til rættis og taka endaliga avgerð um skipabyggingarætlanina.

Um sjálva hesa byggiætlan verður her einki sagt uttan tað, at sjálvsagt má haldast, at skipini verða bygd eftir føroyskum krøvum og teknningum.

Tá hetta er gjørt, er at leita eftir byggitilboðum, eyðvitað eisini í Føroyum, og at finna útvegir til lántøku. Vit verða at gera okkum greitt, at útlendsk lán, so stór og so long, sum her krevjast – 100 milj. kr. eftir t. d. 3–5 árum og við eini endurrindingartíð upp á eini 20 ár – eru ikki eyðfingin. Men at tey fáast, tá ið veruligar royndir verða gjørdar til tess, skuldi tó einki verið at ivast í. Hetta er einasti bjargingarmøguleiki okkara. Og hann er ongantið royndur enn.

Viðvíkjandi øðrum lutum verður vist til sjálvt lógaruppskotið. Hámarkið fyri lántøkuni, er eftir 2. § sett til 100 milj. kr., og áramálið fyri byggiætlanini til 3–5 ár, smb. 1. §.

Byggi- og lánssáttmálarnir skulu hava samtykki fíggjarnevndarinnar.

Tað verður mælt til, at lógaruppskotið verður samtykt longu í hesi tingsetu. Ikki er ætlingin, at hitt almenna skal reka hesi fiskifør. Skipini og bátarnir, sum landið letur byggja, skulu verða boðin útgerðarfyritøkum til keyps ella leigu. Reglurnar um hetta hava ikki sama skund sum sjálv skipabyggingin, og ti verður í 6. § lógaruppskotsins sagt, at í komandi tingsetu skal landsstýrið og fíggjarnevnd leggja fram lógaruppskot um skipan fyri slíkum og leigum.

1. viðgerð 24. januar, og 18. mars legði fíggjarnevndin fram soljóðandi

Álit

Málið er borið fram á ting av tjóðveldisflokkinum.

Fíggjarnevndin, ið hevur viðgjørt málið, hevur býtt seg í ein meirluta (Andr. Djurhuus, Djóni í Gell, Kj. Mohr, P. Petersen og Johan Poulsen) og tveir minnilutar, ávikavist P. M. Dam og Erlend Paursson.

Meirilutin vísir til sínar viðmerkingar undir løgtingsmáli nr. 52/1957: Uppbygging av okkara fiskivinnu og tekur somu støðu í hesum máli sum har.

Minnilutin (P. M. Dam) loyvir sær at vísa á javnaðarflokksins uppskot A í løgtingsmáli nr. 52/1957 og setur onki uppskot fram.

Minnilutin (Erlendur Patursson) skal, samstundis sum hann vísir á tjóðveldisflokksins uppskot til lóg um endurreising fiskiflotans, mæla tinginum til at samtykkja hetta lógaruppskot.

2. viðgerð 9. april 1958.

Uppskotið fall 11–0.

40. Ríkiskassalán til byggingar av føroyskum fiskiskipum v. m.

Ár 1958, 23. januar legði løgmaður fram soljóðandi

Udkast

Forslag til lov om ændring i lov om støtte til nybygning af færøske fiskefartøjer m. v.

I lov nr. 75, af 29. marts 1957 om støtte til nybygning af færøske fiskefartøjer foretages følgende ændringer:

Til § 1.

§ 1 affattes således:

»Fiskeriministeren kan indenfor et beløb af ialt 7 mill. kr. og med højst 2 mill. kr. indenfor hvert af finansårene 1958/59 og 1959/60 og derefter finansårene 1960–1961/, 1961–62, 1962–63, 1963–64 og 1964–65 med højst 1 mill. kr. årlig yde lån af statskassen til nybygning af færøske fiskerfartøjer, til anskaffelse af sådanne fartøjer, bygget indenfor de sidste 5 år, samt til udskiftning af motoranlæg og installation af nye tekniske anlæg i sådanne fartøjer.«

Til § 2.

I § 2, stk. 1, ændres »15 %« til »20 %«.

Som nyt stk. 2 indsættes:

»For så vidt angår vurdering af allerede byggede fartøjer, hvortil lån søges, angives i vurderingsforretningen, i hvilket omfang fartøjet opfylder skibstilsynslovens bestemmelser, og hvad udgifterne til berigtigelse heraf samt til sådanne foranstaltninger i øvrigt, som det med henblik på forbedring af fartøjet vil være rimeligt at foretage, skønnes at andrage.«

I stk. 3 ændres »65 %« til »70 %«.

Til § 4.

§ 4 affattes således:

»Bygning af fartøjer og installation af motorer eller tekniske anlæg, hvortil lån ydes efter denne lov, sker under fiskeriministeriets kontrol. Dette gælder ligeledes sådanne sikringsforanstaltninger og arbejder til forbedring og modernisering af allerede byggede fartøjer, hvis foretagelse fiskeriministeren har gjort til betingelse for ydelse af lån.

De nærmere regler for tilsynet fastsættes af fiskeriministeren.«

Bemærkninger til lovforslaget.

Ved lov nr. 173 af 24. maj 1955 om støtte til nybygning af færøske fiskerfartøjer m. v. blev der i hvert af finansårene 1955–56 og 1956–57 stillet 800.000 kr. til rådighed til nybygning af færøske fiskerfartøjer og udskiftning af motoranlæg m. v. Ved lov nr. 76 af 29. marts 1957 forlængedes denne lovgivning til at omfatte finansårene 1957–58, 1958–59 og 1959–60, og der stilles for disse finansår ialt 2,5 mill. kr. til rådighed til formålet.

Regeringen har imidlertid fra Færøernes landsstyre modtaget henvendelse om støtte til en mere omfattende fornyelse af fiskerfåden, end de eksisterende lånemuligheder giver grundlag for.

Om baggrunden herfor kan oplyses følgende:

Den færøske fiskerflåde består af 186 fartøjer, fordelt således efter størrelse: trawlere 21, motortrawlere 11 og kuttere 154. Af kutterne er ca. 70 bygget i tiden 1875–1900. Af disse fartøjer er for tiden 20 oplagt, idet det er økonomisk uoverkommeligt for rederne at bekoste de nødvendige reparationer, og yderligere 35–40 af fartøjerne er dels på grund af deres alder, dels på grund af den intensive benytelse ved de senere års sildefiskeri i en sådan forfatning, at skibstilsynet anser en udskiftning for nødvendig. Trawlerflåden består foruden af nogle nyanskaffelser fra de seneste år af gamle kulfyrede trawlere, anskaffet umiddlbart efter krigen i England og Island til forholdsvis høje priser. Det utilstrækkelige antal fiskefartøjer og fiskerflådens høje alder med de heraf følgende ringe mandskabslokaler og indtjeningsmuligheder for fiskerne har bevirket, at godt 1.500 færøske fiskere, d. v. s. ca. en trediedel af det samlede antal, har søgt beskæftigelse andetsteds, hovedsagelig i islandske fartøjer. Dette går tillige ud over beskæftigelsen i land ved behandling og tilvirkning af fisken, og man giver fra færøsk side udtryk for alvorlig bekymring for denne udvikling, og fremhæver, at det hensyn til det færøske samfunds økonomi er af afgørende betydning, at der skaffes beskæftigelse på Færøerne for disse fiskere.

Under en række forhandlinger i december 1957 med repræsentanter for bl. a. Færøernes landsstyre og det færøske fiskerierhverv har man drøftet et fornyelsesprogram for fiskerflåden. Under hensyn til, at forskellige forhold af afgørende betydning for det færøske fiskeris fremtid for tiden er uafklarede – således fiskerigrænsen, hvis fastlæggelse vil afhænge af udfaldet af FN.konferensen i foråret 1958 om retsordenen på det åbne hav, samt afsætningsforholdene på de færøske hovedmarkeder for klipfisk i Spanien og Brasilien – er det vanskeligt at opstille en fast plan for, hvilke fartøjer der bør anskaffes. Man er dog ud fra foreløbige overvejelser nået til, at der bør anskaffes 8 større lineskibe med fryserum, 8 kuttere á 80 BRT samt 3 trawlere (som allerede er bestilt i foråret 1957). Udgifterne til anskaffelse af disse skibe anslås til ialt ca. 36,2 mill. kr., hvoraf trawlerne beslaglægger de 17 mill. kr.

Der bør dog indenfor dette program være mulighed for at foretage de ændringer, som udviklingen, særlig afgørelsen af fiskerigrænsespørgsmålet, måtte nødvendiggøre.

De fornødne nybygninger bør fortrinsvis foretages på danske eller færøske værfter; men der bør herudover være adgang til at anskaffe egnede og økonomiske fordelagtige brugte fartøjer, som er bygget indenfor de sidste 5 år.

Finansieringen af en væsentlig del af de sidste års nyanskaffelser til fiskerflåden er sket med 50 % lån fra Færøernes realkreditinstitut, 15 % statslån, 15 % lagtingstilskud og 20 % skaffet af rederen, heraf i flere tilfælde delvis som lagtingsgaranterede lån. Allerede under disse vilkår har der imidlertid hersket betydelige vanskeligheder ved tilvejebringelsen af den fornødne egen-

kapital, og det vil derfor til gennemførelse af et bygge- og anskaffelsesprogram som det skitserede være nødvendigt at ændre satserne, således at der kan ydes såvel 20 % statslån som 20 % lagtingstilskud. For så vidt angår de 3 trawlere, der allerede er bestilt, er det dog tanken, at statslån skal ydes efter de hidtidige satser.

Af de samlede udgifter på ialt 36,2 mill. kr. vil Færøernes realkreditinstitut således skulle tilvejebringe 18,1 mill. kr., medens ca. 6,4 mill. kr. tænkes ydet som statslån, 6,4 mill. kr. som lagtingstilskud og 5,3 mill. kr. fremskaffes af rederne selv.

Det færøske landsstyre har for lagtinget fremsat forslag til lagtingslov om ydelse af tilskud på 20 % til kuttere og lineskibe. Derudover vil man fra færøsk side for at muliggøre udskiftning af de ældste fartøjer, der i mange tilfælde er belånt til en værdi, der langt overstiger ophugningsværdien, søge gennemført en ordning, hvorefter der ved køb af et nyt skib ydes ejeren en vis støtte til afvikling af gælden i det gamle skib under forudsætning af, at det dokumenteres, at dette skib enten er under ophugning eller er solgt ud af landet. Udgifterne ved denne ordning vil alene blive afholdt af det færøske hjemmestyre.

Til § 1.

Statens andel i finansieringen af udbygningsprogrammet kan som anført anslås til ca. 7 mill. kr. Under hensyn til, at de 3 trawlere forventes leveret i løbet af finansårene 1958/59 og 1959/60, vil det for at få igangsat anskaffelse og bygning af kuttere og lineskibe være nødvendigt, at der åbnes mulighed for at anvende op til 2 mill. kr. i hvert af disse finansår, medens der i de følgende finansår højst bør anvendes 1 mill. kr. årlig, indtil beløbet måtte være opbrugt.

Til § 2.

Det foreslås, at lånesatserne forhøjes fra »indtil 15 pct.« til »indtil 20 pct.«, og i konsekvens heraf foreslås lånegrænsen forhøjet fra 65 pct. til 70 pct.

Under hensyn til, at der ved lovændringen åbnes adgang for ydelse af lån til allerede byggede fartøjer, foreslås i § 2 indsat en bestemmelse om, at der, for så vidt angår sådanne fartøjer, i vurderingsforretningen vil være at optage en redegørelse for, i hvilket omfang fartøjet opfylder skibstilsynslovens bestemmelser, samt et overslag over udgifterne ved de i så henseende fornødne ændringer og sådanne forbedringer, som det måtte anses for rimeligt at foretage for at gøre fartøjet egnet til færøsk fiskeri.

Til § 4.

I overensstemmelse med bestemmelsen i lov nr. 75 af 29. marts 1957 § 4, hvorefter nybygning af fartøjer og installation af motoranlæg m. v., hvortil lån ydes, sker under fiskeriministeriets kontrol, foreslås det, at også gennemførelse af sikringsforanstaltninger m. v. i brugte fartøjer sker under sådan kontrol.

Alit

Meiralutin (A. Djurhuus, Djóni í Geil, Kjartan Mohr, P. Petersen og Joh. M. Fr. Poulsen) mælir til at samtykkja landsstýrisins uppskot. Minnilutin (P. M. Dam) mælir til at samtykkja landsstýrisins uppskot við hesum viðmerkingum:

Mindretallet (P. M. Dam) går ind for forslaget. Der tages dog forbehold med hensyn til de i motiverne gjorte bemærkninger med hensyn til omfanget, finansieringsbehovet og tempoet af fornyelsen af fiskerflåden.

Minnilutin (Erlendur Patursson) setir fram hetta uppskot: Í staðin fyri uppskot landsstýrisins verður sett fram hetta lógaruppskot:

§ 1.

Landsstýrið fær heimild til landskassans vegna at taka upp samráðingar við donsku ríkisstjórnina um lántøku uppá ikki minni enn 7 mill kr. til endurnýgging fiskiskipaflotans, soleiðis at lánspeningurin fæst útgoldin í mynt tess lands, har fiskiskipini verða bygd.

§ 2.

Figgjarnevndin skal góðtaka lánssáttmálan.

§ 3.

Peningurin sum fæst til vega eftir hesi lóg skal nýtast til skipa- og bátabygging, soleiðis sum ásett verður við serstakari lóg.

§ 4.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

41. Veðhald fyri láni til frystihús.

Ár 1958, 24. januar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um veðhald fyri láni til frystihús.

§ 1.

Landsstýrið verður heimlað landskassans vegna at veðhalda fyri láni upp til kr. 500.000. – til bygging av frystihúsum.

§ 2.

Lán, ið verða veitt eftir hesi lóg, kunnu fara upp í 90 % av kostnaðinum.

§ 3.

Nærri reglur fyri lángevaninu verða at gera av landsstýri og fíggjarnevnd.

§ 4.

henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

lagtingslov om garanti for lån til frysehuse.

§ 1.

Landsstyret bemyndiges på landskassens vegne at garantere for lån op til kr. 500.000. – til oprettelse af frysehuse.

§ 2.

Lån, der ydes efter denne lov, må ikke overstige 90 % af omkostningerne.

§ 3.

Nærmere regler for lånydelsen fastsættes af landsstyret og finansudvalget.

§ 4.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar.

Allir menn ásanna ídag at ferskfiskur í ísaðum ella frystum líki sum útfluttningsvøra verður at hava størri og størri týðning fyri okkara útróður og fiskiskap í sínu heild. Tað er eisini beint, tá tað er bildið fram, at búnaðarvørur, ið verða framleiddar her á landi eins og tær, ið verða innfluttar, vera fólk at dáma betri og betri at fáa til keyps og nýtslu friskar. Og tað er so, at ikki bara mesti parturin av búnaðarvørunum, men eisini stórur partur av útróðraveiðuni verður fingin úti á bygd kring um landið. Men har er tað so, at menn ikki eru førir fyri at goyma vørurnar at seljast ferskar. Og eitt er at leggja afturat hesum breki. Menn eru ofta í troti við agn, tað er tí rætt sum hildið er framm frá ymsum síðum, at stórur tørvur er á frysti- og kølivirkjum

á smærri bygdum runt um landið. Hesin tørvur má bøtast og ábótin má gerast so nútimans, at menn úti á bygdunum ikki einans kunnu frysta agn, goytna ísaðan fisk og búnaðarvørur, men teir mega eisini kunna vera við í framleiðslu av frystum fløkum.

Uppskot er á tingi um bara at veita 50.000 kr. í lán til bygging av frystivirkjum úti á bygdunum um landið. Tað er hvørjum manni eyðsæð, at hesin peningur røkkur onga leið. Um ikki møguleiki verður at fáa meira lán, vera flestar bygdir at sita hjálparleysar í hesum føri alla okkara tíð. Her má vera tikið størri til, minni enn ½ millión til nýtslu beinan vegin dugir einki.

1. viðgerð 27. januar, og 21. februar legði figgjarnevndin soljóðandi

Álit

Málið er lagt inn á ting av javnaðarflokkinum og gongur út uppá, at landsstýrið verður heimilað landskassans vegna at veðhalda fyri láni upp til 500.000 kr. – til bygging av frystihúsum.

Figgjarnevndin hevur viðgjørt málið og hevur býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Kjartan Mohr, A. Djurhuus, Johan Poulsen, Poul Petersen og Djóni í Geil) heldur tað ikki verða neyðugt at seta tvær lógir í gildi til sama endamál, so leingi ein ikki er greiður yvir, hvat eftirspurningur verður eftir slíkum lánum.

Annars skal viðmerkjast, at industrilán kunnu fáast til hetta endamál samb. lóg nr. 190 av 29. mai 1952.

Meirilutin setur so statt einki uppskot fram.

Minnilutin (P. M. Dam og Erlendur Patursson) mælir tinginum til at samtykkja uppskotið frá javnaðarflokkinum.

2. viðgerð 24. og 3. viðgerð 27. februar 1958.

Uppskotið fall 11–0.

42. Uppskot til samtyktar.

Ár 1958, 24. januar legði tingformaðurin fram soljóðandi

Mælt verður til, at tingmál *nr. 28 1957: Verjan av føroyskum fiskiskapi* verður latið *úr fiskivinnunevndini í sjómarksnevndina.*

Grundin fyri hesari áheitan er hon, at tingmálið: Verjan av føroyskum fiskiskapi í sínu náttúru er soleiðis, at tað er rimiligari at hetta mál verður fyrireikað í sjómarksnevndini, ið ikki var sett, tá málið var vist í fiskivinnunevndina.

1. viðgerð 29. januar 1958.

Uppskotið samtykt 19–0.

43. Trol- og garnvirki v. m.

Ár 1958, 27. januar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg: Kanna av likindum fyri at seta á stovn nýtímans trol- og garnvirki, tog- og snørisvirki og onnur virki í samband við sjóvinnuna, landbúnað og annað.

§ 1.

Sett verður 5 mannanevnd at kanna líkindini fyri stovnan av nútímans trol-, garnavirki, tog- og snørisvirki og onnur virki í samband við sjóvinnuna, landbúnaðin og annað.

lagtingslov: Undersøgelse af mulighederne for at oprette moderne travl- og garnfabrikation, tovværk og snørefabrikation og andre virksomheder i forbindelse med søfart, landbrug m. m.

§ 1.

Der nedsættes et udvalg på 5 medlemmer til at undersøge muligheden for oprettelse af moderne trawl- og garnfabrikker og andre virksomheder i forbindelse med fiskeri og landbrug m. m.

§ 2.

Landskassin rindar útreiðslurnar við hesi kannan og hevur nevndin rætt til fyri landskassans rokning at taka sær serkøna hjálp.

§ 3.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

§ 2.

Landskassen afholder alle i forbindelse med denne undersøgelse stående udgifter. Udvalget har ret til for landskassens regning at søge assistance hos sagkyndige folk.

§ 3.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Kemur ein til Íslands, Esgjergar ella aðrastaðni uttan fyri Føroyar har ið fiskivinnan er mest týðandi táttur í vinnulívinum, verður ein varur við at menn sjálvir framleiða tær greiður og tey amboð, ið tørvur er á í fiskivinnuni. Sama er vorðið har talan er um landbúnað ella aðrar tættir í vinnulívinum.

At menn hava skipað seg so har er eyðskilt. Teir duga best at sniðja amboðini og greiðiruar, teir sjálvir skulu nýta. Haraftrat telur tað nógv hjá teimum sum hjá øllum skilafólki, at arbeiðið verður í landinum.

Í hesum føri eins og í so mongum øðrum førum eru vit eftirbátar. Her verður nærum einki gjørt av teimum greiðum og arbeiðstólum, vit nýta. Vit noyðast at keypa tað uttanífrá solciðis sum tað tilfelliligast kann hóska frægast í okkara vinnu.

At so er vorðið er skeivt. Her megu vit leggja um á annan bógv. Sett verður ti her fram uppskot um at fáa eina skilakannan av møguleikanum. Henda kannan eigur at verða gjørd við størsta ídni og framd sum skjótast, tí her er talan um stórt tap fyri hvønn dag, ið gongur.

1. viðgerð 29. januar, og 8. februar legði fiskivinnunevndin fram soljóðandi

Umhugsan.

Føroya javnaðarflokkur hevur 27. januar 1958 lagt hetta mál fram á ting, og er málið 29. januar beint í fiskivinnunevndina. Í uppskotinum frá framløguflokkinum verður mælt til at seta 5-mannanevnd at kanna líkindini fyri stovnan av nútímans trol-, garnavirki, tog- og snørisvirki og onnur virkir í samband við sjóvinnuna, landbúnaðin og annað. Eisini er hildið fram, at landskassin eigur at gjalda útreiðslurnar til hesa kannan.

Nevndin hevur viðgjørt málið, og er komin til tað úrslit, at hvat viðvíkir trolvirkinum, so hava hesi í nógv ár verið í arbeiði her heima ymsa staðni í bygdunum; at seta nýtt virki á stovn á hesum øki má haldast óneyðugt. Heldur kundi tað almenna um neyðugt hjálpt hesum virkjum longur fram á leiðina.

Viðvíkjandi garnavirkjum so er á hesum øki eisini virki stovnað, ið ætlandi vil verða fært fyri at útinna alt hesum viðvíkjandi. Annarleiðis liggur fyri við tog, snøris og øðrum virkjum sjóvinnuni viðvíkjandi, og heldur nevndin tað vera umráðandi at hetta verður kannað gjølla í eini nevnd. Eisini landbúnaðinum viðvíkjandi eiga kanningar at fara fram. Nevndin heldur, at málið hoyrir heima í produktivitetsnevndini, og setur fram soljóðandi

Uppskot.

I. Málið verður beint til kanningar í produktivitetsnevndini.
II. Landskassin rindar tær útreiðslur, ið standast av hesari kanning.

2. viðgerð 13. februar 1958.

Formaðurin legði fram soljóðandi broytingaruppskot frá Poul Petersen og Djóna í Geil:

Uppskot

til

løgtingslóg um veðhald fyri lánum til trolvirkir og garnvirkir.

§ 1.

Landsstýrinum er heimilt landskassans vegna at geva veðhald fyri lánum til trolvirkir og garnvirkir upp í kr. 100.000.– tilsamans.

§ 2.

Henda løgtingslóg kemur í gildi 1. april 1958.

lagtingslov om garanti for lån til trawlbinderier og garnbinderier.

§ 1.

Landsstyret bemyndiges på landskassens vegne at give garanti for lån til trawlbinderier og garnbinderier for indtil kr. 100.000.– tilsammen.

§ 2.

Denne lagtingslov træder i kraft 1. april 1958.

Viðmerkingar:

Í landinum eru fleiri trolvirkir. Summi av teim hava eisini vælt um og sett inn gørn.

Eisini eru einstøk garnvirkir komin tey seinastu árini, sum ikki bert væla um og seta inn gørn, men gera gørn ella riða tey úr tvisti sum tað eitur við nýmótans maskinum.

Trolgerðin og nú eisini garnagerðin er føroyskur idnaður, sum má eiga landsins stuðul til tess at útvega tørvandi amboð ella maskinur. Tað er ikki altíð so lætt hjá monnum at útvega ta finansiering, sum má til, ið hvussu er til startin, og er tað tí vit hava loyvt okkum at seta fram uppskot um heimild til landsstýrið at geva veðhald fyri lánum innanfyri eitt rímiligt mark.

3. viðgerð 19. februar 1958.

Broytingaruppskot (P. Petersen og Djóni í Geil) samtykt 14–0.

Uppskot meiralutans samtykt 17–0.

44. Tvungin Tuberklaransókn.

Ár 1958, 27. januar legði Edw. Mitens landsstýrismaður fram soljóðandi

Forslag

til

lov om ændring i lov for Færøerne om tvungen tuberkuloseundersøgelse af fiskerskibes mandskab.

I § 4 i lov for Færøerne nr. 405 af 21. november 1939 om tvungen tuberkuloseundersøgelse af fiskerskibes mandskab, som ændret ved lov nr. 185 af 10. maj 1950, ændres ordene »folketingsåret 1958/59« til: »folketingsåret 1962/63«.

Viðmerking:

Seinasta endurnýgging av hesi lóg er í nr. 37 frá 2. marts 1955 og eftir henni skal hon leggjast fyri fólkatingið í fólkatingsárinum 1958/59.

Tess vegna loyvir landsstýrið sær at leggja uppskot fyri tingið um leinging lóginnar fyri 4 ár.

1. viðgerð 29. januar, og 10. februar legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit

Við ríkislóg nr. 37 frá 2. marts 1955 varð lóg nr. 405 frá 21. november 1939 om tvungen tuberkuloseundersøgelse af fiskerskibes mandskab endurnýggjað fyri 4 ár og skal lógin sbr. § 4 leggjast aftur fyri fólkatingið í fólkatingssetuni 1958/59.

Landsstýrið hevur ti lagt málið fyri løgtingið og mælir til at endurnýggja lógina óbroytta fyri 4 ár og setur fram uppskot til broyting í nevndu ríkislóg, soleiðis at orðini »folketingsåret 1958/59« verða broytt til »folketingsåret 1962/63«.

Lógarnevndin, ið hevur viðgjørt málið, mælir tinginum til at samtykkja uppskotið.

2. viðgerð 15. og 3. viðgerð 19. februar 1958.

Uppskot landsstýrisins við broyting nevndinar samtykt 23–0.

45. *Hvalarakstur í Lopra.*

Ár 1958, 29. januar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi skriv:

Harmaleikur var, tá ið hvalastøðin í Lopra varð stongd, og menn tóku ta støðu at halda uppat at reka hvalaveiðu haðani. Hetta neit Suðuroyingum fast, og hetta høggið, ið Suðuroyingar vóru fyri frá stýrandi monnum her á landi var somikið órættvísari, sum tað var dáragerð móti øllum Føroyingum; tí tað er eingin loyna, men er hvørjum hvalaveiðumanni greitt, at Lopra í mongum førum liggur betur fyri at veiða hvalir enn norðuri við Áir. Aftrat hesum er tað eisini monnum greitt, at Loprastøðin var í heilt góðum standi.

Mistakið bara at nýta støðina við Áir, hon skuldi sjálvandi vera nýtt eisini – hevur verið eitt tað dýrasta kast, ið gjørt er av stjórnarmonnum landsins – hvussu dýrt hetta kastið verunliga hevur verið biðja vit háttvirda landsstýrið leggja greitt fyri okkum løgtingsmonnum.

Betri seint enn ongantið, tí hevði tað verið ikki bara ein sømd móti Suðuroyingum, men rakstrarliga sæð ein vitug gerð at latið t. d. tveir hvalabátar skjóta hvalir við støð í Lopra.

Tá ið vit hava varhugan av, at bæði landsstýrið, ríkisstýrið og stovnar, ið tingið og ríkisstýrið hava avgerandi ávirkan á, eiga orðið, hvussu og hvar hvalaraksturin í Føroyum skal fara fram, loyvir undirritaði javnaðarflokkur sær við hesum at heita á háttvirda løgting, landsstýri at skipa fyri, at ynski Suðuroyinganna, at hvalaraksturin skal takast upp aftur í Lopra í summar, verður framt.

1. viðgerð 31. januar, og 19. mars legði fíggjarnevndin fram soljóðandi

Álit

Tingmenninir P. M. Dam og J. H. Danbjørg hava javnaðarflokksins vegna lagt málið fram á ting. Í umsóknini verður heitt á løgting, landsstýri og ríkisstýri at skipa fyri, at hvalarakstur verður tikin upp aftur í Lopra komandi summar.

Málið er beint í fíggjarnevndina.

Sum kunnugt hevur raksturin av hvalaveiðuni í Føroyum givið stórt undirskot í teimum seinru árunum og var støðan í 1956 so hættislig, at hvalaveiðan mátti steðga, um ikki nýggjur peningur var fingin til vega. Úrslitið av teimum kanningum og samráðingum, ið tá fóru fram millum teir avvarandi og føroysku stovnar og danskar myndugleikar, var, at p/f Hvalarakstur varð rekonstrueað, og varð løgtingsins partur av tí nýggja partapeningi í p/f Hvalarakstur kr. 250.000, statsministeriets færøske låneudvalg kr. 550.000, harav kr. 300.000 sum B-partabrøv og p/f Hvalarakstur kr. 200.000 (smbr. løgtingstíðindi 1956, bls. 147–150.) tilsamans 1 mill. kr. Undir 1. viðgerð av málinum í tingsetuni 1956/57 var frá ymiskari síðu hildið sterkt fram, at um umstøður vóru til tess, átti hvalaveiðan at vera rikin frá báðum hvalastøðunum eins og meirilutin – tann sami sum í hesum máli – í nevndini í tí í málinum avgreidda áliti tekur soleiðis til orða:

»Av tí at so nógvur almennur peningur nú av nýggjum verður bundin í hesa fyritøku, heldur meirilutin, at vert er at umhugsa, um ikki hvalastøðin í Lopra eisini kundi verið nýtt um umstøður eru til tesss.«

Sum øllum kunnugt hevur hvalaveiðan tiverri givið munandi undirskot eisini í 1957. Útlitið fyri framhald av hvalaveiðu í Føroyum sum heild tikið má tí sigast at vera rættuliga dapurt. Givið er tí, at teir, sum hava ábyrgdina av rakstrinum í komandi tíð, tvungnir av umstøðunum noyðast at lata tey fíggjariligu viðurskiftir ráða fyri, hvussu rakstrurin skal fara fram, sjálvt um tað skuldi verið umstøður av arbeiðs- og samfelagsligari natúru sum eisini var ynskjandi at gingið á møti.

Nevndin má so satt taka somu støðu sum í í 1956 og heitir á landsstýrið at kanna viðurskiftini og arbeiða fyri, um fíggjarligur møguleiki er til tess, at hvalaveiða eisini verður rikin frá støðini í Lopra komandi summar.

Uppskot

Fíggjarnevndin heitir á landsstýrið at kanna viðurskiftini og arbeiða fyri, at fíggjarligur møguleiki er til tess, at hvalaveiða eisini verður rikin frá Lopra komandi summar.

2. viðgerð 14. apríl 1958.

Uppskot nevndarinnar samtykt 18–0.

---

46. Lendisbrúgv í Lopra.

Ár 1958, 29. januar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi skriv:

Sum monnum frá bløðunum kunnugt, hava Lopransmenn tráliga heitt á Føroya løgting um at fáa atleggingarviðurskiftini í Lopra bøtt so teir kunna verða førir fyri at reka allan sjóróður bæði við størri og smærri førum. Men hóast tingið áður hevur ásannað trongdina til hesa ábót og dugnan ella nyttuna í henni, liggja Lopransmenn enn óhjálptir. Hetta er harmuligt fyri teir, og okkum tykist, at tað er eisini harmuligt fyri Sumbiar sóknar íbúgvarar sum heild, tí Lopra er av náttúrunnar hond frálika væl skapað at verða góð skipahavn hjá øllum bygdum Sumbiar sóknar, tí við góðum vegasambandi, kunna eisini Sumbingar, Vikarbyrgismenn og Akramenn røkja sjóróður frá Lopra við dekksførum, sum tessverri ikki kunna goymast aðrastaðni har í sóknini.

Ásannandi henda verunleika og eisini tí, at Lopransmenn hava vent sær til okkum sum løgtingsmenn hesum máli viðv., loyva vit okkum at biðja háttvirda løgting um í hesi tingsetu at játta neyðturvuligan pening aftrat tí,ið frammanundan er játtað, til at gera lendingar- og havnaviðurskiftini í Lopra so góð, at menn kunna reka sjóróður og allan fiskiskap frá Lopra. Biðið verður um, at skipað verður fyri, at arbeiðið verður byrjað og gjørt í ár.

1. viðgerð 31. januar og málið beint til havna- og vegancvndina.

47. Tokulúður á Porkerisnesi.

Ár 1958, 29. januar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi skriv:

Útróðrarmenn og føroyskir sjómenn í heila tikið hava ferð eftir ferð strongt á at fingið tokulúður settan upp í Akrahyrgi. Sum kunnugt er leiðin um syðra enda Suðuroyar vandafullari enn kanska nakra aðrastaðni.

Málið hevur við vælvild verið viðgjørt. Menn hava fatað umstøðurnar, so ikki tørvast at siga meira til skiljan av teim. Men hóast at málið bæði á tingi og niðri soleiðis hevur fingið vælvildar viðgerð, er eingi enn gjørt fiskimonnum til hjálpar í hesum føri. Sagt er, at av ymsum grundum kann tokulúður ikki verða settur á Akrabyrgi uttan sjálvur at verða vandin fyri fiskimenn. Hetta er vorðið okkara sjómonnum kunnugt, og hava teir tí haft á máli sínamillum at fáa settan eitt tokulúður á Porkerisnesi.

Hetta vil, siga sjómenn, hjálpa monnum í ringum líkindum at finna heim av útiróðri á Munkagrunninum.

Føroya javnaðarflokkur loyvir sær tí at biðja háttvirda ting og landsstýri taka upp samráðingar við ríkisstjórnina um at seta tokulúður á Porkerisnesi.

1. viðgerð 31. januar, og 8. februar legði fiskivinnunevndin fram soljóðandi:

Umhugsan

Í skrívi av 25. januar 1958 hevur Føroya javnaðarflokkur vent sær til tingið við áheitan um at virkað verður fyri, at tokulúður verður settur á Porkerisnes.

Fiskivinnunevndin, ið hevur viðgjørt málið, er samd við umsøkjararnar um, at tokulúður eigur at koma á Porkerisnesi skjótast gjørligt, og setur fram uppskot samsvarandi hesum.

Heitt verður á landsstýrið at virka fyri, at tokulúður verður bygdur á Porkerisnesi skjótast gjørligt.

Uppskot nevndarinnar samtykt 22–0.

48. *Fyrispurningur til landsstýrið.*

Ár 1958, 27. januar fekk Hanus við Høgadalsá, løgtingsmaður, loyvi til at seta fram soljóðandi fyrispurning:

Á seinastu tingsetu varð samtykt, at vegurin úr Tórshavn inn á Sund skuldi stingast út og kostnaðarætlan liggja fyri á ólavsøkutinginum 1957; men einki av hesum er gjørt og hvat hevur nevndarformaðurin í havna- og veganevndini gjørt fyri at henda samtykt varð hildin og hvat hevur fyrrv. landsstýrismaður við samferðslumálum undir sær gjørt í hesum máli.

Sama dag fekk Kjartan Mohr løgtingsmaður loyvi at seta fram soljóðandi fyrispurning:

Sambart løgtingsviðtøku skuldi landsstýrið leggja málið um Oyggjarvegin og Sundsvegin fram til Ólavsøkutingið 1957.
Er fyrireikingararbeiðið til vegirnar gjørt sambart viðtøkurnar?

Viðgerð 30. s. m. og yvir til næsta mál á dagsskránni.

---

49. *Fyrispurningur til landsstýrið.*

Ár 1958, 27. januar fekk Hanus við Høgadalsá, løgtingsmaður, loyvi at seta fram soljóðandi fyrispurning:

Í løgtingsmáli nr. 52/1956 viðvíkjandi landssjúkrahúsinum samtykti Føroya løgting eftir tilmæli frá fíggjarnevnd at heimila landsstýrinum landskassans vegna at lána neyðturviligan pening til modernisering og viðkan av landssjúkrahúsinum.
Hvat er hent í hesum máli, og hví er tað ikki framt?

Viðgerð 30. s. m. og yvir til næsta mál á dagsskránni.

50. Stuðul til hús og bátar til útróðrarmenn í Grønlandi.

Ár 1958, 30. januar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um stuðul til hús og bátar til útróðrarmenn, ið fara til Grønlands.

§ 1.

Landsstýrið verður heimilað úrlandskassanum ella við upptøku av láni at veita fiskimonnum til bygging av opnum bátum – seksáringum og øðrum – 20 % av kostnaðinum í studningi.

§ 2.

Landsstýrið fær heimild og skyldu at byggja teir til útróðrur í Grønlandi neyðturvuligu »skúrar« so farandi kann verða til Grønlands hjá teimum mongu fiskimonnum, sum í summar ætla sær hagar til útróðrar.

§ 3.

Peningurin, til rindan av »skúlabygginginí«, verður at fáa tilvega við láni til landskassan.

Landsstýrið fær heimild at taka hetta lánið.

§ 4.

Landsstýrið ger reglugerð fyri útláns- og studningartreytunum.

§ 5.

Henda lóg kemur í gildi beinanvegin.

lagtingslov om tilskud til bådehuse og både til bådefiskere, der tager til Grønland.

§ 1.

Landsstyret bemyndiges til med midler fra landskassen eller ved optagelse af lån at yde fiskere 20 % av omkostningerne i tilskud ved bygning af åbne både 12 mandsfarere og andre.

§ 2.

Landsstyret bemyndiges til og har pligt at opføre de til bådfiskeri i Grønland nødvendige bådehuse, så det bliver muligt for de mange fiskere, der har i sinde at drive bådfiskeri ved Grønland at rejse dertil.

§ 3.

Det nødvendige beløb til opførelse af bådhusene tilvejebringes ved lån fra landskassen. Landsstyret bemyndiges til at optage dette lån.

§ 4.

Landsstyret udfylder ved regulativ betingelserne for udlånene og tilskudene.

§ 5.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Stuðul til hús og bátar til útróðrarmenn, ið fara til Grønlands:

Ein hin sterkasti táttur í rættindunum hjá føroyskum fiskimonnum eru fiskirættindini, vit eiga í Grønlandi. Hesi rættindi koma at viga meiri í hvørjum sum fiskilíkindini hjá føroyingum í Íslandi og aðrastaðni trongjast.

Ein høvuðsuppgáva hjá teim, ið stjórna fyri borgum her á landi, hevur verið og verður tað í størri og størri mun, sum veiðulíkindini hjá okkum versna aðrastaðni, at útbyggja fyri okkara fiskimonnum uppi í Grønlandi.

Nakað er gjørt. Meiri má gerast.

Seinasta ár vóru mangir útróðrarmenn í Grønlandi við opnum bátum.

Veiðan eydnaðist teimum væl, so væl, at summir fingu, tá stuttu tiðina, teir vóru, meiri enn menn við flestu av okkara bestu trolarum.

Okkum er kunnugt, at hópur av føroyskum fiskimonnum, ið ikki áður hava róð út í Grønlandi, ætla sær komandi summar á Grønlandsútiróður.

Men tessverri liggur so illa fyri, at mangir av teimum ikki eiga útróðrarbát – seksáring – og at kalla øll bátaløgini eiga einki høli, ongar »skúrar« at vera í á landi.

Hvussu mangir fiskimenn, ið talað verður um at fara Grønlandsútróður í summar, vita vit ikki, men man talið vera ov høgt gitt, tá ið vit seta 1000 – eitt túsund – tá ið alt er í lagi. Hvussu mangir, ið ynskja at fara, verður eisini at rætta seg eftir likindunum hjá monnum at fara til Íslands.

Landið skyldar sum sagt at hjálpa okkara fiskimonnum, so tað ikki kemur at standa á hjá teimum at fáa høli og bátar.

Javnaðarflokkurin setur tí uppskot um, at tingið játtar tann neyðturviliga pening at hjálpa fiskimonnum í hesum føri.

1. viðgerð 3. februar, og 15. mars legði fiskivinnunevndin fram soljóðandi

Umhugsan

Fiskivinnunevndin hevur fingið hetta mál til viðgerðar, ið er borið fram á ting av javnaðarflokkinum. Biðið verður um 20 % í studningi til opnar bátar, ið bygdir verða til útróður í Grønlandi og hjálp til skúrar í Grønlandi at búgva í hjá útróðrarmonnum. Viðvíkjandi skúrunum er nevndin samd og mælir tinginum til at geva 50 % av kostnaðinum í rentufríum láni.

Viðvíkjandi bátaspurninginum er nevndin ósamd og hevur býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Richard Jacobsen, Johan Simonsen og Jens Chr. Olsen) førir fram, at løgtingið eigur at skoyta 20 % í studningi uppí tey 50 %, ið fáust sum lán frá realkreditstovninum móti 1. veðrætti.

Umráðandi má vera at leggja alt so væl til rættis sum gjørligt hesum viðvíkjandi, serstakliga soleingi skipatrot er, ið førir arbeiðsloysi við sær millum fiskimenn.

Minnilutin (Fr. Bláhamar og Samuel Ellefsen) heldur fram, at menn, ið hava fingið loyvi at rógva út í Grønlandi, kunnu sum uppískoyti til lánið frá realkreditstovninum fáa ein garanti stóran 20 % av kostnaðinum.

Uppskot

(frá allari nevndini)

til

løgtingslóg um rentufrí lán til fiskibúðir og studning til útróðrarbátar í Grønlandi.

§ 1.

Landsstýrið fær heimild til úr landskassanum at læna vinnulánsgrunninum uppí kr. 50.000.– at veita sum rentufri lán uppí 50 % av kostnaðinum til byggingar av nýggjum fiskibúðum í Grønlandi.

lagtingslov om rentefri lån til barakker og tilskud til fiskerbåde i Grønland.

§ 1.

Landsstyret bemyndiges til af landskassen at låne erhvervslånefonden op til kr. 50.000.–, der ydes som rentefri lån, dog ikke over 50 % af omkostningerne til opførelse af nye barakker i Grønland.

(Meirilutin: R. Jacobsen, Johan Simonsen og Jens Chr. Olsen).

§ 2.

Eisini landsstýrinum heimilt at veita upp í kr. 50.000.– sum studning til opnar bátar, sum bygdir verða til útróður í Grønlandi, tó ikki uppum 20 % av kostnaðinum.

§ 2.

Endvidere bemyndiges landsstyret at yde op til kr. 50.000.– som tilskud til åbne både, der bliver bygget til fiskeri i Grønland, dog ikke over 20 % af byggeomkostningerne.

(Minnilutin: F. Bláhamar og S. Ellefsen).

Eisini er landsstýrinum heimilt landskassans vegna at geva veðhald fyri lánum uppí kr. 50.000.– til byggingar av opnum bátum til útróður í Grønlandi, tó ikki uppum 20 % av kostnaðinum.

Endvidere bemyndiges landsstyret på landskassens vegne at kautionere for lån op til kr. 50.000. – til bygning af åbne både til fiskeri i Grønland, dog højst for 20 % af byggeomkostningerne.

§ 3.

Henda lóg kemur í gildi beinanvegin.

§ 3.

Denne lov træder i kraft straks.

2. viðgerð 20. mars 1958.

Formaðurin legði fram soljóðandi broytingaruppskot frá J. F. Øregård o. fl.:

Aftaná orðið »Grønlandi« í triðju seinastu reglu í grein 2 í uppskotinum frá meirilutanum: Richard Jacobsen, Johan Simonsen og Jens Chr. Olsen verður sett: »og heima í Føroyum«.

3. viðgerð 26. mars 1958.

Lógaruppskot nevndarinnar § 1 samtykt 23–0.

Broytingaruppskot til § 2 samtykt 17–0.

Uppskot meiralutans til § so broytt samtykt 19–0.

Lógaruppskotið so broytt samtykt 18–0.

---

51. Brimverja í Skopun.

Ár 1958, 30. januar legði J. P. Davidsen, løgtingsmaður, fram soljóðandi skriv:

Málið um at økja um lendingina og bøta um havnarviðurskiftini í Skopun hevur ígjøgnum mong ár verið á tingið.

Onki er spurt burturúr hesum. Skopunar kommuna hevur aftur í ár borið málið inn á ting. Trongdin til at fáa havnar- og atleggingarviðurskiftini í Skopun bøtt er sostatt ómetaliga stór. Nakað má spyrjast burturúr.

Sum løgtingsmaður fyri Sandoynna loyvi eg mær javnaðarflokksins vegna at bera málið fram við teimum neyðugu upplýsingum:

Fyrsta játtanin, sum ikki var nýtt, var til Skersendan, um.....	6.000 kr.
Næsta játtanin var til atleggingarbryggju í Lítlaskeri, um	70.000 kr.
Triðja játtanin var til dýping av Álinum um	100.000 kr.
Fjórða játtanin var økin um henda studning til Álin um.....	12.500 kr.
Tilsamans er játtað	188.500 kr.

Kostnaðarætlanin var til hesi her umrøddu arbeiði nógv størri enn her umtalaða játtan.

Hesi arbeiði eru týdningarmikil og megu gerast. Men menn, ið eru staðkendir, og sum hava hugsað gjølla um, hvat gerast kann, og hvat ið er Skopun, sum er ein av okkara bestu útróðrarbygdum, til besta gagn, halda, at tað ber væl til at sprengja nakað niður av Berginum og harvið skapa ein verjigarð móti brótan og brimi. Hetta arbeiði og útbyggjan av Skersendanum eru fyrstu arbeiðini, ið eiga at verða gjørd, men megu vèrða gjørd.

Okkara uppskot er, at tann frammanfyrinevnda játtaða peningahædd við neyðugum uppískoyti verður brúkt til hesi arbeiði.

Vit skjóta uppá at fara undir arbeiðið á Lítlaskeri beinanvegin, og at álagt verður landsverkfrøðinginum at gera kostnaðarætlan og uppdrátt fyri brimgarðin á boðanum.

Tá ið nevnda kostnaðarætlan og uppdráttur eru gjørd, verður tingið biðið um at játta neyðugan uppískoytipening.

1. viðgerð 4. februar 1958 og málið beint til Havna- og veganevndina.

---

52. *Uppbygging av okkara fiskivinnu.*

Ár 1958, 31. januar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi uppskot við viðmerkingum:

A.

Uppskot

til

løgtingslóg viðvíkjandi skipabygging og skipakeypi.

§ 1.

Landsstýrið setur skilanevnd at gera tilmæli viðvíkjandi hvørji fiskiskip, ið okkum tørva.

Nevndin hevur rætt at taka sær serkøna hjálp at lýsa fiskivinnu- og skipaspurningin í øllum føri.

Útreiðslurnar, ið standast av hesum og nevndararbeiðinum sum heild verða goldnar úr landskassanum.

lagtingslov vedrørende bygning og køb af fiskerskibe.

§ 1.

Landsstyret nedsætter et sagkyndigt udvalg som rådgivende med hensyn til vurdering af vort behov for fiskeskibe.

Udvalget har ret til at søge særlig kyndig assistance til nærmere analyse af spørgsmålet vedrørende vort fiskeri og erhvervelse af skibe.

Udgifterne, der hidrører fra dette arbejde og fra udvalgsarbejdet det hele taget, betales af landskassen.

§ 2.

Landsstýrið fær heimild til og hevur skyldu eftir tilmæli frá teirri í § 1 nevndu skilanevnd og góðkenning av figgjarnevndini fyri landskassans rokning at láta smiðja tey fiskifør, ið landi okkara tørvað, og sum annars ikki verða bygd av einstaklingi, sínamillumfeløgum, partafeløgum og øðrum samtøkum.

§ 2.

Landsstyret bemyndiges til og tilpligtes efter indstilling fra det i § 1 nævnte sagkyndige udvalg og efter godkendelse af budgetudvalget for landskassens regning at lade bygge de fiskerskibe, som Færøerne trænger til, og som ellers ikke bliver bygget af privatpersoner, andelsselskaber, aktieselskaber og andre sammenslutninger.

§ 3.

Til at lúka ta í § 2 givnu uppgávu fær landsstýrið heimild at søkja um at taka lán:

a. í útlandinum við ella uttan statsveðhald,
b. innanríkis niðri í Danmark við ella uttan statsveðhald,
c. hjá statinum,
d. í lánistovnum og hjá privatum í Føroyum.

§ 3.

Til løsning af den i § 2 givne opgave erholder landsstyret bemyndigelse til at optage lån:

a. i udlandet med eller uden statsgaranti,
b. i den øvrige del af riget med eller uden statsgaranti,
c. fra staten,
d. i pengeinstitutioner og hos private på Færøerne.

§ 4.

Allir peningastovnar í Føroyum eru skyldugir at veita Føroya løgtingi – landskassanum – fyrsta rætt at læna úr stovnunum til skipabygging eins og til skipakeyp tann pening, ið tøkur er til láns.

§ 4.

De færøske pengeinstitutioner er pligtige til at yde Færøernes lagting – landskassen – en fortrinsret til af deres disponible penge at erholde lån til købs amt bygning af fiskerskibe.

§ 5.

Tær inntøkur, ið løgtingið – landskassin – verður at fáa við einkarsølum og landshandli, verða í tann mun, ið tørvur er á, at nýta sum uppískoyti til tann tøka og lænta pening til endurnýggjan av skipaflotanum.

§ 5.

De indtægter, som lagtinget – landskassen – erholder ved enehandel og landshandel, skal i den udstrækning, som der findes trang dertil, benyttes som supplement til den til fornyelse af fiskerflåden disponible og lånte penge.

§ 6.

Í samráð við løgtingsins figgjarnevnd hevur landsstýrið heimild úr

§ 6.

I samråd med lagtingets budgetudvalg har landsstyret hjemmel til

landskassanum at læna fiskimonnum, fiskimannasamtøkum, lutafeløgum og partafeløgum uppiskoytislán til lán frá realkreditstovninum ella øðrum lánistovnum til keyp og bygging av fiskiførum.

§ 7.

Úr landskassanum kann landsstýrið í samráð við fíggjarnevndina veita manni, samtøkum og feløgum beinleiðis peningastuðul sum lutaella partapening.

§ 8.

Landsstýrið fær heimild til við góðkenning bankeftirlitsins at leggja loft í munin millum føroysku lánistovnanna innlánsrentu og rentuna, teir taka fyri lán til løgtingið – landskassan – til skipabygging ella skipakeyp.

§ 9.

Landsstýrið og fíggjarnevndin verða at gera av, um tey av landsstýrinum sambart § 2 í hesi lóg bygdu skip skulu rekast av einari landsútgerð ella verða seld ella latin til rakstur og útarbeiðing av fiskimannasamtøkum, partafeløgum ella einstøkum manni. Her verða samtøkur og virki á plássum við serliga stórum fiskiskipatroti at eiga framihjárætt.

§ 10.

Landsstýrið og fíggjarnevndin verða at gera reglugerð og seta

af landskassens midler at yde lån til fiskere, fiskersammenslutninger, andelsselskaber og aktieselskber som supplement til det lån, de ellers måtte holde fra realkreditinstituttet eller andre låneinstitutioner til køb eller bygning af fiskerskibe.

§ 7.

Landsstyret kan i samråd med budgetudvalget af landskassen bevilge enkelte personer, sammenslutninger og selskaber direkte finansiel støtte som andelsindskud eller som aktiebeløb.

§ 8.

Landsstyret erholder hjemmel til med godkendelse af banktilsynet at regulere forskellen mellem de færøske pengeinstitutioners indlånsrente og den rente, som de beregner sig for lån til lagtinget – landskassen – til bygning eller køb af fiskerskibe.

§ 9.

Landsstyret og bugetudvalget tager bestemmelse med hensyn til, hvorvidt de af landsstyret i henhold til § 2 i denne lov byggede skibe skal drives af en offentlig rederiinstitution, eller de skal sælges eller overlades til fiskersammenslutninger, aktieselskaber eller enkelte personer til at drive og overtage. I denne forbindelse anføres, at sammenslutninger og virksomheder på pladser med særlig stor mangel på fiskerskibe bør have en fortrinsret.

§ 10.

Reglement og bestemmelser vedrørende betingelserne for ydelse af

treytirnar viðvíkjandi studnings- og lánveitan, sølu ella rakstri ella yvirtøku og útarbeiðing av skipunum.

§ 11.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

tilskud og lån, salg eller drift eller overtagelse af fiskerskibene udarbejdes af landsstyret og budgetudvalget.

§ 11.

Denne lov træder i kraft straks.

B.

Uppskot

til

løgtingslóg um landshandil

§ 1.

Føroya løgting setur á stovn ein landshandil fyri Føroyar innan 1. apríl 1958.

§ 2.

Landshandilin kann handla við øllum vørum, ið stjóri og stjórn hansara halda tað verða beint at handla við.

§ 3.

Landshandilin fær einkarinnflytan av:
mjøli,
korni,
grínum,
sukri,
fóðurvørum,
tubbaksvørum, leikuvørum,
radiotólum,
øllum radiolutum, ekkoloddum,
dekka,
radar og tílíkum tólum,
øllum greiðum, ið verða nýttar til navigasión,
el-greiðum og øllum el-lutum,

lagtingslov vedrørende landshandel.

§ 1.

Lagtinget etablerer en landshandel på Færøerne inden 1. april 1958.

§ 2.

Landshandelen erholder hjemmel til at handle med alle varer, som dens direktør og bestyrelse anser det for rigtigt at føre.

§ 3.

Landshandelen har eneret til indførsel af:
mel,
korn,
gryn,
sukker,
fodervarer,
tobaksvarer, legetøj,
radioapparater, ekkolod, dekkar,
radar og lignende artikler,
alle radioartikler,
alle artikler som anvendes til navigation,
el-redskaber og alle el-artikler,
alle luksusvarer, som selskabets

øllum skreytvørum, ið handilsins stjóri og stjórn halda tað vera landsgagnligt at handla við,
salti, koli og øllum útgerðarvørum í so stóran mun, ið handilsins stjóri og stjórn meta handilin vera føran at taka.

§ 4.

At stjórna handlinum verða sett stjóri (stjórar) og 7-mannastjórn.

Stjórnin verður vald av løgtinginum, meðan stjórn landshandilsins setur stjóran (stjórarnar).

Starvsfólkið verður sett av stjóranum, tó eftir tilmæli av stjórnini, um hon ynskir tað.

§ 5.

Landsstýrið ger í samráð við løgtingsins fíggjarnevnd reglugerð fyri stjóra (stjórar) og starvsfólk.

§ 6.

Landsstýrið og fíggjarnevndin fáa í hendi at gera tær neyðugu fyrireikingar til fíggjan av landshandlinum.

§ 7.

Henda lóg kemur í gildi 1. apríl 1958.

direktør og bestyrelse måtte finde det være af landsgavnlig betydning at føre.
salt, kul og alle udrustningsvarer, i så stor udstrækning, som handelens direktør og bestyrelse finder landshandelen i stand til at føre.

§ 4.

Til at administrere handelen ansættes en direktør (direktører) og en bestyrelse på syv medlemmer.

Bestyrelsen bliver valgt af lagtinget, medens bestyrelsen for landshandelen ansætter direktøren (direktørerne).

Personalet ansættes af direktøren. Ansættelsen kan dog ske efter indstilling fra bestyrelsen, såfremt denne måtte ønske det.

§ 5.

I samråd med lagtingets budgetudvalg udfærdiger landsstyret regulativ for direktøren (direktørerne) og personalet.

§ 6.

Det overlades til landsstyret og budgetudvalget at gøre de nødvendige foranstaltninger til finansiering af landshandelen.

§ 7.

Denne lov træder i kraft den 1. april 1958.

Viðmerkingar:

Eitt skip fór fyri og annað eftir. Tríðingurin av skipaflota okkara við yvir 200 monnum fórst undir seinasta heimsbardaga.

So statt sum skip eru lívsnervan, sjálvt grundarlagið hjá okkum, mátti verið eyðsæð hjá hvørjum hugsandi manni, at um vit ikki gjørdu eitt ódnartak fyri at endurnýggja okkara fiskivinnuflota, so hvør av okkara fiskimonnum

fekk fjøl undir fót, komu vit føroyingar at vera eftirbátar og at sita fyri vinnuloysi, um ikki annar tók sær av okkum ella onnur og aðrar tjóðir keypti arbeiðsmegi okkara fiskimanna .Og tað mátti verið monnum eyðskilt, at um tað seinasta hendi, um meginparturin av fiskimonnum okkara fóru í breyðið hjá fremmandum tjóðum, komu vit at vera fyri tí bakkasti, at okkara egna arbeiðsmegi kom at verða nýtt til at skapa fyrstaflokks vøru fyri aðrar tjóðir at troðka okkum av marknaðinum. At fiskimenn okkara, sum eru farleysir her heima, megu leita sær vinnu, har ið mest er at vinna, er eyðsað. Men tann skaðin, ið er hendur, og sum hendir av hesum ólagi, verður tungur at bøta aftur.

Javnaðarflokkurin sá vansan, ólukkuna, ið stóð fyri stavn.

Hann lat tí í góðum tíma viðurskiftini kanna.

Hann fekk greiðu á, hvussu nógvan tøkan og bundnan pening, vit áttu.

Hetta varð gjørt í 1943, altso undir sjálvum heimsbardaganum.

Prógvað varð, at vit tá áttu so nógvan óbundnan ella tøkan pening, at vit, um vit gjørdu okkum til harra yvir honum, vildu kunna endurreist alt okkara vinnuliv bæði á sjógvi og landi, samstundis sum vit útbygdu landið við havnum, vegum, ravmagnaðu tað og gjørdu eisini aðra útbygging, ið tørvur var á, og skipaði okkara skúlaskap og mentu okkara uppvaksandi fólk til tey stóru framstigini.

Flokkurin gjørdi eina planøkonomiska ætlan fyri hesum framstigum, hesari uppbygging og menning vinnuliga og mentunnarliga.

Henda ætlan við fullfíggjaðum lógaruppskotum – útarbeitt av Hilbert amtmanni, ið var ein hin kynstrigasti lógarsmiður av øllum embætismonnum, ið hava verið her á landi – varð sett fram í bóklinginum ARBEIÐI TIL ØLL Á SJÓGVI OG LANDI.

Ávísandi við fullfíggjaðum lógaruppskotum, hvussu ið peningurin skuldi fáast til vega, uttan at ein einasti sparari skuldi »risikera« at missa eitt einasta oyra, varð sett uppskot um ein 5 ára plan.

Her varð sagt, at spararnir vildu ikki »risikera« eitt einasta oyra. Henda viðmerking varð gjørd, hóast hon skuldi verið óneyðug. Men hon er gjørd, tí onkur hevur hildið fram, at spararin, við at landið lænti peningin, ið hann hevði sett inn, vildi »risikera« at hann í meiri mun enn við núverandi lánihátti, hvar ið lánistovnararnir læna beinleiðis til tann einstaka, mann ella felag. Tað er eysað ein stór misskiljing, sum her verður hildin fram móti láni yvir tað almenna til einstaka mannin ella felagið.

Sum nú er lænir sum sagt lánistovnurin beinleiðis til einstaklingin – lænir tann penngin, sum spararin hevur sett inn – og hevur ikki aðra trygd enn skipið og virkið ella tað, ið lántakarin eigur.

Verður maðurin fyri óhappi, so virkið, ið skal gjalda lánið aftur, ikki ber seg, so tað má steðga og fara undir hamarin, »risikerar« lánistovnurin at tapa peningin allan ella part av honum. Og koma krepputíðir, sum tá ið t. d. SJÓVINNUBANKIN fór, leypur ein skriða av húsagangsbúgvum,at tapini kunnu vera so mong og so stór, at lánistovnurin verður fyri tí, sum hendi við SJÓVINNUBANKANUM, at hann fer á heysin. Og tá er allur innsetti sparipeningurin í vága. Um ikki løgting og statur tók um endan á SJÓVINNUBANKA*krakkinum,* vildu spararnir verið fyri millióntapi; kanska tapt hvørt oyra, teir høvdu sett í henda banka. Teir høvdu ikki aðra trygd fyri pening sín enn bankans eginpening og ognir og so virkið, ið sparipeningurin var lænur út til. Og tá ið henda trygdin sveik, var tap í hendi. Men løgtingið og statur bjargaðu fyri ta ferðina sparipeninginum. Tað varð gjørt, tí alt landsins fíggjarlív var í váða. Men vanliga verður tilíkt ikki gjørt í bankakrakkum, um einstak dømi eru um, at tílíkt hevur verið gjørt áður. Her kann nevnast krakkið við LANDMANDSBANKANUM.

Verður spararans peningur í lánistovninum læntur yvir t. d. landskassan til tað einstaka virki – her verður serliga hugsað um skipini, sum hitt almenna má fara undir at byggja – stendur nógv størri trygd fyri peningin aftanfyri enn núverandi lánihátur gevur.

Fyrst verður tann, ið fær skipið, at seta tað og virki sítt og alt, ið hann annars eigur, í veð. Harnæst stendur alt landið við sínum inntøkulógum og lóggávuvaldi, landskassa og øllum ognum og samlaðari lívs- og innløguorku síni at standa sum veðhaldari, »garantur« fyri, at lánistovnurin skal fáa tann útlænta sparipeningin við øðrum læntum peningi til skipið aftur.

Á henda lánihátt kann spararin altso ikki tapa eitt einasta oyra av innsetta sparipeningi sínum, uttan so er at alt avtoftast her á landi. Og hendir tað, vil so einki í hvussu er kunna bjarga peninginum.

Men so leingi sum vit eru í ríkisfelagsskapi við Danmørk verður ikki landsbankarott hjá okkum.

Viðvikjandi lánihættinum er niðurstøðan altso tann, at tað er fleirfalt tryggari fyri innsetaran, at hansara peningur verður læntur út yvir landið – landsskassan – enn sum nú beinleiðis til lántakarin uttan landsins trygd aftan fyri.

Eftir javnaðarflokksins 5 ára ætlan skuldu vit byggja 5 dielseltrolarar um árið í 5 ár. 25 nýggjar trolarar ialt. Haraftrat skuldu vit byggja nýggjar skonnartir og línubátar – nóg nógv skip til allar okkara fiskimenn.

Eitt er at fáa skipini. Annað er at fáa teimum bestu rakstrarlíkindi, søluog keypilíkindi. Tí hevur tað verið okkara javnaðarmanna planur, at vit skuldu skipa fyri einum landsinnkeypi av øllum útgerðarvørum og einari landssølu av okkara framleiðsluvørum.

Tað er eingin loyna, at vit eru ikki fleiri í tali enn eitt meðalstórt forrætningsvirki hevur av monnum og kvinnum undir sær í øðrum londum, og tað er eyðsæð, at eingin kann keypa biligt, keypa beinleiðis frá framleiðslukelduni, uttan tann, ið keypir í stórum.

Á tann hátt, vit hava keypt og selt higartil, hava vit tapt milliónir árliga.

Ein kann kanska siga, at hitt almenna í Føroyum vil ikki vera búgvið at skipa fyri keypi og sølu í stórum.

Men í hesum er einki hald.

Tað varð prógvað undir seinasta heimsbardaga, at hitt almenna – landshandil okkara – kundi sloppið uppí eina útlendska kooperativa innkeypssamtøku og verðið tikið sum ein stór kooperativ samtøka við øllum landsins íbúgvum sum limum. Her var talan um bæði tað skotska og tað enska kooperativa heilsølufelagið. Tessverri varð hetta til milliónataps fyri Føroyar forkomið av teirri viðgitnu hjallaraadressuni, ið fólkaflokksformaðurin skuldi vara faðir at.

Tað er einki at ivast í, at kooperatiónin í Danmørk, Noregi, Svøriki, Finnlandi og Íslandi, ið øll er gingin saman í eina innkeypssamtøku, fegin vildi tikið eina føroyska landsinnflytan av vørum sum lim hjá sær.

Ein tílík samgonga vildi greitt allar trupulleikar, ið stóðust av ókunnleika og maktarloysi.

Ein landsinnflytan av okkara útgerðarvørum igjøgnum t. d. interskandinaviska kooperativu innkeypssamtøkuna ella igjøgnum skotska kooperativa heilsølufelagið vildi kunna givið okkum vørurnar nógv, nógv biligari, enn føroysku innflytararnir fáa tær í dag.

Í hesum ivast eingin maður.

Fyri ikki at verða misskiltur skal í hesum viðfangi viðmerkjast, at landsinnflytanin, ið talan er um, sjálvandi eigur at lata vørurnar í heilsølu til allar handilsmenn uttan mun til, um teir eru keypssamtøkuútdeilarar ella privatir.

— — —

Tessverri varð hin stóra planøkonomiska ætlanin hjá javnaðarmonnum feld á Føroya løgtingi. Og í hesum harmasuffi kann ikki komast undan eisini at taka fram aftur – til umhugsingar og lærdóms – misstakið, ið gjørt varð, tá ið ein meirluti feldi uppskotið ella málið hjá Jens av Reyni stjóra um keyp av 10 nýggjum trætrolarum – teir kundu fáast tá undir krígnum. Hvussu nógvar milliónir taptu ikki Føroyar við, at hesi skip ikki komu? Og hvat kundi innløga teirra ikki lagt støði til? Nógv at hugsa um ! !

Tað er ikki ov nógv sagt, at um tingmenn fylgdu javnaðarmonnum og fóru undir at endurnýggja okkara fiskivinnuflota við nýggjum skipum, ið tá vóru 3 ferðir so bílig sum í dag, vildu vit føroyingar ikki staðið aftanfyri íslendingar, men heldur fremri, tí vit vóru fyrr enn teir við okkara uppskoti. Teir komu seinri, men gjørdu at kalla júst tað sama, sum javnaðarmenn høvdu sett fram uppskot um, uppskot, ið lógu á føstum botni og kundu verðið framd um bara vilji var til tess ella um menn bara tá skiltu støðuna.

Javnaðarmanna principiella støða varð feld.

Menn tóku sum sagt aðra støðu.

Teir søgdu, at tá ið maður hevði eitt sindur av peningi, fekk eygað á eitt skip, og hevði hug at fáa tað, skuldi hann fáa lán frá *Vinnulánsgrunninum*, sum var stovnaður eftir uppskoti frá javnaðarmonnum.

Menn vildu hava skip.

Teir runnu á leistum eftir skipum. Men spjaddir orkaðu teir hvør sær ikki meiri enn at keypa gomul skip.

Soleiðis fingu vit øll tey gomlu skipini heldur enn tey nýggju.

Hóast gomul greiddu tey seg væl tey fyrstu árini.

Men so kom kreppan, óløgini uttanífrá, óløgi, sum menn her heinna ikki vóru harrar yvir, og sum teir onga skuld høvdu í.

Vit komu tá í somu støðu sum danska landbrúkið á sínni.

Men munur var á, hvussu menn tóku kreppuna.

Danir søgdu, at landsins garðar og virki ikki máttu verða rend um koll, tí um tað hendi, at garðarnir og virkini fóru á húsagang, vildi alt landið verða skakað og løstað til deyða.

Og tá gjørdi danska stýrið, danski ríkisdagurin og stjórnin bragdið, avreksverkið mikla, sum kom at standa fyrimynd í søguni um, hvat ið eitt fólk kann gera.

Samtyktar vórðu kreppulógir, gjaldfreistingar og skilabótalógir, sum vardu donsku bødurnar móti at verða álopnar, sum góvu teimum skáa, til kreppan var hasað av og vanligar tryggar tíðir afturkomnar.

Hin danski landbúnaðurin, hitt danska samfelagið, varð bjargað – menn vórðu ikki riknir frá húsi og heimi. Teir sluppu at sita á sínum, og eingin steðgur var í vinnuni.

Í Føroyum, á tingi, sótu aðrir menn enn teir víðskygdu donsku bøndurnir. Her sat eitt stokkkonservativt afturhald, sum hevði tað til skildur og forskrift, at tað, sum ikki kundi standa, mátti falla.

Og her leyp so skriðan mikla, ein skriða, sum Føroyar ikki hava verið úti fyri í okkara tíð.

Koreakríggið kom við kreppuni í hølunum. Sjálvti kom á okkara fiskimenn og fiskivinnu, sum ikki løgið var. Útgerðarvørurnar lupu upp í tvifaldar og summar í fleirfaldar hæddir, uttan at fiskaprisurin fór upp ella fiskiskapurin øktist – hann gjørdist tvørturímóti slækari. At kalla øll fiskimannavirkini vórðu rend um koll.

Tær kreppu- og skilabótalógir, sum javnaðarmenn høvdu verið við at útarbeitt – einar tær bestu og mest fullfiggjaðu, ið frammi hava verið – og sum

vórðu samtyktar á tingið við 12 atkvøðum av 23, vórðu steðgaðar og kvaldar av afturhaldinum í landsstýrinum.

Tá vórðu áræði og framtakshugurin í fiskimannninum ryggbrotin.

Ein hópur av okkara fiskimonnum høvdu sett hvørt oyra, jarðateigin og húsini, teir áttu, burtur fyri at fáa far. Men tá ið bylgjurnar uttanifrá holvdu seg yvir teir, gjørdi afturhaldið ta ógerðina heldur enn at vera við at bjarga og hjálpa teimum, knasaði tað bjargingarbátin, forðaði hjálpini, ið var sum sagt gjørt við danskari fyrimynd.

Landsstýrisflokkarnir – sambandið og fólkaflokkurin – forðaði, at tær samtyktu gjaldfreistingar- og skilabótalógirnar vórðu settar í gildi. At oddamaður fólkaflokksins og hansara menn fóru at bera seg soleiðis at var ófatiligt, ti hann hevði sjálvur saman við nøkrum av sínum monnum á tingi greitt atkvøðu fyri lógaruppskotunum. Men har »stakk annar hundur undir«, sum vit fyrst seinri sóu koma undan kavi.

— — —

Vit eru í ítarstu neyð fyri skip.

Allir menn rópa eftir skipum.

Bergljóðið av hesum rópum hoyrist nú eisini á tingi av øllum landsins kosnu monnum.

Andstøðumenninir av, at landið skuldi taka sær um reiggj, hava nú eitt annað orðalag.

Eingin minni enn sjálvur løgmaður Kr. Djurhuus, sum á sinni sína og stjórnarflokkarna vegna segði, at tað, sum ikki kundi standa, mátti falla, hevur nú á opnum tingi viðgingið, at tey princippir, sum hann og afturhaldið høvdu bygt landsstýrið á, hildu ikki longur, kundu ikki hjálpa landi og fólki í teimum sváru tíðum, sum vit vóru komin í.

Afturhaldsins oddafiskar hava so statt felt deyðsdómin yvir princippini í afturhaldsins politikki.

Henda ásannan, hetta »bekennilsi« var sum ein fráboðari, at teir vildu slaka uppá princippini, ið liggja undir, at landið skal lata vinnulívið sketta sær sjálvum, at tað einans skal hvila á ti tilfellisliga og planleysa og ábyrgdarleysa privatkapitalistiska spekulatiónarinitiativinum, ið heldur sær rættin til at vera hjá og frá í vinnulívinum, uttanfor sorgarskyldu fyri øðrum enn egnu privatinteressum og uttan ábyrgdarkenslu fyri at veita arbeiði til allar arbeiðsleysar hendur. Hetta verður ikki sagt við broddi ímóti nøkrum einstakum manni, men er einans sagt sum ein undirstrikan av teimum lógum, ið ráða í ti harðrenda privatkapitalistiska samfelaginum, vit liva í ídag. Og tað er rætt og skyldan hjá hvørjum manni at siggja sannleikan, sum hann er, og gera sær lívsins galdandi treyur greiðar at taka við ella at berjast ímóti.

— — —

Og aftaná »bekennilsi« eru stjórnarflokkarnir komnir fram við nøkrum ábøtingaruppskotum. Men tey eru tessverri bara nakrar lappingar við ov lítlari satt og kraft í, og sum tí ikki munaðu. Haraftrat er at siga um tey, at tey í sínum skapi einans hava miðað ímóti at lætta um hjá stórmonnunum at fáa skip og hjálpa teimum undan skattaskyldu. Av hesum fylgir, at tey aftur á hin bógvin hava vent hin tunga endan móti miðalmanninum og teimum minni mentu. Mint verður á tær tungu skattalógirnar og tolllógirnar við skattafrælsi fyri teir størstu í samfelaginum.

— — —

Men tankin um, at landið skuldi taka ta fullu ábyrgdina fyri at fáa skip til fiskimenn okkara, vann meiri og meiri fótafesti úti millum manna, so at kalla eingin fiskimaður í dag finst, sum ikki harmar, at javnaðarmannaupp-

skotið av 1943 ikki varð framt tá heldur enn at farið varð til at keypa gomul skip.

Henda broyting ella hetta sinnisskifti hevur cisini haft ávirkan í sterkari og sterkari muni á tingi, á teir menn, sum skulu standa til svars fyri fólkinum fyri gerðir sínar har.

Á tingi liggja nú uppskot, sum kortini hava góðtikið tað, at landið hevur ábyrgd fyri, annaðhvørt vit hava nóg nógv skip ella vit sita í fartroti sum nú og síggja helvtina av okkara bestu sjómonnum noyðast at leita sær út av landinum fyri at fara í tænastu hjá fremmandum landi og hjálpa tí í kappingini við okkum á alheimsmarknaðinum.

Landsstýrið hevur lagt fram uppskot, sum tað kallar ein uppbyggingarplan.

Men tessverri er hesin planur ov trongur og loysur ikki uppgávuna.

Tað veikasta við landsstýrisins uppskoti er, at vit onga vissu hava fyri at fáa tey fáu skipini, ið talan er um í fyrstu syftu.

Men sjálvandi er tað, at vit í sjey ár kunnu fáa 7 milliónir – eina uppá árið – til láns frá statinum ein stuðul, um hin peningurin, ið talan er um, annars fæst til vega – tað er treytin fyri, at tær sjey milliónirnar kunnu verða útlæntar við 20 % av skipsvirðinum.

Men her er tað, at landsstýrisins uppskot er leyst og óvist í sini uppbygging.

Annað uppskot er lagt fram av tjóðveldisflokkinum.

Tað viðgongur bart út, at ikki sleppst undan at landið átekur sær at byggja skipini.

Henda ásannan ella henda undirtøka við javnaðarmonnum attaná øll hesi mongu árini, síðani javnaðarmenn settu hesa hugsan fram undirbygda við fullfíggjaðum lógaruppskotum, er sum sagt tekin uppá sinnisskiftan og er ein sigur fyri javnaðarmannahugsjónina.

Men hitt veika – tað sum ger tjóðveldisflokksins uppskot ónýtiligt – er, at tað einki hevur um, hvussu peningurin skal koma til bygging av skipunum uttan tað, at vit skulu taka eitt risalán uppá 100 milliónir krónir í útlondum.

Tá ið vit nú vita, at hetta gerst valla, so fáir og smáir í fíggjarmegi vit eru í dag, um vit bara skulu hava okkara orð og eyð at seta í veð, og tá ið tað av tjóðveldisflokkinum verður tikið sum halgibrotið mikla at tala um, at vit eru noyddir fyri at fáa útlendskt lán í størri muni at leita okkum eftir veðhaldi ella hjálp frá statinum, dettur uppskotið burtur úr rovunum.

Har liggur so tjóðveldisflokksins uppskot sum ein »utopi«, ein ómøguleiki, hjálpaleyst viðvíkjandi at kunna lyfta skipini til landi, skipini, sum okkum tørva, um lív skal vera okkum lagað.

Eitt brek aftrat tí nevnda hava bæði landsstýrisins og tjóðveldisflokksins uppskot: hvørki talar eitt einasta orð um at hjálpa fiskimanninum til eins biliga og biligari útgerð og eins góða og betri fiskasølu og stórreiðarin fær í dag. Heldur ikki er talað nakað um at dubba okkum sjálvar »úr lagdi« at framleiða tog, snøri, gørn, trol, húkar og annan reiðskap, vit nýta umborð í skipum okkara.

Annað, sum ikki er tikið við av landsstýrinum og tjóðveldisflokkinum, er hin í dag áleikandi spurningurin at fáa bátar, hús og útgerð til einar 1000 føroyingar og kanska fleiri, sum hug hava at fara til Grønlands at rógva út. Sum viðurskiftini eru í dag, kann bara ein lítil partur av hesum monnum fara til Grønlands vegna far- og húsatrot.

At fáa loyst henda spurning leikar so mikið meiri á sum royndirnar við Grønlandsútróðrinum ífjør í inntøku hyllnaðist betri enn enntá fiskiskapurin við flestu av teimum stóru trolarunum.

Tað var av rikisumboðsmanninum á tingi upplýst, at menn nú kunnu

rokna við at fáa upp í 70 % lán til bygging av grønlandsbátum, hesum seksáringum, sum hava roynst útróðramonnum úti á bygdunum sera vel.

Okkum tykist tað rímuligt og av stórsta týdningi at skipað verður fyri frá løgtingsins síðu, at Grønlandsútróðramenninir kunnu fáa sama studning til bátabygging sum ætlað er teimum, ið byggja skip. Talan er um 20 % av byggiprísinum. Haraftrat halda vit vera neyðugt, at løgtingið byggir fiskimonnum hús (skúrar) at leiga.

Til hesa stóru uppgávu var rímiligt at ikki verður tikið minni til fyri komandi ár enn eina peningahædd, ið svarar til tann pening, ið ein trolari til 5–6 milliónir verður at fáa. Hesin peningur aftrat ti peningi, ið kann verða læntur frá realkredittstovninum vildi óivað rokkið til at hjálpt túsund monnum til Grønlands, meðan ein stórur trolari neyvan gevur arbeiði til meira enn 70 menn á sjónum, tá ið eitt sindur av skifti er umborð. Aftur á hin bógvin munar trolarin meiri uppá seg við at geva arbeiði á landinum, so leingi sum brasiliumarknaðurin er í lagi. Men tessverri eru tekin fyri, at sølugrundarlagið í hesum landi er farið at rilla hjá okkum. Tað er so kortini at vóna, at ólagið, ið er á søluni til Brasiliu, verður at javna seg so okkara fiskasøla kann verða økt heldur enn minkað til henda marknaðin.

Hesum viðvíkjandi seta vit fram uppskot í serligum løgtingsmáli.

Øðrvísi enn hini endurnýggingaruppskotini, ið umrødd eru, er javnaðarmannastøðan.

Hon tekur allar súðir við. Miðar ímóti at samla allar kreftir, bæði tær her á landi og tær, ið uttan fyri okkum eru, men sum vit ikki kunnu leggja í lógarbond, men einans kunnu fáa okkum til vildar við samráðingum og sterkum, menniskjaligum og logiskum grundum, »argumentum« í bestu samvinnu og fatan við donsku stjórnarmenninar.

Allar kraftsamlandi leiðir skulu trároynast fyri at fáa okkum veiðiskip, ið tjóð okkara skal liva av:

1. Søkja um lán í útlandinum, har ið tey eru at fáa við ella uttan veðhald frá statinum,
2. Søkja um statslán og lán frá lánistøðum niðri í Danmark.
3. Sambart javnaðarmannauppskot í fjør og fleiri aðrar ferðir á tingi gera okkum til harrar yvir peningaorkuni í landinum í tann mun, ið noyðugt er fyri at skoyta uppí tey undir punktini 1 og 2 nevndu lán, so vit kunnu verða førir at gjøgnumføra eina fullfíggjaða endurnýggjan av skipaflota okkara.
4. Landsinnflytan av øllum útgerðarvørum, so fiskimaðurin og fiskimannasamtøkur kunnu fáa útgerðina eins bíliga – og bíligari – og lagaliga sum stórreiðarin.
5. Landssølu av okkara framleiðsluvørum, so allir framletðarar, stórir sum smáir, av sonnum verða at fáa eins nógv og mest møguligt fyri vørur sínar.
6. Landið tekur sær allar tær inntøkur, sum nú óneyðugt fara í útlendskar hendur.

1. viðgerð 4. februar, og 20. mars legði fíggjarnevndin fram soljóðandi

Álit

Tað er javnaðarflokkurin, ið hevur reist málið, sum hevur verið viðgjørt í fíggjarnevndini. Tað av javnaðarflokkinum framsetta lógaruppskot er býtt í tvær deildir: Uppskot A er um skipabygging og skipakeyp, uppskot B snýr seg um landshandil.

Fíggjarnevndin hevur býtt seg í ein meiriluta (Andr. Djurhuus, Djóni í

Geil, Kj. Mohr, P. Petersen og Johan Poulsen) og tveir minnilutar, annar er Erlendur Patursson, hin P. M. Dam.

Viðvíkjandi uppskot A ynskir meirilutin ikki at seta fram uppskot, tá ið meirilutn er av terri áskoðan, at hesn spurningur longu er greiddur í hesi tingsetu undir løgtingsmáli nr. 38/1957: Løgtingslóg um studning til endurnýgging av fiskiskipaflotanum.

Viðvíkjandi uppskot B er at siga, at meirilutin fyri stuttari tíð síðan hevur verið við til at framt uppskot um avtøku av landshandlinum og kann so statt ikki styðja uppskotið frá javnaðarflokkinum.

Meirilutin setur onki uppskot fram.

Minnilutin (Erlendur Patursson) skilar til:

Uppskotið, sum her liggur fyri, er í tveimum – ella beinari sagt: eru tvey. Fyrra uppskotið snýr seg um endurnýggingartiltøk viðvíkjandi fiskiskipaflotanum, meðan hitt seinna mælir til at endurreisa Landshandilin.

Viðvíkjandi endurnýggingaruppskotinum vísir minnilutin á tað uppskot, sum tjóðveldisflokkurin hevur lagt fram um lántøku upp á 100 milj. kr. til endurreising fiskiskipaflotans (løgtingsmál nr. 39/1957) og setur tí onki nýtt uppskot fram í hesum máli.

Viðvíkjandi uppskotinum um landshandil heldur minnilutin, at uppskotið, ið her liggur fyri, er ikki hin rættasta leiðin til at loysa hetta mál, og leggur tí fram sjálvstøðugt uppskot. Um hetta uppskot tilskilar minnilutin:

Fyri rokning landskassans eigur at verða stovnað og rikin handilsfyritøka, sum fær navnið Landshandil Føroya. Bústaður handilsins eigur at vera Tórshavn.

Starvsøki handilsins skal fyrst og fremst vera at reka innflutningshandil til sølu innan lands í heilsølu. Tó verður eisini hildið rættast, at handlinum verður loyvt at reka handil við føroyskum vørum á sama hátt.

Landshandilin skal verða rikin sum sjálvstøðug fyritøka og soleiðis, at hann ber seg í rakstri og leggur hóskandi pening av rakstrarvinningi í tiltaksgrunn.

Endamál handilsins skal ikki – fram um tað sum forsvarligur rakstur og tiltaksgrunnar krevja – vera at geva peningaligan vinning, men at reka hollan handilsskap í keypum og sølum til frama fyri almenning og vinnulív landsins sum heild.

Við hesum endamáli í huga skal handilin leggja dent á at útvega landinum góðar og ódýrar vørur, har í millum

1. Vørur sum almenningurin nýtir,

2. vørur sum vinnulívið nýtir í framleiðsluni, so sum útgerðarvørur, framleiðsluvørur landbúnaðarins, iðnaðarins, handverksins og tilfar til húsabygging.

Einstakar vørur verða ikki nevndar,o g má tað haldast vera beinast at avgerðir um, hvørjar slikar, ið handilin skal handla við, verða tiknar av stjórn handilsins í hvørjum føri. Nærri reglur um hetta og annars reglur yvirhøvur eiga at verða settar av landsstýrinum.

Landshandlinum stjórnar ein forstjóra sum landsstýrið skipar. Saman við fíggjarnevndini setur landsstýrið løn hans.

Løgtingið hevur áður samtykt at seta á stovn onkarsølu við tubbakki. Her verður mælt til, at henda onkarsøla verður løgd undir landshandilin. Eftir uppskotinum skal tí landshandilin einsamallur hava rætt til at flyta inn øll slog av tubbakki og tubbaksvørum og til at hava heildsølu, men ikki smásølu við hesum vørum.

Minnilutin heldur tað ikki vera rætt nú beinan vegin at leggja fleiri vørur enn hesar undir onkarrætt landshandilsins, men heldur at hetta mál má kann-

ast fyrst. Tað verður ti mælt til, at fíggjarnevnd tingsins í samráð við forstjóra handilsins letur kanna, hvørjar aðrar vørur kunna koma undir onkarrætt handilsins, men avgerandi skal tó altið vera, hvat ið gagna kann teim endamálum sum landshandlinum annars eru sett. Tilmælini skulu verða latin landsstýrinum, sum við viðmerkingum sínum leggur tey fyri løgtingið.

Uppskot til lóg

um

Landshandil Føroya.

§ 1.

Fyri rokning landskassans verður stovnað og rikin handilsfyritøka sum kallast Landshandil Føroya. Bústaður fyritøkunnar verður Tórshavn.

§ 2.

Landshandilin skal verða rikin sum sjálvstøðug fyritøka og solciðis, at hann ber seg í rakstri og leggur hóskandi pening av rakstrarvinningi í tiltaksgrunn.

§ 3.

Landshandilin rekur innfluttningshandil og handil við føroyskum vøru til sølu í heildsølu innan lands.

§ 4.

Endamál landshandilsins skal vera at reka hollan handilsskap í keypi og sølu til frama fyri almenning og vinnulív.

§ 5.

Landshandilin skal leggja dent á at útvega landsmonnum góðar og ódýrar vørur, har í millum:

1. vørur sum almenningurin nýtir,
2. vørur sum vinnulivið nýtir í framleiðsluni, so sum útgerðarvørur fiskivinnunnar, framleiðsluvørur landbúnaðarins, ídnaðarins, handverksins og húsabyggingartilfar.

§ 6.

Landshandilin hevur einsamallur rætt til at flyta inn øll sløg av tubbakki og tubbakksvørum og til at hava heildsølu, men ikki smásølu við hesum vørum.

§ 7.

Fíggjarnevnd løgtingsins skal í samráð við forstjóra landshandilsins lata kanna, hvørjar aðrar vørur, enn tær, sum nevndar eru í § 6 í hesi lóg, kunna koma undir onkarrætt landshandilsins til tess enn betur at fremja tey endamál, sum nevnd eru í hesi lóg.

Tilmælini verða latin landsstýrinum sum við viðmerkingum sínum leggur tey fyri løgtingið.

§ 8.

Landsstýrið setur landshandlinum starvsreglur og annars reglugerð eftir hesi lóg.

§ 9.

Landsstýrið skipar forstjóra landshandilsins og setur saman við fíggjarnevnd løgtingsins løn hans.

§ 10.

Landshandilin byrjar starv sítt 1. oktober 1958.

§ 11.

Henda lóg kemur straks í gildi.

Minniluti (P. M. Dam) mælir til at samtykkja uppskot javnaðarflokksins uppskot A og B.

2 viðgerð 9. april 1958.

Lógaruppskot A. frá minnilutanum Dam § 1 fall 9–0.

Lógaruppskot B. frá minnilutanum Dam § 1 fall 5–0.

Lógaruppskot frá minnilutanum E. Patursson fall 7–0.

---

53. *Brimgarður í Skopun.*

Ár 1958, 31. januar legði Hanus við Høgadalsá, løgtingsmaður, fram soljóðandi skrív:

Tórshavn, hin 30 januar 1958.

Skopuningar staddir á almennum fundi hin 24. januar 1958, heita hervið á heiðraða Føroya Løgting um at fáa brimgarð bygdan út á »Boðan).

Hetta er eftir okkara hugsan tað mest átroðkandi í løtuni at gera við havnarviðurskiftini.

Vónandi tekur tingið væl undir við okkum, í hesum okkum átrokandi máli, og sendir ein skila verkfrøðing suður at kanna viðurskiftini, og tá tað er gjørt, veita okkum tann neyðturviliga pening.

Við hávirðing fundana vegna.

Zacharias Stórá. Simun W. Hansen. Louis Eystberg.

Til

Sóknarstýri, her.

Vit senda hervið eina umsókn til viðmælis hjá tykum. Vit vóna at hettar verður viðgjørt í Sóknarstýrinum skjótast gjørligt, fyri at umsóknin kann koma inn á ting í hesi setu. Ger so væl at senda okkum hana aftur, tá tit hava viðgjørt málið.

Við hávirðing

n. v.

L. Eystberg.

Viðl. 1 umsókn.

Umsóknin varð viðgjørd á kommunustýrisfundi 27. í hs. m., har allir limir møttu, og varð einmælt avgjørt at geva fylgjandi úttalilsi:

Á kommunustýrisfundi hin 2. febr. 1954 viðgjørdi stýrið bræv frá Jens M. Poulsen dgfst. 18. jan. 1954, har hann mælir til, at sprongt verður av Berginum, so urð kemur at liggja framvið har fyri at tarna alduni vestan frá, og mælir hann kommunustýrinum til at venda sær til løgtingið fyri at fáa hetta gjølla kannað.

Brævið varð sent til landsstýrið við kommunustýrisins viðmæli, men er einki frætt frá hesum.

Henda umsókn frá bygdafundinum ber at sama borði, t. v. s. at fáa megina tikna av boðabrotinum, og mælir kommunustýrið tí til, at hetta mál verður gjølla kannað, og loyvir sær í hesum sambandi at vísa á umsókn kommunustýrisins um eina heildarkannan av havnarviðurskiftunum.

Skopunar kommunustýri 29. januar 1958.

1. viðgerð 4. februar 1958, og málið beint til havna- og veganevndina.

---

54. *Framhald av havnabygging á Sandi.*

Ár 1958, 8. februar legði J. P. Davidsen, løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um framhald av havnarbygging á Sandi.

§ 1.

Tann í løgtingsins 10 ára ætlan fyri havnabygging fyri tíðarskeiðið 1947/48–1957/58 játtaði peningur uppá kr. 1.000.000 – ein millión – til bygging av havn í Sandoynni verður endurnýggjaður og nýttur til framhald av havnarbyggingini á Sandi sambart kostnaðarætlan og uppdrátt av verkfrøðingi Anton Djurhuus.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinanvegin.

lagtingslov om fortsættelse af havnebygning på Sandø.

§ 1.

Det i lagtingets 10 årsplan for havnebygning for tidsrummet 1947/48–1957/58 bevilgede beløb på kr. 1.000.000 – een million – til bygning af en havn på Sandø gebevilges til fortsættelse af havnebygning i bygden Sand i henhold til det af ingeniør Anton Djurhuus udarbejdede projekt.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Sum kunnugt vórðu játtaðar kr. 1.000.000 – ein millión – til bygging av oyggjahavn í Sandoynni. Henda játtan var bindandi og hevur Sands kommuna roknað við henni. Hon lat projektera arbeiðið fyri hesa milliónina, men fór ikki við tað sama undr tað, tí løgtingið hevði sagt, at kommunur, ið høvdu fingið játtað á tiggjuáraætlanini, kundu velja imillum tvinnar kostir, annaðhvørt at byrja við tað sama og í tí tilfelli gera lán uppá játtanina, ið so vildi verða goldið við 1/10 um árið, ella at bíða og samla peningin saman og fyrst fara undir arbeiðið, tá ið øll játtanin ella mesti parturin av henni var fallin til gjaldingar. Harvið vildi kommunan spara renturnar og fáa stundir at samla

saman sín part, ið kanska tá ikki kom at verða stórt meiri enn renturnar av láninum í fyrsta tilfelli annars høvdu verið.

Men so kom steðgur í.

Løgtingsins stjórnarflokkar samtyktu at skjóta út bygging av 10 ára ætlanini – ið ikki var byrjað. Sjálvandi stendur peningurin, ið játtaður er, enn við makt. Útskjótingin er ikki avtikin – og afturtaking av játtan ber ikki til. – Tingið hongur uppá skrivliga orð sítt og játtan kommunurnar.

Hóast at projekt sum sagt varð gjørt av verkfrøðingi Anton Djurhuusi og hóast løgtingsins figgjarnevnd samtykti at lata hetta Djurhuusar arbeiði umhugsað hjá okkara egnu verkfrøðingum, hava hvørki løgting ella avvarðandi kommuna hoyrt aftur um málið.

Hetta lag fer ikki at bera til. Málið hastar.

Vit loyva okkum ti at seta fram lógaruppskot til greiðslu av málinum.

1. viðgerð 12. februar 1958, og málið beint til figgjarnevndina.

---

55. *Fullgerð av vegnum Dal-Húsavík.*

Ár 1958, 8. februar legði J. P. Davidsen løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um fullgerð av vegnum millum Dal og Húsavík.

§ 1.

Tann til fullgerð av vegnum millum Dal og Húsavík neyðugi peningur verður játtaður úr landskassanum ella við láni, ið landsstýrið verður heimilað at taka landskassans vegna.

§ 2.

Løgtingsverkfrøðingsskrivstovuni verður givið í hendi at skipa

lagtingslov om fuldførelse af vejen mellem Dal og Húsavík.

§ 1.

Det til fuldførelse af vejen mellem Dal og Húsavík nødvendige beløb bevilges af landskassen eller ved optagelse af lån, som landsstyret bemyndiges til at gøre på landskassens vegne.

§ 2.

Lagtingets ingeniørkontor pålægges at sørge for, at vejarbejdet

fyri, at farið verður undir vegaarbeiði beinanvegin við útbjóðing ella á annan hátt.

§ 3.

Henda lóg kemur í gildi beinanvegin.

påbegyndes straks ved licitation eller på anden måde.

§ 3.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Allir menn eru greiðir yvir týdningin av vegnum millum Dal og Húsavík. Tingið hevur eisini skilt hetta og játtað pening og byrjað vegin – og nú er eftir 1,5 km. Men sum arbeiðið higartil er farið fram, verður tað óneyðuga dýrt. Haraftrat er hesin arbeiðshátur so langrøkin, at arbeiðið verður ikki liðugt fyrr enn um langa tíð, um ikki annað lag kemur á.

Her halda vit, at broyting eigur at koma í soleiðis, at vegurin verður gjørdur við nútímans tólum og liðugur innan eitt ár.

Samsvarandi hesum er uppskot sett fram.

1. viðgerð 12. februar og málið beint til figgjarnevndina.

56. Studningur til útbygging v. m. av Hovs havn.

Ár 1958, 8. februar legði J. H. Danbjørg løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um útbygging og útdýpan av havnini í Hovi.

§ 1.

Úr landskassanum verður játtaðar Hovs sóknar kommunu kr. 100.000.– – eitt hundrað túsund – til útbygging og útdýpan av havnini í Hovi.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

lagtingslov om udbygning og uddybning af havnen i Hovi.

§ 1.

Af landskassen bevilges Hovs sogns kommune kr. 100.000.– – eet hundrede tusind – til udbygning og uddybning af havnen i Hovi.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Ígjøgnum langar tíðir hava Hovbingar stríðst fyri at fáa útbygt og dýpt havnina, ið teir hava frá náttúrinnar hond.

Eitt sindur er gjørt. Men nógv ov lítið. Teir hava fingið játtað pening, síðani seinasta bygging fór fram – eina ferð kr. 50.000.– –men teir hava ikki fingið arbeitt fyri henda játtaða pening vegna trot uppá uppdrátt og kostnaðarætlan fyri arbeiðinum, ið var ætlað at fara fram. Tiðin er so gingin og játtanirnar eru vorðnar ov gamlar og svara ikki til dagsins prislag og krøv.

Vísandi til tað, ið áður er flutt fram um týdningin av at fáa havnarviðurskiftini bøtt í Hovi loyva vit undirskrivaðu løgtingsmenn fyri Suðuroynna okkum eftir áheitan frá Hovs sóknar kommunu at seta fram uppskot um at ganga Hovbingum á møti í hesum máli. Vit halda ikki, at peningajáttanin í fyrstu syftu kann fara niður um kr.1 00.000,–. Fyri henda pening – sjálvt við núverandi høgu prisum – kann ein munandi ábót gerast, í hvussu er ein munandi útdýping og góð atlegging fyri størri útróðrafør – motorbátar og smærri skip.

1. viðgerð 12. februar 1958, og málið beint til havna- og veganevndina.

57. *Studningur til Hovs kommunu til keyp av grótknúsara.*

Ár 1958, 8. februar legði J. H. Danbjørg løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um studning til Hovs kommunu at keypa ein grótknúsara.

§ 1.

Úr landskassanum ella av vegagrunnarpeninginum verður landsstýrið heimilað at rinda Hovs sóknar kommunu 50 – fimti – % av kostnaðinum við keypi av einum grótknúsara.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

lagtingslov om tilskud til Hovs kommune til køb af en skærvknuser.

§ 1.

Af landskassen eller af vejfondens midler bemyndiges landsstyret til at bevilge Hovs sogns kommune 50 – femti – % af udgifterne ved køb af en skærvknuser.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Undirskrivaðu løgtingsmenn fyri Suðuroy hava fingið áheitan frá Hovs sóknarstýri um at fáa endurjáttað tann studning, ið á sinni varð játtaður Hovs kommunu.

Hvussu hentur og tøkur ein tilíkur grótknúsari er fyri eina kommunu, ið hevur nógvar vegir at gera og halda við líka, nýtist okkum ikki at greiða gjøllari. Hetta er hvørjum tingmanni eins og hvørjum Føroyingi greitt.

Tað er eitt rættvist krav frá Hovbingum, ið her er talan um, og loyva vit okkum at seta fram uppskot at koma teimum á møti.

1. viðgerð 12. februar 1958, og 18. mars legði figgjarnevndin soljóðandi

Álit

Málið var til 1. viðgerð 12. februar í ár og var beint í figgjarnevndina til viðgerðar.

Nevndin hevur býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Andr. Djurhuus, Djóni í Geil, Kj. Mohr, Johan Poulsen, P. Petersen og Erlendur Patursson) skal mæla til, at Hovs kommuna fær vanligan studning úr vegagrunninum og at málið annars verður sent landsstýrinum til vanliga viðgerð.

Minnilutin (P. M. Dam) heldur principielt uppá lógaruppskotið frá javnaðarflokkinum og subsidiært uppá meirilutauppskotið.

Uppskot

frá

meirilutanum (Andr. Djurhuus, Djóni í Geil, Kj. Mohr, Johan Poulsen, P. Petersen og Erlendur Patursson):

Samstundis sum víst verður á tað, ið meirilutin setur fram í álitinum, verður málið sent landsstýrinum til endaliga viðgerð á vanligan hátt.

2. viðgerð 19. mars 1958.

Lógaruppskot javnaðarflokksins fall 5–0.

Uppskot meiralutans samt. 21–0.

58. *Vegasamband við Oyndarfjørð—Hellurnar.*

Ár 1958, 12. februar legði Joh. M. Fr. Poulsen løgtingsmaður fram soljóðandi skriv:

Í tingsetuni 1956/57 sendu íbúgvarar í bygdunum Oyndarfirði ogHellunum eina adressu við o. u. 350 undirskriftum við áheitan á Føroya løgting um at útvirka, at hesar bygdir komu í vegasamband við flest allar av bygdunum í Eysturoy antin yvir Fuglafjørð ella yvir Heltnina—Skálafjørðin. Báðar bygdir eru brimpláss. Regluligt ferðasamband er bert 2 ferðir um vikuna, m/s »Pride« týsdag og s/s »Smiril« mikudag. Fólk kann so statt bert koma eina ferð um vikuna atvikavist til Klaksvíkar og Tórshavnar og mugu steðga í hvørjum stað viku áðrenn tey sleppa heim aftur. Hetta er eisini ein avgjørdur meinbogi fyri útróðurin, ikki eru umstøðurnar at hava motorbát liggjandi á Oyndarfirði ella Hellunum, og tá einki vegasamband er við kyrruplássini, eru útróðralíkindini heilt vánalig. Ein munandi bati vildi tað verið, um vit fingu vegasambandið í lag. Viðurskiftini eru nú so vorðin í hesum bygdum, at ein partur av teirra dúgligastu ungu monnum vegna tey truplu samferðsluviðurskiftir flyta burtur og seta seg niður í skipahavnirnar. Hettar er ein dapur framtíðarmynd, og um burturflytingin ikki skal halda fram, eru einastu ráð at bøta um samferðsluviðurskiftini. Fyrr hevur hugurin mest verið fyri at koma í vegasamband við Fuglafjørð, men ætlandi er hend ein broyting, síðan arbeiðið uppá Fjarðarvegin er byrjað av nýggjum. Vegurin yvir Heltnina í Fjarðarvegin vil eisini verða styttri og biligari enn vegurin um Fuglafjørð, men hesin spurningurin verður at kanna seinri. Undirritaðu tingmenn fyri Eysturoya valdømi loyva okkum at heita á háttvirda Føroya løgting um at taka vegasambandið við Hellurnar og Oyndarfjørð til skjóta og vælviljandi viðgerð.

1. viðgerð 14. februar 1958, og málið beint til havna- og vegancvndina.

---

59. *Býti av rakstaravlopi landskassans.*

Ár 1958, 12. februar legði løgmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um býti av rakstraravlopi landskassans.

§ 1.

Av rakstraravlopi landskassans verða latin í studningi 50 % til grunnin til endurnýggjan av fiskiskipaflotanum og 15 % til Vinnulánsgrunn Føroya Løgtings.

§ 2.

Henda lóg fær gildi fyri rakstrarroknskap landskassans fyri figgjarárið 1956/57 og fylgjandi. Løgtingslóg nr. 13, 8. marts 1951 um býti av rakstraravlopi landskassans fer úr gildi.

lagtingslov om fordeling af landskassens driftsoverskud.

§ 1.

Af landskassens driftsoverskud overføres som tilskud 50 % til fonden til fiskerflådens fornyelse og 15 % til Vinnulånsgrunn Føroya Løgtings.

§ 2.

Denne lov har gyldighed for landskassens driftsregnskab for finansåret 1956/57 og følgende finansår. Lagtingslov nr. 13 af 8. marts 1951 om fordeling af landskassens driftsoverskud træder ud af kraft.

Viðmerkingar:

Eftir løgtingslóg nr. 13, 8. marts 1951 fær Vinnulánsgrunnur Føroya Løgtings 25 % av rakstraravlopi landskassans, meðan tey restandi 75 % eru flutt á kapitalkonto landskassans. Henda burturleggingin til vinnulánsgrunnin var neyðug, fyri at gera hann føran fyri at gjalda aftur síni innlán; tað visti seg, at grunnurin kom fyri stórum tapum uppá útlánini, inngjaldingarnar vórðu tí minni enn útgjaldingarnar, so honum tørvaði studning beinleiðis ella óbeinleiðis, smbr. løgtingstíðindi 1950, bls. 112.

Nú stendur soleðis til, at grunnurin hevur restinnlán fyri tilsamans 1.740.140,84 kr., og í restútlánum 995.241,23 kr., av hesum trolarar 240.000 kr., alt pr. 1. januar 1958, grunninum tørvar tí studning. Tann studningur, ið verður veittur grunninum er bert til rindan av hallinum og ikki til veitan av nýggjum lánum.

Í viðmerkingunum til løgtingsmál nr. 38.1957: Endurnýgging fiskiskipaflotans varð sagt, at tað allarhelst varð neyðugt at leggja meira til grunnin til endurnýgging av fiskiskipaflotanum, um hann skal vera førur fyri at taka uppá seg allar tær uppgávur, ið eru tilskilaðar í uppskotinum. Ein útvegur er at leggja 50 % av rakstraravlopi landskassans í hann.

1. viðgerð 14. februar, og 7. mars legði figgjarnevndin fram soljóðandi

Alit

Landsstýrið hevur lagt málið inn á ting.

Málið varð undir 1. viðgerð beint í figgjarnevndina, sum hevur viðgjørt tað.

Nevndin er samd um vísandi til viðmerkingarnar frá landsstýrinum at mæla tinginum til at samtykkja upskotið frá landsstýrinum.

Upskot landsstýrisins samtykt 16–0.

---

60. Broyting í løgtingsvallógini.

Ár 1958, 13. februar legði Poul Petersen løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um broyting í lóg nr. 124 frá 28. marts 1923 om Færøernes lagting við seinni broytingum,

lagtingslov om ændring i lov nr. 124 af 28. marts 1923 om Færøernes lagting med senere ændringer (jfr.

(smbr. kunngerð nr. 249 frá 24. juni 1939, løgtingslóg nr. 4 frá 13. mai 1948 og løgtingslóg nr. 56 frá 5. september 1950).

bekendtgørelse nr. 249 af 24. juni 1939, lagtingslov nr. 4 af 13. maj 1948 og lagtingslov nr. 56 af 5. september 1950.)

Fylgjandi greinir verða orðaðar soleiðis:

§ 5, stk. 2.

Hvør kandidatlisti skal vera latin inn til formann valnevndinnar seinast kl. 18 á 3 vikudegnum undan valdegnum, tilmæltur av minst einum og hægst 10 veljarum sum stillarum og við listanum skal fylgja yvirlit yvir stillararnar, hará nevn teirra, starv og búðstaður skulu vera týðiliga tilskilað.

Enhver sådan kandidatliste skal være indleveret til formanden for valgnævnet senest kl. 18 på 3 ugersdagen før valgdagen, anbefalet af mindst een og højst 10 vælgere som stillere og være ledsaget af en fortegnelse over stillerne, hvori disses navne, stillinger og bopæle er tydeligt angivet.

§ 5, stk. 8.

Kandidatlistarnir, sum góðkendir eru, verða av valnevndini merktir hvør við sínum bókstavi (A, B, C, o. s. fr..) og haraftrat við tí listaeyðkenni, sum er givið, um so er, tilíkt er tilmeldað.

Flokkar, sum ynskja at nýta sama bókstaveyðkenni til kandidatlistar sínar í øllum valdømum, kunnu seinast 5 vikur innan valið av felag teirra senda løgmanni áheitan. Skjótast eftir útlop freistinnar tekur løgmaður avgerð, hvat bókstaveyðkenni hesir flokkar skulu hava og lýsir hesa avgerð. Hevur sami flokkur fleiri listar í einum valdømi, skal valnevndin geva nummar aftrat (A1, A2, A3, o. s. fr.). Kemur dráttur upp, hvørt felag kann senda inn áheitan um felags bókstaveyðkenni, sum er bindandi fyri viðkomandi flokk, tekur løgmaður avgerð, sum er endalig.

De godkendte kandidatlister mærkes af valgnævnet hver med bogstav (A, B, C, o. s. v.) samt med den opgivne listebetegnelse, såfremt en sådan er anmeldt.

Partier, der ønsker at anvende samme bogstavbetegnelse for deres kandidatlister i alle valgkredse, kan senest 5 uger inden valget ved deres organisation til lagmanden indsende begering herom. Snarest muligt efter fristens udløb træffer lagmanden beslutning om, hvilken bogstavbetegnelse, der skal anvendes for disse partiers vedkommende, samt bekendtgør denne beslutning. Opstiller det samme parti flere lister i en valgkreds, skal der af valgnævnet til dette bogstav føjes et nummer (A1, A2, A3, o. s. v.). Opstår der tvist om, hvilken organisation, der med bindende virkning for det pågældende parti

kan indsende begæring om fælles bogstavbetegnelse for partiet, afgøres en sådan tvist endeligt af lagmanden.

§ 6, stk. 3.

Á atkvøðuseðlunum skulu eisini nøvn kandidatanna prentast við vanligum stavum í hvønn tvørteigin undir kandidatlistanna eyðkenni í bókstavarað.

Tá ið valnevndin heldur, at nøvn kandidatanna kunnu blandast, skal starv ella búðstaður teirra, sum kunnu koma í bland, prentast á atkvøðuseðilin aftrat nøvnunum. Nøvn kandidatanna skulu prentast í tvørteigar hvør undir øðrum við einari tynri striku imillum hvørji 2 nøvnini. Onki orð ella bókstavur og onki navn, tal ella tekin má vera uppi á nøkrum atkvøðuseðli á prenti ella á annan hátt.

På stemmesedlerne skal de endvidere i hvert felt under kandidatlisternes betegnelse med almindelige typer trykkes navnene på samtlige listens kandidater i alfabetisk rækkefølge. Hvor forveksling af kandidaternes navne efter valgnævnets skøn kan finde sted, skal der på stemmesedlerne foruden navn trykkes stilling eller bopæl for de kandidater, hvis navne kan være genstand for forveksling. Kandidaternes navne i felterne trykkes under hinanden, adskilt ved en tyndere trykt streg mellem hver 2 navne. Intet andet ord eller bogstav og intet navn, tal eller tegn må være påført nogen stemmeseddel enten ved tryk eller på anden måde.

§ 11, stk. 3.

Tá ið uppgjørt er eftir tí í stykkinum omanfyri fyrisettu mannagongd, hvussu mangar hvør kandidatlisti skal hava valdar, verður gjørt av hvørjir kandidatar á listanum skulu sigast valdir eftir talinum av persónligum atkvøðum. Standa atkvøður á jøvnum, ger lutakast av.

stykke omhandlede måde er op-

Når det på den i foregående skal vælges af hver kandidatliste, gjort, hvor mange medlemmer, der bestemmes det, hvilke af listernes kandidater, der skal erklæres for valgte efter antallet af personlige stemmer. I tilfælde af stemmelighed gør lodtrækning udslaget.

Stk. 4–8 ganga út.

§ 13, stk. 3.

Eykamandatini tilkoma teim ikki umdømisvaldu kandidatum á við-

Tillægsmandaterne tilfalder de ikke kredsvalgte kandidater på de

komandi listum eftir tali av persónligum stemmum.

pågældende lister efter antallet af personlige stemmer.

§ 14, stk. 1.

Tá ið løgtingsmaður heldur upp at sum limur í tinginum og annars eftir reglum í tingsins tingskipan kann ikki møta á fundum, kemur sum varamaður ikki valdur kandidatur í sama valdømi, sum hevur mest av persónligum atkvøðum. Er ongin tilíkur kandidatur, verður mandatið at flyta til valdømi, sum eftir reglunum í § 13, 1. stk. er næst til tað, og tað tilkemur tí ikki valda kandidati, sum hevur mest av persónligum atkvøðum í hesum umdømi.

Når et lagtingsmedlem ophører med at være medlem af tinget og iøvrigt efter de i lagtingets forretningsorden fastsatte bestemmelser ikke kan give møde, indtræder som stedfortræder den ikke valgte kandidat i samme valgkreds, der har det største antal personlige stemmer på vedkommende partis liste. Findes ingen sådan kandidat, overføres det ledige mandat til den valgkreds, som ifølge reglerne i § 13, 1. stk. har nærmest krav derpå, og tilfalder den ikke valgte kandidat, der har det største antal personlige stemmer i denne kreds.

Viðmerkingar:

Landsfelag fólkaflokksins (radikalt sjálvstýri) samtykti á landsfundi sínum 18. og 19. januar 1958 m. a. at tilmæla tingflokkinum at stíla fyri broyting í løgtingsvallógini (smbr. §§ 5, 6, 11 og 14 í kunngerð nr. 249 frá 24/6 1939 – smbr. løgtingslóg nr. 4 frá 13. mai 1948 og løgtingslóg nr. 56 frá 5. september 1950) soleiðis, at reglurnar vera nakað tað sama sum í lóg nr. 92 frá 23/3 1956 um fólkatingsval í Føroyum ella kgl. fyriskipan nr. 196 frá 3/7 1956 um kirkjuráð í Føroyum t. e. at bert persónligar atkvøður gera av, hvør valdur er sum umdømisvaldur, sum eykamaður ella tiltaks- ella varamaður.

Fólkaflokkurin og sjálvstýrisflokkurin taka undir við hesum tilmæli og loyva okkum samsvarandi at seta fram uppskot til tørvandi broytingar.

1. viðgerð 18. februar, og 20. mars legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit.

Fólkaflokkurin og sjálvstýrisflokkurin hava lagt inn á ting løgtingsmál nr. 60/1957 um broyting í løgtingsvallógini við uppskoti til løgtingslóg, og Føroya arbeiðarafelag hevur lagt fyri tingið løgtingsmál nr. 62/1957 um broyting í løgtingsvallógini og í reglum fyri kommunal val, sbr. bekendtgørelse (nr. 200) af regler om kommunale valg frá 17. juli 1931 og lóg (nr. 126) om byen Thorshavns kommunale styrelse frá 27. mai 1908.

1. viðgerð av báðum málum fór fram 18. februar 1958 og vórn málini beind í lógarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málini og er samd um at senda landsstýrinum til nærri kanningar og møguligt fyrileggja kommunustýrunum til ummælis málið viðvíkjandi broyting í reglunum um kommunal val.

Viðvíkjandi uppskotinum um broyting í løgtingsvallógini hevur nevndin býtt seg sundur í ein meriluta og ein minniluta.

Meirilutin (D. P. Danielsen, Trygve Samuelsen og J. Fr. Øregaard) setur onki uppskot fram, meðan minnilutin (R.Lon g og P. Petersen) mælir tinginum til at samtykkja uppskotið frá fólkaflokkinum og sjálvstýrisflokkinum.

2. viðgerð 11. april 1958.

Formaðurin legði fram soljóðandi broytingaruppskot frá tjóðveldisflokkinum:

Í lógaruppskotinum verður sett framinanfyri tekstin:

Í 2 gr. 1 stk. verður aftaná »21 Aar« sett:

»eru fødd í Føroyum ella uttanfyri Føroyar og faðirin og/ella móðurin eru føroysk, somuleiðis kvinnur giftar við føroyingi,«	»er født på Færøerne eller udenfor Færøerne af færøske forældre, samt kvinder gift med færing.«

3. viðgerð 18. april 1958.

Broytingaruppskotið fall 8–0.

§ 5, stk. 2 í lógaruppskotinum fall 9–0.

§§ 5, stk. 8 til 14 vóru settar undir atkvøðu við navnakalli:

Ja atkvøddu: Frederik Bláhamar, Poul Petersen, Samuel Petersen, Djóni í Geil, Knút Nygaard, Richard Long, Kjartan Mohr, Samuel Ellefsen, Robert Joensen og D. P. Danielsen.

Atkvøddu ikki: Jens Chr. Olsen, Olaf Ellingsgaard, Trygve Samuelsen, Leon Joensen, Andreas Djurhuus, Johan Simonsen, J. P. Davidsen, Hans Iversen, Lindenskov Samuelsen, Frederik Hansen, Erlendur Patursson og Hanus við Høgadalsá.

Burturstaddir: P. M. Dam, J. Fr. Øregaard, Einar Waag, J. H. Danbjørg og Arnhold Nielsen.

61. Studningur til El-spæl til bátadráttur.

Ár 1958, 14. februar legði Hans Iversen løgtingsmaður fram soljóðandi skriv:

Vit undirritaðu bátaeigarar og útróðrarmenn loyva okkum at biðja hitt virda ting veita okkum studning til eitt *oljutrykkspæl* at draga bátarnar við. Hetta spæl kostar eftir ti vit vita o. u. 14.000 kr. Spælið lyftir 3 tons.

Vit rokna við, at hetta spæl eisini kundi verði brúkt til at tikið sand upp úr hylinum innanfyri brimgarðin við við »grabbara«.

Ofta er so nógvur sandur, at ilt er at lenda á fjøru, og varð sandurin upptikin, var hann góður á vegin, hvat ið nú man tørvur vera á.

Við lagda umsókn, sum tað sæst hevur tann allarstørsta áhuga hjá øllum íbúgvarum í Kvívík framsendist hervið til Føroya løgting við sóknarstýrisins besta viðmæli.

1. viðgerð 20. februar 1958, og málið beint til havna- og veganevndina.

62. Broyting av tí kommunalu- og løgtingsvallógini.

Ár 1958, 14. februar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi skriv frá Føroya arbeiðarafelag:

Vit lata hervið háttvirda Føroya løgting vita, at á fundi felagsins er samtykt at leggja fram á ting ynski um at fáa vallógirnar fyri løgtingsval og kommunuval broyttar samsvarandi vallógina fyri fólkatingið.

Vit hava biðið lógfrøðing í landsstýrinum um at gera so væl at gera okkum uppskot, ið lógteknisk er í lagi og samsvarandi við okkara ynski; men tað ber kanska til hjá t. d. løgtingsins lógarnevnd at seta upp uppskot í ti rætta lógtekniska lagi fyri okkum.

1. viðgerð 18. februar, og 20. mars legði lógarnevndin fram álit (smbr. tingmál nr. 60).

63. Veð í veiðu.

Ár 1958, 18. februar legði lagmaður fram soljóðandi

Forslag

til

lov for Færøerne om pantsætning af fangst i årene 1958–63.

§ 1.

Enhver, der driver fiskeri herunder hvalfangst, skal kunne give underpant i fangsten i hvert af årene 1958–1963 til sikkerhed for betaling af gæld, der er stiftet til udrustning og drift af fisker- og hvalfangerfartøjer.

§ 2.

Det ifølge vedkommende pantebrev skyldige beløb kan inddrives ved udpantning og forfalder til betaling senest 31. december i det år, i hvilket pantebrevet er oprettet. Pantebrevet bortfalder, såfremt begæring om udpantning ikke er indgivet til sorenskriveren inden 1. april det følgende år.

§ 3.

Varer, leveret til udrustning mod pant i overensstemmelse med denne lov, kan ikke for andre tilgodehavender gøres til genstand for arrest, udlæg eller anden retsforfølgning.

Efter udløbet af april måned i hvert af årene 1959–1964 udsletter sorenskriveren (dommeren) de i henhold til denne lov i det foregående år tinglæste pantebreve, uden at fremsættelse af begæring i så henseende er fornøden.

§ 5.

Tinglæsning såvel som aflæsning og udslettelse, der sker i medfør af denne lov kan finde sted uden gebyr til statskassen.

§ 6.

Denne lov gælder kun for Færøerne.

Viðmerking:

P/f Hvalarakstur hevur sett fram ynski, at lógin um pant í fongi verður broytt soleiðis, at útgerð til stórhvalaveiðuna kemur inn undir lóg nr. 309 frá 21. december 1955.

Tá ið skjótt bert ár er eftir til lógin fer úr gildi, hevur landsstýrið loyvt sær at seta fram uppskot til endurnýggingar av lógini í 5 ár og mælir løgtinginum til samtykt.

1. viðgerð 20. februar, og 7. mars legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit

Í ríkislóg nr. 309 frá 21. december 1955 verður fyri árini 1956–1959 givin lógarheimild til at geva veð í veiðu til tryggingar fyri afturgjalding av skuld, ið er gjørd fyri útgerð til skip, ið reka fiskaveiðu. Henda lógarheimild umfatar

ikki útgerð til stórhvalaveiðu, og hevur landsstýrið tí sett uppskot fram um at lógin verður orðað soleiðis, at hon eisini kemur at umfata hesa veiðu.

Tann galdandi lóg fer ikki úr gildi fyrr enn í 1959, og skuldi tað so statt ikki verið neyðugt enn at gjørt uppskot til endurnýgging av lógini, men um heimildin skal kunna umfata stórhvalaveiðu í 1958, verður tað neyðugt at seta lógina í gildi við nevndu broyting skjótast møguligt.

Í viðmerkingunum frá landsstýrinum verður sagt, at upskotið gongur út uppá at endurnýggja lógina fyri 5 ár, men í sjálvum lógaruppskotinum verður áramálið sett til 1958–1963. Hetta eigur helst at vera 1958–1962. Herav fylgir, at tað í § 4 eigur at standa 1959–1963 í staðin fyri 1959–1964.

Lógarnevndin, ið hevur viðgjørt málið, mælir løgtinginum til at samtykkja uppskotið frá landsstýrinum við niðanfyri nevndu broytingum:

Uppskot.

Løgtingið samtykkir uppskot landsstýrisins við hesum broytingum:

1. Í staðin fyri »1958–1963« í § 1 verður sett »1958–1962«.
2. Í § 3 verður sett í 1. reglu millum »pant« og »i« orðini »i fangsten«.
3. Í staðin fyri »1959–1964« í § 4 verður sett »1959–1963«.
4. § 6 gongur út og sum nýggj § 6 verður sett:
   »Denne lov, der kun gælder for Færøerne, træder i kraft straks.«

2. viðgerð 10. og 3. viðgerð 13. mars 1958.

Lógaruppskotið við broytingum nevndinnar samt. 24–o.

---

64. *Forsorgarpeningur til hvørt barnið hjá forsyrgjaranum.*

Ár 1958, 18. februar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi skriv:

Forsorgarpeningur til forsyrgjarar fyri hvørt barn eins og skipað er í hinum Norðanlondum, Stóra Bretlandi og øðrum londum.

Longu undan seinasta heimsbardaga hevði stýrið í New Zeelandi við lóg skipað fyri, at beinleiðis studningur varð veittur foreldrum við børnum. Hesin studningur varð veittur á tann hátt, at arbeiðsmaðurin við børnum fekk eitt daglønaruppiskoyti fyri hvørt barnið uttan tað fyrsta.

Henda fyriskipan botnaði í teirri ásannan, at foreldur ikki bara gera

skyldu sína móti sær sjálvum, men eisini móti samfelaginum við at átaka sær byrðina at føða og fostra børn. Pápin arbeiðir so statt ikki bara fyri seg og konu sína, men eisini fyri børnini, ið samfelagið í hægsta stig hevur ábyrgd fyri sum tað liðið, ið lívsins framhald er bygt á. Men dagløn til eitt og tvey røkkur ikki til fullna at føða og klæða fleiri ferðir so nógv í tali. Viðgangandi hetta tóku stjórnarmenn í New Zeelandi ta støðu at leggja aftrat lønini fyri hvørt barnið. Hetta uppískoyti skuldi verða borið av tí almenna ella serligum grunni, ið var skipaður til tess. Tá var uppískoyti 1 sh um dagin fyri hvørt barnið. Nú er tað sjálvandi nógv meiri ella ið hvussu er vaksið í mun til dýrtíðina.

Við fyrimynd úr New Zeelandi hevði Beveridge nakað tað sama uppískoyti til forsyrgjarar fyri hvørt barnið í stóra uppskoti sínum til umskipan av teirri socialu forsorgini í Bretlandi. Og undir javnaðarstýrinum við Atla sum forseta varð meginparturin av Beveridgepláninum ein veruleiki.

Í Danmørk, Noregi og Svøriki eru eisini fyriskipanir settar í gildi, sum veita ávísan studning til foreldur fyri hvørt barnið, ongastaðni minni enn 200 kr. Hesin forsorgarstudningur vegna uppfostran av børnum er nógv hægstur í Svøriki í øllum Norðanlondum.

Hesin spurningur er ikki minni áleikandi hjá okkum enn hjá brøðrafólkunum í Norðanlondum og aðrastaðni við.

Undirskrivaði javnaðarflokkur loyvir sær við hesum at leggja á tingborð spurningin um barnapening til forsyrgjarar her á landi á sama hátt sum frammanfyri greitt frá og troðka verður á háttvirða løgting at greiða hann til lítar í hesi tingsetu.

1. viðgerð 21. februar, og 19. apríl legði figgjarnevndin fram soljóðandi

Álit

Meirilutin (A. Djurhuus, H. Iversen, Djóni í Geil, Poul Petersen og Kjartan Mohr) loyvir sær at flyta fram, at hetta mál hoyrir undir skattalóggávuna og er tessvegna eitt sermál.

Til tess at gera sær eina ætlan um eina tilíka lóggávu í Føroyum er ein sammeting neyðug millum skattastigini í donsku statsskattalógini og føroysku landsskatalógini (smbr. donsku statsskattalógina nr. 90 frá 29. marts 1957):

A) Danska statsskattalógin:

		av avlopinum
1) *familieforsørgere:*		
yvir 6.000 kr. men ikki yvir 9.000 kr.	300 kr. – 6.000 kr.	15 %
yvir 9.000 kr., men ikki yvir 12.000 kr.	900 kr. – 9.000 kr.	20 %
yvir 12.000 kr., men ikki yvir 15.000 kr	1800 kr. – 12.000 kr.	30 %
yvir 15.000 kr., men ikki yvir 18.000 kr.	2850 kr. – 15.000 kr.	35 %
2) *andre skatteydere:*		
yvir 6.000 kr., men ikki yvir 9.000 kr.	500 kr.– 6.000 kr.	20 %
yvir 9.000 kr., men ikki yvir 12.000 kr.	1100 kr. – 9.000 kr.	30 %
yvir 12.000 kr., men ikki yvir 15.000 kr.	2000 kr. –1 2.000 kr.	35 %
yvir 15.000 kr., men ikki yvir 18.000 kr.	3050 kr. – 15.000 kr.	61 %

B) Føroyska landsskattalógin + 30 % hækking: (smbr. løgtingslóg nr. 17 frá 28. marts 1952 og nr. 17 frá 27. marts 1958):

Landsskattur.

Mykines

Inntøka kr.	Regluligur landsskattur.	+ %	Tilsamans
6.000	200,00	60,00	260.00
6.500	237,50	71,00	308,50
7.000	275,00	82,50	357,50
7.500	320,00	96,00	416,00
8.000	365,00	109,50	474,50
8.500	415,00	124,50	539,50
9.000	465,00	139,50	604,50
9.500	515,00	154,50	669,50
10.000	565,00	169,50	734,50
10.500	625,00	187, 50	812,50
11.000	685,00	205,50	890,50
11.500	745,00	223,50	968,50
12.000	805,00	241,50	1.046,50
12.500	865,00	259,50	1.124,50
13.000	925,00	277,50	1.202,50
13.500	985,00	295,50	1.280,50
14.000	1.045,00	313,50	1.358,50
14.500	1.105,00	331,50	1.436,50
15.000	1.165,00	349,50	1.514,50

Barnafrádráttur:

Fyri hvørt barnið verða frádrignar 35. – kr av regluliga landsskattinum av inntøku undir 7.000 kr.o g 25. – kr. fyri inntøku yvir 7.000. – kr.

Sum frásagt: barnafrádrátturin fer frá áðrenn tey 30 % verða løgd aftrat.

Sum tað sæst av hesi sammeting eru hesar lógir so ymiskar í sinum stigum, at uppskot javnaðarmanna letur seg ikki fremja og tessvegna setur meirilutin onki uppskot fram.

Minnilutin (Erlendur Patursson) setur onki uppskot fram,men vil styðja uppskot javnaðarfloksins.

Minnilutin (P. M. Dam) tekur undir við Føroya javnaðarflokki og mælir til longu í hesi setu at samtykkja uppskotið um, at givið verður landsstýrinum í hendi í samráð við ríkisstýrið at fáa somu skipan fyri Føroyar sum fyri hin partin av ríkinum viðvíkjandi barnatilskoti.

Hetta tilskotið rindar staturin alt niðri. Men um tað sambart tann praksis, vit hava haft viðvíkjandi rindingini av socialum útreiðslum – helvt um helvt til danir og okkum – ikki ber til hjá statinum at rinda allan peningin skal landsstýrið eftir samráð við fíggjarnevndina verða heimilað at lata landskassan rinda ein part av útreiðslunum, tó ikki yvir helmingin.

Niðri verður goldið sambart lóg nr. 89 frá 29. marts 1957 um barnatilskot fyri hvørt barnið eftir sum inntøkurnar eru.

Forsyrgjari við inntøku:

undir kr.	4.000	fær	fyri	hvørt	barnið	kr.	170.	– um árið
4.000 til	5.000	fær	fyri	hvørt	barnið	kr.	160.	– um árið
5.000 til	6.000	fær	fyri	hvørt	barnið	kr.	150.	– um árið
6.000 til	7.000	fær	fyri	hvørt	barnið	kr.	145.	– um árið
7.000 til	8.000	fær	fyri	hvørt	barnið	kr.	140.	– um árið
8.000 til	9.000	fær	fyri	hvørt	barnið	kr.	130.	– um árið
9.000 til	10.000	fær	fyri	hvørt	barnið	kr.	120.	– um árið
10.000 til	11.000	fær	fyri	hvørt	barnið	kr.	110.	– um árið
11.000 til	12.000	fær	fyri	hvørt	barnið	kr.	80.	– um árið
12.000 til	13.000	fær	fyri	hvørt	barnið	kr.	60.	– um árið
13.000 til	14.000	fær	fyri	hvørt	barnið	kr.	40.	– um árið
14.000 til	15.000	fær	fyri	hvørt	barnið	kr.	20.	– um árið

Í Føroyum eru sambart upplýsingar frá okkara hagkønu monnum um 2400 børn hjá foreldrum við inntøku undir kr. 5.000 – um 7.000 børn hjá foreldrum við inntøku millum kr. 5.000 og kr. 12.000.–.

Barnatalið hjá foreldrum við inntøku millum kr. 12.000.– og kr. 15.000.– kann neyvan setast hægri enn 1000.

Vit hava so statt ein barnaflokk, ið talan kann verða um at rinda barnatilskot fyri, uppá um 12–13.000. Herfrá verður so at taka tað elsta barnið í hvørjum húsi. Rokna vit 3 børn undir 15 ár uppá húsið, verður talan um stívliga 4.000 hús.

Frá teimum ca. 12.000 børnunum skulu so fara ca. 4.000

Eftir verður so at rinda barnatilskot fyri, ca. 8.000 børn.

Seta vit meðal tilskotið fyri hvørt barnið til kr. 140.– um árið, verður talan um ein tilskotspening uppá 8.000 × 140 = kr. 1.120.000.– ein millión og hundrað og tjúgu túsund.

Letur staturin sum niðrí alt, er eingin spurningur hjá okkum, hvaðani peningurin skal koma. Lata vit ein part, 1/3 ella 1/5, megu vit sjálvandi avgera, hvaðani tær kr. 400.000.– ella kr. 600.000.– skulu koma frá.

Hesin peningur eins og meirpeningurin til fólkatryggingina nýtist ikki at verða tikin við eykatolli ella nýggjum beinleiðis skatti á tær inntøkur, ið eru skattaðar frammanundan.

Her eru aðrir vegir at ganga.

Til loysan av hesum og øðrum nýggjum socialum uppgávum loyvir minnilutin sær at skjóta uppá at økja tann sociala grunnin, ið nú hevur ein pening uppá kr. 1,7 mill. kr. við at seta aftur í gildi, at hann skal hava 25 % av rakstararavlopi landskassans. Haraftrat verður skotið upp at lata eykaavskrivingarpeningin, ið annars, um hann varð skattaður sum hinar innløgurnar, vildi goldi ein skatt uppá í minsta lagi 50 % til sociala grunnin rinda 10 %.

Henda inntøkuleið vil ivaleyst kunna greiða at fáa til vega nóg miklan pening til hesi endamálini.

Tá ið vit sum ávist hava møgulcika at vinna barnarikum heimum stuðul, samstundis sum vit veita livsmegi at okkum uttanífrá til tann veikara partin av okkara fólki, livsmegi, sum øll fer í unifár beinanvegin og so statt verður at merkjast allastaðni í samfelagslívi okkara, vil tað vera ógerð til ikki uttan dvøl at nýta henda møgulcika.

Minnilutin (P. M. Dam) setur fram hetta

Uppskot

til

løgtingslóg um barnatilskot hjá uppihaldarum

§ 1.

Ríkislóg nr. 89 av 29. marts 1957 um barnatilskot fær landsstýrið heimild at seta í gildi fyri Føroyar, soleiðis sum tað og danska stjórnin og fólkating koma til sættis um við møguligum broytingum og serligum ásetingum viðvíkjandi gjaldingum av barnatilskotinum.

§ 2.

Um neyðugt fær landsstýrið heimild til í samráð við løgtingsins figgjarnevnd at nýta 25 % av landskassans rakstraravlopi til rindan av tí parti av barnatilskotinum, sum ríkisstýrið, fólkatingið og landsstýrið í samráð við figgjarnevndina verða samd um, at landskassin skal gjalda.

§ 3.

Til rindan av tí í § 2 nevnda parti av barnatilskotinum fær landsstýrið – um neyðugt – heimild í samráð við figgjarnevndina at áleggja feløgum, virkjum og mannum ein skatt uppá inntil 10 % av øllum eykaavskrivingum.

§ 4.

Tann í §§ 2 og 3 nevndi peningur fer í Løgtingsins sociala grunn, og tann parturin av honum, sum ikki verður nýttur til tað í frammanfyri standandi greinum umrødda endamál er falur til onnur social mál,ið

lagtingslov om børnetilskud hos forsørgere.

§ 1.

Landsstyret bemyndiges til at sætte rigslov nr. 89 af 29. marts 1957 om børnetilskud i kraft på Færøerne således som landsstyret, den danske regering og folketing kan komme til enighed om med mulige ændringer og særlige forhold vedrørende udbetaling af børnetilskud.

§ 2.

Om nødvendigt bemyndiges landsstyret til i samråd med lagtingets finansudvalg at anvende 25 % af landskassens overskud til betaling af den andel af børnetilskudet, som regering, folketing og landsstyret i samråd med finansudvalget kan komme til enighed om, at landskassen skal udrede.

§ 3.

Til betaling af den i § 2 anførte andel af børnetilskudet bemyndiges landsstyret om nødvendigt i samråd med finansudvalget at pålægge selskaber, foretagender og personer en skat op til 10 % af ekstraordinære afskrivninger.

§ 4.

De i §§ 2 og 3 anførte beløb indgår i Lagtingets socialfond, og den andel, der ikke medgår til de foranstående paragrafer nævnte formål, kan anvendes til andre sociale formål efter lagtingets bestem-

løgtingið samtykkir at fremja, ella sum landsstýrið og figgjarnevndin halda hava bráskund og tessvegna verða samd um bráfengis at fremja til fyrstkomandi tingsetu, ið tá verður at viðgera tey og gera ta endiligu samtyktina teimum viðvíkjandi.

§ 5.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

melse, eller som landsstyret og finansudvalget finder påtrængende at gennemføre foreløbig til førstkommende lagting, til endelig behandling og afgørelse.

§ 5.

Denne lov træder i kraft straks.

2. viðgerð 22. apríl og 3. viðgerð 24. apríl 1958.

Minnilutauppskot (P. M. Dam) var sett undir atkvøðu við navnakalli:

Ja atkvøddu: P. M. Dam, Samuel Petersen, J. F. Øregaard, Olaf Ellingsgaard, Johan Simonsen, J. P. Davidsen, J. H. Danbjørg, Einar Waag, Kjartan Mohr, Frederik Hansen, Erlendur Patursson og Hanus við Høgadalsá.

Atkvøddu ikki: Jens Chr. Olsen, Frederik Bláhamar, Poul Petersen, Djóni í Geil, Knud Nygaard, Tr. Samuelsen, Andreas Djurhuus, Richard Long, Georg L. Samuelsen, Samuel Ellefsen, Robert Joensen.

Burturstaddir: Leon Joensen, Hans Iversen, Arnhold Nielsen og D. P. Danielsen.

Uppskotið fall 12–0.

65. *Umsókn frá fiskimonnum um peningaágóða hjá P.f Tinganesi.*

Ár 1958, 18. februar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi skriv (við 13 undirskriftum):

Vit undirskrivaðu fiskimenn saman við hópi av øðrum fiskimonnum – tilsamans yvir 100 menn – vóru í Grønlandi 1955 og róðu út og lótu fisk okkara til p/f Tinganes við D. P. Danielsen og Sigfred Skaale, ið tá høvdu ms »Tinganes« í hondum.

Sum øllum tingmonnum kunnugt komu vit at vera fyri tí vanbýti, at vit ikki fíngu stóranpart av peningi okkara fyri fiskin. Vit hava roynt gjøgnum felag okkara. Men hóast á 3. ári er farið afturum, síðani vit vóru í Grønlandi, er einki komið burturúr hesum kravi okkara.

Tað verður hildið fram yvir fyri okkum, at okkara rættur ikki er størri enn lønjavningargrunsins, og at tað, ið møguligt er at fáa frá felagi D. P. Danielsen og Sigfred Skaale's, má býtast javnt okkara og grunsins millum.

Vit hava havt frammi, at lønjavningargrunnurin letur krav sitt falla til frama fyri okkara krav. Men so vitt okkum vitandi er hetta ynski okkara ikki framt.

Okkum nýtist ikki at siga, at vit sum fiskimenn, ið ikki tjentu nógv tað árið, ikki hava ráð at missa stóran part av okkara fortjenastu. Hetta skilja allir háttvirdu løgtingsmenn – og tað var jú í ásannan av hesum, at háttvirda løgting hevur skipað lønjavningargrunnin.

Vit fara ti í góðum treysti at venda okkum til heiðraða løgtings við umbøn um:

at skipa fyri, at lønjavningargrunnurin fellur frá sínum kravi til frama fyri okkum fiskimenn, ið nú sita við tapinum,

at játta okkum uppískoyti úr landskassanum, so at vit kunnu fáa okkara fulla part, tað, ið vit eiga fyri fiskin.

1. viðgerð 21. februar

Upskot frá J. P. Davidsen at beina málið til fíggjarnevndina var sett undir atkvøðu við navnakalli:

Ja atkvøddu: Jens Chr. Olsen, P. M. Dam, S. Petersen, J. F. Øregaard, Tr. Samuelsen, Leon Joensen, Johan Simonsen, J. P. Davidsen, Johan Poulsen, J. H. Danbjørg, Richard Jacobsen, Frederik Hansen, Hanus við Høgadalsá og Arnhold Nielsen.

Atkvøddu ikki: Frederik Bláhamar, Poul Petersen, Djóni í Geil, Knud Nygaard, Olaf Ellingsgaard, Andreas Djurhuus, Richard Long, Kjartan Mohr, Samuel Ellefsen, Håkun Djurhuus, Erlendur Patursson og D. P. Danielsen.

Burturstaddur: Hans Iversen.

Uppskotið samtykt 14–0.

Formaðurin legði fram soljóðandi uppskot til samtyktar frá Erlendi Patursson:

Føroya løgting samtykkir at heita á stjórn lønjavningargrunns skipsfiskimanna um at fremja áheitan Føroya fiskimannafelags 18. desember 1956, soleiðis at útróðrarmenn, sum vóru í Stóru Ravnsoy í Grønlandi summarið 1955, koma fram um grunnin við krøvum sínum móti P/f Útróðrarfelaginum Tinganesi í likvidatión og soleiðis at teir nú fáa allan restpening sín útgoldnan.

Greinargerð.

Árið 1952 rak Útróðrarfelagið Grønland við Fritjof úr Skúvoy, táverandi Sama fyritøka rak útróður 1954 og 1955. Fyritøkan var seinni skipað sum partalandi. Henda fyitøka endaði við miklum halli og við slíkum óskili í roknskapinum, at ógjørligt var at koma til botns í búnum. Bæði útróðrarmenn og lønjavningargrunnurin komu undir stórtap.

Árið 1953 tók nýggj fyritøka sær fyri at stíla fyrí Grønlandsútróðrinum. Sama fyritøka ak útróður 1954 og 1955. Fyritøkan var seinni skipað sum partafelag við avninum p/f Útgerðarfelagið Tinganes. Árini 1953 og 1954 gekk raksturin alvæl, men árið 1955 gekk hann so illa, at raksturin varð ikki upp aftur tikin, og felagið fór í likvidatión.

Árið 1956 stilaði Føroya Fiskimannafelag og árið 1957 Samvinnufelag Fiskimanna fyri grønlandsútróðrinum, og bæði árini fingu útróðrarmenn alvæl burtur úr. Árið 1956 var vánaligt fiskiár, men við avrokningarprísinum kr. 1,07 pr. kg lá mannsparturin um 7–9.000,– kr. Í 1957 var avrokningarprísurin kr. 1,34 pr. kg, og mannsparturin lá um 12.000,– kr. Besti mannspartur var 18.000,–kr.

Tá útróðrarmenninir frá 1955 vóru farnir at ótolnast eftir restpeningi sínum, tók Føroya Fiskimannafelag sær av krøvum teirra og sendi 26. mars 1956 P/f Útgerðarfelagnum Tingaesi hetta bræv:

»Útróðrarmenninir, sum í 1955 róðu út frá Stóru Ravnsoy, hava sett okkum til at krevja inn tað, teir eiga tilgóðar hjá tykkum.
Tit verða tí biðin um skjótast gjørligt at senda okkum yvirlit yvir skuldina til útróðrarmenninar og hvussu peningurin kann verða goldin.
Um ikki hetta er komið í rættlag í seinasta lagi *11. apríl 1956* hava vit lovað monnunum at lata hetta mál til rættsliga innheimtan.)

Aftan á hetta royndi P/f Útgerðarfelagið Tinganes at fáa í lag gjaldskipan við lønjvningargrunnin og landsstýrið. Tá hetta miseydnaðist tók partafelagið avgerð um at taka felgið av. Tað hendi 16. mei 1956. Stjórn partafelagsins legði frá sær og valdi Leif Waagstein, landsrættarsakførara, til likvidator. Høvuðsognararnir vóru útróðrarmenn og lønjavningargrunnur, og gjørdist sakførari lønjavningargrunnsins, Leivur Lützen, annar likvidatorur. Fyri at alt skuldi ganga ruddiliga fyri seg varð løgtingsins grannskoðari, Borgen Hansen, settur til at gjøgnumganga allar bøkur og skjøl. Hesir triggir í felag hava síðani starvast við at gera upp búvið, realisera ognirnar og fáa inn tilsvar frá skuldarunum, so mest møguligt kundi koma kravánarunum til skiftis. Sum stig á hesi leið tóku Føroya landsstýri, lønjavningargrunnurin og Samvinnufelag fiskimanna seg saman og keypti fastognirnar í Stóru Ravnsoy fyri 60.000,– kr. Hinar nýggju útróðrarfyritøkur, sum nú tóku við, keypti saltið og aðrar leysar ognir í Grønlandi fyri íalt o. u. 40.000,– kr. Aftur at hesum 100.000,– kr. eigur búgvið aðrar 85.000,– kr., tilsamans 185.000,– kr.

Krøv lønjavningargrunnsins móti búnum eru 180.000,– kr. og restkrøv útróðrarmanna eru 40.000,– kr., – tilsamans 220.000,– kr.

Í árslok 1956 helt Føroya Fiskimannafelag vera líkindi til at fáa útróðrarmonnunum frammihjáræt til tann pening, sum tá var tilsvaraður búnum, og skrivaði tí í desember 1956 lønjavningargrunninum soljódandi bræv:

»Tá ið P/f Útgerðarfelagið Tinganes fór á húsagang, vóru tað umleið 70 útróðrarmenn, sum áttu o. u. 40.000,– kr. tilgóðar, sum eingin sjóveðrættur er fyri.

Tapsvandin fellur ógvuligaójavnt á teir ymsu útróðrarmenninar. Meðan sumnir hava fingið alt sítt, eiga aðrir 1000,– kr. og meira eftir av fiskiparti sínum seinasta ár. Sum vera man hava hesir menn illa – ella als ikki – ráð at missa henda pening, sum er stórur partur av allari inntøku teirra seinasta ár.

Nógvir av monnunum hava aftur í ár róð út úr Stóru Ravnsoy og hava á tann hátt verið við til at vunnið trotabúnum reiðupening, kr. 27.128,73, fyri part av teimum ognum, sum búgvið átti í Grønlandi. Lønjavningargrunninum verða hesir menn ikki til byrði á tann hátt, at allir í ár eru omanfyri minstuløn.

Okkum kunnugt er lønjavningargrunnurin einasti stórognari mótvegis trotabúnum og tað verður soleiðis lønjavningargrunnurin, sum fær ræði á, hvussu býtast skal.

Vísandi til tað, sum omanfyri er greitt frá, loyva vit okkum at heita á lønjavningargrunnin um at sýna útróðrarmonnunum ta vælvild at lata teir koma fram um lønjavningargrunnin við krøvum sínum. Í mun til ta stóru peninganøgd, sum grunnuri eigur á, verður støða grunnsins ikki nógv ødrvísi, um menninir fáa alt sítt, men fyri útróðrarmenninar kann tað fáa avgerandi týdning.«

Støða lønjavningargrunnsins hevur verið tann, at endalig avgerð um hetta kundi ikki takast, fyrr enn búgvið var gjørt upp. Samtykt grunnsins hesum viðvíkjandi er soljóðandi:

»Samtykt var at svara Fiskimannafelaginum, at eftir sum uppgerð av búnum og enn minni sakarmálið móti P/f Tinganesi og øðrum enn er komið so stutt áleiðis, kann nevndin ikki eun taka støðu til spurningin um at lata fiskimenn við sínum krøvum upp á 40.000,00 kr. sleppa fram um grunnsins krøv.«

Nú er so nógvur peningur fingin til vega, at útróðrarmenn kunnu fáa allan sín restpening útgoldnan – og við teirri endaligu dividendu, sum væntast kann, verður mismunurin millum tað, sum lønjavningargrunnurin skuldi fingið, og tað sum hann fær við at útróðrarmenn fáa alt sítt, so lítil, at hetta má haldast vera forsvarligt.

Tað verður tí mælt til, at løgtingið samtykkir at heita á lønjavningargrunni soleiðis sum tilskilað er í uppskotinum.
og 2 skriv maki til framløguskrivið við fleiri undirskriftum.

Figgjarnevndin legði 19. apríl fram soljóðandi

Nevndarálit

Fleiri fiskimenn sum saman við øðrum fiskimonnum vóru í Grønlandi í 1955 og róðu út og seldu fiskin til p/f Tinganes hava sent umsókn á ting um at skipa fyri, at lønjavningargrunnurin fellur frá sínum kravi til frama fyri okkum fiskimenn, ið sita við tapinum, at játta okkum uppískoyti úr landskassanum, so at vit kunna fáa okkara fulla part, sum vit eiga fyri fiskin.

Málið er borið fram á ting av tingmonnunum P. M. Dam og J. P. Davidsen.

Løgtingsmaður Erlendur Patursson hevur í hesum sama máli sett fram uppskot til samtyktar.

Støða lønjavningargrunnsins hevur verið tann, at endilig avgerð um hetta kundi ikki takast, fyrr enn búgvið var gjørt upp.

Figgjarnevndin, ið hevur fingið málið til umhugsunar, hevur býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (A. Djurhuus, Djóni í Geil, Kj. Mohr, P. Petersen og Hans Iversen) loyva sær at halda fram:

Prinsipielt er meirilutin ímóti, at løgtingið leggur trýst á ein tílíkan stovn sum lønjavningargrunnin, tá hesin grunnur verður stýrdur av eini nevnd umboðandi ymiskar vinnustættir og formann valdan av landsstýrinum.

Meirilutin heldur, at hetta mál hoyrir ikki heima á tingi.

Meirilutin roknar við, at stýrið í lønjavningargrunninum ger sitt besta í hesum mál og setur meirilutin so statt onki uppskot fram.

Minnilutin (P. M. Dam) gongur inn fyri uppskotinum hjá E. Patursson við hesi viðmerking:

Útróðrarfelagið Grønland og p/f Tinganes, ið her er talan um, eru tvinni feløg, ið ábyrgdarliga onki hava at gera hvørt við annað. Hitt fyrstnevnda hevur tí onki við hetta mál at gera. Men tað, ið Patursson sigur um Fritjof, elvir minnilutanum at upplýsa, at tað er mistak, at úr Skúvoy var stjóri í Útróðrarfelagnum Grønlandi. Heitt varð á hann at vera felagnum til hjálpar við roknskapinum. Tað gjørdi hann. Men sambart frágreiðing frá grannskoðara av roknskapi og viðurskiftum Útróðrarfelags Grønlandsins fulltrúa J. P. Ellendersen á landsskrivstovuni hevði hann ikki rakt við nakað, ið kundi bera minsta illgruna um óheiðurligheit, men eftir umstøðum var arbeiði Fritjofs Skúvoyar gjørt so væl og til lítar, sum møguleiki var fyri.

Minnilutin tekur annars undir við uppskotinum um at heita á stjórn lønjavningargrunnsins um at lata krav útróðramanna ganga fram um krøv grunnsins móti p/f Útróðrafelagnum Tinganesi.

2. viðgerð 24. apríl 1958.

Uppskotið frá Dam og Patursson fall 10–0.

66. *Val av álitismonnum og nevndum.*

Ár 1958, 22. februar stóð val av álitismonnum og nevndum:

3. *Skúlastjórnin:*
Johan M. Fr. Poulsen, Richard Long og P. M. Dam, hesin seinasti valdur við lutakasti.

4. *Grannskoðarar til Færø Amts Sparekasse:*
Harding Vilmar, København, og Robert Joensen.
Tiltaksmaður: Knud Nygaard.

5. *Nevndin fyri Føroya Realskúla:*
Jens Pauli í Dali.

6. *Nevndin fyri P/f Skipafelagið Føroyar:*
Samuel Ellefsen og Hans Iversen.

7. Umboðsmaður tingsins á aðalfundi P/f Skipafelagsins Føroyar:
Djóni í Geil, Tórshavn, tiltaksmaður: Leivur Lützen.

8. *Umboðsmaður tingsins á aðalfundi P/f Sjóvinnubankans:*
Trygve Samuelsen, Martin Holm sum tiltaksmaður.

9. *Stýrið fyri mentunargrunn Føroya Løgtings:*
Johan M. Fr. Poulsen, Richard Long og P. M. Dam.
Tiltaksmenn: Georg Lindenskov Samuelsen, Martin Holm og J. Fr. Øregaard vóru valdir við lutakasti.

10. *Nevnd viðv. Grønlandsfelagnum:*
Fredrik Bláhamar, P. H. Veihe og við lutakast Fredrik Hansen.
Tiltaksmenn: Samuel Ellefsen, Jens Chr. Olsen og við lutakasti Hanus við Høgadalsá.

11. *Stýrið fyri Tryggingarsambandið Føroyar.*
Leif Waagstein, Tórshavn.

12. *Stýrið fyri Føroya vanlukkutrygging.*
Poul Petersen, Johan M. Fr. Poulsen og Erlendur Patursson, hesin seinasti valdur við lutakasti.

13. *Stýrið fyri Føroya listasavn.*
Hans Niclasen, Trygve Samuelsen og við lutakasti Johan Danbjørg.

14. *Landbúnaðarstevnan:*
Valdur varð við lutaksti Johan Sejer Hansen, urtagarðsmaður, Tórshavn.

15. *Árslistanevndin:* (7/1 – 1958):
Fastir limir: Trygve Samuelsen og Ewald Arge, Tórshavn,
tiltaksmenn: Georg L. Samuelsen og Knút Wang, Tórshavn.

16. *Likningarráðið* (25/4 – 1958):
Poul Petersen, Trygve Samuelsen og Andor Eirikstoft, Tórshavn.

Løgtingsvalnevndir.

A. *Suðurstreymoyar prestagjald:*

a. fastir limir: Karl Jacobsen stjóri, Tórshavn, Hans Olaf Hansen direktørur, Tórshavn, og valdur við lutakasti P. K. Mouritsen, Tórshavn.

b. Tiltaksmenn: Aage Mikkelsen, bókhaldari, Tórshavn og Kristian Guttesen, málari, Tórshavn.

B. *Norðstreymoyar prestagjald:*

a. fastir limir: Haldan Olsen, Vestmanna, Jacob Samuelsen, fiskimaður, Haldórsvík og Arni á Rógvi, Vestmanna, valdur við lutakasti.

b. Tiltaksmenn: Samuel J. Egholm, kongsbóndi, Streymnesi og Andreas Andreasen, lærari, Vestmanna.

C. *Eysturoya sýsla:*

a. fastir limir: Poul E. Hansen, lærari Gøtu, Johan M. Fr. Poulsen, lærari, Strondum, og Jacob Simonsen, lærari, Gøtu, hesin seinasti valdur við lutakasti.

b. Tiltaksmenn: Johannes Petersen, træsmiður, Saltnesi og Samuel P. Hansen, Norðagøtu.

D. *Norðoya sýsla:*

a. fastir limir: Olaf Olsen, keypmaður, Klaksvík, Jacob Samson, jarnsmiður, Klaksvík, og valdur við lutakasti Meinhard Johansen, lærari, Klaksvík.

b. Tiltaksmenn: Karl Joensen, kongsbóndi, Klaksvík, og Debes Christiansen, keypmaður, Norðdepli.

E. *Vága sýsla:*

a. fastir limir: Daniel Danielsen, lærari, Sørvági, D. P. Niclasen, keypmaður, Miðvági og við lutakasti Sigmund Fredriksen, vrakari, Miðvági.

b. Tiltaksmenn: Søren Danielsen, brævsamlari, Miðvági og Th. J. Thomsen, fiskimaður, Sørvági.

F. *Sandoyar sýsla:*

a. fastir limir: Rósing Thorleifsen, sýslumaður, Sandi, Anthonius Søtensen, keypmaður, Húsavík og Peter Joensen, fiskimaður, Skopun, hesin seinasti valdur við lutakasti.

b. Tiltaksmenn: Kjartan Hentze, lærari, Sandi og Thomas Pauli Olsen, óðalsmaður, Húsavík.

G. *Suðuroya sýsla:*

a. fastir limir: Johan Djurhuus, lærari, Vági, Hans Pauli Thomassen, keypmaður, Tvøroyri og við lutakasti Hemming Jespersen, Tvøroyri.

b. Tiltaksmenn: Johan Dahl, keypmaður, Vági og Niels Peter Holm, Hvalba.

2. *Kirkjustjórnin:*

Samuel Ellefsen, Johan M. Fr. Poulsen, og við lutakasti Jacob Fr. Øregaard.

67. *Vegurin til Víkarbyrgi.*

Ár 1958, 19. februar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um veg til Víkabyrgis.

§ 1.

Vegurin millum Sunnbæ og Víkarbyrgi verður at gera undir fyriskipan og leiðslu landsverkfrøðingsstovunnar.

Arbeiðið verður at byrja sum skjótast.

§ 2.

Landsstýrið fær heimild at rinda kostnaðin av tí í § 1 umtalaðu vegagerð við láni til landskassans ella av landskassans avlopi, ið ikki er bundið til annað endamál, tó soleiðis, at $^1/_4$ av vegakostnaðinum verður at endurrindast landskassanum av avvarandi kommunu.

§ 3.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

lagtingslov om vej til Víkarbyrgi.

§ 1.

Vejen mellem Sunnbæ og Víkarbyrgi bliver bygget under forberedelse og ledelse af lagtingets ingeniørkontor.

Arbejdet påbegyndes hurtigst muligt.

§ 2.

Landsstyret bemyndiges til at afholde udgifterne ved det under § 1 nævnte vejarbejde ved optagelse af lån til landskassen eller af landskassens overskud, som ikke er bändlagt til andet formål, dog således, at vedkommende kommune refunderer landskassen $^1/_4$ af det, som vejarbejdet har kostet.

§ 3.

Denne lov træder i kraft straks.

Tað er á tingsins vegagerðararbeiðsskrá at gera veg frá Sunnbæ til Víkarbyrgis. Eitt sindur er gjørt, og nakað av peningi stendur játtað. Hvønn týdning hesin vegur hevur fyri Víkarbyrgismenn er ølum skilamonnum greitt. Um tað tørvar tí ikki at siga nógv. Men vegurin hevur eisini týdning fyri Sunnbingar sum torvvegur við tað, at Sunnbingar eiga nógvan mógv í Víkarbyrgi, og er vegurin komin, verður høgligt hjá teimum at fáa brenni haðani.

Um hetta eru allir menn samdir. Men av tí, at Víkarbyrgismenn eru so fá-

mentir, verður vegurin valla gjørdur liðugur í bræði av teimum. Men vegasamband megu teir fáa. Her verður tí skotið uppá, at landsverkfrøðisstovan fær í hendi at skipa fyri, at vegurin verður gjørdur undir løgtingsverkfrøðinganna leiðslu og við teimum nútímans greiðum, sum løgtingið er verðið eigari av. Tað ræður um at fáa vegin gjørdan sum skjótast, og verður tað tí lagt landsverkfrøðingi okkara eina við at gera sítt besta fyri, at tað hendir.

Ilt at siga kostnaðartal. Skotið verður tí uppá, at landsstýrið rindar kostnaðin við láni til landskassan ella av landskassans avlopi, ið ikki er bundin til annað endamál.

1. viðgerð 25. februar 1958, og málið beint til havna- og veganevndina.

---

68. *Broyting í lóg um seming.*

Ár 1958, 22. februar legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit

Í lóg fyri Føroyar nr. 86 frá 31. marts 1928 um mægling í arbeiðsstridigheder, soleiðis sum lógin er broytt við løgtingslóg nr. 79 frá 22. december 1951 verður í § 6 stk. 2 fyrisett viðvíkjandi uratkvøðuni:

»Uppgerðin av úrslitinum av eini uratkvøðu fer fram eftir hesum reglum:

Eitt semingsuppskot er felt, tá yvir 50 % av atkvøðuluttakandi hava greitt atkvøðu ímóti uppskotinum og minst 75 % av teim limum, sum atkvøðurætt eiga, hava luttikið í atkvøðugreiðsluni. Fyri hvørt procenttal (stig), sum luttøkuprocentin er undir 75, skal tað procenttal av givnu atkvøðunum, sum neyðugt er til fellingar, setast upp við ½.

Hevur atkvøðuluttøkan ikki verið 25 % av teim, sum atkvøðurætt eiga, má uppskotið ætlast at vera samtykt.

Blankir og aðrir ógildigir atkvøðuseðlar verða ikki taldir uppi í uppgerðini.«

Í seinastu løgtingssetu vendi Føroya arbeiðarafelag sær til løgtingið við uppskoti um broyting í hesum reglum, ið principalt gekk út uppá, at semingsupskot var fallið, tá ið meira enn helmingurin av teimum, ið atkvøðu høvdu greitt, høvdu greitt atkvøðu ímóti, subsidiært, at procenttalið 75 av øllum limum varð broytt til 50 % av teimum limum, sum staddir vóru í Føroyum, tá atkvøðugreiðslan fór fram.

Hetta uppskot frá Føroya arbeiðarafelag varð viðmælt av Føroya fiskimannafelag, Suðuroyar fiskimannafelag, Føroya handverkarafelag og Havnar arbeiðsmannafelag.

Løgtingið gjørdi av í apríl í fjør ongar broytingar at gera, og hevur Føroya arbeiðarafelag nú aftur við skrivi frá 3. december 1957 biðið løgtingið taka málið uppaftur til nýggja viðgerð.

Málið er beint í lógarnevndina. Nevndin hevur viðgjørt málið og ein meiriluti (R. Long, Poul Petersen og Trygve Samuelsen) kann ikki mæla tinginum til at gera nakra broyting og setur tí onki uppskot fram.

Minnilutin (D. P. Danielsen og J. Fr. Øregaard) vísir á, at verkfalls- og verkbandsrætturin hevur verið at kalla einasta munandi verja um lønarviðurskiftini.

Henda rætt vilja arbeiðararnir á sjógvi og landi gera so sterkan og liðiligan sum møguligt, og vilja teir í ongum kasti vera fyri at missa.

Áður galdandi lóg var verkfallsrættur arbeiðaranna soleiðis, at meirilutin av frumatkvøðum avgjørdi spurningin, men seinni kom so núgaldandi lóg við fyrimynd uttanífrá. Men har eru viðurskiftini ólík teimum hjá okkum, við tað at arbeiðarafjøldin í øðrum londum vanliga fyri mesta partin er heima. Her hjá okkum er ofta stórur partur burturstaddur og uttan høvi at greiða atkvøðu. Minnilutin heldur tí, at Føroya arbeiðarafelag undirtikið av fiskimannafeløgunum, Føroya handverkarafelag og Havnar arbeiðsmannafelag hevur rætt, tá ið kravt verður, at spurningurin um verkfall verður avgjørdur við reinum meiriluta av teim sum greiða atkvøðu, og setur í fyrstu syftu uppskot samsvarandi hesum.

Skuldi tingið kortini vilja havt vissu fyri, at eitt ávist tal av veruligu limum felagsins (felaganna) skal luttaka í frumatkvøðum, setur minnilutin í aðru syftu uppskot um, at hesin partur, ið núverandi lóg setur til 75 %, verður settur til 50 %.

Minnilutin setur fram fylgjandi

Uppskot

til

løgtingslóg um broyting í lóg fyri Føroyar nr. 86 av 31. marts 1928 sum broytt við løgtingslóg nr. 79 av 22. december 1951 um seming í vinnutrætum.

§ 1.

Í lóg fyri Føroyar nr. 86 av 31. marts 1928 sum broytt við løgtingslóg nr. 79 av 22. december 1951 um seming í vinnutrætum verður gjørd fylgjandi broytin:

Í fyrstu syftu:

§ 6, stk. 4 verður at orða soleiðis:

lagtingslov om ændring i lov for Færøerne nr. 86 af 31. marts 1928 som ændret ved lagtingslov nr. 79 af 22. december 1951 om mægling i arbejdsstridigheder.

§ 1.

I lov for Færøerne nr. 86 af 31. marts 1928 som ændret ved lagtingslov nr. 79 af 22. december 1951 om mægling i arbejdsstridigheder foretages følgende ændringer:

Prinsipalt:

§ 6, stk. 4 affattes således:

Úrslitið av frumatkvøðu verður uppgjørt á henda hátt:

Semingsuppskot er niður fallið, tá ið meira enn helmingurin av teimum, ið hava luttikið í atkvøðugreiðsluni hava greitt atkvøðu imóti.

Í aðru syftu:

Í § 6, stk. 3 verður í tveimum støðum orðið »heimaverandi« sett millum orðini »stemmeberettigede« og »medlemmer«.

§ 6, stk. 4 verður at orða soleiðis:

Úrslitið av frumatkvøðum verður uppgjort á henda hátt:

Semingsuppskotið er niðurfallið, tá ið meira enn helmingurin av teimum, ið hava luttikið í atkvøðugreiðsluni hava greitt atkvøðu imóti tí, og minst 50 % av teimum limum, sum staddir eru í Føroyum, meðan atkvøðugreiðslan fer fram, hava luttikið í atkvøðuni.

§ 6, stk. 5 fellur burtur.

§ 2.

Hetta lóg kemur í gildi beinan vegin.

Opgørelsen af resultatet af en urafstemning finder sted efter nedennævnte regler:

Et mæglingsforslag anses for forkastet, når over 50 % af de stemmedeltagende har stemt imod forslaget.

Subsidiært:

I § 6, stk. 3, indsættes 2 gange mellem »stemmeberettigede« og »medlemmer« ordet »hjemmeværende«.

§ 6, stk. 4 affattes således:

Opgørelsen af resultatet af en urafstemning finder sted efter nedennævnte regler:

Et mæglingsforslag anses for forkastet, når over 50 % af de stemmedeltagende har stemt imod forslaget, og mindst 50 % af de stemmeberettigede hjemmeværende medlemmer har deltaget i afstemningen.

§ 6, stk. 5 bortfalder.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

2. viðgerð 25. februar 1958.

Uppskot minnilutans (í fyrstu syftu) fall 11–0.

Uppskot minnilutans (í aðru syftu) fall 11–0.

69. *Landsskipasmiðja og sleipistød.*

Ár 1958, 21. februar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um landsskipasmiðju og sleipistød

§ 1.

Landsstýrið verður heimilað til við láni ella – um tøkur peningur er til tess – úr landskassanum at seta sum partapening kr. 200.000,– um árið í 5 ár í eina landsskipasmiðju og sleipistød.

§ 2.

Givið verður landsstýrinum í hendi at kanna, hvar í Føroyum er best at leggja hesa skipasmiðju og sleipistød, og at taka upp samráðigar við statsmyndugleikarnar, megnarfeløg sum Burmeister & Wain a/s, F. L. Smith a/s, og aðrar sterkar kreftir heima sum úti um at vera við at seta á stovn nevnda stórvirki.

§ 3.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

lagtingslov om skibsbygnings- og beddingsvirksomhed for landet.

§ 1.

Landsstyret bemyndiges til ved optagelse af lån eller såfremt man har disponible penge dertil – af landskassens midler at indskyde kr. 200.000,– om året i 5 år som aktiekapital i en skibsbygnings- og beddings virksomhed for landet.

§ 2.

Det overdrages landsstyret at undersøge, hvor på Færøerne man bedst kan lægge en sådan skibsbygnings- og beddingsvirksomhed, samt at optage forhandling med statsmyndighederne, store virksomheder som Burmeister & Wain a/s, F. L. Smith a/s, og andre hjemlige som fremmede betydelige kræfter om at være med til at etablere nævnte store virksomhed.

§ 3.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Vit skuldu hava skip, so skjótt sum kríggið hasaði av.

Tað vóru allir samdir um, hóast sterkur dráttur og ymsar støður vóru á lofti viðvikjandi, hvussu skipini skuldu koma.

Annað vóru menn eisini samdir um. Tað var, at vit vóru illa farnir við tíðarhóskandi sleipistøðum og skipasmiðjum, og at hetta var eitt sakn, ið var tjóðini dýrt og meint og okkum at stórum tapi av arbeiði, ið annars kundi verið gjørt her á landi.

Ásannandi, at so var støðan, løgdu menn á Tvøroyri til brots fyri at samla sterkar og kønar kreftir at koma upp í leikin her.

Málið var ein nútímans skipasmiðja og sleipistøð, ið ikki bara kundi gera øll okkara skip væl og biligast ístand. Men hon skuldi eisini við øllum nútímans hentleikum, greiðum og tólum kunna smiða okkara skip – øll sløgini av skipum, okkum tørvar, fiskiskip, farmaskip og ferðafólkaskip.

Tað eydnaðist at fáa feløg sum B & W og F. L. Smith a/s teknisk og peningaliga at vera við. B & W's stjóri A. Hou-Møller tók sær beinleiðis av málinum og var leingi her uppi fyri at kanna umstøðurnar og trongdina hjá okkum viðvikjandi setan á stovn av nevndu landsskipasmiðju og sleipistøð. Og tað má sigast, at hann legði allar árar yvir borð fyri at fáa hetta stórmál framt. Og hann fekk megnarfelagið F. L. Smith a/s, at vera við í fyrsti syftu at seta ¼ millión sum partapening í virkið. Teknikarnir á B & W gjørdu ein fullfiggjaðan uppdrátt við kostnaðarætlan til eina nútímans landsskipasmiðju og sleipistøð, ið orkaði ølums tøddum av skipum, ið vit kundu hugsa okkum at koma at hava gagn av. Hetta tekniska arbeiðið, ið mundi hava virði uppímóti kr. 200.000,- varð gjørt ókeypis.

Samráðst varð eisini við statsmyndugleikarnar um málið. Teir vóru stóriliga interesseraðir. Lovað varð at dugna tí við at mæla til, at staturin – um málið annars varð væl undirtikið heima sum niðri – setti 1 millión í sum partapening. Íbúgvarnir í sóknini teknaðu seg fyri ein partapening uppá 270.000. Kommunan var eisini við við stórpeningi. Og allir uttan ein av sambandsins løgtingsmonnum, gamla sjálvstýrismenn og javnaðarflokkurin á tingi góvu skriftligt lyfi um, at teir – tá ið málið var komið so langt – skuldu vera fyri, at løgtingið setti kr. 400.000,– við kr. 100.000,– um árið í 4 ár sum partapening í tilætlaðu skipa- og sleipistøðarvirki.

Alt skuldi so statt ligið væl fyri hesum máli. Men treytin var kortini, at eingin ósemja skuldi vera um málið heima hjá okkum, at ið hvussu var allar ástaðiskreftir skuldu ganga saman um tað.

Men so kom bakbresturin, ið ein ikki hevði væntað.

Bæði A. Hou-Møller, stjóri, og meirilutin í sóknarstýrinum royndu at fáa teir, ið skipaðu fyri hini gomlu avoldaðu sleipistøðini á plássinum at ganga saman við teirri tilætlaðu skipasmiðjuni.

Men teir vóru hvørki at høgga ella støkka. Teir ikki bara søgdu nei, men mótmæltu.

Aftrat hesum óvarda meina stinginum kom so tað, at øvundamaður – uttan mun til hin stóra landsgagnsliga týdning, hetta stóra tiltakið vildi koma at fáa – hvesti pennin í almennum blaði móti fyritøkuni og mótmælti sum eina landsólukku, at Burmeister & Wain var við at skapa virki her á landi.

Semja og samdráttur og einki innanhýsis klandur skuldi vera um fyritøkuna – tað var treytin fyri, at staturin og aðrar vælvildarkreftir vildu vera við og taka ábyrgdina fyri fyritøkuni.

Hetta varð sagt við hesar menn har á plássinum og hann, ið stóð aftanfyri. Men hvørki bønir ella skilaorð bættu.

Teir vóru sum sagt ikki at vika. Tað var nei og tað bleiv nei og mótmæli frá teirra síðu.

Og tí kom alt at liggja skeljað – sorað av smásinnisandanum, ið hevur dripið so mangt eitt gott tiltakið í Føroyum.

Vit royndust ikki allir tá sum menn, sum góðir føroyingar, ið virdu samanhaldið, og sum fataðu livsmegina í samgonguni, har ið einstaklingurin ikki orkar ella orkar so illa, at ikki kann verða annað burtur úr enn lók og spell av góðum kreftum.

Tað er ikki ov nógv sagt, at um vit tá allir royndust sum menn, sum góðir

foroyingar, vildu vit staðið sterkari í dag, enn vit gera. So vildu vit ikki noyðst at bygt trolarar okkara í Portugal og aðrastaðni í útheiminum, men tá kundu vit bygt teir heima hjá okkum sjálvum, so góðar, handverkarar og skipskonstruktørar vildu vit tá haft, at tað vildi ikki staðist á hjá okkum at gjørt tað.

Tað kann í hesum viðfangi verða upplýst, at felagið B & W hevði lovað at tikið 15 næmingar í arbeiði á sínum smiðjum og virkjum, 15 um árið við tí endamáli at manna okkum við bestu handverkarum, ið arbeiði og lærdómur kunnu skapa. Hetta var mikil fyrimunur, tá ið vit minnast, hvussu ilt, ið tað er hjá monnum at fáa synum sínum lærlingapláss.

Hesum taki royndust illa. Tað var harmiligt.

Men vit eru støðugt í somu trongu skóm. Vit eru at kalla lika illa farnir skipasmíði og sleipistøðararbeiði viðvíkjandi sum tá. Mett við nútimans skipasmiðir eru okkara, tær fáu vit hava, dølgasligar og ikki førar at taka sær tær stóru uppgávurnar, ið landi okkara tørva viðvíkjandi herumrødda tátti í okkara høvuðsvinnu. Hetta verður ikki sagt fyri at minka um nakran, men einans fyri at bera sannlýsing um spurningin.

Vit kunnu ikki við teimum risauppgávum, vit eru við at fara undir okkara sjóvinnu viðvíkjandi, lata okkum lynda at sita vónsviknir við hondum í hupp.

Vit megu heldur »leggja osum tess betri í minni) og bjóða vannlagnuni av.

Vit bjóða vannlagnuni av við av nýggjum at blæsa í fylkingarlúðurin og fara aftur undir at savna kreftir og so hesa ferð allir sum ein hýsa lokalistum úti.

Løgtingið eigur at leggja fyri við at játta kr. 200.000.– um árið í 5 ár at seta í eina nútímans landsskipasmiðju og sleipistød at leggja har, ið kønir menn finna hitt besta plássið her á landi fyri hesum stórvirki.

Landsstýrið eigur at fáa í hendi at samráðast við statin, B & W, F. L. Smith a/s, ið á sinni vóru fús at vera við í umrødda ódnartaki og við aðrar góðar kreftir, ið kanska enn vilja vera við.

1. viðgerð 25. februar, og 16. april legði figgjarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit

Føroya javnaðarflokkur hevur lagt inn á ting uppskot til løgtingslóg um landsskipasmiðju og sleipistød.

Málið varð framlagt 21. februar 1958 og 1. viðgerð fór fram 25. februar, har málið var beint í figgjarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur býtt seg sundur í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (A. Djurhuus, D. í Geil, Kj. Mohr, E. Patursson og P. Petersen) kann ikki mæla tinginum til at samtykkja uppskotið. Væl er tað neyðugt at fáa skip til landið og vaksa um skiaflotan, men tann av javnaðarmonnum vísti vegur er ikki tann vegur, ið føri skjótast á mál. Annars eru í landinum sum er fleiri skipasmiðjur og sleipistødir. Eisini er tað ívasamt, um tann leið, ið uppskotið vísir á, er tann beina at ganga. Meirilutin setur tí onki uppskot fram.

Minnilutin (P. M. Dam) vísir til uppskotið frá javnaðarflokkinum og viðmerkingarnar til uppskotið, ið hann mælir tinginum til at samtykkja.

2. viðgerð 10. april 1958.

Uppskot minnilutans (P. M. Dam) fall 7–0.

70. Løgtingsveðhald fyri 2 mill. kr. til Klakksvíkar kommunu til havnagerð.

Ár 1958, 24. februar legði Richard Jacobsen løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um veðhald fyri 2 milliónir krónur í láni til Klaksvíkar kommunu til havnagerð.

§ 1.

Landsstýrið verður heimilað landskassans vegna at veðhalda fyri láni uppá 2 milliónir krónur til Klaksvíkar sóknar kommunu til havnagerð í Klaksvík.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

lagtingslov om garanti for 2 millioner kroner lån til Klaksvík kommune.

§ 1.

Landsstyret bemyndiges til på landskassens vegne at garantere for et lån på 2 millioner kroner til Klaksvík sogn kommune til havnebygning i Klaksvík.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Allir tingmenn kenna viðurskiftini í Klaksvík havnarlagnum viðvíkjandi. Býarinnar vøkstur og tað stødugt vaksandi vinnulív á landi sum til sjós har norðuri hava borið við sær, at útbyggingin av havnini við atleggingarbryggjum ikki hevur svarað til henda mikla vøkstur og liv. Viðari útbygging er átroðkandi og hastar mikið. Sóknarstýrið í Klaksvík hevur vent sær til tingið við áheitan um veðhald fyri 2 milliónum krónum í láni til havnabygging har norðuri. Vísandi til umskn sóknarstýrisins loyva vit undirskrivaðu tingmenn fyri Norðoyar okkum at seta fram uppskot um at ganga Klaksvíkar sóknarstýri á møti í hesum máli.

1. viðgerð 26. februar, og 24. apríl legði figgjarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit

Figgjarnevndin mælir til at samtykkja lógaruppskotið frá Norðoya tingmonnum.

2. og 3. viðgerð 25. apríl 1958.

Lógaruppskotið samtykt 23–0.

71. Lærlingaheim.

Ár 1958, 25. februar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi

Upskot

til

samtyktar í løgtingsmáli um bygging av lærligaheimi.

Givið verður landsstýrinum í hendi at kanna møguleikarnar fyri at fáa í lag lærlingaheim við samvirki millum løgting, stat og arbeiðsgevarar.

Viðmerkingar:

Bústaðarviðurskiftini í stórplássunum hjá lærlingum avbygd eru sum mannum kunnugt ring.

Sjálvandi kann maður, ið góð ráð hevur, fáa børnum sínum hús á gistingarhúsum ella aðrastaðni fyri stóran pening. Men hjá fátækramanninum dugir hetta ikki. Eisini er tað at siga, at vanligt gistingarhús er ikki altið hitt besta hjá lærlingi at búgva á. Har kemur so nógv, ið ikki dregur á tættu leiðina fyri lærlingin.

Trongdin til lærlingaheim fyri avbygdaborn er so statt stór. Hon er størri enn á nøkum sinni, tí við vøkstrinum av stórplássunum koma fleiri og fleiri virki, ið eiga møguleika at hava lærlingar. Lærlingatalið á hesum plássum skuldi so kunna haft eina náttúrligan vøkstur – men við hesum vøkstri veksur so eisini trongdin til lærlingaheim.

Undirritaði javnaðarflokkur loyvir sær tí í hesum umstoðum at biðja háttvirda løgting og háttvirda landsstýri um at taka til nýggja umhugsan moguleikan at fáa í lag lærlingaheim við samvirki millum løgting, stat og arbeiðsgevarar.

1. viðgerð 27. februar 1958, og málið beint til skúlanevndina.

Løgtingslóg um flaggið.

Ár 1958, 27. februar legði Edw. Mitens landsstýrismaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um flaggið.

§ 1.

Føroya flagg er hvitt krossmerki. Krossurin er fagurreyður og myrkablárandaður. Reyði liturin er 1/8 av flagsins breidd og bláu rendurnar 1/2 av reyða litinum. Teir hvítu teigarnir eru ferhyrndir. Teir næst stongini javnliðaðir, men hinir tvær ferðir so langir. Munurin millum breidd og longd flaggsins er sum 8 til 11.

§ 2.

Ongi frámerkir mugu nýtast í flagginum.

§ 3.

Før, sum skrásett eru í Føroyum, undantikin før ríkisins, skulu nýta Føroya flagg.

Hesi før hava ikki rætt at nýta annað flagg úr toppi ella stong, sum eftir lóg ella millumlanda siði er pláss tjóðarflaggsins.

§ 4.

Flaggið verður at vinda á stong, sum tilætlað er flagginum. Verður stongin sett á hús kann hon antin standa steyrrætt upp frá taki ella út frá klædningi, tó má stongin al-

lagtingslov om flaget.

§ 1.

Det færøske flag er hvidt og har et højrødt kors med mørkeblå rande; det røde kors er 1/8 af flagets højde,o g de blå rande er halvt så brede som det røde kors. De hvide felter nærmest stangen er kvadratiske, de ydre felter er dobbelt så lange som de kvadratiske. Forholdet mellem flagets højde og længde er 8–11.

§ 2.

Intet kendetegn må anvendes i flaget.

§ 3.

Fartøjer indregistrerede på Færøerne undtagen rigets skal benytte færøsk flag.

Disse fartøjer må ikke føre andet end færøsk flag, medmindre det færøske flag vajer fra det sted, der ifølge lov eller international sædvane er nationalflagets plads.

§ 4.

Flaget hejses på en dertil bestemt stang. Anbringes stangen på et hus, kan den enten gå lige op fra taget eller ud fra muren; dog må stangen altid opsættes på en pas-

tíð standa, so tað hóskar. Tað sama er eisini galdandi fyri stong, sum reist er frá jørð. Á skipi og báti skal stongin altíð vera í afturenda ella kann afturmastur nýtast.

§ 5.

Landsstýrið fyrisetur flaggdagarnar og hvussu leingi flaggast skal.

§ 6.

Tað er forboðið at bjóða út til sølu, selja ella leiga flagg út, sum hevur ikki rættar litir og mál.

§ 7.

Henda lóg er galdandi fyri øll fløgg, sum nýtt verða alment á vanligan hátt úti ella inni, men er tó ikki galdandi fyri skreytfløgg, borðfløgg ella tílík fløgg.

§ 8.

Ongin má vanvirða flaggið hvørki í orðum ella gerðum. Tað er er ólógligt at gera nýtslu av flagginum sum merki hjá einstøkum persónum, felagum ella stovnum ella sum eyðkenni á atgongumerkjum ella á annan tilíkan hátt.

Tað er bert loyvt at nýta flaggið í reklamuendamáli, herundir at seta endurgevingar á vørur, sum verða bodnar út til sølu, ella á tilika vøru etiketti ella íløt, tá vøran er føroysk framleiðsla. Sama er galdandi fyri vøru- og firmamerkir.

§ 9.

Løgreglan skal ansa eftir, at henda lóg verður hildin.

sende måde. Det samme gælder for en stang, der er rejst på jorden. På skibe og både skal stangen sættes i agterstavnen, eller den agterste mast benyttes.

§ 5.

Landsstyret fastsætter flagdagene, og hvor længe der skal flages.

§ 6.

Det er forbudt at udbyde til salg, sælge eller udleje flag, der ikke har de rette farver og mål.

§ 7.

Denne lov gælder for alle flag, der benyttes offentligt på sædvanlig måde ude eller inde, men gælder ikke for dekorationsflag, bordflag eller lignende flag.

§ 8.

Ingen må hånе flaget, hverken i ord eller gerning. Det er ulovligt at benytte flaget som mærke for enkeltpersoner, selskaber eller institutioner eller som kendetegn på adgangsmærker eller på anden lignende måde.

Det er kun tilladt at benytte flaget i reklameøjemed, herunder at anbringe gengivelser af flaget på varer, der udbydes til salg, eller på sådanne varers etikette eller indpakning, hvor der er tale om færøsk fabrikat. Det samme gælder vare- og firmamærker.

§ 9.

Tilsynet med denne lovs overholdelse påhviler politiet.

Brot mót reglum í hesi lóg og reglum, sum fyrisettar eru eftir heimild í hesi lóg koma undir sekt sum fara í landskassan.

Málini fara fram sum løgreglumál.

Overtrædelse af de i denne lov fastsatte bestemmelser samt bestemmelser truffet med hjemmel i denne lov straffes med bøder, der tilfalder landskassen.

Sagerne behandles som politisager.

§ 10.

Henda lóg kemur í gildi 1. juli 1958.

Tó skulu tey, sum higartil hava nýtt føroyskt flagg sum felagsmerki, framvegis kunna nýta tílíkt flagg til 5 ára dagin eftir henda lóg kom í gildi.

§ 10.

Denne lovt træder i kraft 1. juli 1958.

Dog skal de, der hidtil har benyttet færøsk flag med mærke som foreningsbannere, vedblivende kunne benyte sådant flag indtil 5 årsdagen efter lovens ikrafttræden.

Viðmerkingar:

Í lóg nr. 137 frá 23. marts 1948 er góðkent føroyskt flagg. Rikismyndugleikarnir nýta í Føroyum dannebrog, eins og tað er loyvt øðrum at nýta hetta flagg. Annars eru reglurnar um nýtslu av føroyska flagginum í Føroyum og á føroyskum skipum undir føroyskum lóggávu- og umboðsvaldi. 25. juli 1948 hevur kongur góðkent flaggið, samanber kunngerð frá 27. august 1948.

Landsstýrið setur hervið fram uppskot til løgtingslóg um reglur viðvikjandi nýtslu av flagginum o. ø.

1. viðgerð 1. mars, og 19. april legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit

Landsstýrið hevur lagt fyri løgtingið uppskot til løgtingslóg um flaggið.

Málið var til 1. viðgerð 1. marts 1958 og varð av tinginum beint í lógarnevndina, ið hevur viðgjørt málið.

Í § 2 stendur, at ongi frámerkir mugu nýtast í flagginum og í § 10 stk. 2, stendur, at tey, sum higartil hava nýtt føroyski flagg sum felagsmerki, framvegis kunna nýta tílíkt flagg til 5 ára dagin eftir at lógin er komin í gildi. Eftir uppskotinumskal lógin koma í gildi 1. juli 1958.

D. P. Danielsen, R. Long, Poul Petersen og J. Fr. Øregaard mæla tinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins, tó við ti broyting, at orðini »til 5 ára

dagin eftir henda lóg kom í gildi« og indtil 5 års dagen efter lovens ikrafttræden« í § 10, stk. 2, in fine ganga út.

Eisini verður mælt til, at § 10, stk. 1 verður orðað soleiðis: »Henda lóg kemur í gildi beinan vegin« og í donsku tekstini: »Denne lov træder i kraft straks.«

Trygve Samuelsen setur onki uppskot fram.

2. viðgerð 21. april og 3. viðgerð 22. april 1958.

---

73. *Broyting í manningarlógini.*

Ár 1958, 26. februar legði Jens Chr. Olsen løgtingsmaður fram soljóðandi skriv frá Føroya motorpassarafelag:

Føroya motorpassarafelag loyvir sær hervið at koma við niðanfyri standandi áheitan til tað heiraða løgting.

Sambart løgtingslóg nr. 31 av 22/10 1954 um manning av føroyskum skipum skal við skipi har maskinan er frá 120 til 200 HK vera í minsta lagi ein motorpassari við motorpassarabrævi.

Fyri at ogna sær bræv sum motorpassari skal maður sambart »Lov om sønæring af 28. februar 1916 med senere ændringer« hava 1) tikið prógv sum motorpassari (motorpassaraprøven) 2) hava arbeitt í smiðju í 2 ár, og 3) hava siglt sum hjálpari í maskinu í 1 ár.

Felagið loyvir sær at heita á tingið um at broyta omanfyri nevndu løgtingslóg, ella á annan hátt seta reglur fyri, soleiðis at motorpassari, sum hevur tikið motorpassaraprøvan og hevur siglt sum hjálpari í maskinu fyrisettu tíð, fær loyvi at passa motorar frá 120 til 180 HK, soleiðis at galdandi reglur um smiðjutíð falla burtur fyri motorpassarar við skipum har motorurin er av nevndu stødd.

Vit hugsa her serstakliga um veiðufør sum reka heimafiskiskap (útróðrabátar). Flestu motorpassarar við hesum bátum hava ikki bræv sum motorpassarar. Til heimafiskiskapin, har ikki verður mynstrað, verður jú ikki kravt slíkt prógv av motopassarum, og motorpassari, sum ikki hevur hetta prógv, kann ti uttan viðari passa hesar motorar ta tíðina, báturin rekur heimafiskiskap, tað vil siga frá heystinum av til út móti sumri. Nú gera nógv av hesum førum vanliga ein túr til Ísland ella onnur fara tá tað er meira útliðið á sildina. Hesi før hava flest øll motorar frá 120 HK upp móti 200 og kunnu hesir motorpassarar nú ikki mynstra uttan at hava vissa sær undantaksloyvi. Vit halda hetta vera heldur tvørligt, tá tað ofta bert er fyri henda eina túrin. Tað hesum monn-

um vanliga tørva fyri at ogna sær bræv sum motorpassari og fyri at fáa loyvi til at mynstra sum motorpassarar við hesum bátum er fyrr umrødda smiðjutið. Tvey ár er heldur drúgv tíð hjá monnum at standa sum lærlingar í smiðju, og nógvir ella flestir gera tað als ikki fyri at fáa loyvisbræv sum motorpassarar við hesum førum. Sjálvandi kann ikki siggjast burtur frá, at henda tvey ára smiðjutið kann hava sín týdning, tá tað kemur til møguligar ábøtur ella umvælingar, tá skipið ella báturin er til fiskiskap, men vanliga mugu hesir motorpassarar tó, sjálvt um teir ikki hava staðið hesa tíð í smiðju, av teim royndum teir hava, vera førir fyri at gera tað sum nú eina ferð gerast kann undir teim givnu umstøðum.

Hini bæði krøvini, motorpassaraprøvin og siglitíðin eru krøv man eigur at halda uppá.

1. viðgerð 1. mars, og 24. mars legði fiskivinnunevndin fram soljóðandi

Umhugsan

Føroya motorpassarafelag hevur 18. februar 1958 sent løgtinginum soljóðandi skriv:

»Føroya motorpassarafelag loyvir sær hervið at koma við niðanfyri standandi áheitan til tað heiðraða løgting.

Sambart løgtingslóg nr. 31 av 22/10 1954 um manning av føroyskum skipum skal við skipi har maskinan er frá 120 til 200 HK vera í minsta lagi ein motorpassari við motorpassara bræví.

Fyri at ogna sær bræv sum motorpassari, skal maður sambart »Lov om sønæring af 28. februar 1916 med senere ændringer« hava 1) tikið prógv sum motorpassari (motorpassaraprøven) 2) hava arbeitt í smiðju í 2 ár, og 3) hava siglt sum hjálpari í maskinu í 1 ár.

Felagið loyvir sær at heita á tingið um at broyta omanfyri nevndu løgtingslóg, ella á annan hátt seta reglur fyri, soleiðis at motorpassari, sum hevur tikið motorpassaraprøvan og hevur siglt sum hjálpari í maskinu fyrisettu tíð, fær loyvi at passa motorar frá 120 til 180 HK, soleiðis at galdandi reglur um smiðjutíð falla burtur fyri motorpassarar við skipum har motorurin er av nevndu stødd.

Vit hugsa her serstakliga um veiðufør sum reka heimafiskiskap (útróðrabátar). Flestu motorpassarar við hesum bátum hava ikki bræv sum motorpassarar. Til heimafiskiskapin, har ikki verður mynstrað, verður jú ikki kravt slíkt prógv av motorpassarum, og motorpassari, sum ikki hevur hetta prógv, kann tí uttan víðari passa hesar motorar ta tíðina, báturin rekur heimafiskiskap, tað vil siga frá heystinum av til út móti sumri. Nú gera nógv av hesum førum vanliga ein túr til Ísland ella onnur fara tá tað er meira útliðið á sildina. Hesi fer hava flest øll motorar frá 120 HK upp móti 200 og kunnu hesir motorpassarar nú ikki mynstra uttan at hava vissa sær undantaksloyvi. Vit halda hetta vera heldur tvørligt, tá tað ofta bert er fyri hendan eina túrin. Tað hesum monnum vanliga tørva fyri at ogna sær bræv sum motorpassari og fyri at fáa loyvi at mynstra sum motorpassarar við hesum bátum er fyrr umrødda smiðjutið. Tvey ár er heldur drúgv tíð hjá monnum at standa sum lærlingar í smiðju og nógvir ella flestir geta tað als ikki fyri at fáa loyvisbræv sum motorpassari við hesum

førum. Sjálvandi kann ikki síggjast burtur frá, at henda tvey ára smiðjutíð kann hava sín týdning, tá tað kemur til møguligar ábøtur ella umvælingar, tá skipið ella báturin er til fiskiskap, men vanliga mugu hesir motorpassarar tó, sjálvt um teir ikki hava staðið hesa tíð í smiðju, av teim royndum teir hava, vera førir fyri at gera tað sum nú eina ferð gerast kann undir teim givnu umstøðum.

Hini bæði krøvini, motorpassaraprøvin og siglitíðin, eru krøv, man eigur at halda uppá.«

Fiskivinnunevndin, ið hevur fingið málið til viðgerðar, hevur biðið stjóran á sjómannsskúlanum D. J. Joensen um ummæli í málinum og skrivar hann 8. marts 1958 soljóðandi svar:

»Vísandi til bræv landsstýrisins nr. 001937, dgf. 7/3 við ynski um ummæli skúlans til umsókn Føroya motorpassarafelags av 18/2 um broyting av løgtingslóg nr. 31 av 22/10 1954 um manning av føroyskum skipum, skal eg seta fram hetta ummæli:

Umsókn Føroya motorpassarafelag miðar ímóti, at tað antin við broyting av manningarlóg ella við fyrisettum reglum á annan hátt verður givið motorpassarum við motorpassaraprógv men uttan tað í lóggávuni kravdu smiðitíð uppá 2 ár, loyvi til at mynstra við veiðuførum við maskinu upptil 180 hk. Sum frágreitt røkja hesir menn motorar av stødd upptil 200 hk. ella meira í heimafiskiskapi, har mynstring ikki verður kravd. Til at lýsa spurningin má skilast til eitt fyribrygdi, sum er týðandi í hesum føri, tað er at flestu føroysku motorpassarar við veiðuskipum við vanligari maskinstødd, (undantikið nýggj før við munandi størri maskinkraft) eru sjómenn, hava sostatt ikki staðið í smiðjulæru, men vunnið sær kunnleika í motorrøkt í praksis.

At standa í smiðulæru bert 2 ár má haldast at vera viðfáningur, ungir handverkarar taka tí nú tey vanligu 4 læruárini og ið hvussu er 3 ár. Ætla teir sær maskinistvegin, eru teir ikki nøgdir við at lesa til motorpassaraprógv, ið bert gevur so avmarkaðl rættindi, men teir lesa til maskinmeistaraprógv ella til maskinpassaraprógv (maskinpassaraprógv tó litið eftirspurt á skúla okkara tey seinastu árini). Menn við smiðutíð og bert motorpassaraprógv – lúka treytir fyri at fáa motorpassarabræv – eru tí reiðuliga sjáldsamir at finna.

Inntil nú hevur hámarkið fyri maskinstødd, ið røkjast kann av ikki-fakkønum monnum verið 120 hk. Sum framlíður verða fleiri hestakreftir nýttar í veiðuskipum, eisini teim smærru. Tað verður av maskinkønum monnum hildið, at motorar, sum nú verða gjørdir til veiðufør, eru álitandi og einfaldir í dagligari røkt og viðgerð. Av hesum stavar sjónarmiðið, at motorpassari, ið er maður við góðum praktiskum kunnleika, men uttan handverksupplæring, kann vera litin til at hava røktina av motorum í veiðuførum upp til 200–250 hk í hendi. Hetta síðsta er sett uppskot um til broyting av maskinistlæru og maskinmanning eftir danskari lóg.

Vísandi til tað, ið omanfyri er sett fram, er tað mín áskoðan, at tað er forsvarligt at veita føroyskum motorpassarum rætt til at mynstra sum motorpassari við fiskiskipi við motori upp til 200 hk.

Mær tykist tað best, um hetta loyvi verður givið uttan lógarbroyting. Manningarlógin er longu alt ov ofta broytt, og tað er hættisligt, tí tilikar broytingar kunnu, um ikki ógvuliga væl verður eftiransað við rættlestri og samskipan við aðrari í gildi verandi sjólóggávu, forvolda, at samskipanin verður slitin, hvat ið aftur krevur nýggjar lógarbroytingar. Við tí munandi umskipan

i maskinlæru og tilsvarandi manningarreglum, ið mugu væntast at koma um 1 ella 2 ár, dugi eg ikki at siggja beinari enn, at okkara maskinmanningarlóg má gerast av nýgjum. Danskt uppskot bendir fyri motorpassarar á tann bógv, eg havi vist á – rættindi til at røkja motorhestakraft um tvær ferðir so stór sum eftir núverandi lóggávu. –

Eg loyvi mær at mæla til:

Tað verður loyvt monnum við motorpassaraprógv og maskintænastu minst 2 ár (kannska 3 ár) at mynstra sum motorpassarar við veiðuførum við motori upp til 200 hk.«

Eisini hevur nevndin havt samrøðu við Johan Rasmussen, motorlærara, Klaksvík, ið kann mæla til, at smiðjulæran fyri motorpassarar av maskinstøddum millum 120 og 200 H. K. verður broytt til bara at umfata ein dugiligheitsprøva, og at henda broyting eigur at kannast gjøllari og leggjast til rættis til komandi ár. Sum tað vil siggjast av ti, ið liggur skrivliga í málinum, eru allir partar samdir um, at broyting eigur at verða gjørd í lógini, ið hvussu er fyri teir smærru motorarnar, men av tí at menn eru ójavnir á máli um hesa broyting, heldur nevndin tað rættast vera at lata landsstýrinum í hendi at kanna málið gjøllari, og meðan henda kanning fer fram, verður so neyðugt framvegis sum higartil at geva undantaksloyvi. Samsvarandi hesum framførda setur nevndin fram hetta

Uppskot

Landsstýrið verður biðið um at taka lóggávuna um motorpassaralæru og manningarreglur motorpassarum viðvíkjandi til kanningar og skjótast gjørligt seta uppskot fram um nýskipan av hóskandi føroyskari sjóvinnu í dag.

Til henda nýskipan kemur í lag, verður landsstýrið biðið um at geva tey neyðturviligu undantaksloyvir.

2. viðgerð 27. mars 1958.

Uppskot nevndarinnar samtykt 23–0.

74. *Hjálp til einkjur og stakar kvinnur við forsorgarskyldu.*

Ár 1958, 27. februar legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi uppskot við skjali:

Uppskot

til

samtyktar í løgtingsmáli:

Hjálp til einstakar kvinnur við forsorgarskyldu.

Vísandi til viðmerkingarnar verður givið landsstýrinum í hendi at samráðast við rikisstýrið um eina hjálparskipan fyri einkjur og stakar kvinnur við forsorgarskyldu.

Viðmerking:

Tá ið ein vanlukka hendir, ið tekur forsyrgjara frá konum og børnum, skakast fólk. Medkenslan við teim eftirsitandi gerst livandi. Eitt er sorgin og saknurin hjá børnum og einkjum. Men vitanin um, at tey, ið sita eftir, verða nivd av, at tey fíggjarliga eru í trongum skóm, tí forsorgarskipanin hjá okkum er so ófullfíggjað, vekir fyri eina løtu hjartagóðar kvinnur og menn at taka seg saman at gera eitthvørt fyri at forða neyðini at verða gestur teirra, ið sita við sorgini. Eftir umstøðunum kunnu hesi hjartagóðu menniskjuni avrika munandi fyri eina tíð. Men tað er bara ein lítil skái – og posamatur er sum sagt ódrúgvur og munar einki í longdini. Eisini er í hesum sambandi tað at leggja aftrat, at tað eru bara tær stóru vanlukkurnar, ið skaka og vekja hjálparkensluna til munar. Teir dagligu sorgarleikir, ið gera eitt heim nú og annað tá faðir- og forsorgarleyst, fara líkasum framvið óansaðir av tí privata hjálpseminum.

Tað privata hjálpsemi kemur sjálvandi væl við, men er ongin varandi loysn.

Hetta er ásannað.

Hitt almenna hevur tí gjørt nakað fyri at skipa fyri varandi og dagliga hjálp til tey eftirsitandi. Her er at nevna skipanin viðvíkjandi einkjupeningi, ið er ein varandi hjálp, men minni enn so nóg stór hjálp og forsorg til tey faðirleysu.

Sjálv einkjan situr verri fyri. Er tað vannlukka, ið hevur tikið mannin, fær hon vanliga vanlukkutryggingarpening, eitt sindur, men minni enn so nógv sum vanlukkueinkjurnar fáa niðri. Men hin nógv verst stillaða einkjan, sottardeyðaeinkjan, fær als ongan tryggingarpening. Hon situr sjálv á berum,

forsorgarleys. Tað er hvørjum rættvishugsandi eyðsæð, at samfelagið ikki longur kann látast um vón her. Einkjan eftir mann, ið doyr út av seingini, má fáa somu vernd og trygd sum hin, ið missir mannin av vanlukku. Men hetta er ein spurningur, sum verður at viðgera undir viðgerðini av broyting í vannlukkutryggingarlógini.

Her verður tikin upp spurningur um at fáa annan tátt, sum forsorgarskipanin fyri einkjur í Danmark hevur, eisini at koma í gildi fyri Føroyar.

Sambart § 282 í »Socialministeriets bekendtgørelse af 19. december 1957 af lov om offentlig forsorg om lov om ændring af lov af 2. oktober 1956« verður einkjum og støkum kvinnum við børnum í Danmark veitt hjálp at liva fyri upp til 13 vikur, aftaná at maðurin er deyður, og undir hesa hjálp kann koma hjálp at rinda húsaleigu, at rinda avdrátt av skuld, hjálp til framhald av virki, ið maðurin hevði í hesum føri og undir serligum umstøðum hjálp upp til hálvt ár aftaná mannsins deyða, hjálp til einkjuna, um hon er við barn, tá ið maðurin doyr, inntil hálvt ár aftaná barnaburðin, hjálp til staka kvinnu við børnum undir 18 ár, ið er skild uttan »sepratión«, og sama er tilfelli við »sepratión«, hjálp til kvinnur, ið verða einkjur aftaná 50 ára aldurin eins og til møður, ið sita einsamallar við børnum undir 18 ár, hjálp til einkjur at læra og gera seg betri búnan til arbeðis at forsyrgja sær og børnum.

At tørvur er á hjá okkum at fáa eina skipan á hædd við hesa er eingin tvidráttur um.

Tað er so, at semja er um, at útreiðslurnar á ti sociala økinum, ið er felagsmál, og sum annars eingin serlig regla er gjørd um, verða bornar av stati og frá føroyskari síðu við helminginum til hvønn.

Okkum tykist, at skipanin, ið verður gjørd í hesum føri, hóskandi fellur inn undir helvtarbýtisregluna viðvikjandi útreiðslunum.

Ein ógvuliga sterk og skillig grund aftrat fyri at so eigur at vera, er, at vit ikki hava fullfíggjaða skipan av socialum nevnduni, ið við rættum skili kunna taka sær av teim treingjandi.

Okkum tykir tað vera ógvuliga væl hóskandi, at ríkisumboðsmaðurin og landsstýrið umsita ta her umrøddu hjálparskipan eins og skipað er viðvíkjandi ellisrentu- og avlinisrentufólkum og fólkum í heimarøkt. Tað er eyðsæð, at sóknarstýrini eiga at vera skyldug at geva tær upplýsingar og tær váttanir, ið tørvur er á fyri at støða kann verða tikin við besta skili á og fullari vitan um umstøðurnar hjá teirri kvinnu, ið hjálpina fær.

Hetta er sum sagt eitt felagsøki, ið ongar avtalur eru gjørdar um millum ríkisstýrið og heimastýrið. Vit halda tað ti í fyrstu syftu av viðgerðini av hesum máli vera beinast at geva landsstýrnum í hendi at samráðast við ríkisstýrið um málið, serliga um hvussu útreiðslurnar skulu verða goldnar, og so til ólavsøku at leggja fyri tingið lógaruppskot um málið.

Socialministeriets bekendtgørelse af 19. december 1957 af lov om offentlig forsorg om lov om ændring af lov af 2. oktober 1956.

§ 282.

Stk. 1. Til enker kan der i indtil 13 uger efter ægtefællens død i trangstilfælde ydes hjælp til underhold og til hjemmets opretholdelse. Der vil herunder kunne ydes hjælp til fortsættelse af lejemål af lejlighed og til afdrag på gæld stiftet til erhvervelse af genstande anskaffet til pågældende husførelse, alt i det omfang det sociale udvalg skønner, at familien normalt ville have kunnet afholde disse udgifter. Der kan endvidere i tilfælde, hvor ægtefællen enten

alene eller ved hustruens hjælp til fortsættelse heraf, såfremt det sociale udvalg skønner, at hun vil være i stand til at videreføre virksomheden på egen hånd. Den ydede hjælp vil i ganske særlige tilfælde, hvor pågældende på grund af sygdom eller andre utilregnelige årsager ikke har været i stand til at påtage sig eller skaffe sig arbejde, eller hvor en fortsat ydelse af hjælp skønnes af afgørende betydning for fortsættelse af en mindre erhvervsvirksomhed, kunne ydes i indtil et halvt år efter ægtefællens død. Til enker, der er gravide ved ægtefællens død, vil hjælp efter foranstående regler kunne ydes fra dødsfaldet og i indtil et halvt år efter fødslen.

Stk. 2. Hvor det sociale udvalg efter forholdene i det enkelte tilfælde skønner det rimeligt begrundet, kan der ydes hjælp efter bestemmelsen i stk. 1 til kvinder med børn under 18 år, som bliver skilt uden forudgående sepration. Det samme gælder i ganske særlig tilfælde ved sepration.

Stk. 3. Det er en forudsætning for ydelse af hjælp efter stk. 1 og 2, at de forpligtelser, til hvis opfyldelse hjælpen søges, ikke er påtaget med henblik på at opnå hjælp fra det offentlige.

Stk. 4. Til kvinder, der bliver enker efter det fyldte 50. år, og til enlige mødre med børn under 18 år kan der, når pågældende ikke – eller ikke længere – opfylder betingelserne for at modtage hjælp i henhold til stk. 1 og 2, og når pågældende på grund af nedsat erhvervsevne, på grund af deltagelse i en uddannelse, jfr. stk. 6, eller på grund af børnenes (barnets) pasning ikke er i stand til at tage arbejde eller ikke er i stand til at påtage sig arbejde i normalt omfang, i trangstilfælde som særhjælp ydes underholdningshjælp i et omfang svarende til, hvad der i almindelighed vil kunne ydes som kommunehjælp efter de i § 297, stk. 1 og to indeholdte retningslinier. Til enlige mødre, der har oppebåret sådan hjælp indtil et barns fyldte 18. år, og som på dette tidspunkt er fyldt 45 år, vil hjælpen under iøvrigt tilsvarende betingelser kunne fortsættes. I tilfælde, hvor hjælpen ydes til kvinder, der er beskæftiget med nedsat arbejdstid, vil der ved beregningen af hjælpens størrelse kunne ses bort fra indtil halvdelen af den af pågældende oppebårne arbejdsindtægt.

Stk. 5. Hjælp efter bestemmelsen i stk. 4. kan kun ydes efter nøje prøvelse i hvert enkelt tilfælde. Der vil herunder være at tage hensyn til pågældendes evne til at påtage sig arbejde, eventuelt gennemføre en uddannelse eller omskoling, samt til hendes helbredstilstand og de forhånden værende muligheder for at få børnene (barnet) passet ved anbringelse i børneforsorgsinstitution eller på anden måde. Hvor hjælpen ydes på grund af nedsat erhvervsevne, er det endvidere en betingelse, at pågældende er villig til at deltage i sådanne foranstaltninger til uddannelse eller omskoling til andet erhverv, som det sociale udvalg eller en mødrehjælpsinstitution måtte anvise.

Stk. 6 Til enker og enlige mødre med børn under 18 år kan der endvidere om fornødent ydes særhjælp, herunder løbende underholdningshjælp, efter reglerne i stk 4, uanset vedkommendes alder til dækning af særlige udgifter, der afstedkommes af en efter forholdene rimelig uddannelse, som kan forventes bedre at sætte pågældende i stand til at forsørge sig selv og eventuelle børn. Såfremt sådan uddannelseshjælp ydes i forbindelse med den i stk. 1–2 omhandlede hjælp, refunderes uddannelseshjælpen efter de for nævnte hjælp fastsatte regler.

Stk. 7. Ydelse af hjælp efter førnævnte bestemmelser kan gøres betinget

af, at det sociale udvalg får adgang til for den pågældende periode at indtræde i moderens eventuelle ret til underholdningsbidrag til sig selv, dog højst med et til hjælpen svarende beløb.

1. viðgerð 1. mars, og 21. apríl legði sociala nevndin fram soljóðandi

Álit:

Minnilutin (P. M. Dam) mælir til at samtykkja uppskot javnaðarflokksins.

Meirilutin (Djóni í Geil, Trygve Samuelsen, Erlendur Patursson og Poul Petersen) ásannar týdningin av hesum liði í forsorgarlóggávuni, men heldur at tað er neyðugt at fáa kannað eftir, hvussu mong fólk koma undir eina tilíka skipan og hvussu mikið hon kostar eftir galdandi prísniveau, og harundir at fáa upplýst, hvussu stóran partin ríkiskassin tekur í einari tilíkari útreiðslu.

Vísandi hertil setur meirilutin fram soljóðandi

Uppskot

Landsstýrið verður biðið at gera tær í álitinum ynsktu kanningar og síðani leggja málið fyri aftur løgtingið.

2. og 3. viðgerð 22. apríl 1958.

Uppskot minnilutans (P. M. Dam) fall 13–0.

Uppskot meiralutans samtykt 15–0.

75. keyp av húsaognum úti í Tinganesi.

Ár 1958, 7. mars legði løgmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um keyp av húsaognum úti í Tinganesi.

§ 1.

Landsstýrinum verður heimilað í samráð við fíggjarnevndina at keypa matr. nr. 9 og 12 c av Tórshavn.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinanvegin.

lagtingslov om køb af ejendom på Tinganes.

§ 1.

Landsstyret bemyndiges til i samråd med finansudvalget at købe matr. nr. 9 og 12 c af Tórshavn.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Í seinastu tingsetu samtykti tingið at heimila landsstýrinum at keypa ogn tryggingarsambandsins úti í Tinganesi. Hetta keyp er farið fram og er nevnda ogn nú landsins.

Ladsstýrið heldur, at tað er neyðugt at keypa nevnda matr. nr. fyri at fáa eitt hóskandi avmarkað øki úti í Tinganesi, sum er ogn landsins, og setur tí fram nevnda uppskot, sum landsstýrið skal mæla tinginum til at samtykkja.

1. viðgerð 11. mars, og 16. apríl legði fíggjarnevndin fram soljóðandi:

Landsstýrið hevur lagt fyri tingið uppskot til løgtingslóg um keyp av húsaognum úti í Tinganesi.

Fíggjarnevndin, ið hevur havt málið til viðgerðar, er við undantak av Erlendi Paturssyni samd við landsstýrið um, at tað er neyðugt at keypa nevndu matr. nr. fyri at fáa eitt hóskandi avmarkað øki úti í Tinganesi.

So statt mælir fíggjarnevndin við undantak av Erlendi Paturssyni tinginum til at samtykkja uppskotið frá landsstýrinum.

2. viðgerð 19. og 3. viðgerð 23. apríl 1958.

Uppskot landsstýrisins samtykt 19–0.

76. Ábyrgd fyri láni og rentustudningur til el-verkið Suðuroy.

Ár 1958, 7. mars legði Óla J. Jensen landsstýrismaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um ábyrgd fyri láni til el-felagið Suðuroy.

§ 1.

Landsstýrinum verður heimilað at taka ábyrgd fyri láni upp í kr. 315.000.– til el-felagið Suðuroy til viðkan av felagsins el-verki.

§ 2.

Henda lóg kemur í gidi beinan vegin.

lagtingslov om garanti for lån til elektricitetsselskabet Suðuroy.

§ 1.

Landsstyret bemyndiges til at garantere for lån op til kr. 315.000.– til elektricitetsselskabet Suðuroy til udvidelse af selskabets elektricitetsværk.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

I. Tingið samtykkir at veita el-felagnum Suðuroy studning til gjaldan av avdrátti og rentu av láni upp í kr. 315.000.–.

II. Tingið samtykkir at veita el-felagnum Suðuroy rentustudning:

Í byggitíðini upp til	kr. 155.000.–
9 tey fyrstu rakstrarárini samanlagt	kr. 740.600.–
Tilsamans	kr. 895.600.–.

Tann neyðturviligi peningur til henda studning, nevndur undir 1) og 2) verður at játta á fíggjarlógum.

Viðmerkingar:

Í skrivi dagfest 30. januar 1958 hevur el-felagið Suðuroy boðað landsstýrinum frá, at spurningurin um at viðka felagsins el-kraft hevur verið til umrøðu í telmum ymisku søknarstýrunum í Suðuroy. Talan hevur verið um tríggjar ætlanir aftrat verkinum í Botni.

1) Dieselverk.
2) Dampverk.
3) Vatnverk við útbygging av Hovsvatni.

Øll søknarstýrini í Suðuroy hava samtykt, at viðkanin skal verða gjørd við vatnkraft við útbygging av Hovsvatni. Kostnaðarætlanin av hesum arbeiði er mett til kr. 9.770.000.–, soleiðis sundurskilt:

Gomul skuld frá verkinum pr. 1/4 1957	kr.	1.150.000.–
Nýggir rørleidningar	kr.	600.000.–
Vegur til rørleidningar	kr.	100.000.–
Leidningar til bygdirnar, eisini Hvalba	kr.	1.300.000.–
Útbygging av Hovsvatni	kr.	6.420.000.–
Leidningar 10 kV leidningar Hov-Tvøroyri	kr.	200.000.–
Tilsamans	kr.	9.770.000.–.

Eftir figgjarætlan felagsins er talan um at fáa helvtina av kostnaðinum kr. 4.900.000.– til láns úr rikiskassanum at gjalda soleiðis, at 40 % av hesum peningi ella kr. 1.960.000.– verða rentu- og avdráttarfríar tey 10 fyrstu árini, meðan restin kr. 2.940.000.– verða at játta sum teriulán til 3 % p. a. at gjalda yvir 30 ár. Teir árligu avdráttirnir verða tá kr. 100.000.– og rentuútreiðslurnar tað fyrsta árið kr. 90.000.–, sum verða at minka við kr. 3.000.– árliga.

Hina helvtina ætlar felagið at útvega soleiðis:

Yvirtikin skuld 1/4 1957	kr.	1.150.000.–
Lán til rørleidningar og veg	kr.	700.000.–
Leidningar í Hvalba	kr.	100.000.–
Lán til leidningar	kr.	400.000.–
Marshall-studningur	kr.	1.560.000.–
Rest at útvega við brævláni frá kommununum	kr.	990.000.–
Tilsamans	kr.	4.900.000.–.

Roknað verður við, at Marshall-studningurin verður 20 % av hesi peningamøgd:

Leidningar til bygdirnar við undantak av Hvalba (studningur kr. 100.000.– til leidningar inni í bygdini longu játtaður)	kr.	1.200.000.–
Útbygning av Hovsvatni	kr.	6.420.000.–
10 kV leidningar Hov–Tvøroyri	kr.	200.000.–
tilsamans	kr.	7.820.000.–.

ella kr. 1.560.000.–.

Felagið søkir nú um at fáa Marshall-studningin uppá kr. 1.560.000.– og um so er, at so nógvur peningur ikki skuldi verið eftir av tí játtaða Marshall-studninginum, ið ætlaður er til el-verk, so at fáa munin játtaðan úr landskassanum sum studning. Líkaleiðis søkir felagið um at fáa somu sømdir, sum el-felagið SEV fekk, tá tingið í 1950 játtaði felagnum rentustudning, soleiðis at SEV tey 3 fyrstu árini fyri 1951, 1952 og 1953 fekk rentustudning í byggiárunum og 9 ár frameftir frá 1954/55 rentustudning aftan á byggitíðina (sí síðu 89 o. f. í løgtingstíðindi 1950).

Tann rentustudningur, sum felagið søkir um til rakstur, er roknaður soleiðis:

1. rakstrarár	kr. 162.000.–
2. rakstarár	kr. 139.200.–
3. rakstrarár	kr. 117.900.–
4. rakstrarár	kr. 97.600.–
5. rakstrarár	kr. 78.400.–
6. rakstrarár	kr. 60.400.–
7. rakstrarár	kr. 43.600.–
8. rakstrarár	kr. 27.900.–
9. rakstrarár	kr. 13.600.–
10. rakstrarár	kr. 0.–
Rentustudningurin verður hereftir	kr. 740.600.–.

Aftrat hesum søkir felagið eisini um rentustudning í sjálvari byggitíðini, tað sama sum SEV fekk *kr. 153.800.–*.

Tað kann viðmerkjast, at tá ið SEV fekk rentustudning, var hetta roknað av láni, sum tað skuldi gjaldast $4\frac{1}{2}$ % og 5 % renta p. a. av, meðan tann rentan,sum el-felagið Suðuroy kemur at gjalda av 3,3 mill. kr., má roknast til $5\frac{1}{2}$ % p. a.

Ætlan felagsins er tann longu í summar at fara í holt við at gera leiðningar millum bygdirnar, og er hetta arbeiðið roknað at kosta umleið 1.200.000.– kr.. Felagið upplýsir, at lánitilsøgn uppá kr. 400.000.– er fingin og biður landsstýrið um at fáa restina, 800.000.– kr. goldna til í summar av Marshall-studninginum.

Eftir av Marshall-studninginum eru umleið kr. 1.250.000.–.

Felagið søkir um at fáa Marshall-studningin roknaðan av 20 % av 7.820.000.– kr. ella 1.560.000.– kr., og við tað at hesin peningur ikki er at fáa sum Marshall-studningur, søkir felagið um at fáa munin millum kr. 1.560.000.– og tað sum eftir er av Marshallstudninginum um kr. 1.250.000.–, ella kr. 310.000.–.

Landsstýrið er av tí hugsan, at ætlanin alla tíðina hevur verið tann at veita el-felagnum Suðuroy somu søndir sum SEV, og hóast tann peningur, sum søktur verður um frammantyri ikki er ætlaður at koma til útgjaldingar beinan vegin, heldur landsstýrið, at tað er av stórum týdningi fyri málið, at tilsøgn um studning verður givin longu nú, og setur tí fram nevnda uppskot, sum landsstýrið skal mæla tinginum til at samtykkja.

1. viðgerð 11. mars, og 16. april legði fíggjarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit

El-felagið hevur í skrivi frá 30. januar í ár vent sær til landsstýrið, har sagt verðu frá, at ætlanin er í summar at fara undir at byggja el-linjur út til tær bygdir í Suðuoy, sum enn ikki hava elektricitet.

Felagið søkir um ábyrgd fyri láni, rentu- og marshallstudning eftir somu reglum sum S.E.V.

Málið er viðgjørt í fíggjarnevndini, og er nevndin vísandi til viðmerkingarnar frá landsstýrinum samd um at mæla tinginum til at samtykkja uppskotið frá landsstýrinum.

2. 23. og 3.viðgerð 25. april 1958.

Lógaruppskotið samtykt 16–0.

Uppskot I samtykt 18–0.

Uppskot II samtykt 18–0.

---

77. *Havnabygging í Tórshavn.*

Ár 1958, 7. mars legði løgmaður fram soljóðandi uppskot við viðmerkingum:

Frá Tórshavnar býráð er móttikið soljóðandi bræv:

»Í skrivi dagsett 6. december 1954 vendi Tórshavnar kommuna sær til statsministeriið við uppskoti til framhald av havnabyggingini í Tórshavn og umsókn um hjálp til útvegan av tí peningi, sum neyðigur var til fremjan av hesi bygging.

Í uppskotinum var serliga dentur lagdur á at skapa betri kyrru inni í havnini, og var byggikostnaðurin tá ætlaður at vera o. u. 9.790.000.– kr.

Statsministeriið sendi fyrst Føroya løgtingi og síðani Vandbygningsvæsenet málið til ummælis.

Bæði Føroya landsstýri (landsverkfrøðingurin) og statsministeriið (V.B.V.) ásanna, at viðurskiftini í Tórshavnar havn, serstakliga hvat viðvikir kyrru, langt frá eru neg góð, soleiðis at tørvur er í at útbyggja fyrst og fremst brimgarðarnar, men orsakað av, at henda bygging í øllum førum kemur at kosta nógvan pening, mælir landsverkfrøðingurin í ummæli sínum av 19. marts 1955 til, áðrenn endalig støða verður tikin til málið, at lata Laboratoriet for Havnebygning i Danmarks tekniske Højskole undir leiðslu av H. Lundgren, professara, gera modellroyndir fyri at finna fram til ta best møguligu loysn av spurninginum.

Samstundis samtykkir Føroya løgting at lata upp til 40.000.– kr. til hesar modellroyndir, sum vóru ætlaðar at kosta o. u. 50.–100.000.– kr. Seinri tekur staturin undir við hesum og játtar upp til 25 % av nevndu útreiðslum.

Síðan heystið 1956 hava so hesar modellroyndir farið fram á Laboratoriet for Havnebygning og eru tær nú loknar.

Úrslitini av hesum royndum og kanningum hevur laboratoriið samlað í hjáløgdu rapport. Sum tað framgongur av rapportini er høvuðsúrslitið tað, at Lundgen, professari mælir til at bygt verður antin eftir tí í rapportini nevnda uppskoti 7a ella uppskoti 32.

Síðan rapportin er framkomin hevur bæði havnarnevnd Tórshavnar býráðs og býráðið gjølla kannað hana og eru menn har á einum máli um, at av hesum báðum upskotum kann einans verða talað um at byggja eftir uppskoti 32.

Hetta uppskot er á hjáløgdu tekningum nr. 14--24 og 14–29 útarbeitt sum skitsuprojekt. Tær gjørdu kostnaðarætlanir vísa at byggikostnaðurin, tá ið roknað verður við prísunum í dag, verður:

Eystari brimgarður 125 m á 65.000.– kr.	kr.	8.125.000.–
Vestari brimgarður 200 m á 46.000. kr.	kr.	9.200.000.–
ella tilsamans kr.		17.325.000.–

Tórshavnar kommunal oyvir sær tí við hesum at venda sær til Føroya landsstýri viðumsókn um vanligan studning uppá 50 % ella kr. 8.662.500.– til nevndu arbeiði, sum eftir býráðsins áskoðan eru avgerandi neyðug at fremja skjótast gjørligt.

Býráðið skal tí loyva sær at biðja um, at henda okkara umsókn kemur til viðgerðar í hesi tingsetu og vónar at hon verður framd við vanligari vælvild.»

Sum tað framgongur av hesum søkir býráðið um ein studning uppá 50 % av kr. 17.325.000.– ella 8.662.500.–. Ein slík studningsveitan er so stór, at hon ikki kann veitast uppá stutta tíð, slíkt vil løgtingsins fíggjarlóg ikki kunna bera.

Landsstýrið vil tó halda, at tað er eitt livsneyðugt mál fyri Havnina at fáa bygt soleiðis, at báðar vágirnar fáa kyrt vatn og heldur landsstýrið seg kunna skóta upp, at studningur verður veittur yvir eitt hóskandi áramál, ikki stytri enn 20 ár.

Býráðið vil so møguliga kunna reisa pening uppá eina slíka studningsveitan og soleiðis kunna byrja byggingina áðrenn tey 20 áriní eru umliðin, móti sjálvt at bera rentubyrðina.

Men umframt hesa 50 % finansiering krevur býráðið at fáa greitt hin partin av byggiætlanini, møguliga við partvísum studningi frá ríkisstýrinum – tó har má eisini havast í huga, at heitt er á ríkisstýrið um í fyrstu syftu at byggja sinnissjúkahús og umbygging av Dronning Alexandrines hospitali –. Eisini má býráðið ogna sær øll tey lendir, sum eru neyðug fyri at fremja eina slíka havnabygging.

Landsstýrið skilir málið soleiðis, at tað er umráðandi fyri býráðið fyri at kunna fara víðari við samráðing um byggifinanciering, at kenna løgtingsins støðu til sjálva studningsveitanina.

Tær detailprojekteringar, ið annars mugu fara fram, áðrenn farið kann vera undir nakra bygging, mugu nærri leggjast til rættis av landsverkfrøðinginum,býarverkfrøðinginum og eventuelt øðrum.

Vísandi til tað framførda setur landstýrið fylgjandi

Uppskot.

Løgtingið játtar at veita Tórshavnar býráð til bygging av eystara og vestara brimgarði 50 % av eini kostnaðarætlan stór 17.325.000.– kr.við upp í kr. 8.662.500.– at játta yvir 20 figgjarár roknað frá tí figgjarári, tá allur tann neyðugi byggipeningur er tryggjaður.

1. viðgerð 12. mars, og málið beint til havna- og veganevndina. (smbr tingmál nr. 108).

---

78. Skattur til landskassan.

Ár 1958, 13. mars legði løgmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um skatt til landskassan 1958-59

§ 1.

Reglurnar í § 3 í løgtingslóg nr. 17 frá 28. marts 1952 um eykaskatt til landskassan verða óbroyttar galdandi fyri skattaárið 1958/59.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

lagtingslov om skat til landskassen 1958 59

§ 1.

Bestemmelserne i § 3 i lagtingslov nr. 17 af 28. marts 1952 om ekstraskat til landskassen forbliver uændret i kraft for skatteäret 1958/59.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Fyri skattaárið 1952/53 varð álagt øllum, sum eftir landsskattalógini frá 15. mai 1939 skulu rinda skatt til landskassan og sum hava eina skattaleggj-

andi inntøku, ið er 5.000 kr. ella meira, ein cykaskatt uppá 30 % av ti skatti, tey eftir fyrrnevndu lög skuldu rinda.

Henda regla hevur verið endunýggjað á hvørjum ári síðani, og heldur landsstýrið neyðugt vera eisini at fá hana endurnýggjaða fyri komandi fíggjarár.

Sostatt setur landsstýrið fram omanfyristandandi uppskot.

1. viðgerð, 2. 19. og 3. viðgerð 23. mars 1958.

Uppskot landsstýrisins samtykt 24–0.

---

79. *Broyting í skipagjøldum.*

Ár 1958, 10. mars legði Poul Petersen løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um broyting í skipagjøldum.

§ 1.

Hvørt skip, sum uttanifrá kemur higar at skipa upp ella taka inn farm og hvørt útlendskt fiskiskip, sum kemur higar og hevur ørindir í landi, skal rinda 1 kr. av hvørjum netto reg. tonsi av skipsins førimuni í landskassan.

Gjaldið skal latast hvørja ferð, sum skip kemur úr útlandinum, men tó ikki oftari enn 3 ferðir í árium, og tað kemur til gjaldingar í fyrstu havn, sum skipið søkir.

Undantikin eru tó skip, sum

lagtingslov om ændring af skibsafgifter.

§ 1.

Af hvert skib, der ankommer hertil fra udlandet for at udlosse eller indlade varer og af hvert udenlandsk fiskeskib, der ankommer hertil for at have forbindelse med land, skal der svares 1 kr. af hvert netto reg. tons af skibets drægtighed til landskassen.

Afgiften skal erlægges hver gang skib ankommer hertil fra udlandet, men dog for højst 3 anløb i året, og denne forfalder til betaling i skibets første anløbshavn.

søkja neyðhavn og hava ikki onnur ørindir í landi, enn neyðin krevur.

§ 2.

Hann, sum kemur sær undan gjaldskylduni, kemur undir bót, sum fer í landskassan.

Mál eftir hesi lóg fara fram sum løgreglumál.

§ 3.

Henda lóg kemur í gildi 1. apríl 1958.

Skipagjøldini eftir § 3 í lóg nr. 59 frá 23. apríl 1881 om fremmedes fiskeri under Færøerne og § 14 í lóg nr. 44 frá 30. mars 1892 (smbr. lóg nr. 36 frá 9. mars 1906) om forskellige skatter og afgifter fara samstundis úr gildi.

Fritaget for afgiften er dog skibe, der søger nødhavn, og ikke har anden forbindelse med land end havaritilfældet nødvendiggør.

§ 2.

Den, der unddrager sig afgiftspligten, anses med bøde, der tilfalder landskassen.

Sager i medfør af denne lov behandles som politisager.

§ 3.

Denne lov træder i kraft 1. april 1958.

Skibsafgifterne i henhold til § 3 i lov nr. 59 af 23. april 1881 om fremmedes fiskeri under Færøerne og § 14 i lov nr. 44 af 30. marts 1892 (jfr. lov nr. 36 af 9. marts 1906) om forskellige skatter og afgifter træder samtidig ud af kraft.

Viðmerkingar.

Her sum aðrastaðni er tað neyðugt at hava eitt effektivt vaktarhald á fiskileiðum undir Føroyum og á sildaleiðum og harundir eisini vera til handa til bjargingar.

Til tess tørvar gott og skjóttgangandi skip, kanska bæði tvey um væl skal vera. Tað fer at kosta nógvan pening bæði til byggingar og rekstur.

Ein annar spurningur ger seg eisini galdandi í hesum viðfangi og hann er eftiransingin við fiskileiðunum, sum best røkjast frá luftini. M. a. hevur Ísland tilíka eftiransing frá luftini.

Her hjá okkum er boðið so stutt, at helikoptari hevði væl kunnað røkt eina effektiva eftiransing av fiskileiðum okkara, og haraftrat hevði hann verið hentasta amboðið til bjargingar og ivaleyst eisini hentur hjá sjúkhúsunum at heinta sjúklingar frá bygdum sum liggja illa fyri og í bráðum vendingum aðrastaðnis.

Sum longu havt frammi fyrr verður tað hildið beint og rímiligt at útvega serstaka inntøku til hetta endamál og tessvegna verður skotið upp at seta nýggj skipagjøld í staðin fyri tey, sum galdandi eru í løtuni, og sum bert eru eiti.

Í løtuni geva tey 5 oyrini eftir lógunum frá 1881 og 1892 um kr. 15.000 t. e. at nettotonsatallið liggur um 300.000 tons árliga.

So statt skuldi krónugjald givið einar kr. 300.000.–.

Vit loyva okkum at seta fram uppskot samsvarandi.

1. viðgerð 14. mars, og 25. apríl legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit

Fólkaflokkurin og sjálvstýrisflokkurin hava lagt fyri tingið uppskot til løgtingslóg um broyting í skipagjøldum.

Eftir uppskotinum skal hvørt skip, sum uttanifrá kemur higar at skipa upp ella taka inn farm og hvørt útlendskt fiskiskip, sum kemur higar og hevur samband við land, gjalda 1 kr. av hvørjum netto reg. tonsi av skipsins førimuni í landskassan. Undantikin eru skip, ið søkja neyðhavn.

Gjald skal tó ikki latast meir enn 3 ferðir í árinum.

Málið var til 1. viðgerð 14. marts 1958 og varð beint í lógarnevndina, ið hevur viðgjørt málið.

Undir viðgerðini vóru møttir fyri D. P. Danielsen Frederik Hansen og fyri J. Fr. Øregaard P. M. Dam.

Meirilutin í nevndini (P. M. Dam, Frederik Hansen, R. Long og Poul Petersen) mælir tinginum til at samtykkja uppskotið frá fólkaflokkinum og sjálvstýrisflokkinum, meðan minnilutin (Trygve Samuelsen) mælir tinginum til at senda málið til landsstýrið til nærri kanningar, millum annað viðvikjandi spurninginum um, hvørvitt málið eftir heimastýrislógini kemur inn undir tingsins lóggávuvald. Annars skal minnilutin viðmerkja, at skipagjaldið (indklareringsafgiften) eftir galdandi lóg er 5 oyru pr. netto registar tonsi, og er gjaldið eftir uppskotinum 1 kr. pr. netto reg. tonsi í mun til tað núgaldandi gjaldið nógv ov stórt.

Uppskot

frá

minnilutanum (Trygve Samuelsen):

Málið verður sent landsstýrinum til nærri kanningar.

80. Fyrispurningur til Óla J. Jensen frá Poul Petersen.

Ár 1958, 10. mars legði Poul Petersen løgtingsmaður fram soljóðandi fyrispurning:

»Er tað sum tíðindir siga, at landsstýrið loyvir at selja fisk fyri undirpris?«

Loyvið givið 13. viðgerð 20 mars 1958 og yvir til næsta mál á dagsskránni.

81. Lóg um kanning viðv. fiskasølu og fiskaprísi.

Ár 1958, 12. mars legði Erlendur Patursson løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

1. §.

Saltfiskaprísnevndin, sum sett er eftir lógarkunngerð nr. 16 frá 25. juni 1954, verður álagt at kanna fiskasølumál landsins og alt, sum kann haldast hava týdning fyri tey.

Nevndin skal serstakliga kanna fiskasølusáttmálar, sum gjørdir hava verið, har ímillum um søluprovisiónir ella provisiónir av øðrum slagi hava verið latnar og tá hvussu miklar og til hvørjar.

Nevndin skal somuleiðis bera saman teir prísir, sum føroysk fiskivinna hevur fingið fyri vørur sínar og teir prísir, sum fiskivinna í øðrum londum hevur fingið fyri tilsvarandi vørur, og – tá munur hevur verið – at fáa fram í dagin orsøkirnar til slíkan prísmun á føroyskum fiski og øðrum fiski.

Kanningin skal fevna alla saltfiska-, klippfiska- og sildarsølu, frá ti hesar sølur vórðu upp aftur tiknar aftan á seinna heimsbardaga og til í dag.

2. §.

Allir teir einstaklingar og øll tey felog, sum hava flutt út fisk í hesum tíðarskeiði, hava skyldu at lata nevndini í hendi allar upplýsingar, har ímillum øll skjøl, sum tøkir eru, og sum nevndin heldur vera neyðugar fyri hesa kanning. Somu skyldu hava bankar, skipaavgreiðslur, almennar stovnanir og annars allir teir, sum upplýsingar hava um hesi mál.

3. §.

Nevndin byrjar starv sítt beinan vegin. Hon skal lata landsstýrinum greinargerð um kanning sína ikki seinni enn 1. august 1958. Heldur nevndin seg ikki til at lúka alla kanning sína til henda dag, skal hon tó geva fyribils greinargerð tá. Kanningin skal tó í øllum tilfellum vera lokin 1. oktober 1958 og til tann dag skal endalig greinargerð vera gjørd.

4. §.

Henda lóg kemur straks í gildi.

Greinagerð.

Fiskur er nógv størsta útflutningsvøra landsins og hongur meginparturin av inntøku tjóðarinnar í fiskaútflutninginum og í, hvussu honum vignast.

Tað má tí haldast vera rætt, at hitt almenna letur hetta mikla mál við seg koma, og at tað fær sær til vega upplýsingar um, hvussu fram verður farið í teimum.

Lógaruppskotið, ið her verður lagt fram, sigur at saltfiskaprísnevndini, sum sett er eftir lógarkunngerð nr. 16 frá 25. juni 1954, verður álagt at kanna fiskasølumál landsins og alt sum kann hava týdning fyri tey, og at nevndin skal geva landsstýrinum frágreiðing um kanning sína.

Her verður annars vist á sjálvt lógaruppskotið.

1. viðgerð 22. marts og 22. april legði figgjarnevndin fram soljóðandi

Álit

Meiralutin (A. Djurhuus, H. Iversen, Djóni í Geil, Kjartan Mohr og P. Petersen) heldur fyri, at tað er av størsta týdningi at vita, hvussu mikið tey einstøku liðini í virkingini, flytingini v. m. av fiski kosta, og hvussuleiðis prísmyndingin fer fram í landinum og í sølulondunum yvirhøvur og tað soleiðis, at nóg gott grundarlag fæst til metingar av fiskaprísinum eitt nú í Noreg og Íslandi.

Eftir § 3 í løgtingslóg nr. 72. frá 22. december 1951 situr nevnd, sum hevur heimild at fyriseta avrokningarpris.

Henda nevndin skuldi havt líkindir til at fingið landsstýrinum tilfar til metingar av hesum spurningi.

Minnilutin (P. M. Dam) viðmerkir:

Tað verður ásannað, at føroyingar yvirhøvur og fiskimenn sjálvandi serliga hava hin allarstørsta athuga fyri fiskivinnurakstri og fiskasølu okkara. Og táið bæði raksturin og fiskasølan liggja meiri ella minni í duldum lagi fyri

ikki bara fólkinum yvirhøvur, men eisini fyri tí almenna, er tað í samljóð við fólkið, at viðurskiftini verða løgd so fram í greindum líki, at møguligt verður hjá øllum athugaðum at tátta í við at fáa bæði rakstur og sølu í besta lagi, ið kann geva fiskimanninum, reiðaranum eins og landinum sum heild hitt besta úrslitið. At hetta verður gjørt ræður so mikið meiri um, sum tað er uppi millum manna kring um í landinum, at fiskirakstur okkara er ov dýrur og ov »órationellur«. Haraftrat verður dag og dagliga spurt, um vit søluliga hava skipað okkum so væl, at onki fer óneyðugt burturvið.

Viðvíkjandi rakstrinum er borið upp á mál í øðrum máli. Har verður víst á, at sitandi nevnd til áseting av saltfiskaprísum í galdandi lógum hevur heimild at gera seg kunnuga við allar tættir, ið nerta við og treyta kostnaðin av útgerð og framleiðslu. Íglønum prísráðið kann soleiðis prísásetingarnevndin hava fingið sær allar upplýsingar hesum viðvíkjandi, samanber § 12 í lóg nr. 25 av 24. april 1952.

Viðvíkjandi fiskaprísum hjá øðrum – í útlandinum – hevur prísásetingarnevndin í bagskirslum og almennum frágreiðingum og annars við gjøllari fyrispyrjan høvi at ogna sær álítandi upplýsingar. Og ein skuldi havt grund til at hugsa, at nevndin her heima hjá okkum sjálvum fyri fyrispurningum hjá fiskasøluni og okkara størstu útflytarum hevur kunnað fingið upplýsingar, so fult skil kundi fáast ikki bara viðvíkjandi fiskaprísunum í teim ymsu londunum fyri føroyskum fiski, men eisini viðvíkjandi søluháttum og treytum.

Nevndin, ið er sett til at áseta prísin á saltfiskinum hjá fiskimonnunum, hevur havt havt skyldu at gera hetta arbeiði sum grundarlag fyri ásetan av saltfiskaprísinum. Men hevur hon gjørt tað? Hin ógvuliga lági landingarprísurin fyri saltfiskin elvir fram henda spurning.

Minnilutin, ið heilt og fult tekur undir við uppskotinum, at starv fiskasølunnar verður kannað út í æsir, tí tað hevur havt og verður at hava hin allrastørsta týðning fyri ikki bara teir, sum beinleiðis taka lut í fiskaframleiðsluni og øllum arbeiði henni viðvíkjandi á sjógvi og landi, men eisini fyri alt okkara almenna húsarhald, heldur tað eisini vera – og ikki minni – neyðugt, at starv saltfiskaprísnevndarinnar verður gjølla kannað við. Fiskimenn hava sum kunnugt verið og eru framvegis ógvuliga ónøgdir við landingarprísin. Men tað ber sjálvandi ikki til hjá prísásetingarnevndini at gera kanning av sær sjálvari. Hesa kanning kann landsstýrið hóskandi lata løgtingsins granskoðaradeild gera.

Minnilutin setur samsvarandi hesum fram uppskot um at skoyta uppí grein 1 sum serligt petti, at samstundis sum tann í greinini nevnda kanning fer fram, skipar landsstýrið fyri einari serligari kanning av starvi prísásetingarnevndarinnar, síðani hon varð sett.

Minnilutin (Erlendur Patursson) mælir til at samtykkja uppskot tjóðveldisflokksins.

Uppskot

frá meiralutanum (A. Djurhuus, H. Iversen, Djóna í Geil, Kjartan Mohr og P. Petersen):

Landsstýrið verður biðið at stíla fyri teim í álitinum nevndu kanningum og so leggja tær fyri tingið.

Frá minnilutanum (P. M. Dam):

Broytingaruppskot:

til

lógaruppskot í løgtingsmáli nr. 81 1957: Lóg um kanning viðvíkjandi fiskasølu og fiskaprísum.

Sum nýtt og seinasta petti í grein 1 verður sett:

Landsstýrið skipar fyri, at løgtingsins grannskoðaradeild ger eina gjølla kanning av starvi saltfiskaprísnevndarinnar frá ti, ið hon varð sett.«

2. viðgerð 23. apríl 1958.

Uppskot frá minnilutanum (P. M. Dam) fall 12–0.

Uppskot frá E. Patursson § 1 fall 11–0.

Uppskot frá meiralutanum samtykt 16–0.

---

82. Broyting í rúsdrekkalóggávuni.

Ár 1958, 14. mars legði løgmaður fram soljóðandi

Uppskot I.

Løgtingslóg um broyting í lóg nr. 115 frá 4. apríl 1928, smbr. lóg nr. 98 frá 27. marts 1934.

§ 1

§ 7 verður broytt soleiðis:

Hann, sum brýtur hesa lóg og tær fyriskipanir, sum hava heimild í hesi lóg, kemur undir bót, hefti

Lagtingslov om ændring i lov nr. 115 af 4. april 1928, jfr. lov nr. 98 af 27. marts 1934.

§ 1

§ 7 ændres således:

Overtrædelse af denne lov og de i henhold til loven udstedte bestemmelser, som har hjemmel i denne, straffes med bøde, hæfte

ella fongsul. Bótin skal í minsta lagi verða 10 ferðir vinningin.

Um viðkomandi fyrr er komin undir sekt fyri handil við, útskonking ella útflýgging av rúsdrekka, verður tað, hann eigur av rúsdrekka, konfiskerað. Er tað so, at tað er brúkt ella á annan hátt ikki finst, kemur mótvirði tess undir inndrátt til landskassan.

Tær fyriskipanir, ið nevndar eru í kap. 68, 69, 71 og 72 í rættargangslógini frá 11. apríl 1916 við seinni broytingum verða at galda í rættarggangsmálum hesi lóg viðvíkjandi.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinanvegin.

eller fængsel. Bøden bør i det mindste være 10 gange den indvundne fortjeneste.

I tilfælde, hvor vedkommende tidligere er blevet straffet for handel, udskænkning eller udlevering af berusende drikke, bliver det spiritus, der forefindes at konfiskere. Hvis det er forbrugt eller på anden måde ikke forefindes, kan et beløb svarende til værdien deraf inddrages til fordel for landskassen.

Bestemmelserne i kap. 68, 69, 71 og 72 i retsplejeloven af 11. april 1916 med senere ændringer kommer til anvendelse i retssager denne lov vedrørende.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

Uppskot II.

Løgtingslóg um broyting í løgtingslóg nr. 10 frá 28. marts 1949.

§ 1

Sum nýtt punktum í § 2, 4. stk. verður sett:

Tann, ið misbrúkar keypikort sítt, verður at missa tað, soleiðis at hann fyri tíðarskeiðið, kortið er galdandi, hevur ikki rætt at flyta inn rúsdrekka.

§ 2.

Henda lógarbroyting kemur í gildi beinanvegin.

Lagtingslov om ændring i lagtingslov nr. 10 af 28. marts 1949.

§ 1

Som nyt punktum i § 2, 4. stk. tilføjes:

Købekortet fratages den, der misbruger det, således at vedkommende mister sin ret til at indforskrive spiritus i hele kortets gyldighedsperiode.

§ 2.

Denne lovændring træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Landsstýrið hevur frá landfútanum fingið soljóðandi bræv dagfest 11. jan. 1958.

»Som det formentlig er almindelig bekendt, sker der mange overtrædelser af lov nr. 115 af 4. april 1928 om forbud mod at drive erhverv med berusende drikke, jfr. lagtingslov nr. 10 af 28. marts 1949, varierende fra forholdsvis uskyldige import på anden mands kort i det tilfælde, hvor man selv var berettiget til at importere og til den yderste utiltalende form for sortbørshandel, hvor importeret spiritus nærmest professionelt sælges til grove overpriser; exempelvis kan nævnes, at en flaske akvavit, der i indkøb koster ca. 20 kr., sælges for 50 kr., og en flaske finsprit, der i indkøb koster ca. 38 kr., sælges for 100 kr.

Særlig sidstnævnte form for overtrædelse bør bekæmpes.

Det er i sig selv yderst utiltalende, at der ved lovovertrædelse kan tjenes så store penge. Men samtidig har denne sortbørshandel meget uheldige bivirkninger. Det er utvivlsomt, at en væsentlig del af denne sortbørshandel formidles gennem lejevogns-chafførerne, og det er ikke sjældent, at politiet får besøg særlig af unge søfolk, der er kommet hjem med hele afregningen, og derefter har købt spiritus på den sorte børs.Næste dag er de så vågnet op praktisk talt ribbet for penge, og oftest er de ude af stand til at oplyse med sikkerhed om pengene er stjålet, tabt eller gået til bilkørsel.

Da både køber og sælger, på grund af at begge parter straffes, er interesserede i i at holde forholdet hemmeligt, er det uhyre svært for politiet at skaffe beviser i disse sager. Det er dog dels ved afhøring af berusede, der er indbragt til politistationen, og dels ved undersøgelse af importerede sendinger spiritus, der er mistænkelige af den ene eller anden grund, lykkedes at rejse en del sager for overtrædelse af lov 115 af 4. april 1928. Det kan således oplyses, at der i 1957 er rejst tiltale mod 31 personer, der har fået bøde fra 60 kr. 2500 kr.

Ved arbejdet med disse sager har det vist sig, at loven på flere punkter ikke er helt tilstrækkelig som grundlag for en effektiv bekæmpelse, særlig af den professionelle sortbørshandel.

Hvis man derfor ønsker den nugældende ordning opretholdt samt ønsker, at der fra politiets side skal gøres et effektivt forsøg på at komme overtrædelserne til livs, skal jeg foreslå, at loven ændres eller suppleres på følgende punkter:

1. Når man under behandlingen af en sag om salg af spiritus bliver klar over at det drejer sig om professionel handel, fremskaffes beviset ved, at man isolerer de implicerede parter fra hinanden og derefter ved afhøring får modstridende forklaringer frem. Herved er der imidlertid den vanskelighed, at man ikke kan få den pofessionelle sælger fængslet, medens undersøgelsen står på, uagtet der jævnligt er talrige personer, der skal afhøres, før hovedmanden får lejlighed til at kontakte dem og aftale enslydende forklaringer, idet retsplejelovens § 780 kræver, at straffen for den begåede overtrædelse skal være fængsel, for at der kan afsiges fængslingskendelse under efterforskningen.

Jeg skal derfor foreslå, at loven ændres, således at der bliver hjemmel for at idømme fængselsstraf i tilfælde, hvor der foreligger flere salg, eller det drejer sig om personer, der tidligere er dømt for salg af spiritus.

2. Da den professionelle handel med spiritus ganske er at ligestille med handel med rationeredo varer under krigstid o. l., henstilles det, at der i loven indføjes en bestemmelse om, at de i retsplejelovens kap. 68 (beslaglæggelse), kap. 69 (ransagning), kap. 71 (anholdelse) og kap. 72 (fængsling under efterforskningen) hjemlede retsmidler kan anvendes. Sådan bestemmelse findes i alle pris- og vareforsyningslove.

3. Selv om der indføres hjemmel til at idømme fængslingsstraf for salg af spiritus, vil der vel normalt blive idømt bødestraf. Denne foreslås skærpet, således, at det i loven fastsættes, at bøden bliver mindst 10 gange den fortjeneste, der er indvundet ved salget, således som det var fastsat i prisloven i de tilfælde, hvor der var taget ulovlige overpriser.

4. I de tilfælde hvor den ulovligt indførte eller ulovligt handlede spiritus forefindes ved sagens opkomst, kan beholdningen konfiskeres, medens der i øjeblikket ikke er hjemmel til konfiskation, hvis spiritussen er drukket. Da denne tilfældige omstændighed ikke bør komme tiltalte til gode, foreslås der indført en bestemmelse om, at varens værdi i penge kan inddrages, hvis varen ikke er til stede ved sagens pådømmelse.

5. Hvis det er konstateret, at der er sket misbrug af et spiritusrationeringskort, foreslås der endelig indføjet en bestemmelse om, at kortet inddrages, og den pågældende frakendes retten til at importere spiritus for resten af kortets gyldighedsperiode.»

Landsstýrið loyvir sær sostatt at leggja framman fyri nevndu lógaruppskot fyri tingið við viðmæli.

1. viðgerð 15. mars og 24. mars legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit

Landsstýrið hevur lagt málið fyri løgtingið við lógaruppskoti til broyting í § 7 í lóg nr. 115 frá 4. aprfl 1928 og lógaruppskoti til broyting í løgtingslóg nr. 10 frá 28. marts 1949.

Fyrrnevnda uppskot gongur út uppá at broyta revsingarreglurnaa, soleiðis at lógbrótarar kunna koma undir bót, hefti ella fongsul, meðan tær núgaldandi reglur bert áseta bót, og hin seinna boytingin gongur út uppá, at tann, ið missbrúkar keypikort sitt, missur tað fyri restina av tíðarskeiðinum, ið kortið er galdandi fyri.

Málið er framlagt 14. marts 1958 og 1. viðgerð fór fram 15. marts 1958, og varð tá av løgtinginum beint í lógarnevndina.

Lógarnevndin hevur viðgjørt málið og er samd um at mæla tinginum til at samtykkja uppskotið við fylgjandi broytingum:

1. Í uppskotinum um broyting av § 7 í lóg nr. 115 frá 4. april 1928 gongur í 1. stk. in fine aftaná »vinningin« punktumið út og sett verður aftrat: »og fer í landskassan« í tí føroysku tekstini, og aftaná »fortjeneste« »og tilfalder landskassen« í tí dansku tekstini.

2. Í 2. stk. aftaá orðini »mótvirði tess« verður sett aftrat »í peningi«.

2. viðgerð 27. mars og 3. viðgerð 18. april 1958.

Uppskot nevndinnar til uppskot landsstýrisins samtykt 14–0.
Uppskot landsstýrisins I so broytt samtykt 14–0.
Formaðurin legði fram soljóðandi broytingaruppskot frá Djóna í Geil o. fl.

Uppskot

til

lagtingslov om ophævelse af spiritusrationeringen.

§ 1.

Lagtingslov nr. 10 af 28. marts 1949 om rationering af spiritus sættes ud af kraft fra 1. april 1958.

§ 2.

Denne lov træder straks i kraft.

løgtingslóg um avtøku av rúsdrekkaskamtanini.

§ 1.

Løgtingslóg nr. 10 frá 28. marts 1949 um skamtan av rúsdrekka fer úr gildi frá 1. april.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

Uppskotið frá Djóna í Geil o. fl. fall 12–0

Uppskot landsstýrisins II samt. 22–0.

---

83. *Virking av fiskafløkum.*

Ár 1958, 14. mars legði løgmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um virking av fiskaflaki.

§ 1.

Allur fiskur, sum útfluttur verður úr Føroyum sum flak, kemur undir vrakieftirlit eftir gjølligari reglum,

lagtingslov om fremstilling af fiskefilet.

§ 1.

Al fisk, der eksporteres fra Færøerne som filet, er underkastet vragerkontrol efter nærmere af lands-

sum landsstýrið fyrisetur í kunngerð.

§ 2.

Landsstýrið er eisini heimilt í kunngerð at fyriseta reglur um tilgerð, umsiting og reinhald av rúmum til virkingar, goymslu v. m. av fiski, sum útflytast skal sum flak.

§ 3.

Brot móti hesi lóg og móti teim fyriskipanum, sum givnar vera við heimild í henni, koma udir bót, sum fer í landskassan.

Mál eftir hesi lóg fara fram sum løgreglumál.

§ 4.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

styret ved kundgørelse foreskrevne regler.

§ 2.

Landsstyret er ligeledes ved kundgørelse bemyndiget til at foreskrive regler for tilvirkning, vedligeholdelse og renholdelse af lokaler, opbevaring m. v af fisk, der eksporteres som filet.

§ 3.

Overtrædelse af denne lov og de med hjemmel i loven udstedte forskrifter straffes med bøder, der tilfalder landskassen.

Sager i medfør af denne lov behandles som politisager.

§ 4.

Denne lov træder straks i kraft.

Viðmerkingar:

Nú ið gongd tykir vera komin á flakidnaðin, má tað haldast at vera neyðugt við lóg og reglugerð at leggja eina rammu uttan um hesa vinnulívsgreinina miðjandi ímóti at tryggja eina javna og góða vøru, sum marknaðurin kann vera nøgdur við.

Tað má havast í huga, at flakidnaðurin, har ongin onnur konservering verður nýtt uttan kuldi, er ein sera viðbrekin ídnaður, sum eigur at verða skipaður soleiðis, at líkindini eru tey bestu fyri strangasta reinføri.

1. viðgerð 15. mars, og 24. mars legði fiskivinnunevndin fram soljóðandi

Umhugsan

Landsstýrið hevur 14. marts lagt fyri tingið lógaruppskot um virking av fiskaflaki, hareftir allur fiskur, sum útfluttur verður sum flak, kemur undir vrakieftirlit eftir reglum, sum landsstýrið fyrisetir við kunngerð. Reglur verða eisini fyrisettar um tilgerð, umsiting og reinhald av rúmum til virkingar, goymslu v. m.

Málið er 15. marts beint í fiskivinnunevndina, ið hevur býtt seg í ein meiri-

luta og ein minniluta. Meirilutin (Fr. Bláhamar, S. Ellefsen, Johan Simonsen og Jens Chr. Olsen) førir fram, at tað má haldast neyðugt fyri at tryggja eina góða vøru, at eftirlit kemur í lag, og mælir tinginum til at viðtaka uppskotið frá landsstýrinum óbroytt.

Minnilutin (Einar Waag) mælir til fyrst at senda málið til tey ymisku frystivirkir í Føroyum og geva teimum høvi til at úttala seg um málið.

Uppskot

frá

meirilutanum (Fr. Bláhamar, S.Ellefsen, Johan Simonsen og Jens Chr. Olsen):
Løgtingið samtykkir tað av landsstýrinum framsetta óbroytt.

Uppskot

frá

minnilutanum (Einar Waag):

Málið verður sent øllum frystivirkjum í landiuum til ummælis og síðani lagt aftur fyri tingið.

2. viðgerð 27. mars og 3. viðgerð 14. april 1958.

Minnilutauppskot (Einar Waag) fall 8–0

Uppskot landsstýrisins samt. 21–0.

---

84. *Ferðandi tannlæknar.*

Ár 1958, 17. mars legði J. P. Davidsen løgtingsmaður fram soljóðandi skriv:

Í skrivi av 12. april í fjør løgdu J. P. Davidsen og fleiri fram hetta uppskot á tingtilsamtyktar:

Tingið heitir á landsstýrið at fáa skipað fyri, at tannlækni fæst at ferðast til bygdirnar og at røkja tannlæknavirki kring landið.

Tá onki er frætt um úrslit av hesum máli, og spurningurin er meira átroðkandi enn á nøkrum sinni, loyvir Føroya javnaðarflokkur sær við hesum at spyrja háttvirda landsstýrið, hvussu ið liggur við at fáa ferðandi tannlækna til Føroyar.

1. viðgerð 20. mars – frh. sama dag legði Edw. Mitens landsstýrismaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um tannlæknaskipan.

§ 1.

Landsstýrið verður heimilað at skipa fyri, at tannlækni verður settur í hvørjari kommunulæknadeild at viðgera øll skúlabørn í deildini og gera annað tannlæknaarbeiði.

Í Tórshavn kann setast ein tannlækni, sum bert er skúlatannlækni.

Í Norðoyadeildini kunna verða settir 2 tannlæknar.

§ 2.

Landsstýrið virkar fyri semju millum kommunurnar í hvørjari deild og millum tær og tannlækna um samsýning fyri viðgerð av skúlabørnum, um starvsstað tannlæknans, um kostnaðin við stovnan av klinikk, um tannlæknans nýtslu av klinikkini til viðgerð av egnum patientum, um útreiðslur til fluttning av skúlabørnum frá bygdum, har tannlækni ikki býr.

§ 3.

So hvørt sum semja er um setan av tannlækna í eini deild, ger landsstýrið av í samráð við fíggjarnevndina, hvørvitt studningur verður latin úr landskassanum til stovnan av klínikk upp í 50 % av kostnaðinum.

§4.

Lógin kemur í gildi beinan vegin.

lagtingslov om en tandlægeordning.

§ 1.

Landsstyret bemyndiges til at drage omsorg for, at der ansættes en tandlæge i hvert kommunelægedistrikt til behandling af alle skolebørn i distriktetog udfører anden tandlægevirksomhed.

I Thorshavn kan der ansættes en tandlæge, der udelukkende skal virke som skoletandlæge.

I Norderøernes distrikt kan der ansættes indtil 2 tandlæger.

§ 2.

Landsstyret medvirker til indgåelse af overenskomster mellem kommunerne i hvert distrikt og mellem dem og tandlægen om honorar for behandling af skolebørn, om tandlægens arbejdssted, om omkostningerne ved etablering af klinik, om tandlægens benyttelse af kliniken til behandling af egne patienter, om udgifter til befordring af skolebørn fra bygder, hvor der ikke findes tandlæge.

§ 3.

Efterhånden som overenskomster oprettes om ansættelse af tandlæge, tager landsstyret i samråd med finansudvalget afgørelse om, hvorvidt tilskud skal ydes af landskassen til oprettelse af klinik op til 50 % af omkostningerne.

§4.

Loven træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Í løgtingsmáli nr. 84/1956: Uppskot til samtyktar viðvíkjandi tannlækna, samtykti løgtingið at heita á landsstýrið at fáa skipa fyri, at tannlækni fæst at ferðast til bygdirnar og at røkja tannlæknavirki kring landið.

Í Noreg eru tvær skipanir fyri almenna tannrøkt. Kommunal skúlatannrøkt og fylkiskommunal fólkatannrøkt. Bæði í fólkatannrøktini og summastaðir við kommunalu skúlatannrøktina eru ambulantar tannklinikkir. Hesar eru tó altíð knýttar til fastar tannklinikkir. Fyrsta skúlatannklinikk í Noregi varð sett á stovn í 1910. Síðani eru so nógvar komnar aftrat, at 80 % av øllum børnum fáa viðgjørt sínar tenn á hesum klinikkum. Tey 20 %, sum ikki eru undir hesi skipan, eru serliga børn í smáum og fjarskotnum kommunum í Norðurnoregi og á Vestlandinum. Henda skúlatannrøkt er kommunal.

Við lóg frá 28. juli 1949 um fólkatannrøkt er gjørd skipan fyri, at øll kunnu fáa viðgjørt tenn sínar, og er ætlanin, at henda lóg skal setast í gildi seinast 15 ár frá 1. juli 1950. Tá hon er sett í gildi, fellur skúlatannrøktin burtur. Fólkatannrøktin umfatar:

a) fría viðgerð av børnum og ungum fólki frá 6–18 ár.

b) Viðgerð av øllum øðrum eftir takstum, ið settir eru av viðkomandi ministeriið.

c) Kongur kann við samtykt av stórtinginum fyriskipa, at frí viðgerð eisini skal umfata børn frá 3–6 ár.

Samtyktin og leiðslan av fólkatannrøktini hoyra undir fylkiskommunurnar. Hvørt fylki verður býtt sundur í distriktir, og hvørt distrikt kann umfata eina ella fleiri kommunur. Í hvørjum distrikti skal vera í minsta lagi ein distriktannlækni við fastari løn, eins og neyðugt hjálparfólk verður sett. Kongur fyriskipar, hvussu tænastutíð tannlæknans verður at býta millum tey, ið onki gjalda, og tey, sum gjalda eftir taksti. Fyriskipað er, at tannlækni í fastari lønardeild arbeiðir 1800 tímar um árið ella 46 vikur á 39 tímar, soleiðis at teir 1000 tímarnir verða nýttir til klientel, ið skal gjalda. Fyri hetta fær hann í ársløn kr. 24.349.– pr. 1. juli 1956. Í skúlatannrøktini verður roknað við, at tannlækni í 1440 effektivum arbeiðstímum um árið, 40 vikur á 39 tímar, fær viðgjørt um 800 skúlabørn í aldrinum 7–14 ár.

Samtykt um fólkatannrøkt verður tikin av fylkistinginum, aftaná tær einstaku kommunurnar hava havt høvi til at úttala seg.

Allar útreiðslur til fólkatannrøkt verða í fyrsta umfari goldnar av fylkiskommununi. Fylkiskommunan fær í studningi frá statinum 60 % av øllum útreiðslunum. Hesin studningur kann hækkast til 80 %, eins og staturin veitir studning til keyp av klinikkútgerð fyrstu ferð. Tær kommunur, ið hoyra undir fólkatannrøkt, gjalda 5 kr. árliga fyri hvønn persón, ið býr í kommununi, sum hevur rætt til fría viðgerð. Kommunan rindar útreiðslurnar til húsaleigu til klinikkina.

Viðvíkjandi Svøriki er at siga, at har eru ongir upplýsingar komnir um, hvussu tann almenna tannrøktin er skipað í sini heild, men eru upplýsingar komnir um, at landstingið í Stockholms len síðani 1944 hevur havt eina ambulanta tannklinikk í einum báti, ið siglt hevur í skerðgarðinum í leninum. Síðani er ein bátur komin aftrat. Hesin seinni báturin hevur í 1950 við útgerð kostað 175.000.– sv. kr..Klinikkin er bert í arbeiði í tíðini mai–september. Fólkatalið, sum er undir hesi viðgerð, er 6000, og av hesum fáa øll børn í aldrinum 6–15 ár, um 750 tilsamans, tannrøkt hvørt ár.

Í Føroyum er skipað kommunal tannrøkt í ymiskum kommunum. Í løtuni í Havn, Froðbiar kommunu, Vágs kommunu, Vestmanna kommunu og Fuglfjarðar kommunu. Í Klaksvík hevur tílík tannrøkt verið, men hevur hildið uppat fyri nøkrum árum síðani. Henda skúlatannrøkt er skipað við avtalum millum kommununa og onkran av teimum tanlæknum, sum praktisera í Havn. Tanulæknin fær fast fyri hvørt barnið. Tær flestu av avtalunum við kommunurnar eru nú uppsagdar.

12. februar 1958 hevði landsstýrið fund við landslæknan og tannlæknarnar í Havn, har samráðingar fóru fram um skipan av almennari tannrøkt, serliga tannrøkt fyri skúlabøn.

Greitt varð frá skipanini í Noreg, smbr. frágreiðingina frammanfyri. Eisini varð greitt frá skúlatannrøktini í Danamark; hon er kommunal, og eru um 98 % av øllum børnum undir skipanini.

Allir vóru samdir um, at tað almenna undir einum ella øðrum formi má koma uppí, um vón skal ver um at fáa fleiri tannlæknar til Føroyar. Tað er stórur tørvur á at fáa fleiri tannlæknar til Føroyar. Í Danmark rokna teir við, at ein tannlækni skal vera til 2–3.000 fólk, og her hjá okkum eru bert 3½ tannlækni til 32.000 fólk.

Bæði landslæknin og tannlæknarnir mældu frá eini skipan við ambulantari klinikk ella klinikkum; ov nógv tíð fer fyri onki við flyting, og verður flytingin óivað eisini dýr. Tá heldur royna at fremja eina skipan við føstum klinikkum, sum kommunurnar gera og innrætta. Tannlæknin skal so binda seg til at viðgera skúlabørnini antin soleiðis, at hann frá kommununi ella viðkomandi kommunu fær fasta samsýning ella fast pr. barn um árið. Aftaná børnini eru viðgjørd, fær hann loyvi at brúka klinikkina til privata praksis, sjúkakassapraksis.

Tað varð upplýst, at útgerðin til eina klinikk kostar um 22–24.000 kr.

So statt setur landsstýrið fram uppskot umm tannlæknaskipan.

1. viðgerð frh. 24. mars, og 19. april 1958 legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit:

Løgtingið samtykti í seinastu tingsetu eina áheitan til landsstýrið um at skipa fyri, at tannlækni fæst at ferðast til bygdirnar og røkja tannlæknavirki har.

Landsstýrið hevur síðani kannað, hvussu viðurskiftini hesum máli viðvikjandi eru skipaði aðrastaðni, og hevur um hetta lagt fyri løgtingið eina frágreiðing við uppskoti til løgtingslóg um tannlæknaskipanina.

Málið var til 1. viðgerð 24. marts 1958 og varð av tinginum beint í lógarnevdina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og er samd um at mæla tinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins, tó við tí broyting, at tað í dansku tekstini í § 3 verður lagt aftrat aftaná orðini »tandlæge« í 2. reglu: »i et distrikt«.

2. viðgerð 22. april.

Broytingaruppskot frá nevndini samtykt 23–0.

3. viðgerð 25. april 1958.

Lógaruppskotið samtykt 27.

85. *Studningur til skúlanæmingar.*

Ár 1958, 15. mars legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi skriv:

Eitt er málið kanska fram um øll. Tað er at skipa so fyri, at tey evni, sum liggja í børnum her á landi, koma til fulla nýtslu, tá ið tey eru vaksin. Treytin fyri hesum er, at skúlagangurin í hægri og lægri skúlum verður ókeypis hjá øllum teimum, sum ikki hava ráð at gjalda fyri seg.

Meðan fólkaskúlin kann sigast at vera ókeypis og atkomiligur hjá øllum, liggur ikki soleiðis fyri hjá tí hægra skúlanum. Har forðar tað stóra gjaldið, sum børn mugu lata fyri vistarhald, bøkur og annað fátækramannabørnum at verða uppi í.

Hetta er landi okkara til ómetuligt tap, og har aftrat er tað eitt órætvísi móti teim minimentu, sum landsins stjórnarmenn hava ábyrgd fyri, men sum teir ikki framvegis kunnu lata sita á sær.

Undirskrivaði Føroya javnaðarflokkur loyvir sær tí hervið at skorða á háttvirda løgting um longu í hesi setu at seta á fíggjarlógina so stóra peningahædd, studning til studenta- og aðrar næmingar av bygd, at ómúgvandi næmingum kann verða játtað upp til fult gjald fyri kostarhaldið eftir sum umstøðurnar eru.

1. viðgerð 17. mars, og 24. mars legði fíggjarnevndin fram soljóðandi

Álit:

Málið er lagt fyri tingið av Føroya javnaðarflokki og viðgjørt í fíggjarnevndini.

Meirilutin (A. Djurhuus, H. Iversen, Djóni í Geil, Kjartan Mohr og P. Petersen) heldur, at hetta mál er loyst í løgtingsmáli nr. 91/1957: Hægri skúli við kostdeild.

Á fíggjarlógini fyri 1958/59 er avsett kr. 7.000.– til hetta endamál, tó vil meirilutin, um tað skuldi drigið út við skúlabyggingini, biðja landsstýrið kanna, hvussu nógvan pening her kann verða talan um.

Minnilutin (Erlendur Patursson) sigur seg vilja stiðja uppskotið frá P. M. Dam.

Minnilutin (P. M. Dam), ið er ein av monnunum, sum hevur lagt málið inn á ting, mælir til, at landsstýrið fær heimild og skyldu at veita lesandi studning samsvarandi við studningin, ið verður veittur næmingum á donskum kostskúlum. Verður studningurin at muna soleiðis, at tað ikki verður dýrari hjá avbygdabørnum at lesa í Havn, enn tað er hjá børnum á donskum kostskúlum við statsstudningi.

Meirpeningurin, ið krevst til hesa studningsveitan verður fyri í ár at taka úr sociala grunninum. Fyri næsta og komandi ár verður studningspeningurin allur at seta í fíggjarlógina.

Uppskot

frá

meirilutanum (A. Djurhuus, H. Iversen, Djóni í Geil, Kjartan Mohr og P. Petersen):

Landsstýrið verður biðið um at kanna, hvussu nógvur peningur skal brúkast eftir uppskotinum frá P. M. Dam.

Uppskot

frá

minnilutanum (P. M. Dam): til

løgtingslóg viðvíkjandi studningi til skúlanæmingar.

§ 1.

Landsstýrið hevur heimild og skyldu at veita lesandi við hægra skúla okkara studning samsvarandi við studningin, ið verður veittur næmingum á donskum kostskúlum, so tað verður eins biligt at lesa í Havn á okkara hægra skúla og tað er hjá teimum, sum búgva á donskum kostskúla við statsstudningi.

§ 2.

Tað uppiskoyti til fíggjarlógina, sum tørvur er á til at lúka ta í § 1 nevndu uppgávu, verður fyri í ár at taka úr løgtingsins sociala grunni.

Fylgjandi ár verður studningspeningurin allur at seta á fíggjarlógina.

§ 3.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

lagtingslov vedrørende tilskud til skoleelever.

§ 1.

Landsstyret er bemyndiget og forpligtet til at yde læsende ved vor højere skole tilskud af tilsvarende størrelse som den, der ydes elever ved danske kostskoler, således at det bliver tilsvarende billigt at læse i Tórshavn ved vor højere skole som for dem, som opholder sig på danske kostskoler med statstilskud.

§ 2.

De tillæg til finansloven som er nødvendige for at opfylde den i § 1 nævnte opgave afholdes i indeværende år af den sociale fond. Følgende år bevilges hele tilskudsbeløbet på finansloven.

§ 3.

Denne lov træder i kraft straks.

86. Oyðing av ravni og kráku.

Ár 1958, 17. mars legði Edw. Mitens landsstýrismaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um oyðing av ravni og kráku.

§ 1.

Landsstýrinum er heimilt í fíggjarárunum 1958/59 – 1962/63 at veita úr landskassanum kr. 5.– fyri hvørt ravnsnev og kr. 1.– fyri hvørt krákunev eftir somu reglum sum higartil.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

lagtingslov om udryddelse af ravne og krager.

§ 1.

Landsstyret bemyndiges til i finansårene 1958/59 – 1962/63 at yde af landskassen kr. 5.– for hvert ravnenæb og kr. 1.– for hvert kragenæb efter hidtil gældende regler.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Eftir kgl. resolution frá 21. november 1741 skuldi hvør maður millum 15 og 50 ár lata vevtoll, sum var eitt ravnsnev, 1 baksnev ella 2 krákunev. Annars 1 skilling sum var 8 oyrur í virði. Eftir lóg frá 18. marts 1881 var nevtolturin avtikin.

Í staðin fyri samtykki tingið at geva premiu fyri hvørt ravnsnev (smbr. tingtíðindi 1881 bls. 44, 1884 bls. 94, 1890 bls. 111, 1905 bls. 27 og seinast 1937 bls. 128.

Eftir hesi seinastu samtyktini var prísurin settur til krónu fyri hvørt ravusnevið og 30 oyrur fyri hvørt krákunevið. Peningurin hevur verið veittur úr amtsgunninum og nú úr landskassanum (smbr. her lóg nr. 34 frá 11. marts 1892 »om ødelæggelse af ravnens yngel«).

Nú tað tykist so, at ravnurin og krákan vil nørast í summum pørtum av landinum, ið hvussu er, hevur landbúnaðarráðgevarin havt fyrispurning úti um landið hjá sýslumonnum og hevur síðan mælt til, at prísurin verður settur upp í kr. 5.– fyri ravnsnevið og kr. 1.– fyri krákunevið.

Útreiðslan av hesum hevur verið millum lítið og onki tey seinastu árini.

Landsstýrið hevur so statt loyvt sær at seta fram uppskot til tess at fáa heimild at seta prísirnar upp sum tilskilað fyri eitt 5 ára skeið.

1. viðgerð 18. mars, og 20. mars legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit:

Landsstýrið hevur 17. marts 1958 lagt fyri løgtingið uppskot til løgtingslóg um oyðing av ravni og kráku, ið gevur landsstýrinum heimild til í figgjarárunum 1958/59 – 1962/63 at veita úr landskassanum kr. 5.– fyri hvørt ravnsnev og kr. 1.– fyri hvørt krákunev.

Málið var til 1. viðgerð í løgtinginum 18. marts 1958 og varð beint í lógarnevndina, ið mælir tinginum til at samtykkja uppskotið.

2. viðgerð 24. mars 1958.

Formaðurin legði fram soljóðandi broytingaruppskot frá Edw. Mitens:

I. Sum § 2 verður sett:

Landsstýrið kann geva loyvi til og fyriskipa reglur um nýtslu av eitur til oyðing av ravni og kráku og veita hóskandi studning til tess.

Som § 2 sættes:

Landsstyret kan give tilladelse til og foreskrive regler om benyttelse af gift til ødelæggelse af ravne og krager og yde passende tilskud hertil.

II. § 2 verður § 3.

3. viðgerð 11. apríl 1958.

Broytingaruppskotið fall 11–0.

Uppskot landsstýrisins samtykt 16–0.

Broytingaruppskot frá Kjartan Mohr at broyta kr. 1.– til kr. 5.– fall 11–0.

87. Broyting í arvalógini (arvatalinum).

Ár 1958, 17. mars legði Edw. Mitens landsstýrismaður fram soljóðandi

Uppskot

Tingið samtykkir, at lóg nr. 66, 17. marts 1954, om ændringer i arveforordningen (arveklasserne) verður sett í gildi í Føroyum við kgl. fyriskipan í hesum skili:

Anordning for Færøerne om ændringer i arveforordningen (arveklasserne).

§ 1.

I forordning af 21. maj 1845, jfr. lov af 4. januar 1854 indeholdende nogle forandringer i lovgivningen om arv, sker følgende ændringer:

§ 6 affattes således:

»Er der ingen arvinger efter §§ 1 og 3–5, arver afdødes bedsteforældre, deres børn og børnebørn, men ikke disses afkom.

Fædrene og mødrene arvinger arver hver halvdelen og deler indbyrdes på samme måde som fastsat i §§ 4 og 5.

Er der kun arvinger på faderens eller moderens side, arver disse alene.«

§§ 7 og 8 udgår.

Som ny § 7 inføjes:

»Er der ingen arvinger efter loven eller testamente, tilfalder efterladenskaberne landskassen. Dog kan landsstyret bestemme, at der ikke skal rejses indsigelse mod et testamente, der ville kunne anfægtes efter de herom gældende regler, men må antages at være udtryk for afdødes sidste vilje. Landsstyret kan endvidere under særlige omstændigheder afstå arven til afdødes slægtninge eller til andre, der har stået ham nær, navnlig når han ikke har kunnet oprette testamente, eller formuen hidrører fra en fælles slægtning.«

§ 2.

Tidspunktet for arveladerens død er bestemmende for, om reglerne i nærværende anordning eller hidtil gældende ret skal anvendes.

§ 3.

Denne lov træder i kraft den 1. juli 1958.

Fra lovens ikrafttræden ophæves Christian den Femtes Norske Lov, 5. bog, 2. kap. art. 11.

Viðmekingar:

Í brævi dagfest 4. juli 1957, hevur justitsministeriið biðið statsministeriið siga sína hugsan um, hvørvitt fyriskipan frá 17. marts 1954 um broyting í arvalógini verður at seta í gildi í Føroyum við møguligum broytingum. Í brævi, dagfest 24. juli 1957, frá ríkisumboðsmanninum er málið sent landsstýrinum.

Arvalógin frá 21. mai 1845 er við lóg frá 4. januar 1854 sett í gildi í Foroy-

um. Eftir hesi lóg § 1 eru arvingar, tá maður doyr, børn hansara og aðrir eftirkomarar. § 3 fyriskipar, at um ongir eftirkomarar eru, eru faðir og móðir at ti, sum deyður er, arvingar. Samsvarandi §§ 4–8 eru næstu arvingar systkin hjá ti, sum deyður er, harnæst abbi og omma, harnæst langabbar og langommur og sum seinasti klassi oldurabbar og oldurommur.

Danska lógin frá 1954 setur úr gildi §§ 7–8, t. v. s., at langabbar og teirra eftirkomarar og oldirabbar og teirra eftirkomarar arva ikki longur, og § 6 verður broytt so, at um ongir arvingar eru eftir § 1 og §§ 3–5, arva abbar og ommur og teirra børn og barnabørn, t. v. s. eisini systkinabørn, men ikki teirra eftirkomarar.

Í viðmerkingunum til danska lógaruppskotið verður m. a. sagt:

»Den legale arvefølge udstrækkes i henhold til gældende ret så langt som til 5. parantel, d. v. s. arveladerens tipoldeforældre og alle, der nedstammer fra dem, jfr. arveforordningens § 8. I arvelovskommissionens betænkning udtales det herom side 37 ff. bl. a., at denne vide arveret utvivlsomt ikke længere kan betragtes som tidssvarende.....

Man har herved særlig lagt vægt på, at den legale arv til 4. og 5. arveklasse efter det oplyste kun andrager forsvindende små beløb, og at også arveretten i 3. arveklasse i praksis spiller en meget lille rolle. Hertil kommer, at de beløb, der er tale om, spredes på et relativt stort antal personer. Endvidere er det efter justitsministeriets opfattelse af betydning for bedømmelsen af dette spørgsmål, at den nugældende vide legale arveret i de senere år har vist sig at volde store praktiske vanskeligheder for skifteretterne. Nutidens samfundsforhold har medført, at slægtningene i de sidste arveklasser yderst sjældent har forbindelse med arveladeren. Det volder derfor ofte stort besvær i dødsboene at finde frem til de berettigede.....

Landsstýrið mælir til, at lógin frá 1954 verður sett í gildi í Føroyum við teimum broytingum, at, har ongir arvingar eru eftir lógini ella testamenti, skulu ognirnar falla til landskassan, og at tann heimild, sum justitsministeriið hevur í vissum førum at gera undantak, verður hjá landstýrinum. Tað verður hildið náttúrligt, at ognir, sum føroyingur eftirletur sær, har ongir arvingar eru, falla til landskassan, eins og tær í Danmark falla til ríkiskassan, smbr. eisini heimastýrislógina § 9.

1. viðgerð 18. mars, og 16. apríl legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndardálit

Landsstýrið hevur lagt fyri tingið uppskot til broyting í arvalógini, ið gongur út uppá at minka um talið á arvaklassunum, soleiðis at teir seinastu 2 arvaklassarnir detta heilt burtur, meðan abbar og ommur, teirra børn og barnabørn arva, men ikki barnabarns børn.

Málið er framlagt 17. marts 1958 og 1. viðgerð fór fram 18. marts, har málið varð beint í lógarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og er samd um ikki at gera nakra broyting í arvalógini.

2. viðgerð 19. apríl 1958.

(Landsstýrið tók uppskot sítt aftur.).

88. *Fyrispurningur til Edw. Mitens frá Erlendi Paturssyni.*

Ár 1958, 17. mars legði Erlendur Patursson løgtingsmaðnr fram soljóðandi fyrispurning:

Í tingsetuni 1956–57 samtykti tingið at heimila landsstýrinum at seta nevnd við 3 limum til at fyrireika útgávu av føroyskum skúlabókum og at gera reglugerð fyri nevndarstarvinum.

Nær er henda nevnd sett, hvørjir eru limir hennara, og hvussu langt er hon komin í starvi sínum.

Loyvi givið 18. við gerð 27. mars 1958 og yvir til næsta mál á dagsskránni.

89. *Undirvísing av orðblindum.*

Ár 1958, 19. mars legði J. H. Danbjørg løgtingsmaður fram soljóðandi skriv:

Hin 11. august 1956 legði undirritaði vegna Føroya javnaðarflokk mál inn á ting viðvíkjandi undirvísing av orðblindum.

Hín 11. august sama ár var málið til 1. viðgerð og beint í fíggjarnevndina, sum hin 19. februar 1957 setti fram soljóðandi uppskot:

Landsstýrið verður biðið um saman við skúlastjórnini at kanna málið nærri.

Hetta uppskot nevndarinnar varð samtykt við 18–0.

Av ti at onki er frætt aftur hesum máli viðvikjandi, biðjur Føroya javnaðarflokkur um, at málið kemur aftur til viðgerðar á tingi so skjótt sum gjørligt.

Undirritaði hevur frá harra Abrahams, fyristøðumanni á »Statens institut for talelidende« í Århus, fingið skriv, tiðarmerkt 5.3. 1958, har m. a. verður sagt fylgjandi:

»Alle store skolevæsener har indrettet særundervisning for ordblinde børn. Denne særundervisning give for de lettere tilfældes vedkommende på små hold med 3–6 elever, således at børnene bliver ved at gå i deres normalklasser, men i visse timer får særundervisning i læsning og skriftlig dansk på disse hold,

i almindelighed 3–4 gange om ugen. For såvidt angår de sværere tilfælde af ordblindhed behandles eleverne i særlige læseklasser, idet de permanent flyttes fra normalundervisningen og anbringes i læseklasser, hvor de i særundervisning får læse- og ortografiundervisning, mens den øvrige undervisning er tilrettelagt under hensyntagen til deres defekt. I de fleste kommuner er der kun læsehold, mens læseklasser kun forefindes i et lille antal af de større kommuner. Specielt kan nævnes, at Københavns kommune afviger fra de øvrige kommuner ved at behandle alle sine læsesvage børn i læseklasser, omvendt har kommuner som f. eks. Århus eller Frederiksberg både læsehold og læseklasser.

I de kommuner, hvor sådan særundervisning for ordblinde børn ikke er organiseret, bliver eleverne ofte henvist til særforsorgen.

Når særforsorgen henviser en elev til ambulant undervisning enten på et ordblindeinstitut eller hos en privat praktiserende ordblindepædagog, afholdes udgifterne såvel til undervisning som til transport af staten«.

Føroya javnaðarflokkur er av teirri áskoðan, at tingingar eiga at fara fram millum Føroya landsstýri og statsmyndugleikarnar við tí fyri eyga at seta í gildi fyri Føroyar allar tær lógir og fyriskipanir, sum galda í hinum partinum av kongarikinum fyri so vítt hesar lógir viðvíkjandi hjálp til lesiveik og onnur sum tørva serundirvísing, annaðhvørt tað er handilig ella andilig undirvísing.

Við hesum loyvir Føroya javnaðarflokkur sær at leggja hetta mál fram fyri háttvirda Føroya løgting við áheitan um, at málið verður viðgjørt við vælvild og so skjótt sum gjørligt.

r. viðgerð 24. mars, og málið beint til skúlanevndina.

---

90. *Lógaruppskot um kanning fiskivinnurakstursins.*

Ár 1958, 19. mars legði Erlendur Patursson løgtingsmaður fram soljóðandi

Lógaruppskot

§ 1.

Sett verður 3 manna nevnd við tí verkevni:

at kanna fíggjarligu rakstrarviðurskifti fiskivinnunar og lønarútkomuna í henni,

at bera fram uppskot, sum miða móti at bøta um hesi viðurskifti.

§ 2.

Nevndin skal serstakliga leggja áherðslu á, at visa á leiðir til at minka og lætta um útreiðslur vinnunar og fiskimanna av fiskasølu, útgerð, landing, vinnu og fiskaviðgerð á landi, umvælingum, trygging, rentum, umsiting og øðrum kostnaði.

§ 3.

Landsstýrið útnevnir nevndarlimirnar: ein eftir tilmæli Føroya útgerðarmannafelags, ein eftir tilmæli Føroya skipara- og navigatørfelags og ein eftir tilmæli Føroya fiskimannafelags.

Nevndin tekur sær skrívara og aðra hjálp sum tørvur er á.

Landskassin rindar tær útreiðslur, sum standast av starvi nevndarinnar.

§ 4.

Henda lóg kemur straks í gildi.

Greinargerð.

Í hesum lógaruppskoti verður mælt til at seta serstaka nevnd, sum skal: kanna figgjarligu rakstrarviðurskifti fiskivinnunar og lønarútkomuna í henni og bera fram uppskot, sum miða í móti at bøta um hesi viðurskifti.

Tað er umráðandi – bæði fyri sjálva vinnuna og fyri fiskimenn – at fáa hesi viðurskifti gjølliga kannað, tí ikki fyrr enn hetta er gjørt, hava vit atstøður til at ætla um hvørji tiltøk, ið kunnu bøta um rakstrar og lønarútkomuna í hesi okkara høvuðsvinnu.

Nevndin skal serstkliga leggja herðslu á uppskot, sum bera at tí borði at minka og lætta um útreiðslur vinnunar og fiskimanna av fiskasølu, útgerð, landing, vinnu og fiskaviðgerð á landi, umvælingum, trygging, rentum, umsiting og øðrum kostnaði.

Landsstýrið skal útnevna nevndarlimirnar – 3 í tali – ein eftir tilmæli Føroya útgerðarmannafelags, ein eftir tilmæli Føroya skipara- og navigatørfelags og ein eftir tilmæli Føroya fiskimannafelags.

Annars verður víst á lógaruppskotið sjálvt.

1. viðgerð 25. mars, og 22. apríl legði figgjarnevndin fram soljóðandi

Álit:

Meirilutin (A. Djurhuus, H. Iversen, Djóni í Geil, Kjartan Mohr og P. Petersen) loyvir sær at vísa til tað, sum er fört fram í álitinum í tingmáli nr 81/1957: Um kanning viðvikjandi fiskasølu og fiskaprísi.

Tá ið her er talan um prísin á innfluttum vørum og arbeiðsløn o. t. skuldu líkindir verið til tess at fáa eina uppgávu yvir faktura – kost-, heilsølu- og ella smásøluprísin á teim mongu vørum, sum ganga inn í skipaútgerð, til útgerðar, reiðskap og kostarhald.

Prísráðið hevur heimild til tess og hevur ivaleyst tilfar til metingar um hesar prísir, og tessvegna setur meirilutin fram uppskot at biðja landsstýrið útvega tørvandi tilfar at leggja fyri tingið.

Minnilutin (P. M. Dam) tekur undir við uppskotinum viðvikjandi tess endamáli. Men fyri at røkka at hesum er neyðugt at skoyta uppí lógaruppskotið

grein, ið gevur nevndini heimild at fáa sær alla neyðuga vitan til handa viðvíkjandi rakstrinum. Tá ið hetta kanningararbeiði einans kann gerast til lítar av serfrøðingi(um), er tað neyðugt at merkja við, at nevndin tekur sær tilíkan (ar) í arbeiði eina tíð. Og tað verk, ið verður lagt fyri ting og landsstýri, eigur at hera áteknan og váttan frá hesum serfrøðingi.

Minnilutin (Erlendur Patursson) mælir til at samtykkja uppskot tjóðveldisflokksins.

Uppskot

frá

meirilutanum (A. Djurhuus, H. Iversen, Djóna í Geil, Kjartan Mohr og P. Petersen):

Landsstýrið verður biðið at stíla fyri teim í álitinum nevndu kanningum og so leggja tær fyri tingið.

broytingaruppskot.

frá minnilutanum (P. M. Dam):

Ímillum orðini »skrivara« og »og« í 2. petti í § 3 verður sett: »handils- og fiskivinnuserfrøðingur.«

Sum § 4 verður sett:

»Nevndin hevur heimild at krevja sær til handa – frá almennum valdi og privatum – allar upplýsingar, sum hon heldur tørva fyri at útinna starv sítt, harundir roknskapatilfar og boðsenda monnum til samráðingar.

Tagnarskylda er viðvíkjandi nøvnum á monnum, virkjum og feløgum.«

§ 4 verður § 5.

2. viðgerð 23. apríl og 3. viðgerð 25. apríl 1958.

Broytingaruppskot frá P. M. Dam § 3 fall 10–0.

Broytingaruppskot frá P. M. Dam § 4 fall 9–0.

Lógaruppskotið § 1 fall 10–0.

Uppskot meirilutans samt. 17–0.

91. Uppafturtøka í tingmáli nr. 10: Hægri skúli.

Ár 1958, 19. mars legði Joh. M. Fr. Poulsen løgtingsmaður fram soljóðandi skriv frá Havnar arbeðsmannafelag:

Havnar arbeiðsmannafelag legði tann 20. februar 1958 skriv inn á Føroya løgting um at ganga frá uppskotinum, at hægri skúli verð innfluttur úr Svøriki, liðugt tilvirkaður, og m ælti til, at hann vatð latin føroyingum at gera. Hetta okkara mótmæli fekk ikki sømdir

Á fjølmentum felagsfundi okkara tann 6. marts 1958 varð einmælt samtykt at mótmæla ti avgerð, tað heiðraða løgting tók í hesum máli.

Hóast áheitanir og mótmæli frá fleiri fakfeløgum samtykti løgtingið uppskotið um byggja av hægri skúla við kostdeild eftir tilboði frá Svøriki. Hvør føroyingur veit, at tørvur er á, at slíkur skúli verður, og var tað ti ikki at ivast í, at tað heiðraða løgting tók væl undir at fáa skúlan bygdan nú. So vítt eru allir partar samsintir, skilja vit. Men eftir okkara áskoðan er tað eitt stórt brek við hesi avgerð løgtingsins, at tað ikki verður latið í hendur á egnum landsmonnum at gera hetta arbeiðið, og hava vit ta fatan av ti gongd, heta mál hevur havt, at tað frá byrjan av er komið í skeiva legu.

Tað hevur verið sagt, at tey frá fakfeløgunum innsendu mótmælir eru av »egoistiskum« uppruna. Havnar arbeiðsmannafelag hevði eins væl sæð tað sum skyldu sína at mótmælt, at arbeiðið verður flutt av landinum, annaðhvørt skúlin var bygdur her ella í øðum plássi í Føroyum.

Tað er og mátti framvegis verið skylda hjá tingmonnum á Føroya løgtingi at styðja og stimbra alla føroyska vinnu, bæði andaliga og handaliga. Tí loyva vit okkum einaferð enn at heita á tað heiðraða løgting at taka málið um hægri skúla við kostdeild uppaftur av nýggjum og fáa skipað so fyri, at hesin hægri skúli fyri føroyskan ungdóm verður bygdur av føroyingum.

1. viðgerð 29. mars og sama dag legði skúlanevndin fram soljóðandi

Umhugsan

Hetta mál var lagt fram á ting 5. august 1957 og viðgjørt í skúlanevndini. 21. februar 1958 var málið til triðju viðgerð, og tingsamtyktin avgreidd til landsstýrið, sum síðan hevur lagt útinningina av samtyktini til rættis. 14. marts 1958 bað Havnar arbeiðsmannafelag løgtingið taka málið til viðgerðar av nýggjum; henda umsókn var borin fram á ting av Johan Poulsen, tingformanni 19. marts í ár og beind í skúlanevndina. 26. marts 1958 hevur Havnar arbeiðsmannafelag skrivað tinginum av nýggjum og biðið um, at álagt verður skúlanevndini at fáa nýtt skitsuprojekt við kostnaðarætlan til vega, áðrenn ein mánaður er gingin. Hetta skriv er styðjað av Føroya arbeiðarafelag og Havnar handverkarafelag. Formenninir fyri Havnar arbeiðsmannafelag og Havnar handverkarafelag hava verið á fundi við nevndini.

Tingmennir Hanus við Høgadalsá og R. Long seta onki uppskot fram. Sámal Petersen setur heldur onki uppskot fram.

Tingmaðurin J. H. Danbjørg setur fram hetta

Uppskot

Landsstýrið verður biðið um at útvega byggitekningar við greinagerð og tilboð uppá bygging av hægri skúla við kostdeild gjørdan
a) av timbri
b) av beton ella
c) av øðrum brandfrium tilfari.

Álagt verður landsstýrinum at lýsa eftir tilboðum viðvikjandi byggingini

Landsstýrið verður heimilað at taka avgerð í málinum og greiða tað frá hondum.

Tingmaðurin Arnold Nielsen vísir á skriv landsverkfrøðingsins dagfest 18. marts í ár, hvar sagt verður, at grundøkið sunnan fyri plantasjuna er ov lítið til at eisini næmingabústaður verður har. Tá ið so er statt, má tað haldast, at tað hevur verið atkvøtt fyri studentaskúla við kostdeild niðan fyri plantasjuna undir skeivum »fortsetingum«. Fyri bygdabøm má næmingabústaður hava tann allarstørsta áhuga. Tá ið tað nú vísir seg, at tað ikki er pláss til næmingabústað sunnan fyri plantasjuna, má tað ásannast, at eitthi tt mest átroðkandi lið í heildarplaninum er burturfallið. Sambart tí, ið omanfyri er ført fram, er øllum greitt, at løgtingsviðtøkan ikki kann fremjast. Men fyri at bjarga skúlamálinum – og ikki tí at tað er eitt trýst uttanífrá – skal minnilutin loyva sær til at biðja tingmenn gjølla hugsa um ikki beinast er at byggja skúlan uppi í Hoydølum, hvar frammanundan er hús, ið kunnu nýtast til næmingabústað.

Upskot

frá

Arnold Nielsen, subsidiært frá J. H. Danbjørg:

1. Bróstsjúkahúsið í Hoydølum verður beinanvegin at nýta til hægri skúla við kostdeild, tá ið sjúklingarnir eru fluttir til Dronning Alexandrines hospital.
2. Neyðturviligir bygningar verða beinanvegin at byggja við Dronning Alevandrines hospital at taka ímóti tuberklasjúklingum og teimum kronisk sjúku úr Hoydølum.
3. Tann neyðturviligi peningur til at byggja teir undir 2 nevndu bygningar og til umvæling av húsunum í Hoydølum verður tikin úr byggigrunninum.
4. Løgtingið heitir á landsstýrið um beinanvegin at fyrireika bygging av skúlahúsum í Hoydølum, soleiðis at báðir teir núverandi bygningarnir í Hoydølum kunna verða nýttir til næmingabústað, tá ið skúlahúsini eru liðug.

2. viðgerð sama dag.

Minnilutauppskot frá J. H. Danbjørg fall 3–0.

Minnilutauppskot frá Arnold Nielsen fall 11–0.

92. *Fyrispurningur til Edw. Mitens frá Erlendi Patursson.*

Ár 1958, 20. mars legði Erlendur Patursson fram soljóðandi fyrispurning:

Í tingsetuni 1956–57 samtykti løgtingið lóg sum heimilaði landsstýrinum at taka við ognarrættinum yvir Havnar skansa.

Hvussu ber tað tá til, at Havnar skansi enn í dag flaggar við útlendskum flaggi?

Loyvið givið 22. viðgerð 27. mars 1958 og yvir til næsta mál á dagsskránni.

93. *Løgtingslóg um sterkan streym.*

Ár 1958, 26. mars legði Óla J. Jensen landsstýrismaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um broyting í midlertidig bestemmelse nr. 34. 28. oktober 1940 »om tilsyn med stærkstrømsanlæg«.

§ 1.

§ 1, petti 1, verður broytt til:

Heimildin, sum elektricitetsráðið og royndarráðið hava viðvíkjandi elektriskum sterkstreymsverkum og sterkstreymstilfari eftir kgl. fyriskipan frá 27. marts 1936, sum setur lóg nr. 169 frá 11. mai 1935 »om elektriske stærkstrømsanlæg« í gildi fyri Føroyar, verður at røkja av eini el-nevnd. Í hesi nevnd sita

lagtingslov om ændring i midlertidig bestemmelse nr. 34. 28. oktober 1940 »om tilsyn med stærkstrømsanlæg.)

§ 1.

§1, stk. 1, ændres således:

De elektricitetsrådet og prøvningsudvalget i kgl. anordning af 27. marts 1936, hvorved lov nr.169 af 11. maj 1935 om elektriske stærkstrømsanlæg sættes i kraft på Færøerne, tildelte beføjelser med hensyn til elektriske stærkstrømsanlæg og stærkstrømsmateriel m. v. udøves af et elektricitetsnævn. Sæde i

ein løgfrøðingur, valdur av landsstýrinum, ein umboðsmaður fyri landsverkfrøðingsskrivstovuna, valdur av landsstýrinum, ein el-verkfrøðingur ella maskinmeistari við háspenningarprógvi, valdur av landsstýrinum eftir tilmæli frá nevndarlimunum, ein umboðsmaður fyri el-innleggjarnar, valdur av Føroya el-innleggingarfelag, ein umboðsmaður fyri S.E.V. ella Tórshavnar el-verk, valdur av leiðsluni fyri hesum báðum feløgum í felag, driftsleiðarin fyri Klaksvíkar el-verk og driftsleiðarin fyri el-felagið Suðuroy. Tann av landsstýrinum valdi løgfrøðingur er formaður nevndinnar.

§ 2.

§ 1, petti 3, verður broytt til:

Útreiðslurnar av virki nevndinnar verða goldnar av landskassanum.

§ 3.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

dette nævn har en jurist valgt af landsstyret, en repræsentant for landsingeniørkontoret, valgt af landsstyret, en elektroingeniør eller maskinmester med højspændingsprøve, valgt af landsstyret efter indstilling fra nævnets medlemmer, en repræsentant for elektroinstallatørerne, valgt af Færøernes elektroinstallatørforening,en repræsentant for S.E.V. eller Tórshavns elektricitetsværk, valgt af ledelserne for disse to selskaber i forening, driftslederen for Klaksvík elektricitetsværk og driftslederen for elektricitetsselskabet Suðuroy. Den af landsstyret valgte jurist er nævnets formand.

§ 2.

§ 1, stk. 3, ændres således:

Udgifterne ved nævnets virksomhed afholdes af landskassen.

§ 3.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Í skrivi dagfest 8. december 1955 hevur landfútin vegna el-nevndina vent sær til landsstýrið við áheitan um at taka til umhugsingar at fáa skipa so fyri, at ein umboðsmaður verður valdur fyri S.E.V. í nevndina.

Sambart § 1 í fyribils fyriskipan viðvikjandi eftirliti við sterkstreymsverkum nr. frá 28. oktober 1940 er landfútin formaður í el-nevndini og telefonstjórin, telegrafstjórin, ein umboðsmaður fyri el-verkini í Tórshavn, Klaksvík og Vági og ein umboðsmaðurf yri el-innleggjarnar í Føroyum limir av nevndini.

Landsstýrið hevur eftir tilmæli frá el-nevndini samtykt at gera aðrar broytingar enn av fyrstan tið ætlað og loyvir sær tí at seta fram lógaruppskot við tilmæli.

1. viðgerð 11. april, og 19. april legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit

Landsstýrið hevur lagt fyri løgtingið uppskot til løgtingslóg um broyting í

midlertidige bestemmelser nr. 34 af 28. oktober 1940 om tilsyn med stærkstrømsanlæg på Færøerne.

Málið var til 1. viðgerð 10. april 1958 og varð av tinginum beint í lógarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og ein meiriluti (D. P.D anielsen, P. Petersen og J. Fr. Øregaard) mælir tinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins óbroytt.

Ein minniluti (R. Long og Trygve Samuelsen) skal viðmerkja, at eftir uppskotinum eru limirnir í elektricitetsráðnum 7, nevniliga 1 lógfrøðingur, 1 umboðsmaður fyri landsverkfrøðingsstovuna, 1 el-verkfrøðingur ella maskinmeistari, allir valdir av landsstýrinum, 1 umboðsmaður fyri el-innleggjarnar, valdur av Føroya el-innleggjarafelag, 1 umboðsmaður fyri S.E.V. ella Tórshavnar el-verk, valdur av leiðsluni fyri hesum báðum feløgum í felag, driftsleiðarin fyri Klaksvíkar el-verk og driftsleiðarin fyri el-felagið Suðuroy.

Minnilutin skjýtur upp, at S.E.V. og Tórshavnar el-verk velja hvør sín lim og setur uppskot fram samsvarandi. Eisini skjýtur minnilutin upp, at tað í § 1 in fine verður sett, at limirnir veða valdir fyri 6 ár í senn.

Uppskot

frá

minnilutanum (R. Long og Trygva Samuelsen):

I. Í § 1 ganga út orðini »ein el-verkfrøðingur ella maskinmeistari við háspenningarprógvi, valdur av landsstýrinum eftir tilmæli frá nevndarlimunum« og »en elektroingeniør eller maskinmester med højspendingsprøve, valgt af landsstyret efter indstilling fra nævnets medlemmer«.

II. Í § 1 ganga út orðini »ein umboðsmaður fyri SEV ella Tórshavnar el-verk, valdur av leiðsluni fyri hesum báðum feløgum í felag« og en repræsentant for SEV eller Thorshavn elektricitetsverk, valgt af ledelsen for disse to selskaber i forening« og í staðin verður sett: »driftsleiðarin fyri SEV, driftsleiðarin fyri Tórshavnar el-verk,« og »driftslederen for SEV, driftslederen for Thorshavn elektricitetsværk«.

III. Í § 1 in fine verður sett aftrat: »Starvstíðarskeið limanna verður sett til 6 ár« og »Medlemmernes virketid bestemmes til 6 år ad gangen«.

2. viðgerð 21. og 3. viðgerð 23. april 1958.

Broytingaruppskot (R. Long og Tr. Samuelsen):

punkt I. samtykt 19–0.

punkt II. samtykt 21–0.

punkt III. samtykt 20–0.

Lógin so broytt samtykt 23–0.

94. Lóg um rætt til at taka sand til byggingar.

Ár 1958, 28. mars legði J. P Davidsen løgtingsmaður fram soljóðandi skriv:

Til Føroya løgting.

Undirri tað løgtingsmaður J. P. Davidsen loyvi mær at leggja niðanfyri nevnda mál fyri tingið:

Í teirri bygging, sum er farin fram í nýggjari tíð serstakliga aftan á seinasta heimsbardaga, hevur nýtslan av sandi fingið størri og størri týðning.

Um einstakur maður fyrr stoypti sær eini hús, fekk hann sær sand, har sum sandur var, og sjáldan segði nakar nakað um hetta. Eftirhondini, sum størri byggitiltøk vórðu gjørd, nýttu avvarðandi byggifeløg sandbátar, sum ikki tóku sand av turrum øki, men grabbaðu hann upp frá botni. Hesari grabbing hava omanfyri liggjandi jarðaeigarar tikið sær ilt av, ikki tí henda sandtøka hevur skaða teirra jarðaviðurskiftum munandi, men allarhelst tí teir hava hugsað, at peningarligur vinningur kundi verið hjá teimum, um teir kundu lagt peningargjøld á teir, sum veiða sand. Hetta hevur fört fleiri rættarmál við sær,har jarðaeigararnir ikki hava fingið viðhald í teirra ynski um at strekkja teirra vald langt út á sjógv.

Nú hava menn, ið sita við jørð, aftur givið seg út í rættarmál við kravi um endurgjald frá og sekt yvir sandbátaeigarar, av tí at hesir skulu hava tikið sad av marbakka, sum teir, ið sita við jørðini, halda seg hava vald yvir og einkarrætt til. Sum stuðul fyri teirra krøv hava hesir men fört fram avoldaðar reglur í Magnus Lagabøters lóg frá 1274, Gulatingslógini, ið uppaftur er ennú eldri, og Norsku lóg um marbakkar. Nýliga avsagdur dómur, ið sipar til reglur um hvalir, kópar og fisk í omanfyri nevndu lógum, gevur jarðaeigarum viðhald í, at aðrir ikki mugu taka sand av ella innanfyri marbakka, men dómurin fann tað ikki prógvað, at sandtøkumennirnir høvdu forbrotið seg, men tá maður seinni hevur grabbað sand á sama hátt sum fyrr, sigur nýggjur dómur, at hann hevur forbrotið seg móti tí fyrra dóminum og dømir hann undir sekt.

Hetta tykist so ógreitt og ótilfreðsstillandi, at tingið átti at sett lógarreglur um tílík mál.

Nú til dags má tað tykjast ikki at vera samsvarandi við almennan hugsunarhátt, at jarðaeigarar ella festarar, sum fyrr í tíðini høvdu ómetaligt vald, framvegis vilja halda uppá og útstrekkja teirra framíhjárættindi, sum kanska koma at forða fyri ella í hvørt fall dýrka alla bygging. Sum dømi upp á broytingar í hugsunnarhátti í nýggjari tíð kann førast fram avtøkan av jarðahvali.

Skotið verður tí upp, at løgtingið viðtekur soljóðandi lóg:

§ 1.

Á føroyskum sjóøki er tøka av sandi, gróti og grúsi loyvd einum og hvørjum, so langt sum fløðir.

§ 1.

På færøsk søterritorium står det enhver frit for at optage sand, sten og grus. Denne ret strekker sig så langt mod land, som højvandet går.

§ 2.

Um graslendi verður munandi skaðað av teirri í § 1 nevndu tøku, hevur eigari ella festari rætt til endurgjald. Koma partarnir ikki ásamt um støddina av tílíkum endurgjaldi, verður trætumálið at avgera av einum gerðarrætti, hvarav partarnir velja hvør sín mann, meðan tann triðji verður útnevndur av sorinskrivaranum.

§ 2.

Såfremt græsarealer lider væsentlig skade som følge af de i § 1 nævnte virksomheder, har ejer eller bruger ret til erstatning. Opnås der ikke enighed om størrelsen af sådan erstatning, afgøres tvisten af en voldgiftsret, hvortil hver part vælger et medlem, medens det tredie medlem udnævnes af sorenskriveren.

§ 3.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

§ 3.

Denne lov træder i kraft straks.

1. viðgerð 11. april, og 22. april legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit

Løgtingsmaður J. P. Davidsen hevur lagt fyri tingið uppskot til løgtingslóg um rætt til at taka sand til byggingr.

1. viðgerð av málinum fór fram 10. april 1958 og varð málið beint í lógarnevndina.

Sandur verður í okkara tíð nógv brúktur sum byggitilfar bæði til hús, havnabygging o. a. Tað vanliga hevur verið, at sandtøka er farin fram uttan at nakar hevur gjørt krav uppá endurgjald.

Í 1940 kom spurningurin um endurgjald vegna sandtøku fyri rættin og við dómi frá 4. januar 1941 varð gjørt av, at sandtøka ikki kundi fara fram uttan endugjald innanfyri ta linju, hvar hav og land møtast á lægstu fjøru. Saksøkjarin hevði principielt kravt, at marbakkin var mark.

Ein dómur frá 27. februar 1946 kom til sama úrslit.

Við dómi frá 17. september 1957 verður gjørt av, at sandtøka ikki kundi fara fram av marbakkanum og inneftir. Í hesum dómi verður víst til Magnus Lagabøters landslov frá 1274, Norsku lóg og Gulatingslógina viðvikjandi rætti til hval, kóp, fisk o. a., ið rekur uppá land omanfyri marbakkan.

Sum tað sæst av hesum dómum, er støðan ikki greið. Hinir báðu fyrri dómarnir seta markið fyri sandtøkuna við sjóvarmálan á lægstu fjøru, tann seinasti dómurin setur marbakkan sum mark. Í hesum seinasta dóminum verður annars sagt: »Ved sagens afgørelse lægger retten til grund, at ejendomsretten til jord på Færøerne ikke strækker sig længere ud mod havet end bevoksningsgrænsen. Over for det udenforliggende strandareal udøver jordejeren en række beføjelser, lunnindir, såsom eneret til drivtømmer, tang og sand samt ret til jordehval. Disse rettigheder anses i almindelighed at række »til fjære«, det vil sige til den linie, hvor hav og land mødes ved laveste ebbe, jfr. f. eks. Færøernes rets dom af 4. januar 1941. I vor tid, hvor sand har fået en hidtil ukendt betyd-

ning som byggemateriale, og hvor udnyttelsen af de sparsomme aflejringer sker med effektive mekaniske hjælpemidler, finder retten, at man på steder, hvor der som i Kaldbksbotn findes en udtalt marbakke tæt udenfor den nævnte linie, bør udstrække jordejernes eneret til sandtagning til at omfatte hele marbakken, idet eneretten ellers vil være illusorisk, og de bagvedliggende græsbevoksede arealer vil komme i fare for at bortskylles.«

Ein meiriluti (D. P. Danielsen, R. Long, P. Petersen og Trygve Samuelsen) heldur, at málið er so umfatandi og eigur at kannast gjølla, áðrenn tingið tekur støðu til at löggeva á hesum øki. Málið er lagt inn á ting so seint í tingsetuni, at tað ikki er gjørligt at gera nakað við málið í hesi tingsetu.

Meirilutin skal tí mæla tinginum til at samtykkja, at málið verður sent landsstýrinum til nærri kanningar, og setur fram uppskot samsvarandi.

Minnilutin (J. Fr. Øregaard) setur fram niðanfyri standandi uppskot:

Uppskot

frá

meirilutanum (D. P. Danielsen, R. Long, P. Petersen og Trygva Samuelsen):

Málið verður sent landsstýrinum til nærri kanningar og síðani lagt aftur fyri tingið.

Uppskot

frá

minnilutanum (J. Fr. Øregaard):

Løgtingslóg um sandtøku.

§ 1.

Á føroyskum sjóøki er tøkan av sandi loyvd einum og hvørjum móti at gjalda til landskassan 50 oyru fyri hvønn m³.

§ 2.

Allir íbúgvrar kunnu í teirri kommunu, har teir hoyra heima, taka sand til egið brúk uttan gjald. Har henda sandtøka ger munandi skaða, kann grannastevnan gera aðra viðtøku.

Lagtingslov om sandtagning.

§ 1.

På færøsk søterritorium står det enhver frit for at optage sand mod betaling af en afgift på 50 øre pr. m³ til landskassen.

§ 2.

Enhver er beretiget til i sin hjemsteds kommune at optage sand til eget brug uden erlæggelse af afgift.

Såfremt sandtagningen medfører væsentlig skade, kan der ved grandestævnevedtægt træffes anden afgørelse.

§ 3.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

§ 3.

Denne lov træder i kraft straks.

2. viðgerð 23. og 3. viðgerð 25. april 1958.

Uppskot minnilutans (Øregaard) § 1 fall 6–0.

Uppskot meiralutans samtykt 20–0.

---

95. *Studningur til útróðrarmenn við dekksførum.*

Ár 1958, 29. mars legði Frederik Hansen løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um prísviðbót til útróðrarmenn við dekksførum.

§ 1.

Úr landskassanum verður veitt útróðrarmonnum við dekksførum prísviðbót eftir sonu reglum sum galdandi er fyri aðrar fiskimenn. Fyri fisk, sum seldur verður sum ráfiskur, verður veittur studningur uppá 5 oyru pr. kg. Studningur verður goldin fyri allan rundan fisk vigaður við høddinum.

§ 2.

Vektin av fiski, sum studningur verður latin til eftir § 1, skal próførast við útskrift av innhandlingsbók viðkomandi keypara.

Útskriftin, váttað av viðkomandi vrakieftirlitsmanni, verður send fiskivinnuskrivstovu landsstýrisins.

§ 3.

Studningur eftir hesi lóg verður av landsstýrinum ávístur rætta viðkomandi til gjaldingar, tá ið landsstýrið hevur fingið sær prógv fyri beinleika uppgerðinnar.

§ 4.
Henda lóg kemur í gildi 1. april 1958.

1. viðgeð 17. april, og 24. april legði figgjarnevndin fram soljódandi

Nevndarálit

Málið er lagt fram á ting av løgtingsmanni Frederik Hansen og viðgjørt í figgjarnevndini.

Meirilutin (A. Djurhuus, Djóni í Geil, H. Iversen, Kjartan Mohr og Poul Petersen) vísir til ta støðu, ið tikin er í løgtingsmáli nr. 35/1957: Studning til heimaútróður og setur so statt enki uppskot fram.

Minnilutin (Erlendur Patursson) mælir tinginum til at samtykkja uppskotið frá tingmanni Frederik Hansen.

Minnilutin (P. M. Dam) heldur, at tað vil vera órættvist móti útróðrarmonnum við opnum bátum, at teir kunnu verða við minni studning enn her er talan um. Skotið verður tí uppá, at uppskotið verður broytt hagar, at allir útróðrarmenn, annaðhvørt teir eru við skipi, motorbáti ella opnum báti, verða at fáa eins studning.

Minnilutin (P. M. Dam) setur fram hetta

broytingaruppskot.

Ímillum orðini: »dekksførum« og »prisviðbót« í § 1 verður sett: »opnir bátar).
(sambr. tingmál nr. 35).

96. *Vegir og lendingar.*

Ár 1958, 29. mars legði havna- og veganevndin fram soljóðandi

Álit

Havna- og veganevndin hevur viðgjørt tær umsóknir viðvíkjandi vega- og lendingamálum, sum innkomnar eru.

Talið á umsóknum eru 65.

Eisini eru løgtingsmálini

nr. 46/1957: Lendingarbrúgv í Lopra,

nr. 51/1957: Brimverja í Skopun,

nr. 55/1957: Brimgarður í Skopun,

nr. 56/1957: Útbygging og dýping av havnini í Hovi,

nr. 58/1957: Vegasamband til Oyndarfjarðar,

nr. 61/1957: Elektrisk spæl til bátadrátturin í Kvívík og

68/1957: Vegasamband til Víkarbyrgi,

sum vóru beind í havna- og veganevndina, og viðgjørd saman við hinum umsóknunum.

I. *Vegir.*

Á uppskotinum til fíggjarløgtingslóg eru settar av 1.300.000 kr. til nýggjar vegir og brýr.

Av hesum peningi eru 300.000 kr. sambært tingsamtykt í løgtingsmáli nr. 16/1954 og kr. 250.000 sambært tingsamtykt í løgtingsmáli nr. 6/1955 bundnar ávikavist til vegagerðir í Streymoynni og Eysturoynni og til gerð av vegum millum Hov og Øravík.

Sambært uppskotinum til fíggjarløgtingslóg er ætlanin, at av restini skulu 150.000 kr. verða játtaðar til vegin millum Fjarða og 500.000 kr. afturat til vegin Hov–Øravík.

Hesum kann nevndin samtykkja í.

Nevndin er annars fegin um, at útbyggingin av veganetinum gongur væl framá og er samsint í, at vegirnir verða bygdir við teim krøvum, nútíðin setir, fyri eyga, sjálvt um byggingin tá setir størri krøv peningaliga; men skal útbyggingin og moderniseringin av veganetinum ikki verða ov drúgv, verður ivaleyst neyðugt við lántøku í tann mun, fíggjarorka okkara ætlast at kunna loyva, og vónar nevndin, at landsstýrið virkar fyri at útvega finansieringsmøguleikar við so lagaligum treytum sum gjørligt til hesa bygging.

Nevndin vil, vísandi til tað, sum frammanfyri er tilskilað, seta fram lógaruppskot um heimild til landsstýrið fyribils at taka lán til gerð av tunnel millum Hvalbø og Tvøroyri, um kanning sýnir, at tann rættasta vegaleiðin her er gjøgnum tunnel.

Eisini vildi nevndin fegin, at vegasambandið til Oyndarfjarðar verður kannað gjøllari, bæði hvat bygging, kostnaði og avleiðingum viðvikur, so avgerð kann fáast í spurninginum um, hvørja leið hann skal ganga; til Fuglafjarðar ella til Skálafjørðin.

Viðvíkjandi vegagerðini Dal- Húsavík, mælir nevndin til, at kompressari verður útvegaður so skjótt sum gjørligt til hetta arbeiði.

Eins og árini frammanundan er nevndin sinnað til at játta smærri studningar til teir samferðsluvegir, sum eru í gerð, men enn ikki komnir í nakran byggiplan.

Til dyrkingarvegir er játtað tað avlop, ið eftir verður,tá ið omanfyri nevndu samferðsluvegir høvdu fingið sitt, um 21.000 kr.

Sambært tí í álitinum framførda skal nevndin loyva sær at seta fram soljóðandi

Uppskot

A. Til Fjarðarvegin verður játtað 150.000 kr.

B. Til Hov–Øravikarvegin afturat 500.000 kr.

C. Til niðanfyri nevndu vegir og brýr verður veittur hesin sudningur:

Kommuna	Studningurin er til	Studningur $^3/_4$ av kr.
Viðareiðis	Vegin Viðareiði–Hvannasunds	6.000
Hvannasunds	Vegin Hvannasund–Viðareiðis	6.000
Funnings	Brúgv um Hagagjógv	5.000
Haldórsvíkar	Tjørnuvíkarvegurin	10.000
	Vegin gjøgnum Víkar bygd	25.000
Kvívíkar	Skælingsvegurin	6.000
Kaldbaks	Brúgv um Fjarðará	6.000
Biggjar	Brúgv í Gásadali	2.000
Húsavíkar	Húsavík–Dals	15.000
Hvalbiar	Sandvíkarvegurin	15.000
	Breiðkan av vegnum í Skálum í Hvalbø	10.000
	Tilsamans $^3/_4$ av kr.	106.000

D. Til niðanfyri nevndu vegir verður játtað:

Kommuna	Studningurin er til	Studningur $^3/_4$ av kr.
Nes	Ovara veg á Glyvrum	10.000
Miðvágs	Dyrkingarvegir	5.000
Hóvs	Dyrkingarvegir	8.000
Vágs	Dyrkingarvegir	5.000
	Tilsamans $^3/_4$ av kr.	28.000

E. uppskot til kanning viðv. og lántøku til vegagerð millum Klaksvík og Norðdepli, og millum Tvøroyri og Hvalbø.

1. Landsstýrið letur kanna møguleikan fyri at føra vegasamband millum Tvøroyri og Hvalbø gjøgnum tunnel, og um henda kanning sýnir, at vegaleiðin gjøgnum tilika tunel má haldast at vera bæði verkaliga og figgjarliga forsvarlig, at lata vegagerðina fremja við neyðuga lántøku.
2. Løgtingslóg um lántøku til at fremja vegagerð millum Tvøroyri og Hvalbø.

§ 1.

Landsstýrið verður heimilað til landskassans vegna at læna tann pening, ið tørvar til at fremja vegasambandið Tvøroyri–Hvalbø.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

Lagtingslov om lån til gennemførelse af en vejforbindelse mellem Tvøroyri og Hvalbø.

§ 1

Landsstyret bemyndiges herved til på landskassens vegne at optage det til gennemførelse af vejforbindelsen Tvøroyri–Hvalbø nødvendige lån.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

F. Landsstýrið letur landsverkfrøðingin gera tær kanningar, ið tørva, fyri at støða kann verða tikin um, hvør vegaleiðin til Oyndarfjarðar skal vera: frá Fjarðavegnum ella frá Fuglafirði.

II. *Lendingar*

Til lendingar eru á uppskotinum til figgjarløgtingslóg settar kr. 250.000, og seinri hevur fíggjarnevndin eftir áheitan frá havna- og veganevndini hækkað kontoina við 50.000 kr. Av hesum 300.000 kr. eru 222.750 kr. bundnar til studningar fyri fíggjarárið 1958/59, sum eru játtaðar áður.

Hesir studningar eru:			¾ av kr.
Hvannasunds	k.	Til leingin av lendibrúgv í Norðdepli, ikki bygt (2' ársgjald av 3 ára játtan)	27.000
Húsa	k.	Lending og drátt á Syðradali, bygt, (4' ársgjald av 5 ára játtan	8.000
Leirvíkar	k.	Leinging av picrinum í Leirvík, bygt (4' ársgjald av 4 ára játtan 23.000 kr. 3' ársgjald av ára játtan)	15.000
Gøtu	k.	Brimgarð í Syðrugøtu, bygt (4' ársgjald av 4 ára játan).....	15.000
Nes	k.	Bátahylur í Oyrunum, undir bygging, (2' ársgjald av 3 ára játtan)	30.000
Skála	k.	Picr á Skála, bygt (4' ársgjald av 8 ára játtan	40.000
Miðv.&Sandav.	k.	Bryggju í Miðvági, bygt lutvís (1' ársgjald av 8 ára játtan)	61.000

Hvalbiar	k. Pier á Hamranesi, bygt (3' ársgjald av 6 ára játtan)	33.000
Porkeris	k. Til pier, ikki bygt (3' ársgjald av 5 ára játtan)	40.000
	Tilsamans 3/4 av kr.	297.000
	kr.	222.750

Fyriuttan tær 77.750 kr., sum til avlops verða sambært tí, ið frammanundan er tilskilað, hevur nevndin mælt til at játta aðrar o. u. 60.000 kr.

Tá nevndin solciðis loyvir sær at tilmæla játtanir, ið fara væl upp um tann peing, ið tøkur verður, er tað deils tí metrjáttanirnar ikki koma at ávirka peningabrúkið í figgjarárinum 1958/59, tí arbeiðini verða ikki framd í ár, og deils tí nevndin roknar við at, tá ið peningailegging í nýggjan havnaplan verður samtykt, verða reststudningarnir til Miðvágs og Skála havnir fluttir frá lendingajáttanunum.

Bygninganar í Miðvági og á Skála hoyrdu av røttum undir havnaætlanina, og var ætlanin eisini, at so skuldi verða, men við tað at »læst« varð fyri havnaplaninum í 1951, varð neyðugt á annan hátt at skapa møguleika fyri hesum byggingum, tí skjóta tær út í 8–10 ár var ógjørligt.

Sum uppskotið frá nevndini vísir er í ár ein stórur partur av peninginum játtaður til elektisk spøl til bátadráttrir; hetta hevur nevndin hildið verið rætt, tí deils er rímiligt eisini á henda hátt at lætta um knossið hjá teimum, sum á brímplássum røkja útróður við opnum bátum, og deils er nú í fleiri bygdum beinleiðis neyðugt at hava motorspøl, tí bátarnir eru vorðnir so stórir, at ógjørligt er at bjarga teim við handamakt aleina, tá stórur partur av mannfólkinum í bygdini er burtur, og tað er tað vanliga hjá okkum nú.

Annars skal nevndin viðvíkjandi nýjáttanum til lendingar loyva sær at seta fram soljóðandi

Uppskot

A.

Kommuna	Studningurin er til	Studningur 3/4 av kr.
Klakksvíkar	Lendibrúgv í Árnafirði	10.000
Kunoyar	Leinging av lendibrúgv í Haraldssundi	15.000
Kollafjarðar	Umvæling og ábøtir á lending við Kjalnestanga	10.000
Tórsh. uttanb.	Ábøtur á lending í Hoyvík	6.000
Kirkjubøar	Brimverja undir bakkanum á Likhúsvølli	4.000
Nólsoyar	Ábøtir á lending	2.000
Húsavíkar	Ábøtur á lending í Dali	4.000
	Ábøtur á lending á Skarvanesi	2.000
Skúvoyar	Ábøtur á lending	10.000
Fámjins	Bøting um lendingarviðurskiftini	15.000
Porkeris	Bátadrátt við Heyggsnoyst	5.000
Sunnbiar	Ábøtur á lendingina í Sunnbø	50.000
	Til lendibrúgv í Lopra	10.000
Til elektrisk spøl á bátadrátti		62.000
	Spølini eru til Kunoyar bygd, Gjógv Hellurnar, Lamba, Rituvík, Eiði, Kvivík og Sandavág.	

Studningurin er til kommunurnar og veittur við $^{3}/_{4}$ av keypspeningi, farmagjaldi o. t., men verður í mesta lagi 9.000 kr.

Nýjáttanir tilsamans $^{3}/_{4}$ av kr. 205.000=
153.750

B. Landsstýrið verður heimilað at lata arbeiðið við gerð av lendingini við Skarvasker byrja, um tað annars er neyðugt og kanningarnar vísa, at henda bygging er figgjarliga fosvarlig.

2. viðgerð 12. april.

I. Vegir

Formaðurin legði fram soljóðandi

broytingaruppskot.

1) frá Kjartan Mohr o. fl. Uppskotið samtykt 16–0.

Landsstýrið verður at leggja fram á komandi løgtingssetu finansieringsplan viðvíkjandi gerð av oyggjarvegnum.

2) frá J. F. Øregaard:

Undir petti E verður sett:

Løgtingslóg um lántøku til at fremja vegagerð millum Oyndarfjørð og Fuglafjørð.

§ 1.

Landsstýrið verður heimilað landskassans vegna at læna tann pening, ið tørvar til at fremja vegasambandið millum Oyndarfjørð og Fuglafjørð.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

§ 1.

Landsstyret bemydiges til på landskassens vegne at optage det til gennemførelse af vejforbindelsen mellem Oyndarfjørð og Fuglafjørð nødvendige lån.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

Uppskotið fall 10–0.

3) frá Jens Chr. Olsen.

Undir D verður sett sum nýtt petti: Nes kommuna: Veg móti Jacob H. Højgaard $^{3}/_{4}$ av kr. 7.000.–.

Uppskotið fall 10–0.

4) frá Poul Petersen:

Undir punkt D verður sett

Eiðis kommun a: Framhald av veg við Ljósá kr. 2.500.–.

Uppskotið fall 11–0.

frá J. F. Øregaard:

Undir petti C verður sett:

Gøtu. Til vegagerð úr samferðsluvegnum til kaiina í Norðagøtu $^3/_4$ av kr. 30.000.–. og undir petti D.
Leirvík. Dyrkingarveg frá samferðsluvegnum og í vegin inn eftir »Garði«. $^3/_4$ av kr. 10.000.–.

Uppskotið fall 5–0.

6) frá Samuel Petersen:

Í uppskotinum E blaðsiðu3 verða orðini: »Klaksvík–Norðdepil og millum« í øllum støðum sett undan Tvøroyri–Hvalbø.
Somu orð verða sett inn á somu støðum í uppskotinum til løgtingslóg um lántøku til vegagerð.
Í ti danska orðaljóðinum av løgtingslógini verða orðini: »Klaksvik–Norðdepil og mellem- somuleiðis sett inn í øllum støðum undan Tvøroyri–Hvalbø.

Uppskotið samtykt 14–0.

Uppskot stk. 2 fal 10–0.

Uppskot nevndinnar A og B. samt. 23–0.

Uppskot nevndinnar C samt. 24–0.

Uppskot nevndinnar D. samt. 23–0.

Uppskot nevndinnar E. so broytt samt. 17–0.

Uppskot nevndinnar F. samt. 20–0.

II Lendingar:

Uppskot nevndinnar A. samt. 23–0.

Uppskot nevndinnar B. samt. 21–0.

97. *Skattur á kostarhaldi fiskimanna.*

Ár 1958, 14.april legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi skriv:

Sum heiðraðu løgtingsmonnum kunnugt, hava fiskimenn teir ringu kostir at skatta av vistarhaldinum umborð, hóast tað er hvørjum manni greitt, at húsarhaldið hjá teim, ið hava konu og børn heima, undir ongum umstøðum verður biligari av tí, at hann er burturi – tvørturimóti megu menn, ið kenna til viðurskiftini, ásanna, at húsarhaldið verður dýrari av tí, at inniløgumaðurin er burtur, har aftrat kemur, at menn, ið burtur eru staddir, ikki kunna umsita og røkja hús og aðrar ognir og verða tí fyri tí, at mangt fer fyri skeyti, sum teir kundu ansað eftir og varveitt.

So statt er tað skeivt, at húsmenn verða skattaðir av vistarhaldspeningi.

Háttvirda løgting verður við hesum biðið um at skipa fyri, at fiskimenn við forsorgarskyldu ikki verða skattaðir sum nú av vistarhaldspeningi.

1. viðgerð 16. april,og 19. april legði fíggjarnevndin soljóðandi

Nevndarálit

Málið er lagt fram á ting av Føroya javnaðarflokki.

Nevndin er samd um, áðrenn støða verður tikin at senda málið til løgtingsins skattanevnd til ummælis, og mælir tinginum til at samtykkja fylgjandi

Uppskot

Málið verður sent løgtingsins skatanevnd til ummælis.

2. viðgerð 25. april 1958.

Uppskot nevndinnar samtykt 21–0.

98. *Fyrispurningur til løgmann frá P. M. Dam løgtingsmanni.*

Ár 1958, 21. apríl legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi fyrispurning:

Á sinni varð sett nevnd at taka til viðgerðar allar okkara toll-lóggávu og koma fram við uppskoti um neyðugar broytingar, sum menn innanfyri allar flokkar høvdu varhugan av máttu verða gjørdar.

Undirskrivaði javnaðarflokkur, ið sum kunnugt ikki hevur verið á einum máli við sambandsflokksmenn, fólkaflokksmenn við Djóna í Geil og Kjartan Mohr og Tjóðveldisflokkin um tolllagið, ið teir hava dýkt á fólkið, var ikki minst hugaður fyri, at nevndin skuldi koma við eini umhugsan við neyðugum uppskotum, so tolllógirnar kundu verða viðgjørdar undir einum á Føroya løgtingi.

At ólag er á okkara tolláseting eru flestir føroyingar samdir við javnaðarmonnum í serliga viðvíkjandi tollingíni á neyðsynjarvørum, ið nerva so hart í hvørjum smámannaheimi í Føroyum.

Vit vildu verið háttvirda løgmanni takksamir fyri eina frágreiðing viðvíkjandi hesi umrøddu nevnd um, hvat arbeiði hon hevur gjørt ella um hon als einki hevur gjørt ella útrættað og soleiðis hevur missrøkt ta fyri Føroya fólk so týdningarmiklu uppgávu, ið henni varð givin í hendi.

Loyvið givið og viðgerð 25. apríl 1958 og yvir til næsta mál á dagsskránni.

---

99. *Mjólkastudningur.*

Ár 1958, 14. april legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi skriv:

(smbr. lov nr. 17 frá 6. februar 1957):

Vit undirskrivaðu tingmenn loyva okkum at biðja tingi um at taka til viðgerðar spurningin um mjólkastudning.

Á løgtingsins figgjarlóg er játtaður studningur uppá kr. 185,000.– til mjólkaframleiðslu og annað. Men er hesin studningur bert blivin latin til ávís pláss, meðan stórur partur av mjólkframleiðarum, sum framleiða mjólk til sølu, ongan studning hava fingið. Henda studningsveitan má haldast at vera órættvís, tá ið tað ikki eigur at vera avgerandi, hvar ið mjólkaframleiðarin býr,ella hvønn hann selur mjólkina til, men tað at hann framleiður mjólk til sølu.

Skotið verður upp, at ladsstýrið fær í hendi at gera reglugerð og skipa so fyri mjólkastudningsveitan viðvikjandi, at allir mjólkaframleiðarar, hvar ið teir so búgva her á landi, fáa studning fyri hvønn litur av mjólk, ið seldur verður.

1. viðgerð 22. april 1958, og málið beint til figgjarnevndina.

---

100. *Broyting í ómyndingalógini.*

Ár 1958, 14. april legði Edw. Mitens fram soljóðandi skriv:

Landsstýrið loyvir sær at leggja eina rikislóg nr. 17 frá 6. februar 1957 om ændringer i myndighedsloven fyri tingið til ummælis (smbr. heimastýrislóginnar § 7).

Lógin fylgir við í 30 eintøkum.

1. viðgerð 16.april, og 22. april legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit

Landsstýrið hevur lagt fyri løgtingið rikislóg nr. 17 frá 6. februar 1957 om ændinger i myndighedsloven til ummælis, sbr. heimastýrislóginnar § 7.

Eftir § 2 í nevndu rikislóg kann hon setast í gildi fyri Føroyar við kgl. fyriskipan við heimastýrisins viðmæli.

1. viðgerð av málinum fór fram 16. april 1958 og varð málið beint í lógarnevndina.

Eftir § 6 í núgaldandi lóg er faðirin aleina føddur verji fyri hjúnarbandsbarn, meðan bæði foreldrini eftir hesi ríkislóg gerast tað. Annars fyrisetur lógin reglur um, hvussu verður at gera, tá foreldrini skiljast, ella tá ikki bæði kunna útinna vejumálið vegna burturverðu, sjúku ella tilíkt.

Lógarnevndin er samd um at mæla tinginum til at samtykkja, at nevnda ríkislóg verður sett í gildi fyri Føroyar.

2. viðgerð 25. april 1958.

Uppskotið samtykt 23–0.

---

101. Løgtingslóg um ábyrgd fyri útgerðarláni.

Ár 1958, 16. april legði Edw. Mitens varaløgmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um ábyrgd fyri útgerðarláni til útróður í Grønlandi í 1958.

§ 1

Landsstýrið verður heimilað landskassans vegna at taka ábyrgd fyri útgerðarláni uppí kr. 300.000.– til útróður í Grønlandi í 1958.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

lagtingslov om garanti for udrustningslån til bådfiskeri i Grønland i 1958.

§ 1

Landsstyret bemyndiges til på landskassens vegne at garantere for udrustningslån indtil kr. 300.000.– til bådfiskeri i Grønland i 1958.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

Útróðrarmenn ið ætla sær til Grønlands í summar at rógva út, hava vent sær til landsstýrið um at taka ábyrgd fyri láni, sum Føroya Banki hevur játtað teimum, uppí kr. 300.000.–.

Landsstýrið hevur hildið tað v era rættast at leggja málið fyri tingið og setur uppskot fram samsvarandi.

1. viðgerð 19. apríl.

Formaðurin legði fram soljóðandi broytingaruppskot frá Edw. Mitens:

broytingaruppskot.

Í § 1 verður kr. 300.000.– broytt til kr. 600.000.

2. viðgerð 24. og 3. viðgerð 25. april 1958.

Broytingaruppskot (Edw. Mitens) samtykt 22–0.

Uppskot landsstýrisins so broytt samtykt 26–0.

---

102. Broyting í vinnulógini.

Ár 1958, 17. apríl legði Richard Long løgtingsmaður fram soljóðandi skriv:

Frá bildeild Havnar arbeiðsmannafelags og Havnar arbeiðsmannafelag:

Undirritaða bildeild Havnar arbeiðsmannafelags, ið umboðar at kalla alla vognmannskoyrigina í høvuðsstaðnum, loyva okkum enn einaferð at venda okkum til hitt háttvirda lógting. Vit vísa til bræv okkara til tingið dagf. 18. januar í fjør um tað, at okkara vinnuvegur er hóttaður, ja, nógv nervaður av tí, at vinnufeløg, sum ikki hava akstur til vinuveg, í ikki lítlan mun taka vinnuna frá okkum, við tað at teir koyra, ikki bert fyri seg sjálvan, men eisini fyri onnur, og tað móti peningagjaldi.

Eftir okkara áskoðan kann hetta ikki vera meiningin við § 17 í løgtingslóg frá 20. december 1955.

Táið vit yvirfyri fútanum hava kært okkum um hetta óskil, sum vit vilja kalla tað, hevur svarið verið, at lógin heimilaði honum ikki til at gera nakað við hetta, uttan tað at krevja loyvisbræv til aksturvinnu frá viðkomandi. Tað hevur

verið gjørt í eistøkum førum, men aksturvinnuvegurin er ikki hjálptur við ti. Vit duga ikki at siggja annað enn, at tað má vera ímóti ti nevndu lóg, at ein og hvørsama um hann hevur akstur til vinnu ella ikki, skal – táið hann hevur ein bil til brúk hjá sínum egna firma og t. d. ikki hevur fult brúk fyri hesum bili í firmanum – kunna koyra fyri onnur móti gjaldan til skaða fyri teir,sum hava akstur til vinnuveg. Um lógin ikki, sum hon er, heimildar landfútanum at krevja av manni, sum søkir loyvisbræv til aksturvinnu, at hann er í tí vinnuveginum, so má § 17 í lógini broytast soleiðis, at hetta krav verður sett.

Sum er, er vinnuvegurin, lastbilakoyring í Havn, á fallandi fóti av teirri nevndu orsøk, og duga vit ikki at siggja, at tað er til annað enn ógagn fyri býin og borgararnar.

Tað er sjálvsagt í besta lagi, at handilsfyritøkur hava sín bil til egið brúk, og vit vognmenn hvørki vilja ella kunna hava nakað ímóti tí. Hitt, meina vit harafturímóti at hava náttúrligt krav uppá, at táið vit hava valt okkum farmaakstur til vinnuveg, keypt okkum dýrar bilar og fingið loyvisbræv til hesa vinnu, so eiga vit at verða vardir móti »illoyalari« kapping frá fyritøkum, ið hava heilt annan vinnuveg.

Vit hava loyvt okkum at senda fútanum avrit av hesum bræví, men mugu fyrst og fremst biðja okkara høga ting taka støðu til hetta fyri okkum lívsumráðandi mál.

1. viðgerð 21. apríl, og 25. apríl legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit

Bildeild Havnar arbeiðsmannafelags hevur við bræví frá 16. apríl 1958 vent sær til løgtingið viðvikjandi broyting í løgtinslóg nr. 33 frá 20. december 1955 um vinnu v. m., soleiðis at bert teir, sum reka akstur sum vinnuveg, kunna fáa loyvisbræv, og ikki t. d. handilsfyritøka, ið hevur akfør til egna nýtslu, men annars hevur heilt annan vinnuveg.

Málið var til 1. viðgerð 21. apríl 1958 og varð av tinginum beint í lógarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og vóru undir viðgerðini av hesum máli møttir J. P. Davidsen fyri J. Fr. Øregaard og Fr. Hansen fyri D. P. Danielsen.

Í seinastu tingsetu var sama mál lagt inn á ting av eigarum og umboðsmonnum fyri eigarar av motorakførum, sí løgtingsmál nr. 55/1956, og samtykti tingið tá ikki at gera nakra broyting í vinnulógini, vísandi til, at ein tílík broyting, sum her er talan um, er í strið við lógarinnar grundreglur um vinnufrælsi.

Øll nevndin (J. P. Davidsen, Frederik Hansen, R. Long, Poul Petersen og Trygve Samuelsen) er samd um at taka somu støðu í hesu mmáli, sum tikin varð í seinastu tingsetu í løgtingsmáli nr. 55/1956: Broyting í lóg um vinnu v. m.

Uppskot.

Eintak av nevndarálitinum verður sent umsøkjaranum.

2. viðgerð 25. apríl 1958.

Uppskot nevndinnar samtykt 17–0.

103. Uppskot til avgerðar í sjómarksmálinum.

Ár 1958, 17. apríl legði J. Fr. Øregaard løgtingsmaður fram soljóðandi:

Uppskot

til

avgerðar.

Álagt verður landsstýrinum at lata samráðingarmenn okkara í Genéve vita, at løgtingsins støða í sjómarksmálinum – 12 míl sum minsta mark – er óbroytilig, og verður ikki at víkja frá henni.

Viðmerkingar:

Sum frættist stendur nú á at fáa eina alheimssemju um 12 míla sjómark. 50 lond sigast at vera samd um hetta mark. Men krevst, at 58 lond ella $^2/_3$ av øllum limalondum verða fyri, um 12 míla markið kann verða samtykt.

Enn er ikki endalig støða tikin.

Tingmenn hava hildið fast um 12 míla markið sum minsta mark.

Sum støðan er halda undirskrivaðu tingmenn tað vera neyðugt hjá Føroya løgtingi at lata samráðingamenninar vita, at kravið um 12 míla sjómarkið frá føroyskari síðu er ófrávíkiligt.

Ein viðgerð 19. apríl 1958.

Uppskotið samtykt 21–0.

Ár 1958, 18. apríl legði J. P. Davidsen løgtingsmaður fram soljóðandi skriv:

104. Hámarksprísur á olju.

Ár 1958, 18. apríl legði J. P. Davidsen løgtingsmaður fram soljóðandi skriv:

Í kunngerð um hámarksprísir av 7. mai 1946 er ásettur prísur – sum tað verður skilað til í kunngerðini – *»á niðanfyri nevndu oljum«* bæði í smásølu og í heilsølu. Og síðani standa hesi orð: »Oljuprísurin í heilsølu er eisini at skilja sum brúkaraprísur, um sølunøgdin er minst ein tunna, og í smásølu er prísurin at skilja fyri smærri sølunøgdir ella part av tunnunøgd«.

Gjøgnum mong, mong ár hava útróðrarmenn úti um landið fingið olju frá heilsølunum, og tá helst petroleum og bensin í tunnum, og so hvørt sum menn eru farnir at fáa sær oljukaminir og sentralhitaverk í sethúsum sínum, hava teir fingið oljuna tilsenda frá heilsølunum fyri brúkarapris. Tey smærru húsarhaldini hava fingið vanliga eina tunnu av petoleum til sínar oljukaminir, meðan ríkmenn og vælløntir tænastumenn hava fingið størri nøgdir til sini sentralhitaverk. Tó, allir hava fingið oljuna fyri brúkarapris, sum rimiligt kann vera.

Nú hendi tað, at p.f. »Shell« noktar mær at fáa eina tunnu av petroleum til oljukamin mína, tí teir siga, at ein tunna má roknast fyri at liggja undir markinum fyri heilsølunøgdina. Eg veit ikki, hví henda fatan nú knappliga er framkomin; men helst man tað vera Detailhandlarafelagið í Havn, sum hevur verið á tærnum.

Eg havi so togast nakað við p.f. »Shell« um hetta, men fái so bræv frá »Prísráð Føroya«, ið sigur, at teir »eftir áheitan« hava havt málið fyri á fundi 12. mars, og at samtykt varð at svara, – »at ráðið hevur fatað tað so, at omanfyrinevnda avgerð bert sipar til solarolju«.

Hesari fatan av lógini má eg harðliga mótmæla. Hon ber í sær, at útróðramenn og teir við teim minnu hitaverkunum skulu noyðast at gjalda væl hægri prísir enn teir, ið betri ráðini hava; og heldur ikki kann hon, so sum kunngeðin er skrivað, vera beint fatað av prísráðnum. Eg haldi ikki, at tað er prísráðsinis uppgáva at ganga Detailhandlarafelagnum í Havn á møti í teirra ynskjum. Heldur mátti tað verið ráðsins uppgáva at arbeitt fyri, at brúkarin kann fáa vørur sínar til lagaligar prísir.

Eg loyvi mær við hesum skrivi at heita á heiðraða Føroya løgting at gera eina samtykt, sum týðiliga ásetur nøgdina fyri heilsølu (eisini til brúkarar) á petroleum, bensin og solarolju til tað sama, sum hon hevur verið gjøgnum árini – nevniliga eina tunnu. Ein hækkan av hesari minstunøgd má koma at fáa ógvuliga keðiligar fylgir fyri allar okkum, sum hava fingið sær oljukaminir, og kanska ikki minni fyri menn, ið dríva útróður við smábátum.

Petroleum, benzin og solarolja.

(hámarksprísur, fyrisettur 7. mai 1946).

Prísurin á niðanfyri tilskilaðu oljum má ikki fara uppum her fyrisetta í heilsølu ella smásølu:

	í heilsølu	í smásølu
petroleum pr. l	24 oyru	33 oyru
benzin pr. l	31 oyru	40 oyru
solarolja pr. l	22 oyru	30 oyru

Oljuprísurin í heilsølu er eisini á skilja sum brúkaraprísur, um sølunøgdin er minst ein tunna, og í smásølu er prísurin at skilja fyri smærri sølunøgdir ella part av tunnunøgd.

Hámarks prísur, ið fyrr er kunngjørdur á her nevndu vørum, fer samstundis við hesi kunngerð úr gildi.

1. viðgerð 21. apríl og 24. apríl legði lógarnevndin fram soljóðandi

Álit:

Nevndin má halda, at tingið fær ikki tikið sær av spurningi sum hesum, eftirsum tað er prísráðið, sum eftir løgtingslóg nr. 25 frá 24. apríl 1952 hevur heimildina at fyriseta hámarksprísir o. t. og at skila millum m. a. heilsølu og smásølu er bundið til kutyme í handilsmálum, avtalum og service.

Eftir tí sum nevndin hevur fingið upplýst í her fyriliggjandi spurningi var kunngerð prísáðsins nr. 37 frá 7. mai 1946 so at skilja, at tunnunøgdin galt øll 3 oljusløgini eftir kunngerðini, og at tá var ongin misskiljing í hesari prísfyriseting, meðan prísráðið í skrivi sínum frá 13. marts 1958 sigur, at tað hevur fatað kunngerðina so, at nevnda prísfyriseting umfatar bert solarólju.

Nevndin mælir so statt til, at prísráðið tekur sær av hesum máli, og setur fram soljóðandi

Uppskot

Málið verður sent valuta- og prísráðnum.

2. viðgerð 25. apríl 1958.

Uppskot nevndinnar samtykt 26–0.

105. Broyting í lóg um lønrinding í Føroyum.

Ár 1958, 22. april legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi uppskot:

Undirskrivaða stjórn Føroya arbeiðarafelags, ið hevur verið saman til kanningar av lóggávuni arbeiðaraviðurskiftum viðvíkjandi, loyvir sær við hesum at heita á hitt háttvirda løgting um at gera broyting í lóggávuni samsvarandi hjáløgdu uppskotum.

Tað liggur nógv á hjá felaginum at fáa hesar broytingar frandar nú beinanvegin fyri at fáa greiðari orðaljóð, so misskiljingur ikki verður, tá ið lógarsamtyktirnar skulu útleggjast av arbeiðarum eins væl og av arbeiðsgevarum.

Vit vóna so statt, at tað fer at bera háttvirda løgtingi til at ganga okkum á møti.

Uppskot

til

broytan av lóg nr. 95 av 7. april 1936, viðvíkjandi lønrindan í Føroyum.

§ 1.

Arbeiðsløn til bæði menn og kvinnur sum eru dagløn, og sum eru í starvi við handil, handverk, iðnaða og minudrift, til sjófólk og arbeiðarar á dekksførum, sum eru í fiskivinnu ella á hvalaveiðu, og til arbeiðarar og dagløntar, ið starvast á landi við útgorðan av slíkum førum, ella við lossing ella landing, skal verða goldin í reiðum peningi og ikki í býti við nakað annað.

Arbeiðsløn til persónar, ið taka lut í fiskivinnu ella hvalaveiðu, kann vera goldin við einum ávisum luti í veiðuni.

Sjálvt um arbeiði er uppá akkord, verður frammanfyristandandi skipan at fylgja.

§ 1.

Arbejdsløn til såvel mandlige som kvindelige arbejdere og daglejere, beskæftiget ved handel, håndværk, industri og minedrift, til søfolk og arbejdere på dæksfartøjer, som går på fiskeri eller hvalfangst og til arbejdere og daglejere, der i land udfører arbejde til sådanne fartøjers udrustning, eller ved ladning eller losning , skal betales i rede penge og må ikke erlægges ved anden modydelse.

Arbejdsløn til personer, som deltager i fiskeri eller hvalfangst, kan dog i henhold til derom truffen aftale, erlægges som en vis andel i fangsten.

Foran stående regel finder anvendelse, uanset om arbejdet udføres på akkord.

§ 2.

Arbeiðslønin til tey í § 1 nevndu arbeiðsfólk, sum gera dag- ella timalønað arbeiði á landi, verður goldin eina ferð um vikuna (smbr. § 3 síðsta petti).

§ 3.

Verða arbeiðini í §1 gjørd uppá akkord, verður útgoldið eina ferð um vikuna forskot, ið svara til ta vanligu dagløninа fyri viðkomandi arbeiði.

Við akkord, ið varar meira enn 4 vikur, kunnu arbeiðararir harumframt 4. hvørja viku krevja avroknіng fyri tað útinnta arbeiði, og upptil $^{2}/_{3}$ av ágóðanum goldið.

Seinast 10 dagar aftaná, at akkordin er liðug, verður avlopságóðin goldin.

Arbeiðslønin skal verða goldin hvønn fríggjadag.

§ 4.

Gjaldan av lønini fyri nevndu arbeiðir fer fram í arbeiðstíðini á ella við arbeiðsplássi, ella á skrivstovu arbeiðsgevarans, ella verður innkravd av løngjaldstovu arbeiðarans.

§ 5.

Um ikki lógarheimild er til tess, ella heimlað við sáttmála arbeiðsgevara- og arbeiðaafelags millum, kann ikki verða afturhildið ella drigið frá arbeiðsløn til serligt endamál.

§ 6.

Ósemjur viðvíkjandi arbeiðslønum til tey í § 1 umrøddu arbeiðsfólk

§ 2.

Arbejdsløn til de § 1 nævnte arbejdere, der udfører dag- eller timelønnet arbejde i land, udbetales een gang om ugen. (jfr. § 3 sidste stykke).

§ 3.

Udføres arbejde, af den i § 1 omhandlede art, på akkord, udbetales der een gang om ugen et forskud på vederlaget, der svarer til den normale dagløn for det pågældende arbejde. Ved akkord af længere varighed end 4 uger, kan arbejderne derhos hver 4. uge forlange, det hidtil udførte arbejde afregnet, og indtil $^{2}/_{3}$ af det indtjente restvederlag udbetalt.

Når akkorden er fuldført, udbetales restvederlaget senest 10 dage efter.

Den ugentlige lønudbetaling skal foregå hver fredag.

§ 4.

Udbetaling af de i de foregående paragraffer omhandlede vederlagsydelser, finder sted i arbejdstiden på eller ved arbejdspladsen eller på arbejdsgiverens kontor, eller indhentes af arbejderens udbetalingskontor.

§ 5.

Såfremt ikke andet følger, af den gældende lovgivning, eller er hjemlet i kollektiv overenskomst, kan der ikke ske tilbageholdelse i lønnen eller fradrag i særlige øjemed.

§ 6.

Sager, angående arbejdsløn til de § 1 omhandlede arbejdere, kan an-

kunnu fyrileggjast til avgerðar hjá Føroya rætti, líkamikið, hvar saksøkjarin býr, og verða viðgjørdar eftir reglum, ið eru galdandi fyri undirrættssakir.

§ 7.

Lógin fær lógarheimild beinan vegin.

lægges ved retten for Færøernes Retskreds, uanset hvor sagsøgeren har bopæl, og behandles efter de for underretten gældende regler.

§ 7.

Denne lov træder i kraft med det samme.

1. viðgerð 22. apríl 1958, og málið beint til lógarnevndina.

---

106. Broyting í frítíðarlógini.

Ár 1958, 22. apríl legði P. M. Dam løgtingsmaður fram soljóðandi

Uppskot

til

broyting í løgtingslóg nr. 31 av 19. mars 1951 um frítíð við løn, broytt við løgtingslóg samtykt á tingi 16. apríl 1957.

Til § 5:

Orðini í 3. reglu í 1. petti: »sum er grundarlagið undir frítíðarrættindunum« og á donskum: »der danner grundlaget for ferieretten« fara út og í staðin verður sett: »hann hevur útint« og á donskum: »han har udført«.

2. petti: »Løn, sum verður veitt sum endurgjald fyri serligum útreiðslum eins væl og serligt tillegg fyri yvirtíðararbeiði o. t. má ikki verða nýtt sum grundarlag undir útroknan av frítíðarløn« og á donskum: »ved beregning af feriegodtgørelse tages ikke hensyn til, hvad der ydes som erstatning for særlige omkostninger eller til særlige tillæg for overarbejde og lignende« verður stokið.

Uppskot

til

broyting í kunngerð nr. 33 av 30. mars 1951 viðvíkjandi lóg nr. 31 um

FRÍTÍÐ VIÐ LØN.

1. petti aftaná punkt b: Løn, sum verður veitt sum endurgjald fyri serligum útreiðslum, eins væl og serligt tillegg fyri yvirarbeið o. t., má ikki verða nýtt sum grundarlag undir útroknan av frítíðarløn, verður strokið.

1. viðgerð 22. april og 25. april legði lógarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit

P. M. Dam, løgtingsmaður, hevur borið fram á ting uppskot til broyting í § 5 í løgtingslóg nr.31 frá 19. marts 1951, sbr. løgtingslóg frá 16. april 1957, um frítíð við løn.

Uppskotið gongur út uppá at broyta reglurnar fyri útroknan av frítíðarlønini, soleiðis at løn, sum verður veitt sum endurgjald fyri serligum útreiðslum eins væl og serligt tillegg fyri yvirarbeiði o. t. verður tikið við sum grundarlag undir útroknanini.

Málið var til 1. viðgerð 22. april 1958 og varð av tinginum beint í lógarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur býtt seg sundur í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (R. Long, Poul Petersen og Trygve Samuelsen) førir fram, at hetta mál er framlagt 22. april t. v. s. 3 dagar áðrenn tingsetan ætlast at verða slitin. Tað verða soleiðis ikki stundir hjá nevndini at kanna málið til litar. Meirilutin skjýtur tí upp, at málið verður sent landsstýrinum til kanningar deils viðvíkjandi teim meirútreiðslum, hetta nýggja útrokningargrundarlagið ber í sær og deils hvussu útrokningargrundarlagið er aðrastani, t. d. í hinum norðanlondum.

Minniluti (P. M. Dam, ið møtti fyri J. Fr. Øregaard og Fr. Hansen, ið møtti fyri D. P. Danielsen) mælir tinginum til at samtykkja tað av P. M. Dam framborna uppskot til broyting í frammanfyri nevndu lóg.

Uppskot

frá

meirilutanum (R. Long, Poul Petersen og Trygve Samuelsen):

Vísandi til tað í álitinum framførda verður málið sent landsstýrinum til nærri kanningar.

2. viðgerð 25. april 1958.

Uppskot frá P. M. Dam fall 12–0.

Uppskot meirilutans fall 12–0.

107. Fyrispurningur til Óla J. Jensen frá J. Fr. Øregaard.

Ár 1958, 22. apríl legði J. Fr. Øregaard løgtingsmaður fram soljóðandi fyrispurning:

Tá veguin frá skipanesi inn í Skálabotn skuldi verða gjørdur, fóru fram samráðingar millum landsstýrið og Gøtu kommunu, har Gøtu kommuna var biðin um at átaka sær at gera vegin. Vegurin var ikki kostnaðarmettur, men var hildið fram av landsverkfrøðinginum, at hann ætlandi kom at kosta 5–600.000 kr. Ein fjórðapart av hesum peningi helt kommunan seg kunna útvega og átók sær sostatt gerðina av vegnum.

Nú er komið langt áleiðis og verður sagt, at um vegurin verður steinsettur verður hann at kosta einar 1.600.000 kr. Gøtu kommuna er ein lítil kommuna við ongum inntøkum uttan skattainntøkur, so um henda kommuna skal gjalda ¼ av 1.600.000 kr. er at bera ótta fyri at kommunan kemur í figgjarligt óføri.

Háttvirdi landsstýrismaður verður tí biðin um at upplýsa tinginum, hvørjar avtalur gjørdar eru við Gøtu kommunu hesum vegi viðvíkjandi og hvussu stóran part kommunan verður at gjalda.

Loyvið givið og viðgerð 23. apríl 1958 og yvir til næsta mál á dagsskránni.

---

108. Nýggj havnaætlan.

Ár 1958, 23. apríl legði havna- og veganevndin fram soljóðandi

Álit:

Ein meiriluti í nevndini (H. Iversen, K. Nygaard, S. Ellefsen, Olaf Ellingsgaard og D. P. Danielsen) loyvir sær at viðmerkja fylgjandi:

Av tí at 10 ára havnaætlanin 1948/57 er úti fyri flestu havnir, eru nýggjar umsóknir um studning til viðkan og bøtan av havnaviðurskiftunum komnar frá fleiri kommunum.

Á fundi í havna- og veganevndini seinast í februar mánað í ár, har løgmaður og landsverkfrøðingurin vóru hjástaddir, vóru umsóknirnar frá kommunum og tann tilætlaða havnabyggingin í Havn til umrøðu. Heitt var á landsverkfrøðingin um at seta upp eina ætlan fyri havnabygging, sum kundi verða við-

gjørd í hesi tingsetu, soleiðis at úrslitið kundi verða grundarlag fyri samráðingum og tí kanningararbeiði, sum má fara fram, áðrenn nakað byggiarbeiði kann byrjast.

Henda nýggja ætlan er av landsverkfrøðinginum handa havna- og veganevndini fyri um einari viku síðani, og hevur nevndin á trimum fundum havt málið til viðgerðar. Nevndin er í nógvum førum samd um sjónarmiðið sum landsverkfrøðingurin í innganginum førir fram, men meiningsójavni er um tey tól, ið eru sett fyri tey ymisku plássini. Onkur vil halda, at tað eru pláss, sum kundu verið strokin, tí tey hava fingið nokk, og hetta kundi so verið útliknað á onnur pláss, sum eru ikki á ætlanini, og at tølini eru ov lágt sett fyri nøkur pláss, meðan fyri eitt pláss tykjast at vera heldur høgt sett. Tað má haldast, at ein vika er ov stutt tíð hjá nevndini og tinginum gjølla at viðgerða eitt slíkt mál, ið er yvir 30 milliónir.

Fleirtalið í nevndini skal samsvarandi tí framflutta mæla tinginum til at lata landsstýrið kanna hetta mál nærri og setur uppskot samsvarandi.

Minnilutin (P. M. Dam og Arnold Nielsen) heldur tað vera skeivt, at pláss sum Sumba, Hov og Fámjin ikki eru við á 10 ára ætlanini. Hesi plássini megu byggjast út. Vissa má tí fáast fyri, at uppbyggingin verður gjørd, annaðhvørt við at koma á 10-ára ætlanina ella við at uppskot verða samtykt, at av peningi, ið árliga verður settur av til lendingar og brýr verður játtað til hesi arbeiði.

Tvøroyri hevur ein havnabrunn, ið er bara hálvt bygdur, og ikki kann koma til góða nyttu, fyrr enn útbyggingin verður liðug. Til hesa útbygging var á seinastu 10 ára ætlan settur peningur, ið av landsstýrinum og einum tingmeirilutu varð noktaður kommununi at nýta, hóast »projekt« og finansiering av byggingini vóru fingið til vega. Tað er skilaleyst, at henda fullbygging – útbygging inni við land – ikki verður tikin við, nú ið nýggj 10 ára ætlan verður gjørd. Uppskot verður sett fram um hesa útbygging. Tann peningur, ið er settur í uppskoti landsverkfrøðingsins til havnarbygging í Leirvík kr. 400.000.– er ov lítið til bygging av einum nóg stórum øki til ein bát at leggja at. Tá eitt tílíkt øki er minsta mát, ið kann dugna Leirvikingum, má talið økjast við 200.000 kr., altso broytas til kr. 600.000.–.

Uppskot

frá

meirilutanum (H. Iversen, K. Nygaard, S. Ellefsen, Olaf Ellingsgaard og D. P. Danielsen):

Samsvarandi tí í álitinum framførda letur landsstýrið tann av landsfrøðinginum tilætlaða nýggja havnaplan kanna gjøllari og fyrileggja úrslitið fyri tingið til komandi tingsetu.

Formaðurin legði fram broytingaruppskot:
(smbr. skjal 5).

Í fyrstu syftu frá minnilutanum (P. M. Dam og Arnold Nielsen)

I. Broytingaruppskot

til

uppskot landsverkfrøðingsins til løgtingslóg um havnabygging:

Til § 1 verður sett:

Sumbiar kommuna	kr.	500.000.–
Hovs kommuna	kr.	150.000.–
Fámjins kommuna	kr.	100.000.–
kr. 500.000 undir Froðbiar kommunu verður sett	kr.	1.000.000.–.
og talið »kr. 400.000.–« undir Leirvíkar kommunu verður broytt til	kr	600.000.–

Í aðru syftu:

II. samtykt verður, at undir komandi játtaðum peningi til lendingar og brýr verður játtað:

Sumbiar kommuna til útbyggjan av lendingarviðurskiftum í Sumba	kr.	500.000.–
Hovs kommuna til fullfiggjan av havnabyggingini í Hovi ...	kr.	150.000.–
Fámjins kommuna til bøtan og útbygging av lendingini ...	kr.	100.000.–,

1) frá S. Ellefsen o. fl.

Í grein 1. í uppskoti til løgtingslóg um havnabygging gongur út 2.500.000 og 600.000 útfyri ávíkavíst Miðvágs og Sandavágs kommunu og Sørvágs kommunu og í staðin verður sett 3.000.000 og 1.000.000 kr. í báðum tekstum.

Samanteljingin verður broytt soleiðis at í staðinfyri 15.875.000 kr. verður sett 16.775.000 kr. í báðum tekstum.

2) frá Kj. Mohr o. fl.

Í uppskoti til løgtingslóg um havnabygging, gongur í gr. 2., 1. reglu orðið »somuleiðis« út.

3) frá Fr. Hansen o. fl.

Til havn í Fuglafirði verður sett: kr. 2.500.000.– í staðin fyri kr. 125.000.–

4) frá E. Patursson o. fl.

Í 1. § í lógaruppskotinum verður studningstalið fyri Skopunar kommunu hækkað frá 500.000 kr upp í 1.500.000 kr.og studningstalið fyri Sands kommunu hækkað frá 800.000 kr. upp í 2.000.000 kr.

5) frá Fr. Bláhamar:

Til § 1 í lógaruppskotinum undir »*Vestmanna kommunu*« – »*Vestmanna komune*« verður »kr. 1.000.000« broytt til »kr. 3.000.000.«

6) frá Jens Chr. Olsen o. fl.

Í lógarinnar gr. 1 verður sett Nes kommuna kr. 3.000.000 í staðin fyri kr. 2.000.000.

Undirritaðu tingmenn loyva sær at seta fram soljóðandi broytingaruppskot:

7) frá Robert Joensen o. fl.

Í grein 1: Klaksvíkar kommuna verður talið 2.000.000 kr. broytt til 6.000.000 kr.

Fuglafjarðar kommuna:
8) frá Øregaard o. fl.
Í staðin fyri kr. 125.000 verður sett kr. 1.000.000.

Gøtu kommuna:
Í staðin fyri kr 500.000 verður sett kr. 1.000.000.

Eiðis kommuna:
Í staðin fyri kr. 300.000 verður sett kr. 600.000.
Sundasókn kr. 500.000 til dýpan av »Streyminum«.

9) P. M. Dam o. fl.
Sum nýtt punkt í uppskotinum undir »Í fyrstu syftu« verður sett:
Havnapláss sum á Sandi, ið ikki fekk høvi at nýta seinastu 10 ára ætlan verður at fáa fyrsta rætt at byggja og nýta hin játtaða pening í 5 ár ístaðin fyri 10 ár.

Málið beint til landsstýrið uttan atkvgr.

---

109. Veðhald fyri láni til S. E. V.

1958, 23. apríl legði Óla J. Jensen landsstýrismaður fram soljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um veðhald fyri láni til S.E.V.

§ 1.

Landsstýrinum er heimilt landskassans vegna at taka ábyrgd fyri láni upp í 3 mill. kr. til interkommunala felagið S.E.V. til útbyggingar av Dalá í Vestmanna.

lagtingslov om garanti for lån til S.E.V.

§ 1.

Landsstyret bemyndiges til på landskassens vegne at garantere for lån op til 3 mill. kr. til det interkommunale selskab S.E.V., til udbygning af Dalá ved Vestmanna.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

Viðmerkingar:

S.E.V. interkommunalt elektricitetsfelag hevur skrivað landsstýrinum soljóðandi 21. í hesum:

»Elnýtslan í SEVøkinum inkl. Tórshavn og Klaksvík veksur ógvuliga skjótt, og verður tí neyðugt sum skjótast at fara undir útbygging av vatnmegini, um elfelagið skal verða veitingarført í komandi árum.

Í 1957 lat SEV ingeniørfirmaet Højgaard og Schultz A/S gera kanningar og kostnaðarætlan yvir vatnøkið í Vestmanna og í Leynum. Hetta arbeiði varð liðugt seinasta heyst, og sæst úrslitið í hjálagda »Foreløbig redegørelse« dagfest hin 24. oktober 1957.

Í »Redegørelsen« og í hjálagda yvirliti yvir rakstur o. a. m. í tíðarskeiðínum 1953–57 og byggiætlan fyri 1958–65 dagfest 24. mars 1958, ið nærmast er ein úrskrift úr »Redegørelsen« sæst:

1. At SEV saman við Tórshavn og Klaksvík er fört fyri at fremja eina byggiætlan uppá 24 mill. kr. í tíðarskeiðinum 1958–65, sjálvt um 20 mill. kr.lán mega takast til 7 % eff. rentu, og at henda ætlan vil økja vatnmegina frá 15 mill. kwh. árliga til 35 mill. kwh.
2. At SEV tingast við Tórshavn og Klaksvík um, at hesar bygdir skulu gerast limir í elfelagnum.

Tá tingingarnar við Tórshavn og Klaksvík verða loknar, er tað ætlanin at senda eina nýggja frágreiðing við umsókn um veðhald fyri neyðugum lánum, til landsstýrið. Skilað verður til, at kanningar nú fara fram yvir Fjallavatnsøkið, og kemur úrslitið av hesum kanningum møguliga at broyta byggiætlanina. Vit rokna við at kunna senda frágreiðing yvir ta endalgu byggiætlan til landsstýrið í august mánað í ár.

Av tí at tað er óvist, nær støðan millum SEV og Tórshavn–Klaksvík verður greið, samstundis sum ein má væntа, at fyrireiking av finansiering fyri so stórari bygging fer at taka langa tíð, hevur stýrið og umboðsnevndin samtykt at fara undir útbygging av Dalá í summar. Hesa bygging heldur stýrið, at SEV kann átaka sær einsamalt, um einki kemur burtur úr tingingunum við Tórshavn og Klaksvík.

Fyri at kunna fara undir Daláprojektið verður neyðugt at læna ialt 3 mill. kr. Færø Amts Sparekasse hevur játtað SEV eitt lán uppá 0,5 mill. kr. aftaná juni termin í ár, og Kommunernes Kreditforening heldur, at teir eisini kunnu lána SEV pening, um neyðug ábyrgd sambart lóg nr. 172 av 24. mai 1955 kann fáast. Ætlanin er at royna at fáa 2 mill. kr. til láns frá kreditfelagnum, og roknar stýrið við at kunna útvega restina 0,5 mill. kr. annaðhvørt við láni her í Føroyum, ella við at skerja egnu linjubygging.

Vísandi til frammanfyristandandi loyvir stýrið fyri SEV sær at søkja um løgtingsábyrgd fyri upp til 3 mill. kr. til útbygging av Dalá í Vestmanna.

Fylgiskjøl:

2 eintøk av »Redegørelse« df. 24/10. 1957.
6 eintøk av »Yvirlit« df. 24./3. 1958.
1 eintak av »korti yvir avfallsøkið í Vestmanna.«

Hóast so nógv útliðið, loyvir landsstýrið sær at leggja fram lógaruppskot samsvarandi við tilmæli sínum.

1. viðgerð 23. apríl og 24. apríl legði fíggjarnevndin fram soljóðandi

Nevndarálit

Landsstýrið hevur lagt fyri løgtingið uppskot til løgtingslóg um ábyrgd fyri láni upp í 3 mill. kr. til interkommunala felagið S.E.V. til útbyggingar av Dalá í Vestmanna.

Málið var undir 1. viðgerð beint í fíggjarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og er samd um at mæla tinginum at samtykkja uppskot landsstýrisins.

Uppskot.

Fíggarnevndin mælir tinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

2. og 3. viðgerð 25. apríl 1958.
Uppskot landsstýrisins samtykt 26–0.

---

110. Umbøtur á lendingina á Vágseiði.

Ár 1958, 25. apríl legði fíggjarnevndin fram soljóðandi

Alit

Løgtingið hevur fingið umsókn frá Vági, har biðið verður um at fáa bøtt um lendingarviðurskiftini á Vágseiði. Umsóknin er undirskrivað av 342 mannum.

Málið er bein í fíggjarnevndina.

Eftir tí sum framført er er í umsóknini, er nevndin greið yvir, at tað er átoðkandi at fáa bøtt um viðuskiftini á Vágseiði. Nevndin er samd um, áðrenn støða kann takast um sudningsveitan, at biðja landsverkfrøðingin gjølla kanna allar møguleikar, tá tað sjálvandi er umráðandi, at arbeiðið verður gjørt uppá besta og biligasta máta. Og setur nevndin fram uppskot samsvarandi hesum.

Uppskot

frá

nevndini:

Landsstýrið verður biðið um skjótast gjørligt at lata landsverkfrøðingin kanna arbeiðið viðvikjandi bøtan av Vágseiði.

2. viðgerð 25. apríl 1958.
Uppskot nevndinnar samtykt 24–0.

Skjal nr. 1.

LANDSKASSIN

Rakstrarroknskapur

og

fíggjarstandur 1956-57

Rakstrarroknskapur landskassans

(Saman

INNTØKUR	Roknskapur	Figgjarlóg
§ 1. Skattur, tollur og onnur gjøld	14.334.644,55	10.890.000,00
§ 2. Inntøka av handli og fiskivinnu viðv.	1.127.643,85	585.000,00
§ 3. Inntøka av gjøldum samferðslu viðv.	223.267,00	190.000,00
§ 4. Inntøka av spæli	0,00	500,00
§ 5. Rentur og vinningsbýti	217.037,20	165.000,00
§ 6. Rakstur av ogutum	75.544,00	75.000,00
§ 7. Partur í danska tjóðarbanka yvirskoti sambært lóg	26.420,64	20.000,00
§ 14. Ymiskar inntøkur	54.818,17	30.000,00
Kassamuntur	62,72	0,00
	16.059.438,13	11.955.500,00

fyri fíggjarárið 1956-57

drátturi)

ÚTREIÐSLUR	Roknskapur	Fíggjarlóg
§ 15. Lögtingsútreiðslur	250.512,55	210.418,00
§ 16. Landsumsitingin	1.163.533,49	1.035.733,00
§ 17. Heilsumál	1.909.163,84	1.677.570,00
§ 18. Samferðslumál	2.227.694,33	1.814.500,00
§ 19. Kenslumál	1.546.000,18	1.366.040,00
§ 20. Vísind, bókment, og list	221.565,05	197.472,00
§ 21. Fiskivinna, sjóferð o. t.	2.361.275,39	2.079.250,00
§ 22. Jarðabrúk	582.160,31	479.619,00
§ 23. Handil, ídnaður o. t.	173.188,82	194.164,00
§ 24. Social mál	2.126.311,42	1.978.630,00
§ 25. Eftirlön	71.896,04	73.047,00
§ 26. Dóms- og lögreglumál	76.980,50	45.000,00
§ 28. Vinnulánsgrunnurin, saneringslán og P/f Sjóvinnubankin	1.040.821,40	548.334,00
§ 34. Aðrar og óvissar útreiðslur	54.602,78	54.300,00
§ 35. Ymiskir grunnar	50.000,00	50.000,00
§ 36. Rentuútreiðslur	74.135,61	58.395,00
§ 37. Ognarútreiðslur	13.907,63	3.000,00
Sett av til grunnin til endurnýggjan av skipaflotanum fyri tíðina 25/4—31/3 1957	225.000,00	0,00
Sett av til at ganga ímóti tapi av lánum v. m.	1.000.000,00	0,00
Rakstraryvirskot	890.688,79	90.028,00
	16.059.438,13	11.955.500,00

Fíggjarstøða landskassans

(Saman

OGNIR

40.	Fastar ognir (hús v. m.)	1.247.785,49
41.	Flogvøllur, oljugoymslur og oljubrúgv	1.012.899,93
42.	Skip	339.808,69
43.	Virðisskjøl	728.950,00
44.	Útlán	5.628.407,60
45.	Kassa-, banka-, sparikassa- og giropeningur	2.180.042,05
46.	Tilgóðar í millumrokning	1.966.112,43
	Aðrar millumrokningar, forskot og ágóðar	924.447,74
47.	Inntøkueftirstøður	1.859.381,26
48.	Inntøkur við. 1956/57, inngoldið aftaná 1/4-57	1.178.056,18
49.	Peningur tilhoyrandi grunnum og deponentum v. m.	9.554.813,07
		26.620.704,44

Føroya Gjaldstova, 14. december 1957.

J. Nicolaisen

pr. 31. mars 1957

drátturl)

SKULD

60.	Lán	3.623.561,25
61.	Skuld í millumrokning	1.171.110,97
62.	Deposita	27.387,05
63.	Inntökur viðv. 1957/58 inngoldið áðrenn 1/4—57	3.600,00
	Útreiðslur viðv. 1956/57 útgoldið aftaná 1/4—57	1.486.823,95
69.	Ymsir grunnar, burturleggingar v. m.	13.808.104,74
70.	Kapitalkonto	5.609,427,69
	Rakstraravlop 1956/57	890.688,79
		26.620.704,44

Ábyrgdir pr. 11/12 1956 kr. 31.002.717,96 sambært specifikatión.

Specifikatiónir

til rakstrarroknskapin fyri fíggjarárið 1956-57.

INNTØKUR

			Rokuskapur	Fíggjarlóg
§ 1. SKATTUR, TOLLUR OG ONNUR GJØLD				
1. Landsskattur:				
1. Høvuðsálíkning 1956/57		4.651.154,50		
Økjan:				
2. Tilflytarar		21.367,75		
3. Hækkanir		180.571,75		
3a. Inng. uppá fyrr avskriv. skatt	9.458,71			
÷ flutt til grunnin fyri endurnýggjan av skipaflotanum.....	9.458,71	0,00		
Munur við uppgerð 31/3-57		0,50		
		4.853.094,50		
Minkan:				
4. Lækkanir og duplult skattað	111.236,00			
5. Strikað vegna andlátella giftu	4.506,67			
6. Strikað vegna búfluttning...	23.458,00			
7. Føroya landsstýri eftirgivið	31.128,50			
8. Úrslitaleys innheintan	15.312,47	185.641,64		
		4.667.452,86		
9. Sektir		1.200,00		
10. Gjald av happadráttavinningum		5.045,00		
11. Rentuskattur.....		313.962,04	4.987.659,90	3.730.000,00
2. Tollinntøkur:				
1. Innfluttningstollur		8.846.927,42		
2. Framleiðslugjald		268.497,43		
3. Partur landskassans í tollsektum		6.756,15		
4. Konfiskatiónir.....		6.108,28		
		9.128.289,28		
5. + Útr. til sýslur og postv.		10.239,13	9.118.050,15	6.900.000,00
At flyta...			14.105.710,05	10.630.000,00

		Roknskapur	Fíggjarlóg
Flutt...		14.105.710,05	10.630.000,00
3. Lestagjald av skipum		15.424,40	15.000,00
4. Skemtunarskattur		157.635,10	180,000,00
5. Gjøld fyri rúsdrekkakort:			
Viðvíkjandi 1956/57		18.110,00	15.000,00
6. Sektir:			
Fólkayvirlitssektir	0,00		
Aðrar sektir	7.765,00	7.765,00	20.000,00
7. Álíknað kommununum		30.000,00	30.000,00
		14.334.644,55	10.890.000,00

§ 2. INNTØKA, HANDLI OG FISKIVINNU VIÐVÍKJANDI

1. Valutagjald		367.165,50	150.000,00
2. Útfluttningsgjald:			
Inntøka 1956/57	736.419,21		
-:- Avskrivað sum tap ...	1.500,86	734.918,35	425.000,00
3. Gjald fyri loyvisbrøv		25.560,00	10.000,00
		1.127.643,85	585.000,00

§ 3. INNTØKA AV GJØLDUM SAMFERÐSLU VIÐVÍKJANDI

1. Vektgjald fyri bilar		192.992,00	165.000,00
2. Gjald fyri sölu av bilum o. ó.		30.275,00	25.000,00
		223.267,00	190.000,00

§ 4. INNTØKA AV SPÆLI

1. Yvirskot av happadrátti fyri 1956	25.118,55		
÷ Flutt til ymsar byggigrunnar	25.118,55	0,00	0,00
2. Totalisatorspæl		0,00	500,00
		0,00	500,00

§ 5. INNTØKA AV RENTUM OG VINNINGSBÝTI

1. Sektarrentur:			
1. Rentur av landsskatti ..	124,434.81		
2. Pantigjald av landsskatti	9.152,59	133.587,40	80.000,00
Al flyta...		133.587,40	80.000,00

		Roknskapur	Figgjarlóg
Flutt...		133.587,40	80.000,00
2. Rentur av tökum peningi:			
1. Rentur av bankapeningi	20.855,52		
2. Rentur av giropeningi..	437,44		
3. Rentur av öðrum peningi	29,38	21.322.34	10.000,00
3. Vinningsbýti:			
Vinningsbýti av partabrövum		0,00*)	15.000,00
*) Aðalfundur ikki hildin tá roknskapurin varð lokin			
4. Rentur av öðrum ágóða:			
1. Rentur av útláni til kommunur	4.465,69		
2. Rentur av rakstrarláni til fiskivinnuna	651,43		
3. Rentur av öðrum útláni	52.531,98		
4. Rentur av öðrum ágóða	4.478,36	62.127,46	60.000,00
		217.037,20	165.000,00
§ 6. RAKSTUR AV OGNUM			
1. Oljugoymslur:			
1. Inntökur:			
Leiga	74.000,00		
Aðrar inntökur.....	2.424,00		
	76.424,00		
2. ÷ Útreiðslur	880,00	75.544,00	75.000,00
§ 7. PARTUR Í DANSKA TJÓÐARBANKA YVIRSKOTI SAMBÆRT LÓG..		26.420,64	20.000,00
§ 14. YMISKAR INNTØKUR			
Árvagjöld	29.209,67		
Inntöka av vrakgóðsi	18.831,04		
Inntöka av grind.....	6.547,46		
Leiga av lendi	200,00		
Gjald fyri kopi av valutaváttanum	30,00	54.818,17	30.000,00

ÚTREIÐSLUR

		Rokuskapur	Figgjarlóg
§ 15. LØGTINGSÚTREIÐSLUR			
1. Lögtingsmenn:			
1. Tingmannalønir	146.352,48		127.118,00
2. Dagpeningur til nevndarlimir.....	6.761,42		1.300,00
3. Ferðaútreiðslur.....	963,00		1.500,00
		154.076,90	(129.918,00)
2. Lögtingshúsið v. m.:			
1. Hiti, ljós og reingerð ..	8.327,84		7.000,00
2. Viðlíkahald	8.625,61		3.000,00
3. Aðrar útreiðslur	4.025,35		2.000,00
		20.978,80	(12.000,00)
3. Lögtingstíðindi, kunngerðasavn v. m.:			
1. Prenting o. t.	14.946,92		10.000,00
2. ÷ Inntökur av sölu ...	2.155,10		÷ 1.500,00
		12.791,82	(8.500,00)
4. Revisjón:			
1. Lögtingsrevisjón	0,00		
2. Statsautoriserað revisjón	22.012,32		
3. Intern revisjón	38.252,71		
4. Tollrevisjón	2.400,00	62.665,03	60.000,00
		250.512,55	210.418,00
§ 16. LANDSUMSITINGIN			
1. Lögmaður og landsstýri:			
1. Lønir	64.800,10		60.800,00
2. Borðfæ	10.000,08		10.000,00
3. Leiga av høli, hiti, ljós v. m.	6.516,41		4.500,00
		81.316,59	(75.300,00)
2. Landsskrivstovan:			
1. Skrivstovustjóri og fulltrúar	93.540,48		81.530,00
2. Skrivstovufólk	43.618,51		40.000,00
3. Honorarir.....	2.400,00		2.400,00
4. Húsaútreiðslur	34.590,36		33.000,00
5. Skrivstovulutir	15.852,01		13.000,00
6. Porto, telefon, telegr. v. m.....	11.396,51		10.000,00
7. Aðrar útreiðslur.....	3.069,47		1.500,00
		204.467,34	(181.430,00)
	At flyta...	285.783,93	256.730,00

		Roknskapur	Fíggjarlóg
Flutt...		285.783,93	256.730,00
3. Fiskivinnuskrivstovan og starvstova:			
1. Lön til fyristöðumannin	19.374,76		18.000,00
2. Skrivstovufólk.....	24.357,06		21.640,00
4. Húsaútreiðslur.....	5.501,38		4.800,00
5. Skrivstovulutir.....	3.230,03		2.200,00
6. Porto, telefon, telegr. v. m.....	3.916,45		3.800,00
7. Aðrar útreiðslur (ferða- & dagpeningur).....	3.644,15		1.700,00
8. Royndir.....	1.521,29		1.500,00
		61.545,12	(53.640,00)
4. Umboð uttanlanda:			
1. Lön og kursviðbót....	17.904,36		16.612,00
2. Skrivstovufólk.....	11.520,39		9.800,00
4. Húsaútreiðslur.....	5.041,98		2.000,00
5. Skrivstovulutir.....	1.741,72		1.500,00
6. Porto, telefon, telegr. v. m.....	9.176,38		9.000,00
7. Aðrar útreiðslur.....	1.533,10		1.400,00
8. Ferða- og dagpeningur	1.975,24		2.200,00
9. Útiviðbót.....	18.500,04		18.500,00
10. Leiguinntöka.....	÷ 763,20		÷ 763,00
		66.630,01	(60.249,00)
5. Líkningarráð og kommunalt eftirlit:			
2. Skrivstovufólk.....	34.126,82		26.650,00
3. Honorarir.....	1.800,00		1.800,00
4. Húsaútreiðslur.....	6.361,55		6.000,00
5. Skrivstovulutir.....	4.467,08		4.000,00
6. Porto, telefon, telegr. og lýsingar.....	1.873,15		2.500,00
7. Aðrar útreiðslur.....	7.651,40		1.500,00
8. Ferða- og dagpeningur	72,75		800,00
		56.352,75	(43.250,00)
6. Fólkayvirlitið:			
2. Skrivstovufólk.....	17.802,00		9.850,00
3. Honorarir til kommunalar manntalsskrivarar	11.262,30		11.200,00
4. Húsaútreiðslur.....	60,00		100,00
5. Skrivstovuútreiðslur...	562,25		1.200,00
6. Porto, telefon, telegr. og lýsingar.....	524,05		400,00
7. Aðrar útreiðslur.....	39,90		100,00
		30.250,50	(22.850,00)
At flyta...		500.562,31	436.719,00

		Rokneskapur	Fíggjarlóg
	Flutt...	500.562,31	436.719,00
7. Gjaldstovan:			
1. Stjóri, fulltrúi, kassameistari og bókahaldarar	87.971,20		86.000,00
2. Skrivstovufólk	124.919,72		114.000,00
3. Honorarir.....	117,33		0,00
4. Húsaútreiðslur	20.302,49		20.000,00
5. Skrivstovuútreiðslur....	12.832,00		15.000,00
6. Porto, telefon, telegr., og lýsingar.....	32.755,76		25.000,00
7. Aðrar útreiðslur.....	5.499,86		8.000,00
8. Adrema.....	3.459,58		3.000,00
	287.857,94		
9. Endurgjald ríkiskassans	+ 71.964,48		+ 67.750,00
		215.893,46	(203.250,00)
8. Tolleftirlitið:			
1. Lønir.....	90.428,85		75.700,00
3. Honorarir.....	9.780,00		16.000,00
4. Húsaútreiðslur	4.864,36		5.000,00
5. Skrivstovuútreiðslur....	701,30		500,00
6. Porto, telefon, telegr., og lýsingar.....	2.248,20		2.000,00
7. Aðrar útreiðslur.....	1.890,50		2.000,00
8. Rakstur av tollbátinum	1.354,28		2.000,00
9. Ferða- og dagpeningur	480,00		500,00
11. Gaard-Jensen í útistöðu á Skálafjørðinum.....	1.502,93		0,00
		113.250,42	(103.700,00)
9. Valuta- og prísráð:			
2. Skrivstovufólk	21.832,82		22.737,00
3. Samsýning sýslumanna o. a.....	8.149,84		7.750,00
4. Húsaútreiðslur	3.802,42		7.500,00
5. Skrivstovuútreiðslur ...	1.389,40		1.200,00
6. Porto, telefon, telegr., og lýsingar.....	2.705,39		2.300,00
7. Aðrar útreiðslur.....	99,00		500,00
8. Ferða- og dagpeningur	3.064,00		3.200,00
		41.042,87	(45.187,00)
10. Landsverkfræðingsskrivstovan:			
1. Landsverkfræðingur o. a.	162.331,24		137.000,00
2. Skrivstovufólk	32.499,04		29.000,00
4. Húsaútreiðslur	29.238,67*)		21.000,00
5. Skrivstovuútreiðslur....	9.510,12		5.000,00
6. Porto, telefon, telegr., og lýsingar.....	5.273,07		3.000,00
Af flyta...	238.852,14	870.749,06	195.000,00

*) Av hesi peningahædd viðvikja kr. 3.732,72 fyri hita, reingerð og ljós í 1955/56

		Rokn skapur	Figgjarlóg
Flutt...	238.852,14	870.749,06	195.000,00
7. Aðrar útreiðslur.....	14.179,60		3.000,00
8. Ferða- og dagpeningur	23.874,71		15.000,00
	276.906,45		
9. ÷ Leiguinntøku	1.123,20		÷ 1.123,00
		275.783,25	(211.877,00)
11. Ferða- og dagpeningur ...		12.673,07	20.000,00
12. Innheintingarútreiðslur ...		4.328,11	15.000,00
		1.163.533,49	1.035.733,00

§ 17. HEILSUMÁL

1. Dronning Alexandrines Hospital.....	Rakstrarhall samb.	882.470,35	900.000,00
2. Klakksvíkar sjúkrahús ...	serstakar	421.160,71	300.000,00
3. Suðuroyar sjúkrahús.....	roknskapir	347.444,37	220.975,00
4. Bróstsjúkrahúsið í Høydøl.	f. sjúkrah.	180.035,31	175.095,00
5. Læknaútreiðslur		15.875,00	20.500,00
6. Ljósmøður		29.262,43	28.000,00
7. Farsóttir		3.057,77	2.000,00
8. Karantenuútreiðslur.....		264,50	2.000,00
9. Sjúkrahjálp:			
1. Útreiðslur viðvíkjandi veneriskum sjúkum ...	1.172,20		
2. Onnur sjúkrahjálp.....	1.421,20	2.593,40	2.000,00
10. Studningur til hvíldarheimið »Naina«:			
1. Vanligur studningur ...	22.000,00		22.000,00
2. Eykastudningur	5.000,00		5.000,00
		27.000,00	(27.000,00)
		1.909.163,84	1.677.570,00

§ 18. SAMFERÐSLUMÁL

1. Vegir og brýr:		
1. Nýggir vegir og brýr:		
a. Flutt játtan 1956/57 til status á konto 69—35, ábyrgd viðv. játtaðum vegastudningi.....	600.000,00	600.000,00
b. Útreiðslur útyvir játtan á fíggjarlóg 1956/57 og tað ið stóð í grunninum 1/4—56	*) 406 073,87	0,00
2. Breiðkan av brúm	50.834,33	50.000,00
At flyta...	1.056.908,20	650.000,00

*) Til vegaarbeiði Hov—Øravík er upptikið lán, stórt 1.000.000 kr., ið er bókað á konto 60—2—5.

		Rokn skapur	Figgjarlóg
Flutt...	1.056.908,20		650.000,00
3. Til vegagrunnin (flutt játtan 1956/57 til vegagr.)	165.000,00		165.000,00
		1.221.908,20	(815.000,00)
2. Studningur til havnagerðir: Flutt játtan 1956/57 til status á konto fyri játtaðan havnastudning		518.000,00	518.000,00
3. Studningur til lendingar ..		199.440,39	330.000,00
4. Strandferðslan:			
1. Rakstrarundirskot 1956/57 sbr. serroknskap		284.372,26	150.000,00
5. Flogvöllurin		3.973,48	1.500,00
		2.227.694,33	1.814.500,00
§ 19. KENNSLUMÁL			
1. Fólkaskúlin:			
Lønir sambært mánaðarlista	2.078.216,81		
÷ partur ríkiskassans ...	1.039.108,43		
	1.039.108,38		
Partur landskassans í vikarlønum, eftirgjaldan, yvirtímar v. m.		72.579,08	
J. S. Djurhuus, eftirlønarstudningur		2.213,52	
Flúttningur av skúlabørnum		4.198,00	
Skúlaráðgevin:			
Løn v. m. ...	20.940,26		
Harav partur ríkiskassans ..	10.470,13		
	10.470,13		
Skrivstovuútreiðslur v. m.	1.620,61	12.090,74	
Ferðaútreiðslur, læknavátt-anir v. m.		288,18	
	1.130.477,90		970.000,00
Skúlaeftirlit	2.586,25		2.000,00
		1.133.064,15	(972.000,00)
2. Læraraskúlin:			
1. Næmingastudningur ...	4.000,00		4.000,00
2. Viðlíkahald av barakk .	0,00		100,00
		4.000,00	(4.100,00)
	At flyta...	1.137.064,15	976.100,00

		Rokn skapur	Fíggjarlóg
Flutt...		1.137.064,15	976.100,00
3. Føroya millum- og realskúli:			
1. Rakstrarstudningur ...	30.000,00		30.000,00
2. Næmingastudningur ...	1.400,00		1.400,00
		31.400,00	(31.400,00)
4. Studentaskúlin:			
1. Lønir	144.054,90		121.504,00
2. Næmingastudningur ...	10.000,00		10.000,00
3. Sovnini	1.866,66		2.000,00
4. Laboratoriið	2.390,95		2.700,00
5. Aðrar útreiðslur	1.077,44		2.000,00
6. Húsaútreiðslur av V. B. V.	6.217,63		5.800,00
	165.607,58		
7. ÷ Leiguinntøkur	864,00		÷ 864,00
		164.743,58	(143.140,00)
5. Aðrir skúlar:			
1. Føroya Fólkaháskúli, studningur	20.000,00		20.000,00
2. Føroya Fólkaháskúli, eykastudningur	6.000,00		6.000,00
3. Føroya Fólkaháskúli, næmingastudningur	17.590,00		18.000,00
4. Kvøldskúlar	9.576,95		6.900,00
		53.166,95	(50.900,00)
6. Útvarpsgrunnurin		5.000,00	5.000,00
7. Ítróttur:			
1. Studningur til fimleikargrunnin (flutt játtan 1956/57 til grunnin á status)	2.000,00		2.000,00
2. Studningur til Í. S. F...	5.000,00		5.000,00
		7.000,00	(7.000,00)
8. Ymiskir studningar:			
1. Studningur til lærdan lestur	13.200,00*)		20.000,00
2. Studn. til annan lestur	5.200,00		4.000,00
3. Studn. til uttanbygdanæmingar í realskúlum	7.500,00		7.000,00
4. Studningur til lærlingar	22.600,00		20.000,00
5. Studningur til jarðabrúksnæmingar	1.700,00		2.000,00
6. Studningur til háskúlagongd	2.100,00		2.000,00
At flyta...	52.300,00	1.398.374,68	55.000,00

*) Herumframt er av hesi konto veitt kr. 5.500,00 sum lán, ið er bókað á status

			Rokn skapur	Fíggjarlóg
Flutt...		52.300,00	1.398.374,68	55.000,00
7. Studningur til skúlabarnaferðir.....		10.000,00		10.000,00
8. Studningur til skúlabyggigrunn (flutt játtan 1956/57 til grunnin á status).....		80.000,00		80.000,00
9. Ymiskir studningar....		2.325,50		2.000,00
10. Læraraskeið.....		1.500,00		1.000,00
11. Studningur til rúm á Collegium í Oslo fyri föroyskar lesandi.....		1.500,00		1.500,00
12. Listafelag Föroya, næmingastudning		0,00		3.000,00
			147.625,50	(152.500,00)
			1.546.000,18	1.366.010,00
§ 20. VÍSIND, BÓKMENT OG LIST				
1. Landsbókasavnið:				
1. Lønir.....		38.878,90		38.692,00
2. Bókakeyp og innbinding		23.265,09		17.000,00
3. Húsaútreiðslur		19.430,87		12.200,00
4. Aðrar útreiðslur.....		6.817,40		5.100,00
		88.392,26		
5. ÷ Sektir....	575,45			÷ 400,00
6. ÷ Studningur frá Tórshavnar kommunn	4.300,00	4.875,45		÷ 4.300,00
			83.516,81	(68.292,00)
2. Skjalasavnið:				
1. Lønir.....		12.866,81		11.800,00
2. Innbúgv o. t.....		6.758,61		2.500,00
3. Húsaútreiðslur		1.716,83		1.600,00
4. Aðrar útreiðslur.....		1.629,55		900,00
			22.971,80	(16.800,00)
3. Fornminnissavnið:				
1. Lønir.....		12.643,56		11.107,00
2. Útgreiðstur.....		9.369,57		10.000,00
3. Staðarnavnasavn.....		1.100,00		1.000,00
4. Húsaútreiðslur		5.177,85		4.000,00
5. Aðrar útreiðslur.....		4.276,86		4.000,00
6. Viðlíkahald av fornminnum.....		3.000,00		3.000,00
7. Umsiting av skansanum:				
Útgoldið.....	7.125,00			
Flutt restjáttan til § 61 2 18	5.375,00	12.500,00		12.500,00
At flyta...		48.067,84	106.488,61	45.607,00

		Rokoskapur	Fíggjarlóg
Flutt...	48.067,84	106.488,61	45.607,00
8. ÷ Atgongupening.....	298,55		÷ 250,00
		47.769,29	(45.357,00)
4. Fuglakanningarstöð		1.638,75	1.600,00
5. Bókasövn á bygd:			
1. Lön til eftirlit.....	1.800,00		1.800,00
2. Rakstrarstudningur	13.058,00		13.800,00
		14.858,00	(15.600,00)
6. Ymiskir studningar:			
1. Barnafláindi	600,00		600,00
2. Tórshavnar musikkskóli	1.500,00		1.500,00
3. Felagið »Varðin«	1.000,00		1.000,00
4. Mentunnargrunnurin...	8.000,00		8.000,00
5. Föroya Listasavn.....	4.000,00		4.000,00
		15.100,00	(15.100,00)
7. Sömdarpeningur:			
1. Til skalda- vísinda- og listamenn		16.460,00	16.000,00
8. Jarðfröðisligt savn:			
1. Lön	9.207,40		7.123,00
2. Húsaútreiðslur	3.516,19		2.100,00
3. Amboð o. t.	1.593,29		1.500,00
4. Ferðapeningur	3.859,77		3.000,00
		18.176,65	(13.723,00)
9. Landsstýrinum at ráða yvir:			
1. Ferðaútreiðslur v. m. í samb. við fornminni...		1.133,75	5.000,00
		221.565,05	197.472,00

§ 21. FISKIVINNAN, SJÓFERÐ o. t.

1. Vrakarastovnurin:			
1. Lön til yvirvrakara	16.906,20		14.831,00
2. Vrakaraeftirlitsmenn ...	78.527,38		66.353,00
3. Ferðaútreiðslur v. m...	16.694,62		16.409,00
	112.128,20		
4. ÷ Vrakaragjöld	199.124,98		÷ 197.593,00
		÷ 86.996,78	(÷ 100.000,00)
2. Sjómannsskúli Föroya:			
1. Lönir	120.627,91		103.230,00
2. Amboð	4.598,11		3.242,00
3. Húsaútreiðslur	12.703,29		11.510,00
4. Aðrar útreiðslur	16.274,15		1.403,00
Af flyta...	154.203,46	÷ 86.996,78	119.385,00

		Rokuskapur	Figgjarlóg
Flutt...	154.203,46	÷ 86.996,78	119.385,00
5. ÷ Skólapeningur.....	28.520,00		÷ 26.835,00
		125.683,46	(92.550,00)
3. Nautisk royndarkanar:			
1. Útreiðslur.....	3.562,14		4.700,00
2. ÷ Inntökur.....	4.460,00		÷ 4.700,00
		÷ 897,86	(0,00)
4. Sjómannsheim uttanlanda		20.000,00	20.000,00
5. Fiskarífbiologisk starvsstova:			
1. Lelga av förum, amboð, hjálp o. t.....	17.888,50		20.000,00
2. Húsaútreiðslur	2.400,00		2.600,00
3. Ferðaútreiðslur.....	7.347,50		6.600,00
4. Lönir.....	14.901,96		12.000,00
5. Lön til umsjónarráð...	0,00		1.000,00
6. Ymiskar útreiðslur.....	1.221,41		800,00
	43.759,37		
7. ÷ Ríkiskassans endurgjald.....	21.879,68		÷ 21.200,00
		21.879,69	(21.200,00)
6. Vaktar- og bjargingarskip:			
Útreiðslur:			
Lönir.....	130.877,30		
Vistarhald til manning..	31.368,80		
Kol og olja	33.124,89		
»Ternan« útgjörd til sild	7.508,33		
Umvölan og viðlíkahald	91.997,61		
Trygging.....	32.051,90		
Havnagjöld	262,91		
Ymiskar útreiðslur	8.426,06		
	335.617,80		
Inntökur:			
Inntöka við eykatúrum	74.400,00	261.217,80	100.000,00
7. Ymiskt eftir landsstýrisins avgerð:			
Sýn av skipum 3 789,40			
÷ endurgoldið 3.089,40	700,00		
Útreiðslur í samband við veitsluhald fyri vísindamenn á »Danu« og »G. O. Sars«.....	1.683,37		
Studning til nebbafiskafrol.....	2.500,00		
Útreiðslur viðv. saltfiskanevndini.....	2.726,87		
At flyta...	7.610,24	340.886,31	133.750,00

			Rokuskapur	Figgjartóg
Flutt...		7.610,24	340.886,31	133.750,00
Útreiðslur viðv. tilboð um trolarabygging.....		600,00		
Ymiskir ferða- og fundarpeningur, studningur o. a.		682,94		
		8.893,18		
Útlagdar vrakilönir.....	1.051,18			
÷ endurgoldið	1.403,58	÷ 352,40	8.540,78	25.000,00
8. Studningur til endurnýggjan av skipaflotanum og lönjavningargrunnin:				
Studn. til endurnýggjan av skipaflotanum: Flutt játtan 1956/57 til grunnin 69 27 1.....		400.000,00		
Studningur lönjavningargrunnin.....		1.500.000,00	1.900.000,00	1.900.000,00
9. Klakksvíkar sjómannsheim, byggistudningur.....			5.000,00	5.000,00
10. Studningur til Vinnulánsgrunnin bátalán (flutt til Vinnulánsgrunnin).....			12.500,00	12.500,00
11. Tórshavnar sjómannsheim: Studningur til keyp av búnyttum.....			3.000,00	3.000,00
12. Studningur til heimaútróðir.....			91.348,30	0,00
			2.301.275,39	2.079.250,00
§ 22. JARÐABRÚK				
1. Tænastumenn o. a.:				
1. Landbúnaðarráðgevari, lön v. m.....		32.732,43		25.000,00
2. Djóralækni, lön v. m...		23.159,96		21.350,00
3. Seyðaráðgevari, lön v. m.		4.200,00		4.200,00
4. Vraking av ullvörum ..		1.800,00		0,00
			61.892,39	(50.550,00)
2. Matrikulstovnurin:				
1. Lön til fyristöðumann og landmálarar.....		137.221,24		140.690,00
2. Útistöðuviðbótur		17.533,31		13.000,00
3. Flottningur		5.538,28		10.000,00
4. Skrivstovuhald		33.048,92		21.000,00
5. Bönamenn.....		5.720,59		15.000,00
6. Tól.....		13.259,95		10.000,00
7. Arbeiðstilfar.....		6.641,09		7.000,00
At flyta...		218.963,38	61.892,39	216.690,00

			Roknskapur	Fíggjarlóg
Flutt...		218.963,38	61.892,39	216.690,00
8. Porto og telefon.....		6.173,71		3.600,00
9. Annað.....		1.956,27		4.000,00
		227.093,36		
10. ÷ Inntökur.....		41 845,50		÷ 62.821,00
			185.247,86	(161.469,00)
Uttanfyri játtanir á fíggjarlógini:				
Viðvíkjandi yvirútskifting og realregistari.....		5.259,90		
Viðv. etablering av passpunktum		22.693,73	27.953,63	0,00
3. Royndarbrúk:				
1. Royndarbrúkið í Hoyvík:				
Útreiðslur:				
Fólkahald.....		43.969,80		
Umsiting av bygningum		6.744,54		
Umsiting av leysafæ..		6.736,37		
Umsiting av innistöðu		281,65		
Fóður.....		9.079,77		
Sáð.....		77,00		
Tóð		1.367,00		
Skattur og leiga		303,12		
Bókasavn		180,85		
Skrivstovuútreiðslur ..		3.409,80		
Borðfæ		800,00		
		72.949,90		66.800,00
2. ÷ Inntökur:				
Hagin	9.949,63			
Fjósið.....	17.262,85			
Böurin	303,50			
Endurgoldin kostnaður ..	200,00			
Aðrar inntökur	30,00	27.745,98		÷ 24.800,00
			45.203,92	(42.000,00)
3. Traðardalur á Sandi...			9.000,00	0,00
4. Fyriskipan móti munnkleyvsótt			0,00	100,00
5. Aðrir studningar:				
1. Húsdjóraaling.....		50.000,00		50.000,00
2. Uppdyrking.....		70.000,00		70.000,00
3. Træplanting.....		3.000,00		3.000,00
4. Búnaðarnevndir.....		2.500,00		2.500,00
5. Studn. til mjólkaframleiðslu.....		127.362,51		100.000,00
			252.862,51	(225.500,00)
			582.160,31	479.619,00

			Roknskapur	Figgjarlóg
§ 23. HANDIL, ÍDNAÐUR o. t.				
1. Ravmagnsmál:				
1. Ravmagnsnevndin		1.320,46		2.125,00
2. Rentustudn. til S. E. V.		89.538,51		89.539,00
3. Studningur til el-verk á bygd:				
Útgoldin studningur .	7.250,00			
Restjáttan flutt til passiv-konto 61-2-17	17.750,00	25.000,00		25.000,00
			115.858,97	(116.664,00)
2. Fabrikks- og ketilumsjón			5.159,46	3.000,00
3. Motorkönur eftirlitsmaður			1.304,21	2.000,00
4. Skipaskráseting og uppmáling			6.117,75	5.000,00
5. Semingsmannaskipanin			4.614,16	6.000,00
6. Kolagrefstur			13.754,78	25.000,00
7. Föroya Ferðamannafelag			7.500,00	7.500,00
8. Læruráðið			11.205,39	14.000,00
9. Ymiskt eftir avgerð landsstýrisins:				
Útreiðslur í samband við stovnan av útvarpi		1.088,50		
Tól til doyvan av radio-óljóð		6.487,10		
Endurrindan av valuta-gjald		98,50	7.674,10	15.000,00
			173.188,82	194.164,00
§ 24. ALMANNAMÁL				
1. Aldursrenta:				
1. Útgoldin aldursrenta...		3.245.262,50		
2. ÷ Endurgjald ríkiskassans		1.622.631,25		
		1.622.631,25		1.565.000,00
÷ Partur kommunanna		263.631,34		÷ 260.800,00
			1.358.999,91	(1.304.200,00)
2. Avlamisrenta:				
1. Partur landskassans (4/9)		605.327,17		495.000,00
2. ÷ Partur kommunanna		100.947,25		÷ 82.500,00
			504.379,92	(412.500,00)
		At flyta...	1.863.379,83	1.716.700,00

		Rokuskaptur	Fíggjarlóg
Flutt...		1.863.379,83	1.716.700,00
3. Barnastyrkur:			
1. Alimentatiónsútreiðslur: (partur landskassans) ..	50.208,24		
Einkjubarnastuðningur... 103.630,94			
÷ Partur ríkiskassans..... 51.815,47	51.815,47		
	102.023,71		112.000,00
÷ Partur kommunanna	17.159,27		÷ 18.670,00
		84.864,44	(93.330,00)
4. Fólk í heimaeltiransan:			
1. Útgjaldanir.....	41.232,80		
2. ÷ Endurgjald frá ríkiskassanum.....	5.064,60		
	36.168,20		
÷ Partur kommunanna	1.688,20	34.480,00	20.000,00
5. Styrkveitingar.....		54.558,69	50.000,00
6. Stuðningur til barnaheim (rakstrarstuðningur).....		45.000,00	45.000,00
7. Aldursheim:			
1. Tórshavnar aldursheim		12.800,42	25.000,00
8. Ymiskir stuðningar:			
1. Fráhaldsfelögini	2.000,00		2.000,00
2. Felagið »Reyði Krossur«	600,00		600,00
3. Óarbeiðsfærir fiskimenn	20.000,00		20.000,00
4. Føroya felag móti tuberklasjúk	5.628,04		3.000,00
5. Barnahjálpargrunnurin.	3.000,00		3.000,00
		31.228,04	(28.600,00)
		2.126.311,42	1.978.630,00
§ 25. EFTIRLØN			
1. Eftirlønir.....		65.821,04	67.347,00
2. Bíðipeningur.....		6.075,00	5.700,00
		71.896,04	73.047,00
§ 26. DÓMS- OG LØGREGLUMÁL			
1. Varðhaldið o. a.:			
1. Fangavaktari og hjálparmenn.....	25.158,56		19.500,00
2. Útr. viðv. varðhaldshúsi	4.074,21		2.115,00
3. Delinkventútreiðslur ...	19.813,32		13.385,00
		49.046,09	(35.000,00)
At flyta...		49.046,09	35,000,00

		Rokn skapur	Figgjarlóg
Flutt...		49.046,09	35.000,00
2. Ferðaútreiðsl. sýslumanna		9.979,13	5.000,00
3. Dómhúsið:			
Útreiðslur í 1956/57 ...	15.525,65		
÷ Endurgjald frá ríkiskassanum	3.922,28	11.603,37	4.000,00
4. Aðrar útreiðslur		6.351,91	1.000,00
		76.980,50	45.000,00

§ 28. VINNULÁNSGRUNNURIN, SANERINGSLÁN OG P/F SJÓVINNUBANKIN

1. Vinnulánsgrunnurin:			
(flutt já́ttan 1956/57 til vinnulánsgrunnin)		500.000,00	500.000,00
1. a (flutt eykajáttan 1956/57 til vinnulánsgrunnin) ...		487.478,55	0,00
2. Avdráttur av saneringsláni: (Bókað á status)		0,00	48.334,00
3. Rentur og avdráttur av lánum til p/f Sjóvinnubankan:			
1. Útreiðslur, rentur útgoldnar*)	75.812,41		926.243,00
2. ÷ Inntökur, rentur inngoldnar*)	156.785,62		÷ 926.243,00
		÷ 80.973,21	(0,00)
4. Tap av saneringsláoum...		134.316,06	0,00
		1.040.821,40	548.334,00

§ 34. AÐRAR OG ÓVISSAR ÚTREIÐSLUR

1. Útreiðslur av vali		1.726,50	6.000,00
2. Landsstýrið at ráða yvir:			
Studningur til Tórsh. tekniska skúla	15.000,00		
Ungarnshjálpin.....	10.000,00		
Útreiðslur viðvíkjandi grindum.....	3.539,16		
Umboðsútreiðslur	1.989,50		
Studningur til ferðir o. t. uttanlands.....	1.855,98		
Útreiðslur viðv. loyvis- og tjóðskaparbrövum ..	1.500,00		
Keyp av málningum...	2.500,00		
Útreiðslur viðv. patentumsókn	781,18		
Af flyta...	37.165,82	1.726.50	6.000,00

*) sd. § 28—3. Avdráttir eru bókaðir á status.

			Rokn skapur	Figgjarlóg
Flutt...		37.165,82	1.726,50	6.000,00
Peningaskáp til Vága sýslu		921,40		
Fyri útgávu av gomlu tingbókini..... ..		600,00		
Goldið til Föroya mekaniska grótídnaða		581,16		
Tollur av gávum frá russarum til Mikines og Eiði		1.750,00		
Útreiðslur av sakarmáli		1.400,00		
Studning til kvíkmyndatól		800,00		
Ymiskir studningar og aðrar smærri útreiðslur		1.534,40	44.752,78	40.000,00
3. Hagtal			8.123,50	8.300,00
			54.602,78	54.300,00
§ 35. YMISKIR GRUNNAR				
1. Til kirkjugrunnin (flutt til kirkjugrunnin)			50.000,00	50.000,00
§ 36. RENTUÚTREIÐSLUR				
1. Renta av föstum láni úr Færö Amts Sparekasse		531,25		
2. Renta av saneringsláni úr Búagrunninum		30.120,94		
3. Aðrar rentur:				
Rentur av kassakreditti í Föroya Banka	6.129,76			
Renta av láni í Aberdeen ...	2.341,66			
Renta av láni úr Noregi viðvíkj. »Jóannes Fonsdal«	35.012,00	43.483,42	74.135,61	58.395,00
§ 37. OGNARÚTREIÐSLUR				
Húsið í Stórustovu, ymiskar útreiðslur.....		12.401,72		
Teknistovan, tryggingargjald		52,00		
At flyta...		12.453,72		

			Rekneskapur	Figgjarlóg
Flutt...		12.453,72		
Húsið við Landavegin, brunatrygging		85,00		
Skausahúsini:				
Ymiskar umvölingar v. m.	1.518,91			
÷ Inngoldin húsaleiga	150,00	1.368,91	13.907,63	3.000,00
SETT AV Á CONTO TIL GRUNNIN FYRI ENDURNÝGGJAN AV SKIPAFLOTANUM ÆTL. FYRI TÍÐINA 25/1—31/3 1957 ..			225.000,00	0,00
SETT AV TIL TAP AV LÁNUM, VEDHALDI v. m.			1.000.000,00	0,00

Specifikatiónir

til

statusroknskapin.

Konto nr.	Tekst		Seruppháeddir	Samtals
40	FASTAR OGNIR V. M.			
40—1	Sethús:			
40—1—2	Matr. nr. 1026a			10.077,00
40—1—3	Hús í Sandavági:			
	Saldo 1/4 1956		47.475,00	
	Selt fyri	10.000,00		
	Avskriv. sum tap	37.475,00	47.475,00	0,00
40—1—4	Húsið í Stórustovu			102.122,06
40—1—5	Húsið við Landavegin			49.500,00
40—2	Hús í almennari nýtslu:			
40—2—1	Bróstsjúkrahúsið			200.000,00
40—2—2	Yvirtæknahús við Bróstsjúkrah.			25.000,00
40—2—3	Farsóttarhúsið			12.000,00
40—2—4	Lögtingshúsið			48.283,43
40—2—5	Landsbókasavnið			70.000,00
40—2—6	Laboratoriið við Studentaskúlan			67.785,93
40—2—7	Dómhúsið			104.744,39
40—2—8	Varðhaldshúsið (Skansin)			8.000,00
40—2—9	Umboðsmannnah. í Aberdeen			126.047,22
40—3	Hús undir bygging:			
40—3—2	Studenta- og kostskúli (skúlabarakk).....			80.854,71
40—3—3	Formmimissavnið:			
	Saldo pr. 1/4 1956		250.007,09	
	Byggiútreiðslur í 1956/57..		405,00	250.412,09
40—4	Royndarstöðin í Hoyvík og á Sandi:			92.958,66
				1.247.785,49
41	FLOGVØLLUR, OLJUGOYMSLUR, OG OLJUBRÚGV			
41—1—1	Flogvøllurin í Vágum.....			50.260,00
41—2—1	Oljugoymslur í Søldafirði og Sørvági.....			365.789,16
41—2—2	Oljubryggjan í Søldafirði.....			596.850,77
				1.012.899,93
42	SKIP			
42—1	Strandferðsluskipini (bókaði í millnmrokning við strandferðsluna 46—1—4)			

Konto nr.	Tekst	Serupphæddir	Samtals
42—2	Tollbáturin »Báran«		10.514,73
42—3	Læknabáturin »Reyði Krossur« ..		101.255,42
42—4	Vaktar- og bjargingarskipið »Ternan«		228.038,54
			339.808,69
43	VIRÐISSKJØL		
43—1	Partabrøv:		
43—1—1	P/f Skipafelagið Føroyar	70.000,00	
	P/f Sjóvinnubankin	600,00	
	P/f Færøsit	100.000,00	
	P/f Hvalarakstur	250.000,00	420.600,00
	Lutabrøv:		
	L/F Grønlandsfelagið		300.000,00
	Statspremiuobligatiónir		8.350,00
			728.950,00
44	ÚTLÁN		
44—1	Útlán til kommunnr:		
44—1—1	Miðvágs kommuna:		
	Saldo 1/4 1956	59.648,77	
	Goldnir avdráttir	2.777,73	56.871,04
44—1—2	Skopunar kommuna:		
	Saldo 1/4 1956	90.241,17	
	Goldnir avdráttir	1.386,04	88.855,13
44—2	Rakstrarlán til fiskiskip:		
44—2—1	Høvuðsstólur:		
	Saldo 1/4 1956....	138.031,84	
	÷ inngoldið sum avdráttur 6.106,90		
	÷ avskrivað sum tap 115.582,10	121.689,00	16.342,84
44—2—2	Rentucftirstøður:		
	Saldo 1/4 1956....	27.912,78	
	Tilskrivaðar rentur	651,43	
		28.564,21	
	÷ iungoldið 9.830,25		
	÷ avskrivað sum tap 18.733,96	28.564,21	0,00
44—3	Onnur útlán:		
44—3—1	Lán til tolleftirlitsmenn:		
	Útgoldið lán	1.200,00	
	÷ goldnir avdráttir	130,00	1.070,00
44—3—2	Vágs ravmagnsverk		250.000,00
		At flyta...	413.139,01

Konto nr.	Tekst	Serupphæddir	Samtals
	Flutt...		413.139,01
44—3—3	Lán í m/b »Viðanes«:		
	Saldo 1/4 1956	29.542,50	
	Tilskrivað restrenta pr. 11/12-56	83,55	29.626,05
44—3—4	Tænastumannalán:		
	Saldo 1/4 1956	46.275,15	
	÷ goldnir avdráttir	4.346,10	41.929,05
44—3—5	Útlán til byggjan av trolarum eftir lögtingslóg nr. 30 av 5/9 1955:		
	Saldo 1/4-56 (»Jóannes Fonsdal«).....	2.254.500,00	
	÷ afturgoldið	4.500,00	2.250.000,00
44—3—6	P/f Sjóvinnubankin, ábyrgdarpeningur:		
	Saldo 1/4 1956	2.768.202,51	
	÷ goldnir avdráttir	3.155,33	2.765.047,18
44—3—7	P/f Sjóvinnubankin, kassapeningsinnskot:		
	Saldo 1/4 1956	270.000,00	
	÷ inngoldið restskuld.....	270.000,00	0,00
44—3—8	Ymisk onnur lán:		
	Saldo 1/4 1956	122.404,13	
	Veitt lán	26.500,00	
		148.904,13	
	÷ goldnir avdráttir 11.575,61		
	÷ avskrivað sum tap..... 8.662,21	20.237,82	128.666,31
			5.628.407,60

45	KASSA-, BANKA-, SPARIKASSA- & GIROPENINGUR	
45—1—1	Hövuðskassin.....	77.693,35
45—1 til 5	Ymiskir forskotskassar	10.715,49
45—2	Bankapeningur:	
45—2—1	P/f Sjóvinnubankin.....	917.334,83
45—2—2	P/f Föroya Banki.....	1.069.923,50
45—4	Giropeningur:	
45—4—1	Girokonto 58800.....	99.476,09
45—4—2	Girokonto 6800.....	4.898,79
		2.180.042,05

Konto nr.	Tekst	Serupphædtir	Samtals
46	TILGÓÐAR Í MILLUMROKNING		
46—1	Leypandi millumrokningar:		
46—1—1	Tilgóðar hjá Vágs kommunu fyri útskifting		90.633,46
46—1—2	Kommunurnar:		
	Saldi viðv. 1954/55 o. e.	30.212,91	
	Saldi viðv. 1955/56	133.340,26	
	Saldi viðv. 1956/57	459.146,93	622.700,10
46—1—3	»Farmur« (s.s. Oyrnafjall)		580.594,40
46—1—4	Strandferðsla lögtingsins:		
	Saldo 1/4-56	412.120,09	
	Útlagt úr landskassanum 56/57	380.623,26	
		792.743,35	
	Rakstrarhall 1956/57	284.372,26	508.371,09
	Henda peningahædd svarar til innistandandi í strandferðsluni pr. 31. mars 1957:		
	Bókförda virði av skipunum aftaná avskriving	400.758,08	
	Innbúgv aftaná avskriving	8.831,16	
	Kassapeningur, kol á goymslu og ágóðar	128.377,82	
		537.967,06	
	÷ skuld	29.595,97	
		508.371,09	
	Annars verður víst til rokuskapin fyri strandferðsluna fyri 1956/57.		
46—1—5	Umboðsmaður í Aberdeen:		
	Saldo 1/4-56	14,63	
	Útgoldið a conto	101.587,39	
		101.602,02	
	÷ avroknaðar útreiðslur	96.041,17	5.560,85
46—1—6	Dronning Alexandrines Hospital: Henda peningahædd svarar til tað, ið er útlagt fyri ymiskar vörur á goymslu pr. 31/3 1957		34.063,06
		At flyta...	1.841.922,96

Konto nr.	Tekst		Serupphæddir	Samtals
	Flutt...			1.841.922,96
46—1—7	Matrikulstovan:			
	Saldo 1/4 1956.....		166.346,44	
	Útlagt í 1956/57		261.679,09	
			428.025,53	
	÷ flutt ágóða hjá Vágs kommunu til konto 46—1—1.....	90.633,46		
	partur landskassans flutt til rakstrarroknskapin	213.201,49		
	smærri munir í inngj. flutt til kapitalkonto	1,11	303.836,06	124.189,47
46—1—8	Millumrokning við postgiro.....			0,00
				1.966.112,43
46—2	Aðrar millumrokningar, forskot, ágóðar o. tl.:			
46—2—1	Príssekt:			
	Saldo 1/4 1956.....		35.000,00	
	÷ goldið í 1956/57.....		7.000,00	28.000,00
46—2—2	Útlagt viðvíkjandi serforsorg:			
	Saldo 1/4 1956.....		0,00	
	Útlagt í 1956/57.....		158.735,00	
			158.735,00	
	Endurgoldið av ríkiskassanum og kommununum.....		158.735,00	0,00
46—2—3	Útlagt viðv. farsóttum:			
	Saldo 1/4 1956.....		0,00	
	Útlagt í 1956/57.....		40,25	
			40,25	
	Endurgoldið av ríkiskassanum og landskassanum.....		40,25	0,00
46—2—4	Útlagt fyri el-felagið Suðuroy:			
	Granuskoðan 1956/57.....			3.244,00
46—2—5	Útlagt fyri telefonverkið.....			333.325,00
46—2—6	Útlagt viðv. sinnissjúkum á bretskum sjúkrahúsum undir krígunum			27.891,81
46—2—8	Útlagt f. umv. av Dúgörðum:			
	Saldo 1/4 1956		5.500,00	
	Útlagt í 1956/57		7.027,76	
			12.527,76	
	At flyta...		12.527,76	392.460,81

Konto nr.	Tekst	Serupphæddir	Samtals
	Flutt...	12.527,76	392.460,81
	÷ flutt til rakstrarrokuskapin § 20—3—6	3.000,00	9.527,76
46—2—9	Bókur í varðveitslu hjá P/f H. N. Jacobsens bókahandil:		
	Saldo 1/4-56	447,17	
	÷ seldar í 1956/57	112,83	334,34
46—2—10	Lönarforskot til tænastumenn:		
	Saldo 1/4-56	8.885,59	
	Veitt lönarforskot	4.200,00	
		13.085,59	
	÷ goldin avdráttur 1956/57...	3.290,10	9.795,49
46—2—11	Útlagt sum veðhaldari fyri Froðhiar søknar kommunu:		
	Saldo 1/4-56	171.950,26	
	Útlagt í 1956/57	28.277,02	200.227,28
46—2—13	Útlagt sum veðhaldari fyri P/f Færösit		36.253,64
46—2—14	Frammanundan goldin leiga til barnagarðin fyri hölir til nýtslu fyri landsbókasavnið:		
	Saldo 1/4-56	3.300,00	
	Leiga 1956/57 flutt til raksturin fyri landsbókasavnið	1.200,00	2.100,00
46—2—15	Útlagt sum veðhaldari fyri P/f Föroya Mek. Grótídnaða:		
	Saldo 1/4-56	47.747,06	
	Útlagt í 1956/57	17.396,71	65.143,77
46—2—16	Útlagt sum veðhaldari fyri Útróðrarfelagið Grönland:		
	Saldo 1/4 1956	56.741,23	
	÷ inngoldin leiga fyri barakk	1.400,00	55.341,23
46—2—18	Útlagt til læknarnar í Klakksvík:		
	Saldo 1/4-56	8.664,30	
	÷ inngoldið í 1956/57	8.664,30	0,00
46—2—19	Útlagt fyri turkilög til Föroya Búnaðarfelag:		
	Saldo 1/4 56	6.394,87	
	lagt út í 1956/57	36.00	
		6.430,87	
	÷ inngoldið í 1956/57	1.344,00	5.086,87
	At flyta...		776.271,19

Konto nr.	Tekst	Serupphæddir	Samtals
	Flult...		776.271,19
46—2—20	Útlagt vegna poliovaccinatión:		
	Saldo 1/4-56	0,00	
	Útlagt í 1956/57	143.276,05	143.276,05
46—2—21	Útlagt vegna centralhita í grannskoðaradeildini:		
	Útlagt í 1956/57	6 947,50	
	÷ leiga og hiti 1956/57	2.047,00	4.900,50
			924.447,74
47	INNTØKUEFTIRSTØÐUR		
47—2	Landsskattur:		
47—2—1	Viðv. skattaárinum 54/55 og eldri árum	671.557,11	
47—2—2	Viðv. skattaárinum 55/56	208.986,99	
47—2—3	Viðv. skattaárinum 56/57	627.705,61	1.508.249,71
47—2—4	Viðv. skattaárinum 54/55 fiskaskattur		75.613,04
47—3	Aðrar inntökueftirstøður:		
47—3—1	Bróstsjúkrahúsið í Hoydølum:		
	Viðv. 1954/55 og eldri árum	79,00	
	Viðv. 1955/56	30,00	
	Viðv. 1956/57	2.800,00	2.909,00
47—3—2	Dronning Alexandrines hospital:		
	Viðv. 1954/55 og eldri árum	1.691,16	
	Viðv. 1955/56	2.036,00	
	Viðv. 1956/57	56.325,39	60.052,55
47—3—3	Klakksvíkar sjúkrahús:		
	Viðv. 1954/55 og eldri árum	14.394,67	
	Viðv. 1955/56	2.189,50	
	Viðv. 1956/57	20.942,00	37.526,17
47—3—4	Tvøroyrar sjúkrahús:		
	Viðv. 1954/55 og eldri árum	3.910,30	
	Viðv. 1955/56	4.834,00	
	Viðv. 1956/57	18.930,75	27.675,05
47—3—5	Studentaskúlin:		
	Saldo 1/4-56	200,00	
	÷ avskrivað í 1956/57	200,00	0,00
47—3—6	Fátækragrunnurin:		
	Viðv. 1954/55		15,00
47—3—7	Saltfiskagjald:		
	Viðv. 1954/55 og eldri árum	3.824,87	
	Viðv. 1955/56	16.299,50	
	Viðv. 1956/57	108.718,16	128.842,53
	At flyta...		1.840.883,05

Konto nr.	Tekst	Serupphæddir	Samtals
	Flutt...		1.840.883,05
47—3—8	Adrema:		
	Viðv. 1956/57		2.339,71
47—3—9	Inntøkur eftir útsendum roknings um frá landsverkfræðinginum:		
	Viðv. eldri árum		2.658,50
47—3—10	Stórhvalagjald:		
	Viðv. 1951.....		13.500,00
			1.859.381,26
49	PENINGUR TILHOYRANDI GRUNNUM, DEPONENTUM V. M.		
49—1	Eftirlönargrunnur løgtingsins:		
49—1—1	Innistandandi í Færø Amts sparekasse		363.858,06
49—2	Eftirlönargrunnur bróstsjúkrahúsins:		
49—2—1	Innistandandi í Færø Amts sparekasse		22.520,64
49—3	Eftirlönargrunnur sjúkrahúsanna:		
49—3—1	Innistandandi í Færø Amts sparekasse		92.695,53
49—4—1	Peningur tilhoyrandi kirkjugrunnin:		
	Saldo 1/4-56.....	1.723,49	
	:- afturgoldið 1956/57.....	1.723,49	0,00
49—6—1	Peningur tilhoyrandi eftirlönargrunni læraranna:		
	Færø Amts sparekasse nr. 60.001	80.357,78	
	Færø Amts sparekasse nr. 70.006	31.446,08	
	Obligatiónir í varðveitslu hjá Landmandsbanken	485 020,00	
	Føroya Banki kontokurant nr. 2207	71.767,93	
	Føroya Banki inulansk. nr. 1227	63.360,95	731.952,74
49—7	Peningur tilhoyrandi socialgrunnin:		
	Lán til Vágs ravmagnsverk:		
	Saldo 1/4-56.....	256.747,89	
	÷ goldnir avdráttir	3.949,36	252.798,53
49—8	Vegagrunnurin:		
	Lán til Sands kommunu:		
	Saldo 1/4-56.....	1.688,16	
	÷ afturgoldið 1956/57.....	1.688,16	
		0,00	
	At flyta...	0,00	1.463.825,50

Konto nr.	Tekst		Serupphæddir	Samtals
	Flutt...		0,00	1.463.825,50
	Obligatiónir v. m. í varðveitslu hjá finansministeriinum:			
	Saldo 1/4-56	527.469,96		
	Økjan 1956/57	12.455,87	539.925,83	539.925,83
49—10	Apotekaragrunnurin:			
49—10—1	Innistandandi í apotekinum:			
	Saldo 1/4-56		831.511,46	
	Byggiútreiðslur 1956/57		42.768,65	
	Útlagt vegna vörukeyp		38 221,65	
	Rentur í 1956/57.....		35.621,11	
	Yvirskot 1955/56		82.402,36	
	Yvirskot 1656/57		131.272,72	
			1.156.797,95	
	÷ kontant inngoldið.....		113.221,65	
			1.043.576,30	
49—10—2	Innistandandi í Færø Amts sparekasse:			
	Saldo 1/4-56	172.512,89		
	Rentutilskriving	7.409,05		
	Innsett	113.221,65		
		293.143,59		
	÷ útlikið.....	75.990,30	217.153,29	1.260.729,59
49—11	Mentunargrunnurin:			
49—11—1	Lán til føroyskt lógsavn:			
	Saldo 1/4-56.....		10.400,00	
	÷ goldin avdráttur		2.200,00	
			8.200,00	
49—11—2	P/f Sjóvinnubankin:			
	Saldo 1/4-56	246.100,00		
	Rentutilskriving	9.453,39		
		255.553,39		
	Úttikið	7.253,39	248.300,00	256.500,00
49—12	Útgreiðstrargrunnurin:			
49—12—1	Færø Amts sparekasse			3.032,38
49—13	Kvæðaskrivingargrunnurin:			
49—13—1	Færø Amts sparekasse			5.871,08
49—14	Útvarpsgrunnurin:			
49—14—1	Føroya Banki:			
	Saldo 1/4-56.....		85.982,32	
	Rentutilskriving.....		2.758,14	
			88.740,46	
	÷ Úttikið.....		88.740,46	0,00
	At flyta...			3.529.884,38

Konto nr.	Tekst		Serupphæddir	Samtals
	Flutt...			3.529.884,38
49—15	Grunnur til viðlíkahald av grindagarni í Vestmanna:			
49—15—1	Færø Amts sparekasse			1.707,23
49—16	Tiltaksgrunnurin:			
49—16—1	Lán til »Farmur«:			
	Saldo 1/4-56		316.436,51	
	Tilskrivaðar rentur		12.784,03	329.220,54
49—18	Grunnur til byggjan av nýggjum skúlum v. m.			
49—18—1	P/f Sjóvinnubankin			236.470,52
49—19	Grunnur til byggjan av búnaðarskúla:			
49—19—1	P/f Sjóvinnubankin			171.142,17
49—20	Grunnur til byggja av Studenta- og kostskúla:			
	P/f Sjóvinnubankin			533.409,38
49—22	Sjúkrahúsbyggigrunnur:			
49—22—1	Færø Amts sparekasse (arbeiðskonto)		67.221,82	
49—22—2	Færø Amts sparekasse (uppá uppsögn		187.643,05	254.864,87
49—24	Grunnur til byggjan av hotellum og ferðamannabúðum:			
49—24—1	Lán til K. F. U. M. í Tórshavn:			
	Saldo 1/4-56		23.120,34	
	÷ goldnir avdráttir		4.000,00	
			19.120,34	
49—24—2	Lán til Klakksvíkar sjómannasheim		20.000,00	39.120,34
49—25	Grunnur til byggjan av nýggjum löglingshúsi:			
49—25—1	Innistandandi í Færø Amts sparekasse			334.317,63
49—26	Frítíðargrunnurin:			
49—26—1	Innistandandi í Færø Amts sparekasse			268.471,93
49—27	Grunnurin til endurnýggjan av Skipaflotanum:			
49—27—1	Studningur (lán) til endurnýggjan av skipaflotanum:			
	Saldo 1/4-56	922.000,00		
	Veitt lán (studningar) í 1956/57	2.073.950,00		
		2.995.950,00		
	÷ avskrivað 1/20 viðv. »Fiskanes« ..	23.600,00	2.972.350,00	
	At flyta...		2.972.350,00	5.698.608,99

Konto nr.	Tekst		Serupphædtir	Samtals
	Flutt...		2.972.350,00	5.698.608,99
49—27—2	Ágóði hjá Rósing Rasmussen viðv. yvirtøku av landshandlinum:			
	Saldo 1/4-56.....	290.691,87		
	÷ goldnir avdráttir	167.393,26	123.298,61	
49—27—3	Innistandandi í P/f Sjóvinnubankanum.....		4.851,75	3.100.500,36
49—30	Marshallpeningur til kolanám:			
49—30—1	Lán til Arbeiðsmanna kolavirki, Tvøroyri:			
	Saldo 1/4-56.....		20.000,00	
	÷ goldnir avdráttir.....		6.000,00	14.000,00
49—31	Grunnur til endurbøtan & varðveitslu av dómkirkjumúrinum í Kirkjubø:			
	Innistandandi í P/f Føroya Banka			25.811,66
49—38	Felagsbyggigrunnurin:			
49—38—1	Innistandandi í Færø Amts sparekasse.....		234.854,23	
49—38—2	Innistandandi í P/f Sjóvinubankanum.....		469.437,51	704.291,74
49—50	Peningur tilhoyrandi deponentum:			
49—50—1	P/f Sjóvinnubankin.....		2.000,00	
	Færø Amts sparekasse.....		2.000,00	4.000,00
49—51	Sperrað eftirlønargjald viðv. Borgen Hansen, revisor:			
	Færø Amts sparekasse.....			7.600,32
				9.554.813,07

Konto nr.	Tekst	Serupphæddir	Samtals
	SKULD		
60	UPPTIKIN LÁN		
60—2—1	Færø Amts sparekasse:		
	Saldo 1/4-56	11.250,00	
	÷ goldnir avdráttir	2.500,00	8.750,00
60—2—2	Føroya Búagrunnur:		
	Saldo 1/4-56	615.107,67	
	÷ goldnir avdráttir	50.754,56	564.353,11
60—2—3	Upptikin lán til bygging av trolarum eftir løgtingslóg nr. 5 av 10/9-55:		
	Saldo 1/4-56		2.250.000,00
60—2—4	Ríkiskassin viðv. ábyrgdarpeningi í P/f Sjóvinnubankanum:		
	Saldo 1/4-56	1.800.000,00	
	÷ goldnir avdráttir	1.125.000,00	675.000,00
60—2—6	Sorø akademi, lán í landsbókasavninum:		
	Saldo 1/4-56	9.948,89	
	÷ goldnir avdráttir	610,11	9.338,78
60—2—7	Scottish Amicable Building Society, Ltd.:		
	Saldo 1/4-56	68.096,91	
	÷ goldnir avdráttir	68.096,91	0,00
60—2—9	Færø Amts sparekasse:		
	Lán viðv. Tvøroyrar sjúkrahúsi:		
	Saldo 1/4-56	26.000,00	
	÷ goldnir avdráttir	2.000,00	24.000,00
60—2—10	P/f Føroya banki:		
	Lán viðv. Tvøroyrar sjúkrahúsi:		
	Saldo 1/4-56	8.000,00	
	÷ goldnir avdráttir	1.000,00	7.000,00
60—3—1	P/f Føroya banki, kassakreditur		85.119,36
			3.623.561,25
61	SKULD Í MILLUMROKNING		
61—1—1	Vinnulánsgrunnurin		963.894,41
	Henda peningahædd svarar til tað, ið grunnurin eigur tilgóðar sambart hesar uppsetingar:		
	Rokskapur frá Vinnulánsgrunninum pr. 31/12-56:		
	Útlán úr grunninum, restskuld viðroknað rentueftirstøður	1.143.475,09	
	At flyta...	1.143.475,09	963.894,41

Konto nr.	Tekst		Serupphæddir	Samtals
	Flutt...		1.143.475,09	963.894,41
	Kassapeningur í skrivstovuhaldskassa.....		210,30	
	Innbúgv aftaná avskriving...		1.434,60	
			1.145.119,99	
	÷ Restskuld uppá tey av grunninum upptiknu lán	2.098.320,59		
	Útdrignar, ikki innloystar obligatiónir.....	1.400,00		
	Ikki innloystir rentuseðlar.....	277,50	2.099,998,09	
			954.878,10	
	Grunnsins rakstrarhall 31/12-56.....		937.478,55	
	Posteringar í millumrokning 1/1-31/3-57.....		17.399,55	
	flutt frá § 28—1	937.478.55		
	aðrar posteringar	9.016,31	946.494,86	
			963.894,41	
61—2	Aðrar millumrokningar:			
61—2—1	Óavroknaðar tollsektir:			
	Saldo 1/4-56.....		7.435,00	
	Inng. tollsektir.....		15.962,30	
			23.397,30	
	Flutt landskassans part til § 1—2—3.....	6.756,15		
	Útgoldið part tollmanna.....	5.586,15	12.342,30	11.055,00
61—2—5	Happadráttur in:			
	Saldo 1/1—57 sambart roknskap happadráttarins.....		K. 646,60	
	Posteringar 1/1—31/3 1957.....		K. 31.811,15	32.457,75
61—2—8	Mentunargrunnurin.....			5.532,30
	Annars verður víst til roknskap mentunnargrunnsins			
61—2—9	Sperrað eftirlönargjald viðv. Borgen Hansen, grannskoðara.....			7.600,32
61—2—10	Lönjavningargrunnurin:			
	Saldo 1/4-56.....		263.257,68	
	Rentur av peningi í banka og giro.....		34,26	
	Sektarrentur av fiskaskatti.....		13.670,54	
	At flyta...		276.962,48	1.020.539,78

Konto nr.	Tekst		Serupphæddir	Samtals
	Flutt...		276.962,48	1.020.539,78
	Hækkan av álíknaðum fiskaskatti		670,50	
			277.632,98	
	÷ lækkan av álíknaðum skatti	6.318,75		
	÷ útgoldið grunninum í 1956/57	157.665,78	163.984,53	113.648,45
61—2—15a	Studningur til neyðsynjarvörur restjáttan 1956/57:			
	Saldo 1/4-56.....		21.039,20	
	Útgoldið studning til súrhoyggjbing		7.241,46	13.797,74
61—2—17	Studningur til el-verk á bygd restjáttan 1956/57			17.750,00
61—2—18	Studningur til umvælan av skansanum, restjáttan 1956/57			5.375,00
				1.171.110,97
62	KREDITORAR FYRI DEPONERAÐAN PENING			
	Deposita inngoldið í árunum:			
	1954/55 og eldri árum		6.096,16	
	1955/56		6.085,00	
	1956/57		15.205,89	27.387,05
69	YMSIR GRUNNAR, BURTURLEGGINGAR V. M.			
69—1	Eftirlönargrunnur lögtingsins:			
69—1—1	Saldo 1/4-56.....		326.596,71	
66—1—2	Eftirlönargjöld tænastumanna..		16.755,08	
69—1—3	Eftirlönargjöld landskassans ...		17.554,48	
69—1—4	Rentuinntökur av sparikassapeningi.....		13.475,44	
			374.381,71	
	÷ Útgoldin bíðipeningur	7.170,00		
	÷ Afturgoldið eftirlönargjald við fráfaran úr starvi....	3.353,65	10.523,65	363.858,06
69—2—1	Eftirlönargrunnur bróstsjúkrahúsins:			
	Saldo 1/4-56.....		18.435,20	
	Rentur av sparikassapeningi ...		786,74	
	Eftirlönargjöld starvsfólksins...		785,50	
	Eftirlönargjöld bróstsjúkrahúsins		2.513,20	22.520,64
	At flutt...			386.378,70

Konto nr.	Tekst		Serupphæddir	Samtals
	Flutt...			386.378,70
69—3	Eftirlönargrunnur sjúkrahúsanna:			
	Saldo 1/4-56		54.493,00	
	Dronning Alexandrines hospital:			
	Eftirlönargjöld starvsfólksins		12.362,46	
	Eftirlönargjöld sjúkrahúsins..		19.770,16	
	Tvöroyrar sjúkrahús:			
	Eftirlönargjöld starvsfólksins		852,78	
	Eftirlönargjöld sjúkrahúsins..		1.364,40	
	Klakksvíkar sjúkrahús:			
	Eftirlönargjöld starvsfólksins		1.017,17	
	Eftirlönargjöld sjkrahúsins...		1.630,64	
	Rentur av sparikassapeningi....		2.679,12	94.169,73
69—4	Kirkjugrunnurin:			
	Saldo 1/4-56		19.313,40	
	Endurgjald fyri tíggjund.....		7.800,00	
	Studningur úr landskassanum		50.000,00	
			77.113,40	
	÷ Viðlíkahald av kirkjum	45.404,34		
	÷ Útreiðslur viðv. kirkjugörðum	7.030,00		
	÷ Partur av prestaflutningi	9.543,15		
	÷ Brunatrygging....	5.565,66		
	÷ Studningur til nýggjar kirkjur	13.000,00	80.543,15	÷ 3.429,75
69—6	Eftirlönargrunnur læraranna:			
	Rakstrarpeningur		80.256,13	
	Kapital		651.594,96	731.851,09
	(Annars verður víst til rakstrarroknskapin fyri grunnin.)			
69—7	Socialgrunnurin:			
	Saldo 1/4-56		1.708.196,99	
	Rentur av útlán til el-verkið, Vági		7.673,04	
			1.715.870,03	
	÷ úlgoldið studning	1.284,50		
	÷ lækkað sekt.....	20,00	1.304,50	1.714.565,53
69—8	Vegagrunnurin:			
	Saldo 1/4-56		734.715,30	
	Studningur samb. fíggjarlógina		165.000,00	
	Rentur av obligatiónum		20.068,00	
	At flyta...		919.783,30	2.923.535,30

Konto nr.	Tekst		Seruppheddir	Samtals
	Flutt...		919.783,30	2.923.535,30
	Kursvinningur við obligatiónskeyp		11.739,87	
	Renta av útláni til Sands kommunu		27.86	
			931.551,03	
	÷ Studningur til kommunur til umvölan av samferðsluvegum	30.272,68		
	Keyp av beltitraktori	89.042,95		
	Vegmannalönir	33.502,00		
	Ymiskar útreiðslur	326,40	153.144,03	778.407,00
69—9	Grunnurin til arbeiðistól til havna- og vegabygging:			
	Saldo 1/4-56		13.962,67	
	Leiguinntöka av amboðum o. ö.		1.325,00	
			15.287,67	
	÷ Keyp av amboðum, umvölving o. a.		8.434,31	6.853,36
69—10	Apotekaragrunnurin:			
	Saldo 1/4-56		1.004.024,35	
	Rentur av innistandandi í apotekinum		35.621,11	
	Rentur av sparikassapeningi		7.409,05	
	Apotekið: rakstraravlop 1955/56		82.402,36	
	Apotekið: rakstraravlop 1956/57		131.272,72	1.260.729,59
69—11	Mentunargrunnurin			256.500,00
69—12	Útgrefstrargrunnurin:			
	Saldo 1/4-56		2.928,99	
	Rentur av bankapeningi		103,39	3.032,38
69—13	Kvæðaskrivingargrunnurin:			
	Saldo 1/4-56		5.670,87	
	Rentur av sparikassapeningi		200,21	5.871,08
69—14	Útvarpsgrunnurin:			
	Saldo 1/4-56		85.982,32	
	Rentur av bankapeningi		2.758,14	
			88.740,46	
	÷ Útgoldið		88.740,46	0,00
69—15	Grunnur til viðlíkahald av grindagarni í Vestmanna:			
	Saldo 1/4-56		1.649,02	
	Rentur av sparikassapeningi		58,21	1.707,23
	At flyta...			5.236.635,94

Konto nr.	Tekst	Serupphæddir	Samtals
	Flutt...		5.236.635,94
69—16	Tiltaksgrunnurin:		
	Saldo 1/4-56	368.604,30	
	Rentur av útláni til »Farmur«	12.784,03	381.388,33
69—17	Grunnur fyri játtaðan studning til havnagerð:		
	Saldo 1/4-56	409.271,32	
	Sett av samb. fíggjarlóg 1956/57	518.000,00	
		927.271,32	
	÷ útgoldin studningur til havnagerð	376.750,00	550.521,32
69—18	Grunnur til byggjan av nýggjum skúlum v. m.:		
	Saldo 1/4-56	306.177,05	
	Rentur av bankapeningi	8.747,47	
	Sett av samb. fíggjarlóg 1956/57	80.000,00	
		394.924,52	
	÷ útgoldin studningur til nýggjar skúlar og lærarahús	69.960,00	324.964,52
69—19	Grunnur til byggjan av búnaðarskúla:		
	Saldo 1/4-56	164.811,32	
	Rentur av bankapeningi	6.330,85	
	10% av happadráttaryvirskotinum 1956	2.511,86	173.654,03
69—20	Grunnur til byggjan av studenta- og kostskúla:		
	Saldo 1/4-56	528.767,95	
	Renta av bankapeningi	4.641,43	
	20% av happadráttaryvirskotinum 1956	5.023,72	538.433,10
69—21	Grunnur til bygging av bókasövnum á bygd		30.000,00
69—22	Sjúkrahúsbyggigrunnurin:		
	Saldo 1/4-56	204.724,28	
	Rentur av sparikassapeningi	7.819,10	
	Tilskot frá Rigsf. til beh. af reumatiske sygdomme	30.000,00	
	Gáva frá Föroya felag móti giktsjúku	25.000,00	
	50% av happadráttaryvirskotinum 1956	12.559,27	
	At flyta...	280.102,65	7.235.597,24

Konto nr.	Tekst		Serupphæddir	Samtals
	Flutt...		280.102,65	7.235.597,24
	÷ Útreiðslur v. giktdeild landssjúkrahúsins og keyp av lendi		70.662,92	209.439,73
69—23	Fimleikargrunnurin:			
	Saldo 1/4-56		270.510,47	
	Sett av samb. fíggjarlóg 1956/57		2.000,00	
			272.510,47	
	÷ studningur til stadionnevndina o. a.		52.680,00	219.830,47
69—24	Grunnur til byggjan av hotellum og ferðamannabúðum:			
	Saldo 1/4-56		88.511,16	
	Rentur av útlán til K. F. U. M. Havn og Klakksvíkar sjómannsheim		1.024,37	
	5% av happadráttaryvirskotinum 1956		1.255,92	90.791,45
69—25	Grunnur til bygging av nýggjum lögtingshúsi:			
	Saldo 1/4-56		321.335,69	
	Sparikassarentur		12.981,94	
	10% av happadráttaryvirskotinum 1956		2.511,86	336.829,49
69—26	Frítíðargrunnurin:			
	Saldo 1/4-56		208.340,02	
	Söla av frítíðarmerkjum í 1956/57		381.918,00	
	Renta av sparikassapeningi		6.671,21	
			596.929,23	
	÷ Innloystar frítíðarbökur	323.433,63		
	Samsýning til postverkið	3.749,92		
	Prentan av merkibókum og eftirlit	1.273,75	328.457,30	268.471,93
69—27	Grunnur til endurnýggjan av skipaflotanum:			
	Saldo 1/4-56		2.242.261,95	
	Sett av samb. fíggjarlógina 56/57		400.000,00	
	Inngoldnar eftirstöður viðvíkjandi gamla landshandlinum		140.013,09	
	Inngoldið uppá fyrr avskr. landsskatt		9.458,71	
	Rentur av ágóða hjá Rósing Rasmussen		10.081,32	
	Bankarentur		22.745,13	
	At flyta...		2.824.560,20	8.360.960,31

Konto nr.	Tekst		Serupphæddir	Samtals
	Flutt...		2.824.560,20	8.360.960,31
	Ref. telegr. útr. el-nýtslu o. a.		645,00	
	Sett av a conto av játtanini 1956/57 í samband við tollhækkanini, ætlað fyri tíðina 25/1—31/3 1957		225.000,00	
			3.050.205,20	
	÷ Avskrívað 1/20 av láni	23.600,00		
	Útr. vegna kannan av trolarum í Kiel	3.901,05		
	Grannskoðan av gamla landshandlinum	9.712,05		
	Samsýning fyri projektering, tekning o. a.	5.531,07		
	Samsýning fyri skrivstovuarheiði.....	2.320,00		
	Ferðapeningur o. a. viðv. Portugals-trolarunum	19.704,14		
	Leiguútreiðslur v. m.	1.169,00	65.937,31	2.984.267,89
69—28	Grunnur til yvirtöku av postverkinum			50.000,00
69—30	Marshallpeningur til kolanám:			
	Saldo 1/4-56.....		25.609,98	
	Arb. kolavirkið inng. rentur ...		2.724,45	28.334,43
69—31	Endurbótan og varðveitsla av dómkirkjumúrinum í Kirkjubö:			
	Saldo 1/4-56.....		25.000,00	
	Bankarentur.....		811,66	25.811,66
69—33	Marshallpeningur til havnabygging:			
	Saldo 1/4-56.....		224.500,00	
	÷ Marshallpeningur til havnagerð í Sörvági/Fuglafirði/Kollafirði.....		112.250,00	112.250,00
69—35	Grunnur fyri ábyrgd viðv. játtaðum vegstudningi:			
	Saldo 1/4-56.....		524.926,52	
	Játtað á fíggjarlógini 1956/57...		600.000,00	
			1.124.926,52	
	÷ útgoldið í 1956/57.....		1.531.000,39	
	brúkt útyvir játtaðum stadningum		406.073,87	
	flutt til § 18—1—1b.....		406.073,87	0,00
	At flyta...			11.561.624,29

Konto nr.	Tekst		Serupphæddir	Samlats
	Flutt...			11.561.624,29
69—36	Føroysk framsýning í Norðanlondum			50.000,00
69—38	Felagsbyggigrunnur:			
	Saldo 1/4-56		690.724,75	
	Rentur av banka- og sparikassapeningi		27.432,86	
	5 % av happadráttaryvirskotinum 1956		1.255,92	
			719.413,53	
	÷ Kloakk á Debessar tröð v. m.	5.277,00		
	Útreiðslur viðv. landsbókasavninum & fornminnissavninum	3.993,87		
	Arkitekthonorar viðv. sjómannsskúla	5.000,00	14.270,87	705.142,66
69—39	Sett av til tap av lánum, veðhaldi v. m.:			
	Saldo 1/4-56		500.000,00	
	÷ avskrivað 3 lán		8.662,21	
			491.337,79	
	Sett av í 1956/57		1.000.000,00	1.491.337,79
				13.808.104,74
70—1—1	KAPITALKONTO			
	Saldo 1/4-56		5.215.294,01	
	Krediterað í 1956/57:			
	Rest rakstraravlop 1955/56...		431.239,79	
	Málað og ferniserað fornminnishúsið		405,00	
	Söla av songbók		190,00	
			5.647.128,80	
	Debiterað í 1956/57:			
	Avskrivað skúlapening og sjúkrarokning	226,11		
	Tap við sölu av húsinum í Sandavági	37.475,00	37.701,11	5.609.427,69
81—1—1	RAKSTRARAVLOP fyri 1955/56:			
	Saldo 1/4-56		584.386,38	
	Afturgoldið P/f hvalarakstri hvalagjald 1955	7.050,00		
	Flutt til Vinnulánsgrunnin	146.096,59		
	Flutt restavlop til kapitalkonto	431.239,79	584.386,38	0,00

Landskassans ábyrgd fyri lánum pr. 11/12—1956.

Ymiskar kommunur samb. yvirlit	kr. 9.671.370,98
aðrar ábyrgdir	kr. 21.331.346,98
	kr. 31.002.717,96

Kommunulán við løgtingsábyrgd.

Eiðis	kommuna	tilsamans	kr.	24.000,00
Elduvíkar	—	—	-	21.189,00
Famjins	—	—	-	17.325,00
Froðbiar	—	—	-	1.146.112,70
Fuglafjarðar	—	—	-	532.969,74
Funnings	—	—	-	8.000,00
Gjáar	—	-	-	9.375,00
Götu	—	—	-	37.322,00
Haldórsvíkar	—	—	-	3.600,00
Hovs	—	—	-	4.208,00
Húsar	—	—	-	26.667,00
Hvalbiar	—	—	-	145.781,00
Hvannasund	—	—	-	32.536,00
Klakksvíkar	—	—	-	2.180.843,89
Kollafjarðar	—	—	-	77.023,00
Kunoyar	—	—	-	24.100,00
Lorvíkar	—	—	-	38.500,00
Miðvágs	—	—	-	7.460,00
Mikines	—	—	-	8.700,00
Nes	—	—	-	383.750,00
Nólsoyar	—	—	-	5.600,00
Oyndarfjarðar	—	—	-	48.876,00
Porkeris	—	—	-	5.969,42
Sandavágs	—	—	-	29.250,00
Sands	—	—	-	34.596,00
Sjóvar	—	—	-	13.750,00
Skálavíkar	—	—	-	1.350,00
Skopunar	—	—	-	24.865,00
Sunnbiar	—	—	-	34.213,00
Sörvágs	—	—	-	224.222,00
Tórshavnar	—	—	-	3.828.425,49
Vágs	—		-	483.181,15
Vestmanna	—	—	-	207.610,59
				9.671.370,98

Kommunu	Lángevari	lániár	upprunalig lánistødd kr.	restlán pr. 11/12-56 kr.
Eiðis	Færø Amts Sparekasse	1950	60.000	24.000,00
Elduvíkar	,,	1949	10.000	6.250,00
—	,,	1950	20.000	14.939,00
				21.189,00
Famjins	,,	1948	3.000	450,00
—	,,	1950	25.000	16.875,00
				17.325,00
Froðbiar	,,	1942	170.000	111.413,25
—	,,	1946	30.000	13.750,00
	,,	1956	487.651,71	471.396,16
—	Arbeid. Landsbank.	1952	301.685,40	259.240,20
—	Statsansl. f. Livsforsikring	1952	303.180	260.734,80
—	Föroya Banki	1955	34.798,29	29.578,29
				1.146.112,70
Fuglafjarðar	Færø Amts Sparekasse	1946	60.000	27.000,00
—	,,	1947	20.000	10.000,00
—	,,	1949	100.000	57.500,00
—	,,	1949	350.000	50.000,00
—	,,	1954	421.951,47	385.000,00
—	Kreditfor. af komm. i Danmark.		33.000	3.469,74
				532.969.74
Funnings	Færø Amts Sparekasse	1948	15.000	8.000,00
Gjáar	,,	1948	15.000	9.375,00
Götu	,,	1943	50.000	13.328,00
—	,,	1950	40.000	23.994,00
				37.322,00
Haldórsvíkar	,,	1939	12.000	3.000,00
Hovs	,,	1939	3.000	550,00
—	,,	1940	2.000	200,00
—	,,	1948	8.000	3.458,00
				4.208,00

Kommuna	Lángevuri	lánár	upprunalig lánistødd kr.	restlán pr. 11/12-56 kr.
Húsar	Norðoya Sparikassi	1950	40.000	26.667
Hvalbiar	Færö Amts Sparekasse	1941	20.000	5.233,00
—	,,	1948	50.000	15.678,00
—	,,	1951	75.000	49.935,00
—	Föroya Banki	1951	75.000	37.435,00
—	,,	1953	50.000	37.500,00
				145.781,00
Hvannasund	Færö Amts Sparekasse	1951	50.000	32.536,00
Klakksvíkar	,,	1935	130.000	24.213,35
—	,,	1931	110.000	54.245,99
—	,,	1947	500.000	415.490,31
—	,,	1950	500.000	182.262,00
	,,	1956	500.000	496.640,00
—	Privatlán H. A. Djurhuus, Tórshavn	1951	300.000	180.000,00
—	Norðoya sparikassi	1945	33.000	15.686,53
—	,,	1945	38.000	14.908,95
—	,,	1950	100.000	84.358,74
—	,,	1950	100.000	89.879,55
—	,,	1956	300.000	295.790,00
—	Föroya Banki	1949	500.000	327.368,47
				2.180.843,89
Kollafjörður	Færö Amts Sparekasse	1947	52.000	27.012,00
—	,,	1950	53.750	36.261,00
—	,,	1950	96.250	13.750,00
				77.023,00
Kunoyar	Norðoya sparikassi	1950	31.000	17.350,00
—	Færö Amts Sparekasse	1951	9.000	6.750,00
				24.100,00
Lorvíkar	,,	1947	35.000	18.375,00
—	,,	1948	35.000	20.125,00
				38.500,00
Miðvágs	,,	1944	25.000	7.460,00

Kommuna	Lángevari	Lániár	upprunalig lánistødd kr.	restlán pr. 11/12-1956 kr.
Mikines	Færö Amts Sparekasse	1951	12.000	8.700,00
Nes	,,	1949	150.000	93.750,00
—	,,	1950	200.000	135.000,00
—	,,	1950	150.000	105.000,00
—	,,	1950	150.000	25.000,00
—	,,	1951	150.000	25.000,00
				383.750,00
Nólsoyar	Færö Amts Sparekasse	1949	12.000	5.600,00
Oyndarfjarðar	,,	1950	20.000	13.000,00
—	,,	1950	30.000	20.245,00
—	,,	1949	25.000	15.631,00
				48.876,00
Porkeris	Kreditfor. af komm. i Danmark		11.000	5.969,42
Sandavágs	Færö Amts Sparekasse	1949	45.000	29.250,00
Sauds	,,	1942	25.000	12.896,00
—	,,	1943	15.000	4.500,00
—	,,	1944	12.000	4.200,00
—	,,	1950	20.000	13.000,00
				34.596,00
Sjóvar	Föroya Banki	1951	96.250	13.750,00
Skálavíkar	Færö Amts Sparekasse	1951	3.000	1.350,00
Skopunar	,,	1941	16.000	7.865,00
—	,,	1948	25.000	17.000,00
				24.865,00
Sumbiar	,,	1943	20.000	10.698,00
—	,,	1945	40.000	23.515,00
				34.213,00
Sörvágs	,,	1948	330.000	109.237,00
—	,,	1948	150.000	66.485,00
—	,,	1949	388.000	48.500,00
				224.222,00

Kommuna	Lángevari	Lániár	upprunalig lánistødd kr.	restlán pr. 11/12-1956 kr.
Tórshavnar	Færø Amts Sparekasse	1950	400.000	354.275,65
—	,,	1952	600.000	554.905,95
—	Nye Danske af 1864	1950	250.000	190.000,00
—	,,	1950	60.000	44.537,00
—	Bikuben	1950	1.000.000	850.000,00
—	Statsanst. f. Livsforsikring	1951	500.000	408.333,37
—	Föroya banki	1951	1.000.000	700.000,00
—	Föroya Vanlukkutrygging	1950	1.000.000	726.373,52
				3.828.425,49
Vágs	Kreditfor. af kommuner i Danmark.		140.000	16.272,53
—	Suðuroyar sparikassi	1948	25.000	10.829,00
—	Föroya Banki	1950	69.002,72	28.093,98
—	,,	1952	300.000	27.000,00
—	Færø Amts Sparekasse	1951	350.000	49.500,00
—	,,	1955	370.000	351.485,64
				483.181,15
Vestmanna	,,	1948	175.000	125.388,00
—	,,	1935	25.200	11.069,59
—	,,	1947	50.000	34.153,00
—	,,	1950	50.000	37.000,00
				207.610,59

Lántakari	Lángevari	Lánár	upprunalig lánistødd kr.	restlán pr. 11/12-1956 kr.
P/f Fiskavirkið, Syðrugøta	Færø Amts Sparekasse	1945	80.000	25.251,00
Før. mekaniski grótfidnaður, Tórshavn	Sjóvinnubankin	1948	125.000	68.750,00
Føroya skúlabókagrunnur	Færø Amts Sparekasse	1942	4.500	1.232,00
	,,	1952	15.000	12.000,00
				13.232,00
Før. kirkjumál. v/ Føroya prósti	Føroya Banki	1955		16.164,06
P/f Ídni, Klakksvík	Norðoya sparikassi	1946	30.000	0,00
Klakksvíkar sjúkrahús	Kreditforen. af komm. i Danmark		50.000	19.200,00
Oljubryggjan í Søldarfirði	Føroya Banki			120.977,16
P/f Samvinnufelagið, Sandavág	,,	1956	840.000	798.000,00
Elektrisitetsfelagið, S. E. V.	Færø Amts Sparekasse	1950	2.000.000	1.811.499,55
—	alm. obligatiónslán	1953	1.000.000	899.500,00
—	Ríkiskassin	1954	7.000.000	6.685.000,00
—	Færø Amts Sparekasse	1955	1.000.000	986.375,20
—	Kreditforen. af komm. i Danmark	1956	459.000	459.000,00
—	,,	1956	1.041.000	1.041.000,00
				11.882.374,75
Elektrisitetsfelagið, Suðuroy	Færø Amts Sparekasse	1955	340.552,43	324.844,29
—	,,	1956	600.000	559.978,00
				884.822,29

Lántakari	Lángevari	Lántár	upprunalig lánisløgd kr.	restlán pr. 11/12-1956 kr.
P/f Skipafelagið Föroyar	Aalborg værft	1953	3.000.000	1.722.000,00
Telefonverk Föroya Lögtings	Færø Amts Sparekasse	1945	200.000	166.005,13
—	, ,	1948	225.000	157.500,00
—	, ,	1949	200.000	155.000,00
—	, ,	1951	300.000	255.000,00
—	Föroya Banki	1953	500.000	325.000,00
				1.058.505,13
Vinnulánsgrunnur Föroya Lögtings	Færø Amts Sparekasse	1946	750.000	225.000,00
—	, ,	1947	250.000	131.250,00
—	Ríkiskassin	1952	795.000	556.987,25
—	För. Vanlukkutrygging	1946	500.000	166.666,67
—	Almenn tekning	1945	994.400	236.400,00
—	För. Sjóvátrygging	1946	300.000	100.000,00
—	, ,	1948	100.000	25.000,00
—	, ,	1949	100.000	35.000,00
—	, ,	1951	600.000	300.000,00
—	P/f Trygd	1948	200.000	40.000,00
—	Búagrunnur Föroya	1953	207.872,17	156.016,68
—	, ,	1952	53.551,44	125.999,99
				2.098.320,59
Færöernes Realkreditinstitut	Færø Amts Sparekasse	1956	400.000	380.000,00
—	För. Vanlukkutrygging	1956	125.000	118.750,00
—	, ,	1956	75.000	75.000,00
—	För. Brunatrygging	1956	300.000	285.000,00
—	För. Sjóvátrygging	1956	500.000	475.000,00
—	Búagrunnur Föroya	1956	550.000	550.000,00
				1.883.750,00
P/f Stjörnan, Vestmanna	Föroya Banki	1956	370.000	370.000,00
—	Sjóvinnubankin	1956	370.000	370.000,00
				740.000,00

Álit

í

løgtingsmáli nr. 1/1957:

Fíggjarløgtingslóg 1958-59

Í staðin fyri landsstýrisins uppskot til fíggjarløgtingslóg 1958-59 verður sett:

RAKSTRARYVIRLIT
fyri fíggjarárið 1958-59

INNTØKUR:	kr.
§ 1. Inntøka av skatti, tolli og gjøldum	13.860.000
§ 2. Inntøka av handli og fiskivinnu viðvíkjandi	1.015.000
§ 3. Inntøka av gjøldum samferðsluni viðvíkjandi	220.000
§ 4. Inntøka av spæli	00
§ 5. Inntøka av rentum og vinningsbýti	240.000
§ 6. Ognarinntøka	65.000
§ 7. Inntøka av danska tjóðarbanka yvirskoti	25.000
§ 14. Ymiskar inntøkur	30.000
	15.455.000

ÚTREIÐSLUR:	
§ 15. Løgtingið	226.400
§ 16. Landsfyrisitingin	1.267.780
§ 17. Heilsumál	1.313.500
§ 18. Samferðslumál	2.522.500
§ 19. Kenslumál	1.953.953
§ 20. Vísind, bókment og list	235.514
§ 21. Fiskivinna, sjóferð o. t.	3.341.850
§ 22. Jarðabrúk	615.800
§ 23. Handil, ídnaður o. t.	257.695
§ 24. Almannamál	2.612.668
§ 25. Eftirløn	64.620
§ 26. Dóms- og løgreglumál	65.000
§ 28. Vinnulánsgrunnurin v. m.	105.755
§ 34. Aðrar og óvissar útreiðslur	69.400
§ 35. Ymsir grunnar	170.000
§ 36. Rentuútreiðslur	72.000
§ 37. Ognarútreiðslur	15.000
Munur:	45.565
	15.455.000

I. DEILD

INNTØKUR

Í fíggjarárinum 1958-59 verða inntøkur landskassans mettar sum í §§ 1—14 tilskilað.

§ 1. INNTØKA AV SKATTI, TOLLI OG GJØLDUM:

1. Beinleiðis skattur	5.000.000	
2. Tollinntøkur og bensingjald	8.700.000	
3. Lestagjald av skipum	15.000	
4. Skemtunarskattur	120.000	
5. Gjøld av rúsdrekkakortum	15.000	
6. Sektir	10.000	13.860.000

§ 2. INNTØKA HANDLI OG FISKIVINNU VIÐVÍKJANDI:

1. Valutagjald	350.000	
2. Útflutningsgjald av fiski	650.000	
3. Gjøld fyri loyvisbrøv	15.000	1.015.000

§ 3. INNTØKA AV GJØLDUM SAMFERDSLU VIÐVÍKJANDI:

1. Gjøld fyri bilar	195.000	
2. Avgjald av søla av bilum	25.000	220.000

§ 4. INNTØKA AV SPÆLI:

1. Totalisatorspæl	0	00

§ 5. INNTØKUR AV RENTUM OG VINNINGSBÝTI:

1. Sektarrentur	90.000	
2. Renta av tøkum peningi	20.000	
3. Vinningsbýti	10.000	
4. Renta av øðrum ágóða	120.000	240.000

§ 6. RAKSTUR AV OGNUM:

1. Oljugoymslurnar:			
1. Inntøkur	70.000		
2. Útreiðslur	5.000	65.000	
2. Tinganes:			
1. Inntøkur	47.000		
2. Útreiðslur	47.000	0	65.000

§ 7. INNTØKA AV DANSKA TJÓÐARBANKA:
Yvirskotið, sbr. lóg:

1. Danski tjóðarbankin	25.000	25.000

§§ 8—14 verða tøkar.

§ 14. YMISKAR INNTØKUR	30.000	30.000
	Samlað inntøka:	15.455.000

II. DEILD

ÚTREIÐSLUR

Í fíggjarárinum 1958-59 verður veittur peningur sum í §§ 15—37 tilskilað:

§ 15. LØGTINGIÐ:

1. **Løgtingsmenn:**			
1. Tingmannalønir	130.000		
2. Dagpeningur til limir av føstum nevndum	6.500		
3. **Ferðaútreiðslur**	1.000	137.500	
2. **Løgtingshúsið:**			
1. Hiti, ljós o. a.	8.300		
2. Viðlíkahald	8.600		
3. Aðrar útreiðslur	4.000	20.900	
3. **Løgtingstíðindi og kunngerðarsavn:**			
1. Prenting	15.000		
2. ÷ inntøka við sølu	2.000	13.000	
4. **Revisión**		55.000	226.400

§ 16. LANDSFYRISITINGIN:

1. **Løgmaður og landsstýri:**			
1. Lønir	65.600		
2. Borðfæ	10.000		
3. Leiga av høli, hiti, ljós v. m.	6.500	82.100	
2. **Landsskrivstovan:**			
1. Tænastumenn (viðm.)	110.712		
2. Skrivstovufólk	58.000		
3. Honorar	2.400		
4. Húsaútreiðslur	34.600		
5. Skrivstovulutir	16.000		
6. Porto, telefon, lýsingar o. t.	12.300		
7. Aðrar útreiðslur	3.000	237.012	
3. **Fiskivinnuskrivstova og ídnaðarstova:**			
1. Tænastumenn	34.000		
2. Skrivstovufólk	10.000		
4. Húsaútreiðslur	4.900		
5. Skrivstovulutir	3.500		
6. Porto, telefon, lýsingar o. t.	3.600		
7. Aðrar útriðslur, herundir ferða- og dagpeningur	2.800		
8. Royndir	1.500	60.300	

4. Umboð uttanlanda:		
1. Sendifulltrúi	17.912	
2. Skrivstovufólk	11.000	
4. Húsaútreiðslur	4.550	
5. Skrivstovulutir	1.700	
6. Porto, telefon, lýsingar o. t.	9.000	
7. Aðrar útreiðslur	1.300	
8. Ferða- og dagpeningur	2.000	
9. Útiviðbót (viðm.)	18.500	
10. ÷ leiguinntøka	763	65.199
5. Líkningarráð og kommunalt eftirlit:		
2. Skrivstovufólk	41.100	
3. Honorar	1.800	
4. Húsaútreiðslur	6.400	
5. Skrivstovulutir	4.500	
6. Porto, telefon, lýsingar o. t.	2.000	
7. Aðrar útreiðslur	2.000	
8. Ferða- og dagpeningur	1.000	58.800
6. Fólkayvirlit:		
2. Skrivstovufólk	11.352	
3. Honorar til kommunalar manntalsskrivarar	11.300	
4. Húsaútreiðslur	100	
5. Skrivstovulutir	1.000	
6. Porto, telefon, lýsingar o. t.	500	
7. Ymist	100	24.352
7. Gjaldstovan:		
1. Tænastumenn	94.754	
2. Skrivstovufólk	143.226	
4. Húsaútreiðslur	20.500	
5. Skrivstovulutir	13.000	
6. Porto, telefon, lýsingar o. t.	35.000	
7. Aðrar útreiðslur	5.500	
8. Adrema	3.500	
9. ÷ endurgjald ríkiskassans	78.870	236.610
8. Tolleftirlit:		
1. Lønir	131.061	
3. Honorar	16.000	
4. Húsaútreiðslur	5.000	
5. Skrivstovulutir	100	
6. Porto, telefon, lýsingar o. t.	2.300	
7. Aðrar útreiðslur	2.000	
8. Rakstur av tollbátinum	1.500	
9. Ferða- og dagpeningur	1.000	158.951
9. Valuta- og prísráð:		
2. Skrivstovufólk	24.750	
3. Samsýning sýslumanna o. a.	8.050	
4. Húsaútreiðslur	3.800	
5. Skrivstovulutir	1.000	
6. Porto, telefon, lýsingar o. t.	2.700	
7. Aðrar útreiðslur	100	
8. Dagpeningur	3.000	43.400

10. **Landsverkfrøðingsskrivstovan:**			
1. Landsverkfrøðingur o. a. ..	174.180		
2. Skrivstovufólk	39.000		
4. Húsaútreiðslur	23.000		
5. Skrivstovulutir	10.000		
6. Porto, telefon, lýsingar o. t.	5.000		
7. Aðrar útreiðslur	4.000		
8. Ferða- og dagpeningur	21.000		
9. ÷ Ieiguinntøka.....	1.124	275.056	
11. **Ferða- og dagpeningur**		18.000	
12. **Innheintingarútreiðslur**		8.000	1.267.780
§ 17. HEILSUMÁL:			
1. Dronning Alexandrines hospital		950.000	
2. Klaksvíkar sjúkahús		315.000	
3. Suðuroyar sjúkahús		315.000	
4. Bróstsjúkahúsið		142.000	
5. Læknaútreiðslur		21.000	
6. Ljósmøður		33.000	
7. Farsóttir		4.000	
8. Karantenuútreiðslur		500	
5. Sjúkahjálp		3.000	
10. Studn. til hvíldarheimið »Naina«:			
1. Vanligur studningur	25.000		
2. Eykastudningur	5.000	30.000	1.813.500
§ 18. SAMFERÐSLUMÁL:			
1. **Vegir og brýr:**			
1. Nýggir vegir og brýr	1.300.000		
2. Breiðkan av brúm	75.000		
3. Til vegagrunnin	195.000	1.570.000	
2. **Havnagerð**		252.500	
3. **Lendingar**		300.000	
4. **Strandferðslan:**			
1. Rakstrarstudningur	200.000		
2. Nýbygging (viðm.)	100.000	300.000	
6. **Flogvøllurin**		100.000	2.522.500
§ 19. KENSLUMÁL:			
1. **Fólkaskúlin**		1.255.000	
2. **Læraraskúlin:**			
1. Næmingastudningur og lán..	10.000		
2. Viðlíkahald av barakk	100	10.100	
3. **Føroya millum- og realskúli:**			
1. Rakstrarundirskot	52.000		
2. Næmingastudningur	1.400		
3. Eykastudningur	20.000	73.400	

4. Studentaskúlin:			
1. Lønir	156.617		
2. Næmingastudningur	10.000		
3. Søvn	5.000		
4. Laboratoriið (hiti, ljós, reingerð o. t.)	2.700		
5. Aðrar útreiðslur	2.000		
6. Leiga	6.000		
7. ÷ leiguinntøkur	864	181.453	
5. Aðrir skúlar:			
1. Føroya fólkaháskúli	22.000		
2. Eykastudningur	6.000		
3. Studningur til næmingar	25.000		
4. Kvøldskúlar	10.000	63.000	
6. Útvarpið:			
1. Inntøkur	155.000		
2. Útreiðslur	155.000	0	
7. Ítróttur:			
1. Studningur til fimleikargrunnin	5.000		
2. Studningur til í.S.F.	8.000	13.000	
8. Ymiskir studningar:			
1. Studningur og lán til lærdan lestur	25.000		
2. Studningur og lán til annan lestur	4.000		
3. Studningur til uttanbygdanæmingar í real- og preliminerskúlum	7.000		
4. Studningur til lærlingar	25.000		
5. Studningur til jarðabrúksnæmingar	2.000		
6. Studningur til háskúlagongd	2.000		
7. Studningur til skúlabarnaferðir	12.000		
8. Studningur til skúlabyggigrunn (viðm.)	275.000		
9. Ymiskir studningar	2.000		
10. Læraraskeið	1.000		
11. Næmingastudningur til listamenn	3.000	358.000	1.953.953

§ 20. VÍSIND, BÓKMENT OG LIST:

1. Landsbókasavnið:			
1. Lønir	43.392		
4. Bókakeyp og innbinding	20.000		
5. Húsaútreiðslur	15.000		
6. Aðrar útreiðslur	6.000		
7. ÷ sektir	500		
8. ÷ studning frá Havnar kommunu	8.600	75.292	

2. Skjalasavnið:			
1. Lønir	14.500		
4. Húsaútreiðslur	1.000		
5. Skrivstovulutir	600		
6. Porto, telefon o. t.	400		
7. Aðrar útreiðslur	400		
8. Ferða- og dagpeningur	500	17.400	
3. Fornminnissavnið:			
1. Lønir	12.884		
2. Útgrevstur	10.000		
3. Staðarnavnasavn (viðm.)	1.500		
4. Húsaútreiðslur	4.500		
5. Aðrar útreiðslur	5.500		
6. Umsiting av fornminnum	3.000		
7. Umvæling av skansanum	12.500		
8. ÷ atgongupening	250	49.634	
4. Fuglakanningarstøð		1.600	
5. Bókasøvn á bygd:			
1. Løn fyri eftirlit	1.800		
2. Rakstrarstudningur (viðm.)	23.620	25.420	
6. Ymiskir studningar:			
1. Barnatíðindi	600		
2. Tórshavnar musikkskúli	1.500		
3. Mentunargrunnurin (M.F.L.)			
1. Til stovnsfæið 10.000			
2. Til útgávu av bókum og øðrum viðm.) 11.500	21.500		
4. Føroya listasavn	8.000	31.600	
7. Sømdarpeningur:			
Til skalda-, vísinda- og listamenn (viðm.)		15.000	
8. Náttúrugripasavnið:			
1. Løn	9.208		
4. Húsaútreiðslur	3.560		
5. Skrivstovuhald	1.500		
6. Aðrar útreiðslur	300		
7. Arbeiðshjálp, ferðapeningur o. t.	5.000	19.568	235.514
§ 21. FISKIVINNAN, SJÓFERÐ O. T.			
1. Vrakarastovnurin:			
1. Løn til yvirvrakara og vrakieftirlitsmenn	127.500		
2. Ferðaútreiðslur	20.000		
3. ÷ vrakaragjøld	172.500	÷ 25.000	
2. Sjómansskúli Føroya:			
1. Lønir	126.000		
2. Amboð	8.000		
3. Húsaútreiðslur	14.000		

4. Aðrar útreiðslur	6.000		
5. ÷ skúlapeningur	37.000	117.000	
3. Nautisk royndarkanar:			
1. Útreiðslur	4.500		
2. ÷ inntøkur	4.500	0	
4. Sjómansheim uttanlanda (viðm.)		50.000	
5. Fiskaribiologisk starvsstova:			
1. Løn	27.000		
2. Løn til umsjónarráð	1.000		
3. Leiga av førum, amboð, hjálp o. í.	20.000		
4. Húsaútreiðslur	2.500		
7. Aðrar útreiðslur	1.200		
8. Ferðaútreiðslur	3.000		
9. ÷ ríkiskassans endurrinding	27.350	27.350	
6. Vaktar- og bjargingarskip:			
1. Útreiðslur	275.000		
2. Inntøkur	70.000	205.000	
7. Ymist eftir landsstýrisins avgerð		50.000	
8. Studningur til endurnýggjan av skipaflotanum og til lønjavningargrunnin (viðm.)		2.800.000	
9. Klaksvíkar sjómansheim, byggistudningur (viðm.)		5.000	
10. Studningur til vinnulánsgrunnin, bátalán (viðm.)		12.500	
11. Studningur til heimaútróður ..		100.000	3.341.850
§ 22. JARÐABRÚK:			
1. Tænastumenn o. a.:			
1. Landbúnaðarráðgevari:			
1. Løn	23.500		
2. Ullavraking ..	1.800		
3. Ferðaútreiðslur	2.500	27.800	
2. Ljóralækni:			
1. Løn	23.500		
2. Ferðaútreiðslur	1.700	25.200	
3. Seyðaráðgevari:			
1. Løn, ferðaútreiðslur v. m.	4.200	4.200	57.200
2. Útskifting og matrikulstova:			
1. Lønir		173.000	
2. Útistøðuviðbøtur		20.000	
3. Flutningur		6.000	
4. Skrivstovuhald		30.000	
5. Bønamenn		6.000	

6. Tól	10.000		
7. Arbeiðstilfar	7.000		
8. Porto og telefon	4.500		
9. Annað	2.000		
10. ÷ inntøkur	73.000	185.500	
3. Royndarbrúkið í Høyvík:			
1. Útreiðslur	71.700		
2. ÷ inntøkur	26.700	45.000	
4. Fyrlskipanir móti munn- og kleyvsótt		100	
5. Aðrir studningar:			
1. Húsdjóraaling	50.000		
2. Uppdyrking	70.000		
3. Træplanting	3.000		
4. Studningur til mjólkaframleiðslu o. a. (viðm.)	185.000		
5. Súrhoyggjbrunnar	20.000	328.000	615.800
§ 23. HANDIL, IDNAÐUR O. T.:			
1. Ravmagnsmál:			
1. Ravmagnsnevndin	1.500		
2. Rentustudningur til S.E.V.	58.995		
3. Studningur til elverk á bygd (viðm.)	30.000	90.495	
2. Fabriks- og ketilumsjón		3.600	
3. Motorkønur eftirlitsmaður		2.000	
4. Skipaskráseting og uppmáling		3.600	
5. Senningsmannaskipanin		7.000	
6. Kolagrevstur		50.000	
7. Føroya Ferðamannafelag		20.000	
8. Ymist eftir avgerð landsstýrisins		20.000	
9. Læruráðið		11.000	
10. Smærri frystihús (viðm.)		50.000	257.695
§ 24. ALMANNAMÁL:			
1. 1. Aldursrenta	2.000.000		
2. ÷ kommunanna part	333.333	1.666.667	
2. 1. Avlamisrenta	850.000		
2. ÷ kommunanna part	141.666	708.334	
3. 1. Barnastyrkur	50.000		
2. ÷ kommunanna part	8.333	41.667	
4. Fólk í heimaeftiransan		36.000	
5. Styrkveitingar		50.000	
6. Barnaheim:			
1. Rakstrarstudningur	50.000		
2. Eykastudningur	9.500	59.500	

7. Aldursheim		20.000	
8. **Ymsir studningar:**			
1. Fráhaldsfeløgini	2.000		
2. Felagið »Reyði Krossur« ..	1.000		
3. Óarboiðsførir fiskimenn	20.000		
4. Føroya felag móti tuberklasjúku	4.500		
5. Barnahjálpargrunnurin	3.000	30.500	2.612.668
§ 25. EFTIRLØN:			
1. Eftirlønir		60.000	
2. Biðipeningur		4.620	64.620
§ 26. DÓMS- OG LØGREGLUMÁL:			
1. Varðhaldið o. a. (viðm.)		50.000	
2. Ferðaútreiðslur sýslumanna ..		9.000	
3. Dómshúsið (viðm.)		4.000	
4. Aðrarútreiðslur		2.000	65.000
§ 28. 1. Avdráttur av saneringslánum..		50.755	
2. Avskriving av studningi til a/s Nordafar (viðm.)		55.000	105.755
§§ 29—33 fyribils ónýttar.			
§ 34. AÐRAR ÓVISSAR ÚTREIÐSLUR:			
1. Útreiðslur av vali		10.000	
2. Landsstýrið at ráða yvir		45.000	
3. Hagtal:			
1. Løn	9.400		
2. Pappír og prentlutir	2.000		
3. Innbúgv	2.400		
4. Aðrar útreiðslur	600	14.400	69.400
§ 35. YMSIR GRUNNAR:			
1. Til felagsbyggigrunnin		100.000	
2. Til kirkjugrunnin		70.000	170.000
§ 36. RENTUÚTREIÐSLUR:			
1. Renta av lánum			72.000
§ 37. OGNARÚTREIÐSLUR:			
1. Aðrar ognarútreiðslur			15.000
		Munur:	45.565
			15.455.000

VIÐMERKINGAR:

Til § 16.2.1. Ein av fulltrúunum av 1. stigi er samstundis skrivstovustjóri á líkningarráðnum.

Til § 16.4.9. Eftir § 12 í tænastumannalógini ger figgjarnevndin tilmæli um hæddina av útiviðbótini.

Til § 18.4.2. Hesar 100.000 kr. og tær 100.000 kr., ið játtaðar eru á figgjarlógini 1957-58, verða at leggja í serligan grunn: Byggigrunnur strandferðslu landsins.

Til § 19.8.8. Játtaðar eru uppí 400.000 kr. í studningi til bygging av kommunuskúla í Tórshavn við 40.000 kr. árliga í 10 ár. Uppí í samlaðu studningsjáttanini er 6. rata av hesum studningi og 125.000 kr. til hægri skúla.

Til § 20.3.3. Játtaðar eru 10.000 kr. við 1.000 kr. árliga í 10 ár til savnan av føroyskum staðarnøvnum í samband við Dansk Stednavneudvalg; hetta verður 6. rata.

Til § 20.5.2. Landskassans studningur er fyri fyrst upp í 80 % av tí peningi, bygdin letur, tó ikki meira enn 2 kr. pr. íbúgva.

Til § 20.6.3.2. Landsstýrið ger av, eftir hvørjum reglum, studningur verður latin.

Til § 20.7. Sama lista sum 1957-58.

Til § 21.4. Játtaðar eru 46.000 kr. í studningi til at flyta sjómansheimið í Føroyingahavnini longur inn á fjørðin. 10.000 kr. eru veittar í 1956-57, og restin verður at veita við 9.000 kr. árliga í 4 ár, fyrstu ferð 1957-58. Hetta er so 2. rata av teimum 36.000 kr. Tað, sum eftir er av játtanini 20.000 kr. ella 11.000 kr. verður at býta millum sjómansheimið í Føroyingahavnini og arbeiðið fyri føroyskar sjómenn aðrastaðni. Landsstýrið ger av, hvussu nógv verður at veita til hvørt staðið.

Til § 21.6. Peningurin verður at nýta eftir nærri samráðing við figgjarnevndina; tó skulu í minsta lagi 1.300.000 kr. leggjast í grunnin til endurnýgging av fiskiskipaflotanum.

Til § 21.9. Játtaðar eru í byggistudningi 25.000 kr. við 5.000 kr. um árið í 5 ár; hetta er 4. rata.

Til § 21.10. Játtaðar eru vinnulánsgrunninum 50.000 kr. til játtan av lánum til bygging av opnum bátum við 12.500 kr. um árið í 4 ár; hetta er 4. og seinasta rata.

Til § 22.5.4. Figgjarnevndin ger av eftir tilmæli frá landsstýrinum, hvussu studningurin verður at nýta.

Til § 23.1.3. Hesin peningur verður at leggja í grunn at nýta til studningar til býgging av smærri el-verkum á bygd.

Til § 23.10. Játtaðar eru 100.000 kr. í 2 ár, 1958-59 og 1959-60. Hetta er fyrra rata.

Til § 26.1&3. Hesin peningur verður at nýta í samband við nýskipan av politinum og varðhaldinum.

Til § 28.1.3. Studningurin eftir løgtingslóg nr. 26. 11. apríl 1957, til a/s Nordafar 220.000 kr. verður at avskriva yvir 4 ár við 55.000 kr. um árið; hetta er fyrsta rata.

Betænkning

i

lagtingssag nr. 1/1957:

Finanslagtingslov 1958-59

I stedet for landsstyrets forslag til finanslagtingslov 1958-59 sættes:

DRIFTSOVERSIGT
for finansåret 1958-59

INDTÆGTER:	kr.
§ 1. Skatter, told og afgifter	13.860.000
§ 2. Vedrørende handel og fiskeri	1.015.000
§ 3. Afgifter vedrørende trafikvæsenet	220.000
§ 4. Indtægter ved spil	00
§ 5. Indtægter af renter og udbytte	240.000
§ 6. Kapitalindtægter	65.000
§ 7. Andel i den Danske Nationalbanks overskud	25.000
§ 14. Diverse indtægter	30.000
	15.455.000

UDGIFTER:	
§ 15. Lagtinget	226.400
§ 16. Landsadministrationen	1.267.780
§ 17. Sundhedsvæsenet	1.813.500
§ 18. Kommunikationsvæsenet	2.522.500
§ 19. Undervisningsvæsenet	1.953.953
§ 20. Videnskab, litteratur og kunst	235.514
§ 21. Fiskeri, søfart o. l.	3.341.850
§ 22. Landbrug	615.800
§ 23. Handel, industri o. l.	257.695
§ 24. Socialvæsenet	2.612.668
§ 25. Pension	64.620
§ 26. Justits- og politivæsen	65.000
§ 28. Erhvervslånefonden m. m.	105.755
§ 34. Andre og uvisse udgifter	69.400
§ 35. Diverse fonds	170.000
§ 36. Renteudgifter	72.000
§ 37. Udgifter af ejendomme	15.000
Balance:	45.565
	15.455.000

I. AFSNIT

INDTÆGTER

I finansåret 1958-59 beregnes landskassens indtægter som i §§ 1—14 anslået.

§ 1.	INDTÆGTER AF SKATTER, TOLD OG AFGIFTER:		
	1. Direkte skatter	5.000.000	
	2. Toldafgifter og benzinafgifter	8.700.000	
	3. Klareringsafgifter	15.000	
	4. Forlystelsesafgifter	120.000	
	5. Afgift af spiritusrationeringskort	15.000	
	6. Bøder	10.000	13.860.000
§ 2.	INDTÆGTER VEDRØRENDE HANDEL OG FISKERIERHVERV:		
	1. Valutagebyr	350.000	
	2. Udførselsafgifter af fisk	650.000	
	3. Afgifter for bevillinger	15.000	1.015.000
§ 3.	INDTÆGTER VEDRØRENDE TRAFIKVÆSENET:		
	1. Motorafgifter	195.000	
	2. Afgifter ved salg af motorkøretøjer	25.000	220.000
§ 4.	INDTÆGTER VED SPIL:		
	1. Totalisatorspil	00	00
§ 5.	INDTÆGTER AF RENTER OG UDBYTTE:		
	1. Strafrenter	90.000	
	2. Renter af disponibel kapital	20.000	
	3. Udbytte af aktier	10.000	
	4. Renter af andre tilgodehavender	120.000	240.000

§ 6.	EJENDOMMES DRIFT:			
	1. **Oljetankene:**			
	1. Indtægter	70.000		
	2. Udgifter	5.000	65.000	
	2. **Tinganes:**			
	1. Indtægter	47.000		
	2. Udgifter	47.000	00	65.000

§ 7.	ANDEL I DEN DANSKE NATIONALBANKS OVERSKUD i henhold til lov:		
	1. Den Danske Nationalbank	25.000	25.000

§§ 8—14 står disponible.

§ 14.	DIVERSE INDTÆGTER	30.000	30.000
	Samlet indtægt:		15.455.000

II. AFSNIT

UDGIFTER

I finansåret 1958-59 bevilges de i §§ 15—37 anførte beløb:

§ 15. LAGTINGET:

1. Lagtingsmænd:			
1. Diæter	130.000		
2. Dagpenge til medlemmer af stående udvalg	6.500		
3. Rejseudgifter	1.000	137.500	
2. Lagtingshuset:			
1. Varme, lys m. v.	8.300		
2. Vedligeholdelse	8.600		
3. Andre udgifter	4.000	20.900	
3. Lagtingstidende og kundgørelsessamling:			
1. Trykning	15.000		
2. -:- indtægter	2.000	13.000	
4. Revision		55.000	226.400

§ 16. LANDSADMINISTRATIONEN:

1. Lagmand og landsstyre:			
1. Lønninger	65.600		
2. Repræsentation	10.000		
3. Leje af lokale, varme og lys m. m.	6.500	82.100	
2. Landskontoret:			
1. Tjenestemænd (anm.)	110.712		
2. Kontorpersonale	58.000		
3. Honorarer	2.400		
4. Udgifter ved lokaler	34.600		
5. Kontorartikler m. v.	16.000		
6. Porto, telefon, annoncer o. l.	12.300		
7. Andre udgifter	3.000	237.012	
3. Fiskerierhvervskontor og laboratorium:			
1. Tjenestemænd	34.000		
2. Kontorpersonale	10.000		
4. Udgifter ved lokaler	4.900		
5. Kontorartikler	3.500		
6. Porto, telefon, annoncer o. l.	3.600		
7. Andre udgifter, herunder rejse- og dagpenge	2.800		
8. Forsøg	1.500	60.300	
4. Repræsentation udenlands:			
1. Udsending	17.912		
2. Kontorpersonale	11.000		
4. Udgifter ved lokaler	4.550		
5. Kontorartikler	1.700		
6. Porto, telefon, annoncer o. l.	9.000		
7. Andre udgifter	1.300		

8. Rejse- og dagpenge	2.000	
9. Udstationeringstillæg (anm.)	18.500	
10. + lejeindtægt	763	65.199
5. Ligningsråd og kommunalt tilsyn:		
2. Kontorpersonale	41.100	
3. Honorarer	1.800	
4. Udgifter ved lokaler.....	6.400	
5. Kontorartikler	4.500	
6. Porto, telefon, annoncer o. l.	2.000	
7. Andre udgifter	2.000	
8. Rejse- og dagpenge	1.000	58.800
6. Folkeregister:		
2. Kontorpersonale	11.352	
3. Honorarer til kommunale mandtalsskrivere	11.300	
4. Udgifter ved lokaler	100	
5. Kontorartikler	1.000	
6. Porto, telefon, annoncer o. l.	500	
7. Diverse	100	24.352
7. Oppebørselskontoret:		
1. Tjenestemænd	94.754	
2. Kontorpersonale	143.226	
4. Udgifter ved lokaler	20.500	
5. Kontorartikler	13.000	
6. Porto, telefon, annonce o. l.	35.000	
7. Andre udgifter	5.500	
8. Adrema	3.500	
9. + Statskassens tilskud	78.870	236.610
8. Toldeftersyn:		
1. Lønninger	131.051	
3. Honorarer	16.000	
4. Udgifter ved lokaler	5.000	
5. Kontorartikler	100	
6. Porto, telefon, annoncer o. l.	2.300	
7. Andre udgifter	2.000	
8. Toldbådens drift	1.500	
9. Rejse- og dagpenge	1.000	158.951
9. Valuta- og prisråd:		
2. Kontorpersonale	24.750	
3. Vederlag til sysselmænd o. a.	8.050	
4. Udgifter ved lokaler	3.800	
5. Kontorartikler	1.000	
6. Porto, telefon, annoncer o. l.	2.700	
7. Andre udgifter	100	
8. Dagpenge	3.000	43.400
10. Landsingeniørkontoret:		
1. Landsingeniøren m. fl.	174.180	
2. Kontorpersonale	39.000	
4. Udgifter ved lokaler	23.000	
5. Kontorartikler	10.000	
6. Porto, telefon, annoncer o. l.	5.000	
7. Andre udgifter	4.000	

8. Rejse- og dagpenge	21.000		
9. + lejeindtægter	1.124	275.056	
11. **Rejse- og dagpenge**		18.000	
12. **Indkasseringsomkostninger** ..		8.000	1.267.780
§ 17. SUNDHEDSVÆSENET:			
1. Dronning Alexandrines hospital		950.000	
2. Klaksvig sygehus		315.000	
3. Suderø sygehus		315.000	
4. Sanatoriet		142.000	
5. Udgifter til læger		21.000	
6. Jordemødre		33.000	
7. Epidemiske sygdomme		4.000	
8. Karantæneudgifter		500	
9. Sygehjælp		3.000	
10. Tilskud til hvilehjemmet ‚Naina':			
1. Alm. tilskud	25.000		
2. Ekstratilskud	5.000	30.000	1.813.500
§ 18. KOMMUNIKATIONSVÆSEN:			
1. **Veje og broer:**			
1. Nye veje og broer	1.300.000		
2. Udvidelse af broer	75.000		
3. Til vejfonden	195.000	1.570.000	
2. **Havnebygning**		252.500	
3. **Landingspladser**		300.000	
4. **Kystfarten:**			
1. Driftstilskud	200.000		
2. Nybygning (anm.)	100.000	300.000	
5. **Flyvepladsen**		100.000	2.522.500
§ 19. UNDERVISNINGSVÆSENET:			
1. **Folkeskolen**		1.255.000	
2. **Seminariet:**			
1. Tilskud til elever og län	10.000		
2. Vedligeholdelse af barak ..	100	10.100	
3. **Færøernes mellem- og realskole:**			
1. Driftstilskud	52.000		
2. Tilskud til elever	1.400		
3. Ekstra tilskud	20.000	73.400	
4. **Studenterskolen:**			
1. Lønninger	156.617		
2. Tilskud til elever	10.000		
3. Samlingerne	5.000		
4. Laboratoriet (varme, lys, rengøring m. m.)	2.700		

5. Andre udgifter	2.000		
6. Leje	6.000		
7. ÷ lejeindtægter	864	181.453	
5. Andre skoler:			
1. Føroya fólkaháskúli	22.000		
2. Ekstra tilskud	6.000		
3. Tilskud til elever	25.000		
4. Aftenskoler	10.000	63.000	
6. Radiofoni:			
1. Indtægter	155.000		
2. Udgifter	155.000	0	
7. Idræt:			
1. Tilskud til idrætsfonden	5.000		
2. Tilskud til f.S.F.	8.000	13.000	
8. Diverse tilskud:			
1. Tilskud og lån til studerende	25.000		
2. Tilskud og lån til anden læsning	4.000		
3. Tilskud til udenbys elever i real- og preliminerskoler	7.000		
4. Tilskud til lærlinge	25.000		
5. Tilskud til landbrugselever	2.000		
6. Tilskud til højskoleelever	2.000		
7. Tilskud til skolebørnsrejser	12.000		
8. Tilskud til skolebyggefond (anm.)	275.000		
9. Diverse tilskud	2.000		
10. Lærerkursus	1.000		
11. Tilskud til unge kunstneres uddannelse	3.000	358.000	1.953.953

§ 20. VIDENSKAB, LITTERATUR OG KUNST:

1. Landsbiblioteket:			
1. Lønninger	43.392		
4. Køb af bøger og indbinding	20.000		
5. Udgifter ved lokaler	15.000		
6. Andre udgifter	6.000		
7. ÷ bøder	500		
8. ÷ tilskud fra Tórshavnar kommunu	8.600	75.292	
2. Arkivet:			
1. Lønninger	14.500		
4. Udgifter ved lokaler	1.000		
5. Kontorartikler	600		
6. Porto, telefon o. l.	400		
7. Andre udgifter	400		
8. Rejse- og dagpenge	500	17.400	
3. Museum:			
1. Lønninger	12.884		
2. Udgravning	10.000		

3. Indsamling af stednavne (anm.)	1.500		
4. Udgifter ved lokaler	4.500		
5. Andre udgifter	5.500		
6. Vedligeholdelse af fredede huse	3.000		
7. Skansen: reparation	12.500		
8. ÷ indkommet ved entré	250	49.634	
4. Ornitologisk station		1.600	
5. Biblioteker på bygd:			
1. Lønninger til tilsyn	1.800		
2. Driftstilskud (anm.)	23.620	25.420	
6. Diverse tilskud:			
1. Børnetidende	600		
2. Tórshavnar musikskúli	1.500		
3. Mentunargrunnurin (anm.):			
1. Til grundkapital 10.000			
2. Udgave af bøger o. a. (anm.) 11.500	21.500		
4. Færøernes kunstsamling	8.000	31.600	
7. Hædersgaver:			
Til digtere, videnskabsmænd og kunstnere (anm.)		15.000	
8. Naturhistorisk samling:			
1. Løn	9.208		
4. Udgifter ved lokaler	3.560		
5. Kontorhold	1.500		
6. Andre udgifter	300		
7. Assistance, rejseudgifter o. l.	5.000	19.568	235.514

§ 21. FISKERIET, SØFART O. L.

1. Vragerinstitutionen:			
1. Løn til overvrager og vragerkontrollører	127.500		
2. Rejseudgifter m. v.	20.000		
3. ÷ afgifter vedr. vragning	172.500	÷ 25.000	
2. Færøernes sømandsskole:			
1. Lønninger	126.000		
2. Redskaber	8.000		
3. Udgifter ved lokaler	14.000		
4. Andre udgifter	6.000		
5. ÷ skolepenge	37.000	117.000	
3. Nautisk prøvekammer:			
1. Udgifter	4.500		
2. ÷ indtægter	4.500	00	
4. Sømandshjem udenlands (anm.)		50.000	

5. Fiskeribiologisk laboratorium:				
1. Løn			27.000	
2. Løn til tilsynsråd			1.000	
3. Leje af fartøjer, assistance, befordring o. l.			20.000	
4. Udgifter ved lokale			2.500	
7. Andre udgifter			1.200	
8. Rejseudgifter			3.900	
9. ÷ statskassens tilskud			27.350	27.350
6. Vagt- og bjærgningsskib:				
1. Udgifter			275.000	
2. Indtægter			70.000	205.000
7. Diverse efter landsstyrets afgørelse				50.000
8. Tilskud til fornyelse af skibsflåden og til lønreguleringsfonden (anm.)			2.800.000	
9. Klaksvíkar sømandshjem, tilskud til nybygning (anm.)			5.000	
10. Erhvervslånefonden. Bådelån (anm.)			12.500	
11. Tilskud til hjemmefiskeri			100.000	3.331.850
§ 22. LANDBRUG:				
1. Tjenestemænd o. fl.:				
1. Landbrugskonsulent:				
1. Løn	23.500			
2. Vragning af uldvarer	1.800			
3. Rejseudgifter m. v.	2.500	27.800		
2. Dyrlæge:				
1. Løn	23.500			
2. Rejseudgifter m. v.	1.700	25.200		
3. Fåreavlskonsulent:				
1. Løn, rejseudgifter m. v.	4.200	4.200		57.200
2. Udskiftning og matrikelkontor:				
1. Lønninger			173.000	
2. Dagpenge			20.000	
3. Rejseudgifter			6.000	
4. Kontorhold			30.000	
5. Assistenter			6.000	
6. Redskaber			10.000	
7. Arbejdsmaterialer			7.000	
8. Porto og telefon			4.500	
9. Diverse			2.000	
10. ÷ indtægter			73.000	185.500

3. Forsøgsstationen i Hoyvik:			
1. Udgifter	71.700		
2. ÷ indtægter	26.700	45.000	
4. Foranstaltninger mod mund- og klovsyge		100	
5. Andre tilskud:			
1. Husdyropdrætning	50.000		
2. Opdyrkning	70.000		
3. Træplantning	3.000		
4. Tilskud til mælkeproduktion o. a. (anm.)	185.000		
5. Græssiloer	20.000	328.000	615.800

§ 23. HANDEL, INDUSTRI O. L.:

1. Elektricitetsvæsen:			
1. Elektricitetsudvalget	1.500		
2. Rentetilskud til S.E.V.	58.995		
3. Tilskud til el-værker på bygd (anm.)	30.000	90.495	
2. Fabriks- og kedeltilsyn		3.600	
3. Motorkyndig tilsynsmand		2.000	
4. Registrering og opmåling af skibe		3.600	
5. Forligsmandsinstitutionen		7.000	
6. Kulbrydning		50.000	
7. Færøernes turistforening		20.000	
8. Diverse efter landsstyrets afgørelse		20.000	
9. Lærerådet		11.000	
10. Til mindre frysehuse (anm.)..		50.000	257.695

§ 24. SOCIALVÆSEN.

1. 1. Aldersrente	2.000.000		
2. ÷ kommunernes tilskud ..	333.333	1.666.667	
2. 1. Invalidetente	850.000		
2. ÷ tilskud fra kommunerne..	141.666	708.334	
3. 1. Børnetilskud	50.000		
2. ÷ tilskud fra kommunerne..	8.222	41.667	
4. Personer i kontrolleret familiepleje		36.000	
5. Socialhjælp		50.000	
6. **Børnehjem:**			
1. Driftstilskud	50.000		
2. Ekstra tilskud	9.500	59.500	
7. Alderdomshjem		20.000	

8. **Diverse tilskud:**			
1. Afholdsforeningerne	2.000		
2. Foreningen »Røde Kors« ..	1.000		
3. Uarbejdsdygtige fiskere	20.000		
4. Færøernes forening til tuberkulosens bekæmpelse ..	4.500		
5. »Barnahjálpargrunnurin« ..	3.000	30.500	2.612.668
§ 25. PENSION:			
1. Pensioner		60.000	
2. Ventepenge		4.620	64.620
§ 26. JUSTITS- OG POLITIVÆSEN:			
1. Arrestvæsenet m. v. (anm.)..		50.000	
2. Sysselmændenes rejseudgifter..		9.000	
3. Domhuset (anm.)		4.000	
4. Andre udgifter		2.000	65.000
§ 28. 1. Afdrag på saneringslån		50.755	
2. Afskrivning af tilskud til a/s Nordafar (anm.)		55.000	105.755
§§ 29—33 foreløbig ubenyttede.			
§ 34. ANDRE UVISSE UDGIFTER:			
1. Udgifter vedrørende valg		10.000	
2. Landsstyret at råde over		45.000	
3. Statistik:			
1. Lønning	9.400		
2. Papir og tryksager	2.000		
3. Inventar	2.400		
4. Andre udgifter	600	14.400	69.400
§ 35. DIVERSE FONDS:			
1. Til den fælles byggefond		100.000	
2. Til kirkefonden		70.000	170.000
§ 36. RENTEUDGIFTER:			
1. Renter af lån			72.000
§ 37. EJENDOMSUDGIFTER:			
1. Andre udgifter af ejendomme..			15.000
		Balance:	45.565
			15.455.000

ANMÆRKNINGER:

Til § 16.2.1. En af fuldmægtigene af 1. grad er samtidig kontorchef i ligningsrådet.

Til § 16.4.9. I henhold til § 12 i tjenestemandsloven udfærdiger finansudvalget indstilling om udetillæggets størrelse.

Til § 18.4.2. Disse 100.000 kr. og de 100.000 kr., der er bevilget på finanslagtingsloven 1957-58, henlægges i en særlig fond: Byggefonden for landets kystfart.

Til § 19.8.8. Der er bevilget indtil 400.000 kr. i tilskud til opførelsen af en kommuneskole i Tórshavn med 40.000 kr. årlig i 10 år; i det samlede tilskudsbeløb er indeholdt 6. rate af dette tilskud samt 125.000 kr. beregnet til opførelse af gymnasium.

Til § 20.3.3. Der er bevilget 10.000 kr. med 1.000 kr. årlig i 10 år til indsamling af færøske stednavne i samarbejde med Dansk Stednavneudvalg; dette er 6. rate.

Til § 20.5.2. Landskassens tilskud er indtil videre 80 % af det beløb, som vedkommende bygd fremskaffer, dog ikke over 2 kr. pr. indbygger.

Til § 20.6.3.2. Landsstyret træffer bestemmelse om, efter hvilke regler tilskudet skal ydes.

Til § 20.7. Samme liste som 1957-58.

Til § 21.4. Der er bevilget 46.000 kr. i tilskud til flytning af sømandsjemmet i Færingehavnen længere ind i fjorden. 10.000 kr. er bevilget i 1956-57, og det resterende tilskud ydes med 9.000 kr. om året i 4 år, første gang i 1957-58. Dette er herefter 2. rate af de 36.000 kr. Den resterende bevilling eller 11.000 kr. fordeles mellem sømandshjemmet i Færingehavnen og arbejde for færøske sømænd andetsteds. Landsstyret træffes bestemmelse om, hvor meget der skal ydes til de enkelte steder.

Til § 21.8. Bevillingen anvendes efter nærmere forhandling med finansudvalget; dog skal mindst 1.300.000 kr. henlægges til fonden til fiskerflådens fornyelse.

Til § 21.9. Der er bevilget 25.000 kr. i byggetilskud med 5.000 kr. årlig i 5 år; dette er 4. rate.

Til § 21.10. Der er bevilget vinnulánsgrunnin 50.000 kr. til ydelse af lån til bygning af åbne både med 12.500 kr. årlig i 4 år; dette er 4. og sidste rate.

Til § 22.5.4. Finansudvalget træffer efter indstilling fra landsstyret bestemmelse om, hvordan tilskudet skal anvendes.

Til § 23.1.3. Dette beløb henlægges i en fond til ydelse af tilskud til opførelse af mindre el-værker på bygd.

Til § 23.10. Der er bevilget 100.000 kr. i 2 år, 1958-59 og 1959-60. Dette er første rate.

Til § 28.1 & 3. Disse beløb anvendes i forbindelse med en nyordning af politi- og arrestvæsenet på Færøerne.

Til § 28.1.3. Tilskudet efter lagtingslov nr. 26 af 11. april 1957 til a/s Nordafar 220.000 kr. afskrives over 4 år med 55.000 kr. om året: dette er første rate.

Figgjarnevndin, 25. mars 1958.

As. »Færø Amtstidende«s Bogtrykkeri.

Fylgiskjöl

til

fíggjarlögtingslóg 1958/59.

1) **ad § 15.1.**

	Rokn.skapur 1956/57	Játtan 1957/58
Tingmannalønir.	146.352,48	112.000,00

Røknað er við 27 løgtingsmonnum í 100 døgum (Ólavsøkutingsetan 1956/57 vardi 114 dagar). Meðallingmannalønin er eftir galdandi prístali kr. 48. um dagin. Hetta verður í 2.700 dagar um kr. 129.600,--, avrundað kr. 130.000,--.

Dagpeningur.	Rokn.skapur 1956/57	Játtan 1957/58
	6.761,42	3.500,00
Ferðaútreiðslur:	963,00	1.000,00

2) **ad § 15.2.: Løgtingshúsið.**

	Rokn.skapur 1956/57	Játtan 1957/58
§ 15.2.1: Hiti, ljós, reingerð o. a.	8.396,60	7.000,00
§ 15.2.2: Viðlíkahald	8.625,61	4.900,00
§ 15.2.3: Aðrar útreiðslur	4.025,35	3.200,00

Viðmerkingar:

§ 15.2.1: Hiti, ljós, reingerð o. a.:

Hiti	2.016,67
Ljós	860,70
Reingerð o. t.	4.918,47
Trygging	450,00
Annað	82,00
	8.327,84

§ 15.2.2: Viðlikahald.

Málaraarbeiði uttan	2.495,00
Málaraarbeiði innan	63,00
Umvæling av taki og klædningi	2.935,68
Cirkulationspumpu	1.365,00
Ymsar smærri umvælingar og tilfar	566,93
Umsitan av vollinum (fest løn)	1.200,00
	8.625,61

§ 15.2.3: Aðrar útreiðslur.

Telefon	717,49
Trygging av innbúgvi	90,00
Húsaskattur og renovation	285,00
Umvæling av stólum	2.177,90
Flagging	100,00
Antenna	86,00
Ymist (tubakk o. t.)	223,46
Askhams smiðja, kjeta og haldarar	345,50
	4.025,35

3) **ad § 15.3: Løgtingstíðindi og kunngerðarsavn.**

		Rokuskapur 1956/57	Játtan 1957/58
Prenting v. m.:		14.946,92	19.000,00
Løgtingstíðindi	7.720,25		
Kunngerðarsavn og serprent	3.727,50		
Útgáva av eldri løgtingstíðindum v/ Páll Nolsøe	260,09		
Ymist (porto, pappír v. m.	183,08		
Prentan av rekstrarrokuskapi landskassans	1.056,00	14.946,92	
Inntøka av søla		2.155,10	1.500,00

4) **ad § 15.4: Grannskoðing.**

Bræv frá grannskoðaradeild løgtingsins d. 24. juli 1957.

I besvarelse af Innlandsstyrets skrivelse af 13/6 1957 vedrørende budgetforslagene skal det meddeles, at revisionskontorets udgifter i 1956/57 samt dets budgetterede udgifter i finansårenes 1957/58 og 1958/59 kan opgøres i følgende opstilling, der desuden omfatter de indtægter, som kontoret har haft eller må formodes at få udenfor den egentlige landskasserevision.

	1956/57	1957/58	1958/59
1. Kontorets leder	20.204,64	19.732,60	21.195,60
2. Kontorpersonale	32.989,84	38.472,28	43.837,77
3. Husleje, varme, lys, reng. m. v.	3.557,35	4.000,00	4.000,00
4. Kontorholdsudgifter	1.032,12	1.200,00	1.200,00
5. Porto, telefon og annoncer	1.011,04	700,00	900,00
6. Andre udgifter	4.318,54	1.000,00	1.000,00
7. Rejse- og dagpenge	1.326,18	1.500,00	1.500,00
	64.439,71	66.604,88	73.633,37
8. Budgetterede indtægter, områder uden-for landskassen	33.000,00	36.000,00	36.000,00
Rest, landskassens andel i revisionsud-gifterne	31.439,71	30604,88	37.633,37

For regnskabet for 1956/57 henvises til beretning om kontorets virksomhed. Beretningen er sendt landsstyret ved brev af 24. maj d. å.

Om de enkelte udgiftsarter skal oplyses følgende:

Lønninger.

Kontorlederlønnen er nu ansat efter de vilkår, der er en følge af den nu opnåede tjenestemandsansættelse efter grundløn kr. 6.000. + 1 alderstillæg kr. 700.- -. I beløbet er indeholdt 8 % bidraget til pensionsfonden med kr. 651.20.

Kontorassistent frk. Maja Gaard Hansen. Grundløn kr. 2.310. + 1 alderstillæg à kr. 240,- . Nuværende totalløn kr. 10.342,08.

Kontorist Karstin Rasmussen. Grundløn kr. 1.680. + 1 alderstillæg à kr. 120. Nuværende totalløn kr. 10.488,00.

Kontorist Johild Hentze. Grundløn kr. 1.680. + 2 alderstillæg à kr. 120. . Totalløn kr. 8.692,08.

Kontorist Birthe Sørensen. Grundløn kr. 1.680. intet alderstillæg. Nuværende totalløn kr. 7.880,16.

Kontorelev Oddvør Petersen.

10 måneder : 80 % kontoristløn	kr. 5.253,43
2 måneder à 90 % kontoristløn	kr. 1.182,02
Totalløn	kr. 6.435,45

Tilføjelse. I stedet for kontorets førstemand, der har måttet fratræde på grund af sygdom, er ansat en kontoraspirant frk. Birthe Sørensen. Det er dog klart, at der ikke dermed var bragt udligning for personalebehovet, og det er derfor overvejet, at en rutineret kontordame, som tidligere har været ansat på Gjaldstovan, frk. Johild Hentze, der nu er syg efter et ulykkestilfælde, får ansættelse som medhjælper for toldrevisoren, Karstin Rasmussen, som derved tilsvarende frigøres til andre opgaver. Der gøres dog opmærksom på, at personalestaben derved udvides med een, og sanktion må naturligvis indhentes fra finansudvalget, der bedes behandle spørgsmålet med velvilje, idet det kan oplyses, at der ved disse placeringer bliver tale om en merudgift på ca. kr. 3.000. som allerede er indberegnet i budgettet for 1958/59.

Andre udgifter.

Der er ansat det saalvanlige beløb kr. 1.000, til forskellige anskaffelser. Kontoret har imidlertid behov for at lade indrette arkivskabe, og derfor anmodes om tilladelse til at lade denne udgiftspost overtrække helst i år, men i hvert fald i 1958/59. Overtrækket vil formentlig dreje sig om ca. kr. 500.

Indtægter:

De afsatte kr. 30.000, er skønsmæssigt anslåede refusioner fra virksomheder og kontorer under lagtinget, eller andre virksomheder, som revisionsafdelingen af det offentlige er pålagt at tage sig af, udenfor den egentlige landskasserevision.

Viðmerkingar frá landsstýrinum.

	Rokuskapur 1956/57.
Statsaut. revisión	20.078,02*)
Intern revisión	31.439,71
Rev. av postpakkum	2.400,00
	54.517,73

*) Samlaða talið er 41.630,02 kr., men eru tær 20.952 kr. býttar út á stovnar við egnari rokuskapanførslu.

5) **ad § 16.1: Løgmaður og landsstýri:**

	Rokuskapur 1956/57	Játtan 1957/58
1. Lonir	64.800,10	64.000.
2. Borðfe	10.000,08	10.000.
3. Ibú løgmanna	6.516,41	7.400.

ad 3: Ibú løgmanna.

Leiga	2.400.
Hitti og ljós v.m.	1.770,59
Reingerð	662,54
Inventar og annað	1.683,28
	6.516,41

6) **ad § 16.2: Landsskrivstovan.**

	Rokuskapur 1956/57	Játtan 1957/58
	93.540,48	105.891.

ad § 16.2,1: Skrivstovustjóri og 5 fulltrúar.

	Lon	8 %
Skrivstovustjóri	24.061,80	846,00
Fulltrúi 1. stig	20.032,40	635,16
1. stig	20.032,40	635,16
2. stig	15.452,16	470,40

2. stig	13.719,00	
2. stig	13.852,56	374,40
	107.750,32	2961,12
+ 8 %	296,12	
	110.711,44	

ad § 16,2.2: Skrivstovufólk. 44.380,31 44.000.

Yvirassistentur	14.927,76	
2 skrivstovuassistentar	21.844,08	
2 Kontoristar	16.572,24	
Næmingur	5.516,12	
	58.860,20	
+ Partur Tryggingarsamlanarsins	3.940,00	3.278,55
	54.920,20	
Ørtíðararbeiði og fritíðaravloysari	3.079,80	2.316,75
	58.000,00	

ad § 16.2.4: Húsaútreiðslur.

	Játtan 1956/57	Játtan 1957/58
Røknskapur 1956/57:		
Húsaleiga		17.500,00
Hiti: Juel Olsen, lon	2.400,	
Kol, frakt, koyring v. m.	4.255,15	6.655,15
Reingering		7.580,11
Elektricitet		1.595,93
Ymist umvælingararbeiði		521,02
Innbúgv (1 borð, 4 klappstólar, lampur)		586,15
Brunatrygging innbúgv		152,15
		34.590,36

ad § 16.2.5: Skrivstovuútreiðslur.

	Játtan 1956/57 13.000,	Játtan 1957/58 12.000,
Røknskapur 1956/57:		
Pappír og aðrir skrivstovulutir:		
H. N. Jacobsens bókahandil	3.120,15	
Frá øðrum í Havn	504,25	
Jens Chr. Petersens papirhandil	1.869,37	

Ref. ríkisumboðnum 40 %	3.787,75	9.581,52
Ymist prentingarupheiði		313,00
1 skrivarborð		645,00
1 hústelefon		773,25
1 skrivimaskina		2.920,00
Umveling av maskinum		550,40
Ymsar handbøkur		308,30
Ymisk haldaragjøld		292,98
Ymist, koyring og frakt, pappir v. m.		468,26
		15.852,71

ad § 16.2.6: Porto, telefon, lýsingar v. m.

	Játtan 1956/57	Játtan 1957/58
	10.000,-	13.000,
Rokuskapur 1956/57.		
Porto	2.461,20	
+ refunderað ríkisumboðnum 40 %	2.038,00	4.499,20
Telefon		6.953,61
Lýsingar og haldaragjøld		786,75
		12.239,56

ad § 16.2.6.: Aðrar útreiðslur.

	Játtan 1956/57	Játtan 1957/58
	1.500,	1.500,
Rokuskapur 1956/57.		
Bilútreiðslur		339,60
Vanlukkutrygging av starvsfólki		86,70
Cigarir o. t.		178,00
Flagging		100,00
Undirvising, stenografi		620,00
Radioapparat		785,04
Ymist prent		181,37
Ymist		478,76
		3.069,47

7) ad § 16.3: Fiskivinnuskrivstovan:
Sbr. bræv frá fyristøðumanninum frá 19. juni 1957.

	Roknskapur 1956/57	Játtan 1957/58	Uppskot 1958/59
1. Tænastumenn	19.374,76	18.000,	19.500,
2. Skrivstovufólk	24.357,06	22.000,	24.500,
3. Honorar	0	0	0
4. Húsaútreiðslur	5.254,38*)	4.900,	4.900,
5. Skrivstovulutir	3.230,03	3.600,	3.600,
6. Porto, telefon, lýsingar o. t.	3.572,61	4.100,	4.100,
7. Aðrar útreiðslur: herundir ferða- og dagpeningur	3.644,15	1.000,	2.800,
8. Royndir	1.521,29	1.300,	1.500,
	60.954,28	54.900,	60.900,

Viðmerking.

*) Her er roknað kr. 612,18 fyri umvæling av motori til køliskáp.

Viðmerking frá landsstýrinum.

Normering er fyri at seta leiðaran av fiskivinnuskrivstovuni sum tænastumann. Løn hansara verður tí bókført á konto 1.

8) ad § 16.4: Umboð utlanlanda.
Sbr. skriv frá O. Skarðhamar frá 20. juni 1957.

	Roknskapur 1956/57	Játtan 1957/58	Uppskot 1958/59
1. Tænastumenn	16.983,76	17.761,	17.912,
2. Skrivstovufólk	10.604,80	12.200,	10.998,
4. Húsaútreiðslur	75.919,96	10.100,	4.550,
5. Skrivstovulutir	1.741,71	1.400,	1.700,
6. Porto, telefon, telegrammir, lýsingar o. t.	9.145,88	8.000,	9.000,
7. Aðrar útreiðslur	1.199,56	1.300,	1.300,
8. Ferða- og dagpeningur	1.975,24	2.200,	2.300,
9. Útiviðbót	18.500,00	18.500,	18.500,
10. Minus leiguinntøku	763,00	763,	763,
	135.307,91	70.698,	65.497,

1. Tænastumenn: Við tað at eg ikki veit um tað verða møguligar broytingar, er lønin her sett til tað sama hon er í løtuni, tað er kr. 1.492,65 um mánaðin ella **kr. 17.911,80 um árið (bruttoløn).**

2. **Skrivstovufólk:** Sjómuleiðis ber, í lotuni er lonin hjá Sofus Poulsen kr. 916,50 um mánaðin ella kr. 10.998,-- fyri árið.

4. **Húsaútreiðslur:**

(Tænastumannahúsini)

Brunatrygging	6	12	0	
Feu-Duty	4	15	0	
Property Tax to the Government	4	15	0	
City Rates and Charges	50	0	0	
Ymist	8	18	0	
£	75	0	0	á 19/40 = kr. 1.455. .

(Skrivstovan)

Reingerð v. m.	30	0	0	
Gass og elektrisitet	22	0	0	
Skrivstovuleigu o. a.	100	0	0	
Ymist	7	0	0	
£	159	0	0	á 19/40 = 3.084,60
				kr. 4.539,60
				(kr. 4.550. .)

5. **Skrivstovulutir:**

Skrivipappir, kalkerpappir, skrivumaskinubond, skrivstovuumboð o. t.	32	0	0	
Market Reports	21	0	0	
Fishing News, Politiken og onnur bløð	31	0	0	
Ymist	4	0	0	
£	88	0	0	á 19/40 = kr. 1.707,20
				(kr. 1.700. .)

7. **Aðrar útreiðslur:**

National Health Service fyri ein skrivstovumann	15	12	0	
Bankaútreiðstur	11	8	0	
Eftirhyggjan av skrivumaskinu (1 5 0) og «sterilizing» 2 telefonir (2 4 0)	4	0	0	
Bílar til skip	25	0	0	
Ymist	11	0	0	
£	67	0	0	á 19/40 = kr. 1.299,80
				(kr. 1.300.).

ad 2 - 1956/57:

26 vikur á £ 10 = £ 260 á 19/40 = ...	kr.	5.044,00
Eftirgjaldan av løn	--	205,80
6 mánaðar á kr. 892,50	--	5.560,80
	kr.	10.604,80

9) **ad § 16.5: Likningarráð og kommunalt eftirlit.**
Sbr. bræv likningarráðsins frá 21. juni 1957.

	Roknskapur 1956/57	Játtan 1957/58	Uppskot 1958/59
1. Tænastumenn	0	0	0
2. Skrivstovufólk	34.126,82	29.700,-	41.100,--
3. Honorar	1.800,00	1.800,-	1.800,-
4. Húsaútreiðslur	6.361,55	6.200,--	6.400,--
5. Skrivstovulutir	4.467,08	2.300,--	4.500,-
6. Porto, telefon, lýsingar	1.777,44	2.400,-	2.400,--
7. Aðrar útreiðslur	4.991,40	2.400,-	2.000,--
8. Ferða- og dagpeningur	72,75	800,--	1.000,--

Viðmerkingar:

ad 1. Løn skrivstovustjórans er bókað á konto § 16.2.1.

ad 2. Hjálparmaður hevur verið til kommunala eftirlitið, men er hann nú sjúkur. Antin kemur tann sami aftur ella má annar setast í staðin og verður roknað við løn um kr. 800,- - um mánaðin.

ad 7. Eykahjálp hevur verið til kommunala eftirlitið, og er útreiðslan bókað á hesari konto.

ad 8. Hjálparmaðurin til kommunala eftirlitið kemur at ferðast nakað og er henda konto ti bækkað.

ad 2. Lønirnar eru meitar soleiðis:

Yvirassistentur	13.795,-
Hjálpari	8.632,-
Hjálpari	9.040,-
Hjálpari	9.000,-

Fyrivarni verður likið viðvikjandi útreiðslum, sum koma at standast av moguligari umskipan av skattalógini.

Viðmerkingar frá landsstýrinum:

Mælt verður til at elsti skrivstovuhjálparin verður lontur sum yvirassistentur frá 1. april 1958.

10) ad § 16 6: Landsfólkayvirlitið.

	Rokniskapur 1956/57	Játtan 1957/58	Uppskot 1958/59
1. Tænastumenn	0	0	0
2. Skrivstovufólk	17.802,	10.500,	19.752,
3. Samsýning til manntalsskrivarar	11.262,	11.300,	11.400,
4. Húsaútreiðslur	60,	100,	100,
5. Skrivstovuútreiðslur	502,	1.200,	1.200,
6. Porto o. a.	193,	300,	500,
7. Aðrar útreiðslur	40,	100,	100,

Ad 2. Neyðugt hevur verið at hava eykahjálp til rettleiðing av fólkayvirlitinum í samband við seinasta fólkateljing og verður hetta neyðugt nakað eftir.

Lønin verður roknað soleiðis:

Hjálpari	11.352,
Eykahjálp	8.400,

Viðmerking frá landsstýrinum.

Roknað verður við, at rettleiðingin av fólkayvirlitinum verður liðug áðrenn 1. april 1958.

11) **ad § 16.7: Gjaldstovan.**

Sbr. hrøv fyristøðumannsins frá 20. juni 1957.

	Rokniskapur 1956/57	Játtan 1957/58	Uppskot 1958/59
1. Tænastumenn	87.971,20	96.040,00	94.754,00
2. Skrivstovufólk	124.919,72	119.752,00	143.226,00
3. Honorar	117,33	0,00	0,00
4. Húsaútreiðslur	20.302,49	20.200,00	20.500,00
5. Skrivstovuútreiðslur	12.832,00	11.500,00	13.000,00
6. Porto, telefon, lýsingar o. l.	32.755,76	30.000,00	35.000,00
7. Aðrar útreiðslur	5.499,86	5.000,00	6.000,00
8. Adrema	3.159,58	4.000,00	4.000,00
9. Ríkiskassin, endurgjald	+ 71.964,48	+ 71.623,00	: 79.120,00
	215.893,46	214.869,00	237.360,00

Útreiðslan á konto 16-7-8 er sett minni enn lonarútreiðslan, sbr. niðanfyri við tað at á hesa konto koma inntøkur fyri arbeiði fyri aðrar stovnar.

Portoútreiðslan er sett til 35.000 kr. orsakað av teim hækkaðu postgjoldum.

Sundurliðing av konto § 16-7-1: Tænastumenn.

	Løn.	8 %	Tilsamans.
Skrivstovustjóri	24.567,	864,	25.431,
Fulltrúi	17.423,	538,	17.961,
Bókhaldari	16.845,	570,	17.415,
Kassameistari	18.237,	570,	18.807,
Bókhaldari	14.708,	432,	15.140,
	91.780,	2.974,	94.754,

Sundurliðing av konto § 16-7-2: Skrivstovufólk.

Yvirassistentur	14.928,-
Pantifúti	16.320,--
	11.502,-
Konloristur	11.352,-
--	11.172,-
--	9.832,-
Skrivstovuhjálpari	7.880,-
--	7.664,--
Konloristur	8.692,-
—	7.880,--
Skrivstovuhjálpari	7.496,-
—	5.516,--
--	7.496,-
Konloristur	8.000,--
Skrivstovuhjálpari	7.496,-
	143.226,—

Konto § 16-7-8: Adrema.

Skrivstovuhjálpari	7.664,--

Viðmerking frá landsstýrinum.

Orsakað av meirarbeiði vegna broyting í toll-lógini verður mælt til, at gjaldstovan fær loyvi at setu ein skrivstovuhjálpara afturat.

12) ad § 16-8: Tolleftirlitið.

Sbr. bræv frá gjaldstovuni frá 21. juni 1957.

	Rokniskapur 1956/57	Játtan 1957/58	Uppskot 1958/59
1. Tænastumenn	90.428,85	83.413,00	108.551,00
2. Skrivstovufólk	0,00	0,00	0,00
3. Honorar	9.780,00	10.000,00	16.000,00
4. Húsaútreiðslur	4.864,36	6.000,00	6.000,00
5. Skrivstovututlir	701,30	100,00	100,00
6. Porto, telefon, lýsingur	2.248,20	2.200,00	2,500,00
7. Aðrar útreiðslur	1.890,50	3.500,00	3.500,00
8. Rakstur av tollbátinum	1.354,28	2.500,00	2.500,00
9. Ferðu- og dagpeningur	480,00	1.000,00	1.000,00
	111.747,49	114.713,00	140.151,00

Sundurliðing av § 16-8-1: Tænastumenn.

	Løn.	8 %	Tilsamans.
Yvirtollari	13.016,	327,	13.343,
Tollari	11.922,	257,	12.179,
	11.922,	257,	12.179,
	12.072,	269,	12.341,
	11.808,	269,	12.077,
	11.808,	269,	12.077,
	11.808,	269,	12.077,
(aspirantur)	11.007,		11.007,
(fong.)	11.271,		11.271,
	106.634,	1.917,	108.551,

Viðmerking frá landsstýrinum.

ad 3. Uppí talinum 16.000 kr. er eisini útreiðslan til hjálpitollara á Skálafirði, sum heimilað er landsstýrinum at seta fyri fyrst, smbr. viðmerking til fíggjarløgtingslóg 1957/58 til § 16.8.3.

13) **ad § 16,9: Valuta- og prísráð.**

Sbr. bræv fyristøðumannsins 29. juni 1957.

	Rokuskupur 1956/57	Játtan 1957/58	Tjóskot 1958/59
1. Tænastumenn			
2. Skrivstovufólk	21.832,82	17.228,	26.200,
3. Honorar	8.149,84	7.800,	9.000,
4. Húsnáútreiðslur	3.802,42	5.000,	3.800,
5. Skrivstovulutir	1.389,40	1.000,	1.000,
6. Porto, telefon, lýsingar	2.705,39	2.500,	2.700,
7. Aðrar útreiðslur	99,	400,	400,
8. Ferða- og dagpeningur	3.064,	2.200,	3.600,
	41.042,87	36.128,	46.100,

Punkt 2. Skrivstovufólk, kemur soleiðis fram:

Skrivstovukvinna	8.808
	10.192*)
	7.200
tilsamans	26.200

Hetta er lann núverandi árliga lønin. Stjórin er lontur av Vinnulívsgrunninum.

*) Av hesum rindar realkreditinstituttið 1/7 ella 1.456.

Viðmerkingar frá landsstýrinum.

ad. 2. Valuta- og prísráðið, vinnulánsgrunnurin, báagrunnurin og Færøernes realkreditinstitut verða øll fyrisitin av sonu skrivstovu. Øll útreiðslan til skrivstovufólk, við undantak av 1/7 av lønini til elstu skrivstovukvinnuna, sum realkreditinstituttið rindar, verður bókført á konto valuta- og prísráðsins. I fongdini vísir tað seg, at ráðið ikki kann klára seg við minni enn 3 skrivstovufólkum. Mælt verður til at hækka normeringstalið við 1 til 3. Annars vil landsstýrið samráðast við realkreditinstituttið um at rinda meir av lønini til skrivstovufólkið.

ad 3: Henda útreiðsla býtir seg soleiðis:

Samsýningar til embætismenn og starvsfólk:

Ríkisumboðið (Lina Kjølhede)	1.200,-
Norðoya sýsla	1.000,-
Austuroyar sýsla	400,-
Streymoyar sýsla	600,-
Vága sýsla	400,-
Suðuroyar sýsla, norðara	600,-
Suðuroyar sýsla, sunnara	600,-
	4.800,
Til sýsluskrivstovurnar til partvísa endurrinding av útreiðslunum við eftirlitinum	3.249,60
	8.049,60

14) **ad § 16.10: Landsverkfræðingsskrivstovan.**

Sbr. bræv fyristøðumansins frá 4. juli 1957.

	Roknskapur 1956/57	Játtan 1957/58	Uppskot 1958/59
1. Landsverkfræðingurin o. a.	102.331,24	165.807,	195.267,-
2. Skrivstovufólk	32.499,04	29.000,	44.296,-
3. Honorar	0,	0,	5.000,-
4. Húsaútreiðslur	25.070,67	21.000,	23.000,-
5. Skrivstovulutir	9.510,12	7.000,	10.000,-
6. Porto, telefon, lýsingar o. a.	5.273,07	3.200,	5.000,
7. Aðrar útreiðslur	14.179,60	3.200,	4.000,
8. Ferða- og dagpeningur	23.874,71	18.000,	21.000,

ad 1.	Løn + eftirlønargjald	Landskassans partur til eftirl.gr. ella aðra eftirl.tr.	Tilsamans.
Landsverkfrøðingur	28,086	936	29,022
Verkfrøðingur	24,030	2,343	26,373
- -	21,474	2,087	23,561
---	21,474	2,087	23,561
--	16,362	1,576	17,938
Konstruktørur	14,910		14,910
-	14,910		14,910
--	12,354		12,354
Tekn. hjálparmaður	16,319		16,319
--	16,319		16,319
	186,238	9,029	195,267
ad 2.			
Skrivstovufulltrúi	16,319		16,319
- -	12,877		12,877
Skrivstovugenta	8,500		6,600
			44,296

Viðmerkingar frá landsstýrinum:

ad. 1 og 2: Eftir tí játtan sum er á fíggjarlógini 1957/58. snbr. eisini fylgisskjøl 1957/58 s. 8, sær tað út til, at normeringin á hesum konti er hetta:

Landsverkfrøðingur	1
Verkfrøðingar	4
Konstruktørar	1½
Tekn. hjálparmenn	2
Skrivstovufulltrúi	1
Skrivstovuhjálpara	2

Tað sum nú verður søkt um av normering tí yvir hesa er:

Konstruktørar	1½
Fulltrúar	1

Landsstýrið heldur seg ikki kunna mæla til, at hækka normeringstalið fyri konstruktørum. Viðvíkjandi skrivstovuhjálp er at siga, nú landsverkfrøðingurin stendur beinleiðis fyri ymsum vegagerðum, verður meiru skrivstovuarbeiði, t. d. uppgerðir yvir arbeiðsløni. Mælt verður til fyri fyrst at seta ein skrivstovuhjálpara aftur, hesin verður tó ikki løntur sum skrivstovufulltrúi.

ad. 3: Honorarir.

Nýggj konto ongin motivering, verður ikki tilmælt.

15) ad § 16.11: Ferda- og dagpeningur.

Rokn skapur 1956/57	Játtan 1957/58
16,883,82	20.000, -

16) ad § 16.12: Innheintingarútreiðslur.

Rokn skapur 1956/57	Játtan 1957/58
5.123,10	12.000, -

17) ad § 17.1: Dronning Alexandrines hospital.

Indtægter.	Budget 1957/58.
1. Patientbehandling	220.500,00
2. Amb. behandling	16,000,00
3. Amb. undersøgelse	2,000,00
4. Befordring	30.000,00
5. Statstilskud	593,125,00
6. Andre indtægter	46.825,00
7. Landskasselilskud	879.150,00
	1.787.600,00

Udgifter:	
10. Lønninger til læger, sygeplejersker m. v.	545,000,00
11. Forplejning	279.400,00
12. Lys og varme	120,000,00
13. Vedligeholdelse af bygninger og inventar	198.350,00
14. Medicin m. v.	132.500,00
15. Røntgenanlæg	78.000,00
16. Rengøring	42.000,00
17. Vaskeriet	43.650,00
18. Systuen	40,000,00
19. Skatter og forsikring	11.100,00
20. Kontorholdsudgifter	71.250,00
21. Lægebåden	91.250,00
22. Bilerne	18,100,00
23. Revision	21,100,00
24. Diverse	
25. Afskrivning	
26. Bidrag til pensionering 8 %	5,300,00
Personalets 5 %	

27. Plejeafdelingen	87.600,00
28. Ligtøj	
30. Beredskabslager	
31. Reservekøgelejlighed	
32. Driftsbeholdning	
	1.787.600,00

J. Djurhuus.

18) ad § 17.2: Klakksvíkar sjúkahús.
Budget 1957/58.

Indtægter:

1. Patientbehandling	77.000,00
2. Statstilskud	153.100,00
3. Lægebåden	15.000,00
4. Diverse	8.000,00
5. a. Afskrevet restancer ÷	6.000,00
6. Landskassetilskud	400.300,00
	647.700,00

Udgifter.

10. Lønninger	299.000,00
11. Forplejning	81.200,00
12. Lys og varme	45.000,00
13. Lægebåden	37.000,00
14. Medicin m. v.	40.000,00
15. Vedligeh. af bygninger m. v.	10.000,00
16. Inventar	25.000,00
17. Røntgen	81.000,00
18. Vask og rengøring	5.000,00
19. Skatter og forsikring	3.000,00
20. Kontorudgifter	10.000,00
21. Kørsel	3.000,00
22. Diverse	8.000,00
23. Revision	500,00
24. Lægeboligen	0,
	647.700,00

19) ad § 17.3: Sudero sygehus.

Budget 1957/58.

Indtægter.

1. Patientbehandling	65.000,-
2. Statstilskud	161.200,-
3. Befordring	500,
4. Diverse	1.400,
5. Landskassetilskud	267.475,-
	495.575,

Udgifter.

10. Lønninger	208.000,-
11. Forplejning	84.000,
12. Lys og varme	54.000,
13. Lægebåden	000,-
14. Medicin m. v.	45.000,
15. Vedligeh. af bygninger m. v.	14.500,-
16. Inventar	29.500,--
17. Røntgen	8.500,-
18. Vask og rengøring	6.000,
19. Skatter og forsikringer	8.800,
20. Kontorudgifter	5.000,-
21. Kørsel	22.500,-
22. Diverse	10.000,
23. Revision	600,
24. Lægeboligerne:	
a) sygehuslægeboligen	1.475,
b) kommunelægeboligen +	2.300,
	495.575,

20) ad § 17.4. Brøstsjúkrahúsið.

Budget 1957/58.

Indtægter.

Betaling for patienter: 7.500 dage á 1/	7.500,
Ambulant røntgenfotografering 200 pr. á 5/	1.000,
Betaling for ligtøj	0,
Rigstilskud 7500 dage á 3/	22.500,
Plejeafdelingen 4380 dage á 20/	87.600,
Andre indtægter (bolig, kost, spl.m.forpl.)	12.300,
Landskassens tilskud	184.555,
	315.455,

Udgifter.

Lønninger	153.890,
Forplejning	65.000,
Varme og lys	31.350,
Haven og husehold	400,
Medicin m. m.	22.000,
Vedligeh. af bygninger og ingeniøranlæg	20.450,
Inventar	2.850,
Røntgen	2.800,
Vask og rengøring	3.400,
Forsikringer, afgifter m. v.	3.800,
Kontorhold	3.500,
Kørsel	3.000,
Forskellige udgifter	600,
Revision	200,
Pensionsbidrag	2.305,
	315.455,

21)

	Rokn skapur 1956/57	Játtan 1957/58
ad § 17.5: Læknaútreiðslur	20.915,	26.000,
ad § 17.8: Karantenuútreiðslur	264,50	1.000,
ad § 17.9: Sjúkahjálp, ven. sjúkur	1.172,20	4.000,
ad § 17.9.2: Onnur sjúkahjálp	1.421,20	

22) **ad § 17.6: Jarðamøður.**
Sbr. skriv ríkisumboðsmannsins, dagf. 27. janúr 1957.

I skrivelse af 13. juni 1957 har landsstyret udbedt sig forslag til finanslagtingslov 1958/59 forsåvidt angår jordemodervæsenet.

I denne anledning skal man efter indhentede oplysninger fra Færøernes oppebørselskontor oplyse, at landskassens udgifter vedrørende jordemødrene i finansåret 1956/57 indtil nu er opgjort til et beløb af 29.262,43 kr., hvorved bemærkes, at landskassens regnskab for nævnte finansår endnu ikke er endeligt afsluttet.

På finansloven 1958/59 er udgifterne opført med et beløb af 28.000 kr.

Med de for tiden gældende lønninger udgør jordemoderlønningerne for en måned 8.764,47 kr. Hertil kommer de kvartalsvis aflønnede jordemødre, hvis lønninger udgør 1.125 kr. pr. kvartal. Den samlede årlige lønning til jordemødrene beløber sig herefter for tiden til 108.548,64 kr. Af dette beløb refunderer statskassen halvdelen. Af den resterende halvdel skal kommunerne bære halvdelen, hvorefter den andel, der endeligt påhviler landskassen, vil andrage 27.137,16 kr. I dette beløb er der ikke taget hensyn til eventuelle kommende

lønstigninger. Udover lønninger og pensioner afholdes på denne konto udgifter til medicinal- og desinfektionsmidler, rejseudgifter i forbindelse med jordemoderkurser m. v. Disse udgifter har i finansåret 1956/57 udgjort ca. 3.000—4.000 kr.

Under henvisning til ovenstående skal man henstille, at der som landskassens andel til udgifterne til jordemodervæsenet på finansloven 1958/59 afsættes et beløb på 33.000 kr.

23) ad § 17.7: Farsóttir.
Skriv rikisumboðsmannsins 27. juni 1957.

I skrivelse af 13. juni 1957 har landsstyret udbedt sig forslag til finanslagtingslov 1958/59, forsåvidt angår landskassens udgifter til epidemivæsenet.

I denne anledning skal man efter indhentede oplysninger fra Færøernes oppebørselskontor meddele, at landskassens udgifter vedrørende epidemiske sygdomme i finansåret 1956/57 indtil nu har udgjort 3.057,77 kr., hvorved samtidig bemærkes, at landskassens regnskab for nævnte finansår dog ikke er endeligt afsluttet. På finansloven 1957/58 er de tilsvarende udgifter opført med 4.000 kr. Forsåvidt angår budgettallet til finansloven 1958/59 skal man oplyse, at der som fast udgift må regnes med en understøttelse til Andreas Andreasen, Ejde. Denne understøttelse udgør 343,75 kr. kvartårlig. Hertil kommer udgifter til kokoppevaccinationer samt landskassens andel i forskudsvis udlagte udgifter vedrørende epidemiske sygdomme.

Under henvisning til ovenstående skal man henstille, at der for finansåret 1958/59 bevilges et beløb af ialt 4.000 kr.

24) ad § 17.10: Hvíldarheimið «Naina».
Skriv frá hvildarheiminum v/ J. Joensen prást 13/7-1957.

Hjálagt verður við hesum sent Føroya Løgtingi roknskapin hjá hvildarheiminum «NAINA» fyri árið 1956 og figgjarætlan fyri 1958.

Nevndin fyri hvildarheiminum loyvir sær at søkja um 27.000 kr. í studning til raksturin í 1958 og 5000 kr. sum eykastudning fyri at fáa goldið nakað av tí skuld, sum heimið av rakstrarhallinum tey seinastu árini hevur fingið.

Kostnaðarætlan fyri hvildarheimið «NAINA» fyri árið 1958.

Gjald fyri sjúklingar:

frá sjúkrakassum	16.100,
„ legatum	700,
sjúklingar goldið sjálvir	900,
	17.700.

Studningur:		
Tórshavnar kommuna	5.500,	
Føroya løgting	27.000,	
Centralforeningen for sygekasser	1.000,	
Genfors. for tuberkulose	500,	
Afturgoldið medisin	400,	
— telefon	300,	
Kostanhald		18.000,
Hiti		5.500,
Ljós, vask o. t.		2.500,
Viðlikahald av búsi		1.400,
— - innbúgv		400,
Skattur o. t.		300,
Tryggingar		300,
Lønir:		
starvsfólk		20.300,
lækni		1.200,
onnur		300,
Aðrar útreiðslur:		
prent, skrivstovuútreiðslur		50,
Telefon, porto, lýsingar		1.100,
koyring		50,
medisin		400,
ymist		200,
Provisión og rentur		600,
	52.400,	52.400,

Rakstrarroknskapur fyri 1956.

Inntøkur:

Gjald fyri sjúklingur:	
sjúkakassar	15.132,00
løgatir	684,00
goldið sjálvir	915,50
Gávur og tilskot:	
Tórshavnar kommuna	5.500,00
Føroya Løgting	22.000,00
Centralforeningen af sygekasser	1.000,00
Genfors. for tuberkulose	500,
Rentur	9,40

Aðrar inntøkur:	
afturgoldið medisin	387,43
- - telefon	315,09
	46.443,42
Rekstrarundirskot	4.831,36
	51.274,78

Útreiðslur:	
Kostahald	17.621,79
Hiti	5.839,30
Ljós, vask o. 1.	2.630,08
Viðlikahald hús	353,04
- - innbúgv	1.181,76
Skattur o. 1.	264,38
Tryggingar	273,45
Løuingar:	
starvsfólk	19.583,06
lekni	1.200,00
onnur	300,00
Aðrar útreiðslur:	
prent, skrivstovuútreiðslur	38,20
telefon, porto, lýsingar	1.128,55
koyring	25,00
medisin	441,68
ymist	197,79
Provisión og rentur	197,70
	51.274,78

Fíggjarstandur pr. 31/12-1956.

		Aktivir	Passivir:
Kassapeningur		609,39	
Sparikassapeningur		51,86	
Húsaognin		60.801,79	
Innbúgv		8.437,40	
Vørur		845,00	
Eftirstøður av sjúklingagjaldi		5.716,50	
Vøruskuld o. 1.			5.887,59
Ikki goldnar lønir			1.281,86
Kassakreditur í p/f Føroya Banka			4.697,70
Ognarkonto: Saldo 1/1-56:	69.426,15		
+ undirskot:	4.831,36		64.594,79
		76.461,94	76.461,94

«NAINA»s reparationsfond.

Fra regnskabet 1955:

Foroya Løgting eykasludningur	2.500,00	
Foroya Banki	1.000,00	
Faero Amts Sparekasse	1.000,00	
Norðoya Sparikassi	300,00	
Suðuroyar Sparikassi	250,00	
Reparation af ejendom og inventar		5.050,00
Regnskab 1/1-1956 — 25/2-1957:		
Tipmidlerne	8.000,00	
Foroya Løgting	5.000,00	
NAINEs inventarie- og legatfond	4.291,89	
Rentur av sparikassabók nr. 60.530	22,28	
Útreiðslur:		
Sengur, madrassir, borð og stólar		4.420,48
Hitavatnsbeholdara, cirkulationspumpa		2.451,29
Vaskimaskina og centrifuga		4.315,32
Umvælingararbeiðir		1.514,24
	22.364,17	17.751,33
Innistandandi á sparikassabók nr. 60.530		4.612,84
	22.364,17	22.364,17

Viðm. frá landsstýrinum: Landsstýrið vil samráðast við hvildarheimið um, at takstir og stuðningur frá øðrum enn landsstýrinum verða lækkaðir.

25) ad § 18: Samferðslumál.

Skriv landsverkfræðingsins. dagf. 3. juli 1957.

	Rokn skapur 1956/57	Figgjur-ætlan 1957/58	Uppskot til figgjurætlan 1958/59
§ 18. Samferðslumál,			
1. Vegir og brýr.			
1. Nýggir vegir og brýr	600.000,	1.000.000,	1.500.000,
2. Breiðkun av brúm o. a. t.	50.000,	50.000,	75.000,
3. Til vegagrunnin	165.000,	190.000,	195.000,
2. Havnagerð	518.000,	135.000,	252.500,
3. Lendingar	330.000,	300.000,	250.000,
4. Flogvøllurin	3.973,	100.000,	0,

Viðmerkingar:

ad **18.1.1.** Sambæri samtykt í løgtingsmáli nr. 16/1954 verða 300.000 kr. at avsetta til ávlsar vegir á Streymoynni og Eysturoynni, og haraftur at verður at leggja 225.000 kr. til at vega upp móti teim meirútreiðslum, sum hava verið vegna pris- og lønhækkanir, síðan samtyktin var gjørd.

Samkvæmt samtykt í løgtingsmáli nr. 6/1955 verða 250.000 kr. at av setta til vegin Hov-Øravik.

Til at umbyggja og partvís umleggja tey eldstu strekkini av Hov-Øravíkarvegnum ca. 3,8 km 500.000 kr.

Til Fjarðavegin aftrat 150.000 kr.

Restin 75.000 kr. eru roknaðar til aðrar vegir.

ad 18.1.2. Henda konto var byrjað í 1950/51, og var hon tá 100.000 kr. stór; men síðan hevur hon øll árini verið 50.000 kr.

Deils tí at pris- og lønlækkanin, sum fram er farin síðan 1951, ger at munandi minni arbeiði kann avrikast fyri tær 50.000 kr. nú sum tá, og deils tí enn er nøgd av brúm, sum treingja til at verða breiðkaðar, snið, sum skulu rættast, og vegastrekki, sum mugu tryggjast betur, er í uppskotinum henda konto lækkað til 75.000 kr.

ad 18.1.3. Upphæddin er lagd sum tær ætlaðu inntøkurnar av bilgjoldum. Hesi gjøld skulu samkvæmt lóg fyri Føroyar um motorakfor fara óskert í vegagrunnin.

ad 18.2. Teir sludningar til havnabygging samkvæmt havnaætlanini 1948/57, sum skulu vindast í fíggjarárinum 1958/59, eru hesir:

Tórshavn	kommuna:	235.000,
Nes	:	17.500,
	tilsamans:	252.500.

Viðmerkingar frá landsstýrinum:

ad 1.1. Tær 225.000 kr. at vega upp móti pris- og lønarlækkingini finnir landsstýrið ikki útvegir fyri at játta í hesum uppskoti.

ad 5. Mælt verður til at játta eisini 100.000 kr. í 1958/59 eins og í 1957/58.

20) **ad 19.1: Fólkaskúlin.**

Bræv ríkisumboðsmansins, dagf. 27. juni 1957.

I skrivelse af 13. juni 1957 har landsstyret udbedt sig forslag til finanslagtingslov 1958/59, forsåvidt angår udgifter til lærerlønninger samt skoletilsyn.

I denne anledning skal man efter indhentede oplysninger fra Færøernes oppeberselskontor oplyse, at landskassens udgifter i finansåret 1956/57 vedrørende folkeskolen indtil dato har antraget følgende beløb:

Lærerlønninger	1.128.477,89
Skoleinspektion	2.586,25
ialt:	1.131.064,14

På finansloven 1957/58 er udgifterne oført med et beløb af 1.065.000 kr.

For finansåret 1958/59 skal man henstille, at der som udgift til lærerlønninger afsættes et beløb på ialt 1.250.000 kr. I dette beløb er medregnet udgiften til aflønning af landsskolekonsulenten, hvorimod udgifterne til dennes kontorhold, rejser, dagpenge m. v. ikke er inkluderet heri. Det vil være vanskeligt at udtale sig om størrelsen af disse udgifter, men man skal dog henstille, at disse anslås til ca. 10.000 kr.

27) ad § 19,2: Læraraskúlin.

Bræv frá skúlastjóranum, dagf. 5. juli 1957.

Viðvíkjandi brævi landsstýrislns, dagsett 13. juni, um ætlaðan næmingastudning í figgjarárinum 1958/59 verður ført fram:

Síðani læraraskúlin í byrjan av skúlnárinum 1948/49 hevur havt 2 flokkar í skúlanum ísenn, hevur næmingastudningurin frá løgtingiunm verið:

Figgjarár	Studningur	Tal av næmingum ið hava fingið studn.	Í meðal pr. næming.
1949/50	3.000,—	13	230,77
1950/51	5.000,—	15	333,33
1951/52	5.000,—	21	238,09
1952/53	5.000,—	21	238,09
1953/54	5.000,—	24	208,33
1954/55	5.000,—	24	208,33
1955/56	5.000,—	27	185,15
1956/57	4.000,—	23	173,91

Í komandi skúlaári og tí eitt part av figgjarárinum 1958/59 verður næmingatalið o. u. 42, og verður um sama tal í restini av nevnda figgjarári, um tilgongd av næmingum í 1958 verður sum vanligt.

Studningurin hevur í árunum 1949/50 - 1956/57 verið 227 kr. í meðal pr. næming. Av tí at lað er dýrari nú at búgva í Havn, skjóti eg upp, at studningurin verður settur til 250 kr. pr. næming ella tilsamans 10.000 kr.

28) ad § 19-3: Føroya skúlagrannur.

		Inntøka sbr. rokn-skap 1956.	Ætlað inntøka 1958/59
1. Rentuinntøka		1.241,09	1.200,—
2. Statsstudningur til realskúlan		3.900,00	3.900,—
3. Statsstudningur til læraralønir		108.426,61	*) 120.000,—
4. Studningur til uttanbiggja næmingar		1.250,00	1.200,—
5. Studningur frá Tórshavnar kommunu		150,00	150,—
6. Gjøld næmingana:			
Skúlapeningur	33.012,50		
Reinhaldsgjald	1.230,00		
Brennigjald	1.235,00	35.477,50	34.000,—
7. Læraraskúlin fyri ljós, hita & reing.		1.200,00	1.200,00
8. Leiguinntøkur		500,00	0,—
9. Eftirstøður á rokn-skapi 1955		922,50	
10. Studningur úr landskassanum		46.000,00	**) 46.000,—
Hall		6.520,49	
		205.588,19	213.650,—

*) Vegna hækkun av lærarlønum frá 1/4-1957 og ein fastan lærara aftrat.

**) Umfram hetta verður sokt um 20.000 kr., sum eru nýttar av játtanini 1957/58 til afturgjald av bankaláni. Hetta peningaheld verður umsokt sum eykastudningur í 1957/58.

		Útreiðsla sbr. rokn-skap 1956.	Ætlað útreiðsla 1958/59
1. Inngjald til eftirlønargrunnin		2.187,75	x 2.700,--
2. Læraralønir og varalæraraútreiðslur	160.386,94		
- inngjald til eftirlønargrunnin	2.187,75	158.199,19	xx 169.000,
3. Studningur til uttanbiggja nemingar		1.250,00	1.200,
4. Grannskoðan av rokn-skapum		0	1.600,
5. Porto og løn til kassameistara		880,97	900,
6. Skattur		1.106,99	1.200,
7. Trygging		945,25	1.000,
8. Viðlíkahald og endurnýgging		8.193,86	6.000,
9. Ljós og brenni		9.501,72	9.250,
10. Reinhald		16.432,76	17.000,
11. Undirvisingartilfar		2.828,64	3.000,
12. Ávist av skúlastjórnini		533,80	600,
13. Aðrar útreiðslur		1.289,76	1.200,
14. Eftirstøður og avskriving		xxx 2.237,50	
		205.588,19	213.650,

x Roknað verður við tveimum føstum lærarum í staðin fyri tveimum tímalærarum.

xx Roknað verður við einum føstum lærara fyri teir lærarar á studentaskeiðinum, ið ikki longur kunnu hava tímar í realskúlanum.

xxx Rokn-skapurin er ikki lokin, av tí at nakrar eftirstøður roknast at ganga inn.

29) ad § 19-4: Studentaskúlin.

Bræv frá Th. Nygaard rektor, dagf. 3/7-1957.

Figgjarætlan fyri studentaskúlan í figgjarárinum 1958-1959.

1. Læraralønir (her uppi í gjald fyri yvirtímar og samsýning fyri umsjón og eftirlit við søvnunum	153.530,
2. Eftirlønargjald landskassans	3.081,
3. Studningur til bygdanemingar	15.000,
4. Søvn (viðlíkahald og keyp av nýggjum lutum og tilfari til dagligu undirvisingina)	5.000,
5. Laboratorilið (ljós, hiti, reingerð, skattur, trygging	2.700,
6. Aðrar útreiðslur (skrivstovunútr., útr. til prøvtøku, upplokurroynd, keyp av bókum o.a.m.) o. u.	2.000,

7. Leiga av V.B.V. o. a.	6.000,
	187.317,
8. Leiguumtøka	864,
Samlaðar útreiðslur:	186.453,

Viðmerkingar:

1) Hóast tilgongdin til preliminerskeiðið aftur í ár var stór, um ikki heilt so stór sum í fjør, er tað kortini ætlanin bert at hava ein 1. flokk, sjálvt um meninganir eru so nógvir, at best bevði verið at havt teir í tvíningum; og fleiri hava longu nú, eftir at uppløkuroyndin hevur verið, og klassin er ov fullur, spurt um møguleika fyri at koma inn; men vit tora ikki at líta á, at barakkin, sum talan hevur verið um at flyta frá kommunuskúlanum higar, kemur at standa liðug, tá ið skúlin byrjar aftur, eftirsum einki enn røkist fyri, at hetta arbeiðið verður byrjað. Men harmuligt er tað, at ung fólk, sum hug hava at lesa, skulu útilýsast vegna plásstrot. Sostatt verður flokkatalið og tí eisini timatalið helst tað sama sum í fjør.

Ein av lærarunum, harra Anton Pedersen, hevur sagt starvið frá sær. Hann hevði ta seinastu tíðina bert 19 timar, og tað verður líklið heinast, at eingin nýggjur lærari verður settur í hansara stað fyribils, men at teir 10 timarnir, hann hevur havt í tatíni, verða røktir av timalærara, meðan hinir 9 verða býttir millum hinar lærararnar sum yvirtímar. Yvirtímatalið, sum í fjør var 21, kemur soleiðis í ár upp á 30. Her aftrat koma so teir timarnir, ið roknaðir verða fyri skrivligt heimaarbeiði, ætlandi einir 20, falt kemur yvirtímatalið soleiðis í ár at liggja um 50, men tað er ógjørligt at siga, hvussu teir verða býttir, fyrr enn skemalið fyri komandi ár er lagt, og verða teir tí her settir upp fyri seg sjálvan við einum miðalgjaldi upp á 50 kr. um mánaðin fyri hvonn, eins og útreiðslurnar til umsjón og eftirlit við søvnunum verða settar fyri seg sjálvan. Lærararlønirnar eru tær, sum eftir uppgávu frá gjaldstovuni í løtuni verða goldnar fyri fult tímatal (27 um vikuna).

Tær ætlaðu útreiðslurnar til lærararlønir skuldu so sundurliðaðar verið hesar:

	Bruttoløn um árið	Eftirlønargjald landsk. um árið
1. Fyristøðumaður	27.334,	969,
2. Lektor I	22.701,	667,
3. Lektor II	22.701,	667,
4. Adjunktur I	13.500,	389,
5. Adjunktur II	14.700,	389,
6. Adjunktaspirantur	13.600,	
7. Timalærari o. a.	5.000,	
8. Timalærari o. a.	2.500,	
9. Umsjón og eftirlit o. a.	1.500,	
10. Cs. 50 yvirtímar o. a.	30.000,	
Tilsamans:	153.536,	3.081,

NB. Roknað er við, at Páll Mikkelsen, sum til 1. sept. í ár hevur verið aspirantur í 2 ár, verður settur sum adjunktur, og at Andrias Højgaard verður settur sum aspirantur.

Økingin av lærarløunum samanborið við seinastu fíggjarætlan kemur deils av pristalinum og deils av, at fleiri av lærarunum eiga at fáa aldursviðbót í komandi fíggjarári.

3) Skotið verður upp, at hækka menningastuðningin, sum seinasta ár var 10.000 kr. upp í 15.000 kr. vegna økingina í menningatalinum.

4) Hóast skúlin so við og við hevur fingið lítt av amboðum til fysikkundirvisingina og eitt sindur til náttúrfrøðiundirvisingina, vantar enn nógv í, áðrenn søvnini verða fullfíggjað. Tað verður tí skotið upp, at ein hóskandi peninganøgd, t. d. 5.000 kr., verður veitt árliga í nøkur ár til hetta endamál, so at søvnini kunna byggjast upp so líðandi, til komið er á mál.

At enda skal viðmerkjast, at henda fíggjarætlan er gjørd eftir viðurskiftunum, sum tey eru í løtuni. Verður tann umrædda barakkin flutt, og vit fáa hana til nýtslu, koma sjálvandi aftrat lær útreiðslur, ið standast av hesum, millum annað keyp av inventari, og tað er ikki ov tíðliga at hugsa um hetta longu nú.

Og verða aftur í ár tveir preliminerflokkar tiknir — nemingatalið er nóg nikið til tess — má minst ein og helst tveir lærarar setast aftrat, og útreiðsluna aftur hækkast tilsvarandi.

30) § 19-5-1 (2): **Føroya Fólkaháskúli.**

Brev frá skúlanum, dagf. 28/6-1957.

Sambart brev landsstýrisins dagss. 13. juni í ár um uppskot til fíggjarløgtingslóg 1958/59 viðvikjandi studningi til háskúla, skulu vit svara:

Á seinasta fíggjarlóg 1957/58 varð játtað skúlanum 22.000 kr. í rakstrarstudningi og 6.000 kr. í eykastudningi.

So leingi eingin føst skipan er við studningsveitan til háskúlan, skulu vit mæla til, at studningurin fíggjarárið 1958/59 verður hin sami sum seinast.

Roknskapur háskúlans fyri fíggjarárið 1956/57 er viðlagdur her.

Roknskaparyvirlit fyri tíðarskeiðið 1. april 1956 til 31. marts 1957.

	Inntøka	Útreiðsla
1. Studningur úr landskassanum	26.000,00	
2. Studningur frá býráðnum	1.500,00	
3. Nemingagjald	54.855,00	
4. Fyri leinta telefon	733,23	
5. Seldar bøkur	0,00	
6. Studningur úr Búagrunninum	9.000,00	
7. Kostur háski stjórans	2.175,00	
8. Studningur frá Føroya Fólkaháskúlafel.	2.200,00	
9. Ymist (herav 25.874,50 úr sparik.)	25.992,90	
10. Skuld til kassamelstaran	2.207,30	
1. Matvørur		21.163,57
2. Ljós og brenni		5.336,40

3. Búnytur		4.925,75
4. Umvæling		9.769,37
5. Skúlaumboð		322,00
6. Lønir		42.253,50
7. Rentur og avdráttur		8.051,65
8. Trygging		585,75
9. Telefon		1.457,41
10. Skrivstovuútreiðslur		256,19
11. Lýsingar		584,16
12. Skattur		267,30
13. Blaðhald		75,80
14. Nýbygningur		27.051,92
15. Vinist		2.622,66
	124.723,43	124.723,43

Figgjarstøða 31. marts 1957.

	Ogn:	Skuld:
Gl. skúlin og hjallur	100.000,00	
Nýggi skúlin	100.000,00	
Jarðøki (3954 m²)	28.000,00	
Innbúgv	10.000,00	
I Føroe Amts Sparekasse	33.000,00	
Lán í Búngrunni Føroya		62.833,35
Lán í Føroya Banka		5.000,00
Skuld til kassameistarans		2.667,30
	271.000,00	70.500,65

31) **ad § 19-5-3: Føroya Fólkaháskúli — næmingastuðningur.**
Bræv skúlastjórans, dagf. 28/6-1957.

Sambart bræv landsstýrisins dagss. 13. juni í ár viðvíkjandi uppskot til næmingastuðning til háskúlan fyri figgjarárið 1958/59 skulu vit svara:

Fyri figgjarárið 1957/58 vórðu játtaðar 20.000 kr. í næmingastuðning.

I summar eru 40 næmingar í 3 mán.	120 mán.	
I vetur koma 40 næmingar í 5 mán.	200 „	
Tils.	320 mán.	

20.000 kr. býttar til 320 mánaðar geva 62,50 kr. um mánaðan. Hetta má sigast at vera stuðningur í lægra lagi; rettari var, at meðaltalið var 80 kr. um mán.

Figgjarárið 1958/59 kann ætlast at fara at vera um leið sama næmingatal á skúlanum, og skulu vit mæla til, at næmingastuðningurin verður settur til 25.000 kr., sum geva umleið 80 kr. um mánaðan.

32) **ad § 19-5-4: Kvøldskólar.**

Bræv ríkisumboðsmannsins, dagf. 4. juli 1957.

I skrivelse af 13. juni 1957 har landsstyret udbedt sig forslag til finanslagtingslov 1958/59, forsåvidt angår landskassens udgifter til aftenskoleundervisning.

I denne anledning skal man efter indhentede oplysninger fra Færøernes oppebørselskontor meddele, at landskassens udgifter i finansåret 1956/57 på dette område har udgjort ialt 9.576,95 kr., hvorved bemærkes, at ialt 2.514,35 kr. vedrører tilskud til aftenskolekursus i vinteren 1955/56. For finansåret 1955/56 har landskassens udgifter til aftenskoler udgjort ialt 9.151,90 kr. På finansloven 1957/58 er udgifterne opført med et beløb af 10.000 kr., og man skal herfra henstille, at tilsvarende beløb afsættes på finanslagtingsloven 1958/59.

33) **ad § 19.7.1: Fimleikargrunnurin.**

I grunninum pr. 31. marts 1957 kr. 219.830,47. Tilsognir eru givnar um o. u. 195.000 kr. í studningi.

34) **ad § 19-7-2: Ítróttasamband Føroya.**

Bræv felagsins, dagf. 1. juli 1957.

Samtykt skriv landsstýrisins 13. juni 1957 loyvir ítróttasambandið sær at seta upp hesa fíggjarætlan fyri 1958:

Inntøkur:

Limagjald 25 felog á 20 kr.	500,00
Luttøkugjald 40 Hð á 10 kr.	400,00
Kappingarinntøkur	4.000,00
	4.900,00

Útreiðslur:

Kappingarútreiðslur	5.730,00
Bóltar	240,00
Húsaleiga, hiti, reingerð og ljos	360,00
Løn skattameistarans	450,00
Skreytbløð og steyp	800,00
Undirvisingaramboð (filmur)	800,00
	8.380,00

Viðmerkingar:

Landsstýrið og løgting hevur seinastu 7 árini sýnt í. S. F. tann leina at veita tí 5000 kr. um árið í studningi, og hava tær verið okkum til stóran stuðul, men ikki at siga tí heiðraða landsstýri, hava 5000 kr. í dag ikki tað virði, sum tær høvdu í 1950. Ásannandi hetta setta vit á seinasta aðalfundi limagjald felagna upp við 100 %.

I ár koma Hetlendlingar at leika tanladysl, og verða útreiðslur okkara í hesum sambi, valla undir 6000 kr. Vit kunnu fáa nakað av hesum peningi innaftur fyri atgongumerki, men vit kunnu eisini fáa stórt hall, so um landsstýrið hækkaði studningin til 8000 kr., vóru vit ógvuligu takksamir.

35) **ad § 19-8: Ymiskir studningar.**

	Roknskapur 1956/57	Játtan 1957/58
1. Studningur og lán til lærdan lestur	13.600,00*)	25.000,00
2. - - - - - annan	5.200,00	4.000,00
3. - - til utanb. næmingar í real- og preliminerskúlum	7.700,00	7.000,00
4. Studningur til lærlingar	22.700,00**)	37.000,00
5. „ jarðabrúksnæmingur	2.000,00	2.000,00
6. - - „ háskúlagongd	2.400,00	2.000,00
7. - „ skúlabarnaferðir	10.000,00***)	10.000,00
9. Ymiskir studningar	2.325,50	2.000,00
10. Læraraskeið	1.500,00	1.000,00
12. Næmingastudningar til listamenn		3.000,00

*) Herumfram er av hesi konto veitt yrkisk lestralán, ið eru bókað í ognarroknskapinum.

**) Á fíggjarløgtingslóg 1957/58 eru játtaðar 12.000 kr. aftrat vanliga studninginum til lærlingar (25.000 kr.), av hesum 6.000 kr. til stovningarútreiðslur av lærlingaheimi í Tórshavn og 6.000 kr. til rakstur. Landsstýrið hevur ikki fingið frágreiðing ella umsókn, men ætlandi verður slík send fíggjarnevndini.

***) Mælt verður til at hækka studningin við 2.000 kr. til 12.000 kr.

36) **Skúlabyggigrunnurin.** Játtanir, ið ætlandi koma til útgjaldingar í 1957/58.

Funningur	1.518,09
Klakksvík (játtað kr. 336.000,00)	56.000,00
Dalur (kararahús)	10.400,00
Havn, kommunuskúlin (játtað 400.000,00)	40.000,00
Skála	31.600,00
Oyndarfirði	14.600,00
Mykines	5.000,00
Húsar	9.740,00
Bøur og Gásadalur	7.730,00
Sørvágur	48.580,00
Nes kommuna (játtað 184.000,00)	61.300,00
Eiði (- - 90.000,00)	18.000,00
Húsavík	5.000,00
	309.528,09

í grunninum pr. 1/4-1957	324.964,52	
í grunninum pr. 1/4-1958		15.136,13

Játtanir, lið settandi kuma til útgjaldingar í 1958/59:

Klakksvík	56.000,00
Tórshavn	40.000,00
Sørvág	48.000,00
Nes	62.000,00
Eiði	18.000,00
	224.580,00

37) **ad § 19-8-10: Læraraskeið.**
Skriv frá Føroya lærarafelag, dagf. 28. juni 1957.

Vegna skriv landsstýrisins dagss. 13. h. m. vegna uppskot til fíggjarlogtingslóg 1958/59 viðvíkjandi **læraraskeið** Føroya Lærarafelags skulu vit loyva okkum at biðja um ein studning uppá 1500 kr.

Seinasti ársroknskapur sá soleiðis út:

Inntøkur:

1. studningur frá løgtinginum	1.500,00
2. — „ ríkisstýrinum	1.500,00
3. — „ lærarafelagnum	229,25
4. gáva frá ríkisumboðsmanninum	40,00
5. ókeypis leiga av «Thorshavn» fúr-retúr Vestmanna	250,00
	3.519,25

Útreiðslur:

a. Honorar til 1. Kampmann	1.500,00
b. gáva til frú Kampmann	25,00
c. ferðaútreiðslur í Før. til Kampmann	105,00
d. aðrir fyrilestrar	450,00
e. útreiðslur av framsýningini	243,25
f. leiga av høltum	300,00
g. leiðarahonorar	300,00
h. leiga av filmi	60,00
i. aðrar útreiðslur	286,00
j. leiga av «Thorshavn»	250,00
	3.519,25

og vil rokna við, at útreiðslurnar í næsta fíggjarári ikki verða minni enn í hesum.

38) **Næmingastuðningur til listafólk.**
Brev frá Listafelag Føroya, dagf. 10. juli 1957.

Vísandi til skriv landsstýrisins, dagfest 13. juni og 2. juli 1957, viðvíkjandi næmingastuðningi til listafólk, sum ætla sær út at læra, J. 1957. No. IV-69[1], skal felagið, aftaná at nevndarfundur hevur verið hildin um málið, loyva sær at skjóta upp, at studningurin má verða hækkaður til 6000 kr. um árið.

Tá vil mela til hetta, er tað, tí at tær innkomnu umsóknirnar skilliga vísa, at stórur tarvur er á hesum peningi, og at slík játtan hevði havt stóran týðning fyri málara- og myndhoggaralist okkara (sb. viðmeli, sum Hans Hansen, Mikladalur, hevur fingið frá professara sínum í umsókn, sum er aftursend landsstýrinum í dag).

39) **ad § 20.1: Føroya landsbókasavn.**
Sbr. brev frá bókasavnínum frá 20. juli 1957.

	Fíggjaretl. 1956/57	Roknskp. 1956/57	Fíggjaretl. 1957/58	Uppskot til fíggjaretl. 1958/59
I. Lønir	38.692,00	38.878,90	41.392,00	41.392,00
II. Bøkur og innbinding	17.000,00	23.265,09	20.000,00	20.000,00
III. Húsaútreiðslur	14.600,00	19.430,87	15.000,00	15.000,00
IV. Aðrar útreiðslur	5.100,00	6.817,40	6.000,00	6.000,00
V. + Sekt	400,00	575,45	500,00	500,00
VI. + Studn. Tórshavn býráð	4.300,00	4.300,00	12.000,00	8.600,00
	70.692,00	83.517,81	69.892,00	73.492,00

Í uppskotinum fyri 1957/58 varð søkt um at fáa studningin frá Tórshavnar býráði til Landsbókasavnið hækkaðan frá 4.300,00 kr. til 12.000,00 kr. Býráðið hevur í hesum ári hækkað studningin til 8.600,00 kr. og loyvir landsbókasavnið sær tí at søkja um at fáa studningin úr landskassanum, sum í 1957/58 er settur til 69.892,00 kr., hækkaðan til 73.492,00 kr. fyri fíggjarárið 1958/59.

40) **ad § 20. : Føroya landsskjalasavn.**
Sbr. brev frá skjalasavninum frá 20. juni 1957.

	Roknskapur 1956/57	Játtan 1957/58	Uppskot 1958/59
1. Tænastumenn	12.866,	12.000,	14.000,
2. Skrivstovufólk			500,
3. Honorar			66,
4. Húsaútreiðslur	1.701,	1.000,	1.000,
5. Skrivstovulutir	6.758,	500,	600,
6. Porto, telefon o. t.			400,
7. Aðrar útreiðslur	1.629,	1.000,	400,
8. Ferða- og dagpeningur			500,
	22.954,	14.500,	17.400,

Skjalasavnið hevur higartil bert havt 4 postar undir grein 20.2., men landsstýrið hevur yvirtaki, at savnið nú fylgir teirri vanligu posteringini hjá hinum stovnunum.

Sum tað sæst av rokniskapinum fyri 1956/57 eru allir postarnir yvirtrektir, og kemur tað av, at útreiðslurnar hava verið stórri enn vøntað, og hevur savnið m. a. fingið eina eykajáttan til bíllar.

ad 1. Uppskotið kr. 14.000 svarar til núverandi løn hjá skjalavarðinum.

ad 2. Savnið hevur ávíkavist í 1956/57 og 1957/58 goldið kr. 554, og kr. 800, í løn til arbeiðshjálp. Verður tí biðið um, at játtaðar verða kr. 500, komandi ár til hetta endamál.

ad 4. Uppskotið kr. 1.000 svarar til tað árliga brúkið av koli og ljósi.

ad 5. Uppskotið kr. 600 man fara at svara til árliga brúkið av pappíri, pappi, snøri, prenting o. ø.

ad 6. Uppskotið kr. 400 svarar til brúkið av telefon, porto o. t.

ad 7. Útreiðslur til reingerð o. t.

ad 8. Biðið verður um, at játtaðar verða 500 kr. til ferða- og dagpening.

41) **ad § 20.3: Føroya fornminnissavn.**
Bræv frá savninum 15. juli 1957.

	Rokniskapur 1956/57	Játtan 1957/58	Uppskot 1958/59
1. Lønir	12.643,56	12.000,	12.883,56
2. Útgrefstur	9.369,57	10.000,	10.000,00
3. Staðarnavnasavn	1.100,00	1.500,	1.500,00
4. a. Húsaútreiðslur í Bátahøllini	4.755,94	4.500,	a. 3.560,00
4. b. Húsaútreiðslur í rúmum savnsins á Landsbókasavninum			b. 1.000,00
5. Aðrar útreiðslur	4.276,86	4.500,	4.500,00
6. Umsiting av fornminnum		3.000,	3.000,00
7. Umvæling av Skansa		12.500,	
8. ÷ Afgangupening	÷ 298,55	÷ 250,	÷ 300,00

Viðmerkingar:

ad 1. Antikvarurin: 12.163,56 kr. Umsjón á savninum sunnudagar: 480,00 kr. Tá ið lønin 40 kr. um mánaðin varð áseld, var ætlað sum yvirhevur 5 sunnudagar og/ella heildagar á 2-3 tímar um mánaðin; nú hevur vist seg vera neyðugt at hava opið minst ein heilan dag aftrat í vikuni serliga summarmánaðarnar; tí verður her skotið upp at hækka lønina í minsta lagi til 60, kr. um mánaðin.

ad 4. Sum viðurskiftini eru nú, eru Jarðfroðissavn og Fornminnissavn komin ásamt um hetvlarbýti av húsaútreiðslunum til Bátahøllina og av umsitingarútreiðslum til lendið uttanum; á henda hátt minkar henda konto Fornminnissavnsins nøkið um sonu lið sum Jarðfroðissavnsins vaxur.

Harumfram skal verða biðið um at henda konto Fornminnissavnsins verður býtt í undirdeildir 4a og 4b, soleiðis at 4a umfatar útreiðslur til hita, reingerð og ljós í rúmum savnsins uppiá í Landsbókasavninum.

Viðmerking frá landsstýrinum.

ad 1. Mælt verður til, at lønin til umsjón verður hækkað frá 48 kr. til 60 kr. um mánaðin.

42) ad § 20.5: Bókasøvn á bygd.
Sbr. bræv frá savnunum 20. juli 1957.

	Figgjarætl. 1956/57	Bokskap. 1956/57	Figgjarætl. 1957/58	Uppskot til figgjarætlan 1958/59
1. Sunda bókasavn	280,-	0,00	0,00	600,00
2. Eiðis bókasavn	720,-	718,63	600,00	720,00
3. Vestmanna bókasavn	2.000,	1.280,00	1.300,00	1.300,00
4. Klakksvíkar bókasavn ..	5.600,	5.844,00	5.600,00	5.600,00
5. Fuglafjarðar bókasavn ..	2.500,	2.526,00	2.500,00	2.500,00
6. Sands bókasavn	200,-	320,00	300,00	300,00
7. Vágs bókasavn	2.500,	2.500,00	3.612,00	3.600,00
8. Tvøroyra bókasavn	0,	0,00	4.030,00	4.000,00
9. Eftirlit	1.800,	1.800,00	1.800,00	1.800,00
	15.600,-	14.988,63	19.718,00	20.420,00

43) ad § 20-6-2: Tórshavnar musikkskúli.
Sbr. bræv frá nevndini v/ Erik Petersen frá 20. juni 1957.

Figgjarætlan skúlans er soleiðis:

Løn til lærarar	1.200,-
Røkt av instrumentum	300,-
Trygging	50,-
Nótar, partitur o. a.	200,-
Ymist	200,-
	1.950,-

Her er roknað við ókeypis innivisti í nýggja kommunuskúlanum, men vit hava ikki fingið skriv enn frá býráðnum. Vit vildu verið takksamir, um vit kundu fingið sama styrk - kr. 1500 - sum seinast.

Okkara bestu tøkk fyri veitta eykastyrk til keyp av cembalo.

44) ad § 20-6-4: Mentunargrunnur Føroya Løgtings.

Mentunargrunnurin hevur í skrivi 15. juli 1957 sent uppskot til peningajáttan til grunnin í 1958/59. Í skrivinum verður m. a. sagt: Av reiðinskapinum sæst, at studningarnir, sum latnir eru, knappast um 20.000 kr. og verður sokt um, at studningurin næsta ár verður so munandi, at studningarorkan verður ikki undir henda pening. Í ár fær grunnurin til studningaveitan kr. 6.000,- sum saman við renturni av stovnfæenum verða kr. 15.000,- t. v. s. kr. 5.000 av lítið. Av føstum útreiðslum hevur grunnurin nú í fleiri ár havt til dr. R. K. Rasmussen kr. 3.000,- til fróðskaparrit kr. 3.000,- og til Tórunn Evensen til arbeiði við dansk-føroyskari orðabók kr. 3.000,-. Sum tað sæst av reiðinskapinum kundi í fjør ikki latast studningur til orðabókastarvið, og av ti kuppja peningajáttan til grunnin fyri inniverandi figgjarár, kann heldur ongin studningur latast í ár uttan eykajáttan. Sum tað eisini sæst av teim uppfordu upp-

lýsingum um inntøkur og útreiðslur pr. 9. juli 1957 er undirskotið av fróðskaparviti í ár kr. 5.000, og minkar hetta uppæftur meira um studningarorku grunnsins. Heldur enn at lata Fróðskaparrit ganga inn, verður mælt til at vaksa tilsvarandi um peningajáttanion næsta ár.

Til leiðbeiningar verður her nevnt, hvørjar studningar stýrið mælir til at lata næsta ár: Dr. Rasmussen kr. 3.000, , Fróðskaparrit kr. 5.000, , dansk-føroysk orðabók kr. 3.000, , annað bind av siglingarsøgunni kr. 2.400, , Bilsavn eftir Hans A. Djurhuus kr. 2.000, , umseting av norsku kongasøgunum eftir Snorra Sturlason: kr. 4.000,- tilsamans kr. 19.500,- .

Stýrið sokir tí um ein studning til grunnin uppá kr. 12.000,- umfram studningin til stovnsfeið. Hesin studningurin skal eftir fundatsini vera árliga kr. 10.000 til feið er komið upp í kr. 200.000 Var tað ikki ein farandi vegur, at tingið samtykti at minka henda studningin til kr. 5.000, ella hjálpa grunnum til hægri rentu av stovnsfeinum.

MENTUNARGRUNNUR LØGTINGSINS pr. 31/3 1957.

Inntøkur:		
Tilgóðar hjá landskassanum	5.764,88	
-- -- H. N. Jacobsens bókah.	454,75	6.219,63
Søla av Fróðskaparriti IV (192 eintøk)		2.141,60
Søla av Fuglabókini (32 eintøk)		288,00
Renta í Sjóvinnubankanum pr. 30/6 & 31/12		9.453,39
Løgtingsstudningur		8.000,00
H. N. Jacobsens bókahandil:		
Søla av Fróðskaparritum		476,25
Søla av Fuglabókini		913,50
		27.037,62
Útreiðslur:		
Studningur til R. K. Rasmussen		3.000,00
Fróðskaparrit IV		5.962,05
Til høvunda- og listamenn		7.953,52
Jólabók kerara		1.000,00
Barnabók studentanna		1.500,00
Norrøna felagið		500,00
Rokuskaparhald		200,00
		27.037,62

Skúlabókagrunnurin 1. jan. — 31. dec. 1956.
Rakstrarrøkuskapur.

Inntøkur.

Grunnurin 1. januar 1956:

Bók nr. 60117 í F. A. Sparekasse	5.055,56

Hjá H. N. Jacobsens bókahandil	912,55	5.968,11
Bókasala		6.356,35
Renta í F. A. Sp. pr. 31/3 1956		157,54
Løgtingslán		11.000,00
		23.482,00

Útreiðslur:

Innbinding	2.320,00
Lesibók II	11.043,00
Enskur orðalisti	3.008,00
Viðv. lání í F. A. Sparekasse	1.672,12
Lýsingur	95,28
Roknskaparhald í 1956	200,00
Grunnurin pr. 31. december 1956	5.143,59
	23.482,00

45) § 20-6-5: **Listafelag Føroya.**

Bræv frá listafelag Føroya 10. juli 1957.

Í skrivinum, dagfest h. 13. juni og 2. juli 1957, J. 1957, No. IV-69¹, biður landsstýrið biðið undirritaða givi uppskot til fíggjarlogtingslóg 1958/59 viðvíkjandi Føroya listasavni.

Viðvíkjandi fíggjarstøðu og ársroknskapi savnsins upplýsir kassameistarin, harra Trygve Samuelsen, sakførari, at landsstýrið hevur fingið hendan roknskap í august 1956, og at eingin broyting er farin fram síðani. Ársroknskapurin verður sendur landsstýrinum í august mánaða.

Sum nevnt í skrivi felagsins, dagfest h. 28. juni 1956, í sama máli, halda vit tað hava alstóran týðning fyri føroyska list, at løgtingsstuðningurin til savnið ikki verður ov lítil. Fleiri av listafólkum okkara sita í ógvuliga smáum korum, og hetta tiltakið er tað einasta at kalla, sum keypir mitmanuli av list. Vit vita, at á komandi Ólavsøkuframsýning verða fleiri listafutir, sum savnið vil royna at ogna sær.

So statt skal verða mælt til, at lágu sturloingur, sum verður veittur listasavninum, aftur má verða settur til kr. 10.000, , soleiðis sum hann var í fyrstuni.

46) ad § 20-8: Faroya náttúrugripasavn.

Uppskot til fíggjarætlan fyri 1958/59.

1. Løn	9.207,		
4. Húsnútreiðslur	3.560,	Hiti og ljós	1.800, -
5. Skrivstovu- og starvsstovuhald	1.500,	Reingerð	300, -
7. Aðrar útreiðslur	300,	Umvelingar og	
8. Arbeiðshjálp, ferða- og dagpeningur	5.000,	umstlingararb.	800, —
		Trygging	300, -
	19.567,	Fýring o. l.	300, -

ad 4. Hetta talið er vaksið tí at býtið millum Fornminnissavnið og Náttúrugripasavnið nú er øðrvísi — helvtarbýti — eins tað hevur verið; framsýningarhøllin hjá Náttúrugripasavninum er nú skilað frá. Fyri bæði sovnini tilsammans er talið eisini vaksið og kemur hetta av at tey nýggju sovnini nú eru komin so væl á leið — gripirnir uppsettir — at vit mega nýta ljós og hita í framsýningarhøllunum. Hetta hevur ikki verið neyðugt árini frammanundan og hevur talið í tey farnu árini verið lægri enn tað veruliga eigur at vera.

ad 7. Gripirnir á savninum eru tryggjaðir og er tryggingurgjaldið 240 kr. árliga.

ad 8. Henda konto hevur seinastu árini verið ovlitil. Peningurin er ætlaður til dag- og ferðapening og harumfram til arbeiðishjálp bæði á Jarðfræðis- og Náttúrugripasavninum, men hesi seinastu árini er bitt ráðgevandi arbeiði vaksið so nógv, bæði fyri almennar og privatar stovnar, at ovlitið verður eftir til tað sum peningurin er játtaður til. Fyri tílík ráðgevandi arbeiði skal eftir landsstýrisins samtyki peningur ikki verða tikin og tað verður tí neyðugt at hækka hesa konto.

	Rokn skapur 1956/57	Játtan 1957/58
Løn:		
20-8-1	9.207,40	8.636,00
Húsaútreiðslur		
20-8-2	3.410,19	2.500,00
Ambað o. l.	1.593,29	1.500,00
Arbeiðishjálp, ferðapeningur o. l.	3.859,77	3.500,00

47) ad § 21.1: Vrakarastovnurin.

	Rokn skapur 1956/57	Játtan 1957/58
1. Løn til yvirvrakara	16.906,20	16.894,00
2. Vrakieftirlitsmenn	78.527,38	74.226,00
3. Ferðaútreiðslur o. a.	16.694,62	14.000,00
	112.128,20	105.120,00
4. ÷ vrakuragjøld	199.124,98	125.000,00
÷	86.996,78	19.880,00

Viðm. tveir vrakieftirlitsmenn eru komnir aftrat, ein í Vágum og ein í Fuglafirði.

48) ad § 21-2: Sjómannaskúli Føroya.

Skriv frá sjómannaskúlanum, dag. juni 1957.

Vísandi til brev landsstýrisins dgf. 13. juni 1957 loyvi eg mær at senda uppskot til fíggjarløglingslóg 1958/59 fyri Føroya sjómannaskúla (§ 21.2). Uppskotið er sett soleiðis upp, at tað kann sammetast við játtanir á lógini 1957/58 og roknskapið 1956/57.

ad 1. Lønir. Í skjal 2. er uppgerð yvir, hvat latið verður í løn til hvørm einstakan fastanstumann (fastir lærarar) og tímalærara.

ad 1. (1-9). Um tilætlaða skúlaskipan, harundir um lærarmanning og hvørji læruskeið, ið ætlast at verða hildin í 1957/58 og 1958/59 loyvi eg mær at vísa til brev skúlans nr. 73, 18/3 1957.

Sambart hetta yvirlit verður roknað við tilsamans 6 klassum í skipanstýrimanna- og maskinistdeild í tíðini 1/10 30/6 og 3 ella 4 klassar í tíðini 1/8 30/9. Umfram hesar klassar eigur at gerast møguleikar fyri, at smærri læruskeið sum t. d. fyri heimaskiparar, radiotelefonistar og motorpassarar kunnu verða hildin í vetrarhálvárinum. Við tí tilætlaðu skúlaskipan eigur so slatt at roknast við, at teir tímalærarar, sum higartil hava verið alt árið, eisini framvegis verða tað. Fyri 2 av tímalærarunum verður roknað við, at teir koma at gera tenastu í 6 mánaðir, oktober juni.

Lønirnar eru roknaðar út frá tí pristegu, sum er í dag bæði fyri fastanstumenn (fastir lærarir og tímalærarar).

ad 1. Yvirtímar. Tað má roknast við, at samlaða tímatalið verður soleiðis, at tað umframt fult tímatal fyri stjóra, fastar lærarar og (fastar) tímalærarar verða umleið 12-18 yvirtímar um vikuna.

ad 2. Amboð. Skúlanum tervar nógv undirvísingaramboð, og vil tí skjóta upp at seta hesa konto upp til 8000 kr. (kanska 10.000 kr.) árliga fyri at gera tað møguligt so líðandi við árliga raksturin at útvega nokur av teim tervandi undirvísingaramboðum.

Fyri komandi ár t. d. soleiðis, at hesir lutir verða fingnir til hjálpar til undirvísingina.

4 sett av facilistum til siglingarlæru og matematik, 10 bokur, hondella maskinskrivaðar, u. 1000 síður	1,200. -
1 sekstant, 2 beringsskivur (pejlskivur)	1,200. -
umvæling av instrumentum	500. -
hondbøkur, tabellir, sjókort, decca- og coosilkort	600.
signaleringstilfur	800.
tað, ið vanliga verður nýtt árliga av bókum, pappíri, prentlutum, smærri mælolum o. ø.	3,700.
	8,000.

ad 3. Húsútreiðslur. Útreiðslur til brenni og reingering mega roknast at vera hækkaðar um 1500 kr. árliga, so hendla konto er sett til 14.000 kr.

ad 4. Aðrar útreiðslur. Eftir reynslum frá árinum frammanundan hubli eg. hendla konto kann setast niður við 6.000 kr. til 6.000 kr.

ad 5. Skúlapeningur. Av tí, at skúlapeningur frá 1/10 57 verður 50 kr. um mánaðin, ætlast inntøkan á hesu konto at vaksa um 9.000 kr. um árið til 37.000 kr.

Føroya sjómansskúli.

	Roknskapur 1956/57	Játtan 1957/58	Uppskot 1958/59
1. Lønir	120.627,71	110.000,-	126.000,-
2. Amboð	4.598,11	3.000,—	8.000,—
3. Húsaútreiðslur	12.703,29	12.000,-	14.000,-
4. Aðrar útreiðslur	1.871,95	12.000,-	6.000,-
5. ÷ skólapeningur	28.520,00	27.000,-	37.000,-
	111.281,06	110.000,-	117.000,—

ad 1. Lønir.

	Læraralønir um mánaðin	Læraralønir um árið	Eftirlønargj. landskassans um árið	Tilsamans um árið 1958/59
1. Fyristøðumaður	1.832,72	21.992,64	716,76	22.709,40
2. Navigatónslærari	1.537,30	18.447,60	580,80	19.028,40
3. Maskinlærara	1.231,98	14.783,76		14.783,76
4. Tímalærari 12 mánaðir	1.352,00	16.224,00		16.224,00
5. — 9	1.352,00	12.168,00		12.168,00
6. — 9 —	1.352,00	12.168,00		12.168,00
7. Málalærari 12 mánaðir (í meðal)	1.100,00	13.200,00		13.200,00
8. Landslækni 9 mánaðir		3.300,00		3.300,00
9. Sakførara		3.000,00		3.000,00
10. Yvirtímar		9.000,00		9.000,00
		124.284,00	1.297,56	125.581,56

49) ad § 21-3: Nautiskt Royndarkamar.

Skriv frá Royndarkamarinum v/ Hans Sundstein, dagf. 30/6-1957.

Vísandi til tygara bræv av 13/6-57 viðv. uppskoti til fíggjarætlan 1958/59 fyri Nautisk Royndarkamar skal hervið sigast frá, at nakað sum vanligt kunna væntast.

Til reiðskap- og húsaútreiðslur	700,-
— skrivstovuútreiðslur v. m.	700,-
— ymsar aðrar útreiðslur	400,-
tilt:	1.800,-

Herfrá ganga inntøkur fyri prógvgjald, ið kunna setast til 4-500 krónur.

Viðm. frá landsstýrinum.

Lønin hjá leiðaranum er 1200 kr. árliga í honorari + vanlig honorarviðbót.

50) **ad § 21-4: Sjómansheim uttanlanda.**

Skriv frá Hini Føroyska Sjómansmissiónini v/ Rich. Mørtensen, dagf. 29. juni 1957.

Sambert tygara skriv av 13 í h. loyva vit okkum hervið at seta fram okkara yvskir til fíggjarlogtingslóg 1958/59 soleiðis:

Til raksturin av sjómansheiminum í Føroyingahavn, søkja vit um vanliga stuðning kr. 5.000,—.

Til flytingina av sama heimi her fyriliggur ein játtan uppá kr. 46.000,— býtt yvir 5 ár, hvarav 10.000,— + 9.000,— er útgoldið; til komandi fíggjarløgtingslóg vóna vit soleiðis aftur 9.000 kr., tað er upptikið lán í Sparikassanum við transporti uppá hendan pening.

Roknskapurin fyri seinasta ár er sent landsstýrinum herfrá 28/4-57, tað er ikki gott at gera nakra fíggjarætlan fyri komandi ár enn, tá heimið sum komandi fyrst er tikið í brúk av nýggjum í ár eftir flytingina, útreiðslurnar hava vanliga verið um 25-30.000 til rakstur nú tað liggur meira central fyri, verða tær munandi meira, kanska um 40.000 kr. Um gjøllari frágreiðing yvskist hesum viðvíkjandi boyra vit fegin aftur.

Til Ísland.

Sum kunnugt arbeiðir J. Joensen prústur saman við sjómansmissiónini fyri at fáa reist sjómannastovu í Reykjavík, higartil hava vit havt 1 viðhvørt 2 menn har yviri, sum hava leigað sær bøli at arbeiða útfrá, seinast hava vit nýtt tað íslendska sjómannastovuna, tað hevur ikki verið søkt um stuðning til hettar arbeiði, sum í ár kostaði kr. 5.000,— umfram fria sjómannastovu, fria reisu og ymiska hjálp.

Tá vit komandi ár vóna at koma á egna sjómannastovu við 2 starvsfólkum, krevur vel meira av peningi, arbeitt verður vónandi longur enn higartil, og vel skal nakað keypast inn í húsið at byrja við, loyva vit okkum tí at søkja um kr. 2.000,— til hendan rakstur.

51) **ad § 21-4.**

Skriv, dagf. 28/6-1957, frá Kirkjuliga Missiónsfelagnum v/ Alfred Petersen, Klaksvík.

Vit takka fyri tann stuðning, ið okkum varð veittur frá Føroya løgtingi fyri árið 1956-57 kr. 5.500,00. Ætlanin er framvegis at røkja hesi arbeiðir komandi ár, og um vit verða varugur við, at tað er tørvur á at gera nakað á øðrum stað, so royna vit eisini tað. Vit heita við hesum á landsstýrisskrivstovuna um at fyrirelka soleiðis, at stuðningurin til Aberdeen og Vestmanoyggjarnar ikki verður minni komandi ár.

52) **ad §21-5: Fiskirannsóknarstovan.**

Skriv, dagf. 29/6-1957, frá Fiskirannsóknarstovuni.

Sambert brev frá landsstýrinum av 13. í h. skal eg loyva mær at seta fram uppskot til fíggjarløgtingslóg 1958/59.

Á fundi, ið umsjónarráðið fyri Fiskirannsóknarstovuni helt í København 6. juni í ár, samdust limirnir um, at ein kanning av fjarðasildini í Føroyum skuldi setast í verk. Hendu kanning kann ikki gerast, uttan ein biologur er í Føroyum størstaparlin av árinum, og vóru limirnir tí á einum máli um, at undirritaði

skuldi flyta til Føroyar at búgva, og at eg skuldi fáa ein hjálparmann (laborant) á Fiskirannsóknarstovuna. Uppskot varð sett fram á fundinum at játta pening hesum viðvíkjandi. Eg skal í samsvarandi hesum seta fram uppskot til fíggjarlogtingstíð 1958/59:

	Roknskapur 1956/57	Játtan 1957/58	Uppskot 1958/59
1. Leiga av forum, amboð, hjálp o. l.	17.888,50	15.000,	25.000,
2. Húsaútreiðstur	2.400,00	2.500,	2.600, -
3. Ferðaútreiðstur	7.347,50	7.000,	3.000,- -
4. Lønir	14.901,96	13.500,	27.000,- -
5. Løn til umsjónarráð	0,00	1.000,	1.000, -
6. Ymiskar útreiðslur	1.221,41	700,	1.200,
7. ÷ ríkiskassans endurrinding	21.879,68	19.850,	29.900,—
	21.879,69	19.850,	29.900, -

ad 1. Seinastu árini hevur játtanin verið 20.000 kr., 1957/58 varð hon sett niður í 15.000. Í sambund við sildakanningina roknast útreiðslurnar í komandi fíggjarári at vera stórri, ætlast til 25.000 kr.

ad 3. Um eg flyti heim, verður brúkt minni, ætlandi 3.000 kr.

ad 4. Uppskotið er til starvsmann 18.000 og til hjálparmann 9.000. Um eg flyti heim, er tað sjálvandi neyðugt at fáa sonna løn sum menn við tilsvarandi starvi her (t. d. Karsten Hoylal og Jóannes Rasmussen). Hetta er sama løn sum deildarstjóri í Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser (atmanuensis I, grundlon 5.700, hækkandi 3, hvørt ár við 300 til 7.500). Eg skal biðja landsstýrið vera so beinasamt at skriva til fiskeriministeriet (ella dr. Tåning) hesum viðvíkjandi.

Viðmerkingar frá landsstýrinum.

Landsstýrið mælir til at gera rammurnar fyri eini skipan sum tilmælt av umsjónarráðnum. Áðrenn skipanin verður sett í verk, vil landsstýrið samráðast við viðkomandi danskar myndugleikar um spurningin.

53) **ad § 21-7: Ymist eftir landsstýrisins avgerð.**

Roknskapur 1956/57	Játtan 1957/58
8.874,50	50.000,

54) **ad § 21-11: Studningur til heimaútróður.**

Roknskapur 1956/57	Játtan 1957/58
91.348,30	100.000,

55) ad § 22-2: Matrikulstovan.

Skriv, dagf. 5/7-1957, frá matrikulstovuni.

Við hesum verður sent landsstýrinum uppskot til fíggjarætlan fyri matrikulstovnin fyri fíggjarárið 1958/59, og verður uppskotið samstundis samanlikið við roknskapin fyri 1956/57 og játtanina fyri 1957/58:

	Roknskapur 1956/57	Játtan 1957/58	Uppskot 1958/59
1. Lønir	137.221,21	164.881,00	181.311,00
2. Útistøðuvíðbøtur	17.533,31	18.000,00	23.500,00
3. Flutningur	5.538,28	10.000,00	11.000,00
4. Skrivstovuhald	33.048,92	25.000,00	43.500,00
5. Bønarfólk	5.720,59	15.000,00	11.000,00
6. Tól	13.259,95	10.000,00	10.000,00
7. Arbeiðstilfar	6.641,09	7.000,00	9.000,00
8. Porto & telefon	6.173,71	3.000,00	5.500,00
9. Annað	1.956,27	5.000,00	5.500,00
10. : inntøkur	- 41.845,50	: 65.000,00	: 73.000,00
Tilsamans:	185.247,86	192.881,00	227.311,00

Uppskotið er gjørt út frá tí at arbeiðið er tað sama sum higartil.

Lønirnar:

1. Tænastumenn.	árl. løn	8 %	í alt
Stjóri	24.709,80	782,40	25.492,20
Landmátari 1	17.242,16	537,60	17.779,76
Landmátari 2	16.382,76	508,80	16.891,56
Hjálparlandmát. 1	13.240,56	364,80	13.605,36
Hjálparlandmát. 2	12.607,52	350,40	12.957,92
			86.726,80
2. Annað fast fólk.			
Landmátaranemingur 1	16.382,76		
Landmátaranemingur 2	7.880,16		
Skrivstovufólk 1	9.984,00		
Skrivstovufólk 2	12.291,00		
Skrivstovufólk 3	10.582,08		
Skrivstovufólk 4	8.622,08		
Skrivstovunemingur	8.552,08		
	5.000,00		79.294,16
3. Honorarir og leyst fólk.			
Útskiftingarformaður viðbøtur	7.290,00		
leyst fólk	8.000,00		15.290,00
		Tilsamans:	181.310,96

Lønirnar eru roknaðar úr frá tí prístalslegu, sum er í dag, og við teim aldursviðbótum, sum verða galdandi í 1958/59. Lon er sum fyre avsetti til landmálara at viðgera Tórshavnar matrikul, um slíkur landmálari kann útvegast, men hevur lon hansara ikki ávirkan á samlaða úrslitið, tí hon er tikin við í uppskotinum undir inntøkur sum endurgoldin av Tórshavnar kommunu.

Tá tað er forløvt at fáa køna hjálp til teknialbeiði, nugo vit rokna við sjálvir at upplæra fólk til hetta.

Mæli eg tí til, at settur verður aftrat ein teknimæningur, og er lon hansara einasta broytingin.

Allar aðrar útreiðslur eru settar í mun til samlaða lønartalið við tað, at rokskapirnir fyri árini 1954/55, 1955/56 og 1956/57 eru nýtt til grundarlag. Tí frá tí áskoðan, at lønurhekkanin stendst av prístalinum, hvørs hekkan stendst av prishekkanini av tilfari og øðrum, eru tølini í uppskotinum fyri hinar útreiðslurnar settar í mun til løntalið, so sum munurin kann ætlast at verða eftir teim fullfiggjaðu rokskapunum fyri 1954/55, 1955/56 og 1956/57.

Niðanfyri verður samanhildið á beoda látt rokskapir fyri 1954/55, 1955/56 og 1956/57 og uppskot fyri 1958/59:

	Rokskapur 1954/55		Rokskapur 1955/56		Rokskapur 1956/57		Uppskot 1958/59	
	%	kr.	%	kr.	%	kr.	%	kr.
1. Lønir	100,0	99.655	100,0	112.855	100,0	137.221	100,0	181.311
2. Ótistøðuviðbót	13,0	12.946	12,6	14.268	12,8	17.533	13,0	23.500
3. Flutningur	9,1	9.090	4,3	4.797	4,0	5.538	6,1	11.000
4. Skrstbald	20,4	20.303	21,0	23.711	24,1	33.048	24,0	43.500
5. Bønarfólk	13,1	13.061	8,8	9.905	9,7	13.259	5,5	10.000
7. Arbeiðstilfar	7,0	6.939	5,0	5.629	4,8	6.641	5,0	9.000
8. Porto & telefon	3,6	3.569	1,7	1.870	4,5	6.173	3,03	5.500
9. Annað	5,8	5.756	4,0	4.513	1,4	1.956	3,03	5.500
Útreiðslur tilsamans	188,5	187.814	160,4	180.923	165,5	227.093	165,6	300.311
Gjøld	3,4	3.350	1,8	1.985	2,1	2.924	1,7	3.000
Ágóði	35,6	35.499	23,3	26.247	26,2	35.918	27,6	50.000
Aðrar inntøk	0,0	0	1,8	2.077	2,2	3.002	11,0	20.000
10. inntøk & ágóði	39,0	38.849	26,9	30.310	30,5	41.845	40,3	73.000
Partur landskass.	149,5	148.964	133,5	150.612	135,0	185.247	125,3	227.311

Viðm. frá landsstýrinum:

Landsstýrið kann ikki í loturi nøkla til, at talið á skrivstovufólki verður lækkað.

56) nd § b22-3: Royndarbrúkið í Hoyvík.
Brev royndarstjórans, dagf. 8/7-1957.

Við hesum brevi fylgir uppskot frá royndarstøðini í Hoyvík til fíggjarløgtingslóg 1958/59. Viðmerkjast skal, at játtaður studningur í 1956/57 var kr. 42.000,— , og at støðin hetta sama ár fekk ein eykastudning uppá kr. 4.000,— , men við árslok vórðu tó kr. 796,08 eftir, tær hava vil fort yvir til næsta rekn-skaparár.

Uppskot til fíggjarløgtingslóg 1958/59.

	Rokn-skapur 1956/57	Játtan fíggjarætlan 1957/58	Uppskot 1957/58
Inntøkur:			
Studningur	46.000,00*)	44.000,00	50.000,00
Hagin	9.949,63		9.500,00
Fjósið	17.262,85		16.500,00
		26.000,00	
Bøurin	303,50		400,00
Aðrar inntøkur	250,00		300,00
Tilsamans:	73.765,98	70.000,00	76.700,00
+ Kassapeningur	796,08		
	72.969,90		

Útreiðslur:			
Fólkahald	43.989,80	42.000,00	43.000,00
Bygningar	6.744,54	9.000,00	11.500,00
Leysafæ	6.736,37	6.000,00	7.000,00
Innistøða	281,65	300,00	300,00
Fóður	9.079,77	8.000,00	10.000,00
Sáð	77,00	100,00	100,00
Tøð	1.367,00	1.200,00	1.400,00
Skattur og leiga	303,12	400,00	400,00
Bókasavn	180,85	100,00	100,00
Skrivstovuútreiðslur	3.409,80	2.000,00	2.000,00
Ferðaútreiðslur	0,00	100,00	100,00
Borðfæ	800,00	800,00	800,00
Tilsamans:	72.969,90	70.000,00	76.700,00

*) herav er kassapeningur pr. 31. marts 1957 — kr. 796,08, tí vil hava tað yvir til árið 1957/58.

Viðm. frá landsstýrinum:
Umvæling av bygningum 11.500 kr. verður at býta yvir 2 ár.

57) **ad § 22-5-3: Træplanting.**

Árit frá Færøernes Plantagenævn, dagf. 19/6-57, á bræv frá landsstýrinum 13/6-1957:

Tilbagesendes **Føroya landsstýri** med bemærkning, at man i lighed med tidligere år skal anmode om, at der bevilges et tilskud på 3.000 kr. i finansåret **1958/59.**

58) **ad § 22-5-5: Studningur til mjólkaframleiðslu**

Bræv, dagf. 23/7-1957, frá Føroya Búnaðarfelag.

Sum svar uppá bræv landsstýrisins, d. 13. juni og 2. juli 1957, viðvikjandi uppskoti til studningsveitan til mjólkaframleiðslu fyri fíggjarárið 1958-59: J. 1957 No. IV-69[1], verður hervið sagt frá, at hetta mál var til viðgerðar á ársaðalfundi felagsins, 18. juli í ár, og samlykti fundurin at seta fram uppskot um, at studningurin fyri fíggjarárið 1958-59 verður settur til 25 øyrir pr. litur fyri mánaðirnar april, mai og 15 øyrir pr. litur fyri mánaðirnar juni, juli og august, og frá 1. september 1958 og til 1. april 1959 verður tilskotið aftur 25 øyrir pr. litur. Eftir upplýsingum frá landsstýrisskrivstovuni krevur ein slík studningsskipan eina peningaætlan uppá um leið 175.000 kr., tá ið vit leggja mjólkaframleiðsluna frá 1. april 1956 til 1. april 1957 til grund fyri hesi útrokning, og vilja vit seta uppskot fram, um at nakað verður lagt upp fyri eini vaksandi framleiðslu; hetta vilja vit meta til 10.000 kr. So skal verður uppskot sett fram um, at tað verða settar 185.000 kr. á fíggjartógina fyri 1958-59 til mjólkaframleiðslu.

59) **Yvirlit yvir litratalið av innvigaðari mjólk til meiarí.**

Tíðarskeið: Frá april 1955 til og við marts 1956 frároknað juni juli og august fig 8 mán. 1956/57	Tórshavn litur	Tórshavn kr.	Klaksvík litur	Klaksvík kr.	Tvøroyri litur	Tvøroyri kr.	falt litra tal
	353955	78932	78005	17543	37595	7877	
april 1956	58132	8720	10297	2444	6734	1010	81163
mai —	56132	8419	18037	2706	7775	1166	81944
juni —	42469		16076		6365		64910
juli	44979		14873		6078		65930
august —	38320		12734		5612		56666
septbr. —	35202	8800	8967	2242	4411	1103	48580
oktbr. —	33709	8427	6895	1724	3677	919	41281
novbr. —	39168	9792	6153	1538	2506	627	47827
decbr. —	50752	12688	6294	1574	2982	720	60028
jan. 1957	55610	13903	7453	1863	3006	767	66129
febr. —	55149	13787	6976	1743	3480	870	65605
marts —	59333	14833	9779	2445	5799	1450	74911
falt	568955	99309	130534	18279	58485	8541	757974

april	1957	64851	9743	15015	2253	7296	1094
mai	-	59359	8904	17063	2559	6860	1029

	kr.
Tórshavn	99.363,00
Klakksvik	18.279,00
Tvoroyri	8.541,00
	126.189,00

60) **ad § 23-1-1: Ravmagnsnevndin.**

Árit frá fútanum 24. juni 1957 á bræv frá landsstýrinum 13/6-57.

Tilbúgesendes Føroya landsstýri med bemærkning, at udgifterne ved elektricitetsnævnets møder i finansåret 1956/57 har andraget kr. 1.395,46.

For finansåret 1958/59 vil udgiften kunne anslås til ca. kr. 1.500.

61) **ad § 23-1-2: Rentustudningur til SIEV.**

	Rokuskapur 1956/57	Játtan 1957/58
	89.538,51	73.747,--

jbr. Løgtingstíðindi 1950, s. 89.

62) **ad § 23-3: Bileftirlítið.**

Bræv frá bileftirlitinum 30. juni 1957.

Vísandi til skriv landsstýrislns av 13. h. m. verður her sent uppskot til fíggjarløgtingslóg 1958/59 viðvíkjandi bileftirlitinum.

	Rokuskapur 1956/57	Játtan 1957/58
Kostpeningur	487,60	600,00
Ferðapeningur	655,00	900,00
Telefon	481,90	500,00
Postgjald	70,00	70,00
Skrivipappír v. m.	128,00	130,00
	1.822,50	2.200,00

63) **ad § 23-5: Semingsmannaskipanin.**

Sbr. bræv frá semingsstovninum 15. juli 1957.

Eftir samráðing við Gunnar Dahl-Olsen skal eg siga frá at rátt verður til at hækka konto 23-5 fyri fíggjarárið 1958/59 frá kr. 5.000,- til kr. 10.000,-

64) ad § 23-6: Kolagrevstur.

	Rokn skapur 1956/57	Játtan 1957/58
	27.424,05	30.000,--

Hækkanin kr. 20.000,- í mun til 1957/58 er serliga ætlað til keyp av propsum.

65) ad § 23-7: Føroya Ferðamannafelag.
Sbr. skriv frá felagnum 29. juni 1957.

Vist verður til skriv landsstýrisins um uppskot til fíggjarlogtingslóg 1958/59 viðvíkjandi studningi til Ferðamannafelagið, og loyvir felagið sær til at senda
1) Avrit av ársrokn skapi við fíggjarstøðu fyri 1956 og
2) Fullfíggjað ársfrágreiðing um virkið og viðmerkingum til ársrokn skapin.

Á aðalfundinum tann 15. februar var nevndin aftur vald og í henni sita framvegis Poul Joensen, Tórshavn, sum formaður, Óla Jákup Magnussen, Saxun, og Jákup Haraldsen, Tórshavn. Á hesum fundi var viðtikið at friðkað nakað um stovuna og keypa 1 borð og nakrar stólar aftrat. Eisini var viðtikið, at játta kr. 2.000,-- til setan av einari eykahjálp fyri summarmánaðarnar.

Felagið er takksamt fyri, at Føroya løgting hevur vist málinum slíkan áhuga at játta fyri árið 1957 í studningi kr. 7.500,- - og ivast ikki í, at landsstýrið og løgting dugir at meta tað arbeiði, ið gjørt er, og hvønn týdning tað hevur haft og í framtíðini kemur at hava fyri Føroyar og okkara umdømi útetjir, um Ferðamannastovuni verða givin rakstrarlíkindi, og er tað felagsins vón, at studningurin kann standa við á næstu løgtingsfíggjarætlan.

Rakstrarrokn skapur fyri Føroya ferðamannafelag í 1956.

Inntøkur:		
Limagjald		1.905,00
Studningar:		
P/f Skipafelagið Føroyar	1.000,--	
Vinnulívsgrunnur Føroya Banka	500,-	
Føroya Løgting	7.500,-	9.000,-
Útferðir og fyrireikingar:		
Inntøkur	6.588,11	
÷ úbreiðslur	4.772,31	1.815,80
Søla av atgongunerkjum		640,78
Søla av kortum, souvenirs o. l.	297,59	
÷ avskriving býarkort	250,00	47,59
Gluggaleiga		480,00
Rentur		50,00

Útreiðslur

Lønir		3.880,00
Húsaleiga:		
Restleiga 1955	600,-	
Leiga 1956	3.012,-	3.612,00
Service og propaganda		504,24
Málun og reingeran		768,10
Telefon og telegrammir		148,22
Skrivstovutilfar, porto o. l.		236,60
Elektricitet		61,29
Lýsingar		38,40
Ymiskar útreiðslur		114,00
Tilsvar S. G. Rasmussen		400,00
Rakstraravlop		4.176,57
	13.939,42	13.939,42

Figgjarstøða pr. 1/1 1957.

		Aktivir	Passivir.
Kassapeningur		147,12	
Føroya Banki		2.474,68	
Færø Amts Sparekasse		2,06	
Skuldarar		1.549,63	
Vørur á goymslu	1.193,32		
÷ avskriving uppá býarkort	250,00	943,32	
Innbúgv	530,00		
+ vøkstur í árinum	92,20	622,20	
Ognarar			1.060,59
Ognarkonto 1. januar 1956			501,85
		5.739,01	1.562,44
Vøkstur á eginogn			4.176,57
		5.739,01	5.739,01
Eginogn, saldo 1. januar 1956			501,85
+ vøkstur			4.176,57
Eginogn, nýggj saldo			4.678,42

66) ad § 23-8: Ymist eftir avgerð landsstýrisins.

	Rokn skapur 1956/57	Játtan 1957/58
	11.227,34	15.000.—

67) ad § 23-9: Læruráðið.
Brev frá læruráðnum 12. juli 1957.

Samtíðis sum framsendur verður reiðinskapur fyri tíðina 1/6 1956 - - 31/5 1957 og uppskot til figgjarætlan fyri komandi figgjarár, verður her greitt frá farna ári. Tá ið reiðinskapurin er fordur fram til 31/5, eins og ífjør, er tað fyri at fáa útreiðslurnar av sveinaroyndunum í ár uppí og siggja, hvat ið hevur verið av byrjunarútreiðslum og hvat ið ætlast kann koma at vera av árligum miðalútreiðslum. Hesum viðvíkjandi er nú so mikið greitt, at reiðinskapurin hereftir eigur at vera gjørdur fyri hvørt figgjarár sær.

Ráðið hevur havt til kanningar teir lærusáttmálar, sum gjørdir eru í árinum, innan teir hava verið góðtiknir av fúla ella sýslumonnum, og hevur greitt tey ivamál, sum av teinum eru lagd fyri ráðið. Viðvíkjandi handverkarnu, sum eru avlærdir innan lærlingalógin kom í gildi, og sum onki sveinabrev kunnu fáa vegna vantandi skúlagang, hevur ráðið, um teir ynskja at verða góðtiknir sum lærumeistarar, latið kannað teirra duguleika sum handverkarar og teirra førleika yvirhøvur til at kunna standa fyri avlæring av lærlingum. Royni hevur verið at semja stríð millum lærumeistarar og lærlingar, í einum føri mátti ósemjan greiðast við voldgift eftir lógini. Samrátt hevur verið við meistara og sveinafeløgini um lærlingaviðurskifti, eitt nú yvirtíðararbeiði og yvirtíðarløn og mark fyri, hvussu nógv av arbeiði kann vera lagt á ungar lærlingar. Uppskot til lóg um ungmennaarbeiði hevur verið til viðgerðar á samráðingarfundum og verður sent landsstýrinum, so skjótt tað kemur aftur frá endaligari viðgerð í teim einstøku feløgunum.

Reiðinskapurin fyri tíðina 1/6 1956 til 31/5 1957 vísir útreiðslur tilsamans kr. 11.662,73 yvir fyri kr. 10.394,30 í tíðini 1/2 1955 til 1/6 1957. Í fyrra reiðinskapinum vóru uppí stovnaðarútreiðslur og kostnaður av einari sveinaroynd í Havn og einari í Klaksvík. Av stovnaðarútreiðslum er í hesum reiðinskapi uppí kr. 2330,80 til gerð av tólum til medaljugerð, meðan miðalkostnaðurin av medaljugerð kann ætlast at vera árliga kr. 250, . Í prøvtøkugjaldi var fyrru árini latið kr. 1.200, og kr. 1.500, og í ár kr. 1.820, . Tær vernligu útreiðslurnar vera tilsvarandi lægri. Tað er umráðandi fyri lærlingar av bygd, hvar ongin teknískur kvøldskúli er, at uppihalda dagskúlagang í Havn, og mælt verður til at styðja dagskúlagangin umfram við kr. 3.000, til nævningarnar við kr. 1.500, . til skúlan. Nævningastuðningurin eigur at vera kr. 300, til hvønn nævning í styrk til innlvist og kost her í 5 máneðir.

Uppskot til fíggjarætlan fyri tíðina 1/4 1957 til 31/3 1958.

Kostnaður:

Honorarir	4.600.-
Roymdarkostnaður	800.-
Telefon	350.-
Medajlur	250.-
Prenting	400.-
Lýsingar	100.
Eftiransing	600.-
Skuðmeistarar av bygd	700.
Ymist	500.-
	8.300.
+ prøvtøkugjald	1.500.-
	6.800.-

Dagskúlagangur:

Styrkur til næmingar	3.000.
Styrkur til skúlan	1.500.-
Kostnaður av lærlingaskipanini	11.300.

68) ad § 24.1.2.3.4: Aldursrenta, Avlanisrenta. Barnastyrkur og fólk í heimarokt undir eftiransni.

Brøv frá ríkisumboðsmanninum 29. juni 1957.

Under henvisning til landsstyrets skrivelser af 13. juni 1957 vedrørende landskassens forventede udgifter i finansåret 1958/59 til aldersrente, invalide rente, børnebidrag og kontrolleret familiepleje skal man meddele nedenstående oversigt, idet bemærkes, at de under A, B, C og D anførte beløb ved skrivelse herfra af 13. juni 1957 er meddelt socialministeriet som udtryk for statskassens forventede udgifter til nævnte formål i finansåret 1958/59.

A. Aldersrente	1.822.700.
B. Invalidérente	814.800.
C. Bidrag til børn født udenfor og i ægteskab (Kap. I.A og B)	55.000.
D. Bidrag til børn af enker (Kap. II)	45.300.
E. Kontrolleret familiepleje	30.000.

Det bemærkes, at man har anslået en relativ stigning/nedgang i udgifterne svarende til den gennemsnitlige stedfundne inden for de seneste regnskabsår.

For gruppe E, kontrolleret familiepleje, er det anførte beløb anslået som landskassens udgift i 1958/59 på grundlag af de faktiske udgifter i første kvartal af indeværende regnskabsår.

Det tilføjes, at de for invalidérente anførte beløb omfatter samtlige arter af ydelser af invalideforsikringens midler.

Viðm. frá landsstýrinum.

Spurningurin um at hækka aldurs- og avlamisrentuna verður umhugsaður. Tølini í uppskoti landsstýrisins eru tí hækkaði í mun til hesi.

69) ad § 24-5: Styrkveitingar.

	Rokuskapur 1956/57	Játtan 1957/58
	54.558,69	50.000,- -

70) ad § 24-6: Føroya Barnaheim.
Figgjarætlan 1/4-1958 — 31/3-1959.

Inntøkur:

Gjald fyri børn:		
Frá kommunum	50.000,00	
„ privatum	18.000,00	
Útskrivingsútstýr	1.600,00	
Statsstuðningur	50.000,00	
Løgtingsstuðningur	50.000,00	
Gestapeningur	500,00	

Útreiðslur:

Lonir		44.000,00
Kostarhald		42.000,00
Brenni		8.000,00
Ljós og kraft		4.000,00
Klæðir til børnini		15.000,00
Innbúgv		5.000,00
Vask		5.000,00
Kontórhald og revisión		3.150,00
Skúlaamboð og tilikt		3.000,00
Lummapengar og frítíðarferðir		2.500,00
Tryggingar		2.250,00
Umsiting av grund og húsum		5.000,00
Renlur og avdráttur av góðkendum láni		27.700,00
Diverse		1.500,00
Læknaútreiðslur		2.000,00
	170.100,00	170.100,00

Sum framgongur av omanfyri standandi figgjarætlan fyri Føroya Barnaheim verður hervið søkt um stuðning frá Føroya Løgtingi stórur 50.000 kr. til raksturin í figgjarárinum 1958/59. Henda umsókn verður send eftir samráð við formannin harra Klæmint Eliasen, Tvøroyri.

71) ad § 24.7: Aldursheim.

	Rokuskapur 1956/57	Játtan 1957-58
	12.800,42	20.000,00

72) ad § 24-8-2: Felagið «Reyða Krossur».
Bræv felagsins, dagf. 21/6-1957.

Avisandi til bræv landsstýrisins dagsett 13. h. m. um studning til felagið skulu vit siga frá, at vit framvegis ynskja studning og um møguligt at fingið hann nakað hækkaðan. Felagið hevur longu í ár áttkið sær stórar útreiðslur, soleiðis eru triggir bjargingarringar við tilfari hongdir upp í Tórshavn, og umsóknir liggja inni um fílk tiltok á bygd eisini. Eisini eru játtaðar 6 sjúkraberur til fjarskotnar bygdir í Norðuroyggjunum.

Umfram tað her nevnda veitir felagið eisini hjálp á annan hátt.

Hjálagt senda vit eitt eintak av rokuskapinum fyri 1956. Sum tað sæst hevur hallið í árinum verið kr. 2.028,92.

73) ad § 24-8-3: Hjálpargrunnurin fyri óarbeiðsfærar fiskimenn.
Bræv grunsins dagf. 18/6-1957.

Vísandi til skriv landsstýrisins, dagfest 13. í hesum viðvíkjandi umsókn til fíggjarætlan søkir grunnurin aftur í ár um sama studning, sum veittur hevur verið seinasta áripi, nevnliga kr. 20.000.—.

74) § 24-8-4: Føroya Felag móti Tuberklasjúku.
Bræv felagsins, dagf. 4/7-1957.

Hjálagt senda vit rokuskapin fyri 1956. Av tí at útreiðslurnar framvegis eru hækkandi, má roknast við, at løgtingsins partur í komandi fíggjarári fer at liggja um kr. 4.500.—.

Rokuskapur fyri 1956.

Inntøkur:

Kassapeningur frá 1955		928,38
Innkomið limagjald	1.595,00	
Gávur	1.020,52	
Renta	250,52	2.866,04
Afturgoldið postgjald		198,10
Tiklið úr banka og sparikassa		9.487,63
Studningur frá statinum fyri 1955	5.628,44	
— — løgtinginum 1955	5.628,04	11.256,08
		24.736,23

Útreiðslur:

Goldið í stuðningi	2.224,00	
Postgjald o. a. útreiðslur	621,00	2.845,00
Sett í banka og sparikassa		4.750,52
Tuberklastøðin:		
Løn til sjúkrasystur	10.958,77	
Prentfutir, lýsingar o. l.	489,30	
Røntgenlýsingar	1.155,00	12.603,07
Kassapeningur at flyta		4.537,64
		24.736,23

Fíggjarstøða 31. december 1956:

Kassapeningur	4.537,64
Í Føroya Banka	3.144,90
Hjá statinum fyri árið 1956 1/3 av kr. 12.603,07	4.201,02
Hjá løglinginum fyri árið 1956 1/3 av kr. 12.603,07	4.201,02
Sjúkrahúsið T. B.	30.000,00
	46.084,58

75) ad § 28-4-5: Barnahjálpargrunnurin.
Bræv grunsins. dagf. 10/7-1957.

Grunnurin loyvir sær aftur í ár at venda sær til hitt háttvirda landsstýrið við bøn um at verða tikin upp á fíggjarlógina við eini peningahædd, ið ikki er lægri enn árini frammanundan

kr. 3.000.—.

Vit takka ta vælvild, ið grunninum hevur verið sýnd, og skulu siga frá, at stovnsfæið við seinastu uppgerð var kr. **201.549,14.** Vanligu inntøkur okkara undanfarna árið vóru: **Rentuinntøkur kr. 7.091,24** og **Bræva merkjasølan gav kr. 5.100,—.** Av øðrum inntøkum skulu vit her nevna tvr **kr. 3.000,—** frá landinum, og tá ið **Føroya Banki** helt 50 ára stovningarhátið 1. mars 1956, fekk **Barnahjálpargrunnurin kr. 12.500,—,** sum jú var ein munagóð og kærkomin gáva.

Men sum vitulígt eru tað støðugu inntøkurnar, ið hylmast best í longdini, og vit vónn sum sagt, at landsstýri og løgting fraovegis vilja geva okkum plóss á fíggjarlóg Føroya.

76) **ad § 25-1: Eftirlønir.**
Bræv, dagf. 21/6-1957, frá Føroya gjaldstovu.

Við ávísan til bræv landsstýrisins dagfest 13. h. m. um uppskot til fíggjarlogtingslóg 1958/59 viðvíkjandi **eftirlønum** verður her sagt frá, at gjaldstovan hevur nelt hesar útreiðslur til 66.000 kr.

Til samanetingar kann upplýsast, at roknskapartalini fyri 1956/57 eru 65.281,04, og at játtanin á fíggjarlogtingslógini 1957/58 er 66.000 kr.

77) **ad § 25-2: Biðipeningur:**
Bræv, dagf. 21/6-1957, frá Føroya gjaldstovu.

Við ávísan til bræv landsstýrisins dagfest 13. h. m. um uppskot til fíggjarlogtingslóg 1958/59 viðvíkjandi **biðipeningi** verður her sagt frá, at tað í lotuni bert er Rikard Long, ið fer biðipening sum fyrrv. landsstýrismaður. Við núgaldandi honorarviðbót 105 % verður biðipeningurin 1958/59 kr. 4.613,00 roknað frá 1. april 1958 til 31. december 1958, tá útgjaldingin verður steðgað, sbr. lønordran.

Roknskapartal fyri 1965/57	6.075,00
Fíggjarlóg 1957/58	5.850,00

78) **ad § 26-2: Ferðaútreiðslur sýslumanna.**
Árit 24/6-1957 frá fútanum á bræv landsstýrisins 13/6-1957.

Tilbagesendes Føroya landsstýri med bemærkning, at udgifterne til sysselmændenes rejseudgifter i finansåret 1956/57 har andraget kr. 9.841,93, og vil for finansåret 1958/59 kunne anslås til ca. kr. 9.000,-.

79) **ad § 28.1 og 2: Vinnulánsgrunnurin.**
Bræv frá vinnulánsgrunninum 29/6-1957.

Tann peningaheddi grunnurin skal gjalda í 1958 í rentum og avdráttli er:

Rentur	63.640,43
Avdráttur	358.179,75
	421.820,18
Lønir: (roknað eftir núverandi løn)	
Stjórin, sum er løntur av Vinnulánsgrunninum, er eisini skrivstovustjóri fyri valuta- og pelsráðið	19.176,00
Útreiðslur:	440.996,18

Tann peningahædd, grunnurin roknar at fáa inn frá lántakarum í 1958	175.000,00
Munur:	265.090,18

1/4 partur av rukstvaravlopi landskassans fellur til Vinnulánsgrunnin, men tað er ógjørligt at siga, hvat hetta kemur at verða.

Avdráttur uppá sameringslán í 1958 verður	50.754,56
renta -- -- -	25.045,00
tilsamans:	75.799,56

Hetta tal hevur Føroya gjaldstova uppgivið Føroya landsstýri..

80) ad § 34-1: Útreiðslur av valt.

Roknskapur 1956/57	Játtan 1957/58
1.726,50	3.000,

81) ad § 34-2: Landsstýrið at ráða yvir.

Roknskapur 1956/57	Játtan 1957/58
44.752,78	45.000,

82) ad § 34-3: Hagtal.

Bræv 19/6-1957 frá Johan K. Juensen hagfrøðingi.

Vísandi á skriv landsstýrisins dagfest 13. juni í ár, verður framsett niðanfyri standandi uppskot til fíggjarlagtingslóg 1958/59 viðvíkjandi útreiðslum til hagtalið § 34.3.

Somuleiðis verður eisini sett upp roknskapin 1956/57 og játtanin 1957/58.

	Roknskapur 1956/57	Játtan 1957/58	Uppskot 1958/59
løn	5.188,50	5.200,00	5.400,00
pappír og prentlutir			2.000,00
innbúgv			2.400,00
ymist	2.935,00	3.800,00	600,00
	8.123,50	9.000,00	10.400,00

83) **ad § 35-1: Felagsbyggigrunnur.**

I felagsbyggigrunninum var pr. 31/3-1957 **kr. 704.291,74.**

Fleiri stórbyggingar standa fyri, t. d. sjúkahús og umbygging í Tinganesi; nú er verður tí til at seta 100.000 kr. av til hendu grunn. Seinastu árini er ongin peningur lagdur í grunnin.

84) **ad § 35-2: Kirkjugrunnurin.**
Bræv ríkisumboðsmannsins 27/6-1957.

I skrivelse af 13. juni 1957 har landsstyret udbedt sig forslag til finanslagtingslov 1958/59, forsåvidt angår udgifter under Færøernes kirkefond.

I denne anledning skal man efter indhentede oplysninger fra Færøernes oppeborselskontor oplyse, at regnskabstallene vedrørende kirkefonden for finansåret 1956/57 udgør:

Indtægter:

Saldo 1/4-1956		19.313,40
Erstatning for tiende (fra statskassen)		7.800,00
Tilskud fra landskassen		50.000,00
		77.113,40

Udgifter:

Vedligehold af kirker	50.222,26	
Udgfter vedr. kirkegårde	7.030,00	
Præsters befordringsudg.	9.543,15	
Brandforsikring m. v.	747,74	
Tilskud til nye kirker	13.000,00	80.543,15
Saldo pr. ultimo 1956/57		3.429,75

I tilknytning til ovennævnte regnskabstal skal man bemærke, at landskassens regnskab for finansåret 1956/57 endnu ikke er endelig afsluttet.

På finansloven 1957/58 er der som tilskud fra landskassen til kirkefonden bevilget ialt 50.000 kr.

For finansåret 1958/59 skal man henstille, at der som landskassens tilskud til kirkefonden bevilges ikke under 60.000 kr.

85) **ad § 36-1: Rentuútreiðslur.**
Bræv 21/6-1957 frá Føroya gjaldstovu.

Við ávísan til bræv landsstýrisins dagfest 13. h. m. um uppskot til fíggjarlagtingslóg 1958/59 viðvíkjandi renta av lánum verður her sagt frá, at gjaldstovan hevur mett nevndu útreiðslur fyri fíggjarárið 1958/59 til kr. 222.975, . . ið framkoma soleiðis:

Renta av láni úr Búnaðarmuni Føroya	25.045.
-- -- -- -- Faero Amts Sparekasse	282.
-- kassakreditti í Føroya Banka	300.
-- -- statsláni til Øravík-Hoys vegin	46.410.
-- -- láni úr Føroya Banka til trolarabygging í Portugal	72.188.
-- -- -- -- Sjóvinnubankanum til trolarabygging í Portugal	78.750.
	222.975.

Sum tað sæst eru ikki her tiknar við rentur av láni í Noregi viðvíkjandi trolaranum «Jóannes Fonsdal».

86) ad § 37-1: Ognarútreiðsiur.

	Rokniskapur 1956/57	Játtan 1957/58
	13.907.83	3.000.

JUSTITSMINISTERIET

December 1956. SKJAL nr. 3.

Forslag

til

lov for Færöerne

om

rettens pleje.

Tekst	Bemærkninger
Lov nr. 90 af 1. april 1916 om rettens pleje, således som den er affattet ved bekendtgørelse nr. 265 af 15. september 1953, udvides til at gælde for Færøerne med følgende ændringer og tilføjelser:	
1. Til § 4, 1. stk., føjes: «Færøerne henhører under Østre Landsret.»	Som gl. pkt. 1 (svs. som pkt. 1 i lov for Færøerne nr. 174 af 11/5 1935 om rettens pleje).
2. Til § 11 føjes som 3. stk.: «Færøerne danner en særlig nævningekreds. Domsforhandling af sager, i hvilke nævninger skal medvirke, foregår på det sted, hvor underretten har sit sæde. Retten kan dog, når det findes formålstjenligt, bestemme, at domsforhandlingen skal foregå uden for rettens sæde.»	Svarer til gl. pkt. 2.
3. Til § 12 føjes: «Desuden udgør Færøerne en underretskreds.»	Som gl. pkt. 3.
4. § 14, afsnit d. og e. ændres til: «d. Formandsskabet i overlandsvæsenskommissionen i henhold til den færøske lovgivning om landvæsenskommissioner. e. Overformynderiforretninger. f. Det har sit forbillede ved de i lov nr. 35 af 9. marts 1906 om udførelse af notarialforretninger på Færøerne indholdte bestemmelser, jfr. dog § 55, sidste stk. h. Formandsskabet i overudskiftningskommissioner i henhold til den færøske udskiftningslovgivning.»	Som gl. pkt. 4.

5. Til § 17, 2. stk., 3. pkt., føjes: «samt jordfortegnelser og realregistre.» I paragraffens 4. stk. ændres: «landsrettens præsident» til «rigsombudsmanden» og i slutningen af stykket tilføjes: «dog kan en sådan bemyndigelse i påtrængende tilfælde meddeles af rigsombudsmanden.» I sidste stykke ændres: «sognefogden» til: «sysselmanden». I slutningen af paragraffen tilføjes følgende nye stykker: «Det har sit forblivende ved de i anordning nr. 30 af 14. januar 1876, hvorved lov om skifte af dødsbo og fællesbo m.v. af 30. november 1874 sættes i kraft på Færøerne, indeholdte regler med hensyn til begyndelses- og registreringsforretningers udførelse på skifterettens vegne af vedkommende sysselmand og ved de i punkt 1 i anordning nr. 204 af 4. november 1892 om tempelser i lov om oprettelse af søretter uden for København samt om søforklaring og søforhør af 12. april 1892, for så vidt angår Færøerne, indeholdte bestemmelser om, at sysselmanden i visse tilfælde kan træde i den ordinære underretsdommers sted som formand for søretten. Endvidere kan sysselmændene i fogedens forfald og efter hans bemyndigelse forrette auktioner over løsøre, dog ikke registreringspligtige skibe, ligesom det har sit forblivende ved deres virksomhed med salg ved auktion af småvrag og bitefre af inddrevet løst gods, vrag eller vragstykker, som skønnes at have en værdi af ikke over 2 kr., jfr. strandingslov for Færøerne af 24. marts 1899 § 10, og af grind. Systernes politiretter opretholdes i samme omfang som hidtil.»	Svarer til gl. pkt. 5.
6. I § 18, stk. 2, og § 20, stk. 5, tilføjes efter «lov om søretter af 12. april 1892 §§ 2 og 3»: «jfr. anordning nr. 204 af 4. november 1892,».	Som gl. pkt. 6 og 7.
7. § 21, stk. 1, affattes således: «Hege-	Se lov nr. 173 af 11/6 1954.

ringens ret til at anordne ekstraordinære retter vedbliver indtil videre i sit nuværende omfang, dog at sørdomstole med dommende myndighed ikke kan nedsættes. De ekstraordinære retter skal i sager, der omfattes af nærværende lov, anvende denne loves regler bortset fra bestemmelserne om retskredsenes grænser, og deres afgørelser kan påkæres umiddelbart til Højesteret.»

Stk. 2 og stk. 3 udgår.

8. I § 23 tilføjes som nyt sidste stykke: «På Færøerne beramme og kundgøres nævningeting af sorenskriveren (dommeren); den i 3. stk. nævnte fortegnelse forfattes af sorenskriveren (dommeren) med bistand af landfogeden (politimesteren).»

Som gl. pkt. 8.

9. Til § 42, 2. stk., føjes: «Til Færøernes retskreds sker udnævnelse som sorenskriver (dommer).»

Som gl. pkt. 10.

10. I § 43, 5. stk., ændres ordene: «§ 21, 1set og 2det stykke» til: «§ 21, 1ste stykke», og sidste punktum udgår.

Se lov nr. 173 af 11/6 1954.

11. I § 44, 3. stk., ændres: «landsrettens præsident» til: «rigsombudsmanden».

Paragraffens sidste punktum affattes således: «Dog behøver den pågældende ikke at have bestået nogen juridisk eksamen.»

Svarer til gl. pkt. 11

12. I § 45, 1. pkt., ændres ordene: «dog er det tilstrækkeligt, at den pågældende har bestået juridisk embedseksamen» til: dog behøver den pågældende ikke at have bestået nogen juridisk eksamen».

Som gl. pkt. 12.

13. Til § 46, 1. stk., føjes: «I påtrængende tilfælde foretages denne beskikkelse af rigsombudsmanden.»

Svarer til gl. pkt. 13.

14. I § 49, 1. stk., ændres: «14 dage» til: «4 uger».

Nyt forslag, hvorved fristen på 14 dage for fremsættelse af begæring til indbringelse for Den særlige Klageret forlænges til 4 uger.

15. I § 51 ændres: «landsrettens præsident» til: «rigsombudsmanden».	Svarer til gl. pkt. 14.
16. I § 68, 1. stk., ændres: «1. juli til 30. juni» til: «1. februar til 31. januar», og som nyt 3. stk. indføjes: «På Færøerne vælges kun personer til at virke som nævninger, og der dannes derfor ingen domsmandslister.»	Svarer til gl. pkt. 15.
17. I § 69 indføjes efter «danske»: «eller til det færøske».	Som gl. pkt. 16.
18. I § 70 indsættes efter «ministre,»: «landsstyrets medlemmer,».	Nyt forslag.
19. § 71, nr. 1, affattes således: «folketingets medlemmer og dets tjenestemænd,» og som nr. 12 tilføjes: «overvrageren og vragerkontrolører».	Se lov nr. 173 af 11/6 1954 og gl. pkt. 17.
20. § 73, 1. og 2. stk., erstattes af følgende: «Blandt de personer, der er opført på folketingsvælglisten og opfylder de øvrige i §§ 69 og 70 foreskrevne betingelser, udvælges årligt et antal, der anses for særlig egnede og værdige til nævningehvervet, nemlig i hvert syssel 1 for hvert fulde antal af 100 indbyggere og 1 suppleant for hvert fulde antal af 200 indbyggere, regnet efter den sidst afholdte almindelige folketælling, dog i alle tilfælde mindst 5 samt 2 suppleanter. Valget af disse personer foretages af udvalg på 5 til syslets folketingsvælgere hørende medlemmer. Udvalgene, der dannes for 4 år ad gangen, består af et af Østre Landsrets præsident udnævnt medlem som formand, et af sorenskriveren (dommeren) udnævnt medlem og 3 af lagtinget ved forholdstal valgte medlemmer. De således udnævnte er pligtige at overtage hvervet.»	Som gl. pkt. 18.
21. § 74, 1. stk., affattes således: «Fortegnelse over de ifølge § 73 valgte (grundlisten) skal fremlægges til almindeligt eftersyn samtidig med og i overensstemmelse med de i lovgivningen om folketingsvalg på Færøerne for valglister til folketinget	Som gl. pkt. 19.

foreskrevne regler, hvorhos der til enhver på listen optagen skal sendes skriftlig meddelelse om hans optagelse.»

I paragraffens 3. stk. ændres: «kommunen» til: «sysslet».

I paragraffens 4. stk., 1. pkt., ændres: «valg til rigsdagen» til: «folketingsvalg på Færøerne».

22. I § 75 ændres: «15. maj» til: «1. januar». — Som gl. pkt. 20.

23. I § 76 ændres: «nogen kommune» til: «noget syssel». — Som gl. pkt. 21.

24. I § 78, 1. stk., ændres: «2 af vedkommende amtsråd og købstadkommunalbestyrelser» til: «2 af lagtinget».

Paragraffens 2. stk. udgår.

Paragraffens 4. stk. affattes således:

«Udvalgets medlemmer er ligesom medlemmerne af udvalgene vedrørende grundlisten berettigede til godtgørelse for nødvendige udgifter, herunder befordringsgodtgørelse efter regning, dog, såfremt fartøj, bestemt til personbefordring, eller rutebil kan anvendes, ikke ud over den for sådan befordring gældende takst og iøvrigt ikke ud over 30 øre pr. løbende km.; de udlæg, som udførelse af de udvalgets formand i de følgende paragraffer pålagte forretninger medfører, godtgøres efter regning.» — Som gl. pkt. 22.

25. I § 79 ændres: «15. juni» til: «15. januar» og: «en uge» til: «3 uger» samt «Statstidende» til: «den til optagelse af offentlige bekendtgørelser på Færøerne autoriserede avis». — Som gl. pkt. 23.

26. § 81, stk. 1 til 4, ændres til: «Når grundlisterne er berigtiget, affattes forslisten ved, at der blandt de inden for hele nævningekredsen udpegede personer ved lodtrækning udtages 120. — Svarer til gl. pkt. 24.

27. I § 85, sidste stk., ændres: «30. juni» til «31. januar». — Som gl. pkt. 26.

28. I § 87 ændres: «statsadvokaten» til «landfogeden (politimesteren)» og «en uge» til: «14 dage».	Svarer til gl. pkt. 27.
29. I § 88 ændres: «en uges» til: «14 dages».	Som gl. pkt. 28.
30. I § 95, 2. pkt., ændres: «statsadvokaten» til: «landfogeden (politimesteren)».	Som gl. pkt. 29.
31. § 97 affattes således: «Der tilkommer nævninger 16 kr. for hver dag og 16 kr. for hver nat, de i anledning af nævningehvervet holdes borte fra hjemmet, samt befordringsgodtgørelse efter regning, dog, såfremt færøj, bestemt til passagerbefordring, eller rutebilomnibil kan anvendes, ikke ud over den for sådan befordring gældende takst og iøvrigt ikke ud over 30 øre pr. løbende km.»	Som gl. pkt. 30 med ændring af beløbene i overensstemmelse med det tidligere af lagtinget godkendte udkast.
32. § 103, 2. stk., affattes således: «Rigsadvokaten beskikker efter forslag af landfogeden (politimesteren) anklagere til efter pålæg af landfogeden (politimesteren) at udføre tiltale for Færøernes ret. Landfogedens (politimesterens) autoriserede fuldmægtig og sysselmændene er pligtige at modtage sådan beskikkelse, dog uden ret til derfor at oppebære særligt vederlag». Paragraffens sidste stykke affattes således: «Bemyndigelse til i en enkelt sag at udføre tiltale for underretten, kan efter indstilling af landfogeden (politimesteren) gives af rigsombudsmanden».	Svarer til gl. pkt. 31.
33. § 104, sidste stykke, affattes således: «Den, der beskikkes til anklager ved underretten eller bemyndiges til i en enkelt sag at udføre tiltale, skal være en dygtig og retsindig mand».	Som gl. pkt. 32.
34. § 108-118 udgår og erstattes med: De nugældende regler om politimyndigheden på Færøerne, jfr. lov for Færøerne nr. 174 af 11. maj 1935 om rettens pleje, forbliver i kraft.»	Da den færøske politiordning for tiden er genstand for udvalgsbehandling, foreslås, at de nugældende regler ikke ændres ved nærværende forslag.

35. Til § 123 føjes som nyt sidste stk.:

«Til Færøerne kan landsretssagførerprøven aflægges for Færøernes ret. Rigsombudsmanden og landfogeden (politimesteren) deltager da i bestemmelsen af, om udførelsen af sagerne skal kendes forsvarlig».

Svarer til gl. pkt. 37.

36. I § 130 udgår ordene: «og have bestået juridisk embedseksamen».

Som gl. pkt. 38.

37. Til § 131 føjes som nyt sidste stykke:

«Enhver, der er myndig, har ført en retskaffen vandel og ikke er udelukket af rådighed over sit bo, kan på Færøerne udføre retssager for andre. De i §§ 133, 134 og 136 indeholdte regler finder med de lempelser, der følger af forholdets natur, anvendelse på sådanne personer, der udfører retssager for andre som erhverv.»

Som gl. pkt. 39 med ændringer i overensstemmelse med lov nr. 286 af 18. juni 1951 om fortabelse af rettigheder som følge af straf.

38. I § 138, 2. stk., 3. pkt., ændres: «begge instanser» til: «alle instanser».

Som gl. pkt. 40.

39. I § 144, 2. stk., indføjes efter «Statstidende»: «og den til optagelse af offentlige bekendtgørelser på Færøerne autoriserede avis».

Som gl. pkt. 41.

40. § 149, 1. og 2. stk., affattes således:

«Retssproget er dansk og færøsk. Afhøring af personer, der ikke er det danske eller det færøske sprog mægtige, foregår ved hjælp af en edsvoren tolk eller en af retten udnævnt tolk. Dog kan, bortset fra strafsager, hvori nævninger medvirker, tilkaldelse af tolk undlades, når ingen af parterne gør fordring herpå, og retten tilfredsstiller sig fornødent kendskab til det fremmede sprog. Er dommeren ikke det færøske sprog mægtig, forandeliger han, når det måtte være fornødent, tilkaldt en kyndig person til at fungere som oversætter.

Dokumenter, der er affattede i fremmede sprog, skal ledsages af en oversættelse, der, når retten eller modparten fordrager det, skal bekræftes af en autoriseret translator eller en af retten antagen oversætter. Oversættelsen kan dog frafaldes, når

Nyt forslag, svarende til færøsk kundgørelse nr. 8 af 4. januar 1944.

begge parter er enige derom, og retten tilfrøe sig fornødent kendskab til det fremmede sprog. Er dommeren ikke det færøske skriftsprog mæglig, fremlægger han dokumenter, affattede i det færøske sprog, oversat, og såfremt oversættelsen ikke godkendes af parterne, skal den bekræftes af en af retten udmeldt kyndig person. I tilfælde af anke eller kære til domstole uden for Færøerne skal dokumenter, affattede i det færøske sprog, ledsages af en oversættelse, forelaget af en dertil af retten beskikket person. Udgifterne ved de i dette stykke omhandlede oversættelser af færøske dokumenter og de i forrige stykke, sidste punktum, omhandlede tilkaldelser af folk udredes af landskassen».

41. I § 160, stk. 1, indføjes efter «Statstidenden»: «eller den til optagelse af offentlige bekendtgørelser på Færøerne autoriserede avis efter rettens nærmere bestemmelse».

Som gl. pkt. 43.

42. I § 163 d, 1., 2. og 3. stk., ændres ordene: «(landpostbud)», «(landpostbud)» og «(landpostbude(»» til: «(postomdeler)», «(postomdeler)» og «(postomdeleren)».

Som gl. pkt. 44.

43. I § 169, stk. 3, ændres ordene: «rigsdagsmænds vedkommende det pågældende tings» til: «folketingsmedlemmers vedkommende folketingets».

Se lov nr. 173 af 11/6 1954.

44. Efter § 171, 1. stk., 1. pkt., og 2. stk., indføjes som nyt punktum: «Sydøro betragtes i denne henseende som en særlig underretskreds», og som paragraffens 4. stk. tilføjes: «Disse regler skal dog ikke medføre nogen pligt for personer, der bor eller opholder sig på Færøerne, til at give møde i det øvrige kongerige eller for personer, der bor eller opholder sig i det øvrige kongerige, til at give møde på Færøerne».

Som gl. pkt. 45.

45. I § 174, 3. stk., og i § 177, stk. 3, ændres: «en uge» til: «14 dage».

Som gl. pkt. 46 og 47.

46. I § 192 indføjes efter «vidnepligt»: «dog ikke over ialt 30 kr.». Ordene «jernbane eller dampskib» udgår og erstattes af: «furtøj bestemt til passagerbefordring». Ordene «henholdsvis 3die klasse og» udgår. Efter ordet «afstande» indføjes: «, eller når det af særlige grunde findes påkrævet».	I det væsentlige som gl. pkt. 48, dog er maksimum for vidnegodtgørelsen, 15 kr., ændret til 30 kr. i overensstemmelse med det af lagtinget tidligere vedtagne udkast til ændringsforslag, og adgangen til at yde højere vidnegodtgørelse m. v. udvidet.
47. I § 193, 2. stk., indføjes efter: «Forordningen af 21. maj 1845 § 24»: «jfr. lov af 4. januar 1854 om udvidelse af den nævnte forordning til Færøerne»; endvidere ændres: «Statstidende» til: «den til optagelse af offentlige bekendtgørelser på Færøerne autoriserede avis, dog at indrykkelse tillige sker i Statstidende i de tilfælde, hvor retten skønner det rigtigt».	Som gl. pkt. 49.
48. I § 211 udgår ordene: «dels godtgørelse ..... mindst 1 kr.» og erstattes af: «dels godtgørelse for deres befordringsudgifter efter regning, idet rutebåd og ruteautomobil anvendes i størst mulig udstrækning».	Svarer til gl. pkt. 50.
49. § 214, stk. 3, 2. pkt., affattes således: «Når i en nævningesag dommeren eller mere end een nævning får forfald eller af anden grund må fratræde, efter at domsforhandlingen er begyndt, afbrydes denne.»	Ny! forslag nødvendiggjort ved, at der i færøske nævningesager kun medvirker een juridisk fagdommer.
50. § 224 affattes således: «Enhver borgerlig retstvist behandles i 1ste instans ved underret, medmindre den er henlagt til landsret, jfr. § 241, eller den ved overenskomst mellem parterne indbringes for landsret, hvilket sidste kan ske, når sagen i det øvrige kongerige (bortset fra Grønland) ville henhøre under landsret i første indstans».	Svarer til gl. pkt. 52.
51. I § 225, nr. 10, udgår ordene: «jfr. lov nr. 343 af 6. maj 1921 § 35» og erstattes med: «jfr. tyendelov for Færøerne af 16. februar 1856».	Som gl. pkt. 53.

52. I § 238 indføjes efter: «firmalov af 1. marts 1889 § 34»: «,jfr. anordning nr. 21 af 7. februar 1890.»	Som gl. pkt. 54.
53. I § 241 tilføjes efter: «lov om skifte af dødsbo m. v. af 30. november 1874: «,jfr. anordning nr. 30 af 14. januar 1876,»	Som gl. pkt. 55.
54. I § 260, 2. stk., indføjes efter ordet «parterne»: «,jfr. dog § 131».	Som gl. pkt. 57.
55. I § 302 indføjes som nyt 6. stykke: «Disse regler skal dog ikke medføre nogen pligt for personer, der bor eller opholder sig på Færøerne, til at give møde i det øvrige kongerige eller for personer der bor eller opholder sig i det øvrige kongerige, til at give møde på Færøerne».	Som gl. pkt. 62.
56. I § 332, 1. stk., ændres «amtmanden» til «rigsombudsmanden», og 2. stk. affattes således: «Bevilges andragendet, har sorenskriveren (dommeren) at beskikke en egnet person til at udføre sagen og træffe de videre fornødne bestemmelser. Landfogeden (politimesteren) og sysselmændene er pligtige til som bidrag at modtage beskikkelse».	Svarer til gl. pkt. 64.
57. § 339, 1. stk., affattes således: «Har sagsøgte bopæl på Færøerne, skal sagsøgeren lade stævningen forkynde med 14 dages varsel. Har sagsøgte bopæl uden for Færøerne, eller vides det ikke, hvor hans bopæl er, bestemmes varslet af sorenskriveren (dommeren)».	Som gl. pkt. 65.
58. I § 356, 4. pkt., tilføjes efter ordene: «i retskredsen bosat sagfører»: «eller anden dertil egnet, god person».	Som gl. pkt. 66.
59. § 398, 3. stk., affattes således: «Varslet bestemmes af Højesterets præsident».	Som gl. pkt. 67.
60. I begyndelsen af kapitel 39 indføjes som ny § 424 a: «Af de sager, der i henhold til § 224 er henlagt til underret, bliver	Svarer til gl. pkt. 68.

alene sådanne, som også i det øvrige kongerige (bortset fra Grønland) er henlagt til underretten, at behandle efter de i nærværende kapitel givne bestemmelser, hvorimod de om sager, der behandles ved landsret i første indstans, givne regler med de fornødne lempelser bliver at følge ved behandlingen af de underretssager, der i det øvrige kongerige (bortset fra Grønland) behandles ved landsret i første instans. Dog finder reglen i § 429, 2. stk., også anvendelse på disse sager».

61. § 427, 1. stk., affattes således: Som gl. pkt. 69.

«Har sagsøgte bopæl på Færøerne, skal stævningen forkyndes for ham med 14 dages varsel. Bor sagsøgte uden for Færøerne, eller vides det ikke, hvor hans bopæl er, bestemmes varslet af sorenskriveren (dommeren)».

62. I § 435 indsættes som 4. stk.: Svarer til gl. pkt. 70.

«Anke eller kære til Højesteret af landsrettens afgørelser vedrørende de fra den færøske underret indankede sager, som i det øvrige kongerige (bortset fra Grønland) ville høre under behandling ved landsret i første instans, kan finde sted i overensstemmelse med reglerne i kapitlerne 36 og 37».

63. I § 436 ændres: «dog at ankefristen kun er 4 uger» til: «således at ankefristen er 8 uger». Som gl. pkt. 71.

64. § 437, 3. stk., affattes således: Som gl. pkt. 72.

«Varslet bestemmes af landsrettens præsident».

65. I § 455 a ændres: «8 uger til: «4 måneder». Som gl. pkt. 73.

66. I § 455 e ændres: «1 måned» til: «2 måneder». Som gl. pkt. 74.

67. § 459, 2. stk., affattes således: Svarer til pkt. 76.

«I alle andre tilfælde træffes afgørelsen af sorenskriveren (dommeren) under anvendelse af de i de

følgende paragraffer givne regler med de lempelser, der følger af forholdets natur, og de i sagen trufne afgørelser kan indbringes for højere ret i overensstemmelse med regelen i § 435, 4. stk.». I paragraffens 3. stk. ændres: «indsendelsen til landsretten» til: «forelægelsen for retten», og: «bliver at tinglyse .... 1926» ændres til: «bliver at tinglæse og at kundgøre i den til optagelse af offentlige bekendtgørelser på Færøerne autoriserede avis».	
68. I § 166, 1. stk., sidste pkt., udgår ordene: «i de tilfælde .... andragendet til landsretten».	Som gl. pkt. 77.
69. De i lov nr. 173 af 11/6 1954 om ændringer i lov om rettens pleje m. v. indeholdte regler om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse (retsplejelovens §§ 468 til 475) udvides til at gælde for Færøerne.	Se lov nr. 173 af 11/6 1954.
70. I §§ 480, 503, 507, 516, 519, 524, 526 og 527 ændres: «sognefogeden» til: «sysselmanden».	Som gl. punkter 80, 81 og 82 samt 84-88 med den ændring, at sysselmandens kompetence vedrørende udlæg ligestilles med en sognefogeds.
71. I § 509, 2. stk., udgår sidste punktum. I paragraffens 3. stk. udgår ordene: «bortset fra det tilfælde, at udlæg gøres for skatter eller andre afgifter til det offentlige», og «75 kr.» og «200 kr.» ændres til henholdsvis: «300 kr.» og «600 kr.»	Se lov nr. 130 af 28/4 1955.
72. § 529, 2. stk., affattes således: «Udlægsforretningen må for at kunne gøres gældende imod den, der i god tro ved retshandler måtte erhverve rettigheder over ejendommen, tinglæses ved dennes værneting».	Som gl. pkt. 89.
73. I § 533, 1. stk., indføjes efter: «lov nr. 30 af 20. marts 1901 § 2»: «,jfr. anordning nr. 72 af 2. maj 1902».	Som gl. pkt. 90.
74. I § 537, 1. stk., ændres: «4 uger» 2 steder til: «8 uger».	Som gl. pkt. 91.

75. Til § 538, 3. stk. føjes: «Afgiftspligtige varer, som statskassen og landskassen realiserer til dækning af påhidte afgifter og bøder, kan foranktioneres uden forudgående retsforfølgning».	Som gl. pkt. 92 med tilføjelse om landskassen.
76. I § 542, 2. stk., ændres: «4 uger» til: «8 uger».	Som gl. pkt. 94.
77. I § 511, 1. stk., ændres: «en uge» til: «14 dage». Paragrafens 2. stk., 1. punktum, udgår.	Som gl. pkt. 94.
78. I § 551 ændres: «tingbogen, hvoraf genpart» til: «skøde- og panteboge rne, hvorfra attest».	Som gl. pkt. 95.
79. I § 555, 2. stk., sidste pkt., ændres: «14 dage» til «4 uger».	Som gl. pkt. 96.
80. I § 560, 1. stk., ændres: «fuge fornoden genpart af ejendomsbladet og afskrift af det senest tinglyste adkomstdokument» til: «så vidt muligt følge panteattest og afskrift af senest tinglæste adkomstdokument». Efter «matrikulnumre» indføjes: «eller brug». «Genpartfen) af ejendomsbladet» ændres 2 steder til: «panteattestfen)».	Som gl. pkt. 97.
81. I § 561, 1. stk., indføjes efter: «med 14 dages varsel»: «for så vidt de alle har bopæl på Færøerne, og med 6 ugers varsel, for så vidt nogen af dem har bopæl uden for Færøerne». I 2. stk. ændres: «Genpartfen af ejendomsbladet» til: «panteattesten», og sidste sætning i stykket ændres til: «som indrykkes efter fogedens nærmere bestemmelse i de i § 544 nævnte tidender».	Som gl. pkt. 98.
82. I § 564, 2. stk., 2. pkt., udgår ordene: «jfr. § 37 i lov om tinglysning nr. 111 af 31. marts 1926» og erstattes af: «som efter forordning af 28. juli 1811 § 3 og konkurslovens § 153, jfr. § 7 i lov af 4. januar 1854 om udvidelse af nogle for Danmark udkomne almindelige anordninger og	Som gl. pkt. 99.

love til Færøerne og anordning nr. 72 af 2. maj 1902».

83. I § 567, 1. stk., 2. pkt., ændres: «genparten af ejendomsbladet» til: «panteattesten». I paragrafens 3. stk. udgår 2., 3. og 4. pkt.

Som gl. pkt. 100.

84. I § 569 ændres: «har krav på .... 1869» til: «har krav på godtgørelse som syns- og skønsmand i henhold til § 211».

Som gl. pkt. 101.

85. I § 571, 2. stk., ændres: «Statstidenden» til: «den til opslagelse af offentlige bekendtgørelser på Færøerne autoriserede avis».

Som gl. pkt. 102.

86. I § 573, sidste stk., ændres: «genparten af ejendomsbladet» til: «panteattesten».

Som gl. pkt. 103.

87. I § 581, 1. stk., indføjes efter: «med 14 dages varsel»: «eller, hvis nogen af dem har bopæl uden for Færøerne, med 4 ugers varsel». Endvidere ændres «Statstidenden» til: «den til optagelse af offentlige bekendtgørelser på Færøerne autoriserede avis, og såfremt nogen af de interesserede har bopæl uden for Færøerne, tillige i Statstidenden».

Som gl. pkt. 104.

88. I § 583, 1. stk., 2. pkt., ændres: «tingbogen» til: «pantebogen».

Som gl. pkt. 105.

89. I § 584 ændres: «4 uger» til: «8 uger» og: «tingbogen» til: «pantebogen».

Som gl. pkt. 106.

90. § 585 affattes således:

«I honorar til auktionsrekvirentens juridiske konsulent kan der, forsåvidt rekvirenten får andel i købesummen, pålægges køberen for samtlige i forbindelse med auktionen stående forretninger at betale et i forhold til købesummen og sagens beskaffenhed passende beløb foruden rejseomkostninger.

Forsåvidt nogen af de øvrige medlemmer har krav på salær, bestemmes dette i forhold til ulejligheden ved mødet og sagens beskaffenhed i det

Se lov nr. 130 af 28/4 1955.

hele, ligeledes med tillæg af rejseomkostninger.

Hvor der tvistes om størrelsen af et fordret salær, afgør fogeden, hvis overenskomst ikke kan opnås ved hans mægling, spørgsmål herom ved kendelse. Et fordret salær kan fogeden ved kendelse nedsætte til det beløb, der skønnes rimeligt, selvom ingen indsigelse mod størrelsen af det fordrede beløb fremsættes, og uanset at der derom foreligger overenskomst».

91. I § 592, 1. og 2. stk., ændres: «4 uger» 3 steder til: «8 uger». — Som gl. pkt. 107.

92. I § 593, sidste stk., ændres: «14 dage» til: «6 uger». — Som gl. pkt. 108.

93. I § 596, 1. stk., tilføjes efter «29. marts 1873 § 1»: «,jfr. lov nr. 40 af 30. marts 1894 § 1», og i 2) efter «dertil sig sluttende reglementer»: «og anordning nr. 103 af 13. august 1886 om brandvæsenet i Thorshavn § 8». — Som gl. pkt. 109.

94. I § 597 ændres: «et år» til: «to år». — Som gl. pkt. 110.

95. § 600, 1. stk., 1. pkt., affattes således: «Udpantning iværksættes af fogeden for Thorshavns, Arges, Højvigs, Hvidenæs, Nolsoes, Velbestads og Kirkebøs vedkommende; uden for de nævnte bygder foretages udpantning af sysselmanden, der fungerer som foged og i alle henseender i disse sager træder i dennes sted». — Som gl. pkt. 111.

96. I § 602, stk. 2, ændres: «sognefogeden» til: «sysselmanden». — Som gl. pkt. 112.

97. Til § 603, 3. stk., føjes: «dog at anke eller kære imod kendelser afsagte af sysselmanden sker til sorenskriveren (dommeren) uden erlæggelse af gebyr, således at fristen for iværksættelse af sådan anke eller kære fastsættes til 4 uger, og således at de af sorenskriveren (dommeren) trufne afgørelser kan indbringes for højere ret efter de i foregående afsnit inde-

holdte regler».

98. § 604 udgår. — Som gl. pkt. 114.

99. I § 605 udgår: «eller .... dens stadfæstelse». Endvidere udgår: «på landet» og paragraffen ud, og i stedet for indsættes: «af sysselmanden, i Thorshavn af fogeden, efter at der en uge forud har fundet opslag sted på kundgørelsestavlen på auktionsstedet». — Som gl. pkt. 115.

100. I § 606, sidste pkt., udgår ordene: «eller, for så vidt .... stadfæstelse». Til paragraffen føjes: «Dog skal anke eller kære imod udpantningsforretninger og kendelser foretagne eller afsagte af sysselmanden ske til sorenskriveren (dommeren) uden erlæggelse af gebyr inden en frist af 4 uger. De af sorenskriveren (dommeren) herefter truffne afgørelser kan indbringes for højere ret efter de i foregående afsnit indeholdte regler». — Som gl. pkt. 116.

101. I § 607, 2. stk., i slutningen udgår ordene: «eller, for så vidt .... stadfæstelse». — Som gl. pkt. 117.

102. § 608 a affattes således: «Med hensyn til udpantning for kommuneskatter, kongs- og matrikulsskatter, lejeafgifter af statens fæstegods og alle andre afgifter til det offentlige, som inddrives ved udpantning hos beboerne af et sogn eller en kommune, finder de i dette kapitel fastsatte regler anvendelse med de ændringer, som følger af den om sådan udpantning gældende særlovgivning». — Som gl. pkt. 118.

103. I § 609, 2. stk., ændres: «D.L. 5 7 8 og 9» til: «N.L. 5 7 8 og 9». — Som gl. pkt. 119.

104. § 616, 2. stk., 1. pkt., affattes således: «For at arrestens retsvirkning skal kunne gøres gældende over for godtroende tredjemand, således at de foretagne retshandler taber gyldighed, er det nødvendigt, at tinglæsning af arrestdekretet har fundet sted ved skyldnerens personlige værneting eller, hvis arresten er — Som gl. pkt. 120.

gjort i fast ejendom, ved dennes vrameling».

105. I § 634, 1. stk., ændres: «en uge» til: «4 uger». — Som gl. pkt. 121.

106. I § 645 ændres: «4 uger» til: «8 uger». — Som gl. pkt. 122.

107. I § 654 tilføjes efter «skifteloven af 30. november 1874»: «,jfr. anordning nr. 30 af 14. januar 1876». — Som gl. pkt. 123.

108. I § 662, 2. stk., ændres: «4 uger» til: «8 uger», og efter «lov af 30. november 1874 § 50» tilføjes: «,jfr. anordning nr. 30 af 14. januar 1876». — Som gl. pkt. 126.

109. I § 663 tilføjes efter «og 75»: «,jfr. anordning nr. 30 af 14. januar 1876». — Som gl. pkt. 127.

110. I § 667, 1. stk., tilføjes efter «lov nr. 30 af 20. marts 1901»: «,jfr. anordning nr. 72 af 2. maj 1902» og efter «lov nr. 68 af 12. april 1927»: «,jfr. anordning nr. 278 af 10. november 1927,»

Paragraffens 2. stk. udgår. — Som gl. pkt. 128 med ændring i overensstemmelse med lov nr. 173 af 11/6 1954.

111. I § 673, 1. stk., 2. pkt., tilføjes efter «konkursloven § 48 2det stk.»: «,jfr. anordning nr. 72 af 2. maj 1902 og anordning nr. 278 af 10. november 1927,». — Som gl. pkt. 130.

112. I § 674 ændres: «4 uger» til: «8 uger». — Som gl. pkt. 131.

113. I § 679 tilføjes efter: «konkurslov af 25. marts 1872»: «,jfr. anordning nr. 72 af 2. maj 1902» og efter: «skifteloven af 30. november 1874»: «,jfr. anordning nr. 30 af 14. januar 1876». — Som gl. pkt. 132.

114. I § 687, 1. stk., ændres: «landsretterne» til: «underret». — Svarer til gl. pkt. 133.

Paragraffens sidste stk. affattes således:

«Nævningers medvirken i de under litra a) og b) nævnte sager bortfalder dog, når betingelserne for sagens behandling efter § 925 foreligger». — Udeladelsen af § 925 a er medvirkningsgjort ved, at domsmænd ikke foreslås indført.

115. § 688 affattes således: — Svarer til gl. pkt. 134.

«Ved underretten, henholdsvis sorretten, behandles og påkendes i første instans uden medvirken af mevninger eller domsmænd alle andre skriftesager, for så vidt disse ikke henhører under systernes politiret.

Ved systernes politiret behandles i første instans uden for sydstromo prestegield de sager, der ifølge særlig tovbestemmelse er henlagt under disse retter».

116. § 692, 2. stk., affattes således: «Domsmænd skal ikke medvirke».

Nyt forslag, der klargør, at domsmænd heller ikke skal medvirke ved landsrettens behandling af færøske sager.

117. I § 701, 1. stk., ændres ordene: «grundloven af 5. juni 1915 § 85» til: «grundlovens § 78».

Se lov nr. 173 af 11/6 1954.

118. § 716, 1. og 2. stk., affattes således:

«Landfogeden (politimesteren) virker for forfølgning af alle forbrydelser, der ikke er henvist til påtale af private.

Hvad der ved nærværende lov er pålagt statsadvokaten, påhviler for Færøernes vedkommende, bortset fra ankesagernes behandling ved landsretten, landfogeden (politimesteren), som er direkte underordnet rigsadvokaten».

Se lov nr. 173 af 11/6 1954.

119. § 720 affattes således:

«I alle sager, hvis forfølgning ikke er henvist til private (§ 725), tilkommer det landfogeden (politimesteren) at påtale for den dommende ret. Sysselmanden rejser dog påtale i de sager, som hører under systets politiret».

Som gl. pkt. 136.

120. I § 721, 1. stk., ændres ordene: «Politimesteren tilkommer .... påtale (politisager)» til: «Efternævnte sager, hvori tiltale rejses for underretten, henholdsvis sorretten, betegnes som politisager».

I 1. stk., nr. 2, indføjes efter «r. lov nr. 145 .... 12. marts 1918 § 14»: «,jfr. anordning nr. 185 af 1. april 1921», og efter «bb.»: «lov af 28.

Som gl. pkt. 137.

januar 1850 angående brandvæsenet i Thorshavn på Færøerne § 18, lyendelov for Færøerne af 16. februar 1856 § 64, 1. pkt., lov nr. 36 af 29. marts 1878 om tilsyn på Færøerne § 7, strandingslov for Færøerne nr. 49 af 24. marts 1899 § 19, lov for Færøerne nr. 35 af 28. februar 1908 om foranstaltninger mod smitsomme sygdomme hos husdyrene § 17, lov for Færøerne nr. 63 af 1. april 1909 om vandledninger § 5, lov for Færøerne nr. 68 af 1. april 1912 angående sprængstoffer § 11, lov nr. 86 af 17. marts 1922 om foranstaltninger mod smitsomme sygdommes udbredelse på Færøerne § 36, lov nr. 90 af 1. april 1925 for Færøerne om forbud mod fiskeri med bundslæbevåd § 4 og lov nr. 115 af 4. april 1928 for Færøerne om forbud mod at drive erhvervsmæssig berusende drikke m.m. § 8, jfr. lov nr. 98 af 27. marts 1934».

121. Til § 726, 4. stk., føjes: «,jfr. § 12 c i lov nr. 55 af 13. april 1894 indeholdende bestemmelser om politiet på Færøerne».

Som gl. pkt. 138.

122. Som § 728 a indføjes:

Så længe lagtinget er samlet, kan ingen lagtingsmand tiltales eller underkastes fængsling af nogen art uden lagtingets samtykke, medmindre han er grebet på fersk gerning.

For sine ytringer i lagtinget kan intet af dets medlemmer uden tingets samtykke drages til ansvar udenfor sammje.»

Forslaget er overensstemmende med § 24 i lagtingslov nr. 1 af 13. maj 1948 om Færøernes styrelsesmæssige i sæmmliggender.

123. § 733, 2. pkt., affattes således:

«I påtrængende tilfælde kan dog også en myndig og uberygtet person, der ikke er antaget af justitsministeren, beskikkes til forsvarer».

Som gl. pkt. 139.

124. I § 735, 3 stk., sættes punktum efter «instans». Resten af stykket udgår.

Som gl. pkt. 140.

125. Som § 750 a indsættes efter § 750:

«Det kan vert rettens kendelse bestemmes, at der af vedkommende telefonadministration skal gives poli-

Se lov nr. 202 af 11/6 1951.

tiet adgang til aflytning af telefonsamtaler til og fra bestemte telefoner indenfor et nærmere angivet tidsrum, når der

1) er påviselig grund til at antage, at der over dem gives meddelelser fra eller til nogen, der mistænkes for en af de forbrydelser, der omhandles i straffelovens kapitler 12, 13 eller 20 eller §§ 119, stk. 1 og 2, 124, stk. 1, 125, 127, 133, stk. 3, 193, 194, 215, 260, 261, 264 a, 266 eller 281, eller for en forbrydelse, for hvilken loven hjemler straf af fængsel i 8 år eller derover, jfr. retsplejelovens § 687, stk. 1 a, og det
2) må antages, at aflytning vil være af væsentlig betydning for forbrydelsens opklaring.

Når betingelserne for aflytning i medfør af stk. 1 er til stede, kan politiet, såfremt der er øjensynlig fare for, at øjemedet ville forspildes, dersom retskendelse skulle afventes, foretage aflytning uden forudgående retskendelse, dog kun når mistanken vedrører en forbrydelse, som omhandles i straffelovens §§ 98, 99, 102, 106-110 og 111-113, eller som iøvrigt medfører fare for menneskers liv eller velfærd eller for betydelige samfundsværdier.

Meddelelse om aflytning uden retskendelse skal af politiet indgives til retten samtidig med aflytningens begyndelse, eventuelt forsaget af begæring om tilladelse til dens fortsættelse. Retten afgør, om aflytning kan godkendes, og eventuelt om fortsat aflytning kan tillades samt i bekræftende fald for hvilket tidsrum, og giver politiet meddelelse herom. Såfremt retskendelse ikke foreligger inden 24 timer fra aflytningens begyndelse, skal aflytningen afbrydes og vedkommende telefonadministration indberette den stedfundne aflytning til retten på det sted, hvor aflytning er sket, og til justitsministeriet. Burde aflytning efter rettens skøn ikke have været påbegyndt, giver retten justitsministeriet meddelelse herom.

Afhytningen vil være at foretage af politiet.

Optegnelser om eller anden gengivelse af afhyttede samtalers indhold skal tilintetgøres, såfremt det er fastslået, at de ikke er af betydning for efterforskningen.

Har afhytning af samtaler fra en telefon i privat eje fundet sted, skal retten give telefonens indehaver meddelelse herom, når det kan ske uden skade for undersøgelsen, og og omstændighederne iøvrigt ikke taler herimod.»

Som § 750 b indsættes:

«Det kan endvidere ved rettens kendelse bestemmes, at vedkommende telefonadministration skal meddele politiet oplysninger om, hvilke telefoner der i et bestemt tidsrum sættes eller har været sat i forbindelse med en bestemt telefon, når

1) der er påviselig grund til at antage, at de ønskede oplysninger vil være af betydning for opklaring af en af de i § 750 a, stk. 1, omhandlede forbrydelser,
eller
2) det skønnes sandsynligt, at opklaring af en forbrydelse kun vil være mulig gennem de ønskede oplysninger, og foranstaltningen står i rimeligt forhold til forbrydelsens karakter,
eller
3) det må antages, at det kun ved hjælp af de ønskede oplysninger er muligt at finde frem til den, der gør sig skyldig i gentagne fredskrænkelser som omhandlet i straffelovens § 265.

I påtrængende tilfælde kan politiet uden forudgående retskendelse træffe bestemmelse som i stk. 1 nævnt. § 750 a, stk. 3, finder da tilsvarende anvendelse.»

126. § 793, 1. pkt., affattes således:

«Til at føre tilsyn med varetægtsfangers behandling og forholdene i varetægtsfængsler udvælger laglinget efter forholdstal to medlemmer af sin midte for 4 år ad gangen».

Som gl. pkt. 141.

127. I § 795, stk. 1, ændres «tinglysning» til: «tinglæsning og ved bekendtgørelse i aviserne».	Som gl. pkt. 142.
128. I § 796, 1. stk., nr. 2, ændres: «forordningen af 11. september 1839» til: «lov for Færøerne nr. 335 af 19. november 1954 om borteblevne».	Svarer til gl. pkt. 143.
129. I § 800, 1. stk., ændres: «grundloven af 5. juni 1915 § 85» til: «grundlovens § 78, stk. 3.»	Se lov nr. 173 af 11/6 1954.
130. I § 814, stk. 4, 1. punktum, indsættes efter «§§ 746»: «,750 a og b». Endvidere indsættes efter «beslagleggelsen»: «,telefonaflytningen m. v.»	Se lov nr. 202 af 11/6 1951.
131. Efter overskriften til kapitel 76 indsættes som § 830 a: «Med hensyn til iværksættelsen af tiltale og forberedelse af domsforhandling for underret i sager, hvori nævninger skal medvirke, finder de i nærværende kapitel indeholdte bestemmelser anvendelse med de fornødne lempelser.»	Forslaget er nyt, men betegner alene en sproglig ændring.
132. Efter overskriften til kapitel 77 indsættes som § 844 a: «Med hensyn til domsforhandling ved underret i sager, hvori nævninger skal medvirke, finder de i nærværende kapitel indeholdte bestemmelser anvendelse med fornødne lempelser.»	Forslaget er nyt, men betegner alene en sproglig ændring.
133. I § 876, stk. 1, ændres ordene: «en særskilt bog» til: «retsbogen».	Se lov nr. 130 af 28/4 1955.
134. I § 877, 2. stk., 4), ændres: «D. L. 1-2-1» til «N. L. 1-2-1».	Som gl. pkt. 144.
135. I § 906 a, stk. 1, ændres fra ordene: «sammentræder dømmere» til og med næstsidste pkt. til: «sammentræder sorenskriveren (dommeren) og nævningerne til dommens vedtagelse under ledelse af sorenskriveren (dommeren). Hver nævning har herved en stemme, medens vægten af sorenskriverens (dommerens) stemme er lig nævningernes tal. Ved lige stemmetal	Nyt pkt. nødvendiggjort ved, at der i nævningesager kun medvirker een dommer (sorenskriveren) og ikke 3 dommere.

gælder med hensyn til strafudmålingen det for tiltalte gunstigste resultat. Nævningerne stemmer først og sorenskriveren (dommeren) sidst.»

136. I § 925 indføjes i stk. 2 efter ordet «fængslet»: «eller der i sagen bliver spørgsmål om anvendelse af straffelovens §§ 65, 70, 71 eller 73».

I stk. 3 indføjes efter ordet «fængslet»: «og bliver der ikke i sagen spørgsmål om anvendelse af straffelovens §§ 65, 70, 71 eller 73».

I stk. 6 udgår ordene: «samt ..... eller 73».

§ 925 a udgår.

Nyt forslag.

Med hensyn til sager, i hvilke der bliver spørgsmål om anvendelse af straffelovens §§ 65, 70, 71 eller 73, er de nugældende regler for Færøernes vedkommende følgende: Omfattes sagen af § 687, rejses tiltale ved underretten, der virker under medvirken af nævninger. Iøvrigt må der ved anklageskrift rejses tiltale ved underretten, der virker uden nævninger eller dommsmænd. Uvægt enten talen er om nævningesag eller almindelige underretssager, skal en forsvarer beskikkes, uanset om tiltalte fremsætter begæring herom, jfr. § 731 a.

I hvert fald, når bortses fra de af § 687 omfattede sager, synes det ubetænkeligt at lade de i § 925 indeholdte regler finde anvendelse, også når der bliver spørgsmål om anvendelse af de ovennævnte straffelovsbestemmelser.

For så vidt angår de i § 687 omhandlede sager lader § 925 a, hvorefter dommsmænd skal medvirke, sig ikke anvende, og valget står således mellem nævningebehandling og anvendelse af § 925. Den sidstnævnte løsning er foreslået af rigsadvokaten, og der er næppe heller anledning til på Færøerne at give nævningeinstitutionen et videre anvendelsesområde end i den øvrige del af riget.

Den foreslåede ordning bør ikke medføre konsekvenser med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt forsvarer skal beskikkes, og det foreslås derfor, at der i sager, hvori der bliver spørgsmål om anvendelse af straffelovens §§ 65, 70, 71 eller 73, skal beskikkes en forsvarer, selv om sigtede ikke er anholdt eller fængslet, og selv om han ikke fremsætter ønske om at få beskikket en forsvarer.

137. § 928, stk. 5, udgår.

Nyt forslag nødvendiggjort ved, at domsmænd ikke foreslås indført.

138. Til § 940 føjes som nyt stk.:

«Domme i mervningssager påankes direkte til Højesteret efter de i nærværende kapitel givne regler med de foranførte kompetser. Andre domme afsagte af underretten påankes til landsret efter reglerne i kapitel 83».

Som gl. pkt. 145.

139. I § 947 og § 948 ændres: «fjorten dage» til: «4 uger».

Som gl. pkt. 146 og 147.

140. I § 962, stk. 2, ændres: «14 dage» til: «8 uger».

Som nye stykker indføjes:

«Domme, afsagte af en af sysselmænds politiretter kan af tiltalte eller landfogeden (politimesteren) inden 4 uger efter dommens afsigelse, eventuelt forkyndelse for tiltalte, påankes til Færøernes overpolitiret, der består af sorenskriveren (dommeren) som formand og to i færøske bygdeforhold og lignende forhold kyndige mænd, som beskikkes af lagtinget for 4 år ad gangen. Lagtinget beskikker tillige 2 suppleanter.

Overpolitirettens domme i disse sager kan kun påankes med justitsministerens tilladelse. Bestemmelsen i 2. stk., sidste punktum, finder tilsvarende anvendelse. Såfremt der meddeles tilladelse til anke, sker denne efter de almindelige for underretsdomme i politisager gældende regler».

Som gl. pkt. 148.

141. I § 963, litra b, ændres: «14 dage» til: «8 uger».

Som gl. pkt. 149.

142. § 965 affattes således:

«Så snart statsadvokaten har fået de foreskrevne meddelelser (§§ 947 og 950) forkyndte for tiltalte eller har modtaget dennes underretning, eventuelt med tilhørende begrundelse, indsender han snarest muligt sagens akter til landsretten. En af statsadvokaten til brug ved oplæsning under domsforhandlingen tilvejebragt trykt eller maskinskreven ekstraktgenpart af sagens akter tilstilles forsvareren

Nyt pkt. svarende til de nugældende bestemmelser på Færøerne.

og dommerne. Ved sagens videre forberedelse og behandling bliver reglerne i §§ 954-956 og 958-961 at anvende med de fornødne lempelser. Skal nye oplysninger tilvejebringes (§ 955), påhviler det statsadvokaten at forelægge de hertil fornødne skridt.

Under domsforhandlingen har den anklagede først ordet. I øvrigt skal reglerne i kapitel 77 finde anvendelse på denne behandling, for så vidt sådant ikke er udelukket ved forholdets forskellighed eller særlig bestemmelse».

143. §§ 965 a, b og c udgår.

Nyt pkt. nødvendiggjort ved, at domsmænd ikke foreslås indført.

144. § 966, stk. 1, 1. punktum, affattes således:

«Bortset fra sager om opløsning af politiske foreninger, hvilke sager uden særlig tilladelse kan indbringes for Højesteret, kan landsrettens dom i en fra underret indanket sag i regelen ikke yderligere påankes.»

Paragraffens 2. stk. affattes således:

«Reglerne i kapitel 82 bliver med de fornødne lempelser at anvende på anke, som iværksættes i henhold til nærværende paragraf».

Nyt pkt. For 1. stk.s vedkommende henvises til lov nr. 173 af 11/6 1954. 2. stk. svarer til de nugældende bestemmelser på Færøerne.

145. Til § 968 føjes som nyt stykke:

«Kære finder i overensstemmelse med reglerne i § 940 sted til Højesteret eller til landsret efter de i nærværende kapitel indeholdte regler med de fornødne lempelser».

Som gl. pkt. 150.

146. I § 970, stk. 1, ændres sætningen «som er pådømt ved Højesteret eller ved landsret under medvirkning af mænd ninger eller ifølge anke» til: «som er pådømt ved Højesteret eller landsret eller ved underret under medvirken af mænd ninger.»

Bestemmelsen er ny og nødvendiggjort ved, at mænd ingesager for Færøernes vedkommende behandles ved underret.

147. I § 977, stk. 1, ændres «en ved Højesteret eller ved en landsret under medvirken af mænd ninger eller ifølge anke pådømt sag» til: «en sag,

Bestemmelsen er ny og nødvendiggjort ved, at mænd ingesager for Færøernes vedkommende behandles ved underret.

der er pådømt ved Højesteret eller landsret eller ved underret under medvirken af nævninger».

148. I § 983 tilføjes efter 1. punktum: «For så vidt angår nævningesager finder domsforhandlingen dog sted ved underret.»

Bestemmelsen er ny og nødvendiggjort ved, at nævningesager for Færøernes vedkommende behandles ved underret.

149. I § 987, stk. 1, udgår ordene: «ved landsretten», og ordene: «ved underret, henholdsvis so- og handelsretten», ændres til: «i øvrigt».

Bestemmelsen er ny og nødvendiggjort ved, at nævningesager for Færøernes vedkommende behandles ved underret.

150. I § 991, 5.stk., og § 992, 1. stk., indføjes efter: «af 14. april 1932»: «jfr. lov for Færøerne nr. 73 af 19. marts 1930 om motorkøretøjer § 29».

Som gl. pkt. 151 og 152.

151. I § 1018 i udgår ordene: «under domsmænds medvirken».

Nyt pkt.

152. I § 1018 ii udgår 3. stk.

Nyt pkt. nødvendiggjort ved, at domsmænd ikke medvirker.

153. § 1023 udgår.

Se lov nr. 130 af 28/4 1955.

154. Denne lov træder i kraft den ..... Fra samme dato ophæves de i forordning af 20/1 1797 og i tyendelov for Færøerne af 16/2 1858 indeholdte regler om udenretlig forligsmægling samt lov for Færøerne nr. 174 af 11. maj 1935 om rettens pleje, bortset fra reglerne om politimyndigheden på Færøerne. Lov nr. 93 af 11. april 1916 om udgifterne i strafferetsplejen og midlertidig lov nr. 95 af 11. april 1918 om offentlige auktioner, der ikke er tvangsauktioner, vedbliver at være gældende for Færøerne.

Skjal til løgtingsmál nr. 24/1957:

Alheimsreglur um sjómark.

Sameindu Tjóðirnar samtykti í 1947 at seta millumlanda lógarnevnd (The International Law Commission). Nevndin helt fyrsta fund í 1949. Á 8. fundi, sum varð hildin í Genève 23. apríl til 4. juli 1956, samtykti nevndin álit og uppskot til «Law of the Sea» — lóg ella rættarskipan á havinum, í inngangínum til lógaruppskotið stendur:

Nevndin mælir til, at aðalfundurin boðsendir umboðsmenn til millumlanda fund til kanningar av lógarreglunum um havið og á tí viðfangi ikki bert taka ta rettarligu síðuna upp, men eisini ta teknisku, biologisku, økonomisku og politisku og síðani seta arbeiðsúrslitini í ein ella fleiri millumlanda sáttmálar ella tílík onnur skjøl, sum teverr halda hóskandi.

Av greinum, sum hava serstakan áhuga fyri Føroyar, skulu verða nevndar:

I. Sjóøkið — Territorial Sea.

§ 1.

1. Eitt lands yvirræði rekkur út á ein sjógeira (jaðara) runt landið, sum verður róttur sjóøkið (landøkið).
2. Hetta yvirræði verður útint eftir reglum, sum fyrisettar eru í hesum greinum eftir øðrum millumlanda lógarreglum.

§ 2.

Land, sum liggur omán at sjónum, hevur eisini yvirræði í loftrúminum omán á sjóøkinum, og tað rekkur á botn og eisini til tað, sum í havsbotnínum er.

§ 3.

1. Nevndin viðgongur, at ymisl er, sum sjómark verður sett eftir millumlanda bróki.
2. Nevndin heldur, at millumlanda lóg loyvir ikki eina viðking av sjóøkinum ítum 12 fjórðingar.
3. Uttan at taka dagar í spurninginum um breiddina av sjóøkinum út av besum munki sigur nevndin ein vegin, at nógv lond hava sett viðari sjómark enn 3 fjórðingar úr landi og bin vegin, at mong lond góðtaka ikki eina líkna vídd. Tá leirra sjóøki er minni enn 3 fjórðingar.
4. Nevndin heldur, at breiddin á sjóøkinum eigur at vera fyrisetl á millumlanda fundi.

§ 4.

Undantikið reglurnar í § 5 og reglurnar um innvik og oyggjar verður viddin av sjóøkinum múld úr meginfjørðlinjuni fram við landi, sum sett í sjókort, sum

eru í stórum mátt, og sum hevur fingið almenna góðkenning frá landinum, sum liggur omaní at sjónum.

§ 5.

1. Har sum viðurskiftini gera serstaka reglu fyri neyðini av tí, at landið er skorið av djúpum vikum og firðum ella av tí, at oyggjar liggja so nærheadis uppaí, kann grundlinjan vera øðrvísi enn meginfjørulinjan. Í hesum føri kann farast fram eftir tí regla at draga beinar linjur millum hóskandi punktir. Mlíkar linjur eiga tó ikki til mans at vikja frá fjørulinjuni, sum feon er, og sjógvurin, sum innanfyri er, má liggja soleiðis fyri uppaí landinum, at hannkemur undir regluna sum heimasjógvur (nationalt vatn). Hóast tað, har tað er neyðugt, má dentur leggjast á vinnuligar interessur, sum eru ein fyri eitt umráði, og í royndum og týðningi eru prógvaðar í fyrndarhøki. Linjur mugu ikki dragast í og úr boðum og flóðum, sum fjara uppí á fjøru.
2. Landið, sum liggur omaní at sjónum, skal gjøllíga almenngera tær beinu grundlinjurnar, sum tað hevur drigið.
3. Táið so er, at fyriseting av beinum grundlinjum hevur tað við sær, at lítur nærhendis sjógvur, sum fyrr var partur í sjóøkinum ella havinum kennur um um sum heimasjógvur, skal rætturin sum tilskilað í § 15 ótálmað at ta á í gjøgnum hesi farvetn góðkennast av landinum, sum liggur omaní at sjónum, í øllum føruma sum farvatnið fyrr hevur verið nýtt av millumlanda ferðsla.

§ 6.

Ótrein sjóøkisins er linja, sum allan vegin hevur samu fráleika frá grundlinjuni og er vídd sjóøkisins.

§ 10.

Hvør oyggj hevur sítt egna sjóøki. Oyggj er landumráði, sum er umgyrt av vatni, og sum undir vanligum viðurskiftum altið kemur undan flóðarmálstaðnum.

§ 11.

Boðar og flúrur, sum fjara uppí á fjøru, og sum liggja beint ella partvís ta-tan fyri sjómarkið, mátt úr meginlandi ella oyggj, verða hildin nýtulig at tala vídd sjóøkisins úr.

II. Viðini hav — High sea.

§ 26.

1. Heitið «viðini hav» er at skilja sum alt hav, sum kemur ikki undir sjóøki, sum tilskilað í 1. parti, ella heimasjógv.
2. Havøkir innan fyri sjóøkisins grundlinju er at skilja sum heimasjógvur.

§ 27.

Viðini hav er opið fyri øllum londum, ongin statur kann yvirhovur kann ... ver nakað av tí inn undir yvirtreðið sitt. Havsins frælsi umfatar m. a.
a. frí sigling,
b. fritt at fiska,
c. fritt at leggja undirvatnskaðalar og rørleiðingar,
d. fritt at flúgva yvir viðini havið.

I §§ 49-60 umtalast rettarin til at fiska á viðini havi.

I §§ 67-73 eru reglur um fastbandssokkulin The Continental Shelf.

Uppskotið varð viðgjørt á 11. aðalfundi Sameinda Tjóða, sum byrjaði 12. november 1956, og varð víst til 6. nevnd, ið hevði fund 1. til 21. december Nevndin samtykti 21. december 1956 at viðmæla, at uppskotið verð viðgjørt á alheimsstevnu í Rom í byrjan av 1958. Hetta er seinni broytt til alheimsstevnu í Genéve í februar 1958.

UPPSKOT

frá The International Law Commision frá 1956 um rettarskipanina á havinum.

Fiskirættindir.

§ 49.

Fiskiskapur á viðint havi stendur opin fyri allari landa borgarum, men treytað av, at tær skyldur, sum fyrisettar eru í millumlanda sáttmála, verða hildnar og reglurnar í fylgjandi greinum um varðveitslu av fiskinum í viðini havi.

§ 50.

Sum nýtt í hesum greinum liggur í orðinum «varðveitslu av øllum livandi í viðini havi» allar reglur, sum geva líkindir fyri bestu úrtøkuni av hesum mangi soleiðis, at ein viss maximums nøgd av føðievni og øðrum evni úr sjónum verður niðurfyri.

§ 51.

Land, hvørs borgarar røkja fiskiskap á onkrum leiðum á viðini havi, har aðrara landa borgarar ikki royna, skal fyrisetta reglur til eftiransingar og eftirlits av fiskiskapinum, um so er tað er neyðugt til varðveitslu av fiskinum í viðini havi.

§ 52.

1) Um so er, at borgarar í 2 ella fleiri londum røkja fiskiskap eftir ti ella teim fiskasløgum ella øðrum líka mikið á hvørji leið í viðini havi, skula hesi lond, um so er at tað verður krevt, taka upp tingingar til tess at fyrisetta tørvandi tiltøk til varðveitingar av tílíkum mangi.
2) Koma tílík luttakandi lond ikki til setlis innan fyri rimligt tíðarskeið, kann eindvør teirra fara eftir mannagongdini í § 57.

§ 53.

1) Um annara landa borgarar, eftir tær í §§ 51 og 52 fyrisettu reglur eru samtyktar, røkja fiskiskap eftir ti ella teim fiskasløgum ella øðrum føðievni í havinum á sama leiðum, koma teir undir galdandi varðveitingarreglur.
2) Um so er, at onnur lond vilja ikki ganga undir tílíkar reglur, og um so er semja kemur ikki í lag innan fyri rimligt tíðarskeið, kann hvør teirra fara

eftir mannagongdini í § 57. eftir deild 2 í § 58 skulu tær samtyktu reglurnar vera tvingandi til voldsfiftsútskurðin.

§ 54.

1) Land, sum liggur oman at sjónum, hevur serstaka interessu at uppihalda næringini av fiskimanga á einbvørji leið á viðini havi, sum liggur uppat sjómarki sínum.
2) Land, sum liggur oman at sjónum, hevur javnrætt at taka lut í hvørjari kanningar- og eftirlitsskipan á hesum leiðum, bóast tað, at tað rekur ikki fiskiskap har.
3) Koma luttakandi lond ikki til sættis innan fyri rímligt tíðarskeið, kann hvor teirra fara fram eftir mannagongdini í § 57.

§ 55.

1) Samsvarandi reglunum í deild 1 í § 54 kann hvørt land, sum liggur oman at sjónum, við tí í byggju at nøra um fiskimanga av einfaldum fyrisetu reglur til tryggingar, sum bóskandi eru til allan fisk ella onnur føðievnir í sjónum í øllum leiðum, sum liggja fyri tess sjómark, men treytað av, at tingingar til less við onnur luttakandi lond hava ikki fort fram innan fyri rímligt tíðarskeið.
2) Tær reglur, sum land fyrisetur undir frammanfyrstandandi deild, fær bert gildi afturmóti øðrum londum, um fylgjandi krøv eru lokin:
   a) at tað er vitskapliga prøvført, at tryggingartiltøkini eru harðliga fyri neyðini,
   b) at tiltøkini styðja seg til bóskandi vitskaplig kanningarúrslit,
   c) at tílík tiltøk gera ikki mismun afturmóti frammanfyri fiskimonnum.
3) Um so er, at hesi tiltøk fán ikki góðkenning av hinum luttakandi londunum, kann hvør teirra fara fram eftir mannagongdini í § 27. Eftir deild 2 í § 58 skulu tey samtyktu tiltøkini vera tvingandi inntil voldgiftsúrskurðin.

§ 56.

1) Land, sum hevur serstaka interessu í varðveiting av fiskinum á lifskiladari leið í viðini havi, sum ikki liggur uppat less strándum, bóast tað, at less borgarar rekja ikki fiskiskap á hesi leið, kann heita á tað land, hvørs borgarar rekja fiskiskap har, at gera tørvandi tryggingartiltøk.
2) Um so er, at semja fæst ikki innan fyri rímligt tíðarskeið, kann tílíkt land fara fram eftir tí í § 57 fyrisettu mannagongd.

§ 57.

1) Einhvør dráttur, sum kemur upp millum lond eftir §§ 52, 53, 54, 55 og 56 skal, um nakar teirra ynskir tað, skjótast inn til voldgift, sum hevur 7 limir, tí avgerðar uttan so, at partarnir koma til sættis á annan veg.
2) Undantikið tað, sum fyrisett er í deild 3, skulu 2 limir uppnevnast av landinum ella londunum hinumegin, men bert ein av limunum, sum valdur er hvørji megin, má vera borgari í landinum teirra megin, hann er valdur.
   Hinir 3 limirnir og ein teirra formaður, skulu uppnevnast í semju landanna millum, sum eru uppi. Koma tey ikki til rættis, skulu teir eftir áheitan frá einum av partunum verða valdir av hovuðsskrivara hjá samveldu tjóðunum eftir samráð við fyrisati fyri millumlanda dómstólin og hovuðsskrivarin fyri

føði- og landbúnaðarsamtakið undir sameindu tjóðunum FAO millum borgarar í landi, sum er ikki uppi í dráttinum. Um so er, at ein av portunum hevur ikki uppnevnt lim innan fyri eitt tíðarskeið av 3 mánaðum frá tí degi, áheitan er givin um voldgift, skal tilikur ella skulu tilikir uppnevnast av høvuðsskrivara sameindu tjóða eftir áheitan frá hvørjum av portunum. Tómir sessir verða settir eftir sama mannagongd sum til fyrstu uppnevning.

3) Fara teir stríðandi sundur í meira enn 2 partar hvør móti øðrum, skal voldgiftsnevndin eftir áheitan frá hvørjum partinum uppnevnast av høvuðsskrivara sameindu tjóða eftir samráð við fyrisøti fyri millumlanda tænastólin og høvuðsskrivara FAO millum vælskikkaðar menn, sum eru konir í rettur-, fyrisætis- og vitskapsspurningum um fiskiskap, sum nemur evni, teir skulu taka dagar í. Tómir sessir verða settir eftir sama mannagongd sum til fyrstu uppnevning.

4) Undantikið tað, sum fyriskrivað er her, skal voldgiftsnevndin fyriseta sína egna mannagongd. Hon skal eisini gera av, hvussu útreiðslurnar og kostnaðurin skal líknast partunum millum.

5) Vildgiftsnevndin skal ið hvussu er skipa seg innan fyri 3 mánaðir frá upprunadegnum fyri áheitanina og skal geva frásagn um avgerð sína innan fyri aðrar 5 mánaðir, uttan so, at tað er henni neyðsýnt at taka avgerð um longri frest.

§ 58.

1) Í førum, har land, sum liggur omán at sjónum, ger tiltok av eintingum, skal voldgiftsnevndin gera nýtsla av teim í deild 2 í § 55 fyriskriva kriteria. Í øðrum førum skal hon nýta hesi kriteria samsvarandi viðurskiftunum í hvørjum einstøkum føri.

2) Voldgiftsnevndin kann gera av, at tiltok í stríðnum eiga ikki at takast, til úrskurður fyriliggur.

§ 59.

Voldgiftsúrskurðurin skal vera bindandi fyri londini, sum eru upp í. Uto so er, at viðmæli fylgja við úrskurðinum, skal mest møguligt hensýn takast til teirra.

Fiskiskapur, sum raktur verður við amboðum, sum fast eru í botni.

§ 60.

Regulering av øllum fiskiskapi, sum raktur verður við amboðum, sum eru fast í botni á leiðum á vølni havi, sum liggur uppat eitt lands sjómarki, kann innast av tí landi, har tílíkur fiskiskapur hevur verið uppifildin og raktur í longri tíð, men treytað av, at fremmandir hava javnrætt til tess við landsins borgarar. Tílíkur reguleringar vilja tó ikki hava nakra ávirkan á státus leiðinnar sum viðini hav.

Landgrunnurin.

§ 67.

Í hesum greinum verður orðið landgrunnurin nýttur um havbotnin og vurðlinu á teim grunnum, sum liggja upp at landi, men ottanfyri sjómarkið út á 200

m dýpi (undleið 100 favnar) ella útum, har tað ber til fyri dýpi at gera nýtslu av mangi á viðkomandi leiðum.

§ 68.

Land, sum liggur oman at sjónum, hevur yvirræði yvir landgrunninum til less at kanna og gera nýtslu av náturligum ríkidømi hansara.

§ 69.

Landsins yvirræði yvir landgrunninum skerjir ikki rettarstøðuna av sjónum sum opið hav ella loftrúmið omanfyri.

§70.

Við fyrivarni av rettindum sínum at fyriseta rímilig tiltøk til kanningar av landgrunninum og nýtsluni av ríkidømi hansara kann land, sum liggur oman at sjónum, ikki hindra, at undirvatnskaðlar verða lagdir um umsitnir á landgrunninum.

§ 71.

1) Kanningar av landgrunninum og nýtsla av náturligu ríkidømi hansara má ikki hava nakra larning við sær av sigling, fiskiskapi ella varðveiting av fiski í havinum.
2) Undir fyrivarni av deild 1 og 5 í hesi grein hevur land, sum liggur oman at sjónum heimild at seta upp og umsita á landgrunninum tílík tól, sum neyðug eru til kanningar og nýtslu av náturligum ríkidømi og gera tryggarøki í lóskandi frálleika uttanum tílík tól og í hesum øki at gera tey tiltøk, sum neyðug eru til verud teirra.
3) Hóast tílík tól eru undir ræði landsins, sum liggur oman at sjónum, fáa tey ikki status av oyum. Tey hava ikki egið sjómark, og tey koma ikki uppi. Tað landsins sjómark skal fyrisetast.
4) Gjøllig frásøgn má gerast um tílík tól, og uppíhaldast soleiðis, at mint verður um teirra eksistens.
5) Hvørki sjálvi tólini ella tey nevndu verndarøkini mugu setast upp í trongum sunnum ella har tey tarna farleiðir, sum eru av lýdningi í millumlanda sigling.

§ 72.

1) Har sami landgrunnur liggur uppat tveggja ella fleiri landa sjóøki, og strendur teirra liggja andsýnis hvør aðrari, skal markið fyri, hvussu mikið tillkum londum tilkemur, fyrisetast í sáttmála teirra millum. Fest senja ikki í lag, og annað mark er ikki heimlað í serstøkum viðurskiftum, er markið miðlinja, sum í øllum sínum liggur líka langt úr teim grundlinjum, sum hvørt land setur vídlina av sínum sjóøki úr.
2) Um so er, at landgrunnur liggur uppat 2 londum, sum liggja uppat hvørtaðrum, skal markið í landgrunninum fyrisetast við sáttmála teirra millum. Kemur senja ikki í lag, og annað mark er ikki heimlað í serstøkum viðurskiftum skal markið fyrisetast eftir grundregluni sama úíleika frá teim grundlinjum sum vídlin av sjóøki teirra tveggja landa er mátt úr

§ 73.

Einhvør dráttur, sum skuldi staðist landa millum um skiljingina av nýtsluni av §§ 67-72 skal skjótast inn til millumlanda dómstólin eftir áheitan frá onkrum av pørtunum, uttan so teir koma á samt um aðra friðarliga avgerð.

Skjal A.

Søgulig rættindi Føroyinga til fiskigrunnin undir Føroyum.

Av Poul Petersen cand. jur. eftir áheitan frá nevndini, sum sett var at lingast við Bretland um fiskimark v. m.

Úr áltti og uppskoti, sum THE INTERNATIONAL LAWCOMMISSION hevur gívið 7. juli 1950, loyvi eg mær fyrst at endurgeva:

. . . . . .

Article 3:

The commission recognizes that international practice is not uniform as regards the delimination of territorial sea.

The commission considers that international law does not permit an extension of the territorial sea beoynd twelve miles.

Article 5:

Where circumstances necissitate a special regime because the coast is deeply indented or cut into or besause there are islands in its immediate vicinity, the baseline may be independent of the low water mark. In these cases, the method of straight baselines joining appropriate points may be employed. The drawing of such baselines must not depart to any appreciable extent from the general direction of the coast, and the sea areas lying within the lines must be sufficiently closely linked to the land domain to be subject to the regime of international waters. **Account may nevertheless be teken, where necessery, of ecnomic interests peculiar to a region, the reality and importance of which are clearly evidenced by a long usage.** Baselines shall not be drawn to and from drying rocks and drying shoals.

Commentary ad 5:

At this same session (7. 1955) the commission made a number of changes designed to bring the text even more closely into line with the Court's judgement in the above-mentioned Fisheries Case (the Fisheries Case between the United Kingdom and Norway). In particular it inserted in the first sentence the words: «or where this is justified by economic interests peculiar to a region, the reality and importance of which are clearly evidenced by a long usage». Some government stated in their comments on the 1955 text that they could not support the insertation of «economic interests» in the first sentence of the article. In their opinion, this reference to economic interests was based on an misinterpretation of the judgement were considered solely in the light of the historical and geographica factors involved and should not constitute a justifications in themselves. The application of the straight baselines system should be justified in principle on other grounds before purely local economic considerations could justify a particular way of drawing the lines . . . . . .

Undantaksreglan í § 5, stk. 2 kann endurgevast nakað soleiðis:

HAR TAÐ ER NEYÐSYNT, EIGUR TÚ ONGIN SKEIÐING AT GERAST Í VINNULIGUM RÆTTINDUM, SUM ERU EGIN FYRI LANDSPART (LAND), OG SUM Í ROYNDUM OG TÝDNINGI ERU GJØLLIGA PRÓVFØRD Í FYRNDARBRÚKI.

Eftir hesi regla fari eg at loyva mær at flyta fram fylgjandi um fiskiraetlinsur og fiskiskap føroyinga undir Føroyum frá avgamlari tíð:

Føroyar liggja á 62° norðurleika og 7° vesturleika úr Greenwich. Tær eru 17 bygdar og haraftrat ein óbygd og nakrir hólmar og stakkar — 1399 km² at stødd, fólkatal um 32.000.

Tær liggja so nær saman og millum tirra renna sund og firðir, og at karla allar eru skornar av djúpum firðum, víkum og flógvum.

Tær standa á einum grunni, sum er um 12.000 km² til viddar, tá ið umligjandi bankar eru uppi í, og sum fylgir ytstu landodtum runt landið uttan nakað størri innvik.

Gamli várgrunnurin hevur ein útleika av 12 fjórðingum úr landodda og røkkur út á 100 m dýpi, meðan ytsta havleiðin hevur ein útleika av um 25 fjórðingum úr landi og rokkur út á 175 m vatn.

Longu í gamlari tíð settu føroyingar seg niður á úloyggjunum og við yttu oyggjarendar.

Oyggjarendarnir vóru grønastir og harav besti seyðurin og fugtalond vóru, men eisini stytsti róðurin á várgrunnin og ytstu havleiðir.

Vit vita, at ein bygd sum Tjørnuvík var ein hin besta útróðrarbygdin í gomlum døgum,ið hvussu er til tað stóra ómanlopið í 1663.

Firðirnir og heimasjógvurin vóru ikki nóg mikið sum fiskilejð føroyinga í gomlum døgum. Havróður er tí gamalur í Føroyum.

Hóast tað, at ullin var størsta handilsvøran í gomlum døgum (Ull er Føroya gull), so vant turrur fiskur uppá seg sum handilsvøra so við og við (smbr. Sverre kongs talu í Bergen í árinum 1185), men sum føðievni hevur fiskurin verið beraneli frá gamlari tíð, tí oftani var illa vorðið, tá ið ring fiskiár vóru, langur uppilogur og stórir skaðadagar á sjónum.

Skaðadagarnir hava verið nógvir og mangan stórir, tí bert hovdu føroyingar upp til okkara tíð opnar bátar og heldur smáar bátar (smbr. stóru skaðadag seinagt í 17. øld, tá ið 50 útróðrarbátar gingu burtur í Føroyum). Hetta vísir m. a. hvussu mikið føroyingar løgdu fyri við útróðri sínum. (smbr. Løbners bátatal í Føroyum 1813: 127 stórir bátar — áttamannafør og storri, 523 seksmannafør og 1430 fýramannafør, tilsamans 2080 bátar.)

Hvussu langt aftur í tíðina føroyingar hava røkt útróður, vita vit ikki vist, men helst heilt aftur í landnámstíðina, t. d. er fiskimaður nevndur í kap. 51 í Føroyingasøgu, (smbr. eisini rettarbólina ella seyðalurevið frá 28/5 1298 sum í sini § 6 sigur m. a.: «Nú um húskallur hjá bónda hitta hval óti á havi» ..... og úr Noregs og Íslands søgum m. a. frá 12. øld: «í mansjavningi bróðranna Sigurð Jorsalsfars og Eystein Magnussons rósti Eystein sær av, at hann hevði gjort útróðramonnum fastar búðir í Vaagen.» Har hevur tó longu verið nógvur útróður (smbr. her eisini um útróður í Íslandi í 9. øld úr Laxdølusøgu kap. 2 m. a. tá ið Ketil Flatnef var biðin at flyta til Íslands til útróður svaraði hann hánisliga: Til tílíkt útróðrarpláss ætli eg mær ikki á mínum gomlu døgum).

Eisini søgnirnar bera vitni um útróður føroyinga í gomlum døgum:

Í søgnini um Jenis í Laðangarði í Sumba stendur m. a.: «Ein góðan vetrardag sum tað leið fram undir jól, kom Jenis aftur av longum útróði .....». Hargibrøðurnir, Jansagattarnir, Knávi, Ungajógvanssynir (Danial Nilsson) undir Hanru, Shuun í Kirkjubø, Ólavur Jarnheysur» ..... So róðu teir til havs eystur í «oyðuna» (eystasta mið sum róð verður), Oyndfjarðarbóndin og Fuglfjarðar-

bóndin, Dánjalsmiðið .....» ..... Komin hálva triðju ull (10 fjørðingar) frá landi sá hann ein bak sita á sjónum (beint av Kalli), Anfinnur og synir hansara, Rasmus í Haraldsundi, Guttormur í Múla ..... Títtikin sjómaður var Guttormur. Hin minnilíga ódnardagin, tá ið hálvt hundrað bátar gingu burtur í Føroyum, var hana ein av teim fáu, ið róðu landið upp. Norðuri á havi var hann staddur og synir hansara við honum. Ellevta dag á sumri sigst hetta at hava verið. Einans bátur náddi inn í Kallsoyarflógvan undan Guttormi .....» Husavernarnir ..... Eiðismenn høvdu vunnið heim undir Torvanes ..... og teir rókn eystur á Dánjalsmiðið (á várleiðini) ..... av átta monnum vóru teir 7 deyðir. Hin eini maðurin, ið livdi eftir, var formaðurin sjálvur, Durhúsbóndin....» Kjølur á Nesi: Jógvan og Eyðun Tróndarson: Heini bóndi á Ryggi og húskallurin: «..... So hendi tað eitt árið um várið sum bóndin var útrógvin við hesum sama húskalli og øðrum monnum á várfiskigrunninum, at hann brast á høgt við kavaroki ..... Ti tað eru einir 12 fjórðingar til lands af rógva ....», Stóri Gutti: Tá ið teir hálvt hundrað bátarnir gingu burtur í Føroyum hin minniliga ólnardagin mundi Mikineshygd verið heilt útruddað, Vatlavinir, Velbastaðbrøðurnir «..... Einsamallir róðu teir út. Teir funnu miðið «DRUNN» (yista havmið í Vesturhavinum, 24 fjórðingar úr Trøllhøvda). ..... Ein dagin um várið vóru teir útrónir á «HEINAFELLI», mið í Vágahavinum (16 fjórðingar av Velbas(að).

Tað er vert at geva gætur, tá ið skrivað verður um fiskiskap ella nýtslu av landsins grunnum, at neyvan man nakað land sum heilt hava verið bundið til sjógvin sum vinnuveg sum Føroyar.

Ikki bar landið so nógvan seyðin, og kornárini vóru ójøvn, so sjógvurin mun hava verið berandi vinnuvegur frá gamlari tíð, bar føroyingar fóku sína dagligu føði (smbr. orðatakið, «at føroyingar hava hjallin í sjónum»).

Nú er sjógvurin Føroya vinnuvegur eins og kolið í Bretlandi og landbúnaðurin í Danmørk.

Teir, sum sótu við tí nógva jorðini, høvdu frá gamlari tíð skyldu at halda stórar bátar, so bygdamennirnir kundu røkja torra- og várróður við stórum báti, harundir eisini ystu havmið, meðan teir sjálvir við littum báti kundu røkja nærindisróður og summarróður yvirhøvur.

Hvussu leingi føroyingar hava havt frið á egnum fiskileiðum, er ikki vist.

Fremmand handilsskip vitjaðu tíðliga hendla vegin og til Islands, og longu tíðliga fáa føroyingar eisini ómáðir av fremmandum fiskiskipum, serstakliga skotskum (smbr. TINGBÓKINA fyri 5/7 1617): Kæeutnál til Chr. IV kong, har stendur m. a., at «en stor hob skotske skibe haver nu på 2 eller 3 års tid forsamlet sig under eders naades land og øer, og med deres små skibe sejler og ror gennem landet ind og udi alle fjorder og havner, fisker og opriver, indenfjords og udenfor den fattige næring, som vi fattige folk med vores små båder på sådanne steder søge kunde, så vel som på alle vores fiskeflakker og grunder, hvorhen de, såsnart de ser os ..... med vores små båder sidder og fisker, straks løbe udi hobeial ..... thi de allesammen har drivgarn, hvormed de fanger og samle sild bruger til agn på deres kroge, hvorefter fiskeri løber, men vi fattige folk har ingen sild, derfor kunde de fiske, men vi ligge hos dem og får intet, hvorefter dette fattige land med tiden, om det så længe skulde være, kommer i største elendighed, så at vi ikke kunde købe noget til vores hus behov og blive unegtig at udgive vor leje og landskyld (smbr. N. L. 2-22-2: Udi de egner og steder, som ikke saa rundelig

saais med korn, som andetsteds, der skulle de give smør, fisk og andet, som de pleje at tiende efter sædvane) (smbr. TINGBÓKINA 2. hefti bls. 40).

I kærumáli frá 6/8 1615 til Chr. IV stendur m. a., at «her under landet forsamler sig en hel hob engelske og skotske skibe, flere end nogen tid været haver, og her under landet bruger deres fiskeri, ikke ude paa havet, som under Island brugeligt er (smbr. niðanfyri um Island), men løber og driver ind under landet og landsens grunde og fiskeflakker, og udi saa mange maader bortrøver den fattige næring og gods gave, som vi fattige folk ellers med vores smaa baade kunde opfiske» (smbr. TINGBÓKINA 1. hefti bls. 7).

Ræstad skilar m. a. til í bók sini KONGENS STRØMME v. m. OSLO 1912 bls. 213: **Færingerne støtter sig, som det vil ses, til den gamle norske opfatning, at de pladser i søen, hvor de plejede at drive fiske, var deres, landets grunde og fiskeflakker** (smbr. m. a. omanfyri úr Tingbókini). Chr. IV vendi sær til Jacob I (Jacob VI av Skotlandi), sum tá forbeyð skotum at fiska undir Føroyum innanfyri landkenning (smbr. Proclamation prohibiting the Scottish lieges from fishing within sight of the Isle of Faroe 12/3 1618:) ..... «And his Majestie being cairfull to keepe and interteny all princelie dewteis of correspondence wæth his said darrest brother, and to remove all just complainte of greif and wrong to be committid opoun his people be ony of his Majesteis subjectis heirefter for this effect his Majestie, with advise of the Lordis of Secriti Counsaill, ordanis letteris to be direct to command, chairge, and inhibite all and sindrie his Majesteis leigeis and subjectis of this kingdome be oppin proclamation at all placeis neidfull that nane of thame presoome nor take upoun hand at **ony time heirefter ot fische eithin sight of the land of the Ile of Fara,** but to reserve the ..... to the inhabitantis of the said (ile) and to otheris his Majesteis said darrest brutheris subjectis, conforme to the law of nationis, under the pane of confiscatioun of the schippis, veschellis, and guddis of personis contravenaris, and forder punischeing of thame at the arbitrament of his Majesteis Counsaill .....» (Register of the Scottish Privy Council, vol. xi. p. 328). Hann leggur aftrat (bls. 217): .....«Dernæst **hadde saken angaaende det skotske fiskeri under Færøerne et over forventning gunstigt forløb. Det har maaske ikke staaet ganske klart for Chr. IV, at der var en ikke uvæsentlig forskel mellem FÆRØSPØRGSMAALET OG ISLANDSSPØRGSMAALET, for saa vidt som han i det ene tilfælde hadde med engelske fiskere og i det andet tilfælde med skotske fiskere at gøre.** De engelske fiskere havde nu gjennem lange tider vænnet sig til at gaa ud fra, at fiskeriet i havet ved Island var **frit. Det skotske færøfiskeri var derimod fra sit hjemland fortrotigt med indskrænkninger i udlændingers fiskefrihed.**

Til summetingar eitt sindur um viðurskiftini í Islandi fá:

Fiskiskapur og handil undir Islandi v. m. var oftani orsøk til drátt millum **danskar og enskar kongar. Sáttmálar váru gjørdir og oftani endurnýggjaðir,** men **ongantíð** eydnaðist at fáa semju í lag partanna millum. Vanliga var tað englendingar, sum brutu sáttmálar. Danskir kongar gjørdu altíð galdandi, at teir hevdu **einarætti í Norðuratlantshavi, og at havið millum Føroyar og Island og Noreg var eitt stongt hav (mare clausum), har ongin hevði rætt at sigla, røkja handil ella fiska uttan serligt loyvi frá norsk-donskum konga.** Tað var hetta, sum englendingar vildu ikki ganga undir ella geva seg undir, og tessvegna hildu teir fram við sigling sinari. Tað var serliga skip úr Hull, Bristol, Lynn og Harwich, sum leitaðu

til Islands. Á drottningar Elizabeths døgum fór ensk sigling so nógv fram, at England hevði sín Islandsflota (the Iceland fleet), sum á hvorjum ári legði út og fordi nógvan fong heim og vandi fólk upp til góðar sjómenn. Í hesi tíð løgdu teir onki í forboð danakongs. (Smbr. Aötls monopolhandelen paa Island).

Chr. IV skerpti eftirlitið og royndi at halda sitt einaveði yvir norðurhavi, men Drottning Elizabeth mótmælti. **The reign og Elizabeth. J. A. Froud II. 179, 185).** Í 1597 sýtti Chr. IV englendingum handil í Islandi uttan serligt loyvi (Danmark riges hist. IV, 132- 133). Sama forboð var tikið uppaftur í brevi til enska sendimannin í København (smbr. kort relation om engelsk fiskefang oc hvad derom udi vores danske historie findes. D. kanc. Isl. & Færo. Supplem. 2 nr. 5b—6. (rigsark). Drottning Elisabeth eftirlikuði tó í 1589 at sendimaður hennara í København sókti um kongsins loyvi at fiska undir Islandi, og avtalurnar skuldu endurnýggjast á hvorjum ári (smbr. D. Kanc. Isl. & Færo. Suppl. 2 nr. 2b 6 og suppl. 2 nr. 1 Litra R. (Rigsark.).

Men afturímóti treytaði hon sær, at tegnar hennara kundu røkja sín fiskiskap í náðum eisini, um teir vóru tiknir innanfyri. Niels Krag hevur ætlandi givið lyfti um hetta. Í 1602 komu enskir sendimenn til Danmarkar, og kongur uppnevndi so menn sum hansara vegna skuldu tingast við teir. Partarnir kundu ikki koma á samt, eftirsum ensku sendimenninir hildu, at England hevði gomul sáttmálabundin rettindir til fiskiskap undir Islandi, bert teir rindaðu sini avgjald og ikki brutu galdandi lógr, og hesum hevði hon lagt sínum tegnum eina við. Men afturímóti vildi hon ikki ganga undir tað, at nakar regentur hevði rett at seta forboð fyri sigling, fiskiskapi ella handli á frium havi ella at hindra vinalanda tegnum at søkja havnir, har teim lystu, tí tað var í stríð við millumlanda samtyktir. Frá danskari síðu var afturímóti hildið fyri, at Noregs kongar frá araldstíð høvdu hildið sær yvirræðið yvir norðurhøvum, og í eldri sáttmálum enskar og danskar kongar ímillum var altið gingið út frá, at enskir tegnar skuldu hava loyvi frá donskum (norskum) konga til fiskiskap á hesum høvum, og at loyvini skuldu endurnýggjast 7. hvert ár.

Fyri at vissa sær úrslit av tingingunum hevði Elizabeth drottning givið sínum sendimonnum heimild at gera sáttmála soleiðis, at enskir tegnar skoldu ikki røkja fiskiskap undir Islandi uttan so, teir fingu loyvi frá danska konginum. Donsku umboðsmenninir kastaðu hetta uppskot aftur, og 24/3 1603 doyði so drottningin.

Í hennara stað kom so Jacob I av Englandi (Jacob VI av Skotlandi). Hann var svágur Kristian IV, men hóast tað var einki vinalag teirra millum m. a. av teirri grund, at tað ikki eydnaðist at koma á samt um englendinga fiskiskap.

Stuttt eftir tað (23/9 1603) sendi Kristian IV honum uppskot til sáttmála, hareftir tað skuldi sýtast enskum tegnum at røkja fiskiskap undir Noreg og Føroyum, meðan teir sum higartil skuldu hava rættin at fiska undir Islandi m. a. undir fylgjandi treytum:

at hvor teirra í góðari tíð søkti sær loyvi hjá danska (norska) konginum,
at enskir tegnar bundu seg ikki at fiska nærri enn 2 danskar mil úr landi fyri ikki at tarna tann fiskiskap, sum danskir tegnar røktu frá landi av, og hava mátta teir bert søkja í neyðsend, og
at teir máttu ikki royna í fjallasjónum (millum Vestmannaeyar og meginlandið).

Enski (skotski) kongurin man ikki hava hildið seg kunna taka við hesum treytum, og sáttmáli kno so ongin í lag tá. (D. kanc. Isl. & Færo. Suppl. 2 nr. 1 litr. Z (Rigsark.).

I 1620 vóru tingingarnar uppafturfiknar um sínámillum frían handil og fiskiskap, og 29. april 1621 kom sáttmáli í lag millum Kristian IV og Jacob I (VI): (*Foedus inter Christianum IVtum Daniae* . . . . . *et Jacobum Magnae Britanniae regem initum Londonii 29. apr. 1621*).

Hesin sáttmáli gjørdi onga broyting í viðurskiftum englendinga. Teir hovdu rokt fiskiskap frammanumlan utían loyvi, og nú hildu teir fram, men nú samsvarandi danska kongsins loyvi.

Chr. IV hevði sæð, at norski harradømi í Norðurhavi í hesum fori kunni bert haldast uppi, tá lð fiskirættindini vóru tilskitaði landsins tegnum innanfyri fyrisett mark ella leiðir. Hetta markið skuldi helst verið eins fyri Ísland og Føroyar. Men so var 2 mílamarkið í Islandi ov snævurt, eftirsum skotar hovdu dundið seg til «landkenningina» ella «sight of the land» (smbr. Rastad bls. 217 og omanfyri).

Tað hevur ivaleyst eisini verið so, at føroyingar allar dagar hava hitlið sær fyrndarrættindir til landgrunnin innanfyri landkenning (smbr. omanfyri tingbókina 3/7 1617« «alle vores fiskeflakker og grunde»), og «dødligeste ham om alle fiskemed med fire mil nær omkring landet, og længere i søen, om muligt er at forskaffe gud efterretning og ham i alle maader ej alene udi alt ovenbemeldte, men ogsaa ved flittelig fiskning og lurendrejers visitats og bemægtigelse paa det bedste at hjælpe - (smbr. Friderich von Gabels instruks frá 3/5 1698 til strandvisitør Niels Zachariasen).

I 1861 var spurningurin um línu til fiskiskap til viðgerðar á tingi (smbr. løglingsmál nr. 3/1860: Langlinespørgsmaalet og stationering af en armeret kutter til beskyttelse mod fremmede).

Nevndin mælti til at goyma spurningin um línufiskiskap, men at senda umsókn til ríkisstýrið at senda upp skip til verju fyri útlendingum.

I 1862 var skriv frá justitsmálaráðnum d. 11/7 1862 um línufiskiskapin undir Føroyum frammi á tingi.

I 1863 var skriv frá justitsmálaráðnum d. 10/3 1863 um útlendinga fiskiskap undir Føroyum fyri á tingi.

Av innihaldinum í hesum skrivi hevur amtmaðurin endurgivið í journal sini:

«At Søterritoriet af den danske Regjering paastaaes hævdet 1 sædvanlig Sømil fra den yderste Holm, og at Udenrigsministeriet er anmodet om for den engelske og franske Regjering at andrage paa, at deres Undersaatter maa blive advarede mod at fiske indenfor denne Grænse.

Amtmaðurin vísir til skriv sítt til justitsministeriið frá 21. juni 1862, og tíðnar tað so: Det er det høie Ministerium allerede tilstrækkelig bekjendt, at de fremmede især shetlandske Fiskere søge ind i Fjorde og Bugter for at fiske deels Fisk, men især Agn (kúing) til at sætte paa Krogene, og forunden at den Trafik er en Krænkelse af Søterritoriet og til Skade for Færingernes Fiskeri, giver den navnlig Anledning til de Uordner, som Sofolkene begaar i Land og den Overlast, som tilføies Beboerne.

Jeg har derfor, da jeg veed, at navnlig Englænderne der nu saa godt som ene drive Fiskeri i disse Farvande respectere skrevne Advarsler med Henvisning til Lovgivningen, maa ske endnu mere end umiddelbar Tvang, paatænkt at udstede et Forbud imod denne Uorden, og ville ikke i denne Henseende være nogen Tvivl, idet Territoriet ved Rescripterne af 7de Mai 1756, 23de Februar 1759 og 22de Februar 1812 er angivet til en Sømil, hvoraf 15 gaae paa en Grad, ligesom ogsaa den i Canc. Circ. af 4de Mai 1819 og 16de Dec. 1845 foreskrevne Fremgangsmaade fuld-

kommen passer paa de herværende Forhold, og den Betænkelighed som Indenrigsministeriet har udtalt i Skrivelse af 20de Nov. 1851 med Hensyn til svenske Fiskere, der drive Fiskeri under Bornholm formentlig ikke her kan komme i Betragtning. Men da min Hukommelse mærkelig skulle skuffe mig, om der ikke fandtes en Udtalelse fra engelske Cabinet i en Note fra **Lord Clarenon der formeatlig slutter sig til den i Justitsministeriets Skrivelse til Amtet af 6te August 1859 omtaldte Foranstaltning fra Udenrigsministeriet i hvilken Note Søterritoriet kun anerkjendes indtil 3 engelske Miil fra Kysten,** er der om dette punkt, jeg ærbødigst beder mig meddelt nærmere Instruction, idet jeg bemærker, at jeg foreløbig har troet at burde udstede en Advarsel i Almindelighed.»

Tann 10. februar 1871 skrivar justitsmálaráðið til amtmannin: Efter Modtagelsen af det med Hr. Amtmandens behagelige Skrivelse af 3. Sept. f. A. hertil indsendte Andragende, hvori Lagthinget i Hemhold til vedkommende Udvalgs Betænkning eenstemmig har fraraadet, at der aabnes Fremmede Adgang til at fiske Agn paa færøsk Søterritorium, har Justitsministeriet tilskrevet Udenrigsministeriet, at man ikke har seet sig i Stand til at gaa ind paa det fra den engelske Regjering i omtaldte Henseende fremkomne Forslag.

Ved at meddele Hr. Amtmanden Foranstaaende til behagelig Efterretning og Bekjendtgørelse for Lagthinget samt næst at bemærke, at Ministeriet i Henhold til Deres Henstilling i omtaldte Skrivelse er sindet paa Budgettet for Finansaaret 1872/73 at optage Forslag om et Tilskud af 50 Rd. til Udøvelsen af Polititilsynet paa det færøske Søterritorium, skulde man, med Hensyn til hvad der af Dem saavel i tilmeldte Skrivelse som ved tidligere Leiligheder er oplyst om, at Førere af fremmede navnligen engelske Partøier, for at omgaae Forbudet imod med egne Folk, Baade og Redskaber at fiske Maadling paa omtaldte Søterritorium antage indfødte Færinger til mod en bestemt Dagleen at modtage de fremmede Liner, udsætte dem med egne Baade, atter optage dem og aflevere Fangst og Redskaber til de Fremmede — tjenstligen have Dem anmodet om, efter at en almindelig Advarsel er bleven udstedt til Indbyggerne mod at gjøre sig skyldige i en saadan lovstridig Adfærd, behageligen at ville træffe Foranstaltning til, at de Færinger, der derefter paa omtalte Maade maatte fiske Agn for Fremmede paa dansk Søterritorium blive anholdte og tiltalte, ligesom ogsaa itil, at de til bemeldte Fiskeri afbenyttede, vedkommende fremmede Skibsførere tilhørende Redskaber efter lovlig Omgang blive konfiskerede, idet man ikke undlader at tilføie, at den storbritaniske Regjering er sat i Kundskab om, at den omhandlede Forholdsregel vil blive anvendt i saadanne Tilfælde.

Sluttelig bemærkes, at man i Skrivelse af D. D. har henstillet til Marineministeriet, om der ikke ved Opsendelse af en Orlogsmand til de nordlige Farvande for Fremtiden maatte i Overensstemmelse med de af Hr. Amtmanden i Skrivelse af 3. Sept. og 21. Nov. f. a. i saa Henseende udtalte Ønsker, kunde tages noget mere Hensyn til Færøerne end hidtil har været Tilfælde.

I 1872 var enska vakturskipið «Valorus» við Føroyar. Skiparin sendi eina frágreiðing frá ferðini til justitsmálaráðið, ið aftur sendi amtmannínum ein úrdrátt úr henni, men onki verður nevnt um fiskimarkið (sml. skriv frá 3/8 1870 om fremmedes adgang til at fiske agn paa færøsk territorium, løgtingsmál litra 1/1871: Politiopsyn paa færøsk søterritorium, løgtingsmál ltr. g/1873: Uddrag af en beretning fra britisk inspektionsskib.

Saman við skrivl frá 6. juli 1876 sendi justitsmálaráðið amtinum «forslag til lov om fremmedes fiskeri under Færøerne» at leggja fyri tingið. Tingið samtykti

uppskotið næstan óbroytt (smbr. lov nr. 59 frá 23/4 1881 og rigsdagstiðende 1880/81: landstinget, sp. 346/47, 397/401, 435/36, 475/76, folketinget, sp. 2741/44, 2921/23, 4632/33, tilleg A. sp. 4229/32, tilleg C. sp. 81/84, 309/12, 343/44).

Stundir hava ikki verið at fáa kannað tey skjøl, sum verið skuldu í m. a. tingmálunum nr. 3/1860 og litra I/1871, og sum lagtingsmál nr. V/1901 man sipa til (smbr. m. a. frásogn frá 23/5 1869 frá kgl. dunska sendimanninum í London og skriv frá lord Clarenon d. 4. s. m. til Islands alting um fiskiskap útlendinga undir Islandi).

Islendingar hava hildið fyri, at fiskimarkið undir Islandi var 4 geografiskar mil (16 fjórðingar) frá 1662 til 1869 og síðani 4 (3) fjórðingar (smbr. omanfyri).

I Føroyum siggja vit eftir m. a. instruks frá 3/5 1698, at mark var helst onki áteftir (smbr. .... om alle fiskemed fire mil nær omkring landet, og længere i søen ....). Tað er sum fiskimiðini ella fiskigrunnurin undir landinum, sum verjast skuldi mót fremmandum fiskimonnum, so tað rinur vel við føroyinga hugsan um rettindir sínt til landgrunnin, so sum lýst er omanfyri. Lagt verður aftrat, at donsk herskip hevdu líkka instruks at halda útlendingar burtur frá fiskileiðum undir Faroyum úr á 16 fjórðingar, líka upp í 1850ini, meðan 4 fjórðingsmarkið undir Noreg var almennt longu um 1830.

Tað er nú ein spurningur, um føroyingar nakrantíð eru gingnir undir eitt fast fiskimark undir Føroyum og at tilíkt hevur verið bindandi fyri føroyingar fyrr enn sáttmálin frá 24. juni 1901 kom (sbr. brevskifti omanfyri).

Tað tykist afturmáti sum føroyingar - - tingmenn sum aðrir framvegis hildu sær rettindini til landgrunn, og tað má haldast at vera so týðiliga sagt í tingmálinum V/1901:

«En udvidelse af territorialgrænsen til 10 geografiske mil fra landet, angaaende hvilken der tidligere er forhandlet i lagtinget, og hvorom tinget i sin tid har haft lejlighed til hos justitsministeriet at andrage, har konventionen ikke fastslaaet.»

Tað er sum landkenningin skyggir igjøgnum eisini her.

Skjal B.

Um sjómarkið, frá einum biologiskum sjónarmiði.

Av Jákup Sverra Joensen magistara eftir áheitan frá nevndini, sum sett var at tingast við Breiland um fiskimark v. m.

Sum kunnugt eru flestu gagnfiskar undir Føroyum serstakar greinir av fiski, sum eru her att lívi og flyta ikki burtur hiðani.

Eitt sovorðið lítið sjóøki sum undir Føroyum vil altíð vera ógvuliga sárbart yvir fyri grovum fiskiskapi, serliga trolfiskiskapi. Millum 80 og 90 % av øllum fiski, ið fingin verður undir Føroyum, verður veiddur av útlendskum trolarum. Trolfiskiskapurin ger stóran skaða, tí trolið tekur øllan fiskin sum fyri er. Sum kunnugt er tað loyvt undir Føroyum at brúka trol við meskuvídd niður til 75 mm, meðan tað í Íslandi og norðari er ikki loyvt at brúka trol við minni meskum enn 110 mm. Tað hevði ivaleyst verið til bata fyri rundfiskin undir Føroyum um meskurnar vóru størri (110 mm), tí stórsti skaðin, ið trolarir gera hjá okkum, er, at teir taka so nógv av tí smáa fiskinum.

Skotskur fiskifrøðingur hevur skrivað, at tann kalvin, ið veiddur verður av breiskum trolarum undir Føroyum, er bert 2 og 3 ára gamal. 2 ára gamal kalvi er ikki meira enn góðar 30 cm til longdar í meðal og vigar knapt 0,5 kilo. 3 ára gamal er kalvin knappar 50 cm langur og vigar cu. 1,4 kilo. 2 ára gamal kalvi verður neyvan fiskaður á snøri ella línu, tí hann er ov lítil at taka hákin, og berj fáir 3 ára gamlir verða veiddir á línu ella snøri. Breiskir trolarar veiddu í 1956 750 tons av kalva undir Føroyum, ella umleið 1.230.000 kalvar. Av hesum hava eini 850.000 verið 2 ár og 380.000 3 ára gamlir. Tá smákalvin veksur skjótt undir Føroyum, er tað stórt spell og ógvuliga óøkonomiskt, at so nógvur smákalvi verður uppfiskaður. Høvdu teir bert fingið loyvi at liva tvey ár aftarat, høvdu teir vigað minst 10 ferðir so nógv. Sjóøkið undir Føroyum er ivaleyst besta kalvapláss í Europa. Her er nógvur smákalvi, og ongar aðrar staðir veksur kalvin so skjótt sum her. Men tað er tíverri bert ein lítil partur (hægst 10 %) av kalvanum, ið fær loyvi at verða fullvaksin, so skjótt verður hann fiskaður. Tað fer ikki at hjálpa kalvanum stórt, um meskurnar á trolinum verða størri, tí smákalvin sleppur kortini ikki gløgnum meskurnar. Tí er tað neyðugt at friða størri økir fyri trolinum fyri at hjálpa uppá kalvastovnin undir Føroyum.

Spurningurin er nú, um tað fer at hjálpa uppá fiskamongdina undir Føroyum at friða størri økir fyri troli. Undir Føroyum var lítið royni við troli undir báðum krignum. Úrslitið av hesi friðan var, at fiskamongdin vaks í stórum. Á talvu 1 er sett upp, hvussu nógvar trollinar enskir trolarar hava havt undir Føroyum í árunum 1924-1956, og hvussu stórur fongurin hevur verið um tíman í meðal av toski (inkl. smáfisk), hýsu, kalva og tungu í 1922-1956. Tíverri hava vit ikki tal á troltímum undir krignum, men tað mundi liggja millum 10 og 20 % av talinum undan krignum. Vit siggja, at enskir trolarar hava ikki verið so tætlir undir Føroyum aftan á seinasta krigg sum undan krignum; troltímarnir eru knappa helvt av tí, teir vóru áðrenn kriggið. Trolararnir fingu í meðal 170 kilo av toski pr. troltíma í 1922. Fongurin minkaði so at siga ár undan ári, til hann í 1938 var komin

niður í 91 kilo um tímin. Fyrsta árið aftan á kriggið, í 1940, fingu enska brotararnir 235 kilo um tíman ella næstan 3 ferðir so nógv sum í árunum beint undan krignum. Hetta vísir týðiliga, hvønn týðning tað hevði fyri fiskin at fáa so gott sum frið fyri trolinum undir krignum. Men skjótt minkaði fiskurin aftur, sjálvt um hann ikki minkaði so skjótt sum í árunum aftaná fyrsta kriggj. At árini 1949-50 vóru so góð fyri toskafiskiskapin við troli, kemur ivaleyst av, at toskaárgangurin frá 1947 var óvanliga góður undir Føroyum. Árgangurin 1952 er

Talva 1. Enskur trolfiskiskapur undir Føroyum 1922 - 1956.

Trolfímar og veiðumongd í kilo pr. trolfíma.

	Trolfímar	Toskur	Hýsa	Kalvi	Tunga
1922		176	65	7	8
1923		120	41	3	6
1924	224.513	122	34	3	4
1925	181.901	117	35	3	5
1926	137.854	164	48	2	4
1927	153.744	143	49	2	5
1928	138.849	112	59	3	5
1929	129.969	115	51	3	5
1930	130.287	132	56	3	7
1931	209.380	128	44	3	6
1932	234.203	106	51	3	6
1933	223.300	92	39	3	5
1934	219.057	96	39	3	4
1935	229.034	84	43	3	4
1936	208.199	96	50	3	4
1937	150.268	87	64	3	4
1938	133.131	91	82	5	6
1945	13.625				
1946	51.740	235	105	8	9
1947	68.617	178	88	8	5
1948	44.774	123	80	5	5
1949	54.863	177	57	5	3
1950	77.724	169	51	5	4
1951	97.187	137	57	4	3
1952	86.091	119	75	5	4
1953	68.973	148	70	5	5
1954	72.219	181	69	5	4
1955	67.314	213	64	5	4
1956	51.204	136	96	7	3

Talva 2. Skotskur trolfiskiskapur undir Føroyum í 1938 og 1950-56.

Troltímar og veiðumongd í kilo pr. troltíma.

	Troltímar	Toskur	Hýsa	Kalvi	Tunga
1938	58.934				
1950	100.517	125	80		10
1951	104.483	109	67		8
1952	91.598	119	66	3	7
1953	79.000	107	72	3	5
1954	82.947	141	73	5	6
1955	79.234	123	85	6	5
1956	72.825	109	89	5	7

eisini góður, og ger hetta ivaleyst, at trolarar fáa góðan fong í 1954-55. Í 1956 fingu enskir trolarar 136 kilo pr. troltíma undir Føroyum. Sum við toskinum er tað gingið við hýsuni, kalvanum og tunguni. Veiðan beint aftan á seinasta kriggj var nógv betri enn í árunum undan krignum; men tey seinastu árini hevur hon verið lítið ella einki størri enn undan krignum.

Á talvu 2 síggja vit, hvussu nógvar troltímar skotskir trolarar hava havt undir Føroyum í 1938 og í 1950-56. Uttaraut vísir talvan fongin pr. troltíma av toski, hýsu, kalva og tungu í árunum 1950-56. Tíverri hevur hin skotski statistikkurin ikki givið so gjøllar upplýsingar um tali á troltímum sum hin enski. Aftan á kriggið byrjaðu teir fyrst í 1950 at geva upp troltímar. Vit síggja, at talið á troltímum hevur verið munandi størri í 50unum enn í 1938; tað hevur tó gingið niður frá 100.517 tímar í 1950 til 72.825 tímar í 1956. Samanlagt royna breiskir trolarar munandi minni undir Føroyum í dag, enn teir gjordu áðrenn seinasta kriggj. Í 1938 fiskaðu teir tilsaman í 192.065 tímar undir Føroyum, meðan teir í 1956 trolaðu í 124.029 tímar.

Vit mugu minnast til, at í teinum seinastu 30-35 árunum er trolreiðskapurin so við og við vorðin betri og fiskiligari, og trolararnir eru stórru og hava fingið størri maskinorku. Hetta skuldi fört við sær, at trolararnir veiddu meira um tíman enn áður. Men kortini er veiðan minkandi, sum talva 1 vísir. Og kemur tað ivaleyst av, at enn verður av nógv fiskað.

Mynd 1 vísir aldurin á toski frá Norðhavinum um várið í árunum 1951-57 (línufiskur). Meðan toskurin í 1951 í aldri var líkur toskinum undan krignum, flestu vóru frá 4 til 8 ára gamlir, er hann síðani vorðin yngri, í 1957 eru flestu trolararnir 3 til 6 ára gamlir.

Talva 3. Longd av toski á Norðhavinum um várið í árunum 1951-57.

Toskurin er eftir stødd býttur sundur í 4 bólkar
(í % fyri hvørt árið).

	30 49	50 74	75 99	100 125 cm
1951	0	22	66	12
1952	0,5	25	70	4
1953	0,5	32	65	3

1954	2	38	57	3
1955	6	41	51	2
1956	12	60	27	1
1957	15	52	32	1

Mynd 2 vísir longdina á toski frá Norðhavinum um várið í árunum 1951-1957 (línufiskur). Samsvarandi mynd 1 er fiskurin vorðin smærri í árunum aftan á 1951. Á talvu 3 er toskurin (frá mynd 2) býltur sundur í 4 bólkar eftir longd, 30-49 cm, 50-74, 75-99cm og 100-125 cm, og vísir talvan, hvussu nógvur toskur (í %) hoyrir til hvørn bólkin fyri hvørt árið sær. Vit siggja her kanska enn týðiligari enn á mynd 2, hvussu hin stóri fiskurin minkar í talt. 72 % av fiskinum var í 1951 størri enn 75 cm, men í 1957 er bert 33 % størri enn 75 cm. Hetta, at fiskurin á Norðhavinum so hóandi er vorðin smærri í árunum 1951-57, kann ikki forklárast við góðum ella ringum árgangum, sum menn annars vanligu kunna. Af tað er nógvur smáfiskur og smáur toskur eitt ár ella tvey, plagar at koma av, at ein góður árgangur (ella fleiri) er á veg, og er hetta góð tekin uppá, at góð fiskiár eru komandi, eftirsum hesin góði árgangur veksur til. Men sum sagt er fiskurin á Norðhavinum so við og við vorðin smærri ley seinastu 6-7 árini, tó at vit sum nevnt hava havt góðar árgangir hesi árini, sum skuldu gjørt, at fiskurin varð størri, so hvørt sum teir vuksu. Tað tykist bert at vera tveir møguleikar at forklára, at fiskurin er vorðin smærri:

1. fiskurin flytur burtur,
2. ov nógv verður fiskað.

Í 1952-57 eru eini 3000 fiskar merktir undir Føroyum. Av teimum eru eini 600 afturfingnir, allir undir Føroyum uttan ein, ið er fingin í Norðsjónum. Hetta vísir, at fiskurin yvirhøvur verður verandi undir Føroyum og flytur ikki burtur hiðani. Einasta forklæring uppá, at várfiskurin er vorðin smærri, man tí vera, at ov nógv verður fiskað. Sjálvt um loskurin veksur skjótt undir Føroyum, so er hann ikki fullvaksin, tá hann er 6-7 ár, og sum tað sæst av mynd 1, so er hann longu 7 ára gamal næstan uppfiskaður. Við øðrum orðum: nærum 100 % av toskinum verður fiskaður, áðrenn hann er fullvaksin.

Hin mest effektivi mátin at hjálpa uppá fiskastovnin og forða fyri, at ov nógv verður fiskið, er at friða so nógv av smáfiskinum ella tí unga fiskinum sum møguligt. Sum nevnt veiða útlendskir trolarar upp til 90 % av tí fiski, ið fiskaður verður undir Føroyum. Umframt veiða teir nógv smærri fisk, enn føroyingar veiða við línu og snørl. Vit mugu tí royna at banna trolfiskiskap á so stórum økjum sum møguligt, har smáfiskurin veksur upp. Sum kunnugt heldur smáfiskurin av flestu gagnfiskum til nærri landi enn hin stóri fiskurin. Tað sum tí mest trongir til er, at so stórt økt lutt við land sum møguligt verður friðað fyri trolinum.

Skjal C.

Ymisk statistisk yvirlit.

Av Johan K. Joensen cand. polit. eftir áheitan frá nevndini, sum sett var at fingast við Breitland um fiskimark v. m.

Fiskiveiða (øll fiskasløg) uppá hvørn ibúgva í Føroyum, Íslandi og Noregi. 1952--1956.

ósløgdur fiskur í kg.

Ár	Føroyar	Ísland	Noreg
1956	3.531	--	--
1955	3.251	3.181	513
1954	2.733	3.100	602
1953	2.711	3.068	453
1952	2.678	2.939	538

Útfluttningur Føroya.—

Ár	Útfluttningur tils. kr. 1000	Fiskavørur kr. 1000	%	Hvalaúrdrátur kr. 1000	%	Búnaðarvørur, kr. 1000	%	Ymist kr. 1000	%
1956	93.332	89.812	96,2	1.548	1,7	529	0,6	1.443	1,5
1955	77.789	73.841	94,9	1.566	2,0	644	0,8	1.739	2,3
1954	85.065	83.953	98,7	395	0,5	551	0,6	166	0,2
1953	65.225	63.027	96,6	1.273	2,0	680	1,0	245	0,4
1952	69.961	68.761	98,3	0	0,0	354	0,5	846	1,2
1951	75.794	69.649	91,9	4.691	6,2	1330	1,8	124	0,1
1950	74.448	68.229	91,7	5.390	7,2	641	0,9	188	0,2
(1949)	67.704	62.314	91,9	4.250	6,3	0	0,0	1.200	1,8
(1948)	79.781	75.511	94,6	3.500	4,4	770	1,0	0	0,0
1939	11.019	9.747	88,5	793	7,2	326	2,9	153	1,4
1938	8.897	8.138	91,5	328	3,7	100	1,1	331	3,7
1937	9.868	8.901	90,2	623	6,4	285	2,9	50	0,5
1936	8.092	7.700	95,2	172	2,1	131	1,6	89	1,1
1935	7.619	7.244	95,1	222	2,9	98	1,3	55	0,7
1934	9.962	9.673	97,1	203	2,0	75	0,8	11	0,1
1933	8.793	8.500	96,7	186	2,1	94	1,1	13	0,1
1932	6.644	6.619	99,6	0	0,0	25	0,4	0	0,0
1931	5.872	5.839	99,5	0	0,0	32	0,5	1	0,0
1930	8.741	7.850	89,8	803	9,2	58	0,7	30	0,3
1929	8.948	8.361	93,5	474	5,3	100	1,1	10	0,1
1928	9.116	8.259	90,6	767	8,4	81	0,9	9	0,1
1927	6.055	5.524	91,2	459	7,6	71	1,2	1	0,0
1926	7.732	7.204	93,2	459	5,9	64	0,8	5	0,1
1925	7.156	6.560	91,7	515	7,2	81	1,1	0	0,0
1924	10.280	8.744	85,1	1.314	12,8	222	2,1	0	0,0

Fiskiveiðan undir Føroyum, skipað eftir luttakandi londum (øll fiskasløg).

..... tons av óslægdum fiski .....

Ár	Tilsamans	luttakandi lond									
		Føroyar	Belgia	Danmark	England	Skotland	Frakland	Hóland	Ísland	Noreg	Týskaland
1956	- -	14.407	—	--	-		-	-	-	-	- -
1955	87.319	13.710	—	-	31.234	25.191	700	-	- -	1.655	14.829*)
1954	71.110	9.132	--	-	30.519	25.685	600	-	-	1.611	3.563
1953	60.162	8.076	- -	-	27.569	22.884		-	- -	1.633	
1952	64.419	8.444	-	-	28.766	25.935	175	-	- -	1.099	-
1951	(65.969)	?	- -	- -	32.802	31.265		-	- - -	1.902	-
1950	(50.083)	?	—	-	22.711	27.034	- -	- -	-	338	
—	---	--	—					-	- -	-	
1938	49.443	3.074	—	5	33.793	12.301	-	- -	- -	270	
1937	49.468	3.198		13	32.505	12.661	800	-	-	291	- -
1936	63.346	1.845	--	13	45.124	15.567	300	-	17	480	
1935	59.851	2.227	- -	1	44.828	12.671		-	-	124	
1934	58.863	2.078	18	2	44.219	12.503				43	-
1933	62.481	2.273		69	46.320	13.228	591		-		
1932	71.405	4.644		37	51.285	14.683	510	246	-		
1931	65.977	1.565	--	10	48.794	14.424	1.184	-			-
1930	51.021	2.217	- - -	6	35.348	10.725	2.718	7	-		
1929	42.508	1.865	--		31.921	7.728	971	–	--	-	23
1928	51.301	4.206	3	-	34.083	10.569	2.354	36		-	50
1927	61.750	6.901	—	- - -	39.080	15.001	768	-	- -	-	—
1926	57.049	5.416		- -	36.788	13.892	774	179	- -		-
1925	53.284	6.756	—	-	37.949	7.932	647	-			
1924	61.616	4.114	—	-	46.081	11.421		-			- -
1923	44.381	4.167	—	- -	30.698	9.363		-	- -	- -	153
1922	34.667	3.148	—		20.980	10.515	- -	24		-	-
1921	19.817	5.453	-	-	7.904	6.460		- -	- -	-	- -
1920	28.061	10.703	— -	- -	11.577	5.605		176	-		
1919	58.957	27.561	- -	- -	21.741	9.640		15			-
1918	—	22.667		-		510		-	-	-	-
1917	—	16.476	--	- -	-	3.040		-	-	-	-
1916	- -	13.552	- -	-		7.446		-	-	-	
1915		10.216			11.201	8.711			-		
1914	50.618	11.396		-	27.936	11.276		10		-	- -
1913	52.243	11.356		-	33.442	7.302		144			
1912	56.050	17.810	-	-	31.798	6.328		114			
1911	48.085	13.220	95	- -	30.526	4.173		71			-

*) Av hesum kongafiskur 10.020 tons.

Tórshavn í apríl 1958.

Nýggj havnaætlan.

Nú 10 ára havnaætlanin 1948/57 er úti hvat flestu havnum viðvíkur, er frá øllum kommunum, ið hava havn ella hvørs lendingar kunnu koma undir havnarheiti, søkt um stuðning aftur at rúnka ella bøta um teirra havnir á einhvørn hátt.

Á fundi í havna- og vegnevndini um mánaðarskiftið februar - mars í ár, har løgmaður og undirritaði vóru hjástaddir, vóru hesar nógvu umsóknir til umroðu, og var há heitt á undirritaða at seta upp eina skilsu til eina komandi ætlan fyri havnabyggingum, sum so kunnu verða viðgjord av tinginum í hesi setuni og tískiðið verða grundarlag fyri teim samráðingum og tí kanningar-, projekteringar- og øðrum -arbeiði, sum má fara fram, áðrenn byggiætlanin verður veruleiki.

Uppá fyrispurning frá undirritaða um hvat størsta krav ein 10 ára havnaætlan t. d. kundi seta til figgjarlógina, tí helst fór tað at verða figgjarorkan, sum fór at avgera, hvussu nógv bygt skuldi verða og ikki torvurin, varð bildið fyri, at einar 800.000 kr. um árið til tær søknarkommunalu havnirnar (t. v. Tórshavnar havn undantikin) kundi ein rokna við.

Tá tíðin til uppseting av hesi fyritbils havnaætlan hevur verið so stutt, eru ikki bagtøl viðvíkjandi skipavitjanum, havnainnløkum o. t. útvegað; men hertil er at sigu, at einum og hvørjum, sum hevur við havnir ella skip at gera, er greitt, at enn er útbyggingin av teim føroyska havnunum ikki komin so langt, at stórvegis av bagtølum skal til at vísa, at meir er tiltrongt.

Í hesum sambandi skal eisini verða viðmerkt, at sum frálíðið er, eru eisini krøvini til havnirnar og havnaverkini vaksin, tí lsæði fiskivinna og fisklfør hava verið fyri broytingum, soleiðis er t. d. sildaveiðan nýggjur táttur í fiskivinnuni, og krevur hon múnlig arbeiðisøki á landi; heimafiskiskapurin verður eisini meir íntensivt rikin nú og við storri forum.

Flest øll skip eru ella royna at verða, so fregt veðrið loyvir tí, í vinnu alt árið, og fa tíð, tey liggja í havn, er neyðugt at unuvela og rokja tey; slík rokt er øðrvísi umfatandi og kostnaðarmikil nú enn fyri bert 10 - 12 árum síðani, skipini eru nú øll útgjørd við stórum og dýrum motorum og maskinum, apparatum av ymiskum slag, mekaniskum undoðum, fleiri sløg av innleggingum o. a. t.

At tað at skula røkja tílíkt skip, meðan tað liggur fyri teym á onkrum firði, fellur sera hørligt og dýrt, er sjálvsagt.

Ein aðaltáttur í ynskjunum frá søknarstýrum og teim, ið eru í fiskivinnuni, er tí at fáa skapt hvíl fyri atløguplássunum, ið eru, ella at gera atløguplóss, sum liggja í hvíl, so skip kunnu liggja trygg í øllum veðri.

Hesum ynskjum kann ein havnaplanur bert fyri ein lítlan part koma á moti,

tí at skapa slík trygg havnaábssin kostar nógv, soleiðis sum lutveiðurskiftini eru við okkara strendur; harðbotnur er og skjótt avgangandi, og tí tað ein annin fara út á stór dýpi við byrgingini ella dýpa út innanfyri byrgingina, um rúmligt oki skal vera innanfyri, og bæði arbeiði fatta sera dýr.

Áðrenn komið verður til sjálvan studningsplanin, skal verða nartið við ymiskar spurningar í sambandi við líka havnaætlan.

Hvussu langt áramál skal ætlanin vera.

Tað var dánligast fyri allar partar, um síkur plannur ikki varði longur enn 5 ár; men sum áður nevnt eru tað enn flest allar havnir, ið treingja meir ella minni útbygging, og tí verður tann samlaði byggipeningurin so stórur, at ikki slepst undan at veita studningin yvir longri tíðarskeið enn 5 ár. At býta havnirnar í tvinnar bólkar og byggja annan innan fyri fyrra og hin innan fyri seinra 5 ára skeiðið er neyvan politisk gjøgnumforligt.

Roknað verður tí við einum 10 ára plani; fyri Tórshavn tó við 20 ára plani, sum skotið upp av landsstýrinum.

Um lendi nærindis havnini.

Tá ið landið letur t. d. fleiri hundrað túsund ella, sum ofta fleiri milliónir til eina havn, mugu landsmyndugleikarnir vera áhugaðir fyri, at hesin peningur kemur samfelagnum til mest møguligt gagn. Fyri at so skal verða er av stórsta týdningi, hvussu disponerað verður viðvíkjandi landinum, sum liggur nest havnini.

Hesum hevur tingið ikki givið stórvegis gætur í leim fyrru 10 ára havnaætlanunum; bar er bert viðmerkt, at kommunan fær til vegur grundstykki, t. e. løgtingið skjýlur bert ábyrgdina frá sær.

Royndirnar visa, at kommununirnar eru oftast trekar til at fáa útvegað grundstykki; hetta kemur fyri ein stóran part av, at tær sjálvar skulu rinda allan kostnaðin.

Eins týdningarmikið og tað, at havnin eigur nokað av lendi sjálv, er at disponerað verður soleiðis yvir tí lendi nærindis havnini, sum framvegis verður á privatum hondum, at byggingin á og planleggingin av hesum økjum verður skipað við mest effektivu nýtslu og størsta gagni av havnini fyri eyga.

Forarbeiði, projektering, eftirlit o. t. viðvíkjandi havnaverknum.

Skal fáast sum mest burtur úr tí nógva peningi, ið játtaður verður undir slíkum havnaplani, er tað ein stórur fyrimunur um projekteringin verður samskipað. Hetta ger tað møguligt frá byrjanini at leggju projekteringina soleiðis til rettis, at ávisur byggingar verða samskipaðar fyri at gera tær bligiari og í øðrum førum at gera eina byggiætlan við tí fyri eyga at nýta ávist ella ávis amboð, sum eru til taks í landinum og á tann hátt eisini her minnka um byggiútreiðslurnar.

Øll arbeiði, eitt nú uppmálingar, projektering, eftirlit, o. a. m., sum á skrivstovuni her hevur verið gjørt í sambandi við m. a. havnabyggingarnar, hevur verið hildið utan fyri byggikostnaðin, t. e. landskassin hevur borið allar hesar útreiðslur; tað var einki órímuligt í tí, at kommunan og rikiskassin, hvar rikisstuðningur verður veittur, lat sín lutfallsliga part av hesum útreiðslum.

Útreiðslurnar til øll tey arbeiði, ið standast av fyrireiking fyri og eftirlit

við bygging eru sjálvmeð nakað yniskt fyri tey yniskt arbeiðini; men at sela tvr í meðal til 8 % av kostnaðarætlanini man ikki verða nógv galið.

Rætlast hevur tó verið hildið, at partur landskassins til hesi arbeiði, fyri so vítt tey verða útint av landsverkfroðingsstovninum, verður veittur sum eykastuðningur t. e. ikki tikin burtur av tí jálnaðu stuðningsupphæddini.

Aftanfyri er sett uppskot til løgtingslóg um nýggja havnuætlan, og er tað bygt uppá tað, sum framanfyri er hildið fram. Stuðningsveitan tilsamans eftir uppskotinum er:

50 % av 15.875.000 kr. ..... 7.937.500 kr.
Av hesum er goldið pr. 1/4 1958:
Til Miðvágs og Sandavágs kommunu .... 267.500 kr.
til Skála kommunu ..... 187.500 455.000 -

at rinda í 10 ár 7.482.500 kr.

t. e. um 750.000 kr. um árið.

Aftast eru so viðmerkingar til hvørja havn ser.

(sign.) M. HELMSDAL

UPPSKOT TIL

Løgtingslóg um havnabygging.

Gr. 1.

Úr landskassanum verður veittur stuðningur til úbygging av havnunum í niðanfyri nevndu søknarkommunum, soleiðis at stuðningurin verður til stoddar 50 % av byggipeninginum, tó hægst 50 % av niðanfyri tilskilaðu upphæddum, og rindaður við eins stórum ársgjøldum í 10 fylgjandi fíggjarár:

Klakksvíkar kommuna	.....	kr. 2.000.000
Fuglafjarðar - -	.....	125.000
Leirvíkar - -	.....	400.000
Gøtu	.....	500.000
Nes - -	.....	2.000.000
Skála	.....	1.300.000
Sjóar -	(við Hulkin)	600.000
Eiðis	.....	300.000
Kollafjarðar	(á Langasandi)	300.000
Vestmanna	.....	1.000.000
Miðvágs & Sandavágs	kommunur	2.500.000
Sørvágs kommuna	.....	500.000
Skopunar	.....	500.000
Sands -	.....	800.000
Hvalbiar	.....	250.000
Froðbiar -	.....	500.000

Porkeris	.....	700.000
Vágs	.....	1.500.000

Tilsamans kr. 15.875.000

Gr. 2.

Úr landskassanum verður somuleiðis veittur stuðningur til úthygging av Tórshavnar havn. Hann verður rindaður við eins stórum ársgjoldum í 20 fylgjandi fíggjarár.

Stuðningurin verður veittur til la byggiætlan, sum rikisstýrið, landsstýrið og Tórshavnar býráð koma ásamt um, og verður til stoddar 50 % av byggipeningínum tó í mesta lagi 50 % av 17,3 mill. kr.

Gr. 3.

Fyrsta fíggjarárið, stuðningur kann verða goldin, verður 1959/60; men eingin stuðningur verður goldin ella bundin til gjaldingar, fyrr enn allar treytir landsstýrið skuldi ásett fyri góðkenning av byggiætlanini eru loknar (Jbr. eisini gr. 7).

Gr. 4.

Øll projektering av verkunum í teim sóknarkommunalu havnunum verður at fremja gjøgnum landsverkfræðingsstovnin.

Viðvíkjandi tí projektering, sum ikki verður útinnt av hesum stovni, skal landsstýrið góðkenna teir verkfræðingar ella felog, sum útinna hana.

Eftirlitið við byggingunum í teim sóknarkommunalu havnunum liggur hjá landsverkfræðingsstovninum.

Øll projekt verða annars at góðkenna av hesum stovni.

Gr. 5.

Til uppmáling og onnur forarbeiði, projektering, eftirlit, ferðaútreiðslur o. a. verður roknað 8 % av byggipeningínum. Av hesum útreiðslum rindar landskassi og kommuna hvor sína helvt, og verður partur landskassans, um landsverkfræðingsstovnurin útinnir nevndu arbeiði, veittur sum stuðningur til avvaranda kommunu aftarat í omanfyri tilskilaðu stuðningsupphædd. Avrikur skrivstova landsverkfræðingsins allar omanfyri nevndu faktir viðvíkjandi einum arbeiði, verða leys 4 %, kommunan skal lata, afturfildin við 8 % av hvørjum ársgjaldi av stuðninginum; hevur kommunan (havnin) sjálv goldið ein part av hesum arbeiðnum, verður tað, sum hildið verður aftur, tilsvarandi minni.

Gr. 6.

Allir byggisáttmálar skulu verða góðkendir av landsstýrinum, áðrenn teir eru gildugir.

Gr. 7.

Landsstýrið ásetir, hvønji øki, kommunan (havnin) skal ognu sær í sambandi við útbyggingina.

Keypspeningin ella, um ognartaka verður fraud, viðurgjaldið skal kommunan (havnin) sjálv rinda t. e. henda útreiðsla verður ikki roknað her byggiútreiðslur, stuðningurin verður útroknaður eftir.

Eingin stuðningur verður rindaður ella bundin til gjaldingar, fyrr enn kom-

mnnan hevur ognað sær hesi øki, t. e. eisini galdið fyri tey ella gjort avtalu við seljaran (ekspropriatus) um gjaldingina, sum landsstýrið kann góðtaka.

Gr. 8.

Á øki, havnin eigur, og øki nærindis havnini innan fyri eitt umráði, hvørs nevk landsstýrið ásetir, mugu bert verða bygd hús til idnað, goymslu o. t., sum náttúrliga hoyra heima við ella nærindis eini havn.

So leingi eingin byggisamtykt er góðkend fyri kommununa ella hetta øki samlað lóg um býarplan og byggisamtyktir, skulu øll loyvi til bygging á hesum økjum verða góðkend av landsstýrinum fyri at verða gildug.

Fyri hesi øki verður skjótast gjørligt at gera vega- og kloakkplan, sum skal verða góðkendur av landsstýrinum.

Gr. 9.

Landsstýrið verður at taka upp samráðingar við ríkisstýrið um studning til byggingarnar undir hesum plani.

FORSLAG TIL
Lagtingslov om havnabygning.

§ 1.

Af landskassen ydes tilskud til udbygning af havne i nedenfor anførte sognekommuner, således at tilskud andrager 50 % af anlægsudgifterne, dog højst 50 % af nedenfor angivne beløb, og udredes med lige store årsrater gennem 10 på hinanden følgende finansår:

Klaksvíkar kommune	.....	kr. 2.000.000
Fuglafjarðar	.....	125.000
Leirvíkar	.....	400.000
Gøtu	.....	500.000
Nes	.....	2.000.000
Skála	.....	1.300.000
Sjóar	(ved Hulkin)	800.000
Eiðis	.....	300.000
Kollafjarðar	(ved Langasand)	300.000
Vestmanna	.....	1.000.000
Miðvágs & Sandavágs kommuner	.....	2.500.000
Sørvágs kommune	.....	600.000
Skopunar	.....	500.000
Sands	.....	800.000
Hvalbiar	.....	250.000
Froðbiar	.....	500.000
Porkeris	.....	700.000
Vágs	.....	1.500.000
	Alt	kr. 15.875.000

§ 2.

Af landskassen ydes endvidere tilskud til udbygning af Tórshavnar havn. Dette tilskud udredes med 20 lige store rater i 20 på hinanden følgende finansår.

Tilskudet ydes til det projekt, regering, landsstyre og Tórshavnar byråd bliver enige om, og andrager 50 % af anlægsudgifterne dog højst 50 % af 17,3 mill. kr.

§ 3.

Betaling af tilskud kan først finde sted i finansåret 1959/60; men intet tilskud bliver udbetalt eller stillet som sikkerhed, førend alle betingelser, landsstyret måtte stille for en godkendelse af projektet, er opfyldt (jfr. tillige § 7).

§ 4.

Al projektering af de omhandlede arbejder i de sognekommunale havne skal ske gennem landsingeniørkontoret.

M. h. t. de projekteringer, som ikke udføres af nævnte kontor, skal landsstyret godkende de ingeniører eller firmaer, som udfører disse.

Tilsynet med arbejdernes udførelse i de sognekommunale havne henhører under landsingeniørkontoret.

Alle projekter vil iøvrigt være at godkende af nævnte kontor.

§ 5.

For opmåling og andre forarbejder, projektering, tilsyn, rejseudgifter o. a. beregnes 8 % af anlægsudgifterne. Disse udgifter betales af landskasse og kommune med halvdelen hver, og ifald landsingeniørkontoret udfører nævnte arbejder, bliver landskassens andel ydet som tilskud til vedkommende kommune i tilgift til det ovenfor anførte tilskudsbeløb. Såfremt landsingeniørkontoret udfører samtlige ovenfor nævnte arbejder vedrørende et projekt, vil de 4 %, kommunen skal udrede, blive tilbageholdt med 8 % af hver årsrate af tilskudet; i tilfælde hvor kommunen (havnen) selv har afholdt en del af udgifterne til disse arbejder, bliver det tilbageholdte beløb tilsvarende reduceret.

§ 6.

Samtlige byggekontrakter er først bindende, når de er godkendte af landsstyret.

§ 7.

Landsstyret fastsætter, hvilke arealer kommunen (havnen) skal erhverve i forbindelse med udbygningen.

Købesummen eller i tilfælde af ekspropriation erstatningssummen, skal kommunen (havnen) selv udrede, d. v. s. denne udgift indgår ikke i de anlægsudgifter, som tilskudet beregnes efter.

Intet tilskudsbeløb kommer til udbetaling eller stilles som sikkerhed, førend kommunen har erhvervet omhandlede arealer, d. v. s. tillige erlagt betalingen eller indgået en af landsstyret godkendte aftale om betalingens erlæggelse med sælgeren (expropriatus).

§ 8.

På arealer tilhørende havnen og tilgrænsende arealer indenfor et område,

hvis udstrækning landsstyret fastsætter, må kun opføres bygninger til industri- og lagerformål o. desl., som har naturlig tilknytning til et havneanlæg.

Så længe der ikke foreligger godkendt byggevedtægt for kommunen eller omhandlede areal i h. t. lov om byplan og byggevedtægter, skal alle byggetilladelser, der vedrører disse områder, approberes af landsstyret for at være gyldige.

For vedkommende arealer vil der snarest muligt være at udarbejde vej- og kloakplaner, der skal godkendes af landsstyret.

§ 9.

Landsstyret optager forhandlinger med regeringen om tilskud til de i denne plan omhandlede projekter.

VIÐMERKINGAR TIL TÆR EINSTØKU HAVNIRNAR

Klakksvík.

Fólkatal: o. u. 3600.

Skipatal:	60	br.	reg.	tons	22	før
	60— 100	--	--	--	14	--
	100— 250	--			11	--
	250 500				0	--
	500—1000	--	--	--	3	--
Tils.	6.516	br.	reg.	tons	50	før

Havnaverk.

Á vestursíðuni:

1) Lítil privatur pierur við «Norðborg» (fa. Joensen & Olsen) til miðalstór og smærri fiskifor (endurnýggjað 1956.)
2) Teir kommunalu pierarnir í sjálvari «Klakksvíkini» (byggdir í 1937 og 1949--52).

Á eystursíðuni:

1) Sluttur privatur pierur við Varpið (P/f J. F. Kjølbro).
2) Triggir privatir pierar á Stongunum (tveir tilh. P/f J. F. Kjølbro og hin triði P/f J. J. Jacobsen).
3) 100 m long privat bryggja á kósini (o. u. 7 m dýpi á m. v.) (P/f J. F. Kjølbro) (bygd 1954 56).

Tað, sum serliga er átroðkandi í Klakksvík, er at bøta um umstøðurnar hjá teim førum, ið reka heimafiskiskap; um 20 før fiska undir Føroyum tað mesta av árinum, og onnur o. u. 15 før taka lut í vetrarútróðrinum.

Ætlanin er tí fyrst og fremst at byggja tveir pierar á Stongunum, har nógv tann størsti parturin av veiðuni verður landaður; skeivstovan hevur gjørt fyribils byggiætlan fyri hesa útbygging, og er kostnaðurin mettur til 1,1 mill. kr.

Fyriuttan hesa bygging hava ymiskar aðrar verið upp á mál; men neyðugt verður at hava nærri samráðingar við søknarstýrið, áðrenn staða verður tikin, hvør av teim skal fremjast í hesi syftu.

Fuglafjørður.

Fólkatal: o. u. 1200.

Skipatal		60	br. reg. tons	.....	0	for
	60	100		.....	1	
	100-	250		.....	4	
Tils.		871	br. reg. tons		8	for

Havnaverk.

1) 55 m langur pierur úti á 12 m dýpi og nakað innanfyri (vørtur við landinum 105 m long bryggja á 7 m dýpi; rúmligt havnarplass er. Hetta er kommunal bygging bygd í árunum 1945—49.

2) Innanfyri ta kommunalu bryggjuna er eldri privat trapetabryggja (S. P. Petersens eftf.)

Síðani tey kommunalu havnaverkini komu í nýtslu, hava royndirnar sýnt, at sera-ynskiligt fyri ikki at sign beinleiðis neyðugt er, at spansjarnveggirnir verða útgjørdir við frihaldi av tindoví. Kostnaðurin verður metur til 125.000 kr.

Beinleiðis útbygging skuldi ikki verið neyðug í hesi syftu.

Leirvik.

Fólkatal: o. u. 600.

Skipatal		60	br. reg. tons	.....	7	for
	60	100		.....	1	far
Tils		353	br. reg. tons		8	for

Verkir og vinna á landi: Turkihús, frystivirki (agn og flak) og sildarbeiði.

Havnaverk.

Kommunalur pierur; longd uttan fyri 3.5 dýpi á m. v. 70 m. Dýpi við endan 7 m á m. v.

Ynskl sóknarstýrisins er at fáa eina havn (hyl), har meðalstór og stórri fiskifør kunnu liggja trygg í øllum veðri; men tá slík bygging ikki gerst undir 2.5—3 mill. kr., kann hon ikki freujast í hesi syftu.

At taka eina leinging (o. u. 20 m) av pierinum við í kommuni havnaætlan kann uftarmóti tykjast ríðligt. Kostnaðurin verður meitur til einar 400,000 kr.

Gøta.

Fólkatal: o. u. 650.

Skipatal		60	br. reg. tons	.....	0	for
	60-	100		.....	4	
Tils.		315	br. reg. tons		4	for

Virkir og vinna á landi: Turkihús, frystivirki (flak og agn), fiska- og sildanjøls-fabrikk og sildaarbeiði.

Havnuverk:

I Norðrugøtu er lítið havnurlag lygt undir krígnum. Tvertur við strandini er fylt upp fittligt havnarpláss, og út frá tí er bygdur 40 m langur pierur; frá endanum á hesum er innaftir og tvertur við landinum annar breiðari pierur, 35 m til longdar.

Ynski søknarstýrisins er deils at skapa meiri kyrru við tað atloguplass, tí er, og deils at fáa meir atloguplass.

Nøkur størri útbygging er ikki neyðug, men at rúmka um atloguplássið er ivaleyst rímligt, sjálvt um skipatalið ikki er stórt; nú er eisini at siga, at pierurin verður nóg so nógv nýttur í runnsambandinum norðuryvir, so tað tarnur aðrari nýtslu.

Tá størru helvtina av havnarplássinum bevur kommunan latið gera í fjor fyri egnu rokning, so har er rættiligur áhugi fyri at bøta um tikindini.

Einar 500.000 kr. kundi verið høskandi byggipeningur, so kundi verið sumráðst um, hvat best var, at leingja pierin ella byggja atleggingarpláss út frá havnarplássinum.

Runavík (Nes kommuna).

Fólkatal: o. u. 1900.

Skipatal:	60	br.	reg.	tons	.....	1	far
	60—100	--	--	--	.....	15	far
	100—250	--	--	--	.....	2	.
	250—500	--	--	--	.....	1	far
Tils.	2.126	br.	reg.	tons		19	far

Havnaverk:

Rúmligt havnarpláss við 100 m bryggju við 5 m dýpi á m. v. og frá norðaru enda á bryggjuni 75 m langur pierur 9 m breiður, sum gongur beint út.

Í kommununi eru aðrar bryggjur bæði almennar og privatar, tokað minkar hetta um nýtslúna av Runavíkar havn - øll rutusigling fer soleiðis fram uttan um hana; men av stórvegis týdningi fyri avlasting av Runavíkar havn er tað ikki.

Flestu skipini hava seinastu árini tikið lut í sildaveiðuni og vetrarútróðrinum; í hesum veiðutíðum, t. e. størru helvtina av árinum, er trongligt í havnini og tíðan vandamikið og ringt fyri skipini, tí av lítil lívd er.

Í sildaveiðutíðini er landtøkið eisini ov trongligt.

At útvega meir arbeiðis- og byggipláss uppi á landi og meir atleggingarpláss er neyðugt og kann fáast fyri ómuligan kostnað. At skapa lívd fyri atleggingarplássum móti høgettunum (og vesturettini) er torfoturi, tí pierurin er longu komin út á tilíkt dýpi, at skal hann leingjast soleiðis, at nøkur lívd verður burtur úr (o. u. 60 m), verður kostnaðurin stórur, neyvan minni enn 1,5 mill. kr.

Skal alt hetta verða gjørt, verður kostnaðurin o. u. 3.000.000 kr., og tað er tann uppkastl, sóknarstýrið ynskir, at bygt verður fyri, og sum kommunan heldur seg kunna rinda sín part av.

Men samanborið við hinar havnirnar og planin í sini heild verður hesin byggipeningur kanska nóg so stórur, helst verður byrðan hjá kommunu og havn eisini ivaleysa stór, um bygt verður fyri 3 mill. kr.

Skála.

Fólkatal: 400.

Skipatal: 60 br. reg. tons ..... 1 far

Virki og vinna á landi í sambandi við havnaverkini:

Stór skipasmiðja, frystihús, stórt turki- og goymsluhús.

Havnaverk:

1) 50 m langur og 6 m breiður kommunalur pierur við 4000 m² havnaplássi innanfyri (her stendur turkihúsið).
2) O. u. 300 m longri norðuri 30 m langur privatur pierur (P/f J. F. Kjølbro).

Virkini, sum eru á Skála, og eisini tað, at tey eru ein deild av P/f J. F. Kjølbro, sum hevur nógv skip, gera, at skipaferðslan har er heldur stór, búast bert eitt skip er beinleiðis heimahoyrandi á Skála.

Alleggingarplássið er tí í minna lagi, og serligur saknur er í, at ikki storri farmaskip o. t. kunnu leggja at, ein oking um alleggingarplássið og ein tilík má sigast at vera neyðug - skuldi so verið skipað soleiðis, at samstundis varð bøl um møguleikan fyri, at størri skip kundu leggja at, sjálvt um hetta ger byggingina meiri kostnaðarmikla.

Tá tað á planinum fyri Skála kommuna eru settar av 1.300.000 kr. er tað tí, at tann byggingin, sum er farin fram í 1954/55, og sum kostaði 615.000 kr. er tíkin við. Nýjáttan er soleiðis 50 % av 635.000 kr.

Við Hulkin (Sjóar kommuna).

Fólkatal: 700

Skipatal:	60	br.	reg.	tons	2	far
	60—100	--	--		5	
	100—250	--	--		1	
Tils.	649	br.	reg.	tons	8	far

Virki og vinna á landi í sambandi við havnaverkini:

Turkihús (á Heygsstøð), fiskagoymsla og sildaarbeiði.

Havnaverk:

1) Pierur, m langur og m breiður út frá Heygsstøð úti á Strondum.
2) 84 m long bryggja við Hulkin. Dýpi o. u. 6 m á m. v. Teir 60 m eru við spunsdarnsveggi og bygd í 1951, restin eldri træpelabryggja.

Yvski kommununnar er, at longt verður um bryggjuna við Hulkin við 120 m, samstundis sum tann gamla træpelabryggjan verður endurnýggjað; bryggjan skuldi so verið yvir 200 m long.

Nú er tað so, at flestu av skipunum, sum hoyra heima á Strondum, taka lut í sildaveiðuni og í vetrarútróðrinum, so í hesum veiðutíðum kann vera trongligt við bryggjuna, og tá farmaskip koma fyri at taka fisk, sild o. t., mugu fiskiskip tíðan rýma; men kortini man av stórliga vera tikið til av súknarstýrinum, tú tað yvskir bryggjuna longda við 1½ ferðir ta longd, hon nú hevur.

Verður bryggjan longd við 60 m og tann gamla pelabryggjan møguliga umveld ella endurnýggjað, man vera nóg mikið gjort í hesi syftu.

Kostnaðurin verður metur til 600—800.000 kr. alt eftir, hvussu nógv verður gjørt av viðvíkjandi til gomlu pelabryggjuni.

Eiði.

Fólkatal: o. u. 600.

Skipatal: ..... 0 for

Virkir og vinna á landi í sambandi við havnaverkini: Eingi.

Havnaverk:

Pierur við lítlum havnarplássi. Longd við skipsdýpi á innaru síðu góðir 30 m.

Sum umstøðurnar eru, er neyvan grundl til at leingja pierin; men tá havna byggingarætlan verður løgd fyri 10 ár frammvir, er kanska rettast í tílíkari ætlan at seta av einar 300.000 kr. í byggipeningi, deils til o. u. 12 m leinging av pierinum og deils til hækking av tí gamla havnarplássinum, sum er heldur lágt, tí vísur tað seg, at pierurin skuldi skapt grundarlag fyri nakrari vinnu, t. d. sildaarbeiði, er hann nóg so stuttur.

Kollafjørður.

Fólkatal: o. u. 500.

Skipatal: 60 br. reg. tons ..... 1 far

Virki og vinna á landi í sambandi við havnaverkini:

Turkihús á Langasandi og eitt við Sjógv (lítið). Sildaoljufabrikk, sildaarbeiði.

Havnaverk:

1) Tvinnar 36 m langar bryggjur á 6 m dýpi á m. v. á Langasandi við rúmligum havnarplássi.
2) Pierar á Signabø og við Sjógv, sum tó mest verða nýttir av rutubátunum.

Einasta skip, sum hoyrir heima í Kollafirði, er ein gamal sandbátur; men virkini og sildauppløgan har hava gjørt, at skipaferðslan her seinastu árini ikki hevur verið mánni enn í teinum havnum, har fleiri skip hava hoyrt heima.

Ætlan sóknarstýrisins er at byggja hesar báðar bryggjur saman — tað eru 36 m millum tær — so alt verður ein 108 m loug bryggja. Ein tílík sammanbygging ger landøkið meir nýtiligt og lettir nógv um upp- og innskiping, tá tað eru farmaskip, talan er um.

Tað er tí ikki órimligt at taka hesa bygging við undir eina 10 óra havnaætlan.

Vestmanna.

Fólkatal: o. u. 1100.

Skipatal:	60 br. reg. tons	2	for
	60 - 100	3	
	100 — 250	0	
	250 - 500	1	
	500 — 1000	2	
Tils.	2.077 br. reg. tons	8	for

Virki og vinna á landi í sambandi við havnavirkini:
Skipasmiðja, 1 turkihús, sildaarbeiði.

Havnaverk:
Bryggja tvørtur við Heyganesi á 7 8 m dýpi á m. v. 115 m longd tilsamans.

Ynski sóknarstýrisins er at fáa meir atleggingarpláss, meir arbeiðis- og byggipláss á landi og fyrst og fremst ein hyl, har skip kunnu liggja trygg í øllum veðri.

Ynskjandi er, at havnin verður bygd bakað meir út; men við tað at ein realisering av ætlan sóknarstýrisins kostar fleiri milliónir, verður tað bert ein partur av hesi ætlan, sum kann koma fyri í hesi syftu. Hvat tað skal verða tikið fyri hesa ferð, má so verða samvátt nærri um við sóknarstýrið.

Hóskandi byggipeningur kann, tá samanborið verður við aðrar havnir og miðað verður eftir umstøðunum, verða settur til 800 1.000.000 kr.

Sørvágur.

Fólkatal: o. u. 850.

Skipatal:		60	br. reg. tons	5 for
	60	100		3
	100	250		0
	250	500		2
Tils.		1.193	br. reg. tons	10

Virki og vinna á landi í sambandi við havnaverkini:
3 turkihús, sildaarbeiði, (oljugoymsla).

Havnaverk:
50 m bryggja á 5 m dýpi á m. v.
100 m bryggja á 7 m dýpi á m. v.
20 × 25 m hylur við

Ætlan sóknarstýrisins er at byggja 80 m bryggju á 6 m dýpi á m. v. í framhaldi vestur (út) eftir frá verandi bryggju og eisini pier og bryggju á grynnri vatni eystan (heiman) fyri verandi havnarlag til tey far, ið rokja heimafiskiskap.

Samanborið við hinar miðalstóru havnirnar er bryggjulongdin í Sørvági so stór, at ikki skuldi verið grund til at økja um hana; men bertil er tó at siga, at tað at oljan til og frá oljugoymsluni fer um bryggjuna, ger, at onnur nýtsla av bryggjuni ikki verður so effektiv, sum hon annars vildi verið, og eisini er at siga, at av tí at munurin millum flóð og fjøru er stórur í Sørvági, eru bryggjurnar so høgar, at tað er generandi fyri tey smærru førini, sum rokja heimafiskiskap.

Tað er tí helst rímligt at koma ynski sóknarstýrisins á møti, hvat viðvikur pieri og bryggju heimanfyri havnarlagið, sum er.

Fyribils byggiætlan fylgir við umsóknini, og er har kostnaðurin av hesi bygging mettur til 500.000 kr.

Eins og í Fuglafirði verður her neyðugt at gera Trihald av timbri á jarnspunsveggjunum.

Miðvágur og Sandavágur.

Fólkatal: o. u. 1550.

Skipatal:	60 br. reg. tons	1	far
	60 - 100	6	far
	100 - 250	2	
	250 - 500	4	
	500 - 1000	1	
Tils.	2.961 br. reg. tons	14	far

Virki og vinna á landi í sambandi við havnarverkini:

6 turkihús (3 í hverjari bygd), sildnarbeiði.

Havnaverk:

100 m bringarður út frá norðara armi og um 100 m bryggja á um 6 m dýpi á m. v. á innaru síðu á bringarðinum.

Yvskini hjá søknarstýrunum í Miðvági og Sandavági eru stór; skulu ley øll verða veruleiki, verður kostnaðurin um 6 mill. kr.; men tá ráðini neyvan verða til meir enn til studning svarandi til o. u. 1 - 1½ mill. kr. út yvir studningin til at gera bryggjuarbeiðið á innsiðuni á bringarðinum liðugt (Hesin studningur er fyri størsta partin játtaður undir lendingum), má nærri samráðing fara fram við søknarstýrini um, hvørjar byggingar ið skulu fremjast. Tað kann verða talan um leinging av pierinum ella gerð av bryggju út frá havnarplássinum, heldur stórt áldýpingararbeiði má so í øllum førum verða framt.

Tá tað á planinum eru settar av 2.500.000 kr. til Miðvágs og Sandavágs kommunur, er tað til byggingarnar, sum fram eru farnar í 1952 og 1956 og ker sum játtað er til umframt undir lendingum, eru tiknar við; játtaðir studningur til hesi arbeiði svara til 50 % av 1.177.000 kr., so nýjáttanir verða 1.323.000 kr.

Skopun.

Fólkatal: o. u. 550.

Skipatal: ..... 0 for

Virki og vinna á landi í sambandi við havnaverkini:

1 lítið kølihús.

Søknarstýrið hevur yvski um at fáa deils økt um havnarokið innan fyri garðarnar, sum nú eru, og deils byggjan á vestara palli, t. e. utlan fyri havnina. Fyri at skapa lívd fyri hesi bryggju er skotið upp at gera sluttan bringarð frá landi undir Harðaberg og út á ein boða, lá har er

Til hetta seinnasta yvski er at siga, at slíkur bringarður neyvan verður til lívd av týdningi, og um rettligir bringarðar skulu gerast, verður kostnaðurin sera stórur, tí djúpt er. Av øki innanfyri tíðlig bringarðar verður eisini sera lítið í mun til kostnaðin.

At gera ein hyl afturat - - innan fyri tann, sum er - - við sama dýpi og í stødd o. u. 60 % av hinum kostar um 600.000 kr.

Sandur.

Fólkatal: o. u. 600.

Skipatal: 60 br. reg. tons ..... 1 far.

Virki og vinna á landi í sambandi við havnaverkini:

Eingi.

Havnaverk:

O. u. 20×30 m langur hylur til bátar og smærri far við minnsta dýpi 2—2,4 m, hesin hylur er vardur av pieri, sum kemur út á 4 m vatn á legsta fjoru.

Sands sóknarstýri ynskir studning til leinging av pierinum.

Tað er at siga, at ein leinging av pierinum t. d. einar 30—35 m ger, at minni fiskiskip kann leggja at landi, og at bátahylurin verður betur vardur.

Hóskandi er at seta av einar 800.000 kr.

Hvalbøur.

Fólkatal: o. u. 700 (í kommununi o. u. 875).

Skipatal: 100—250 br. reg. tons ..... 1 far (103 tons)

Virki og vinna á landi í sambandi við havnarverkini:

Kolaútflyting.

Havnaverk:

Pierur við Haouranes. Atløgubryggja á innsiðu á yvir 3,0 m dýpi á m. v. um 35 m; dýpi við endan 7,5 m á m. v.

Ynski sóknarstýrisins er at fáa pierin longdan við 10 m, og við tað at atløguplássið er nóg so stutt, kann vera tilmælt at koma hesum ynski á møti.

Kostnaðurin verður leysliga mettur at verða 225.000 kr.

Tvøroyri.

Fólkatal: o. u. 2000.

Skipatal:	60 br. reg. tons	2	far
..	60—100 - - - - -	6	
	100—250 - - -	5	
Tils.	1.621 br. reg. tons	13	far

Havnaverk:

Á Tvøroyri: 1) 175 m langur pierur tvørtur við landinum við eitgongupieris í eystara enda.

2) 45 m langur pierur út frá landi 40 m vestan fyri tann undir 1 nevnda.

Hetta gevur um 400 m atløguplass við 5 og 7 m dýpi á m. v.

A Drelnesi: Bryggja við pieri vesturút. Atlogupláss á útsiðu 85 m á 7 m dýpi á m. v. og 50 m á innsiðu á sama dýpi. Her eru sild-, kol- og olju-goymslur.

Fróðbiur kommuna skuldi soleiðis í mun til skipatal og krov annars verið lagn, sum var best útgjørd við havnaverkum.

Á sjálvum Tvøroyri er tó sakur í rætliligum havnarplássi. Møguleikarnir fyri at gera eitt slíkt eru fleiri; tað høgligasta fyri skipaferðsluna hevði verið at fylla tann innasta partin av «bylinum» upp.

Eisini skal viðmerkjast, at viðvikjandi Tvørá, sum rennur onan í bylin innanfyri pierarnar, verður helst neyðugt at gera okkurt tiltak. Ár forir nógv tilfar við sær og grynnir í munnandi í bylin. Nú hevur havnin bar sjálv sandbát, sum grabbar upp, tá neyðugt er; men havnarstýrið heldur, at best var, um mesta tilfarið, sum árin bera, varð fangað í brunni, sum varð gjordur í ánni, áðrenn tað kom lit sjós; ti deils vildi tað so bert við longum miltunbilum verið neyðugt at grabba og deils vildi tað verið billigari at tikið tilfarið úr slikum brunni enn at grabba tað upp úr bylinum.

At veita ánna utlanum havnarbylin er neyvan gjørligt, utan at kostnaðurin verður sera stórur.

At gera bryggju fyri smærri skip á innsiðuni í bylinum, sum eisini talan hevur verið um, halda vit ikki, vit kunnu tilmæla, har verður ov lítið burturúr fyri pengarnar.

Porkeri.

Fólkatal: o. u. 450.

Skipatal:	60	100	br.	reg.	tons	1 far

Virki og vinna á landi í sambandi við havnaverkini:

Eingi.

Havnaverk:

Lítil pierur innast í Víkini, sum kemur út á 3 m. dýpi á m. v.

Nú samtykt er, at í Porkeri skal verða bygdur pierur ytri, sum skal verða byrjan til havn fyri meðalstór fiskiskip, er neyðugt at seta av kr. 700.000 til hetta endamál.

Vágur.

Fólkatal: o. u. 1800.

Skipatal:		60	br.	reg.	tons	5 for
	60	100			.....	8 ·
	100	250	·		.....	9
Tils.		2.583	br.	reg.	tons	22 for

Havnaverk:

55×110 m stórau havnurhyl við o. u. 5 m dýpi á m. v. Atlogusiðurnar inni í

hylinum eru tilsamans 220 m. Á útsiðuni eru 60 m við dýpi 6,5 m á m. v. og 2×40 m við dýpi 3,5 til 6,5 m á m. v.

Frá Vági er umsókn um bygging av bryggju og pieri eystan fyri havnina, sum er.

At tað er tiltrongt at viðka um atiogupláss og arbeiðisøki á landi er ivaleyst; men so avgjørt, hvat rettlast er at byggja í fyrstu syftu, er tað ikki, og má verða samrátt um heita.

Um bygdur verður ein pierur úl frá Tjørn, sum ynski hevur verið um m. a. og fylt verður upp tvørtur við strondini millum heuda pier og havnina til havnarpláss, verður kostnaðurin mettur til o. u. 1.500.000 kr.

Tórshavn.

Fólkatal: o. u. 6.400.

Skipatal:		br. reg. tons		
	60		8	før
60	100		18	
100-	250		9	
250	500		6	
500-	1000		3	
1000-			1	
Tils.			15	før

I Havn er endamálið við útbyggingini í hesi syftu eina at skapa meiri kyrru inni í havnini.

I 1955 sendi Havnar býráð umsókn til ríkisstýrið um studning til hetta endamál, og var umsóknin sent landsstýrinum og landan undirritaða til umrætis; tá var biðani skotið upp við modelltroyndum at skapa betri grundarlag fyri støðutakan um, hvussu byggingin skulli vera.

Tað varð so til tess, at hesar modelltroyndir vóru framdar við studningi frá ríkis- og landskassa.

Hesar royndir eru gjørdar á Laboratoriet for Havnebygning á Danmarks tekniske Højskole undir leiðslu av H. Lundgren, professara.

Har eru royndir um 38 ymiskir brimgarðar og kombinasjónir av brimgarðum, og hvat kyrru í havnini viðvíkur eru tað fleiri, sum geva eins góð úrslit, so tá tann eina, sum skal byggjast, verður vald burturúr, verða tað aðrir faktorar enn kyrran, sum verða avgerandi, t. d. kostnaður, umstøðurnar fyri sigling inn í havnina og manøvrering inni í havnini hjá stórri skipum.

Lundgren, professari, hevur sjálvur valt tvinnar brimgarðskombinasjónir, og sjónarmiðið, sum liggur til grund fyri leim, er, at eystari brimgarður ikki má leingjast meir enn 125 m, tí annars verður innsiglingin ov nær Viðanesgrynnuni.

Havnar býráð hevur so samtykt at byggja tað stóra av hesum projektum, sum av býarverkfrøðinginum leysligu er mett til 17,3 mill kr., og hevur sent áheitan um at fáa 60 % í studningi úr landskassanum.

Eg skal í hesum viðfangi berl loyva mær at siga sum mína hugsan, at rettast er, at ynski býráðsins ikki verður beinleiðis staðfest, tí eg dugi ikki at siggja annað enn at skal Tórshavnar kommuna (Tórshavnar havn hevur fyrstu 10—12 árini ivaleysa nógv nóg tunga byrðu við afturrindling av avgjøldum og rentum av lánum til

seinasta útbygging) kunnu fara undir eina útbygging uppá 17 18 mill. kr., má staturin ikki bert veita studning við so lagaligum útgjaldnigartreytum, at óneyðugt verður at taka lán uppá hann, men heist eisini útvega kommununi lagalig lán, tá so er, var tað rímuligt, at ríkisstýrið fekk høvi til at vera við í samráðingunnu um, hvør útbygging er rættast og rímuligast at fremja, áðrenn avgerð er tikin frá føroyskari síðu.

RED: 10 X

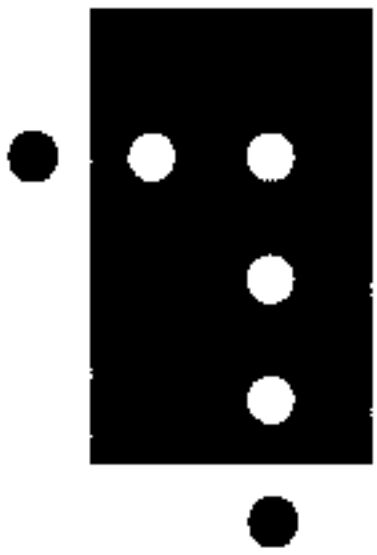

Nasjonalbibliotek
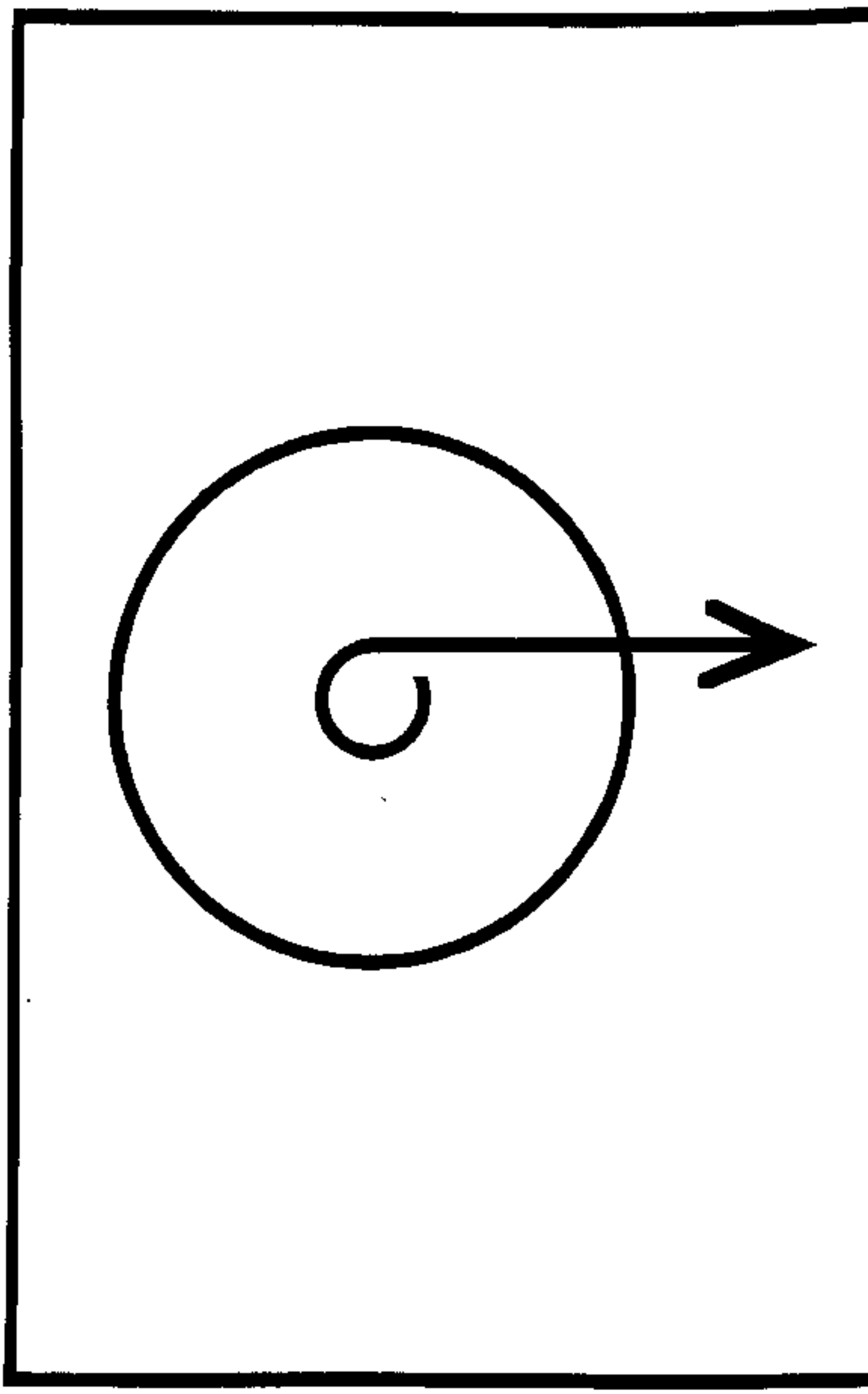
Nasjonalbiblioteket
National Library of Norway
Rana Division
N-8607 Mo i Rana
Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 12 12